

AZ ELŐTERJESZTÉS SORSZÁMA: 98.
MELLÉKLET: 2 db

TÁRGY: *Javaslat Szekszárd Megyei Jogú Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának és TOP Plusz Városfejlesztési Programtervének elfogadásáról és támogatási kérelem benyújtásáról a TOP_Plusz_1.3.1-21 kódszámú, „Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása” című pályázati felhívásra*

ELŐTERJESZTÉS

**SZEKSZÁRD MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KÖZGYŰLÉSÉNEK
2022. MÁJUS 26 -i RENDES ÜLÉSÉRE**

ELŐTERJESZTŐ:	<i>Ács Rezső polgármester</i>
AZ ELŐTERJESZTÉST KÉSZÍTETTE:	<i>Magyarné Somogyvári Tünde osztályvezető</i>
ELŐADÓ:	<i>dr. Mérei András tanácsadó, EXANTE Kft. Magyarné Somogyvári Tünde osztályvezető</i>
KEZELÉSI MEGJEGYZÉS:	
VÉLEMÉNYEZÉSRE MEGKAPTA:	<i>Gazdasági és Városfejlesztési Bizottság Pénzügyi Bizottság Oktatás, Sport és Ifjúsági Bizottság Kultúra, Civil szervezetek, Városmarketing Bizottság Szociális, Egészségügyi, Környezeti és Fenntarthatósági Bizottság</i>
EGYÉB SZERVEZET:	
MEGTÁRGYALTA:	HATÁROZAT SZÁMA:
<i>Gazdasági és Városfejlesztési Bizottság</i>	<i>...../2022. (.....)</i>
<i>Pénzügyi Bizottság</i>	<i>...../2022. (.....)</i>
<i>Oktatás, Sport és Ifjúsági Bizottság</i>	<i>...../2022. (.....)</i>
<i>Kultúra, Civil szervezetek, Városmarketing Bizottság</i>	<i>...../2022. (.....)</i>

Szociális, Egészségügyi, Környezeti és Fenntarthatósági Bizottság ...../2022. (.....)

TÖRVÉNYESSÉGI VÉLEMÉNYEZÉSRE BEMUTATVA: _____
dr. Biró Gyula aljegyző

Terjedelem: 2+ 2 oldal

Tisztelt Közgyűlés!

Az európai uniós támogatások jelenlegi ciklusa a 2021-2027-es programozási időszak, amelynek keretében a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Pluszhoz (a továbbiakban: TOP Plusz) kapcsolódóan megjelent a TOP Plusz-1.3.1-21 kódszámú, „Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása” című felhívás. A felhívás célja az Európai Parlament és a Tanács ERFA rendelet 11. cikke szerinti fenntartható városfejlesztési intézkedések támogatása. A részt vevő városok lehetőséget kapnak a fenntartható városfejlesztést szolgáló dokumentumaik kidolgozására. A felhívás keretében e dokumentumok elkészítését finanszírozó forrás elnyeréséhez a városoknak el kell készíteniük az Irányító Hatóság által kiadott módszertani útmutató szerint a Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájukat (FVS), valamint ki kell dolgozniuk a TOP Plusz program terhére a következő hét évben megvalósítani tervezett fejlesztéseik programját (TVP).

A megye által kijelölt városok - így Szekszárd is - a felhíváshoz elvárt, TOP Pluszhoz illeszkedő tartalommal elkészített FVS-sel pályázhatnak a TOP Plusz 1-3. prioritásain elérhető forráskeretre. A benyújtott stratégia elfogadásával válik csak a város jogosulttá a stratégiában tervezett és a TOP Pluszhoz illeszkedő fejlesztései, beruházásai és projektjei megvalósítására a stratégiában elfogadásra kerülő forráskeretének összegéig. Szekszárd Megyei Jogú Város polgármestere 2021. december 9-ei eljárást lezáró döntésével a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia és a TOP Plusz Városfejlesztési Programterv tervezői feladatainak elvégzésével az EX ANTE Tanácsadó Iroda Kft.-t (1025 Budapest, Vérhalom u. 33/a.) bízta meg. A cég 2021. december 28. napján megkötött szerződés szerint a két dokumentumot elkészítette, 2022. április 20. napján leszállította. Az elkészült fenntartható városfejlesztési stratégia terjedelmes mérete miatt elektronikus úton került megküldésre a képviselő-testület, a bizottságok és a szakmai személyek részére, továbbá munkacsoportülések keretében volt lehetőség véleményezni azt.

A dokumentum mindenki számára megtekinthető lesz a képviselő-testület jóváhagyását követően Szekszárd város hivatalos a „Gazdaság/Fejlesztési dokumentumok” fül alatt. Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata a képviselő-testületi határozat alapján nyújtja be támogatási kérelmét a dokumentumok elkészítésének támogatására, a TOP_Plusz_1.3.1-21 kódszámú, „Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása” című pályázati felhívásra. Ennek előírásai szerint a támogatási kérelem mellékleteként csatolni kell a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia képviselő-testület általi jóváhagyásának igazolását, illetve a megyei önkormányzat nyilatkozatát az FVS és TVP dokumentumokról.

Kérem a Közgyűlést, hogy szíveskedjen az előterjesztést megtárgyalni és a határozatot meghozni.

Szekszárd, 2022. május 18.

Ács Rezső
polgármester

Határozati javaslat

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének ...../2022 (V. .) határozata a Szekszárd Megyei Jogú Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának és TOP Plusz Városfejlesztési Programtervének elfogadásáról és támogatási kérelem benyújtásáról a TOP_Plusz_1.3.1-21 kódszámú, „Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása” című pályázati felhívásra

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése

1. jóváhagyja a TOP_Plusz_1.3.1-21 kódszámú, „Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása” című felhíváshoz kapcsolódóan elkészült Szekszárd Megyei Jogú Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiáját.

Határidő: 2022. május 26.

Felelős: Ács Rezső polgármester

2. jóváhagyja a TOP_Plusz_1.3.1-21 kódszámú, „Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása” című felhíváshoz kapcsolódóan elkészült Szekszárd Megyei Jogú Város TOP Plusz Városfejlesztési Programtervét.

Határidő: 2022. május 26.

Felelős: Ács Rezső polgármester

3. jóváhagyja a támogatási kérelem benyújtását a dokumentumok elkészítésének támogatására, a TOP_Plusz_1.3.1-21 kódszámú, „Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása” című pályázati felhívásra.

Határidő: 2022. május 26.

Felelős: Ács Rezső polgármester

4. felhívja a Polgármesteri Hivatalt a szükséges intézkedések megtételére.

Határidő: 2022. június 30.

Felelős: Magyarné Somogyvári Tünde osztályvezető

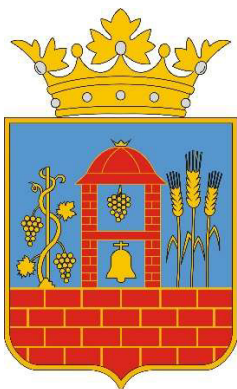

SZEKSZÁRD MEGYEI JOGÚ VÁROS

Fenntartható Városfejlesztési Stratégia 2021-2027

2022. május

MEGBÍZÓ

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata

Cím: 7100 Szekszárd, Béla Király tér 8.

Tel.: 06 (74) 504 100

E-mail: postmaster@szekszard.hu

Honlap: <https://szekszard.hu>

VÁLLALKOZÓ

EX ANTE Tanácsadó Iroda Kft.

Cím: 1025 Budapest, Vérhalom u. 33/a.

Tel.: központ (+36-1) 321 1773

Fax: (+36-1) 321 1772

E-mail: info@exante.hu

Honlap: <https://exante.hu>

Készítette:

Dr. Mérei András	Okl. terület-és településfejlesztő geográfus	Projektvezető Terület- és településfejlesztési szakértő
Dr. Döbrönte Katalin	Okl. közigazdász, területfejlesztési szakértő	Stratégiai és fenntarthatósági vezető tanácsadó
Janza Frigyes	Okl. közigazdász	Területfejlesztési szakértő
Dr. Göndöcs István	Okl. közigazdász	Terület- és településfejlesztési szakértő
Göndöcsné Agócs Dóra	Okl. közigazdász	Stratégiai és fenntarthatósági tanácsadó

Tartalom

Vezetői összefoglaló	7
1 A partnerségi folyamat ismertetése az FVS tervezés időszakára vonatkozóan	8
1.1 Partnerek definiálása.....	8
1.2 Partnerségi akciók és azok tartalma	8
1.3 Partnerségi akciók ütemezése a tervezési folyamatban	9
2 Megalapozó munkarész: Helyzetfeltárás és helyzetértékelés	11
2.1 Helyzetfeltárás.....	11
2.1.1 Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok.....	11
2.1.2 A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Konceptióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata	13
2.1.2.1 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)	14
2.1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	18
2.1.4 A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település	28
2.1.5 A település társadalma	30
2.1.6 A település humán infrastruktúrája	46
2.1.7 A település gazdasága	57
2.1.8 Önkormányzati gazdálkodás	68
2.1.9 A településüzemeltetési szolgáltatások, okos város települési szolgáltatások.....	73
2.1.10 Zöldfelületi rendszer vizsgálata	82
2.1.11 Közlekedés.....	85
2.1.12 Közművesítés	96
2.1.13 Környezetvédelem (és településüzemeltetés).....	109
2.1.14 Városi klíma	110
2.2 Területi lehatárolás	114
2.2.1 A várostérség lehatárolása, bemutatása	115
2.3 Helyzetértékelés, szintézis	122
2.3.1 Prosperáló város.....	122
2.3.2 Zöldülő város	124
2.3.3 Digitális város.....	128
2.3.4 Megtartó város	131
2.3.5 Kiszolgáló város	135
2.4 A város irányítási és működési modellje	141

2.4.1	Irányítási modell.....	141
2.4.2	Működési modell.....	147
2.4.3	Várostérségi koordináció.....	154
2.5	Kockázatok és lehetőségek értékelése.....	156
2.5.1	Prosperáló város.....	157
2.5.2	Zöldülő város.....	158
2.5.3	Digitális város.....	159
2.5.4	Megtartó város.....	160
2.5.5	Kiszolgáló város.....	161
3	Stratégiai munkarész.....	163
3.1	Forgatókönyv elemzés.....	163
3.2	Jövőkép.....	171
3.3	A stratégia célrendszere.....	171
3.4	A reziliens város a stratégiai célrendszerben.....	175
3.4.1	Prosperáló város.....	175
3.4.2	Zöldülő város.....	176
3.4.3	Digitális város.....	178
3.4.4	Megtartó város.....	179
3.4.5	Kiszolgáló város.....	180
3.5	A stratégia összhangja más stratégiákkal.....	181
4	Monitoring, kontrolling, indikátorok.....	188
4.1	Az FVS-hez kapcsolódó indikátorok és azok mérési módszertana.....	192
4.2	A beavatkozásokra vonatkozó adatok gyűjtésének és kezelésének helyi módszertana.....	193
4.1	A beavatkozásokra vonatkozó adatok gyűjtésének és kezelésének helyi módszertana.....	194
5	Az irányítási és működési modell.....	195
5.1	A városirányítási modell indokolt módosításai.....	195
5.1.1	Az átfogó városirányítási rendszer változásai.....	195
5.2	A városi működési modellt érintő tervezett változtatások.....	198
6	Cselekvési terv.....	199
6.1	Intézkedések és beavatkozási területek rendszerezése.....	199
6.2	Az akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása.....	199
6.3	Városi szintű beavatkozási területek részletezése.....	200
6.3.1	Stratégiai célkitűzéseket támogató egyedi beavatkozások.....	200
6.3.2	Stratégiai célkitűzéseket támogató nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozások.....	207

6.3.3	Stratégiai célkitűzéseket támogató, átfogó szervezeti rendszerként működő stratégiai keretrendszerek (hálózatos, vonalas fejlesztések).....	208
6.4	Várostérségi szintű beavatkozási területek részletezése	212
6.5	Stratégia együttműködési menetrendek (zöld és digitális átállást elősegítő célok és intézkedések, opcionálisan innovációs menetrend)	212
6.5.1	Zöld átállás menetrend.....	212
6.5.2	Digitális átállás menetrend.....	228
7	Finanszírozási terv	232
7.1.1	Aktorok, meghatározó szereplők	240
7.1.2	Kitekintés	240
7.1.3	Egyéb kööttségek és lehetőségek	240
7.2	Az üzleti modell bemutatása	241
7.2.1	Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése dimenzióként összegezve	241
7.2.2	A finanszírozási terv összefoglalója	245
7.3	Fenntartható üzemeltetés.....	246
7.4	Projektcsatorna fejlesztés intézményesítése	249
7.4.1	Ellátandó funkciók.....	249
7.4.2	Kulcsszereplők nevesítése	250
7.4.3	Intézményi modell bemutatása.....	250
8	Mellékletek.....	252
8.1	Antiszegregációs Terv.....	252
8.1.1	Helyzetelemzés és értékelés	252
8.1.1.1	A szegregáció társadalmi jelenségeinek horizontális elemzése – a változások értékelése	252
8.1.1.2	A szegregáció területi vonatkozásai (szegregátumok) – a változások értékelése... ..	252
8.1.2	Antiszegregációs terv	253
8.1.2.1	Az antiszegregációs fejlesztési célok és beavatkozási javaslatok.....	253
8.1.2.2	A szociális városrehabilitáció akcióterületének meghatározása és a választás indoklása (amennyiben releváns).....	255
8.1.2.3	A két antiszegregációs beavatkozási dimenzió kapcsolata	255
8.1.2.4	A beavatkozások ütemezése	255
8.1.2.5	Az antiszegregációs terv pénzügyi terve	256
8.2	Elvégzett kérdőíves felmérések dokumentálása	257
8.2.1	Lakossági felmérés.....	257
8.2.2	Intézményi/ szervezeti felmérés	267
8.3	Finanszírozási terv beavatkozásokként.....	277
8.4	Működési térkép	278

Vezetői összefoglaló

Szekszárd MJV kiválasztásra került az ERFA 9. cikk alá tartozó települések közé. Ezzel Szekszárd MJV a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP+) PO5-i. Integrált és befogadó társadalmi, gazdasági és környezeti fejlődés, a kultúra, a természeti örökség, a fenntartható turizmus és biztonság előmozdítása városi területeken célterület Fenntartható Városfejlesztés intézkedés kedvezményezettjévé vált. Az ERFA rendelet 11. cikk értelmében az Európai Unió 2021-2027 tervezési időszak fenntartható városfejlesztési források felhasználásának feltétele új Fenntartható Városfejlesztési Stratégia (FVS) készítése, amely struktúrájában és tartalmában megteremti az összhangot a jelenleg érvényben levő európai és hazai szakpolitikai keretekkel. A Pénzügyminisztérium Regionális Fejlesztési Programok Irányító Hatósága által elkészített Fenntartható Városfejlesztési Stratégia módszertani útmutató alapján készülő Fenntartható Városfejlesztési Stratégia az Európai Unió elvárásait figyelembe vevő dokumentum a 2021-27-es TOP+ Fenntartható Városfejlesztés intézkedés forráskeret felhasználásának előfeltételévé vált, amelyet Szekszárd MJV önkormányzatának szükséges elkészítenie.

Az 2011/2021. (XII. 29.) számú, a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretében megvalósuló Előzetes Integrált Területi Programok jóváhagyásáról szóló 1658/2021. (IX. 24.) Korm. határozat módosításáról szóló Kormányhatározat 1. sz. mellékletének 4. pontja értelmében Szekszárd MJV Önkormányzata 5,138 milliárd Forint városi szintű forráskeretre jogosult a fenntartható városfejlesztésre kijelölt keretből.

1 A partnerségi folyamat ismertetése az FVS tervezés időszakára vonatkozóan

1.1 Partnerek definiálása

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata partnerségi egyeztetési, kommunikációs tevékenységével minden, a közigazgatási területén képviseltetett államigazgatási szervezetet, önkormányzat szervezetet, civil és gazdasági szervezetet, valamint minden magánszemélyt el kíván érni.

Ez a széles célcsoport az alábbiak szerint bontható tovább.

Közfelfűra

- Tolna Megyei Önkormányzat
- Szomszédos telepűlések önkormányzatai
- A városban működű nemzetiiségi önkormányzatok

Érdekképviseleti szervezetek

- A városban vagy funkcionális várostérségben működű érdekképviseleti szervezetek és kamarák

Gazdasági szervezetek

- A városban vagy funkcionális várostérségben működű gazdálkodó szervezetek

Civil és egyházi élet szereplűi

- A városban bejegyzett civil szervezetek, különös tekintettel a sérűlékeny társadalmi csoportokat (idűs embereket, fogyatékossggal élűket, gyermekes családokat, alacsony iskolázottságű 45 év fölűtti korosztályt, stb.) képviselű szervezetekre
- A városban működű bejegyzett egyházak, illetve egyházi karitatív szervezetek.

Lakosság

- I. Szekszárd Megyei Jogű Város Önkormányzata közigazgatási területén állandó bejelentett lakcímmel vagy ingatlantulajdonnal rendelkező lakos

1.2 Partnerségi akciók és azok tartalma

Szakmai munkacsoportok működése és szerepe

A szakmai tervezés 5 szakmai munkacsoportban folyik. A munkacsoportok felűpítése követi a Pénzügyminisztérium Fenntartható Városfejlesztési Stratégia városi reziliencia méréséhez megállapított 5 dimenziűt, illetve szakterűletet. Ennek alapján meghatározásra került a Kiszolgálű város, a Megtartű város, a Zűldűlű város, a Digitális város és a Prosperálű város munkacsoport.

Minden munkacsoport interaktívan működik, a résztvevőknek lehetőségük van párbeszédet folytatni egymással. Minden munkacsoportnak van nevesített szakmai vezetője, aki a tervezés előrehaladásának szakmai tartalmi részéért felelős. A szakmai vezető munkáját munkacsoportonként egy-egy koordinátor segíti, aki felelős a munkacsoport összehívásáért, operatív szervezési feladatok ellátásáért.

A szakmai munkacsoportok tagjai részben az adott területhez kapcsolódó bizottságok tagjai, részben egyéb külső szakmai partnerek, civil szervezetek. Fontos, hogy a munkacsoportok minél szélesebb körben reprezentálják a helyi társadalom egyes érdekcsoportjait.

A szakmai munkacsoportok szakmai együttműködése kiindulási alapot jelentenek az FVS végrehajtásához létrehozandó projektcsatorna szervezet felállításához és működéséhez.

Workshopok

Az FVS készítése során a város vezetése a lehető legszélesebb körben be kívánja vonni a helyi társadalmi, gazdasági élet meghatározó szereplőit, a civil szféra képviselőit, a vállalkozásokat, a városi intézményeket és a lakosságok. Ezt szolgálta a négy megtartott tematikus workshop, Kiszolgáló-Megtartó Város, Prosperáló Város, Digitális Város és Zöldülő Város témakörben.

A város vezetése évek óta rendszeresen konzultál, jellemzően a jelentősebb stratégiai döntések előtt és lakossági fórumok formájában Szekszárd valamennyi lakosával; így a 2021-2030-as időszakra készülő FVS tervezése során is kiemelt szerepet kap a széleskörű partnerség.

A workshopok küldetése, hogy a tervezés folyamán a gazdasági, kulturális és civil szektort képviselve érvényesítse azok szempontjait, szándékait.

1.3 Partnerségi akciók ütemezése a tervezési folyamatban

A tervezés partnerségi egyeztetésének elsődleges dokumentuma a partnerségi terv, amely mentén az FVS-tervezés haladt. A partnerségi egyeztetés keretében az alábbi események kerültek megtartásra:

Partnerségi folyamat neve	Ideje, helye	Célja, eredménye
Reprezentatív kérdőívzés a lakosság körében	2022. január-március, online	FVS-útmutató szerint kötelező, lakossági felmérés a készülő stratégiával kapcsolatban
Reprezentatív kérdőívzés a város intézményei körében	2022. január-március, online	A városi intézmények előzetes észrevétele a készülő stratégiával kapcsolatban
Prosperáló Város Munkacsoport ülés	2022. február 9.	Munkacsoportos megbeszélés a főbb stratégiai irányokról
Megtartó – Kiszolgáló – Digitális Város Munkacsoport ülés	2022. február 9.	Munkacsoportos megbeszélés a főbb stratégiai irányokról

Zöldülő Város Munkacsoport ülés	2022. február 11.	Munkacsoportos megbeszélés a főbb stratégiai irányokról
Civil és vállalkozói workshop	2022. február 17.	A város lakosságának, civil és gazdasági szervezeteinek személyes megszólítása a készülő stratégiával kapcsolatban. Az előzetes vélemények és javaslatok megismerése.
Zöldülő és Digitális Város Munkacsoport II. ülés	2022. április 28.	Az elkészült FVS munkacsoport általi véleményezése
Prosperáló – Megtartó – Kiszolgáló Város Munkacsoport II. ülés	2022. május 12.	Az elkészült FVS munkacsoport általi véleményezése

2 Megalapozó munkarész: Helyzetfeltárás és helyzetértékelés

2.1 Helyzetfeltárás

2.1.1 Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

Tolna megye jellemzően vidékies térség, Szekszárd mellett 10 kisváros¹ található a megye területén. A megye demográfiai szempontból nem egyközpontú, a többi város nagyságrendjében nem szakad el Szekszárdtól. Tolna megyében a járásszékhelyek lakosság száma a járás lakosságának arányában Bonyhádon 41%, Dombóváron 57%, Pakson 38%, Szekszárdon 54%, Tamásiban 21%, Tolnán 64%. Az ország területének 4%-a esik Tolna megyébe. Fontos kiemelni, hogy Tolna megye négy másik megyével szomszédos (Baranya, Bács-Kiskun, Fejér, Somogy), melyek közül háromnak van százezer főnél nagyobb lélekszámú megyeszékhelye (Kecskemét, Pécs, Székesfehérvár), amelyek vonzáskörzetei Tolna megye egyes részeire is kiterjednek, mint ahogy a tolnai megyeszékhelynél nagyobb közeli városok (Baja, Dunaújváros, Kaposvár) hatásai is. Hagyományosan a legerősebb kapcsolat a Dombóvár-Pécs/Kaposvár, a Szekszárd-Bonyhád-Pécs, Dunaföldvár-Dunaújváros, illetve a Tamási-Siófok tengelyen figyelhető meg, de Budapest elszívó hatása is erősen érvényesül főként a felsőoktatás és munkaerőpiac területén.

Szekszárd - Magyarország legkisebb megyeszékhelye - a Dél-dunántúli régió keleti határán fekszik, és a várossal azonos nevű járás központja, mely szomszédos a Dél-dunántúli régióban levő Paksi, Tamási, Bonyhádi és Mohácsi, valamint a Dél-alföldi régióban található Kalocsai és Bajai járással.

ábra, Forrás: VÁTI

Tolna megye városhálózatának jellegzetessége a nagyváros hiánya: a megyeszékhelyen kívül még két, közel 20 ezer lakosú várossal (Dombóvár és Paks) rendelkezik. Paks, mint foglalkoztatási központ, Dombóvár pedig, mint közlekedési csomópont szárnyalják túl a megyeszékhely jelentőségét. A megye városai – Tamási és Gyöngyös kivételével – a megye peremén helyezkednek el, tehát a megye középső része város és központhiányos. Szekszárd fekvése a megyén belül excentrikus, de „potenciálisan magában hordozza a meghatározott területi rendszerből való külső kapcsolatteremtés és építés

¹ Paks, Dombóvár, Tolna, Bonyhád, Simontornya, Gyöngyös, Nagymányok, Bátaszék, Tamási, Dunaföldvár

lehetőségeit. Szekszárd pozíciója mégsem tekinthető kedvezőtlennek Magyarország mai térszerkezetében, hiszen a város azon a nyomvonalon fekszik, mely a Duna jobb partján (évezredes római nyomvonalon haladva) fontos interregionális összeköttetést biztosít Budapest és a Kárpát-medence déli része között. A térségi és nemzetközi kapcsolatokban az észak-déli irányú vonalak erősek, a keresztirányú, kelet-nyugati tengely nem alakult ki.

A közúti közlekedésben elfoglalt helyzetére jellemző, hogy itt ágazik el a Pécs-et érintő, majd Horvátország felé tovább folytatódó nemzetközi útvonal, valamint a város mellett halad el az M6-os autópálya. A Szekszárdtól északra megépített Szent László híd köti össze a Dunántúlt az Alfölddel. Az M9 autópálya megépítése a megyeszékhelyet kiemelkedő fontosságú Észak-Dél, Kelet-Nyugati forgalmi csomóponttá teszi, mely várhatóan kedvező hatással lesz a város logisztikai funkciójának kialakításában.

A város elhelyezkedésének hátránya ugyanakkor, hogy ezen a fontos térszerkezeti vonalon nem épült ki nagykapacitású vasútvonal. Szekszárdot Budapesttel való gyorsvonati összeköttetése megoldott, de tangenciális irányban csak átszállással kapcsolódhat a személyforgalomba. A megye vasúti csomópontja Dombóvár, másodlagos fontosságú csomópontja Szekszárdtól délre, Bátaszéken alakult ki. A Dunának, mint vízi útnak még nincs meg a lehetséges jelentősége, ezért a Duna kínálta turisztikai lehetőségek jobb kiaknázása a térség kiemelt célja. A Szekszárdot érintő Sió csak időszakosan, és kisebb testű hajókkal hajózható, ezért szükséges lenne a Sió vízi szállításra alkalmassá tétele, valamint turisztikai célú hasznosítása is.

A megyeszékhelytől 7,6 km-re fekvő Ócsény településen található a megye egyetlen belföldi, légi közlekedésre alkalmas repülőtere, amelynek személyszállításra alkalmassá tételéhez jelentős infrastrukturális beruházás megvalósítására lenne szükség. A repülőtér turisztikai szempontú fejlesztése igényként és egyben lehetőségként jelentkezik a térségben.

Tolna megye és Szekszárd -a Kétkeréken munkába-kerékpárút megépítése ellenére- sem rendelkezik kiterjedt kerékpárút hálózattal, ugyanakkor igény merül fel egy teljes megyei kerékpárút hálózat kialakítására, mind a lakosság, mind a turizmus szempontjából. A megyei fejlesztési elképzelések között szerepel a Kölesd-Kistormás, az Ócsény-Szekszárd kerékpárút kialakítása, mivel a Szekszárdi rurális térségben (<120 Fő/km²) Szekszárd, mint megyeszékhely jelenti az urbánus központot.

A megye településszerkezete jellemzően aprófalvas jellegű, ezért Szekszárd a városban élő és a környező agglomerációban élő lakosság számára gazdasági-, pénzügyi szolgáltatási-, szolgáltatási-, foglalkoztatási-, közoktatási-, közigazgatási-, közösségi-, humán szolgáltatási-, szociális- és kulturális-, igazságszolgáltatási centrum szerepét látja el, mint például a Szekszárdhoz közeli Ócsény, Decs, Kakasd, Sióagárd, Tolna, Mőzs, Szálka, Várdomb, Szedres, Bogyzsló, Fácánkert, Zomba, Harc, Bata esetében. Tolna megye államigazgatási intézményrendszere, egészségügyi ellátórendszere (Tolna Megyei Balassa János Kórház) szintén Szekszárd központú. A megye egyetlen felsőoktatási intézménye a Pécsi Tudományegyetem Kultúratudományi, Pedagógusképző és vidékfejlesztési Kara, amely kiváló kapcsolatot épített ki a Pécsi Tudományegyetem társ Karaival, így Szekszárd és Pécs között tudásalapú kapcsolat jön létre.

A Szekszárdtól 37 km-re fekvő Pakson, az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. a megye legnagyobb foglalkoztatója, és a köréje szerveződött beszállítói társaságok jelentős szerepet játszanak a munkaerőpiacon a megyeszékhely mellett. Szekszárd kiemelt gazdasági társaságai között tartják számon a Tolnatej Zrt., a nagyobb borászatok², az autóipari beszállítók, mint a CabTec Szekszárd Kábelkonfekció

---

² Bodri Pincészet, Mészáros Borház, Heimann Borház, Takler Pince, Sárosdi Pincészet, Fritz Birtok, Vesztergombi Pincet, Dúzsi Pincészet, Aliscavin Borászati Kft., Schieber Pincészet, Tringa Borpince, Vida Borház, Lajvér Borház, Twickel Szőlőbirtok Kft.

gyártó Kft., Prettl-Hungária Kábelgyártó Kft., és a BHG-ASZ Kft., a Jako Fémárugyár Kft., és a táska és a bőröndgyártással foglalkozó nagynevű Samsonite Hungária Kft.

A napi ingázás jellemzően Szekszárd-Paks, Szekszárd és a megyeszékhely környéki falvak, települések vonatkozásában jelentkezik a megyeszékhely ellátási körzetei és a funkcionális szerepköreinek volta miatt. Szekszárdon a naponta ingázó foglalkoztatottak száma az országos adatokhoz viszonyítva 0,17%-os arányt mutat, a szekszárdi járásban ugyanezt vizsgálva 0,60%-os az arány (Forrás: KSH A foglalkoztatottak a napi ingázás iránya szerint 2011 évben³).

A szekszárdi borvidék (Alsónána, Bába, Bábászék, Decs, Harc, Medina, Mórág, Ócsény, Sióagárd, Szálka, Szekszárd, Zomba-Szentgál-szőlőhegy, Várdomb, Zomba), a Szekszárdhoz közeli Sárköz kulturális turizmusa (Sárpilis, Decs, Bába), a Gemenci erdőhöz kapcsolódó vadászturizmus erősíti a térség települései közötti kapcsolatot. Szekszárdon található a német nemzetiségi értékeket is közvetítő Magyarországi Német Színház, amely előadásaival a megyei és a szomszédos megyékben lévő német nemzetiségi oktatási intézmények diákjai számára is szervez előadásokat. A szintén német nemzetiségi értékekhez kötődő Mondschein Kórus Egyesület a Tolna megye falvaiból Szekszárdra beköltözött német származású lakosság hagyományait, népdalait népszerűsíti bel- és külföldön egyaránt. A Bartina Néptánc Együttes 300 táncosával Tolna megye és a Sárköz hagyományait népszerűsíti világszerte.

Szekszárdon 40 bejegyzett sportegyesület vonzza a településre a Szekszárd környéki fiatalokat, fiatal felnőtteket. Szekszárd városfejlesztési elképzelései harmonizálnak a várost körülölelő vidékies térség fejlesztéseivel. Szekszárd térségi partner-kapcsolatokat épít ki a szomszédos városokkal és kistérségekkel, elsősorban Tolna, Bonyhád, Dombóvár és Paks irányában.

Az országos jövőkép és az átfogó térségi és területi célok megvalósulása érdekében fontos szempont a fejlesztési pólusok és a városhálózati kapcsolatrendszer fejlesztése. Szekszárd MJV célja a jelenleginél intenzívebben kooperáló, kiegyensúlyozott városhálózat megerősítése, melyben a pólusok és a nagyobb - megyei jogú – városok, mint regionális alközpontok hálózatosan együttműködnek, mely együttműködés a nagyvárosok szerepének megerősítése szempontjából fontos. A Dél-Dunántúlon Pécs, mint fejlesztési pólus Szekszárddal és Kaposvárral, mint fejlesztési alközpontokkal működik együtt. Tolna megye a szomszédos megyékkel -különösen Baranya megyével- elmélyítette az együttműködést a területfejlesztés, természetmegóvás, tudomány, oktatás területén. A szomszédos megyéken és a nemzetközi szervezeteken túl számos, elsősorban kulturális és gazdasági jellegű kapcsolatot alakított ki Tolna megye Fehér/Alba megyével (Románia), Szecsuán tartománnyal (Kína), Main-Tauber, Bautzen (Németországgal), Stájerországgal (Ausztria), Aube megye (Franciaországgal) és Pozsega-Szlavónia megyével (Horvátország).

Szekszárd a Budapest és Szarajevó által meghatározott nemzetközi fejlesztési tengely vonalában fekszik. A Szekszárdi járás nem közvetlen határos Horvátországgal, de az Európai Unió külső határához közel fekszik, ezért az Európai Unió tagságunkkal felértékelődtek a határmenti kapcsolatok. Szekszárd MJV a határközeli fekvéséből adódó előnyöket - úgy, mint hídszerep, fejlesztési többletforrások, nemzetköziségből adódó lokális szinergiák, gazdasági-kereskedelmi lehetőségek - a megújulás erőforrásaként kamatoztatva tudja fejlődése motorjává formálni.

2.1.2 A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Konceptióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata

Szekszárd városát az alábbi területfejlesztési dokumentumok érintik:

- Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (továbbiakban: OFTK), ami a 1/2014. (I.3.) OGY határozat mellékleteként került elfogadásra;

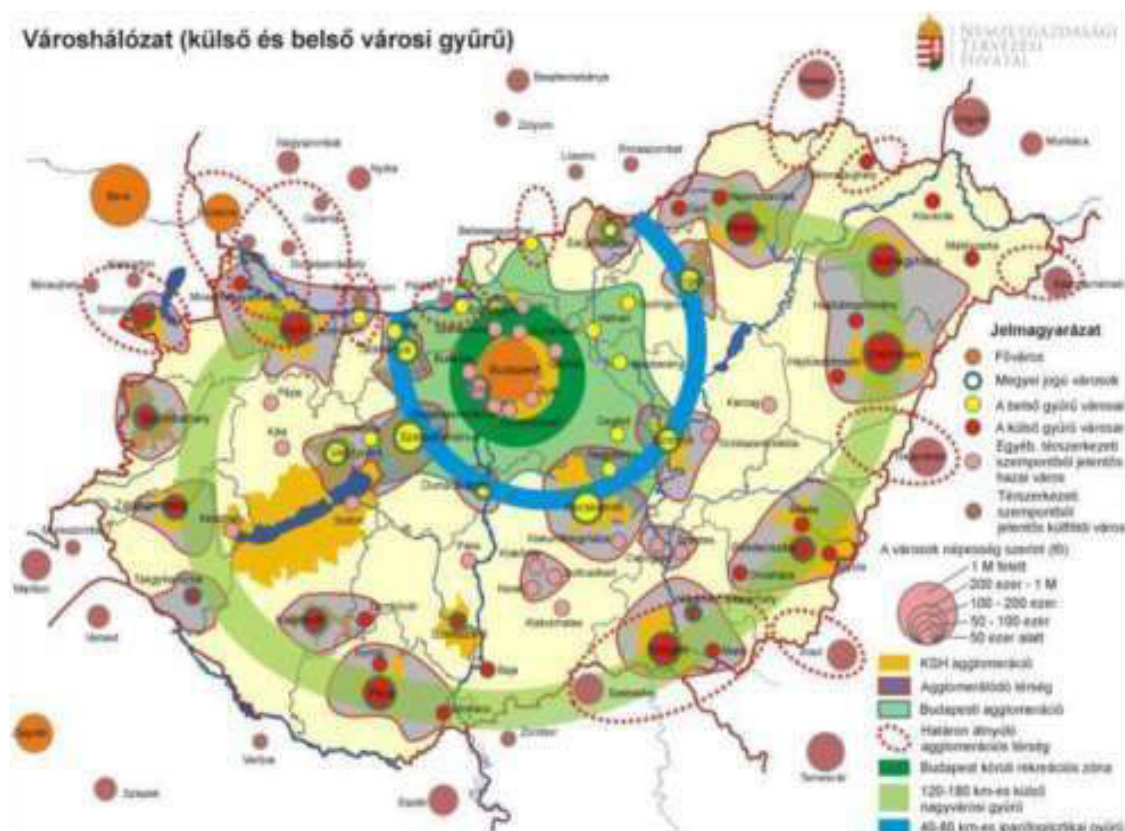
³ https://www.ksh.hu/nepszamlalas/tablak_ingazas

- Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiója - Helyzetfeltáró munkarészt 2012.november 30-án a 50/2012. (XI. 30.) számú közgyűlési határozattal elfogadva, mely megerősítésre került a 2/2021. (I. 25.) számú közgyűlési határozatával;
- Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiója a 2021. szeptember 24-én a 45/2021.(IX. 24.) számú közgyűlési határozattal elfogadva;
Tolna Megye Területfejlesztési Programja a 2021. szeptember 24-én a 46/2021.(IX. 24.) számú közgyűlési határozattal elfogadva.

2.1.2.1 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)

A 2014-2020 közötti európai uniós fejlesztési időszakra való felkészülés idején hazánkban alapvetően megváltoztak a terület- és településfejlesztés törvényi és szervezeti keretei. Az Országgyűlés 2014. január 3-án elfogadva a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról szóló határozatot, új irányt szabott az ország, a térségek és a települések fejlesztéséhez.

1. ábra: Városhálózat
Forrás:OFTK

Szekszárd az országos városhálózatot bemutató ábrán a 120-180 km-es külső nagyvárosi gyűrű közelében helyezkedik el, a koncepció szerint a külső városgyűrű meghatározó gazdasági szerepkörrel rendelkező városai közé tartozik. Közvetlen városi vonzáskörzete kiegészül a Szekszárdi-Geresdi-dombság egyes településeivel, a Sárköz és kisebb részben a Völgység egyes területeivel, hatása a Duna mentén Pakstól Mohácsig érzékelhető.

A Nemzeti Fejlesztés 2030 koncepció a további tervezés során is figyelembe veendő horizontális szempontként határozta meg:

- a) a befogadást – a társadalmi felzárkózás támogatását,
- b) az esélyegyenlőség megteremtését, a nemzetiségi identitás erősítését,
- c) a fenntartható fejlődést – fenntartható növekedést,
- d) az értékmegőrzést és az intelligens növekedést.

A fejlesztési források felhasználásának a Nemzeti Fejlesztés 2030 koncepcióban rögzített alapelvei:

- a) nemzeti fejlesztési célok és prioritások érvényesítése,
- b) a közpénzfelhasználás közhasznú eredményezzen,
- c) partnerség és közösségi részvétel,
- d) foglalkoztatáshoz való hozzájárulás,
- e) a természeti erőforrások mennyiségi és minőségi megőrzése, a környezet állapotának és értékeinek megőrzése, javítása,
- f) a megtermelt értékek hasznosulása a helyi közösség javára, kedvezményezettség,
- g) a területfejlesztési szempontból kedvezményezett, ezen belül a leghátrányosabb helyzetű kistérségek és települések fejlesztésére rendelkezésre álló forrásokat meghatározott támogatási szabályok alapján indokolt felhasználni,
- h) a területfejlesztési szempontból kedvezményezett, ezen belül a leghátrányosabb helyzetű kistérségekből és településekről benyújtott pályázatokat a pályázatok értékelése során a felzárkóztatás elősegítése érdekében indokolt előnyben részesíteni.

A nemzeti jövőkép elérése érdekében az országgyűlési határozat négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt jelölt ki:

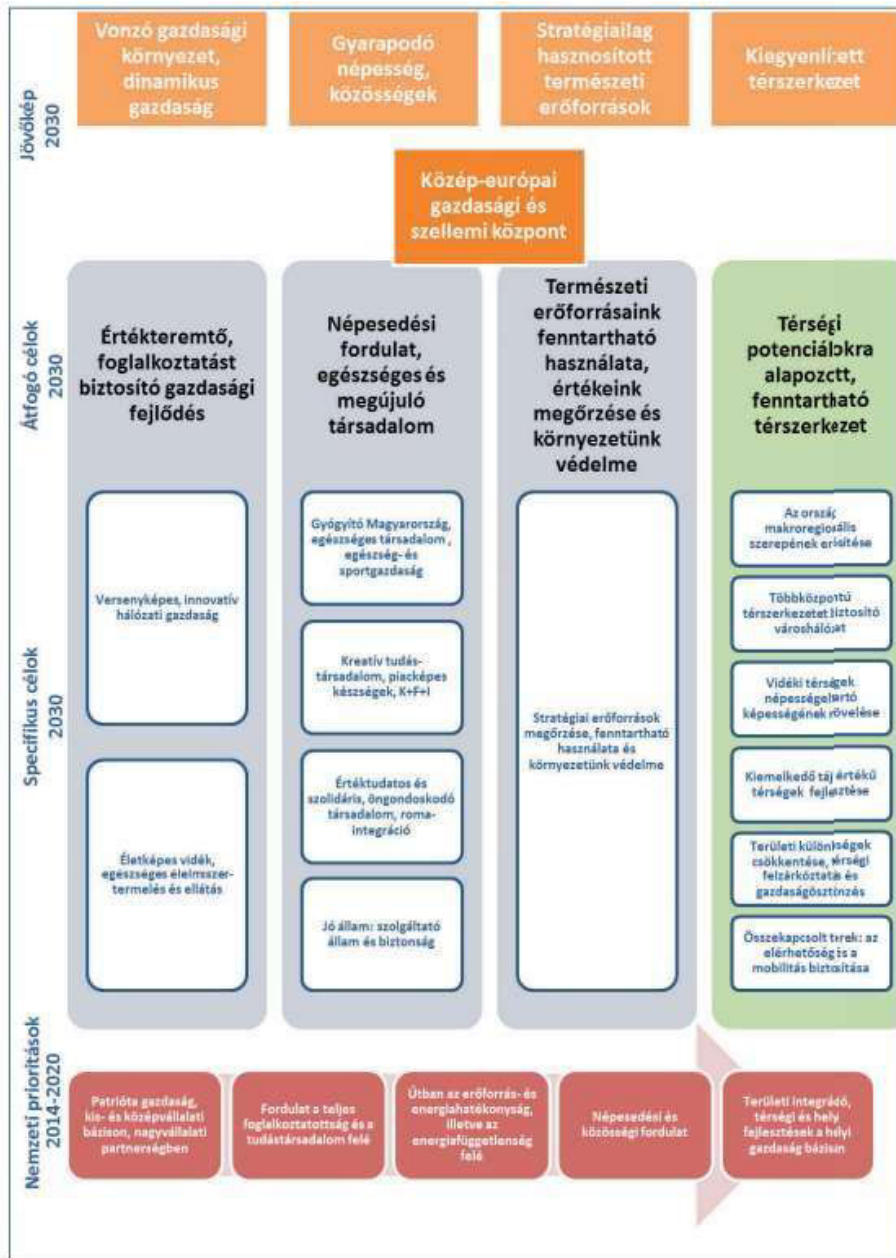
- a) értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés,
- b) népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom,
- c) természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme,
- d) térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet.

Az ország jövőképe és fejlesztési célrendszere a Nemzeti Fejlesztés 2030 koncepcióban.

Az átfogó, közép- és hosszú távú célok megvalósulása érdekében specifikus és területi célkitűzések kerültek meghatározásra (V3. ábra): a célok a társadalom és a gazdaság egészének, valamint minden ágazatnak, térségi és helyi szereplőnek egyaránt szólnak, így Szekszárd MJV számára is láthatóvá teszik azokat a fejlesztési súlypontokat, amelyekre a középtávra fókuszált fejlesztési feladatok épülhetnek.

A szakpolitikában érvényesítendő specifikus célok:

- a) versenyképes, innovatív gazdaság,
- b) gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság,
- c) életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás,
- d) kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I,
- e) értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom,
- f) jó állam, szolgáltató állam és biztonság,
- g) stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme.

2. ábra: Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió célrendszere

Forrás: Nemzeti Fejlesztés 2030 1/2014. (I. 3.) OGY határozat

Tolna megye pozicionálása a Nemzeti Fejlesztés 2030 dokumentumban

.....térkép:

POZICIONÁLÁS

A Nemzeti Fejlesztés 2030 dokumentum Tolna megye térségét jellemzően vidékies térségként jellemezte. Szekszárd mellett 10 kisváros található a megye területén. A térség erőteljes agrárjellege meghatározza a települések arculatát. A mezőgazdasági termékek előállítására jelentős, és a megye jól képzett szakembergárdával rendelkezik, de az adottságokra épülő feldolgozóipar szinte teljesen hiányzik. Paks, mely az ország villamosenergia szükségletének 40%-át termeli, stratégiai szerepet játszik a megye gazdasági életében, termelése pozitív irányba téríti el a gazdasági mutatóit. Az egy főre jutó termelés és export a textiliparban, a bőrgyártásban és a feldolgozásban, az utóbbi években meghaladja az országos átlagot. Turisztikai vonzerőt a Duna, az erdők, a népművészet, a gyógy- és termálfürdők, a történelmi borvidékek jelentenek. Jelentős a német nemzetiségű lakosság aránya.

A Nemzeti Fejlesztés 2030 dokumentum Tolna megye fejlesztési irányainak a következőket jelöli meg:

- „Innovatív környezeti és energetika lehetőségeinek megteremtése működő tudásbázisokkal, a Paksi Atomerőmű fejlesztéséhez kapcsolódó szak- és felsőoktatási képzés biztosítása.
- Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése (élelmiszeripar, textil-és bőripar, fémfeldolgozás), mezőgazdasági termékek feldolgozása, piaci értékesítése, a biotermelés ösztönzése, az agrármarketing tevékenység fejlesztése
- Közúti és vasúti közlekedés infrastruktúra fejlesztése (M9 gyorsforgalmi út), a táji, környezeti szempontok figyelembevételével
- termálfürdő egészségügyi, energetikai és mezőgazdasági hasznosítása
- A turizmus jelenlévő ágazatainak fejlesztése, tematikus összekapcsolása (termál és gyógyturizmus: Dombóvár, Hőgyész, Tamási, Tengelic, Bonyhád; vadászturizmus: Gemenc, Gyulaj; tájjellegű és kulturális turizmus: Sárköz, szekszárdi fesztiválok, vízi turizmus: Fadd-Dombori, a Sió-csatorna fejlesztése; horgászturizmus: Duna és horgásztavak; borturizmus: Szekszárdi borvidék, Tolnai borvidék).
- Szekszárd, mint megyei fejlesztési pólus központi és idegenforgalmi funkcióinak megerősítése és a megye városainak képessé tétele az innováció befogadására.”

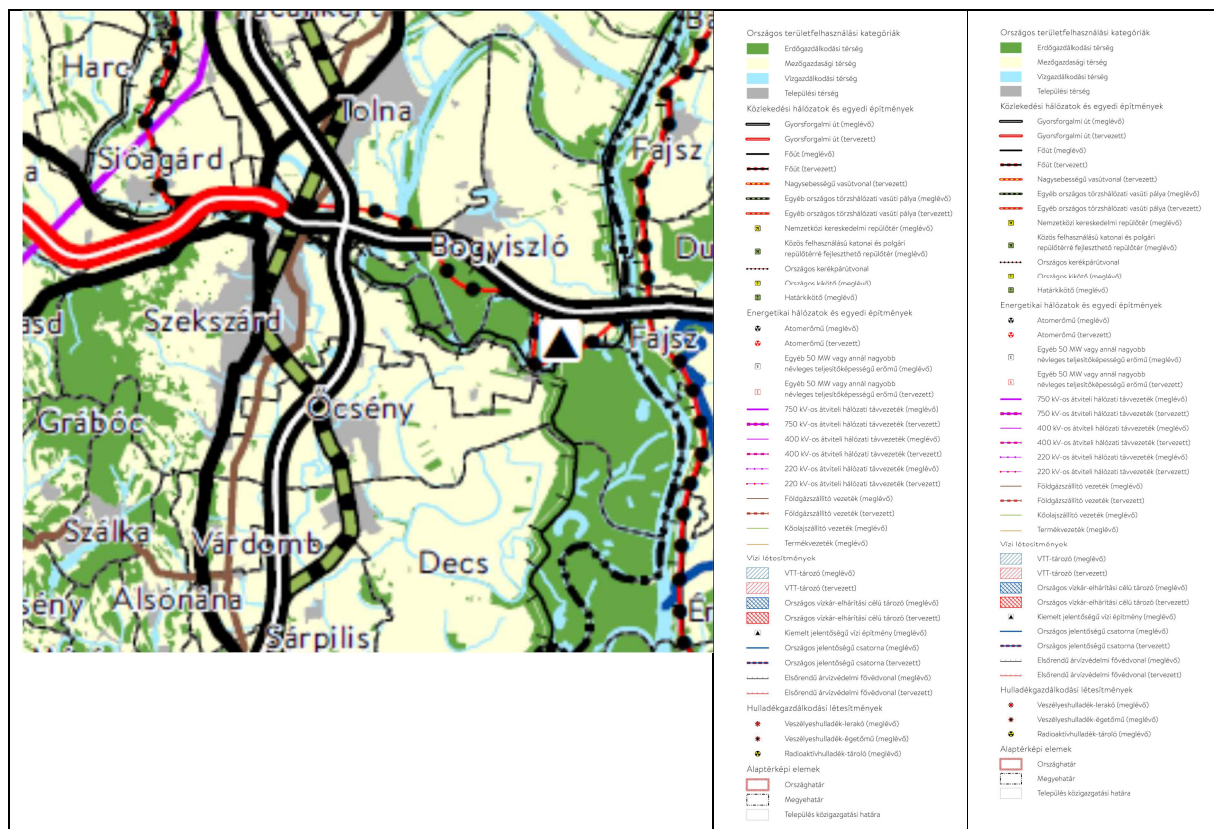
Forrás: http://www.terport.hu/webfm_send/4616

2.1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

Az OTrT. az **Ország Szerkezeti Tervét**, valamint az **Országos Övezeti Tervet** és az ezekre vonatkozó szabályokat foglalja magában.

Az ország területrendezési terve meghatározza az országos terület-felhasználás rendszerét, a települések térbeli rendjét, az országos műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények térbeli rendjét, és ezek összefüggéseit.

Az országos területrendezési terv térképi melléklete, szerkezeti terve Szekszárdra vonatkozóan:

.....térkép: Szekszárd elhelyezkedése az ország szerkezeti tervén
Jelmagyarázat:

A település területének a települési térségen kívüli legnagyobb része a mezőgazdasági térség, kis része erdőgazdasági, illetve vízgazdálkodási térség.

Az OTrT szerkezeti tervlapja szerint Szekszárd területét érintő szerkezeti elemei a következők:

a) Gyorsforgalmi utak

- M6 autópálya;
- M9 gyorsforgalmi út.

b) Főutak

Országos főutak

- 6. sz. Budapest – Barcs országos főút;
- 56. sz. Szekszárd – Udvar országos főút régebbi nyomvonala (belterületen Rákóczi u., Széchenyi u., Béri Balogh Ádám u.)
- 56. sz. országos főút újabb nyomvonala (belterületen Szentmiklósi út, Pollack Mihály út, Tartsay Vilmos út, Bátaszéki út);
- 63. sz. Szekszárd – Székesfehérvár országos főút;
- 65. sz. Szekszárd – Siófok országos főút.

c) Országos mellékutak

- 5112 sz. Szekszárd – Dunaszentgyörgy út (belterületen Palánki út);
- 5113 Szekszárd – (Decs) – Várdomb út (belterületen Damjanich utca);
- 5114 sz. Szekszárd – Őcsény út;
- 51369 sz. Keselyúsi bekötő út
- OBI körforgalom – M6 autópálya – Őcsény között tervezett 5126 jelű új út Szekszárd délkeleti részén

Meglévő földgázszállító vezetékek:

329. Szank - Soltvadkert - Kalocsa - Fadd – Szekszárd meglévő szénhidrogén szállító vezeték
163. 331a: Báta - Bátaszék - Várdomb - Szekszárd
164. 331-01: Várdomb
165. 331-02: Várdomb - Mőcsény - Bonyhád
166. 331-03: Szekszárd

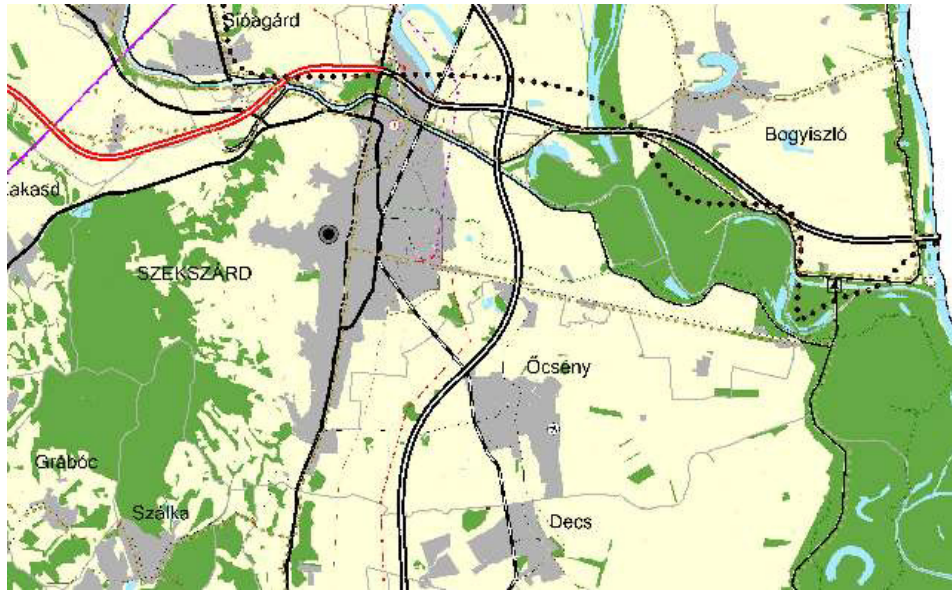
Országos kerékpárút hálózat törzshálózati elemei:

62. Sió-völgyi kerékpárútvonal: Fajsz - Szekszárd - Sióagárd - Kölesd - Sárszentlőrinc - Simontornya - (61. Közép-magyarországi kerékpárút Simontornya és Tolnanémedi közötti szakasza) - Szabadhídvég – Siófok (tervezett)

Vasút: a városban a MÁV 46 (Bátaszék-Sárbogárd) számú vasútvonala halad keresztül
Energetikai hálózatok: 120 kV főelosztóhálózat

A TMTrT. Tolna megye Területrendezési terve Tolna megye Övezeti Tervét és az ezekre vonatkozó szabályokat foglalja magában.

Tolna Megye Szerkezeti Terve Szekszárdra vonatkozóan:

. térkép: TMTTrT kivonata (2020)

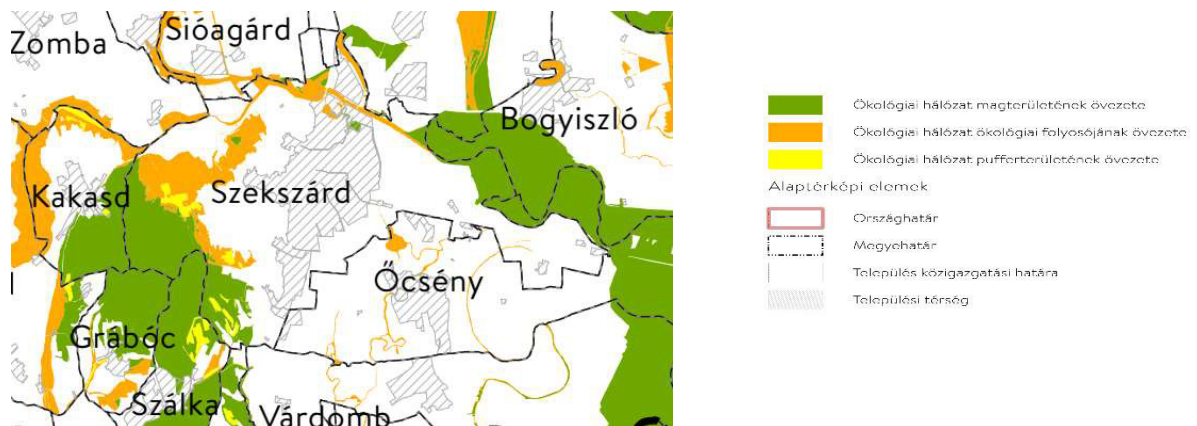
Forrás: TMTTrT : <http://www.tolnamegye.hu/fooldal/rendezesi-tervek/megyei-rendezesi-terv>

A TMTTrT - a készítésére vonatkozó tartalmi követelményeket rögzítő 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet előírásaival összhangban - térségi területfelhasználási kategóriákat alkalmaz.

Országos Övezeti Terv tervlapjait az 2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről 3.sz. melléklet tartalmazza, melynek szekszárdi érintettsége a következők:

A törvény térképei (hatályos: 2019.03.15-től)

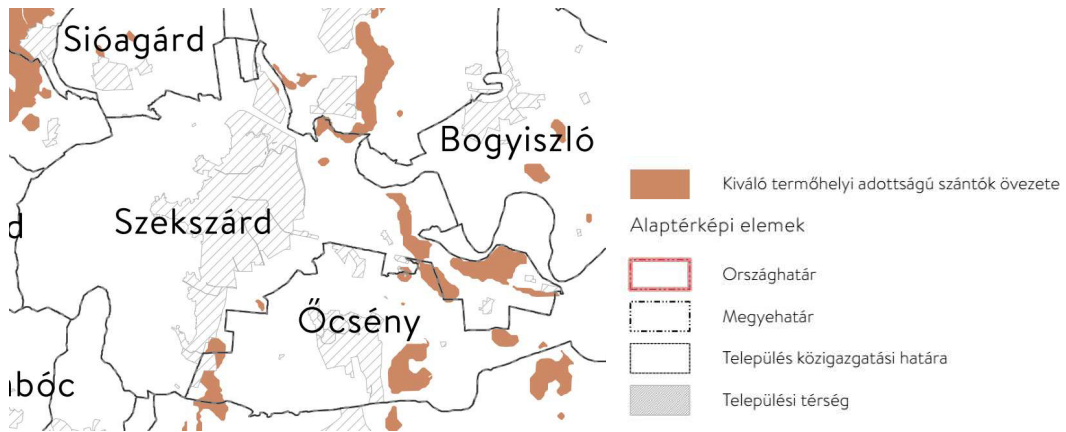
3/1. melléklet az ökológiai hálózat magterületének övezete, az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete és az ökológiai hálózat pufferterületének övezete.

2018. évi CXXXIX. törvény – országos övezetek

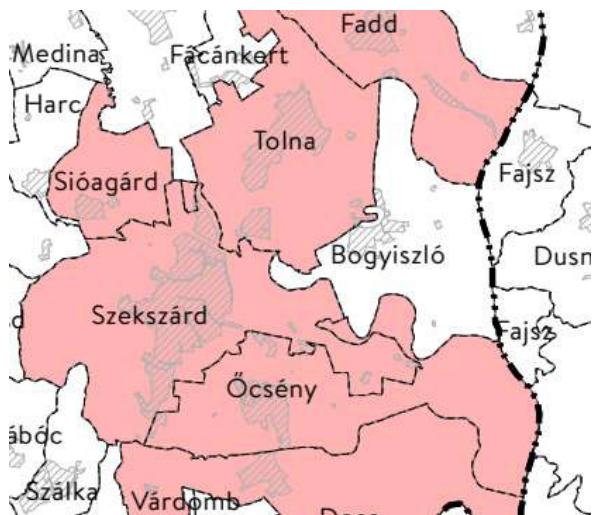
e) kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete:

3/3. melléklet: Erdők övezete

- Világörökségi területek által érintett települések
- Világörökségi várományos területek által érintett települések
- Világörökségi és világörökségi várományos területek által érintett települések

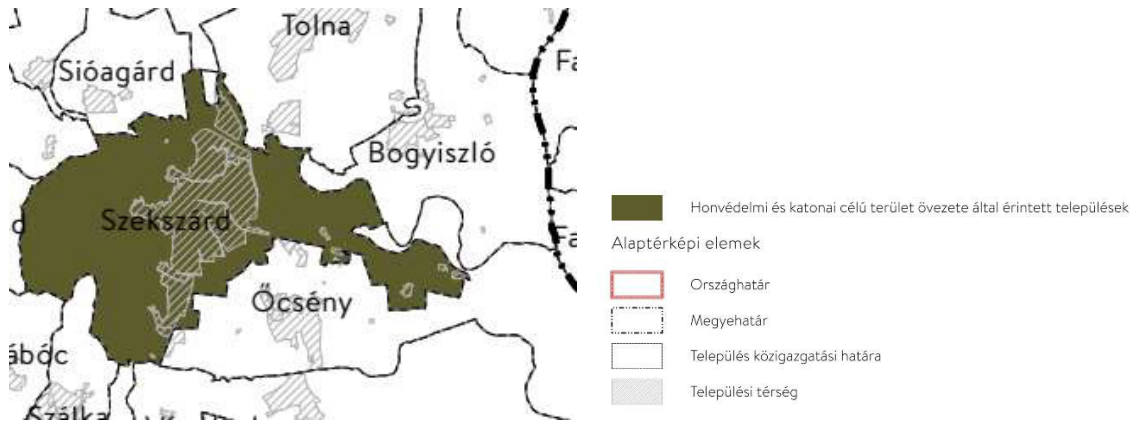
Alaptérképi elemek

- Országhatár
- Megyehatár
- Település közigazgatási határa
- Települési térség

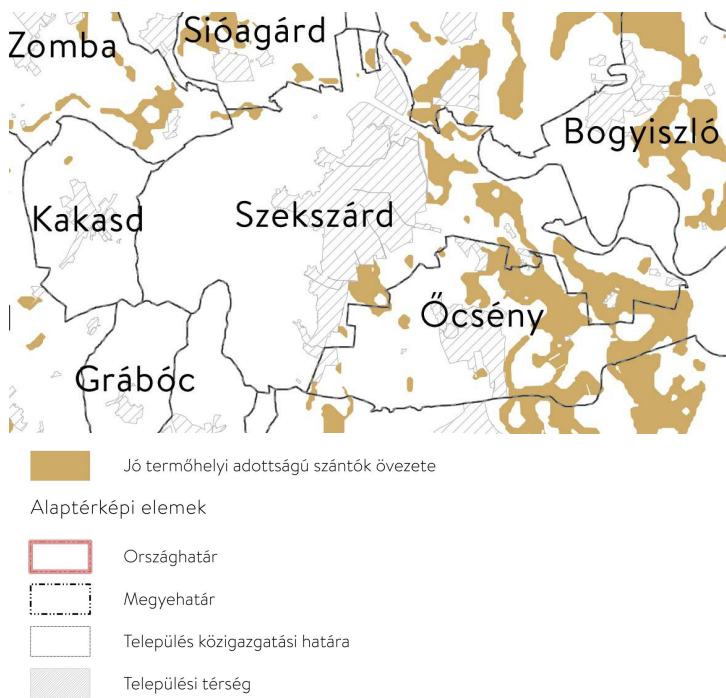
A jó termőhelyi adottságú szántók övezetének, az erdőtelepítésre javasolt terület övezetének, a tájképvédelmi terület övezetének, a vízminőség-védelmi terület övezetének, a rendszeresen belvízjárta terület övezetének tervlapjait, valamint az ásványi nyersanyagvagyon övezete által érintett településeket és a földtani veszélyforrás terület övezete által érintett településeket a területrendezésért felelős miniszter rendelete tartalmazza.

A területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI.14.) MVM rendeletben (a továbbiakban: TTK) rögzített kiegészítő övezetek:

Honvédelmi és katonai célú terület övezete

Jó termőhelyi adottságú szántók övezete (TTK 1. melléklet)

Erdőtelepítésre javasolt terület övezete rendkívül kis mértékben érinti Szekszárd területét (TTK 2. melléklet)

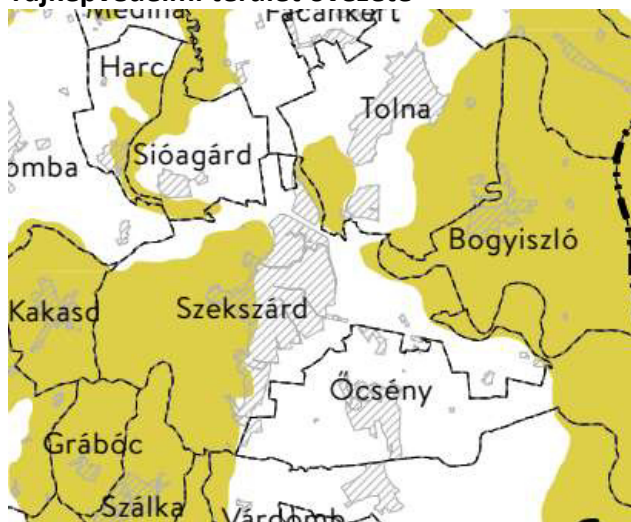

 Erdőtelepítésre javasolt terület övezete

Alaptérképi elemek

- Országhatár
- Megyehatár
- Település közigazgatási határa
- Települési térség

Tájképvédelmi terület övezete

 Tájképvédelmi terület övezete

Alaptérképi elemek

- Országhatár
- Megyehatár
- Település közigazgatási határa
- Települési térség

Vízminőségvédelmi terület övezete

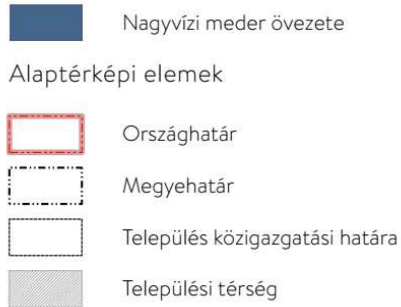
 Vízminőség-védelmi terület övezete

Alaptérképi elemek

- Országhatár
- Megyehatár
- Település közigazgatási határa
- Települési térség

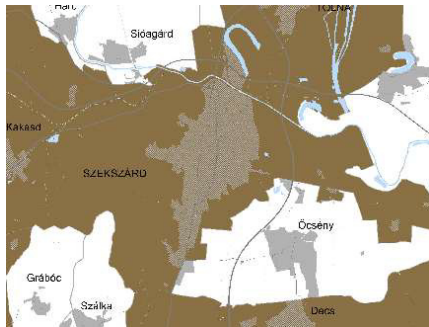
Nagyvízi meder övezete

Tolna Megyei Közgyűlés elnökének 8/2020. (X.29.) önkormányzati rendelete⁴ Tolna Megye Területrendezési Tervében az egyedileg meghatározott övezetek területi hatálya kiterjed a megye teljes közigazgatási területére, Szekszárdra is. (1) A megyei övezetekre vonatkozó előírásokat az MvM rendelet állapítja meg.

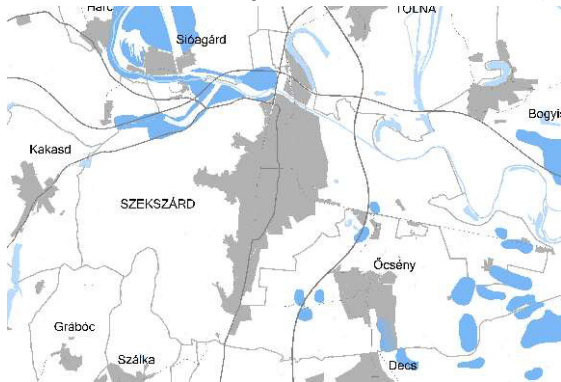
Tolna megye egyedileg meghatározott megyei övezetei és Szekszárd érintettsége:

Ásványi nyersanyagvagon övezete (3.9. melléklet)

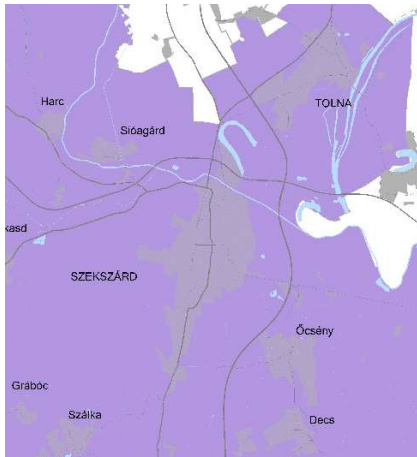
 Ásványi nyersanyagvagon által érintett település

Rendszeresen belvízjárta területek övezete (3.10. melléklet)

Földtani veszélyforrás terület övezete

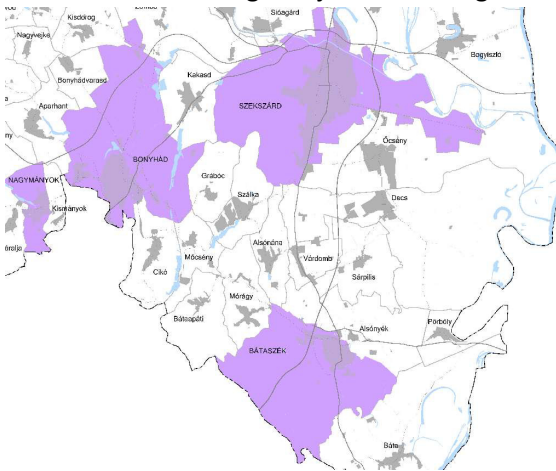
⁴ Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 8/2020.(X.29.) önkormányzati rendelete Tolna megye területrendezési tervéről

Földtani veszélyforrás terület övezete által érintett település

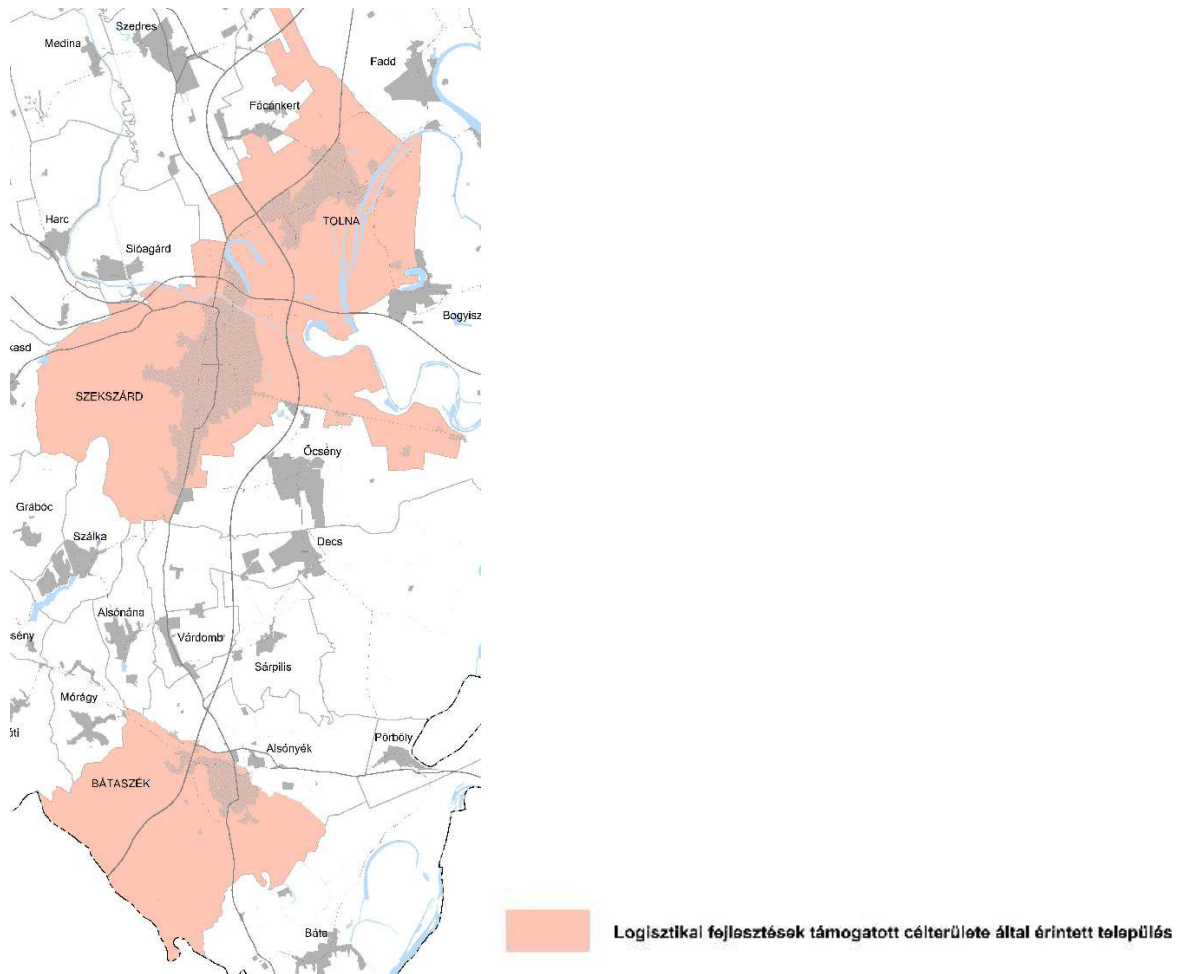
Egyedileg meghatározott megyei övezetek (3.12. melléklet).

Innovációs-technológiai fejlesztés támogatott célterületének övezete

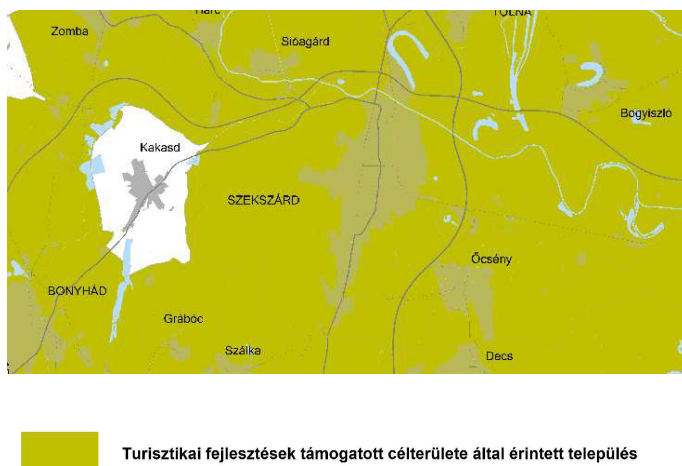

Innovációs-technológiai fejlesztés támogatott célterülete által érintett település

Logisztikai fejlesztések célterületének övezete

Turisztikai fejlesztések célterületének övezete

A fentiek közül - a természetföldrajzi adottságokon túl - a megyei rendezési terv szerint Szekszárd térségi jelentőségű logisztikai központ, turisztikai fejlesztések támogatott célterületének övezetébe és az innovációs-technológiai fejlesztés támogatott célterületének övezetébe tartozik.

2.1.4 A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai

Bogyiszló

A településfejlesztési koncepció számolt az M6 és az M9 gyorsforgalmi utak megépítését követően a gyorsforgalmi utak és csomópontjainak gazdaságot vonzó hatásával. A községet érintő csomópontok környezetében ipari, kereskedelmi és szolgáltató funkciók megtelepedésére alkalmas fejlesztési területeket jelölt ki a szerkezeti terv, mely tervezett területfelhasználás konkurenciát jelent Szekszárd Város területén tervezett gazdasági fejlesztéseknek. Mérlegelni szükséges, hogy Szekszárd Város és a szomszédos település területén kijelölt fejlesztési területek összessége nem jelent-e a potenciális gazdasági fejlesztések számára túlméretezettséget, valamint mérlegelni szükséges, hogy az egyes településeknél a kijelölt gazdasági terület hol rendelkezik kedvezőbb fejlesztési lehetőségekkel és hol zavarja kevésbé a természeti és táji környezetet.

A község fejlesztése új lakóterületek kialakításával számol megfogalmazottan a Szekszárdról kiköltöző népesség fogadására. A község tervezett lakóterületi fejlesztése gyengíti Szekszárd népességmegtartó erejét, a két település a lakónépesség vonzásának kérdésében konkurensei egymásnak.

A község fejlesztési terveiben szerepel a Duna-menti regionális kerékpárút kialakítása, mely Szekszárd Város hatályos városfejlesztési programjával találkozik, ugyanakkor Szekszárd településszerkezeti terve nem jelöl kapcsolatot e tervezett kerékpárút nyomvonalhoz.

Bogyiszló község fejlesztési programjában szerepel bizonyos önkormányzati feladatok kistérségi szintű ellátásához szükséges fejlesztések végrehajtása. Az elérhető dokumentumok e feladatok pontosítását nem tartalmazta, így azok Szekszárd fejlesztési programjával nem összevethetők.

A településfejlesztési programnak eleme a Dunai kikötő megépítése, mely a térség, így Szekszárd Város gazdasági és idegenforgalmi fejlesztésére kedvező hatással bír.

Ócsény

Ócsény község fejlesztési programjában szerepel a repülőtér jelenlegi létesítményeinek fejlesztése, a repüléssel kapcsolatos programok, rendezvények szervezése. Az ócsényi repülőtér fejlesztésével Szekszárd fejlesztési programja is számol az idegenforgalom és a gazdaság igényeinek minél jobb kiszolgálása érdekében.

A fejlesztési tervekben és a szerkezeti terven szerepel az Országos Területrendezési Terv alapján Szekszárd és a Gemenci szabadidő központ kerékpárúttal való összekötése, melynek Szekszárd szerkezeti tervében hiányzik a kapcsolata.

A szerkezeti tervben a kerékpárút a Keselyűsi út (5113 számú út) mellett kerül kialakításra, ami Ócsény belterületétől 4 km-re halad.

Ócsény község fejlesztési programjában szerepel az 5113 számú közút Szekszárd –Várdomb közötti szakaszának rekonstrukciója.

Tervezett a Megyei Területrendezési Terv és a településszerkezeti terv alapján a község keleti tehermentesítő útjának (Szekszárd Keselyűsi út – Ócsény, repülőtér) kiépítése. A nyomvonal a sztráda Keselyűsi úti csomópontjához kapcsolódik, az Szekszárd közigazgatási területét nem érinti.

Önkormányzati fejlesztési elképzelések között szerepel Szekszárdot Ócsénnyel közvetlenül összekötő út kiépítése a vasút É-i oldalán, amely a jelenlegi ~ 5 km utat 2,5 km-re csökkentené. A tervezett nyomvonal Szekszárd településszerkezeti tervében nem szerepel.

A kisvasút kihasználtsága növelése érdekében, a vasút vonal észak-nyugati irányban Szekszárdig, dél-keleti irányban pedig Baja-Dunafürdőig történő kiépítése. Szekszárd településszerkezeti terve a kisvasút várossal történő kapcsolatát nem tartalmazza.

Decs

Decs és Szekszárd rövid szakaszon, kertes mezőgazdasági területekkel kapcsolódik egymáshoz, a város és község településszerkezeti tervei a meglévő természeti kapcsolódáshoz képest egyéb tervezett változtatást nem tartalmaznak. A község Szekszárddal kapcsolatos tervezett fejlesztései csak a településszerkezeti terv ismeretében került rögzítésre, településfejlesztési koncepció a vizsgálathoz nem állt rendelkezésre.

Az 5113. sz. Szekszárd - Várdomb összekötő út átkelési szakaszának új nyomvonalra helyezésével a lakóterületeit élhetőbbé és biztonságosabbá kívánja tenni.

Alsónána

Decshez hasonlóan Alsónána és Szekszárd rövid szakaszon, kertes mezőgazdasági területekkel kapcsolódik egymáshoz, a város és község településszerkezeti tervei a meglévő természeti kapcsolódáshoz képest egyéb tervezett változtatást nem tartalmaznak. A község Szekszárddal kapcsolatos tervezett fejlesztései csak a településszerkezeti terv ismeretében került rögzítésre, településfejlesztési koncepció a vizsgálathoz nem állt rendelkezésre.

Szálka

Alsónána és Szekszárd települések csatlakozása dombtető vonulatában, erdők és kertes mezőgazdasági területek mentén helyezkedik el, a települések között közvetlen közlekedési és egyéb funkcionális kapcsolat nincs és az a hatályos szerkezeti tervekben sem szerepel. A község Szekszárddal kapcsolatos tervezett fejlesztései csak a településszerkezeti terv ismeretében került rögzítésre, településfejlesztési koncepció a vizsgálathoz nem állt rendelkezésre.

Grábóc

Grábóc és Szekszárd települések kapcsolatát nagy kiterjedésű erdőterületek találkozási jelenti. A két település között új közlekedési, vagy területfelhasználási kapcsolat kialakítása nem szerepel.

Kakasd

A község és a város településszerkezeti terveinek kapcsolatában a 6-os főútvonal mentén tervezett kerékpárút szerepel új elemként, mely kerékpárút összeköttetés Szekszárd szerkezeti tervéből hiányzik. Egyéb tervezett új kapcsolat a két település között nincs. A község Szekszárddal kapcsolatos tervezett fejlesztései csak a településszerkezeti terv ismeretében került rögzítésre, településfejlesztési koncepció a vizsgálathoz nem állt rendelkezésre.

Zomba

Zomba és Szekszárd települések közös határán a Völgysegy-patak helyezkedik el, melynek környezetében általános mezőgazdasági területek találhatóak, a két település között közvetlen szerkezeti és funkcionális kapcsolat nincs. A község Szekszárddal kapcsolatos tervezett fejlesztéseinek vizsgálatához dokumentumok nem álltak rendelkezésre, a fenti megállapítás a települések kapcsolatának ismeretében került rögzítésre.

Sióagárd

A településfejlesztési koncepció számol az M6 és az M9 gyorsforgalmi utak megépítését követően a gyorsforgalmi utak és csomópontjainak gazdaságot vonzó hatásával. A községet érintő csomópont környezetében ipari, kereskedelmi és szolgáltató funkciók megtelepedésére alkalmas fejlesztési területet jelöl ki a szerkezeti terv. A tervezett fejlesztési terület kis mérete nem jelent konkurenciát Szekszárd fejlesztési területei számára. A sióagárdi fejlesztési program a térség településeinek

együttműködését szorgalmazza a sikeres fejlesztések érdekében, kiemelt fontosságúnak tartva a tervezett regionális térségi kerékpárútak megépítésének fontosságát. A síóagárdi program rendkívül kihangsúlyozza a közös fejlesztések megvalósítását, annak érdekében, hogy a térség turisztikai potenciálja országos, regionális szinten is jobban érvényesüljön, versenyképesebb legyen, így a gazdasági fejlődés egyik alapja legyen.

Szedres

A község Szekszárddal határos területén nem tervez fejlesztéseket, a településfejlesztési koncepcióban Szekszárd vonatkozásában a város közelségére építve a település népességmegtartó erejének fejlesztését tűzte ki célul: „ helyben történő foglalkoztatásra, valamint Szekszárd közelségére alapozva minőségi lakóterületek, zöldfelületi rendszerek, játszóterek kialakítása, amely segíti a családok letelepedését.”

Tolna

Tolna és Szekszárd településszerkezeti terve a 9-es és 6-os sztráda csomóponttól É-ra jelentős mértékű fejlesztési területet, logisztikai központot jelöl, mely területnek a szerkezeti tervben szereplő csomópontja a 6-os sztráda építése során nem készült el. A tervezett területfelhasználás konkurenciát jelent Szekszárd Város területén tervezett gazdasági fejlesztéseknek. Mérlegelni szükséges, hogy Szekszárd Város és a szomszédos település területén kijelölt fejlesztési területek összessége nem jelent-e a potenciális gazdasági fejlesztések számára túlméretezettséget, valamint mérlegelni szükséges, hogy az egyes településeknél a kijelölt gazdasági terület hol rendelkezik kedvezőbb fejlesztési lehetőségekkel és hol zavarja kevésbé a természeti és táji környezetet.

Tolna településszerkezeti tervében a vasút Ny-i oldalán kerékpárút kialakítása tervezett Szekszárd irányába.

2.1.5 A település társadalma

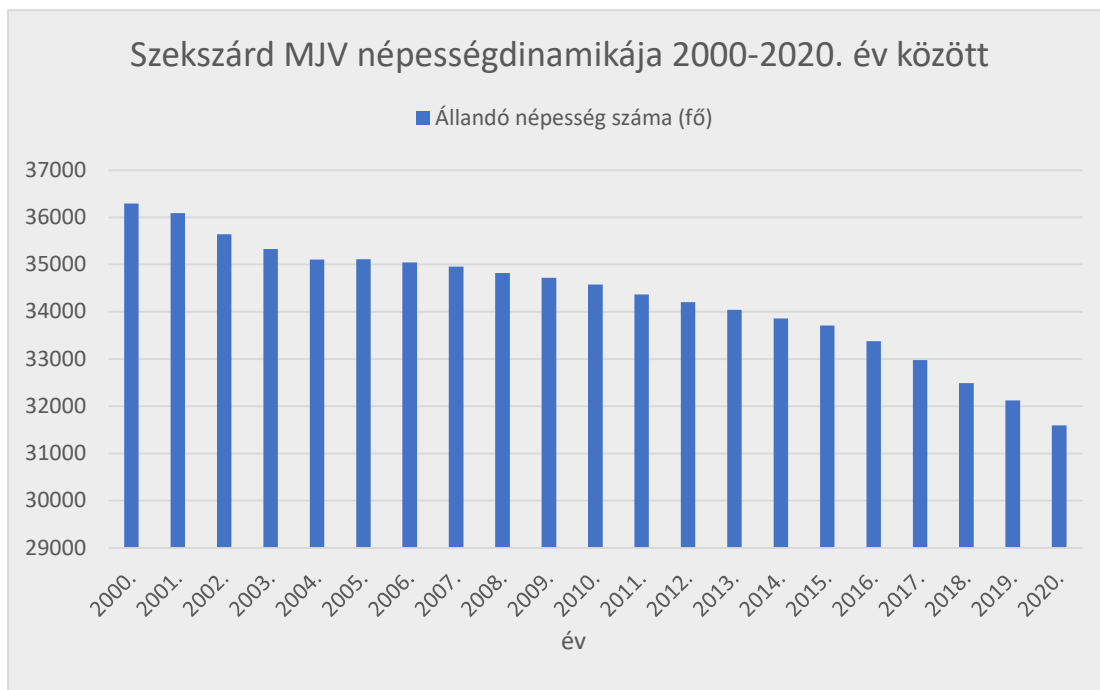
Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

Szekszárd MJV jövőbeni elképzelései között szerepel a népességmegtartó képességének javítása, mely stratégiai cél megegyezik az EU célkitűzéseivel. A településen a természetes környezet és a városias közösség szimbiózisa valósulhat meg, amennyiben a rendelkezésre álló munkalehetőségek hiánya nem generálja a lakosság elvándorlását. Szekszárd népessége az elmúlt évtizedekben csökkenő tendenciát mutat, melynek oka egyrészt a negatív vándorlási egyenleg, valamint az országosan is jellemző, előregedő lakosság és ezzel párhuzamosan a természetes szaporodás és fogyás negatív egyenlege.

A megyeszékhely állandó lakosainak száma⁵ 2000-ben 36 288 fő, 2010-ben 34 576 fő, majd 2020-ra 31 595 főre csökkent, ami az elmúlt 20 év alatt 12,93 %-os lakosságszám csökkenést jelentett a városban.

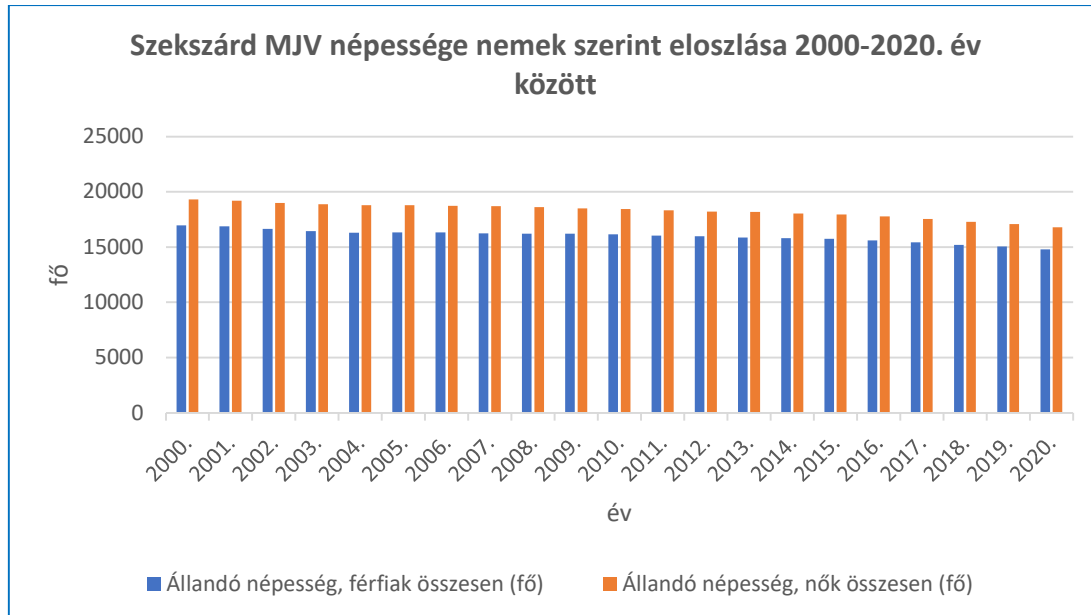
---

⁵ Forrás: KSH Statinfo v39; <https://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp>

ábra, Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

A nők 13,09%-os és a férfiak 12,75%-os népességcsökkenése a település állandó lakosságának csökkenésével párhuzamosan és arányosan csökkent az elmúlt 2 évtizedben.

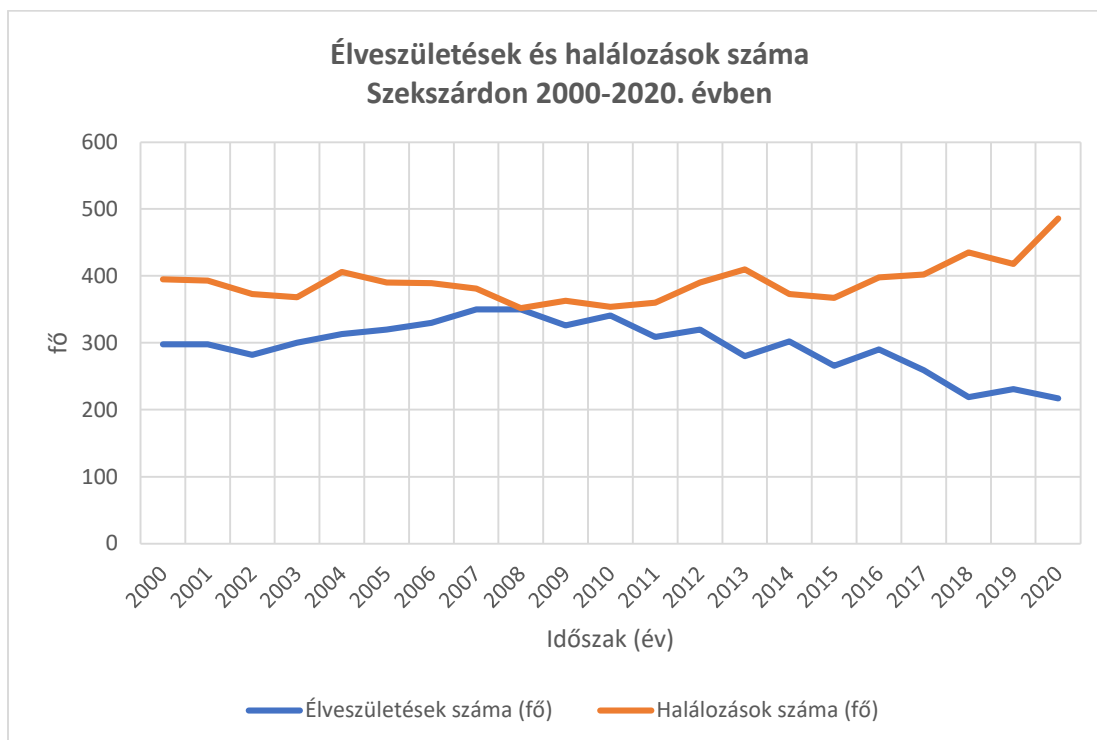
ábra, Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

A vizsgált időszakban a nemek arányának átlaga 46,67% / 53,33 % volt, ami kiegyensúlyozott létszámarányt mutat. A nők átlagos létszáma 2286 fővel magasabb a férfiakénál 2000 és 2020 évek között, és ezen időszakban jelentősebb változás nem történt.

ábra, Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

Az elmúlt 20 évben a természetes fogyás az elhalálozások 23 %-os növekedésével és a születek számának 27 %-os csökkenésével magyarázható. Amíg 2000-ben a természetes fogyás mutatószáma a megyeszékhelyen -97 volt, addig ez a szám 2020-ban -216-ra emelkedett.

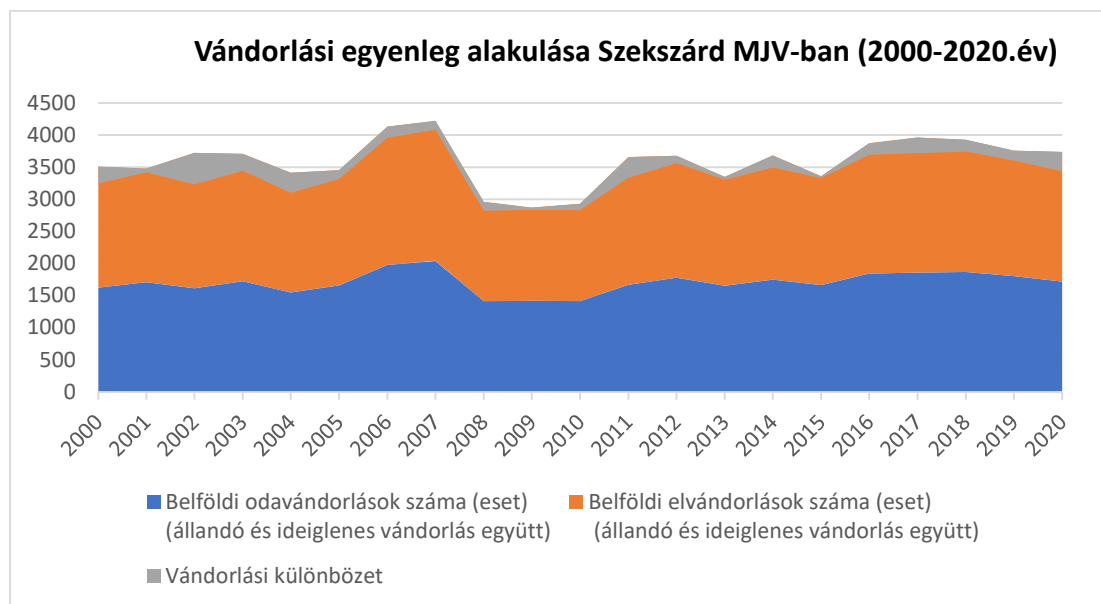

ábra, Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

2000 óta a megyei jogú városok népessége 17 ezer fővel (0,8%-kal), az országosnál (2,1%) kisebb mértékben csökkent. A népesség fogyás oka elsősorban a természetes fogyás (a megyei jogú városokban az országosnál jóval kedvezőbb mértékben), de a népesség csökkenéséhez a természetes

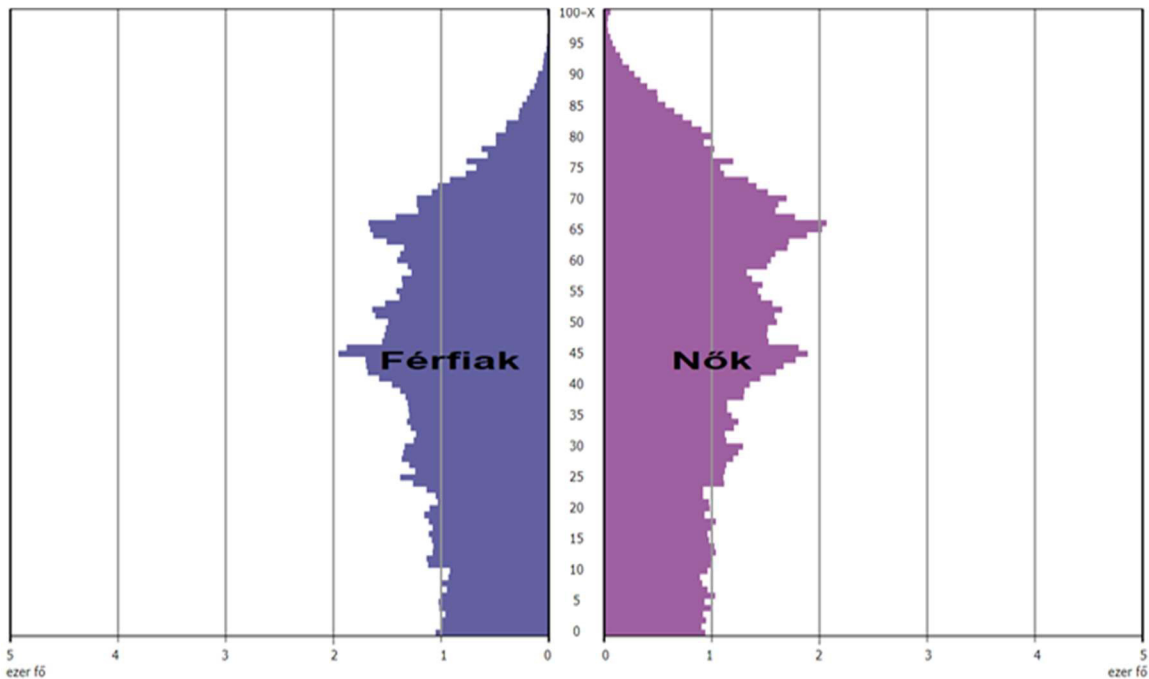
fogyás mellett az elvándorlás is hozzájárult, ami a 2000 évhez viszonyítva 7,21 %-kal nőtt. A vizsgált időszakban az odavándorlások száma 5,85%-os emelkedést mutatott.

ábra, Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

Az odavándorlást elősegítette, hogy Szekszárd, mint megyeszékhely többirányú városfunkciót tölt be Tolna megye vonatkozásában. A lakosság elvándorlása a rendszerváltás után a szocialista iparosítás, a megyei élelmiszeripari és könnyűipari vállalatok megszűnésével indult meg. A népességszám csökkenését azonban napjainkban már nem a gazdaság strukturális változása, hanem elsősorban a fiatalok elvándorlása okozza. Ebben szerepet játszik a magasan kvalifikált munkahely lehetőségek hiánya, mely a képzett fiatalok számára megfelelő jövedelemforrást és fejlődési lehetőséget biztosítana az életésélyek javítása érdekében. A felsőfokú végzettség megszerzése érdekében az egyetemi városokba - elsősorban Budapestre és Pécsre - tanulni költöző fiatalok gyakran végleg elhagyják Szekszárdot. A felsőfokú végzettséget szerzők mellett a szakmával rendelkező fiatalok elvándorlása is magasszámú. A főváros elszívó ereje a legerősebb, de külföldre (Németország, Ausztria, skandináv országok, Anglia) is sokan távoznak. Az elvándorlásához hozzájárult továbbá a városban élő szülőképes nők csökkenésének száma, valamint az egészségi állapot javulásával járó, várható élettartam növekedés is. Ez utóbbi okozza egyrészt a munkaképes korúak arányának csökkenését az időskorúak számához viszonyítva, mely tendencia növekvő terhet jelent a jövőben a munkaképes korúak számára a szociális szolgáltatások költségeinek előteremtésének vonatkozásában. Másrészt az elvándorlás a település lakosságának korösszetételére is kedvezőtlen hatással van, folyamatosan nő az időskorúak aránya.

Tolna megye népességének száma nemek és életkor szerint 2020. évben

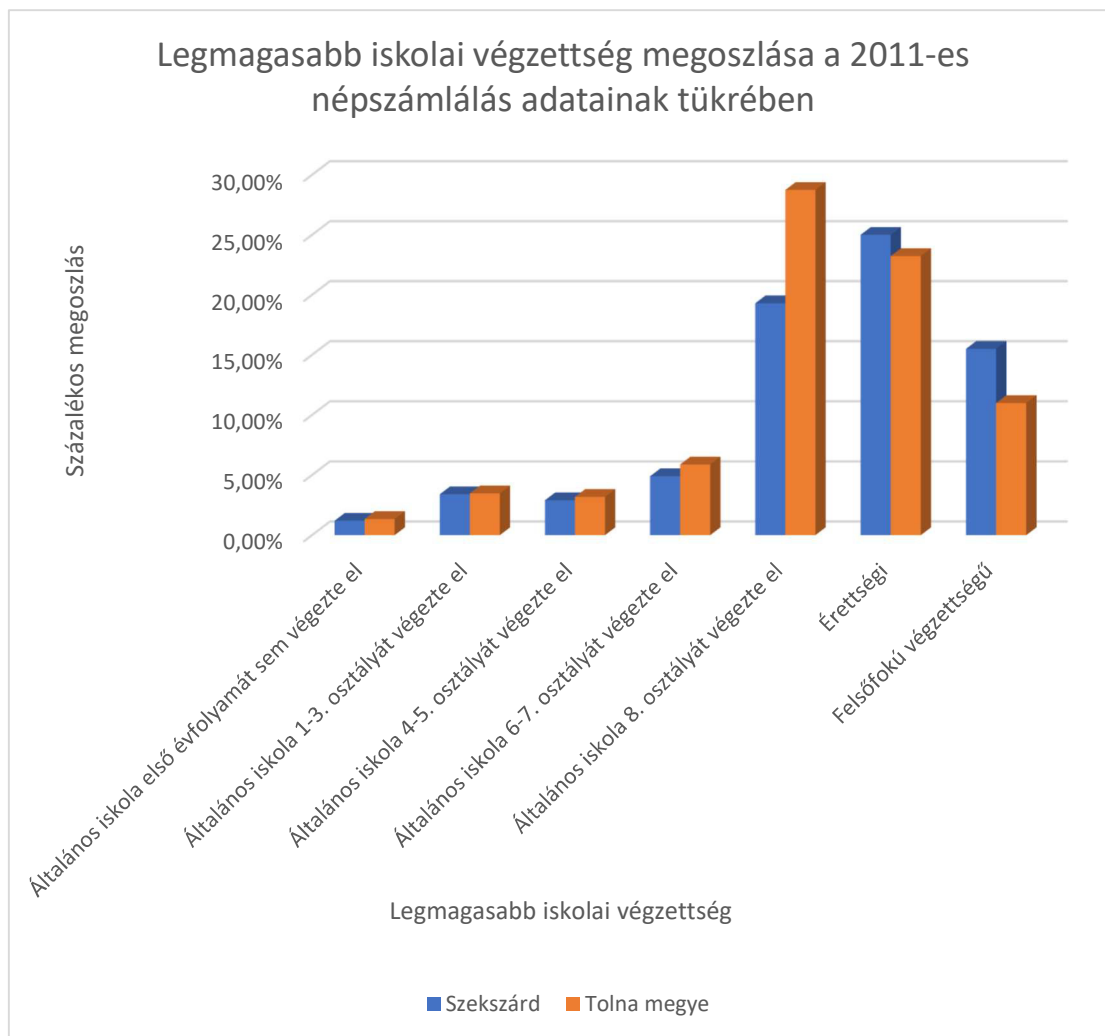
ábra, Forrás: Központi Statisztikai Hivatal⁶

Tolna megye népességének száma nemek és életkor szerinti megoszlása 2021. évben szintén az egyre előregedő társadalomra utaló képet mutatja hasonlóan a szekszárdi tendenciához. Az öregedési index mérőszáma segít a népesség öregedési tendenciáinak vizsgálatában. Magyarország népessége - sok másik európai országéhoz hasonlóan - egyre jobban előregedik. Az öregedési index alapján míg 2005-ben 100 gyermekre (0-14 év közöttiek) 99,9 időskorú (legalább 65 éves) jutott, addig 2010-ben 112,6 fő, majd 10 évvel később ez a szám már 136,6 fő volt.⁷ Az országos 136-os öregedési indexet meghaladja a Tolna megyei vonatkozó adat, mely 160 volt 2021. évben.

Szekszárd város lakosságának legmagasabb iskolai végzettsége szerinti megoszlását a 2011-es népszámlálás adatainak tükrében vizsgáljuk. Jelenleg ez az utolsó rendelkezésre álló adatsor, mivel a COVID-19 járvány miatt a 2021-es tervezett népszámlálás a későbbiekben kerül megtartásra. A legnagyobb csoportot az érettségivel rendelkezők teszik ki (25%), ami a megyei 23,23%-os átlagnál 1,77%-kal magasabb. A második legnagyobb csoportot a befejezett alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezők teszik ki (19,3%), ami a megyei 28,74%-os adatnál számottevően alacsonyabb. A megyeszékhely lakosságának 15,5%-át a felsőfokú végzettségűek teszik ki, és 2,6%-a felsőfokú tanulmányait még nem fejezte be. A felsőfokú végzettségűek aránya meghaladja a megyei felsőfokú végzettségűek 10,99%-os arányát. A város lakosságának 1,2%-a az általános iskola első osztályát sem végezte el, aminek aránya megyei vonatkozásában 1,34 %-kal, azaz minimálisan tér csak el. A befejezett alapfokú iskolai végzettséget (általános iskola 8. osztályát) a lakosság 11,2%-a nem szerezte meg. 5,7 %-ot tesz ki azoknak a száma, akik szakmai oktatásban részesültek, de azt nem fejezték be. Szakmai végzettséget a lakosság 19,5%-a szerzett. Összességében elmondható, hogy az érettségizett és felsőfokú tanulmányokat folytató lakosság száma a településen élők számának a felét teszik ki, ami a város jövőbeli fejlődésének egyik kulcsa lehet.

⁶ https://www.ksh.hu/interaktiv_korfa

⁷ Forrás: <https://www.ksh.hu/thm/tablak.html>

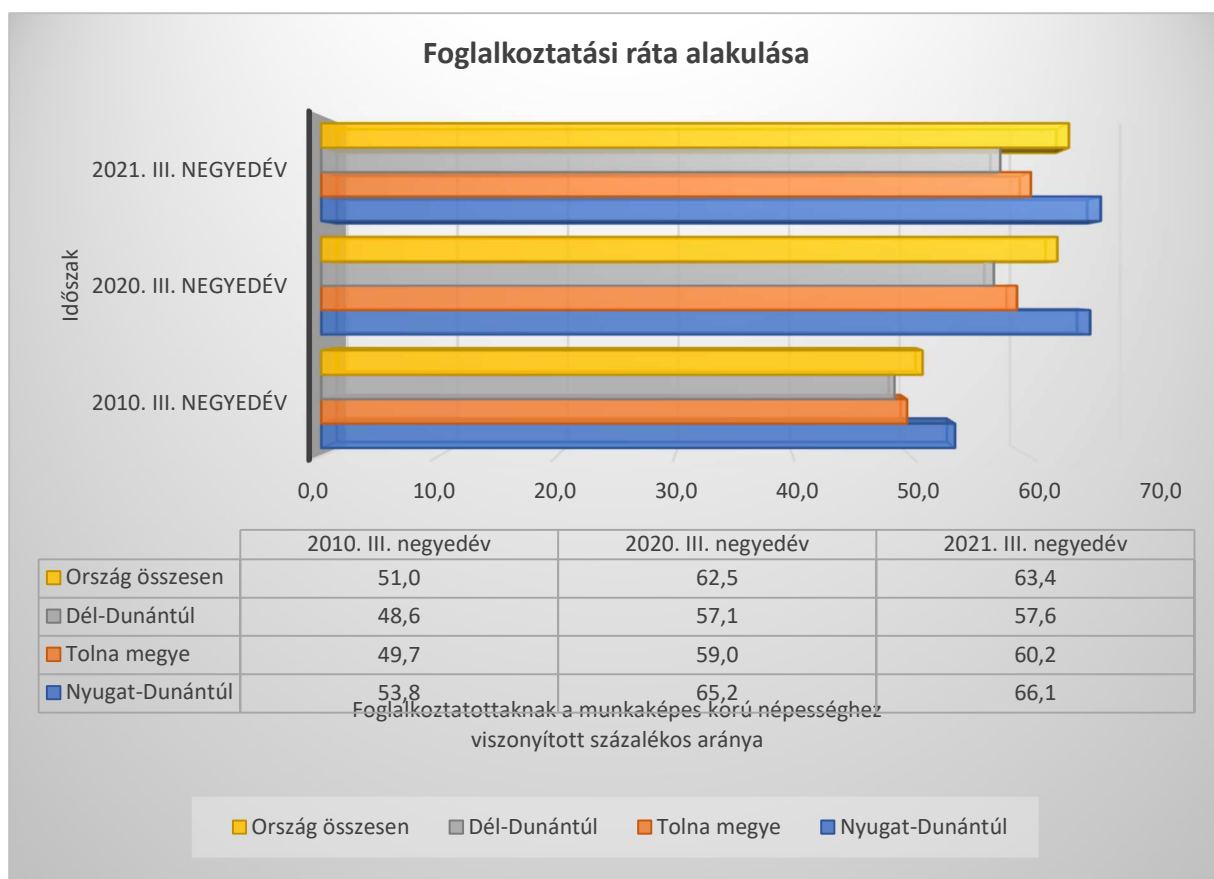

ábra, Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

Az időskorú népesség eltartottsági rátája –a 65 éves, vagy idősebb népesség aránya az aktív korúakhoz képest- is meglehetősen kedvezőtlen tendenciákat tükröz, ellentétben a foglalkoztatási ráta alakulásával.

A 63,4%-os 2021. III. negyedéves országos foglalkoztatási ráta -mely 2021. decemberében már 74,3% volt-, azaz a foglalkoztatottaknak a munkaképes korú népességhez viszonyított százalékos aránya a vizsgált időszakban 3,2 százalékponttal magasabb volt, mint Tolna megyében (60,2%). Szekszárdon a 2021. decemberi állapot szerint a munkaképes korú népesség száma 19558 fő, ezzel szemben a nyilvántartott álláskeresők száma 721 fő volt. Szekszárdon a nyilvántartott álláskeresők száma a munkavállalási korú népesség százalékában 3,69% volt, ami az országos 3,73%-nál kismértékben alacsonyabb. Szekszárdon az országos relatív mutatóhoz viszonyított arány 0,99%, azaz szinte megegyező arányában⁸. A nyilvántartott álláskeresők száma 2020-ban 898 fő volt, számuk 2021-re 177 fővel csökkent, ami közel 20%-os csökkenést jelent az álláskeresési ellátásban résztvevők számának alakulásában.

⁸ Forrás: NFSZ munkaerőpiaci statisztikák elemzések; https://nfsz.munka.hu/tart/stat_telepulessoros_adatok

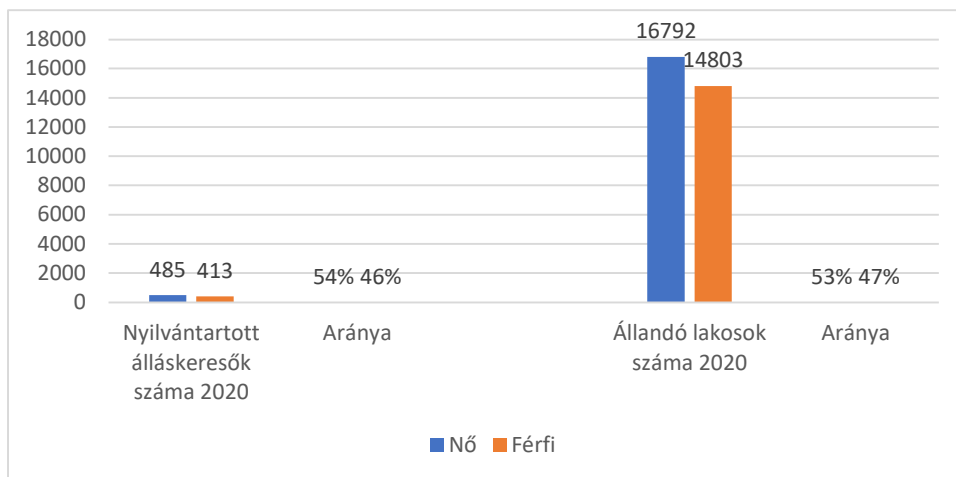

ábra, Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

A 2020 évben nyilvántartott 898 fő álláskeresőből 413 fő férfi és 485 fő volt a nő. Az álláskeresők nemek közötti megoszlása 2020-ban közel azonosan alakult az állandó lakosok nemenkénti megoszlásával. A megyeszékhelyen élő állandó lakosok egymáshoz viszonyított nemenkénti aránya (88,00 %) közel (lásd **X.ábra**) megegyező a nyilvántartott álláskeresők egymáshoz viszonyított nemenkénti arányával (85,15 %) a vizsgált évben.

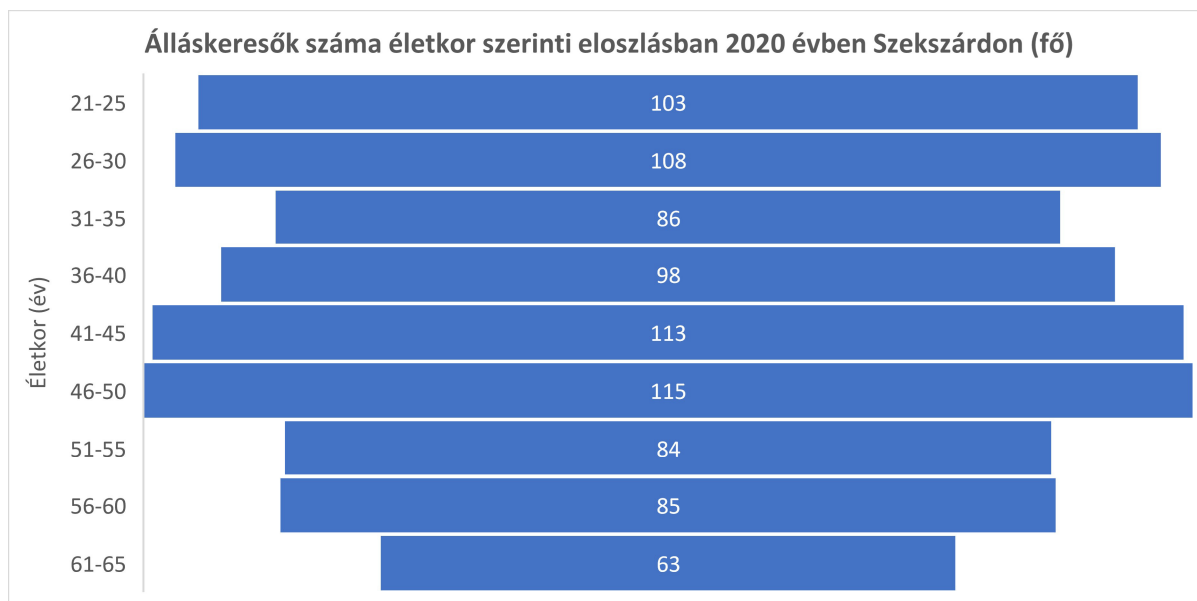
Nyilvántartott álláskeresők 2020. évben		Állandó lakosok 2020. évben	
Nő	Férfi	Nő	Férfi
485 fő	413 fő	16 792 fő	14 803 fő
54 %	46 %	53 %	47 %

táblázat, Forrás: www.teir.hu; Települési T-STAR és egyéb adatok

ábra, Forrás: www.teir.hu; Települési T-STAR és egyéb adatok

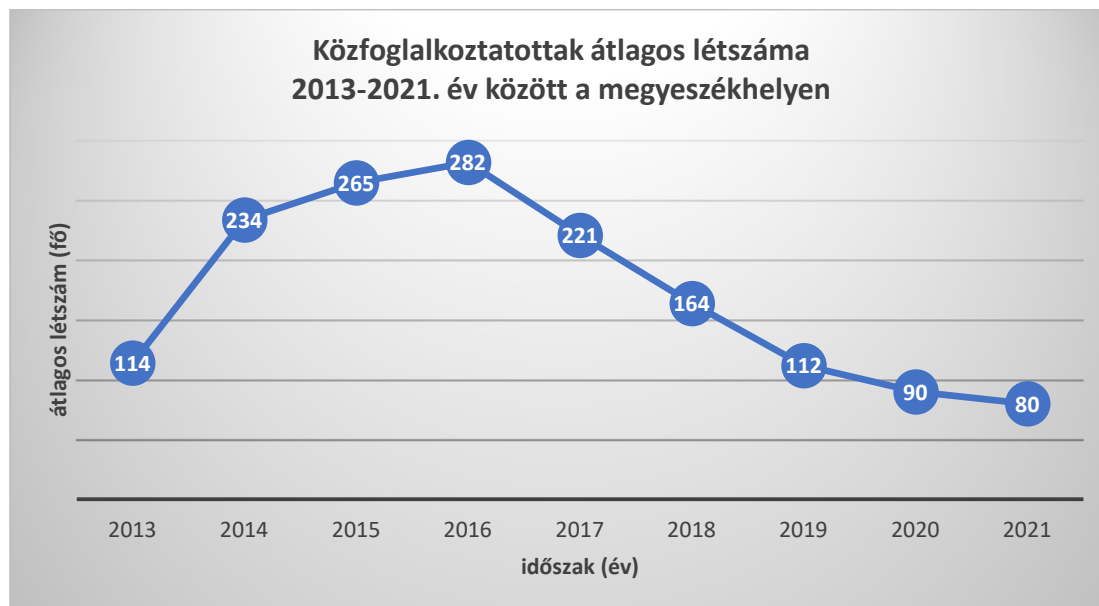
A nyilvántartott álláskeresők közül 35 fő nem fejezte be az általános iskola 8. osztályát, 276 fő befejezett általános iskolai végzettségű, 197 fő a szakmunkásvégzettségű, 262 fő az érettségizett, és 97 fő felsőfokú végzettséggel rendelkezik. A szellemi foglalkozású álláskeresők száma 208 fő, a fizikai foglalkozásúaké 690 fő.

ábra, Forrás: www.teir.hu; Települési T-STAR és egyéb adatok

Az álláskeresők között 2020 évben a 41-50 év közöttiek száma a legmagasabb, őket a pályakezdő fiatalok követik. A legalacsonyabb a 61-65 év közötti álláskeresők száma, valószínűleg védett koruknak köszönhetően. A többi korosztály aránya közel azonos mértékben oszlik meg. Összességében azonban az álláskeresők korosztályi arányai között nincs túl nagy eltérés, pedig általánosságban elmondható, hogy az iskolázottsági szint jelentősen befolyásolhatja a foglalkoztatási rátákat. A felsőfokú végzettséggel, vagy ezekkel egyenértékű (ISCED 5–8. szintű) képzésben szerzett végzettséggel rendelkezők munkaszerzési esélye magasabb, mint az alacsonyabb iskolai végzettségűeké.

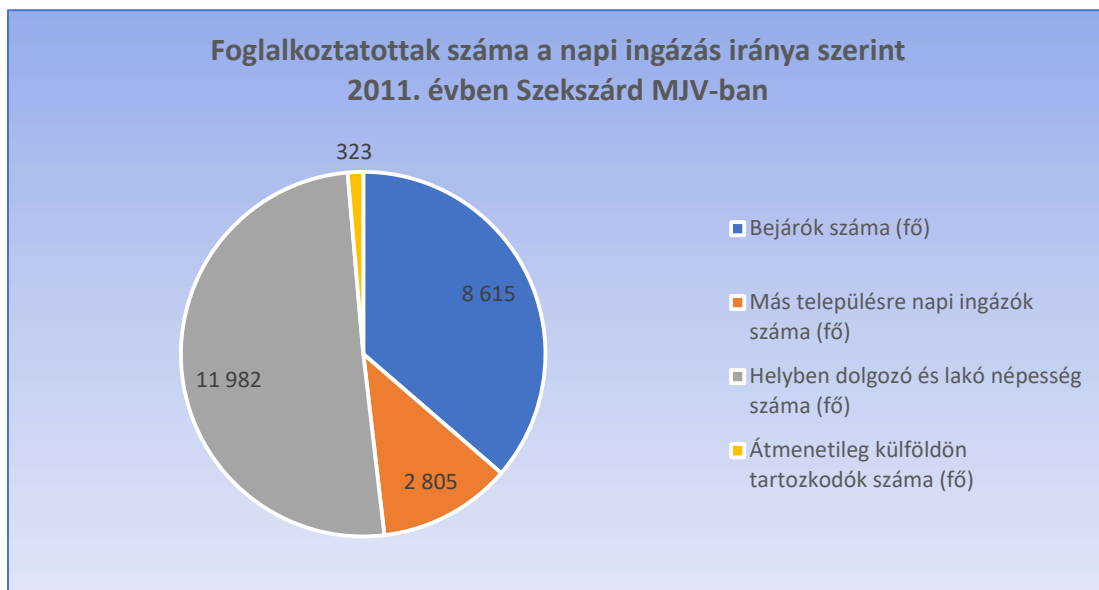
Az önkormányzatok egyik eszköze a mélyszegénységben élők helyzetének javítására a közmunka lehetőségének biztosítása. Szekszárd részt vesz a közfoglalkoztatási programban, a város maga is foglalkoztatóként kíván megjelenni a munkaerőpiacon. A közfeladatok jelentős részét (köztisztaság, utak járdák karbantartása, zöldfelület gondozás, csapadékelvezető árkok tisztítása) a közfoglalkoztatási programok keretében látja el. Szekszárdon a közfoglalkoztatottak száma 2016-2021. év között folyamatosan csökkenő tendenciát mutat, megegyezően a járási, a megyei, és az országosan bevont közfoglalkoztatotti létszámmal.

ábra, Forrás: Belügyminisztérium, *Közfoglalkoztatás*⁹

A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen. 2021. évben a megyeszékhely 80 fő közfoglalkoztatottja közül 53 fő, értékteremtő, szakképzettséget is igénylő munkák elvégzésére bevontak részesült hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási támogatásban. 28 fő pedig az országos közfoglalkoztatási programban vett részt, mely a mindenkori munkaerő-piaci helyzetre reagálva nyújt az arra bevonható rászoruló célcsoport számára foglalkoztatást, munkavégzéshez kapcsolódó képzést. Szekszárdon 2021. évben a közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszámának aránya a munkavállaló korú népességhez viszonyítva 0,42% volt, míg a közfoglalkoztatási mutató Tolna megyében 0,48%, és országosan 1,39% volt ugyanebben az évben. A közfoglalkoztatás célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra, és a közfoglalkoztatásba bevontak létszáma a foglalkoztatottak létszámát erősítse. A városban foglalkoztatottak számát emeli a Szekszárdot körülölelő falvak, alvótelepülések (pl. Sióagárd, Kakasd, Decs, Sárpilis, Őcsény, Szálka, Grábóc) munkahelyre ingázó lakossága. Az utolsó népszámlálás adatai alapján a Szekszárdra bejáró napi ingázók száma 8 615 fő, a helyben lakó és dolgozók száma 11 982 fő. A Szekszárdól más településekre eljárók száma 2085 fő, és az átmenetileg külföldön tartózkodó munkavállalók száma 323 fő.

⁹ <http://kozfoglalkoztatatas.bm.hu/>

ábra, Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

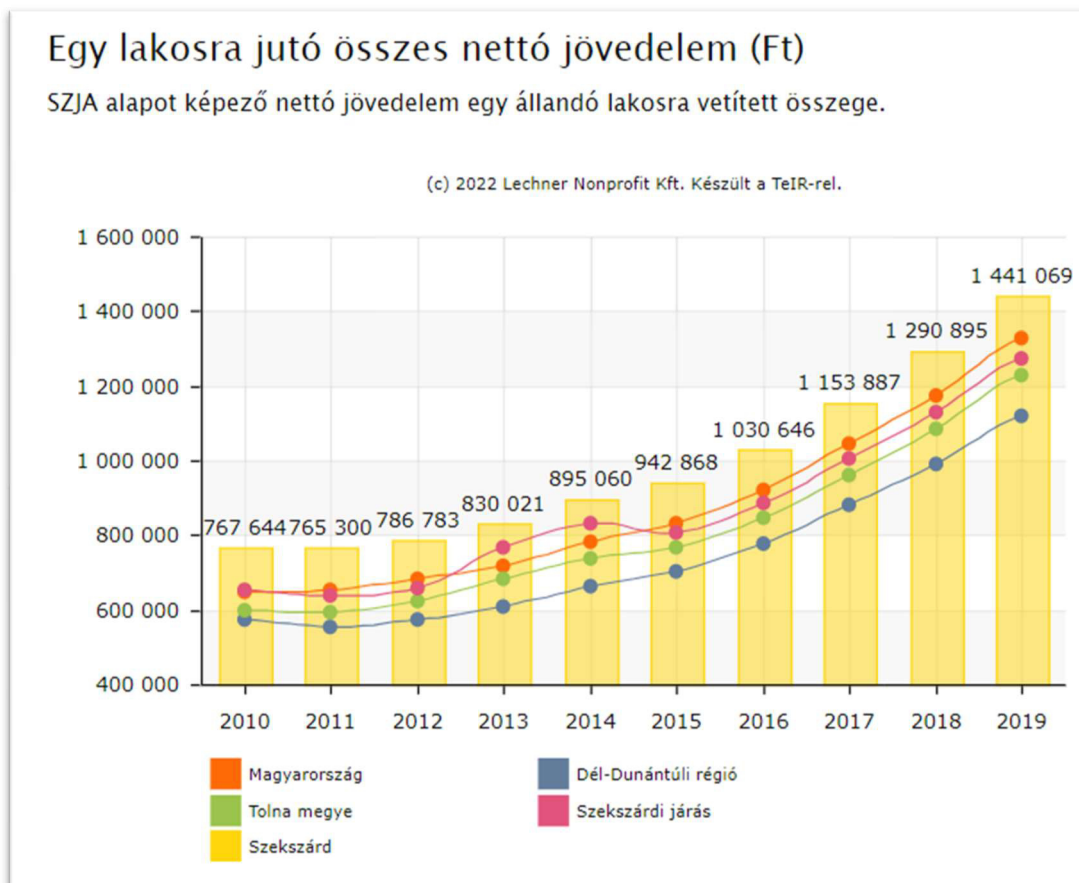
A 2011. évi népszámlálás által realizált 34 368 fő állandó lakosra jutó napi más településre -főként a Paksi Atomerőműhöz- ingázók aránya 6,1 % volt, míg a Szekszárdra bejárók aránya 25,1 %. A megyeszékhelyre bejárók száma 6530 fővel magasabb volt, mint a Szekszárdról más településekre ingázók számánál. Az ideiglenesen külföldön tartzkodók száma, a helyben lakó és dolgozók létszámára vetített százalékos aránya megegyezik az országos 3%-kal, míg a Szekszárdi járás százalékos aránya 2 %-kal haladja meg az országos átlagot.

2011. évi népszámlálási adatok				
	Bejárók aránya az országos átlaghoz viszonyítva	Más településre napi ingázók aránya az országos átlaghoz viszonyítva	Helyben dolgozó és lakó népesség aránya az országos átlaghoz viszonyítva	Átmenetileg külföldön tartzkodók aránya az országos átlaghoz viszonyítva
Tolna megye	2,69%	2,48%	2,87%	5,53%
Szekszárdi járás	1,06%	0,60%	0,85%	1,49%
Szekszárd MJV	0,92%	0,22%	0,65%	0,65%

táblázat, Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Az egy lakosra jutó összes nettó jövedelem Szekszárdon 2019. évben 1 441 069,-Ft volt, ami meghaladta a Szekszárdi járás, Tolna megye, és a Dél-Dunántúli régió egy állandó lakosra vetített értékét ugyanezen időszakban. 2010 és 2019 évek között az egy lakosra jutó nettó jövedelem megduplázódott a megyeszékhelyen, míg az állandó lakosok száma csökkenő tendenciájú volt.

ábra, Forrás: TeIR – Helyzet-Tér-Kép

Mindezek ellenére a népességfogyás, az öregedési index növekedése, a munkanélküliség, a válások magas száma az életszínvonal romlását és a társadalmi elidegenedést idézik elő. A negatív folyamatok kiegyensúlyozására ad lehetőséget a helyben képzett szakemberek munkaerő potenciálja a város területén működő vállalkozások számára. Ez egyrészt a lakosság megtartását, másrészt a szakképzettek munkaerő-piaci elhelyezkedését, harmadrészt a vállalkozások munkaerő igényét elégítheti ki.

Önkormányzati támogatás

Az önkormányzat pénzbeli és természetbeni segélyeket nyújt az arra rászorulóknak. A rendszeres szociális segélyben részesülők száma 2008-ról 2012-re 367 főről 375 főre emelkedett, a munkaképes korú népességhez viszonyítva ez 0,1 %-os emelkedést jelent, tehát nem számottevő. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő személyek száma 2009-ről 2012-re 117 fővel emelkedett, az álláskeresőkhöz viszonyítva ezt a két értéket 9,51 %-os emelkedést kapunk, mely azt mutatja, hogy sokan kerülnek át a munkaügyi szervek által nyújtott ellátások kimerülését követően az önkormányzati segélyezettek körébe. Számukra egyre égetőbbé válik a közmunkaprogramok elindítása. A fenti trendek az aktuális jogszabályi változások keretei által szabott mederben folytatódnak.¹⁰

¹⁰ Forrás: Helyi Esélyegyenlőségi Program

Támogatási forma	Támogatásban részesültek száma
rendszeres szociális segély egészségkárosodott	15
55 év feletti	60
foglalkoztatást helyettesítő támogatás	1 111
rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	1 188
adósságcsökkentési támogatás	50
átmeneti segély	410
rendkívüli gyermekvédelmi támogatás	484
temetési segély	63
köztemetés	41
ápolási díj méltányossági alapon	79
közgyógyellátás méltányossági alapon	378
kiegészítő gyermekvédelmi támogatás	2
óvodáztatási támogatás	39

táblázat, Forrás: Szekszárd MJV Önk. Közgy. Rendelete a 2012 évi ktsgvetésről

Nemzetiségi kötődés

Szekszárd népességén belül a nemzetiségek aránya - részben asszimilatív folyamatok miatt - majdnem elenyészett. Jelenleg német és roma kisebbségi önkormányzat működik a városban. A 2011. évi népszámlálás adatai szerint 1275 fő német, 659 fő roma és 205 fő egyéb (horvát, román, lengyel, szerb, szlovák) vallotta magát valamelyik kisebbséghez tartozónak. Szekszárdon 2001-ben a hazai nemzeti kisebbséghez tartozó népesség aránya 5,7% volt, ez 2011-re már csak 5,2%-os arányt jelentett az állandó lakosok számához képest. A romani és beás etnikai kisebbség ugyanezen időszak alatt 1,2%-ról 2%-ra növekedett.

A 2001-es népszámlálás adatok szerint¹¹ Szekszárd város lakossága 36 219 fő volt, ebből a válaszadók 39 642 fő volt (a kettős identitások miatt a végösszeg nagyobb lehet 100%-nál), 34 656 fő magyarnak, míg 417 fő cigánynak vallotta magát, azonban meg kell jegyezni, hogy a magyarországi cigányok (romák) aránya a népszámlálásokban szereplőnél lényegesen magasabb. 1812 fő német, 53 fő horvát és 42 fő szerb etnikumnak vallotta magát.

A 2011-es népszámlálás adatok¹² szerint a megyeszékhely lakossága 34 296 fő volt, ebből a válaszadók 31 831 fő volt, 29 058 fő magyarnak vallotta magát, az adatokból az derül ki, hogy a magyarnak vallók száma jelentősen csökkent tíz év alatt, ennek egyik fő oka, hogy többen nem válaszoltak. Az elmúlt tíz év alatt, a nemzetiségiek közül a cigány (698 fő) és a román (62 fő) nemzetiségűek száma megkétszereződött Szekszárdon. Németnek (1569 fő), horvátnak (40 fő) és szerbnek (38 fő) vallók száma kismértékben csökkent, az elmúlt tíz év alatt. A megyén belül, Szekszárdon él a legtöbb magát románnak, szerbnek, szlováknak és lengyelnek valló nemzetiségi, míg a német nemzetiségűek a megye más településein jelennek meg nagyobb arányban.

Vallásfelekezeti kötődés

¹¹ Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

¹² Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

A település vallásfelekezeti összetétele lényegében nem változott az évek során, a város többségében katolikus lakossága mellett számottevő a reformátusok aránya. Ezen kívül az evangélikusoknak és a metodistáknak van saját templomuk, a Jehova tanúi pedig imaházat építettek.

A 2001-es népszámlálási adatok alapján, Szekszárdon a lakosság több mint fele (68,3%) kötődik valamelyik vallási felekezethez. A legnagyobb vallás a városban a kereszténység, melynek legelterjedtebb formája a katolicizmus (53,9%). A katolikus egyházon belül a római katolikusok száma 19 399 fő, míg a görögkatolikusok 113 fő. A városban népes protestáns közösségek is élnek, főleg reformátusok (3756 fő) és evangélikusok (1156 fő). Az ortodox kereszténység inkább az országban élő egyes nemzeti kisebbségek (oroszok, románok, szerbek, bolgárok, görögök) felekezetének számít, számuk elenyésző az egész városi lakosságához képest (14 fő). Szerte a városban számos egyéb kisebb keresztény egyházi közösség működik. A zsidó vallási közösséghez tartozók száma 12 fő. Jelentős a száma azoknak a városban, akik vallási hovatartozásukat illetően nem kívántak válaszolni (8%). Felekezeteken kívülinek a város lakosságának 22,6%-a vallotta magát.

A 2011-es népszámlálás adatai alapján, Szekszárdon a lakosság kevesebb mint a fele (47,6%) kötődik valamelyik vallási felekezethez. Az elmúlt tíz év alatt a városi lakosság vallási felekezetéhez tartozása jelentősen csökkent, ennek egyik oka, hogy sokan nem válaszoltak. A legnagyobb vallás a városban a kereszténység, amelynek legelterjedtebb formája a katolicizmus (36,8%). Az elmúlt tíz év alatt, a katolikus valláshoz tartozók száma negyedével esett vissza. A katolikus egyházon belül a római katolikusok száma 12 567 fő, míg a görögkatolikusok 56 fő. A városban népes protestáns közösségek is élnek, főleg reformátusok (2398 fő) és evangélikusok (818 fő). Az ortodox kereszténység inkább az országban élő egyes nemzeti kisebbségek (oroszok, románok, szerbek, bolgárok, görögök) felekezetének számít, számuk elenyésző az egész városi lakosságához képest (13 fő). Szerte a városban számos egyéb kisebb keresztény egyházi közösség működik. A zsidó vallási közösséghez tartozók száma 12 fő. Összességében elmondható, hogy az elmúlt tíz év során minden egyházi felekezetekhez tartozók száma jelentősen csökkent. Jelentős a száma azoknak a városban, akik vallási hovatartozásukat illetően nem kívántak válaszolni (28,9%), tíz év alatt a triplájára nőtt a számuk. Felekezeteken kívülinek a város lakosságának 23,6%-a vallotta magát.

[Települési identitást erősítő tényezők \(történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.\)](#)

Történelmi adottságok

Szekszárd a kelták idején kezdett kialakulni és fejlődni. A római korban Alisca néven fontos katonai szerepet töltött be, ebben az időben honosodott meg e vidéken a ma is híres szőlőkultúra. A Szent István-kori Tolna vármegye is várcentrumú ispánságból alakult ki. Szekszárd írásos története az I. Béla király által 1061-ben alapított Bencés apátsághoz kötődik. 1485 körül Szekszárd elnyerte a mezőváros rangot. A virágzó megye a törökkorban és a XVII. századi felszabadító háborúk időszakában óriási veszteségeket szenvedett. Ezt követően spontán és szervezett betelepülések növelték a lakosság létszámát, mindeközben a megye kiterjedése járásnyi területének Baranyához csatolása miatt jelentősen csökkent. A XVIII. század a németországi betelepítések, a céhek alakulásának, a városi címerhasználat bevezetésének, majd az apátság megszűnésének és a megyeszékhellyé válásának (1779) időszaka. 1794-ben Szekszárd település nagy része tűzvészben elpusztult. A kiáradó Sió-Sárvíz és a Duna 1850-es években történt szabályozásáig a domboldalakon folyó szőlőművelés nagyobb arányú volt, mint szántóföldi növénytermelés a sík részeken. A XIX. században alapították a kórházat, templomokat, múzeumot és gimnáziumot, városi kaszinót és a dalárdát, illetve középületeket - megyeháza, városháza, takarékpénztár – építettek, majd 1905-ben rendezett tanácsú városi rangot kapott a város. Számos egylet hoztak létre, azonban ipara, gazdasága alig volt, egyedül nagyhírű

szőlőkultúrája tette híressé. A vasút és a közutak építése idején hátrányos helyzetbe került város fejlődése hosszabb időre megállt, de ezzel együtt Szekszárd megmaradt a megye közigazgatási központjának. Az 1960-as években a város iparosodásával egyidőben a lakosság gyors ütemű növekedése indult meg. A mezőgazdaság iparszerű termelésében a Szekszárdi Állami Gazdaság vált meghatározóvá. A rendszerváltást követően, 1994 óta Szekszárd megyei jogú városi rangban megerősödve gazdasági, kereskedelmi és kulturális központtá fejlődött.

Kulturális adottságok

Szekszárd jeles irodalmi, szellemi alkotó személyiségek, valamint neves sportolók szülővárosa. Itt született többek között Wosinszky Mór, magyar apát-plébános, régész, az MTA tagja, a XX. század egyik legkiemelkedőbb lírikusa Babits Mihály, Hány János alakjának megalkotója Garay János, a Kossuth díjas Mészöly Miklós, Baka István, Parti Nagy Lajos Kossuth-díjas költő, drámaíró. Az ország első női egyetemi doktori címét megszerző Dienes Valéria író, filozófus is a város szülötte volt. A Garai János Gimnázium diákja volt Lázár Ervin a meséiről ismert író. A báró August Antal által építtetett Augustházban négyszer is vendégeskedett Liszt Ferenc, emlékét az épületben működő, róla elnevezett zeneiskola is őrzi. Szekszárdról származik a zenei életben ismert Liszt Ferenc díjas karmester Gyüdi Sándor, a Nemzet Művésze címet kiérdemlő Sebő Ferenc tekerőlantos dalszerző, de itt született Mattioni Eszter, képzőművész-festő, Kozmann György, olimpiai bronzérmes kenus, Rády József, olimpiai bajnok vívónk és Sipos Márton világrekorder úszónk, és számos kortárs magyar színész életpályája is innen indult.

Levéltárában és a Wosinszky Mór Megyei Múzeumában értékes történetkutató munka kezdődött és folyik napjainkban is. A Múzeum működteti a Megyeházi Kiállítóhelyet, a Babits Mihály Emlékházat és a Mészöly Miklós Emlékházat

Az örökségükkel felelősen gazdálkodó „tüke” szekszárdiak őrzik, és a jelenben is tovább gyarapítják értékeiket. A Babits Múvelődési Központban lévő színházban többségében magyar nyelvű előadásokat szerveztek, míg az 1983-ban alapított Deutsche Bühne Ungarn a német nyelvű színházi irodalmat közvetíti a magyarországi németajkúak kulturális értékeinek megőrzése érdekében. Fontossága a német nemzeti identitás megőrzésében áll, mivel a településen a 19. század derekától jellemző a németek lassú elmagyarosodása.

A szekszárdi Művészetek Háza - az egykori zsinagóga épülete - a város legszebb kulturális intézménye, amely színvonalas kiállítások, koncertek és hangversenyek helyszíne.

Magas művészeti értékekkel bír a Bartina Néptánc Együttes, mely 300 táncosával közvetíti Tolna megye és a Sárköz hagyományait, szokásait, mely ismeretek átadása teszi a néptáncot és a népzenei közösségteremtő és közösségformáló erővé a településen. A táncosok utánpótlásáról a szekszárdi művészeti alapiskola néptánc tagozata gondoskodik. Az „Ifjú Szív” Táncegyüttes a német nemzetiségi hagyományokat örökíti tovább az óvodás és iskolás korú táncosainak.

A megyeszékhely zenei életében jelentős szerepet játszik a Szekszárdi Madrigálkórus, az anno „Szekszárdi Német Nemzetiségi Baráti Kör Kórusa” néven alapított Modschlein Szekszárdi Német Nemzetiségi Kórus, a vegyeskari műveket megszólaltató Szekszárdi Gárdonyi Zoltán Református Együttes, valamint a Gagliarda Kamarakórus. A kamara-jazz műfajában jeleskedő Szekszárd Jazz Quartet, a Szekszárdi Gitárkvartett, a Szekszárdi Kamarazenekar, a Szekszárdi Német Nemzetiségi Tűzoltó Fúvószenekar (Alisca Brass Band) és a Szekszárdi Big Band zenekar szintén képviselteti magát a városi rendezvényeken.

A város művészeti ízlésformálásban jelentős pozitív szerepet betöltő együttesek, továbbá a Tücsök Zenés Színpad, a Szekszárdi Mozgásművészeti Stúdió, valamint a "PAD" Irodalmi Kulturális és Művészeti Egyesület, Ifjúsági Fúvószenekar Szekszárd, Liszt Ferenc Pedagógus Kórus, valamint a Szekszárd Junior Stars Big Band. A fent említett együttesek SZMJV kiemelkedő együttesei.

A 70-es években került átadásra a Babits Mihály Művelődési Központ, ami a megyeszékhely életébe kulturális fellendülést hozott, a színházteremben teltházás, tartalmas programok, előadások kerültek megszervezésre.

Az 1974-ben épült Paksi Atomerőmű mind a gazdasági, mind a társadalmi szerepvállalása mellett jelentős szponzori tevékenységet vállal fel a megye életében. Ezekon kívül, mint idegenforgalmi attrakció is népszerű, látogató központját évente több ezren tekintik meg. Szponzori státusza ahogy a kulturális- és sporteseményeken, úgy a különböző borfesztiválokon sem nélkülözhető.

Társadalmi élet, szokások, hagyományok

A római korban már fejlett szőlőkultúra létezett a mai szekszárdi borvidék területén. A közel kétezer éves történelmi Szekszárdi borvidékhez nagy múltú borászok, borászatok neve kapcsolódik, akik a szekszárdi kadarka és a bikavér nimbuszát erősítik szerte a világban. A térség jellegzetes borainak minél jobb megismerését szolgálja a szekszárdi és a tolnai borút. A hangulatos pincék mellett kanyargó borutak minősített állomásain lehetőség nyílik a helyi gasztronómiai és kulturális örökség emlékeinek, a néprajzi értékeknek a bemutatására. A 2000-ben megnyitott szekszárdi borúton jelenleg 35 borpince „megálló” működik. Az évtizedek óta minden év szeptemberében megrendezésre kerülő Szekszárdi Szüreti Fesztivál jelentős turisztikai és idegenforgalmi eseménynek számít. Az ország egyetlen borkútja Szekszárdon, a Vármegeháza udvarán található, amelyből nevezetes alkalmakkor vörös- és fehérbort kóstolhatnak a borbarátok. Az utóbbi időben jelentősen nőtt azon pincészeteknek a száma, amelyek nemzetközi mércével mérve is versenyképes borokat palackoznak, „Az év bortermelője” címet pedig 1991 óta már háromszor nyerte el szekszárdi borász. A borászatok komoly beruházásokat eszközöltek, borházak, feldolgozók épültek, amelyek több helyen kiegészültek igényes szálláshellyel is.

A soknemzetiségű megye népművészete a leggazdagabb és a legszínesebb Magyarországon. Közülük is kitűnik Sárköz, ahol a mai napig őrzik a református lakosság által kialakított népi hagyományokat, a csodálatos sárközi népviseletet. 2022-ben már a XXII. Sárközi lakodalom kerül megrendezésre, melyhez különböző folklór programok, kiállítások kapcsolódnak Ócsényben, Decsen, Sárpilisén, Pörbolyön, Alsónyéken, Bátán és Szekszárdon. A sárközi lakodalmas gasztronómiai kötődésű hagyományőrző fesztivál, ahol a sárközre jellemző tájjellegű ételek - nyújtott rétes, „tэфölös бүтök”, sulyom, káposztás birka - kóstolására is lehetőség van.

Szekszárd számos fesztivál helyszíne. Az év első eseménye a Városi Majális és a Pünkösdi fesztivál. A Nyitott Pince Napokat követi a Háy János Mesefesztivál, amely a gyermekeknek nyújt izgalmas programokat. Júniusban a város védőszentjének tiszteletére rendezik a Szent László Napi Vigalmat, mely egyben a Pörkölt és Bor Ünnepe is. Szekszárd Város Napját augusztusban kétnapos rendezvénysorozattal ünnepli a település, majd ugyanebben a hónapban kerül megrendezésre a Szent István Nap. A Borok és Húrok zenei fesztivál a zenei élmények mellett kulináris kitekintést is nyújt az odalátogatók számára. A borvidék legnagyobb ünnepe a szeptemberi Szekszárdi Szüreti Napok, mely egy négy napos rendezvény. A Duna-Híd Folkloρφesztivál Európa egyik legjelentősebb folklórgálája. A térség borkultúrájához kapcsolódik a Márton napi borünnep is. A szekszárdi borvidék központjában minden évben megrendezik az Adventi vásárt. A Béla király téren az adventi időszakban karácsonyi hangulattal készül a város az év legszebb ünnepére.

Szekszárdon aktív sportélet folyt és folyik napjainkban is, így nem meglepő, hogy jelentős sporteseményeknek is otthont ad a város. A Szekszárdi Sportközpont NKft. a kiemelt vidéki sportközpontok egyike, mely összefogja a tömegsport eseményeket, valamint a versenysport szereplőit.

A Kihívás napja, a Streetball Fesztivál a város tömegsport életét színesíti. Az autizmussal élőkre hívja fel a figyelmet az Esőmanók Tolna Megyei Autistákért Egyesület által életre hívott nagyszerű és jó hangulatú jótékonysági futás, ahol a futóversenyek mellett rengeteg más program várja a mozogni vágyókat. A kerékpározást népszerűsíti az autómentes nap, ahol minden alkalommal meghirdetik az autómentes napi vándorszerleget, amelyet az a szekszárdi iskolai osztály nyerhet el, amelynek tanulói legnagyobb létszámban vesznek részt az eseményen. A minden korosztályt érintő élményszerző kerékpáros túrák, futóversenyek, amatőr sportversenyek (úszás, atlétika, tenisz, kosárlabda, asztalitenisz) szervezésével kerülnek megrendezésre a különböző tömegsport rendezvények.

A Borvidéki Félmaraton futóversenyt 2010 óta minden évben megrendezik Szekszárd belvárosából indulva a borvidék dűlői között. Az útvonal gazdag panorámát nyújt a szőlőültetvények és prэшázak hangulatos látványával a futóknak páratlan élményt biztosítva. Az évről évre növekvő számú, ezer főt meghaladó nevező és a versenyként megújuló pálya pedig visszacsábítja az indulókat.

A versenysportok közül a 3D Ijász Világbajnokság, a kosárlabdázóknak rendezett Sió Kupa, a Mezei Futóbjnokságok, az Atlétikai Magyar Bajnokságok és a Diáksport Szövetség által rendezett diákolimpiai rendezvények, a triatlon és duatlon versenyek, tenisz, asztalitenisz, vívás, és a futball rendezvények és egyéb labdajátékok megszervezésével nemzetközi és hazai egyesületekkel, egyéni sportolókkal kerül kapcsolatba a város.

Szekszárd legpatinásabb sportrendezvénye a Gemenci Nagydíj névvel ismert nemzetközi kerékpárverseny a város életében fontos esemény, hiszen a hazai és külföldi csapatok részvételével színvonalas mezőny gyűlik össze minden évben, akik a város jó hírét viszik szerte a világban.

1980 óta minden évben megrendezik a Sipos Márton Nemzetközi Úszó Emlékversenyt, ahol az évek során a sok-sok úszópalánta között komoly eredményeket elérő úszók és edzők, köztük olimpiai bajnokok is megtisztelték a versenyt.

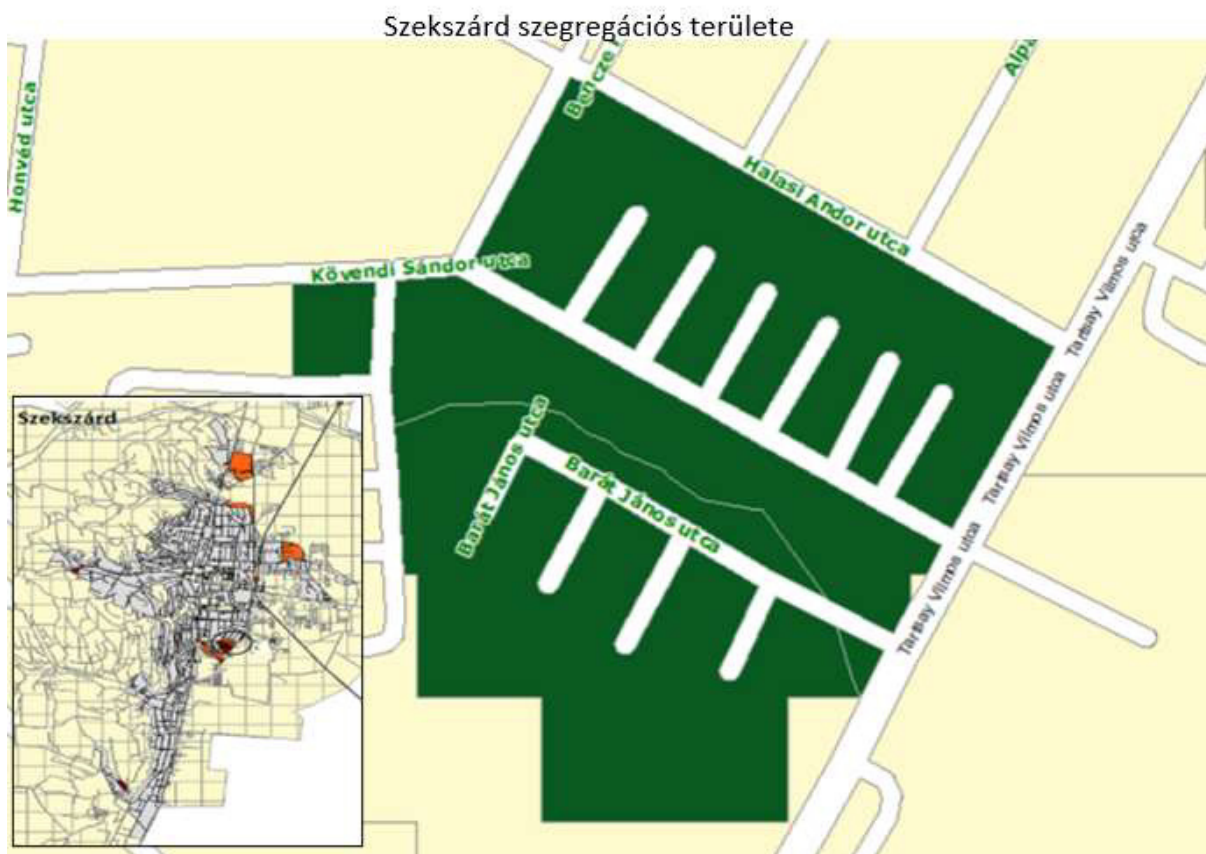
Civil szerveződések

Az Országgyűlés 2011-ben az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény preambulumban rögzítette, hogy az emberek önkéntes összefogása nélkülözhetetlen Magyarország fejlődéséhez, a civil szervezetek a társadalom alapvető egységei, amelyek hozzájárulnak célértékeink mindennapi megvalósulásához. Szekszárd életében a 137, a közösségi élet minden területét lefedő önkéntes és civil közösség által végzett tevékenység kiemelkedő jelentőségű. Szekszárd város önkormányzatával a fenntarthatósági folyamatok elősegítése érdekében civil szervezetekkel és alapítványokkal működik együtt. Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata a városi szintű civil ügyekben deklarálta együttműködő legitim civil partnere a Szekszárdi Civil Kerekasztal, mely egyben a civil kontroll lehetőségét is megteremti a döntés előkészítés és végrehajtás során. A Szekszárd és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás 1999-ben 26 település polgármesterének együttműködése által jött létre területfejlesztési céllal. 2004-ben átalakult, és a mai napig Szekszárd és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás néven működik a szervezet, mely a statisztikai kistérséget teljes egészében lefedi. Feladatai közé tartozik a közoktatási, szociális és területfejlesztési feladatok térségi szintű szervezése. A Dunamenti Polgári Egyesület, mint a Tolna Megyei Civil Szolgáltató Központ fenntartójának elsődleges célja a társadalmi szerepvállalás ösztönzése, a nemzeti kulturális, polgári, keresztény értékek ápolása, ismeretterjesztő tevékenység végzése a tudomány, a történelem, a művészetek, a kultúra, a vallás és a sport területén rendezvények szervezése útján minden korosztály számára.

Mélyszegénységben élők

A mélyszegénység komplex jelenség, amelyet főként társadalmi és kulturális hátrányok, a nem megfelelő iskolázottság és a munkaerőpiaci környezet kedvezőtlen alakulása idéz elő. Szekszárdon egy szegregátum található a Halasi Andor u. - Tartsay Vilmos u. - Barát János u. - Kövendi Sándor u. - Kisfaludy u. által határolt terület, mely területen jellemzően roma származású családok lakóhelye. Jellemző az itt élőkre, hogy tartósan a létminimum alatt élnek, rendkívül

alacsony jövedelmük jelentős részét szociális támogatások teszik ki, magas számú az alacsony komfortfokozatú lakások aránya, és önerőből szinte képtelenek kijutni nehéz helyzetükből. A mélyszegénységben élők körében magas számú a foglalkoztatott nélküli háztartások száma, jelentős a romák aránya, az aluliskolázott felnőttek, és a megváltozott munkaképességűek aránya. Ezen okok miatt lényegesen nehezebben tudnak elhelyezkedni a munkaerőpiacon, így számukra rendkívül fontos a megfelelő szintű pénzbeli és szociális jellegű segítségnyújtás. A korábbi városi tapasztalatok azt mutatták, hogy bár számos felzárkóztató szociális program valósult meg, ezek még ha rövid távon sikeresek is voltak, hosszú távon, a projektek befejeztével nem tudtak tartós eredményt felmutatni.

ábra, Forrás: Központi Statisztikai Hivatal lehatárolása alapján¹³saját szerkesztés

2.1.6 A település humán infrastruktúrája Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy)

Köznevelési intézmények:

Óvoda

Fenntartók szempontjából színes képet mutatnak a köznevelési intézmények Szekszárdon. Az önkormányzati fenntartású intézmények: Szekszárd Megyei Jogú város Önkormányzata által fenntartott 243 férőhellyel rendelkező Gyermeklánc Óvoda, és a 273 férőhellyel rendelkező Szekszárdi 1. számú Óvoda Kindergarten, valamint a 171 férőhellyel rendelkező Szekszárdi 2-es számú Óvoda és

¹³ Halasi Andor u. -Tartsay Vilmos u. -Barát János u. -Kövendi Sándor u. -Kisfaludy u. által KSH által lehatárolt terület

Bölcsőde mellett a Szekszárdi Német Nemzeti Önkormányzat működteti 249 férőhellyel a Szekszárdi, Wunderland Kindertagert-t. Az intézmények kihasználtsága nem 100%-os.

Az önkormányzati fenntartók mellett alapítványi, egyetemi és egyházi fenntartók is jelen vannak az óvodai szolgáltatásnyújtás területén. A Négy Évszak Waldorf-pedagógiai Alapítvány tartja fenn a Szekszárdi Waldorf Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolát, ahol az engedélyezett óvodai férőhely szám 50 fő. A Szent Rita Katolikus Óvodát a Magyar Katolikus Egyház Pécsi Egyházmegye működteti, ahol az engedélyezett férőhely szám 75 fő. Az Illyés Gyula Gyakorló Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Gyakorló Óvodát a Pécsi Tudományegyetem működteti, ahol az engedélyezett férőhely szám 150 fő. A más fenntartású óvodában a férőhely kihasználtság 80%-os.

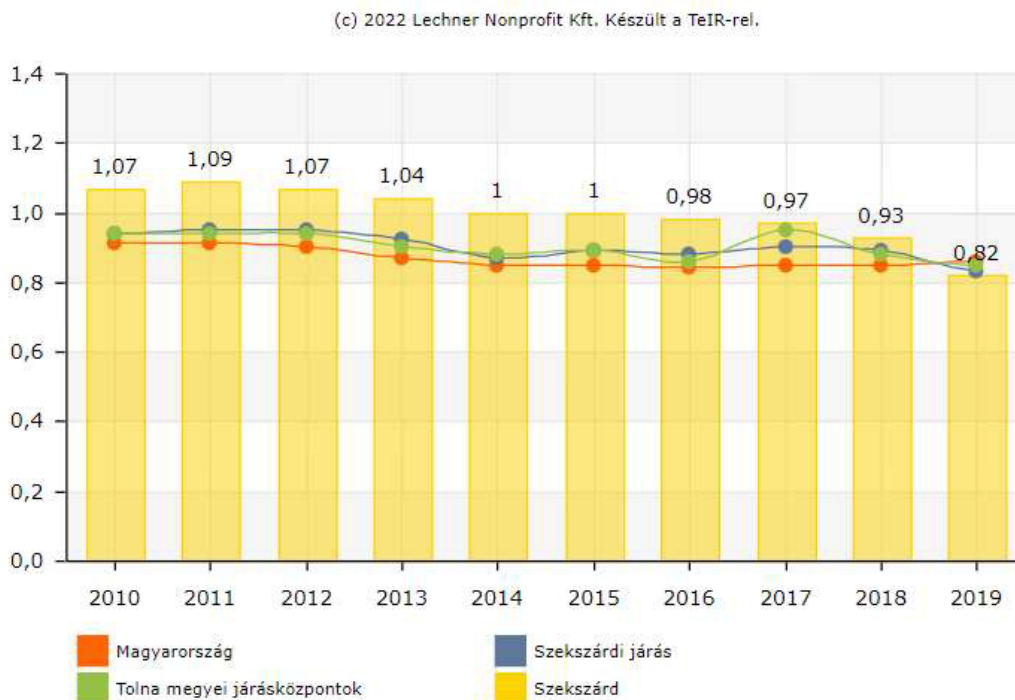
A Szent Rita Katolikus Óvodát a *Magyar Katolikus Egyház Pécsi Egyházmegye* működteti. Óvodájába 62 kisgyermek jár a 2021/2022-es tanévben.

Az Illyés Gyula Gyakorló Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Gyakorló óvodát a *Pécsi Tudományegyetem* működteti. 2021/2022 tanévben 111 óvodáskorú gyermek ellátásáról gondoskodik a fenntartó.

Színesíti a kínálatot „Az Én Ovim” Óvoda és Bölcsőde, mely „Az Én Ovim” Alapítvány fenntartásában működik, és jelenleg 30 óvodáskorú gyermek számára nyújt ellátást.

A *Szekszárdi Tankerületi Központ*hoz került az Tolna Megyei Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda és Általános Iskola (EGYMI) óvodája, ahol 2021/2022 tanévben összesen 20 kisgyermek fejlesztésére van lehetőség.

Egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma (fő)

ábra, Forrás: Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer

Általános iskolai oktatás

2013. január 1-jével minden – korábban városi fenntartású – általános iskola (Babits Mihály Általános Iskola, Baka István Általános Iskola, Dienes Valéria Általános Iskola, Szekszárdi Garay János Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola) a *Klebsberg Intézményfenntartó Központ Szekszárdi Tankerülete* (jelenleg: *Szekszárdi Tankerületi Központ*) fenntartásába került. Ugyancsak a Tankerülethez került a Tolna Megyei Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda és Általános Iskola (EGYMI) is, ahová 2021/2022 tanévben 325 kisdíák fejlesztésére kerül sor. A Köznevelési Hivatal forrása szerint 2021. októberében a Babits Mihály Általános Iskolában 430, a Baka István Általános Iskolában 572, a Dienes Valéria Általános Iskolában 458, és a Szekszárdi Garay János Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolában 442 diák folytatott alapfokú iskolai tanulmányokat.

Emellett *egyházi, egyetemi és alapítványi és megyei fenntartású intézmények* is színesítik az általános iskolai kínálatot.

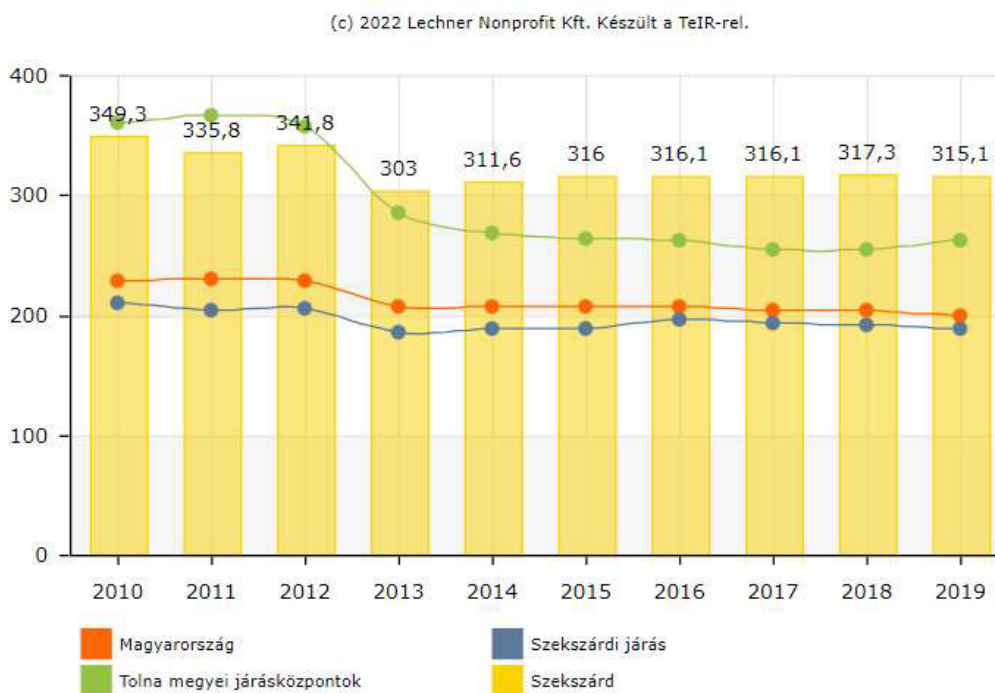
A Magyar Katolikus Egyház Pécsi Egyházmegye tartja fenn a Szent József Katolikus Általános Iskola Katholische Grundschule-t, ahová a 2021/2022 tanévben 153 gyermek jár, mely a 2015/2016-os tanévhez képest 28,5%-kal csökkent.

PTE fenntartású a Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Gyakorló Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Gyakorlóóvoda, ahol összesen 576 gyermek tanul 25 iskolai osztályban.

A *Négy Évszak Waldorf-pedagógiai Alapítvány* működteti a Szekszárdi Waldorf Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolát, ahol 2020/2021 tanévben 91 gyermek járt, míg a 2021/2022 tanévben ez a szám már 114 főre bővült.

Tolna megyei fenntartású a Tolna Megyei Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda és Általános Iskolába 325 gyermek elhelyezése volt biztosított a 2021/2022-es tanévben.

Általános iskolai feladatellátási helyek átlagos létszáma (fő)

ábra, Forrás: Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer

Középfokú oktatás

2013. január 1-jével a Szekszárdi Garay János Gimnázium és a Szekszárdi I. Béla Gimnázium és Kollégium, valamint a Szekszárdi Bezerédj István Kereskedelmi Szakközépiskola is a *Klebensberg Intézményfenntartó Központ Szekszárdi Tankerülete (Szekszárdi Tankerületi Központ)* fenntartásába került.

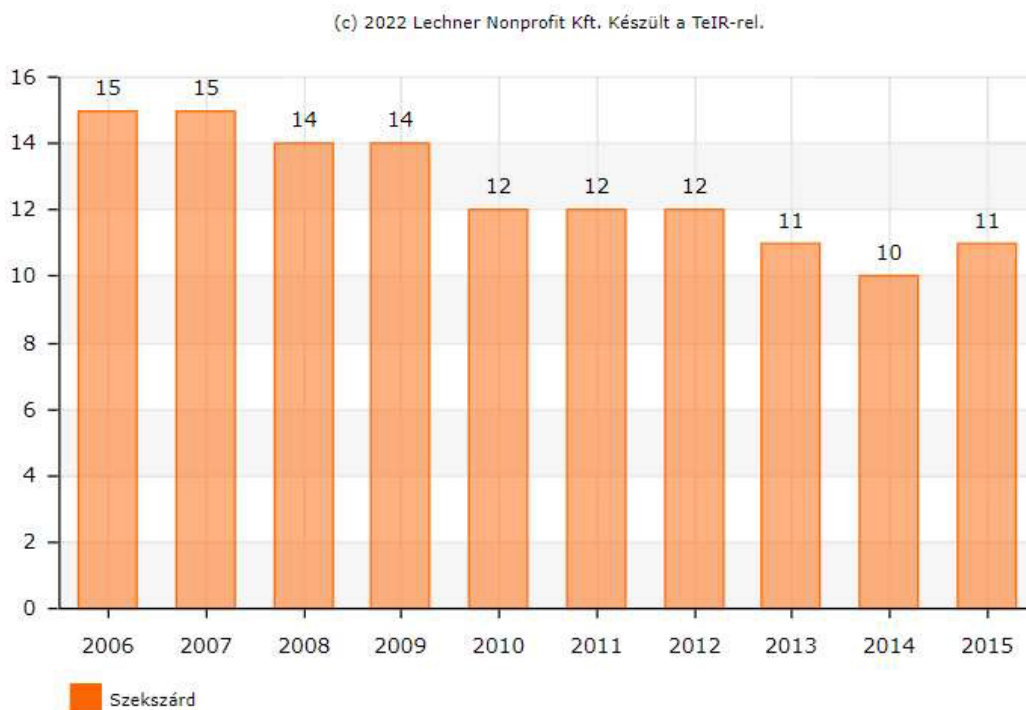
A városban működő – korábban megyei fenntartású – szakképző intézmények, valamint a gyógypedagógiai intézmény is *tankerületi fenntartásba* került. 2015. július 1-jével a szakképző intézmények a Szekszárdi Szakképzési Centrum fenntartásába kerültek, nevük azóta többször is változott.

Ezekon kívül *minisztériumi, egyetemi és alapítványi fenntartású* intézmények az alábbiak:

2019. augusztus 1-jétől a *Pécsi Tudományegyetem* tartja fenn az egyészségügyi szakképző intézményt.

2021-ben a 336 férőhellyel rendelkező Déli ASzC Csapó Dániel Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium fenntartója az *Agrár Minisztérium*. A *Kolping Iskoláért Alapítványé* a Szekszárdi Kolping Katolikus Szakképző Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola.

Középfokú iskolák száma Szekszárd MJV-ban 2006-2015 között
- gimnáziumok és szakközépiskolák együtt - (db)

ábra, Forrás: Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer

Intézménybezárások

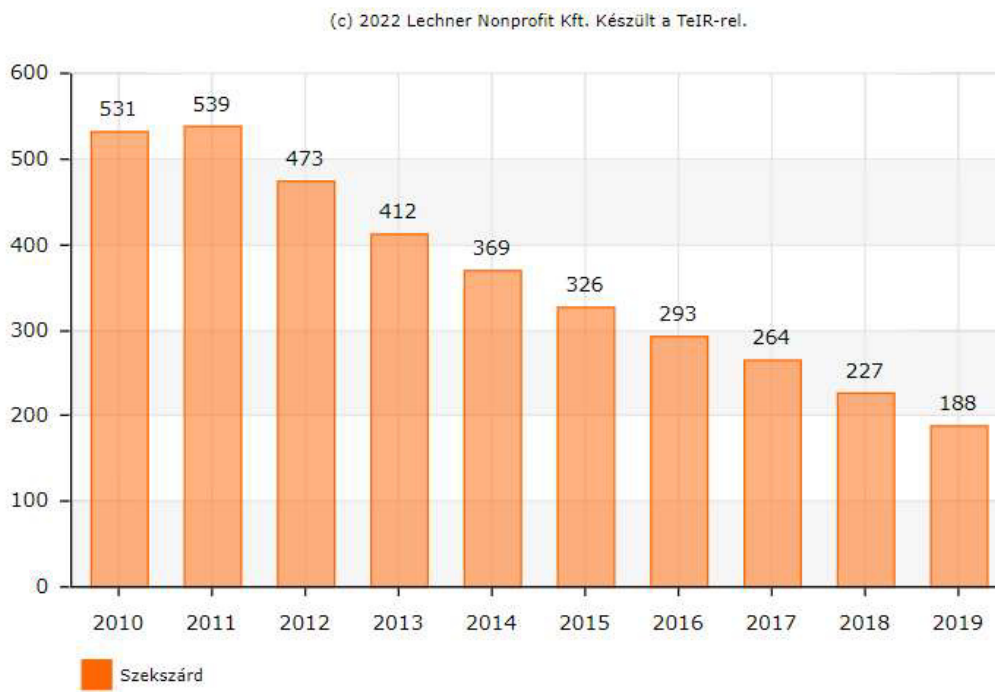
A 2019/2020. tanév végén megszűnt pénzügyi okokból a Comenius Általános Iskola (Kálvin tér 19-21., fenntartója: A Keresztény Nevelésért Alapítvány), valamint a Baptista „Esély” Szakközépiskola (Tartsay ipartelep 3., fenntartója: Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy). Mindkét intézménynél a működtetési költségek hiánya okozta az iskolák bezárását. A Comenius Az 1992-től működő iskolában az utolsó tanévben 90, többségében sajátos nevelési igényű diák tanult kis létszámú osztályokban. A gyerekek a lakhelyük szerinti általános iskolákban folytatták tanulmányaikat, két osztályt pedig a bonyhádi evangélikus általános iskola vett át. A Baptista „Esély” Szakközépiskolát a tankötelezettség

16 évre történő csökkentése miatt sok diákja elhagyta még a szakképesítés megszerzése előtt, így kétszázról folyamatosan hetven alá csökkent a tanulók száma. Az alacsony létszám miatt a fenntartó nem tudta tovább finanszírozni az intézményt. Az átlagosnál több figyelmet kívánó diákokat a Tolna Megyei Szakképzési Centrum vette át.

Felsőoktatás

A Pécsi Tudományegyetem Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kara a mezőgazdasági, a vidékfejlesztési agrármérnöki és a környezetkultúra szakirányokkal város és a várostérség részben agáripari munkaerő piaci profiljához illeszkedő képzéseket nyújt. Tolna megye egyetlen felsőfokú oktatási intézménye csökkenő létszámú hallgatói állományt tudhat a magáénak. 2010-ben még 531 hallgatója volt, ami -a 2011 évet kivéve- 2019-re fokozatosan 188 főre csökkent.

Nappali tagozatos egyetemi és főiskolai szintű képzésben résztvevő hallgatók száma a felsőfokú oktatási intézményekben (fő) Szekszárdon 2010-2019.években

ábra, Forrás: Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer

Felsőoktatási szakképzések

1. [Gyártásszervező felsőoktatási szakképzés](#)
2. [Mezőgazdasági felsőoktatási szakképzés](#)
3. Szőlész-borász felsőoktatási szakképzés

Alapképzések

1. Csecsemő- és kisgyermeknevelő alapszak
2. Gyógypedagógia alapszak
3. Környezetkultúra alapszak
4. Óvodapedagógus alapszak

5. Óvodapedagógus alapszak [nemzetiségi óvodapedagógus (német)]
6. Szakoktató BSc
7. Szociális munka alapszak
8. Tanító alapszak
9. Tanító alapszak [nemzetiségi tanító (német)]
10. Vidékfejlesztési agrármérnöki BSc

Mesterképzések

1. Gyermek kultúra mesterszak
2. Szociálpedagógia mesterszak

Pedagógia Szakszolgálat:

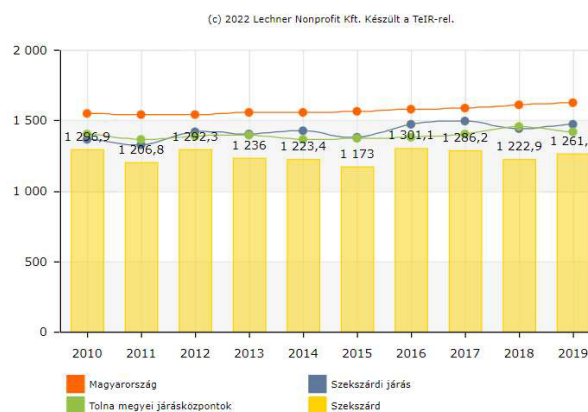
A köznevelésről szóló törvény rendelkezik a megyei pedagógiai szakszolgálatok létrehozásáról. 2013. január elsejével a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ a megye valamennyi szakszolgálatát átvette. A Szekszárdi Tankerületi Központ keretében működik a Tolna Megyei Pedagógiai Szakszolgálat, így váltak a Tolna megye pedagógiai szakszolgálati intézményei egységessé. A Szekszárdi tagintézmény a szekszárdi és a tolnai járást látja el az alábbi szakszolgálati területeken:

1. Szakértői bizottsági tevékenység
2. Nevelési tanácsadás
3. Logopédiai ellátás
4. Korai fejlesztés
5. Konduktív ellátás
6. Gyógytestnevelés
7. Kiemelten tehetséges gyermekek/tanulók gondozása
8. Iskolapszichológiai koordináció

Egészségügy

Szekszárdon 13 háziorvosi körzet, 8 gyermekorvosi körzet és 7 felnőtt fogorvosi körzet található. Az egy házi- és gyermekorvosra jutó lakosok száma Szekszárdon 2010-ről 2019-re 2,7%-kal csökkent. A városban 49 védőnő látja el feladatát. A megyeszékhelyen 10 gyógyszertár szolgálja ki a lakossági igényeket.

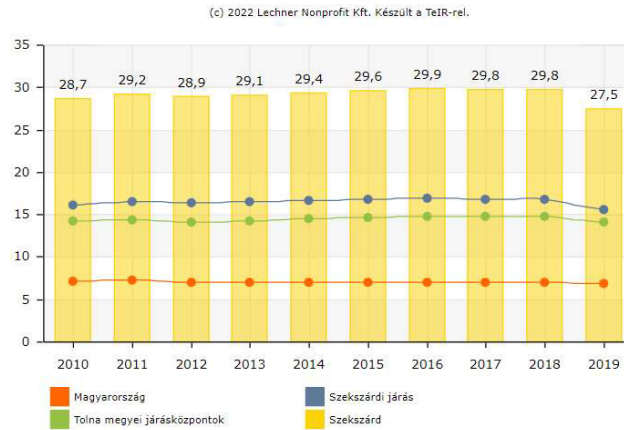
Egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma (fő)

ábra, Forrás: Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer

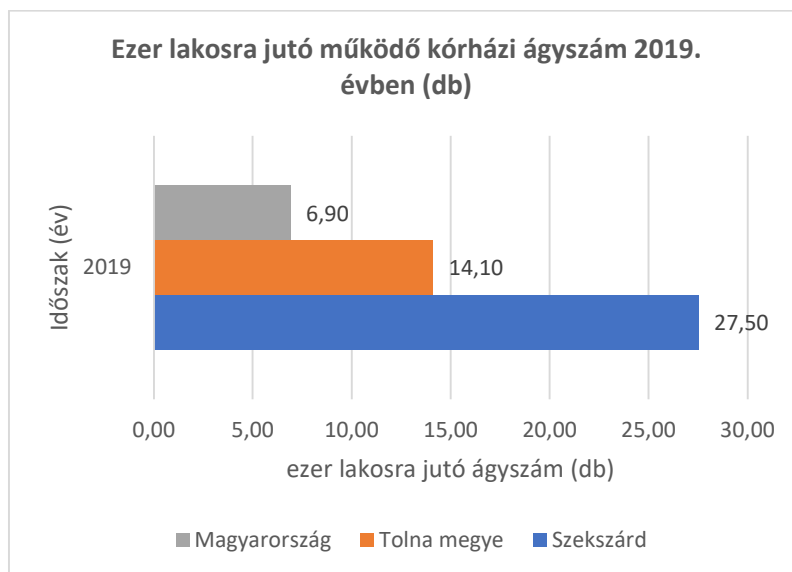
Tolna megyében Szekszárd mellett Dombóváron (Dombóvári Szent Lukács Egészségügyi Nonprofit Kft.) és Bonyhádon (Városi Kórház-Rendelőintézet) 3 kórház működik. A Tolna Megyei Önkormányzat Balassa János Kórház-Rendelőintézetében ezer lakosra 2010-ben 28,7 db ágy jutott.

Ezer lakosra jutó működő kórházi ágyak száma (db)

ábra, Forrás: Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer

Az ezer lakosra jutó működő kórházi ágyak száma Szekszárdon kismértékben növekedett, 2016-ban már 29,9 db volt. 2019-ben azonban már csak 27,5 db ágy jutott ezer lakosra.

ábra, Forrás: Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer

Szekszárdon a csökkenő ágyszámok ellenére az ezer lakosra jutó működő kórházi ágyak száma jóval meghaladta 2010-2019 között az országos, a megyei és a járási kórházi ágyak számát, az országos éves adatok négyszerese, a megyei adatok kétszerese a Tolna Megyei Önkormányzat Balassa János Kórház-Rendelőintézetében működő ezer lakosra jutó ágyszám. Az alábbi betegellátó egységek érhetőek el az egészségügyi intézményben:

- Belgyógyászati Osztály – Kardiológia, kardiológiai rehabilitáció és nefrológia

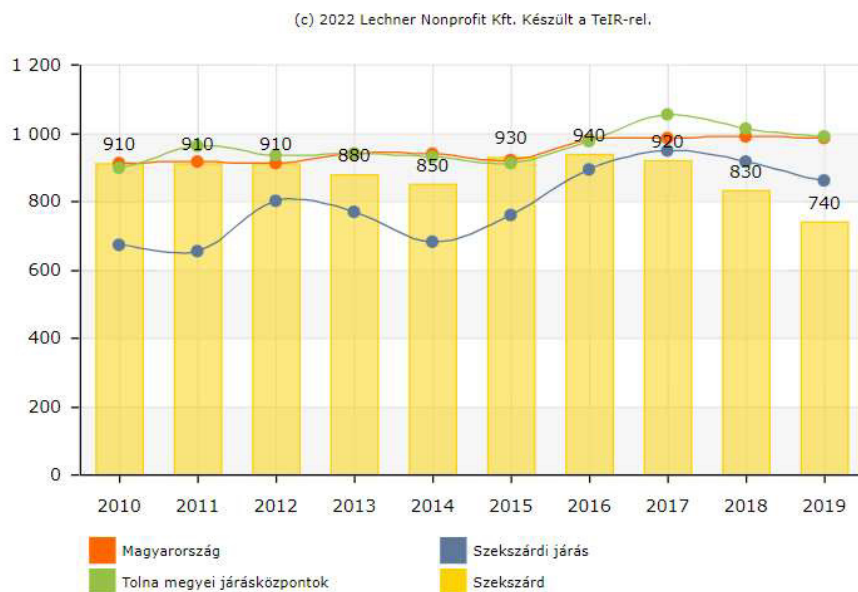
- Belgyógyászati Osztály – Gasztroenterológia
- Belgyógyászati Osztály – Általános belgyógyászat, endokrinológia, anyagcsere és diabetológia
- Bőr- és nemibeteg-gondozó
- Bőrgyógyászati Osztály
- Fertőző Osztály
- Fogászat és Szájsebészet
- Foglalkozás-egészségügyi Szolgálat
- Fül-orr-gégészeti Osztály
- Gyermekgyógyászati Osztály
- Gyermek- és Ifjúságpszichiátriai Gondozó
- Hematológiai Osztály
- Higiénia-IC Osztály
- Izotópdiagnosztikai Osztály
- Központi Betegvezető Szolgálat
- Központi Gyógytornász Szolgálat
- Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Osztály (ITO)
- Radiológiai Osztály (RTG, UH, CT, MRI)
- Krónikus Belgyógyászati Utókezelő Osztály
- Laboratóriumi Diagnosztikai Osztály
- Mozgásszervi Rehabilitációs Osztály
- Műtőblokk (MDB)
- Neurológiai Osztály
- Onkológiai Osztály
- Patológiai Osztály
- Pszichiátriai Osztály
- Rendelőintézet
- Reumatológiai Osztály
- Sürgősségi Betegellátó Osztály (SBO)
- Sebészeti Osztály – sebészet, érsebészet
- Szemészeti Osztály
- Szülészet-nőgyógyászati Osztály
- Újszülött részleg
- Traumatológiai-Ortopédiai Összevont Osztály
- Tüdőgondozó, Tüdőszűrő állomás
- Tüdőgyógyászati Osztály
- Urológiai Osztály

Szociális ellátás

Szekszárd városában a szociális ellátórendszer legfontosabb kedvezményezettjei a lakosság meghatározott célcsoportjai, amelyek kiemelt szempontok szerint (életkor, egészségi állapot stb.) szociálisan magasabb szintű ellátást igényelnek. A város bölcsődei ellátása kielégítőnek mondható, és a demográfiai trendek alapján nem várható hosszabb távon az intézményrendszer leterheltsége.

A legmeghatározóbb feladat az időskorúak ellátása, hiszen a keresőképességű lakosság számához viszonyított arányuk évről évre, fokozatosan nő (előregedő népesség). Bentlakásos otthon, valamint nappali ellátás szolgáltatások érhetők el a városban. A szociális ellátórendszer intézményeinek kapacitásának folyamatos felülvizsgálata szükséges. A 2010-2019-es időszakban az idősek nappali intézményeinek kapacitás kihasználtsága (ezrelék) csökkenő tendenciát mutatott a megyeszékhelyen.

Az idősek nappali intézményeinek kapacitás kihasználtságának alakulása
2010-2019. években Szekszárdon (ezrelék)

ábra, Forrás: Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer

Az országos tendencia 2016-tól állandóságot mutat, azonban a Szekszárdi járásban, és a Tolna megyei járásközpontokban, Szekszárd városhoz hasonlóan kismértékű csökkenés mutatkozik. Míg 2010-ben ez a szám 910 ezrelék volt 2019-ben 740 ezrelékre csökkent városi szinten.

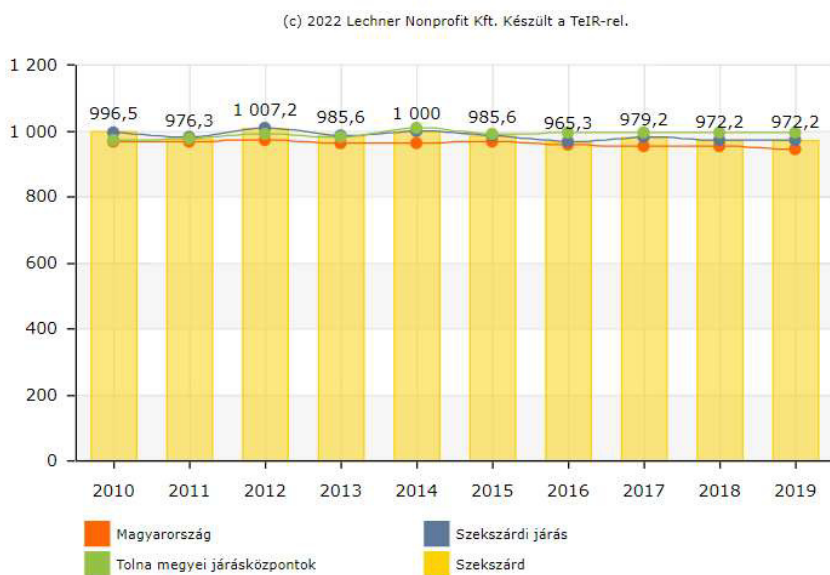
Szekszárdon az alábbi szociális intézményi ellátórendszerek találhatóak meg fenntartók szerint csoportosítva:

Ssz.	Intézmény/cím	Fenntartó
1.	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatának Városi Bölcsődéje (Rövidített név: Városi Bölcsőde)	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata
2.	Szekszárd Megyei Jogú Város Szociális Központja (Rövidített név: Szociális Központ)	Szekszárd és Környéke Szociális Alapszolgáltatási és Szakosított Ellátási Társulás
	Fogyatékosokat Ellátó Nappali Intézmény	
	Dr. Kelemen József Idősek Otthona	
	Idősek Nappali Ellátó	I. Sz. Idősek Klubja
		II. Sz. Idősek Klubja
		III. Sz. Idősek Klubja
		IV. Sz. Idősek Klubja

Idősek Otthona Tolna 7130 Tolna, Bajcsy-Zsilinszky utca 73/7.	
--	--

Ssz.	Intézmény/cím	Fenntartó
3.	Szekszárd Megyei Jogú Város Humánszolgáltató Központja (Rövidített név: Humánszolgáltató Központ)	Szekszárd és Környéke Alapellátási és Szakosított Ellátási Társulás
	Családsegítő és Gyermejjóléti Központ	
	Közösségi Pszichiátriai Ellátás	
	Családok Átmeneti Otthona	
	Hajléktalansegítő Szolgálat	
4.	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatának Egészségügyi Gondnoksága (Rövidített név: Egészségügyi Gondnokság)	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata

Szekszárd MJV önkormányzati kezelésében lévő tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények kapacitás kihasználtsága (ezrelékben)

ábra, Forrás: Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer

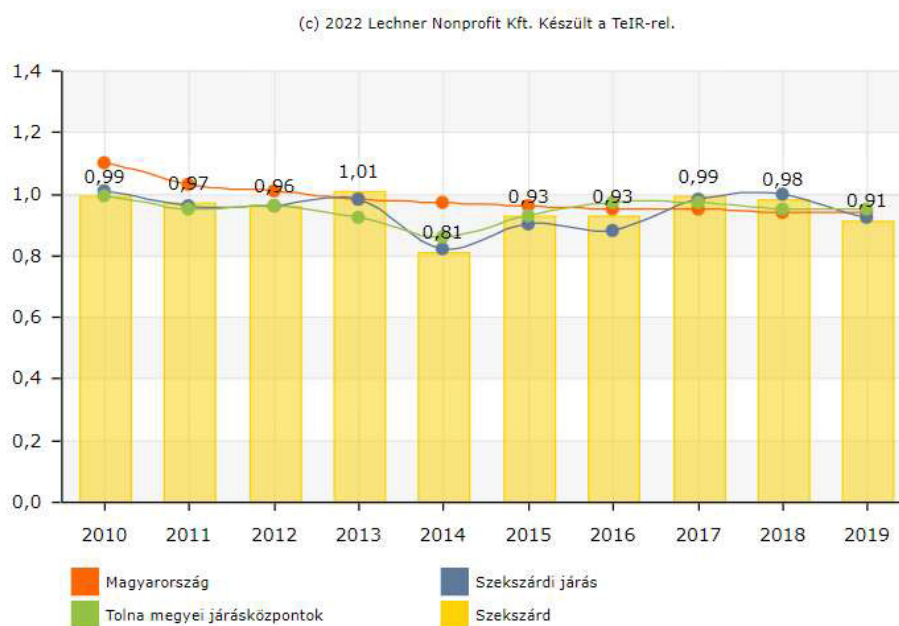

Szekszárdon a szociális ellátás a törvényi előírásoknak megfelelően működik. A város fogyatékkal élőkkel ellátó nappali intézményt, egészségügyi gondnokságot, családsegítő központot, hajléktalanszállót, családok átmeneti otthonát, illetve szociális központot működtet, melyek maximális kihasználtsággal működnek. Étkeztetésben évente kb. 180 fő, házi segítségnyújtásban évi mintegy 100 fő, jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban 110 fő, idősek nappali ellátásában 140 fő, 26 fogyatékosok nappali ellátásában 22 fő, bentlakásos ellátás formájában pedig 155 fő ellátásáról gondoskodnak.

A gyerekjóléti alapszolgáltatások keretében bölcsődei szolgáltatást a Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzat által fenntartott Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzat Városi Bölcsődéje mellett az „En ovim” Alapítvány által fenntartott „Az En Ovim” Óvoda és Bölcsőde nyújt Szekszárdon, mely jelenleg 26 bölcsődés kisgyermek számára nyújt ellátást. A Szekszárdi 2. Számú Óvoda-Bölcsődét Szekszárd és Szedres Óvodafenntartó Társulás működteti.

Szekszárd MJV bölcsődei férőhelyeinek szám 2010-től 2013-ig közel azonos számú volt, majd 2014-től 17,86 %-os emelkedést mutatott, majd 2019-ig változatlan maradt. 2010-ben 136 bölcsődei férőhely volt a városban, ami 2011-2013 évek között 140 férőhelyre emelkedett, majd 2014-től 165 bölcsődei férőhely áll rendelkezésre Szekszárdon a 0-3 év közötti kisgyermek számára.

Egy működő bölcsődei férőhelyre jutó bölcsődések száma (fő)

ábra, Forrás: Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer

Közművelődés

Ssz.	Intézmény/cím	Fenntartó
1.	Wosinsky Mór Megyei Múzeum	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata
2.	Wosinsky Mór Megyei Múzeum Megyeházi Kiállítóhelye	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata

3.	Babits Mihály Emlékház	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata
4.	Irodalom Háza –Mészöly Miklós Emlékház	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata
5.	Illyés Gyula Megyei Könyvtár	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata
6.	Magyar Nemzeti Levétár Tolna Megyei Levéltára	Magyar Nemzeti Levéltár

Esélyegyenlőség biztosítása

A településen fogyatékkal élők sajátos problémái között jelentkezik a foglalkoztatás különböző formáinak lehetőségei, valamint hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén. A városban 22 férőhelyes Fogyatékosok Nappali Intézménye működik. A város közigazgatási területére két támogató szolgálat (Kolping Támogató Szolgálat, Szilász Református Támogató Szolgálat) rendelkezik működési engedéllyel. Mind óvodai, mind általános iskolai szinten biztosított a fogyatékkal élő gyermekek oktatása. Szekszárd MJV Önkormányzata elkészítette a Helyi Esélyegyenlőségi programját, mely öt évre szól. 2023-ig tartalmazza a nők, az 8időskorúak, a gyermekek, a fogyatékkal élők, a mélyszegénységben és a szegregátumban élők megsegítésére deklarált, kiemelt stratégiai feladatokat az esélyegyenlőség szempontját figyelembe véve. Ebben a dokumentumban került összefoglalásra a HEP Intézkedési Terve, melyben a feltárt célcsoportra és problémákra határoz meg fejlesztési lehetőségeket. A városi eseményeken is kiemelt szerepet kap az érzékenyítés, az esélyegyenlőség biztosításának kinyilvánítása. Hosszú távú cél olyan eszközök, szoftverek, segédeszközök beszerzése, mely segítséget nyújt a fogyatékkal élők számára a mindennapi ügyintézésében, valamint cél a középületek akadálymentesítése. Szekszárdon az önkormányzati lakások nagyobb része eladásra került, így a városban meglévő közel 300 önkormányzati bérlakás nem elegendő a felmerülő igények kiszolgálására. A belvárosi összkomfortos ingatlanokban zömmel egyedülálló idős emberek élnek, akik a 90-es évek elején a nagy privatizáció idején nem tudták, vagy nem akarták megvásárolni önkormányzati lakásukat. A szociálisan rászorulókat elhelyezésére szolgáló lakások a város külterületein találhatóak. A belvárosi Mikes utcai garzonház pedig elavult technológiával épült, így felújításra szorulna, de nem sikerült pályázati forrást szereznie az önkormányzatnak. Az elmúlt években a fiatal házaspárok számára épült előtakarékos Fecskeház program enyhített a szűkös lakáshoz jutási helyzeten. A Szekszárd hazavár program részeként a város jelenlegi vezetése 60-80 lakás építését tervezi fiatal házaspárok számára a Fecskeház mellett. Problémaként realizálódik, hogy nem kielégítő az állami bérlakások építésének támogatása.

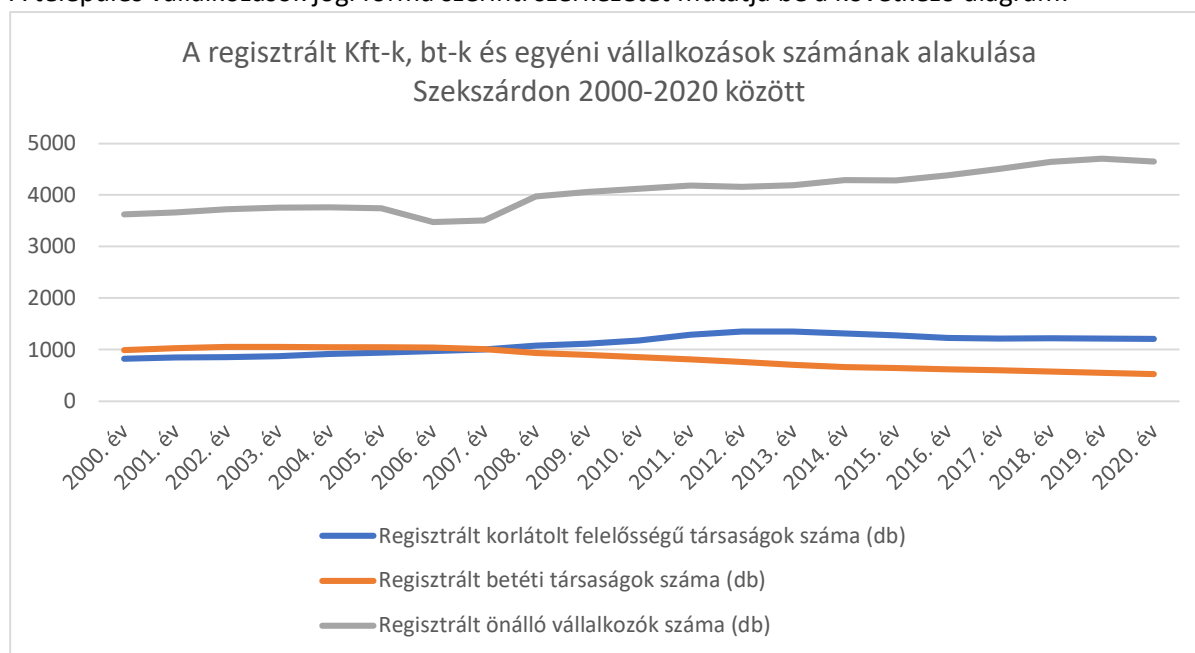
2.1.7 A település gazdasága

Tolna megye területének jelentős része kiváló termőhelyi adottságokkal rendelkezik, így évszázadokon keresztül, sőt napjainkban is meghatározó szerepe van a mezőgazdaságnak, az erre épülő élelmiszeriparnak, könnyűiparnak. A megyében tizenegy város található (Szekszárd, Tolna, Bonyhád, Paks, Dombóvár, Tamási, Bátaszék, Dunaföldvár, Gyöngyös, Nagymányok, Simontornya), de a megyeszékhely, Szekszárd közlekedéscsomópontjai miatt sem tudott megye tényleges központjává válni. A térség nagyobb települései, városai többnyire megközelítőleg egyforma nagyságú, meghatározó, vonzáskörzettel rendelkeznek, a városok között tőke és befektetés vonzás szempontjából sincsenek jelentős különbségek. A megyében Szekszárd mellett kiemelkedő szerepe van Paksnak, az ország energetikai központjának, Dombóvárnak közlekedési központként. Nem

elhanyagolható a megye északi részén fekvő Tamási vagy Bonyhád gazdasági, közigazgatási, térszervező és vonzóereje sem. A KSH felmérései szerint (2005, 2013) Szekszárd térségében is kezd kialakulni egy agglomerálódó településegység, melyhez a következő települések tartoznak: Szekszárd, Decs, Harc, Kakasd, Kéty, Öcsény, Sióagárd, Szálka, Várdomb, Zomba.

Szekszárd Magyarország egyik legkisebb területtel és legkisebb népességgel rendelkező megyeszékhelye, a mérete gazdasági erejére is jelentős hatással van. A város két eltérő adottsággal rendelkező természeti táj -az Alföld, a Sárköz és Szekszárdi dombság találkozásánál jött létre, ez meghatározza a város arculatát, emellett gazdaságának alapjait is. A város területe évezredek óta lakott, a római szőlőművelés hagyományain is alapulva elsősorban az élelmiszerfeldolgozó, könnyűipari profilú gazdaság szerkezet jellemző a településre. A mezőgazdasági termékfeldolgozás, borászat és a könnyűipar mellett meghatározó szerepe van a városban a turizmusnak.

A település vállalkozások jogi forma szerinti szerkezetét mutatja be a következő diagram:

Az elmúlt két évtizedben mind a regisztrált egyéni vállalkozások, mind a kft-k száma folyamatosan emelkedett, ami élénkülő vállalkozó kedvre utalt. Ezt támasztja alá az is, hogy a főállású egyéni vállalkozók száma 2008 és 2020. között mintegy 8-10 %-kal emelkedett. Az elmúlt évtizedekben a regisztrált kft. számára vonatkozó trendvonal üteme is kedvező volt, bár az elmúlt egy-két évben a legelterjedtebb vállalkozási formában tevékenykedő vállalkozások köre nem bővült.

1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

AZ 1989-es rendszerváltás jelentős átrendeződést eredményezett a térség gazdaságában, aminek kettős társadalmi, gazdasági vetülete a jelentős munkanélküliség, ill. a gazdasági szereplők számának rendkívüli növekedése. A gazdasági szférán belül a rendszerváltást követően a mezőgazdaság (és a kapcsolódó élelmiszer, feldolgozóipar) súlya folyamatosan csökkent, helyét fokozatosan a magasabb képzettségi szintet igénylő vállalkozások (tudományos és műszaki tevékenység), valamint a kereskedelem és a szolgáltatások vették át. Ugyanakkor Szekszárdon és térségében a 90-es évek eleji gazdasági összeroppanás után a könnyűipar, az élelmiszeripar, a szállítási, logisztikai szolgáltatásokra épülve és kiegészülve a 90-es évek második felében induló bor gasztronómia és vendéglátás területével: a gazdaság viszonylag hamar talpra állt.

Regisztrált vállalkozások méret szerinti megoszlása

	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év	2020. év
0 és ismeretlen fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)	1759	1825	1110	1151	1216	911	1204
1-9 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)	4448	4322	5053	5095	5144	5480	5088
10-19 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)	81	71	74	67	71	70	75
20-49 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)	37	40	38	50	46	48	59
50-249 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)	19	17	20	22	21	18	16
250-499 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)	4	4	2	3	3	4	4
500 és több fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)			2	2	1	1	1

A vállalkozások méret szerinti megoszlását vizsgálva az elmúlt évtizedben jelentős mértékben csökkent a 0 és ismeretlen fős vállalkozások száma, ezzel párhuzamosan mintegy 15%-val emelkedett a mikrovállalkozások aránya. Meghatározó volt a növekedés a 20-49 fős kisvállalkozások kategóriájában is, ahol közel 60%-os növekedés volt tapasztalható. Ez a település kisvállalkozásainak erősödő gazdasági helyzetére, pozíciójára utalhat.

A vállalkozások méret szerinti megoszlása 2020-ban Szekszárdon

Forrás: ksh.hu

Regisztrált vállalkozások méret szerinti megoszlását vizsgálva azonosítható, hogy az országos adatokhoz hasonlóan a vállalkozások döntő része, több mint 97 %-a mikrovállalkozás.

Regisztrált vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban - GFO\14 (TEÁOR\08: A gazdasági ág) (db)	921	13,51%	Regisztrált társas vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban - GFO\14 (TEÁOR\08: A gazdasági ág) (db)	31	1,72%	3,37%
Regisztrált vállalkozások száma a bányászat, kőfejtés nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: B gazdasági ág) (db)	1	0,01%	Regisztrált társas vállalkozások száma a bányászat, kőfejtés nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: B gazdasági ág) (db)	1	0,06%	100,00%
Regisztrált vállalkozások száma a feldolgozóipar nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: C gazdasági ág) (db)	351	5,15%	Regisztrált társas vállalkozások száma a feldolgozóipar nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: C gazdasági ág) (db)	170	9,43%	48,43%
Regisztrált vállalkozások száma a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: D gazdasági ág) (db)	11	0,16%	Regisztrált társas vállalkozások száma a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: D gazdasági ág) (db)	5	0,28%	45,45%
Regisztrált vállalkozások száma a vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmntesítés nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: E gazdasági ág) (db)	7	0,10%	Regisztrált társas vállalkozások száma a vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmntesítés nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: E gazdasági ág) (db)	5	0,28%	71,43%
Regisztrált vállalkozások száma az építőipar nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: F gazdasági ág) (db)	410	6,01%	Regisztrált társas vállalkozások száma az építőipar nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: F gazdasági ág) (db)	187	10,38%	45,61%
Regisztrált vállalkozások száma a kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: G gazdasági ág) (db)	620	9,09%	Regisztrált társas vállalkozások száma a kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: G gazdasági ág) (db)	374	20,75%	60,32%
Regisztrált vállalkozások száma a szállítás, raktározás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: H gazdasági ág) (db)	137	2,01%	Regisztrált társas vállalkozások száma a szállítás, raktározás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: H gazdasági ág) (db)	52	2,89%	37,96%

Regisztrált vállalkozások száma a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: I gazdasági ág) (db)	235	3,45%	Regisztrált társas vállalkozások száma a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: I gazdasági ág) (db)	75	4,16%	31,91%
Regisztrált vállalkozások száma az információ, kommunikáció nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: J gazdasági ág) (db)	220	3,23%	Regisztrált társas vállalkozások száma az információ, kommunikáció nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: J gazdasági ág) (db)	78	4,33%	35,45%
Regisztrált vállalkozások száma a pénzügyi, biztosítási tevékenység nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: K gazdasági ág) (db)	164	2,41%	Regisztrált társas vállalkozások száma a pénzügyi, biztosítási tevékenység nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: K gazdasági ág) (db)	38	2,11%	23,17%
Regisztrált vállalkozások száma az ingatlanügyletek nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: L gazdasági ág) (db)	1043	15,30%	Regisztrált társas vállalkozások száma az ingatlanügyletek nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: L gazdasági ág) (db)	106	5,88%	10,16%
Regisztrált vállalkozások száma a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: M gazdasági ág) (db)	999	14,65%	Regisztrált társas vállalkozások száma a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: M gazdasági ág) (db)	382	21,20%	38,24%
Regisztrált vállalkozások száma az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: N gazdasági ág) (db)	279	4,09%	Regisztrált társas vállalkozások száma az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: N gazdasági ág) (db)	97	5,38%	34,77%
Regisztrált vállalkozások száma a közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: O gazdasági ág) (db)		0,00%	Regisztrált társas vállalkozások száma a közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: O gazdasági ág) (db)		0,00%	#ZÉRÓOSZTÓ!
Regisztrált vállalkozások száma az oktatás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: P gazdasági ág) (db)	335	4,91%	Regisztrált társas vállalkozások száma az oktatás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: P gazdasági ág) (db)	37	2,05%	11,04%

Regisztrált vállalkozások száma a humán-egészségügyi, szociális ellátás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: Q gazdasági ág) (db)	225	3,30%	Regisztrált társas vállalkozások száma a humán-egészségügyi, szociális ellátás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: Q gazdasági ág) (db)	108	5,99%	48,00%
Regisztrált vállalkozások száma a művészet, szórakoztatás, szabadidő nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: R gazdasági ág) (db)	178	2,61%	Regisztrált társas vállalkozások száma a művészet, szórakoztatás, szabadidő nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: R gazdasági ág) (db)	17	0,94%	9,55%
Regisztrált vállalkozások száma az egyéb szolgáltatás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: S gazdasági ág) (db)	311	4,56%	Regisztrált társas vállalkozások száma az egyéb szolgáltatás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: S gazdasági ág) (db)	39	2,16%	12,54%
Regisztrált vállalkozások száma az egyéb tevékenység nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: T+U gazdasági ág) (db)		0,00%	Regisztrált társas vállalkozások száma az egyéb tevékenység nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: T+U gazdasági ág) (db)		0,00%	#ZÉRÓOSZTÓ!

A vállalkozások nemzetgazdasági ág szerinti megoszlását vizsgálva látható, hogy a településen működő vállalkozások több, mint 13 %-a mezőgazdasági vállalkozás, ez magasabb, mint az országos átlag, feltehetőleg a borászati tevékenységnek köszönhető. A fentiekén túl meghatározó szerepe van a város életében a feldolgozóiparnak (elsősorban élelmiszeripar, könnyűipar), de a legtöbb vállalkozás a szolgáltató szektorban dolgozik, ezen belül kifejezetten sokan tevékenykednek a kereskedelem, gépjárműjavítás, és a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység területeken is. Ez utóbbi területen a szektor kifejezetten erősnek is mondható, mivel a vállalkozások közel 40%-a társas vállalkozásnak minősül.

2019. évben Tolna megye legnagyobb árbevételű vállalkozásai közül mintegy 20-22 cég volt szekszárdi székhelyű volt, ezek a cégek a következők:

- Samsonite (táskafélék, szíjzat)
- Alisca Agrárház 2010 Kft. (Vegyestermékköri nagykereskedelem)
- Ferropatent Zrt (fém és acéltermék, szerelvény)
- TolnaAgro Kft. (gyógyszer-kereskedelem)
- Sygnus Kft. (vízi szállítást kiegészítő szolgáltatás)
- Tarr Kft. (távközlés)
- Jako Kft (járművillamosság, elektronika)
- Prim-a-vet Kft. (gyógyszer nagykereskedelem)
- Solvano Kft. (fémmegmunkálás)
- Korrekt Kút Kft. (üzemanyag-töltő állomás)
- Szabolcs Szatmár Beregi Megyei Állatkórház Kft. (állatgyógyászat)
- Alisca Autócentrum Kft.
- CPH Kft. (vegyes termékkörű nagykereskedelem)

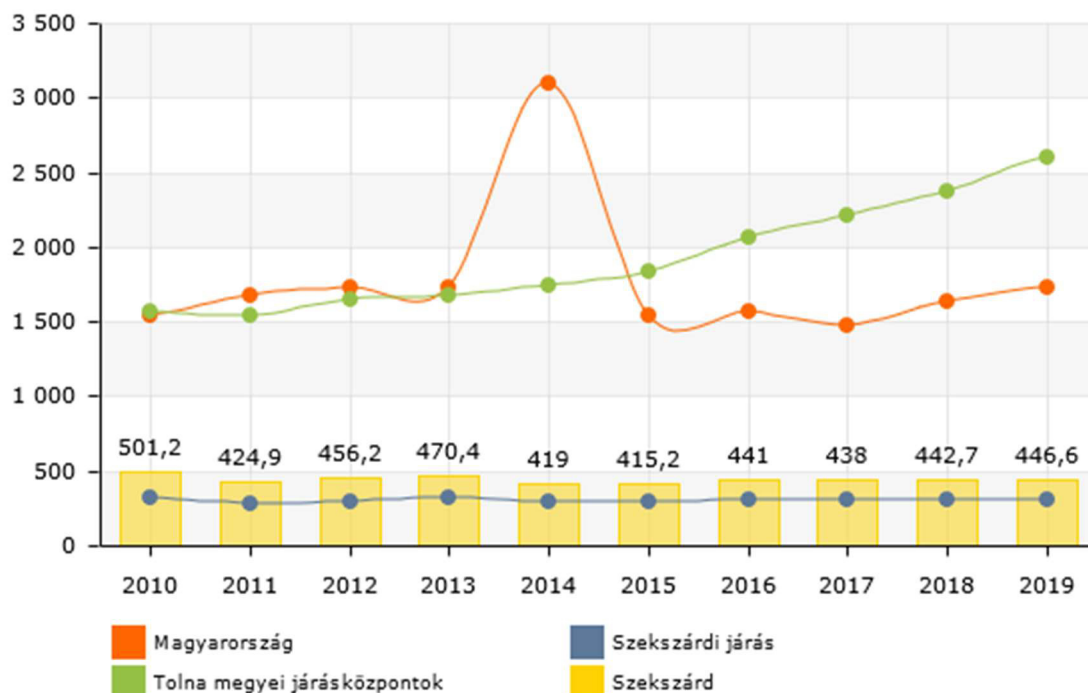
A Forbes 100 legjelentősebb, legértékesebb, kizárólag magyar tulajdonban lévő vállalkozása közül három szekszárdi volt 2019-ben, a Tarr Kft (távközlés, 36. 18,5 mrd értékű, 8,9 árbevételű, 303 fő foglalkoztatott), a Tolnatej (élelmiszeripar, 39. 17,2 mrd Ft, 31 mrd Ft, 489 fő) és a TolnaAgro (gyógyszeripar, 67. 17,5 mrd Ft, 10,2 mrd Ft, 193 fő). (Forrás: <https://forbes.hu/extra/magyar100/>)

A település gazdasági életében a turizmusnak és a borászatnak is jelentős szerepe van, a kérdőíves felmérés alapján a borvidék¹⁴, az elmúlt években erre felépülő turisztikai szolgáltatások, a város egyik legnagyobb erőssége, vonzereje. A helyiek szerint az idegenforgalom a város és a térség egyik legjelentősebb bevételi forrása, amelyben a jelenleginél sokkal nagyobb, kihasználatlan potenciál van. A város jelenlegi helyzetében is a megye egyik legfejlettebb körzete. A gazdaságfejlesztéshez a feltételek adottak, a bankszektor, telekommunikáció és szolgáltatások mind jó hátteret jelentenek a gazdasági megújuláshoz, és jelentősen serkentik (serkenthetik) a vállalkozói kedvet.

A gazdaság, egyik legkedvezőtlenebb mutatója, és a város gazdasági szervezeteinek gyengeségére, kedvezőtlen gazdasági helyzetére világít rá, az egy lakosra jutó jegyzett tőke az országos átlagot, sőt a többi járásközpont átlagát tekintve is rendkívül kedvezőtlen értéke. Ugyanakkor megfigyelhető, hogy az érték a 2010-es évek közepi ingadozást követően folyamatosan emelkedik, ennek az üteme azonban alig éri el az országos átlagot.

Egy lakosra jutó jegyzett tőke (1000 Ft)

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése

¹⁴ A Szekszárdi Borvidék Borút Egyesületet boros gazdák, borászati nagyüzemek, kézművesek, vendéglátó iparban tevékenykedők, önkormányzatok és hegyközségek hozták létre 1999-ben. Céljuk a borvidék minőségi borainak, borturizmusának a népszerűsítése.

Tolna megye, a szekszárdi kistérség, valamint Szekszárd MJV vállalkozásai, alapítványai és az Önkormányzat jelentős mértékben részesült a kiírt pályázatok (DDOP, ROP, GOP stb.) által nyújtott támogatásokból.

A pályázatok célja a telephelyfejlesztés, az ipari park kapacitásainak bővítése, technológiai korszerűsítés volt. Ezen pályázatoknak köszönhetően javult az infrastruktúra az Ipari Parkban, inkubátor és kísérleti műhelyt hoztak létre Szekszárdon, műhely- és szerelőcsarnokokat építettek valamint telephelyeket bővítettek többek között. Mindez a város fejlődését biztosította, lakosainak életszínvonalat javította és a városban, valamint a környékén élők munkával való ellátását segítette elő.

A település egyik fő gazdasági pillére a mezőgazdasági termelés, amelynek két legfontosabb helyi képviselője a borászatok és a tejipari feldolgozó üzem. Sajnálatos, hogy éppen a helyi mezőgazdaságra alapuló húsipari cég mára teljesen tönkrement, miközben a terület természetes adottságai egy kicsit sem lettek rosszabbak az ezirányú fejlesztésre. A regisztrált őstermelők száma 2010-hez viszonyítva 5,5%-kal csökkent.

A városvezetés Szekszárd gazdasági szerepének erősítése érdekében a befogadó infrastruktúra kiépítésével felélesztette tetszhalott állapotából az Ipari Parkot, megkezdte vállalkozások betelepítését, amelyet, a válságot követően a jövőben tovább kíván folytatni, munkahelyteremtő és életminőség javító beruházásokat támogat. A ma már 100 %-ban önkormányzati tulajdonban lévő helyi szolgáltatók (Szekszárdi Vízf- és Csatornamű Kft., Alisca-Terra Regionális Hulladékgazdálkodási Kft.) gazdasági szerepét erősíti és a környező - elsősorban kistérségi - településekkel kialakított korrekt és egyenrangú kapcsolatnak köszönhetően középtávon stabilizálja. Az önkormányzati feladatok ellátására létrehozott új 100 %-os tulajdonban lévő gazdasági társaságok (Szekszárdi Diákétképzési Kft., Szekszárdi Közétképzési Kft. és Szekszárdi Turisztikai Kft.) piaci pozícióit megerősíti, tevékenységüket és szolgáltatási területüket kibővíti. Tovább erősíti Szekszárd központi szerepét a kistérségben, a megyében és a régióban.

1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)

Szekszárd gazdasági versenyképessége jelentősen javult az M6-os autópálya és a Szent László híd elkészültével. A tervezett M9-es autópálya (melynek egy kis része már elkészült és összeköti a várost a Szent László híddal) tovább javítja majd az elérhetőséget.

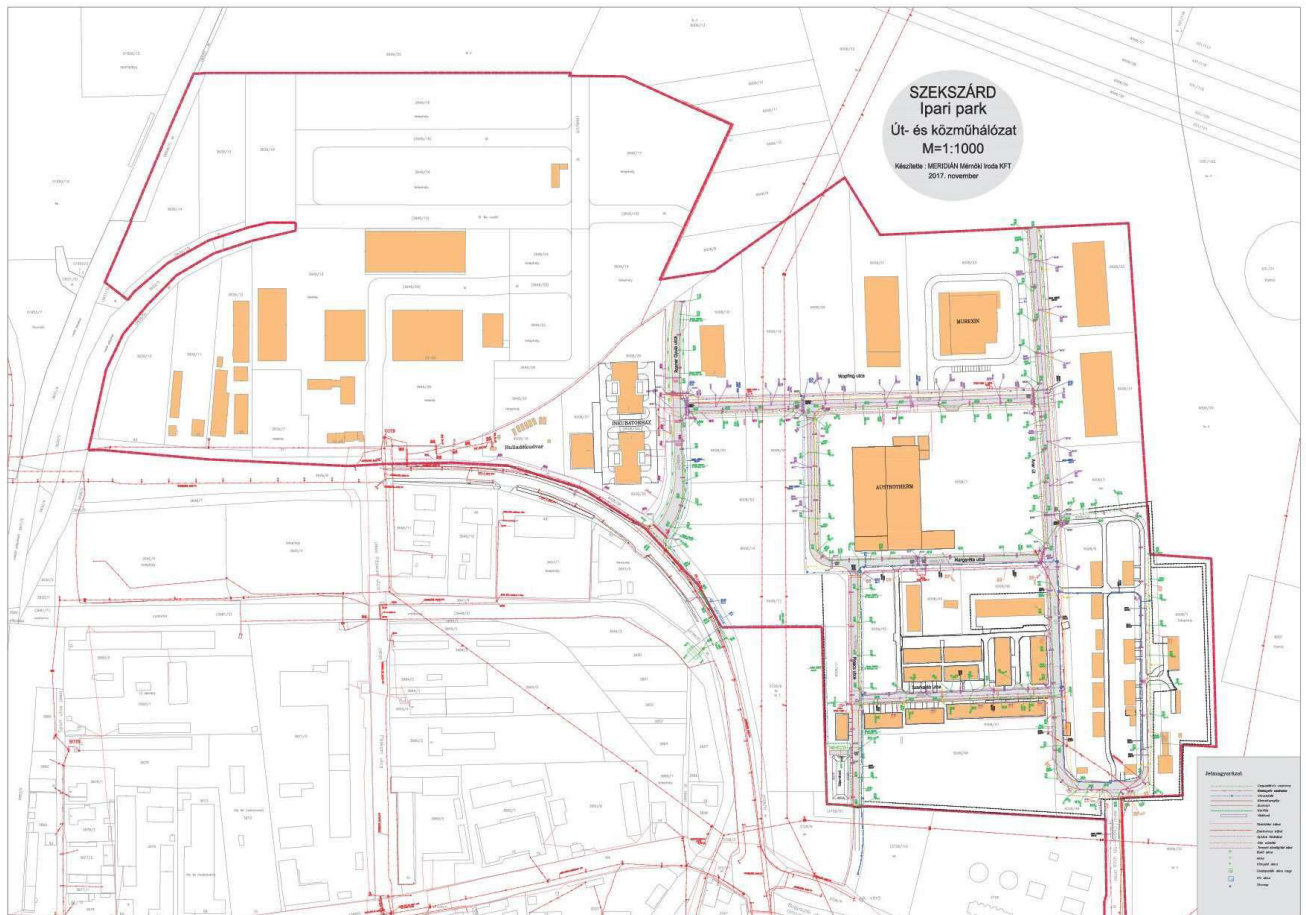
Az elmúlt évtizedben a gazdasági versenyképesség elengedhetetlen elemévé vált az innováció, innovatív termelés. Ezért szükséges a helyi vállalkozók tevékenységét segítő, azok versenyképességét növelő K+F központok létrehozása. Ezeket a helyi hagyományokra, meghatározó gazdasági ágazatokra érdemes építeni. A központok kialakítása, tevékenysége helyi erőforrásokra épül, ugyanakkor vállalkozásbarátok is, hiszen a helyi erőforrásokat kihasználó vállalkozásokkal partnerségben végzik kutatótevékenységüket. Az innováció és innováció- transzfer segíti, és versenyképesebbé teszi a helyi vállalkozásokat a magyar, valamint a külföldi piacon.

A városvezetés Szekszárd gazdasági szerepének erősítése érdekében a befogadó infrastruktúra kiépítésével felélesztette tetszhalott állapotából az Ipari Parkot, megkezdte vállalkozások betelepítését, amelyet, a válságot követően a jövőben tovább kíván folytatni, munkahelyteremtő és életminőség javító beruházásokat támogat. A ma már 100 %-ban önkormányzati tulajdonban lévő helyi szolgáltatók (Szekszárdi Vízf- és Csatornamű Kft., Alisca-Terra Regionális Hulladékgazdálkodási Kft.) gazdasági szerepét erősíti és a környező - elsősorban kistérségi - településekkel kialakított korrekt és egyenrangú kapcsolatnak köszönhetően középtávon stabilizálja. Az önkormányzati feladatok ellátására létrehozott új 100 %-os tulajdonban lévő gazdasági társaságok (Szekszárdi Diákétképzési Kft., Szekszárdi Közétképzési Kft. és Szekszárdi Turisztikai Kft.) piaci pozícióit megerősíti, tevékenységüket

és szolgáltatási területüket kibővíti. Tovább erősíti Szekszárd központi szerepét a kistérségben, a megyében és a régióban.

A város ipari területe a lakóterülettől elkülönülten, a város keleti szélén helyezkedik el. Közvetlen összeköttetésben áll az M6-os autópályával. Ebben a több ezer négyzetméteres ipari övezetben fejlett iparral rendelkező cégek pl. a Marley Magyarország, Tolnatej Zrt. telepedtek le.

térkép:A szekszárdi Ipari Park helyszínrajza

Forrás: <https://www.ip-szekszard.hu/kozerdeku-adatok/>

Az Ipari Parkban az alábbi vállalkozások működnek jelenleg:

- JAKÓ Fémárugyár Kft.
- F & F Bt.
- Mészi Bt.
- Austrotherm Kft.
- Lakossági hulladékudvar
- Palatrans Express Kft.
- ALISCA Agrárház 2010 Kft.
- Murexin Kft.
- Team Szeg-art Kft.
- Inkubátorház

Az Ipari Park kihasználtsága elég jelentős, a város további ipari parkok fejlesztését tervezi. Mind a jelenlegi, a tervezett ipari park, elhelyezkedése, megközelíthetősége, infrastrukturális ellátottsága megfelelő, rendelkezésre áll megfelelően képzett munkaerő és erős a kkv szektor, tehát a további ipartelepítés feltételei adottak.

A Borvidék nagy múltja, kiváló termőhelyi adottságai és minőségi borai jó alapot nyújtanak a további fejlődésre. A termék- és termelésfejlesztésben szükséges tudásbázissal a Pécsi Tudományegyetem rendelkezik, mely a helyi szőlészek, és borászok tapasztalataival a Szekszárdi Borvidék hasznára válhat. Ennek érdekében szükséges a Szekszárdi szőlészeti és borászati kutatás-fejlesztési központ kialakítása a Pécsi Tudományegyetem szakmai együttműködésével¹⁵.

„A szekszárdi új ipari park területén a Paks II. Zrt. barnamezős beruházásával létrejövő facilitáshoz kapcsolódó 300-500 m² inkubációs és technológia transzfer tevékenységek megvalósítására alkalmas ingatlan kialakítása (adminisztrációs tevékenységekhez irodahelyiségek, szükség szerint tárgyalók, oktatóterem, szekcionálható csarnokok a kutatási-fejlesztési-innovációs tevékenységek ellátásához). A szakképzés-felsőoktatás-ipar hármass összefogására épülő Központ felszerelését a PTE KPVK Modern Városok Program keretében az alábbi eszközökkel biztosítja:

- *CNC oktató-fejlesztő műhely (EDUTURN 300 SIEMENS 808D CNC eszterga, EDUMILL 621 SIEMENS 808D CNC megmunkálóközpont)*
- *Pneumatika, hidraulika oktató-fejlesztő műhely (FESTO kombinált elektropneumatikai és hidroelektronikai eszközökkel)*
- *Mérési és diagnosztikai fejlesztő műhely (3D technológiával – 3D scanner, 3D printer, 3D CNC koordináta mérőgép)*
- *Munkaszimulációs kutatóközpont (Ergoscope 3 paneles munkaszimulátor berendezés munkaegészségügyi vizsgáló központtal)*
- *Szőlészeti és borászati kutató-fejlesztő központ (mikrobiológiai és analitikai laboratórium, érzékszervi vizsgáló laboratórium)”*

1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

Szekszárd az egyik legkisebb megyeszékhely, nem rendelkezik funkcionális várostérséggel, nagyvárosi településgyüttesként került meghatározásra a KSH-nál, így a vonzáskörzete sem olyan hangsúlyos mint más megyeszékhelynek, ez az ingatlanpiaci viszonyokban is megjelenik.

A megyei ingatlanpiacát elmúlt évtizedben, hangsúlyosabban az elmúlt 4-5 évben a tervezett Paks 2 beruházás lendítette fel, de ez inkább a paksi térségnek kedvezett.

Országos viszonylatban Szekszárd megyeszékhelyként a közepesen élhető városok közé tartozik (kifejezetten rosszul teljesít egyes szegmensekben a település). Ugyanakkor ezzel párhuzamosan az ingatlanárakban nem a város élhetőségének értéke tükröződik erre jó példa Debrecen esete, de Szekszárd esetében is érdekes összefüggés fedezhető fel. A város, kissé elmaradva Pécstől, a közepesen élhető települések közé tartozik, ugyanakkor az ingatlanárakat tekintve az átlagos m² árak meghaladják az élhetőbb városnak minősülő Pécs, Kaposvár vagy Zalaegerszeg árait .¹⁶

Ez arra utal, hogy a városban a lakhatás kérdése, a fiatalok lakáshoz jutása, új lakások építése kiemelten fontos kérdéskör.

Az ingatlanpiaci viszonyokat, a keresletet-kínálatot a városban meghatározza a nagy számú pince is, nagyon sok fiatal egy-egy pince átalakításával biztosítja a megfelelő lakhatási körülményeket. Ez

¹⁵ Forrás: <https://magyarepitok.hu/temak/szekszard>

<https://tudaskozpontszekszard.hu/>

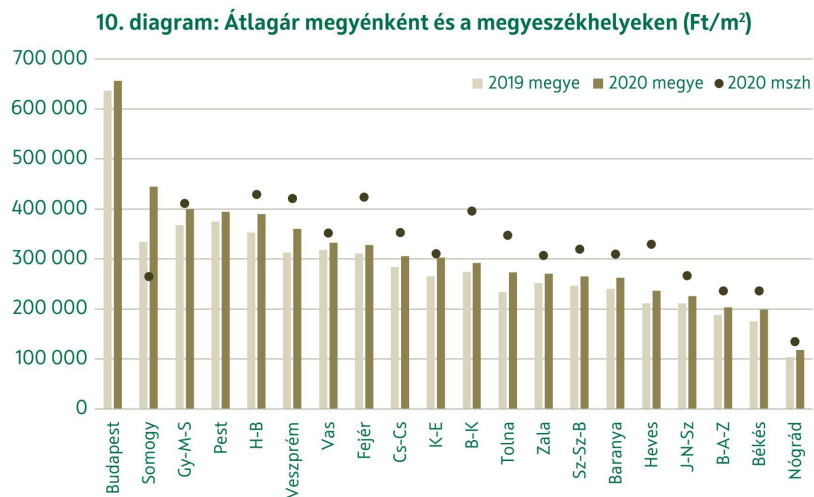
https://index.hu/gazdasag/penzbeszel/2017/03/24/terkepen_az_ingazok_harom_magyarorszaga/

<https://profitline.hu/nagy-osszegu-elelmiszeripari-beruhazas-valosul-meg-szekszardon-432034>

<https://www.origo.hu/nagyvilag/20210714-tobb-mint-ketmilliard-forintos-fejlesztes-kezdodik-a-szekszardi-ipari-parkban.html>

¹⁶ Forrás: <https://www.penzcentrum.hu/otthon/20211204/itt-az-elheto-megfizetheto-magyar-varosok-listaja-a-magas-ingatlanar-semmire-sem-garancia-1119830#>

elsősorban nem az alacsonyabb státuszú rétegre jellemző, hanem a magasabb státuszú családokra is, mivel a városban kevés a megfelelő méretű telekkel/zöldterülettel rendelkező a modern kor, a fiatalok igényeinek megfelelő, új építésű családi ház.¹⁷

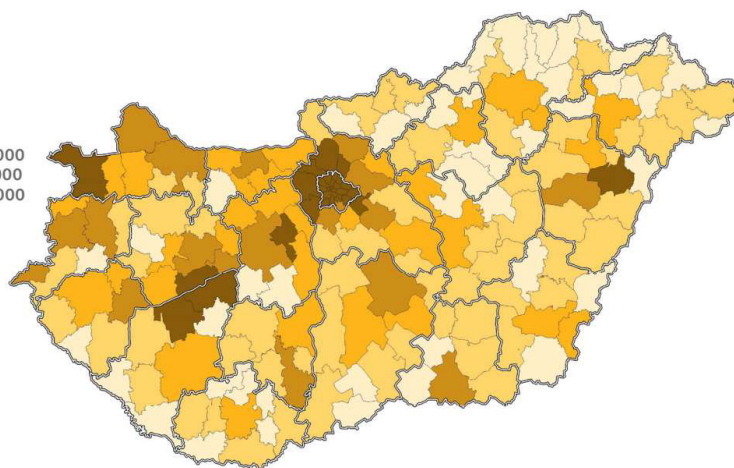

Forrás: OTP Lakóingatlan Értéktérkép 2021/1

6. térkép

Járási átlagár
(2020, Ft/m²)

- 420 000 <
- 321 000–420 000
- 221 000–320 000
- 120 000–220 000
- < 120 000

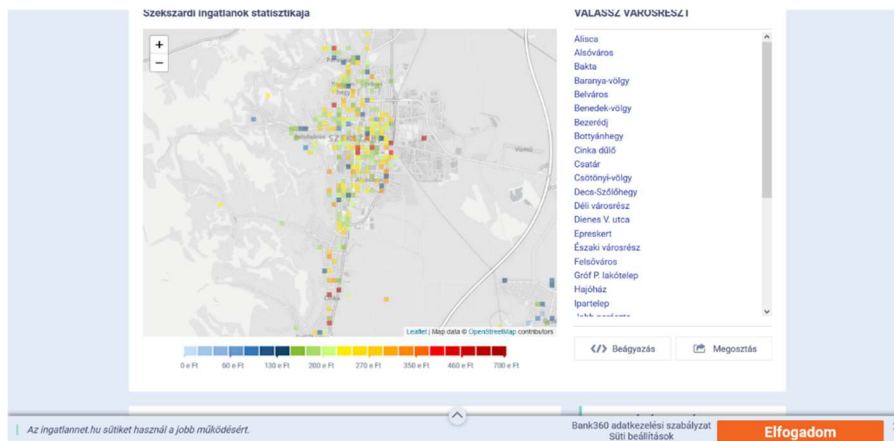

Forrás: OTP Lakóingatlan Értéktérkép 2021/1

ábra: Szekszárdi ingatlanok átlagos ára

¹⁷ <https://www.portfolio.hu/ingatlan/20211220/itt-van-a-legelhetobb-magyar-telepulesek-es-keruletek-listaja-517114#>

<https://www.penzcentrum.hu/otthon/20211204/itt-az-elheto-megfizetheto-magyar-varosok-listaja-a-magas-ingatlanar-sem mire-sem-garancia-1119830#>

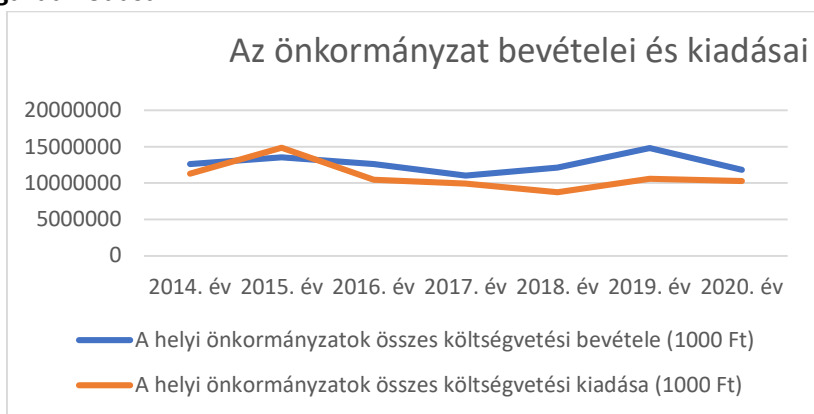

forrás: ingatlanet.hu

A városban az ingatlanárakat tekintve az lakások és házak és átlagos nagysága 149 m², átlagos m² ár, 324 163 Ft/m²; legkisebb m² 160 784 Ft, a legnagyobb m² 564 102 Ft, az ingatlanok átlagos ára 43 964 000 Ft, a legolcsóbb ingatlan 6,6 millió Ft, a legrágább 155 millió Ft volt.

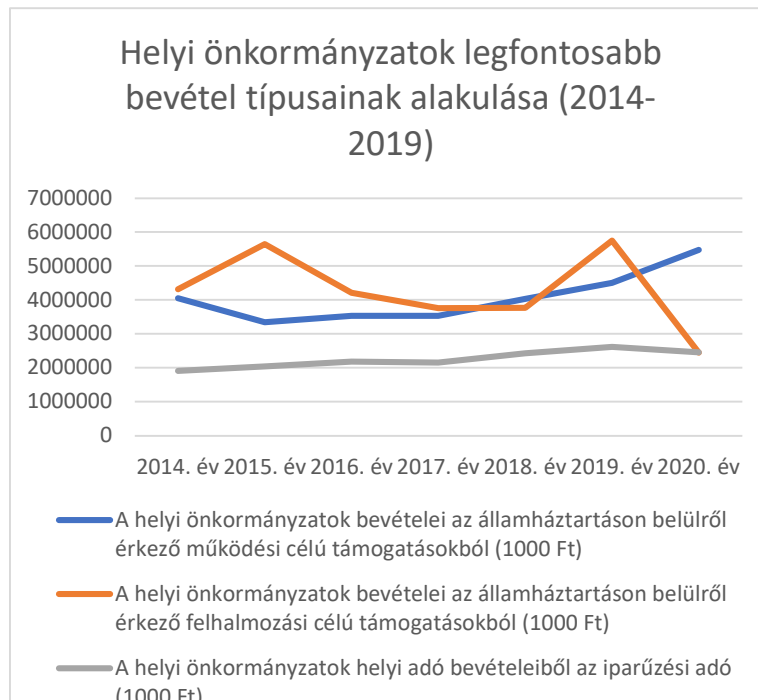
2.1.8 Önkormányzati gazdálkodás

Önkormányzat gazdálkodása

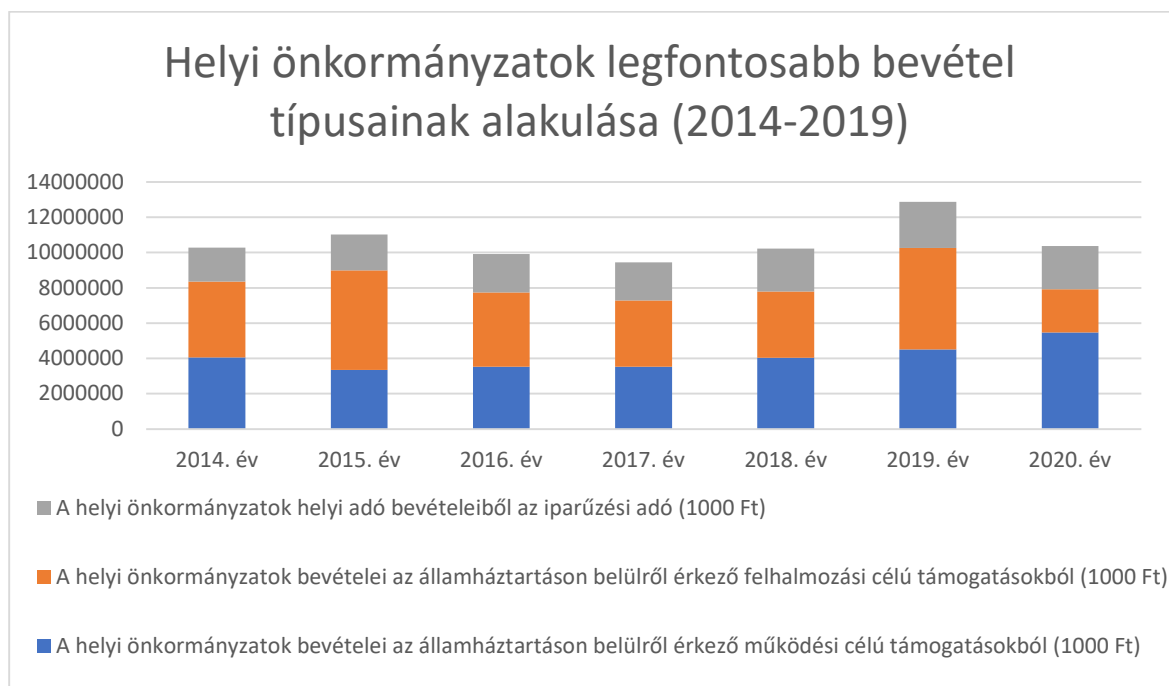

Az önkormányzati bevételek a konszolidációt követően kis mértékben emelkedtek az elmúlt években, a kiadások ezzel szemben csökkentek, a város önkormányzatának gazdasági helyzete stabilnak mondható, a kiadások és bevételek egyensúlyban vannak egymással.

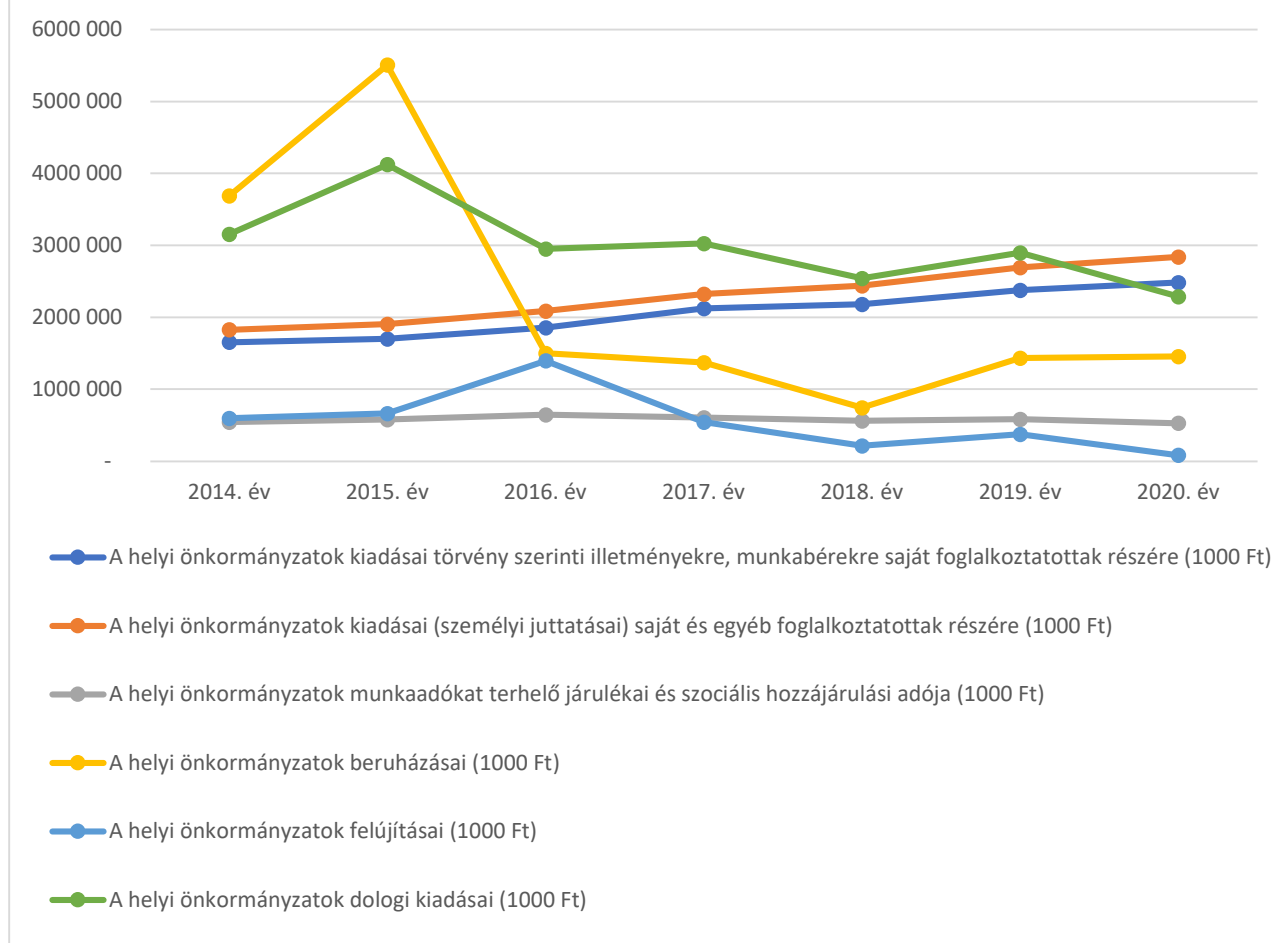

Az önkormányzat bevételeinek legjelentősebb részét a működési célú támogatások teszik ki, ami 2014-2020 között összességében mintegy 20%-kal emelkedett, lassú, folyamatos növekedést mutatott az iparűzési adóbevétel is. Az önkormányzat felhalmozási célú bevételei a támogatásoknak megfelelően, változóan alakult.

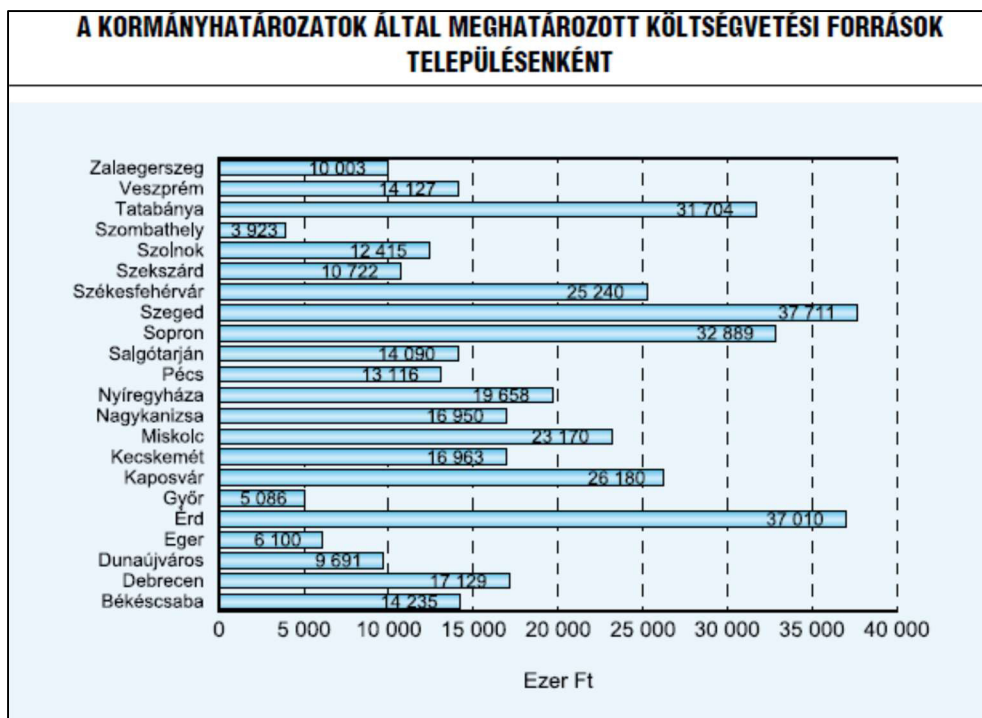
A legfontosabb önkormányzati kiadások összetételének alakulása 2014-2020 között

A kiadások összetételét és nagyságrendjét vizsgálva az önkormányzati kiadások legnagyobb hányada a feladatok ellátását biztosító munkaerőre és az ahhoz kapcsolódó költségekre fordított összeg (bér, járulék, illetmények stb.). Évek óta csökken, de még 2020-ban is jelentős összeg volt az önkormányzati működéssel kapcsolatos dologi kiadások összege. Az elmúlt években csökkenő tendenciát mutat az önkormányzati felújításokra és beruházásokra fordított összegek is.

A következő évek legnagyobb szabású önkormányzati beruházásai, a Modern Városok Program keretében fognak megvalósulni.

A tervezett több mint 10 mrd Ft-ból, várhatóan a következő fejlesztések valósulnak meg:

- Szekszárd-Paks távhővezeték
- Ipari Park bővítése
- Közmű-infrastruktúra fejlesztés
- Szakképzés fejlesztése
- Interaktív könyvtár és levéltár
- Szálláshelybővítés
- Gemenc Természeti Bemutató központ
- Sportuszoda
- Rekreációs központ
- Rendezvény- és Sportcsarnok

A modern Városok Program mellett a város saját erőből, illetve uniós forrásból is jelentős beruházásokat valósított meg, illetve tervez.

A 2011-2014 időszakban Szekszárd Megyei Jogú Város gazdasági programjának alapját a „Szekszárd a fejlődő város” választási programban megfogalmazott célkitűzések alkotják. Alapvető stratégiai célok, a folyamatban lévő beruházások - Agóra program, belváros rehabilitáció, Vármegyeháza felújítása, élményfürdő és atlétika-pálya, csatornahálózat fejlesztés – befejezése, valamint munkahelyteremtő, turisztikai, és a városlakók komfortérzetét növelő fejlesztések indukálása és megvalósítása.

A 2014-2020. időszakra vonatkozó program „Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatának gazdasági programja öt prioritás mentén tartalmazza az önkormányzat rövid és középtávú célkitűzéseit.” A legfrissebb gazdasági stratégia sajnos nem áll rendelkezésünkre.

A település marketingstratégiája a következő erősségekre épít:

- A leginkább prosperáló járás Paks mellett
- Szekszárd központi helyzete (foglalkoztatási hatás, szolgáltatások)
- Logisztikai potenciál: központi szerepben az M6-os autópálya, a jövőben pedig az M9-es gyorsforgalmi út
- Jelentős igazgatási és közszolgáltatási központ (például egészségügy, oktatás)
- Több lábon álló gazdaság: jelentős élelmiszeripar, feldolgozóipar, agrárium és ahhoz kapcsolódó magas hozzáadott értékű szolgáltatások

- Borvidék: prosperáló borászatok, jelentős turisztikai potenciál a borászatokban és a szüreti fesztiválban
- Gemenci erdő

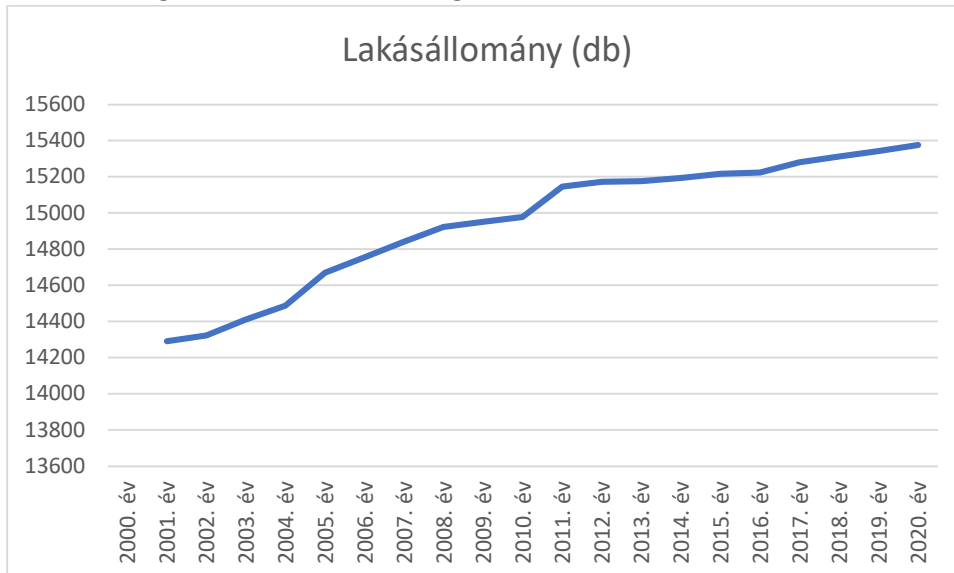
Ezek az erősségek a gazdaságfejlesztés területén is rendkívül jelentőséggel bírhatnak a jövőben, kijelölik a város fejlesztési irányait.

Szekszárd város, gazdaságfejlesztésben érdekelt gazdasági társaságai:

- **Szekszárdi Vagyonkezelő Kft.**
Főtevékenység: saját tulajdonú, bérelt ingatlan bérbeadása, üzemeltetése
Önkormányzati részesedés mértéke: 100%
- **Szekszárdi Turisztikai Nonprofit Kft.**
Főtevékenység: Utazásszervezés
Önkormányzati részesedés mértéke: 100%
- **Szekszárdi Ipari Park Kft.**
Főtevékenység: Ingatlanügynöki tevékenység
Önkormányzati részesedés mértéke: 98,65%

Szekszárdi lakásállomány, lakóingatlanok

Az alábbi diagramon Szekszárd lakóingatlanszámának változása látható 2000-2020. között

Ingatlanszám

<https://www.ingatlanet.hu/statisztika/Szeksz%C3%A1rd>

A lakóingatlanok száma Szekszárd településen 2000-ben 14 292 darab volt, mely 2020-ra 15 377 darabra emelkedett. Ez azt jelenti, hogy Szekszárd településen a lakóingatlanok száma 20 év alatt 8%-kal bővült. Ez alatt az időszak alatt a lakóingatlanok száma átlagosan egy évben 57-58 darabbal növekedett meg. Az új lakások átlagos területe meghaladja a 100 m²-et, többnyire minimálisan két vagy annál több szobás lakások és házak épültek a városban.

Az önkormányzati bérlakásállomány alig több mint 300 lakást jelent a városban, számuk évek óta nem változik, az önkormányzat az elmúlt 3 évben nem értékeztetett lakóingatlanokat. A több mint 300 db önkormányzati tulajdonban lévő szociális és piaci alapú bérlakás odaítéléséről Szekszárd MJV Szociális és Egészségügyi Bizottsága dönt.

Az ingatlanok egyrésze rendkívül lelakott, rossz műszaki állapotban szegregálódó övezetben van.

A lakóingatlanok komfortfokozta szerinti megoszlásáról

A 2014-2020 időszakra vonatkozó gazdasági program hangsúlyos része a lakásprogram megvalósítása.

„A Fecskeház építése kapcsán felerősödött az igény a bérlakások, illetve a szociális bérlakások iránt. Új

épületek építésére telekkel rendelkezik az Önkormányzat az Alkotmány utcában a Fecskeház mellett. A tervek között pályázati forrás igénybevételével legalább 81 bérlakás építése szerepel a Fecskeház melletti területen. Célunk egy hatékony konstrukció kidolgozása, amelyben lehetőség van magántőke bevonására, de példa van már arra is, hogy az önkormányzat erre a célra alapított gazdasági társaságán keresztül valósítja meg a beruházást.”

Forrás:

A globális világgazdasági válság negatív hatásainak kifutása, másrészt a kormányzat új, növekedésorientált gazdaságpolitikájának alkalmazása révén várhatóan mind a külső, mind a belső feltételek oldaláról a megelőző időszaknál kedvezőbb tendenciák alakítják majd a gazdaságot. Az elmúlt évekre jellemző mély válságból való kilábalás azonban csak fokozatosan történhet meg. A következő idősakra is jellemző lesz, hogy az Önkormányzatnak meg kell birkóznia az elmúlt évek folyamatos forráskivonása miatt felgyülemlett finanszírozási problémákkal úgy, hogy a továbbiakban is folytatódjon az önkormányzati vagyongyarapítás, a napi működőképesség biztosítva legyen és a stratégiai célok megvalósuljanak.

2.1.9 A településüzemeltetési szolgáltatások, okos város települési szolgáltatások

Városüzemeltetési szolgáltatók

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés szerinti helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatokat Szekszárd MJV Önkormányzata az alábbi szolgáltatásokat nyújtja a település lakosságának:

1. településfejlesztés, településrendezés

19/1996. (VI.5.) Kgy. számú rendelet a helyi építészeti értékek védelméről

8/2004. (III.1.) ö. Szekszárd Város Helyi Építési Szabályzatáról

41/2007. (XII.5.) ö. a helyi jelentőségű védett természeti terület védettségének fenntartásáról

2. településüzemeltetés

2.1. köztemetők fenntartása - 9/2003. (IV.30.) ö. a temetőkről és a temetkezésről

2.2. közvilágítás - 2011. évi CLXXXIX. törvény a Magyarországi helyi önkormányzatokról

2.3. helyi közutak és közterületek fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása

47/2017. (XII.20.) ö. a helyi közutak nem közlekedési célú igénybevételéről

5/2015. (II.11.) ö. a közterületi parkolók üzemeltetéséről és a parkolási díjakról

41/2011. (VII.5.) ö. a lakások és egyéb építmények építéséhez, kialakításához kapcsolódó parkolóhelyek biztosításáról

3. a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése

11/2017. (IV.4.) ö. a közterületek elnevezésének rendjéről és a házsámok megállapításának szabályairól

4. egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások

54/2012. (XII.17.) ö. az egészségügyi alapellátások körzeteiről

5. környezet-egészségügy

1/2014. (II.4.) ö. a köztisztaság fenntartásáról és a települési hulladékkal kapcsolatos helyi közsolgáltatásról, annak kötelező igénybevételéről

22/2004. (VI.24.) ö. a talajterhelési díjról

18/2013. (IV.2.) ö. a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó helyi közszolgáltatásról

6. óvodai ellátás

2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól és a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről

7. kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása

33/2017. (X.9.) ö. a helyi közművelődési feladatok ellátásáról

1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről

8. gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások

35/2001. (XII.21.) ö. a gyermekvédelmi ellátások helyi szabályozásáról

8a. szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg

36/2001. (XII.21.) ö. a személyes gondoskodást nyújtó ellátások térítési díjáról

8/2009. (III.30.) ö. a szociális ellátások helyi szabályozásáról

9. lakás- és helyiséggazdálkodás

3/1994. (II.1.) ö. a lakások és helyiségek bérletéről, elidegenítésük szabályairól

10. a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása

8/2009. (III.30.) ö. a szociális ellátások helyi szabályozásáról

1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

11. helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás

31/1995. (XII.1.) ö. a helyi környezetvédelmi alap létrehozásáról, az alappal való rendelkezés és gazdálkodás szabályairól

41/2007. (XII.5.) ö. a helyi jelentőségű védett természeti terület védettségének fenntartásáról

12/2011. (III.9.) ö. a zajvédelemről

30/2011. (V.4.) ö. a zöldfelület-gazdálkodásról

12. honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás

2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól

13. helyi adóval, gazdaság szervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok

2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól

14. a kistermelők, őstermelők számára - jogszabályban meghatározott termékeik - értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is

43/2011. (VII.5.) ö. a vásárok és piacok tartásáról

15. sport, ifjúsági ügyek

9/2014. (IV.14.) ö. Szekszárd város sportjáról

16. nemzetiségi ügyek

2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól

2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól

17. közreműködés a település közbiztonságának biztosításában

22/2006. (X.30.) ö.r. a közterületen történő szeszes ital fogyasztás tilalmáról

18. helyi közösségi közlekedés biztosítása

1988. évi I. törvény a közúti közlekedésről

2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól

19. hulladékgazdálkodás

5/2011. (II.9.) ö.r. az avar és kerti hulladékok nyílt téri égetéséről

1/2014. (II.4.) ö.r. a köztisztaság fenntartásáról és a települési hulladékkal kapcsolatos helyi közszolgáltatásról, annak kötelező igénybevételéről

20. távhőszolgáltatás

21/2000. (XI.3.) ö.r. a távhőszolgáltatásról

21. víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül

2011. évi CCIX. törvény a víziközmű-szolgáltatásról

18/2013. (IV.2.) ö.r. a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó helyi közszolgáltatásról

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata többségi tulajdonában álló, illetve részvételével működő gazdálkodó szervezetek

1. Szekszárdi Vagyonkezelő Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 100%
Főtevékenység: saját tulajdonú, bérelt ingatlan bérbeadása, üzemeltetése
2. Szekszárdi Távhőszolgáltató Nonprofit Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 100%
Főtevékenység: Gőzellátás, légkondicionálás
3. Szekszárdi Közétkeztetési Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 100%
Főtevékenység: Egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatás.
4. Szekszárdi Sportközpont Közhasznú Nonprofit Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 100%
Főtevékenység: Sportegyesületi tevékenység
5. Szekszárdi Víz- és Csatornamű Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 100%
Főtevékenység: Víztermelés, kezelés, ellátás
6. Szekszárdi Diákétkeztetési Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 100%
Főtevékenység: Egyéb vendéglátás
7. Szekszárdi Közművelődési Szolgáltató Nonprofit Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 100%
Főtevékenység: Művészeti létesítmények működtetése
8. Szekszárdi Turisztikai Nonprofit Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 100%
Főtevékenység: Utazásszervezés
9. Alisca Terra Regionális Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 100%
Főtevékenység: Nem veszélyes hulladék gyűjtése
10. Szekszárdi Ipari Park Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 98,65%
Főtevékenység: Ingatlanügynöki tevékenység
11. KT-Dynamic Szolgáltató és kereskedelmi Nonprofit Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 67%

Főtevékenység: Veszélyes Hulladék gyűjtése

12. Re-Víz Duna-menti Regionális Víz- és Csatornamű Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 25%

Főtevékenység: Víztermelés, kezelés, ellátás

13. Szekszárdi Meliorációs Nonprofit Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 100%

Főtevékenység: Növénytermesztési szolgáltatás

A fenntartható fejlődés egyik eleme a klímaváltozást okozó tevékenységek csökkentése, az üvegházhatású energiaforrások (lásd Helyzetfeltárás, 2.1.9 Környezetvédelem fejezetében részletezett energiafogyasztásból eredő ÜHG kibocsátás) kiváltása megújuló forrásokkal. A város legjelentősebb üvegházhatású gázkibocsátása az energiafogyasztásból (áram- és gázfogyasztásból), különös tekintettel az ipari felhasználók energia fogyasztásából származik. A jelenlegi rendszerek a mai technikai színvonalhoz képest nagyrészt elavultak, de korszerű berendezések alkalmazásával a fűtési költség intézményenként eltérő mértékben és módon, de jelentősen csökkenthető.

A közvilágítás korszerűsítésével, a 4300 db elavult világító berendezés modern LED-es technológiával működő lámpatestekre való cseréjével 15%-os árammegtakarítás valósul meg évente.

Szekszárd lakossága körében végzett kérdőíves felmérésünk eredménye azt mutatja, hogy az itt élők 58%-a a jelenleginél is magasabb színvonalú közszolgáltatásra tartana igényt elégedettségének és életminőségének emelése érdekében. Ehhez a közszolgáltatások digitalizálása mindenképpen fejlődési lehetőséget nyújtana. A megkérdezettek 24%-a elégedetlen Szekszárdon a közvilágítással, és csak 13%-a elégedett teljes mértékben vele.

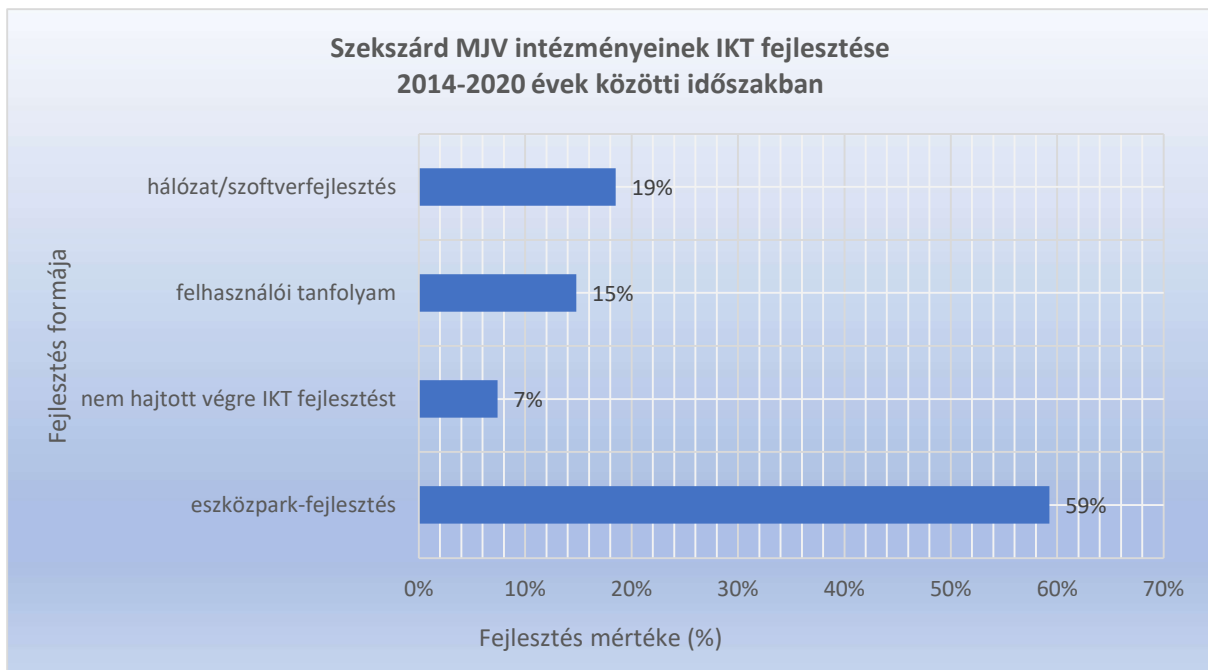
Szekszárd Megyei Jogú Város a Polgármesteri Hivatal és 4 db intézményi épület (Garay János Gimnázium, 1. számú Óvoda Wosinsky utcai épülete, 2. számú Mérey utcai Szociális Otthon és Óvoda, Kadarka Óvoda) esetében energetikai korszerűsítés (szigetelés, nyílászárócsere és fűtéskorszerűsítés), illetve megújulóenergia fogyasztás mértékének növelését célzó épületenergetikai fejlesztés (napelemes, napkollektoros rendszer telepítés) megvalósításával, összesen 2015 óta évi 28578,5 GJ megtakarítást ért el évente. Az energiatakarékos közvilágítás fejlesztéssel évi 741,804 kWh energiafogyasztás megtakarítását éri el. További 16 épület napelem rendszerének a kialakításával és 3 ütemben a település fennmaradó intézményeinek túlnyomó többségében energetikai fejlesztések megvalósításával 2021-től évi 4907,97 GJ energiamegtakarítással számol a város. A 2014-2020-as európai uniós költségvetési ciklusban 15 önkormányzati tulajdonú bérlakás felújításával, és 6 db intézményi épület (Városi Bölcsőde, Ügyeleti Központ, IV. sz. körzet és a Wigand téri felnőtt háziorvosi rendelők, Baka István és Dienes Valéria ált. iskolák) energetikai felújításával, évente 552,98 GJ megtakarítást ért el a megyeszékhely. További megtakarítást eredményez a város számára a Szekszárdi Sportközpont sportcsarnokának melegvíz ellátásának napkollektoros biztosítása, fűtési rendszerének modernizálása, valamint a geotermikus hő hasznosítása a strandszezonon kívül a sportcsarnok épületének fűtés ráségítése érdekében.

Jelenleg is folyamatban van a Polgármesteri Hivatal épületének energiaracionalizálása megújuló energia (hőszivattyú, napkollektorok) beépítésével, nyílászárók, fényforrások, elektromos aljzatok, kapcsolók cseréjével, víz- és hőszigeteléssel, elektromos hálózat felújításával.

Szekszárd barnamezős beruházása a régi laktanya helyén épülő Tudásközpont (interaktív könyvtár és levéltár) már a kor igényeinek megfelelő energiahasznosítással kerül megvalósításra, fenntartható működését 150 kWp teljesítményű napelem panelek támogatják majd.

Az intézmények körében végrehajtott kérdőíves felmérés alapján az alábbi képet nyújtja a városüzemeltetés során használt okos eszközök alkalmazásáról:

A képviselt intézmények közül a lakossági digitális szolgáltatásban a válaszadó intézmények 15%-a nem vesz részt, közel 26%-a szolgáltatási portfólióval is rendelkezik, 59%-a jelen van az online térben, de csak ügyfél tájékoztatási céllal. Az intézmények közel 11%-a nem biztosít munkavégzés céljából informatikai eszközt a munkatársai számára, 59%-a lap toppal/notebookkal, 29%-a személyi számítógéppel segíti alkalmazottait a feladatvégzésében. A megkérdezett intézmények 7%-a nem hajtott végre szervezeten belül informatikai fejlesztést a 2014-2020 évek között, és csak közel 15%-a biztosította dolgozói számára a felhasználói tanfolyamokon való részvétel lehetőségét. 15 %-os volt a hálózat és szoftverfejlesztésben résztvevők száma, és 59% eszközpark fejlesztést eszközölt a vizsgált időszakban.

ábra, Forrás: FVS módszertani útmutatója szerint összeállított intézményi kérdőívek eredményei - saját szerkesztés

Szekszárd MJV intézményeinek 59%-a nem használ megújuló energiaforrást, és csak 41% az energiafelhasználását napelemmel vagy napkollektorral biztosítók száma. Az okos épületirányító rendszerrel az intézmények 7%-a rendelkezik, okos fogyasztómérővel pedig a cégek 11,1%-a. A felmérésből kiderül, hogy a megkérdezett intézmények munkatársainak 85%-a „nagy örömmel” alkalmazna munkája során okos eszközöket, és csak 4%-uk idegenkedne az okos megoldásokat preferáló eszközöktől.

A városban az elektromos autótöltők száma 3 db, az önkormányzat helyi rendelete mentesíti az elektromos autók tulajdonosait, azaz a zöld rendszámú környezetkímélő járműveket a parkolási díjfizetés alól a város területén.

Szekszárd város rendszerei jelenleg még nem felelnek meg a digitalizált (megfelelő a műszerezettségük), egymással összekapcsolódó és intelligens „okos rendszer” követelményeknek. Mindez azt jelenti, hogy a városok rendszerei még komplexen nem mérhetőek, az egyes alrendszerek még nem képesek egymással „kommunikálni”, adatokat megosztani és információvá alakítani. Ennek okán jelenleg még nem áll rendelkezésre egy olyan teljeskörű adatbázis, mely alkalmassá teszi a várost a folyamatok előrejelzésére, a kiszámíthatóbb tervezhetőbb beavatkozásokra. Az okos város fogalma egy új megközelítést kíván a városfejlesztési koncepció kialakításának folyamatában, ezért a városüzemeltetésben alkalmazott megoldásokról jelenleg még nem áll rendelkezésre egy mindent átfogó adatbázis.

Információtechnológiai fejlesztések

A XXI. század információs társadalmában információtechnológiai fejlesztést kíván meg az önkormányzattól is feladatainak megoldása, az ügyintézés, valamint a tájékoztatás érdekében. 2019. évben pályázati támogatással Szekszárd MJV Önkormányzata csatlakozott az ASP Központozhoz, mely biztosítja a távoli szolgáltatásnyújtást (application service provider - ASP) technológia segítségével. Az állam az önkormányzat számára központilag, ingyenesen biztosítja az önkormányzati feladatellátás egyes elemeinek informatikai támogatását (integrált rendszerben működő szakrendszerek - gazdálkodási, adó, iratkezelő, hagyaték, iparikereskedelem, ingatlanvagyon-kataszter, települési és az elektronikus ügyintézés). A szakrendszerek zavartalan működéséhez és azok használatához szükség volt megközelítőleg 100 db kártyaolvasó, több komplett számítógép, valamint monitorok beszerzésére.

A városi honlapjának elsőszámú kommunikációs eszközzé kell válnia, ezért fejlesztése kiemelt feladatként jelentkezik. Az Okos Város programok során megbízható és biztonságos informatikai háttér kialakítása a cél, melynek alapja a Polgármesteri Hivatalban működő stabil informatikai rendszere. Fenntartása és folyamatos fejlesztése kiemelt szerepet kap az önkormányzat fejlesztési terveiben.

Évente frissítésre kerülő digitális alaptérkép használata mellé tervezi az önkormányzat a papír alapú szakági rajzok, térképek, adatbázisok digitalizálását, a digitálisan rendelkezésre álló adatok egységes rendszerbe konvertálását, melynek segítségével naprakész állapotban tarthatók a meglévő térképek, szöveges adatbázisok. A térinformatikai rendszer komplexebbé tétele érdekében összekapcsolásra került a VIIR-rel (Virtuális Interaktív Ingatlan nyilvántartási Rendszer). Ezen rendszerek közös fejlesztése nagyban megkönnyíti a hivatal dolgozóinak munkáját és a koncepciók, pályázatok benyújtásához szükséges előkészítő munkát. Az alábbi szakterületek digitalizációjával lehetne folytatni az elkövetkező időszakban a bővítést: Fakataszter II. ütem a belterületi határig, Játzóterek, utcabútorok felmérése, állapot megjelöléssel, locsoló hálózat felmérése, síkosság mentesítéssel érintett területek digitalizálása, feltüntetése, buszmegálló jelölése, kaszált vízelvezetők felmérése, terület nagyság megjelöléssel, zártkerti ásott kutak felmérése, állapot megjelöléssel (kútkataszter), közvilágítási hálózat (az E-on által felmért kandeláberek, trafókörök, hálózatok feltüntetése), gázhálózat feltüntetése, ortofotók frissítése, GPS koordináták alapján keresés, telefonos applikáció kifejlesztése, burkolt felületek bővítése, nem fizetős parkolók felmérése, jelzőtábla rendszer feltüntetésének bővítése, hírközlési hálózat felmérése.

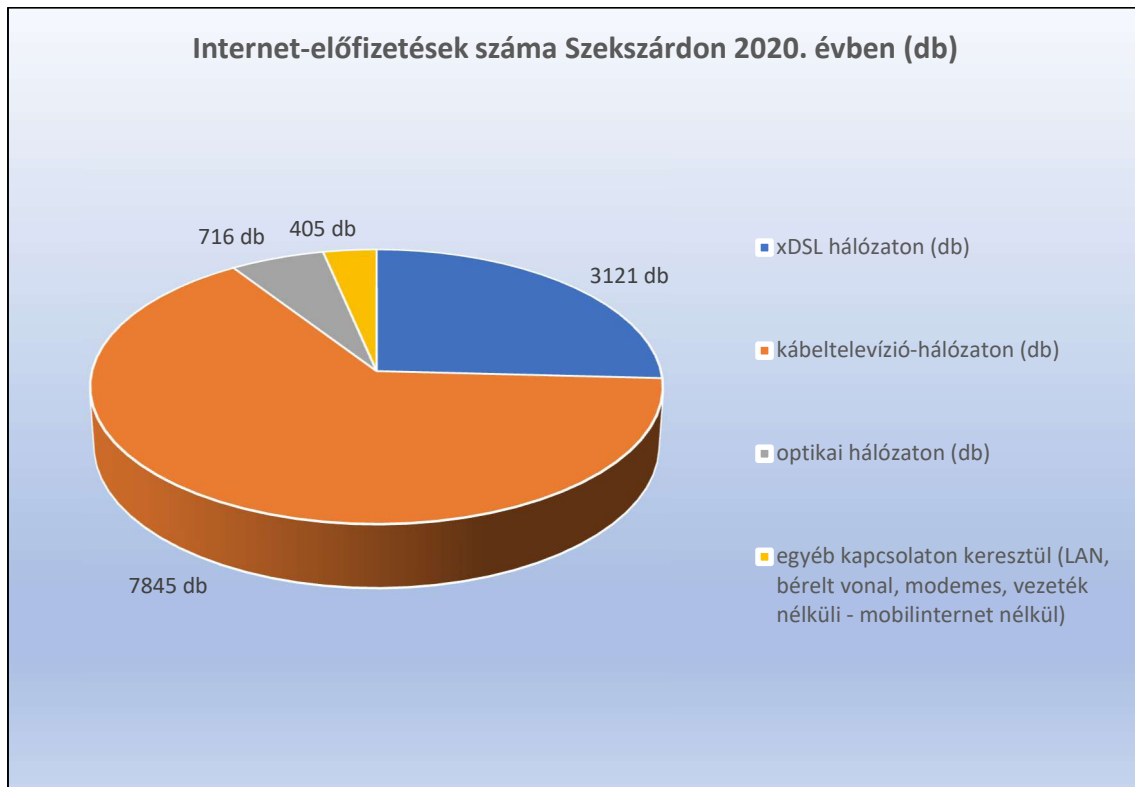
A WiFi4EU kezdeményezés keretében Szekszárd 15 ezer euró értékű utalványt nyert, melyeket wifiberendezések telepítésére lehet felhasználni olyan nyilvános helyeken, ahol még nem áll rendelkezésre ingyenes vezeték nélküli internetkapcsolat. A fejlesztés érinti Szekszárd, Béla király teret és környékét, a Garay teret és környékét, Babits Mihály Kulturális Központ környékét a Prométheusz Parkkal és a Szent István térrel együtt, a Sportcsarnok környékét és a Sporttelepet, Barátság utcában kialakítandó „Generációk parkját”.

Szekszárd város közterületein 46 db térfigyelő kamera működik. Ebből 14 db, a közösségi közlekedés számára kialakított buszvárókban a digitális utastájékoztató rendszer vagyonyvédelmét ellátó kamera. A térfigyelő rendszerek rohamos technikai fejlődése következtében célszerű lenne a meglévő hálózatban lévő kamerák felülvizsgálata, cseréje, melyek a bűnmegelőzésben is fontos szerepet játszhatnak.

Az Elektronikus önkormányzati ügyintézés (Ügyfélkapu, Cégkapu) a lakosság és a gazdasági szereplők rendelkezésére áll a napi ügyeik online szolgáltatás keretében történő elintézésére.

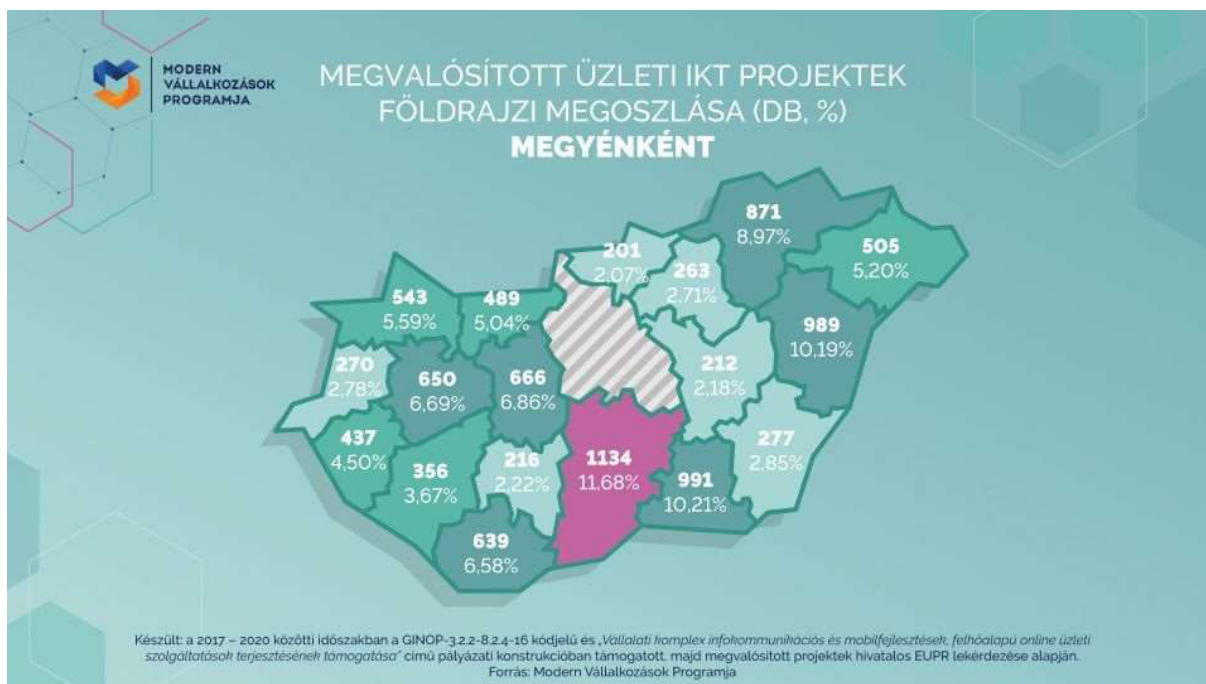
Szekszárdon az internetelőfizetések xDSL-, kábeltelevízió-, optikai hálózaton, valamint egyéb kapcsolaton keresztül vált elérhetővé 2020 évben. 12 087 háztartás vett igénybe internet szolgáltatást (ide nem értve a mobilinternet felhasználókat), a Tolna megyei lakosság szolgáltatásra előfizetőinek száma 2020 évben 66258 db volt.

ábra, Forrás: Központi Statisztikai Hivatal – saját szerkesztés

A megyeszékhely előfizetőinek száma a megyei előfizetők számához viszonyítva meghaladta a 18%-ot, az országos előfizetőkhez (3 159 740 db) viszonyított aránya pedig 0,38%. A helyhez kötött internetes előfizetések száma folyamatos emelkedést mutat mind országos, mind megyei és városi szinten is.

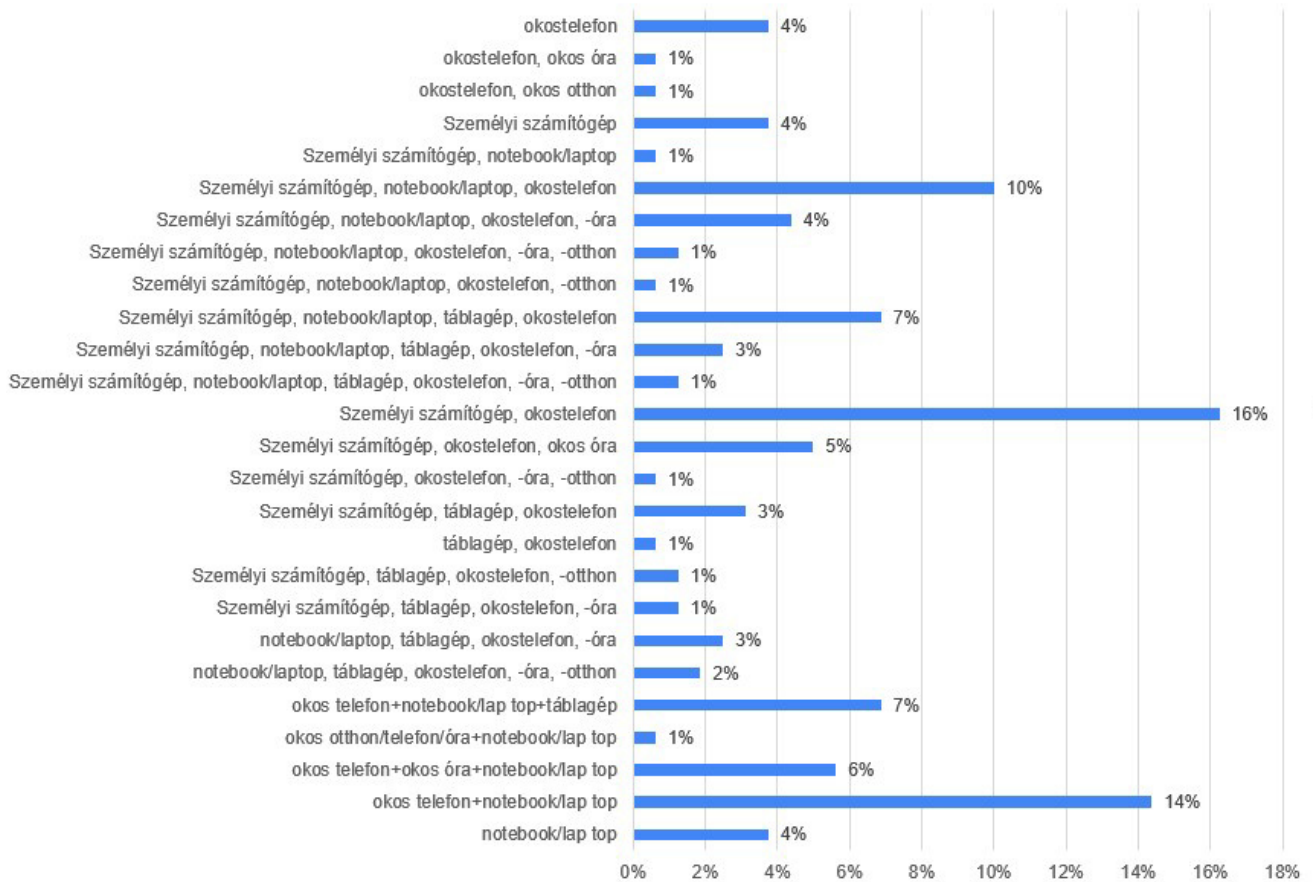
A Modern Vállalkozások Programja keretén belül kiépült egy országos szakértői hálózat, az akkreditált informatikai szállítók, valamint minősített termékek ezreit tömörítő piactér, így a hazai támogatáspolitikai becsatornázottság révén a Program a digitális fejlesztéspolitika megkerülhetetlen szereplője lett. Tolna megyében 2017-2020 közötti időszakban 216 db üzleti IKT projekt valósult meg, ami az országban a legalacsonyabb számú online felhőalapú szolgáltatás fejlesztés. A vállalkozások számára kihívást jelent annak megértése, elfogadása, hogy a digitalizáció a vállalati stratégiát magasabb szintre emeli, ezzel párhuzamosan a működés hatékonyságát is javítja. Ez a gondolkodásmód különösen jellemző a kisebb költségvetésből gazdálkodó mikro-, és kisvállalkozásokra, pedig a COVID-19 vírus megjelenése felértékelte a virtuális ügyfélkapcsolatokat, a webáruházak, az e-fizetés, a vállalati honlapok, online üzleti megoldások szerepét.

ábra, Forrás: Modern Vállalkozások Programja

Szekszárd lakossága körében végzett kérdőíves felmérésünk eredménye azt mutatja, hogy a megkérdezettek mindegyike, azaz a lakosság 100%-a rendelkezik informatikai eszközzel. Természetesen a mintavétel kis száma miatt a kérdőívek eredménye nem feltétlenül mutatja a valós képet. Árnyalja a képet, hogy a lakosság 4-4%-a rendelkezik csak okostelefonnal, vagy csak lap toppal/notebookkal, és csak személyi számítógéppel. Egynél több informatikai eszközzel a Szekszárdon élők 88%-a rendelkezik. A lakosság 9%-a okos otthonban él, és a „smart home” megoldás mellé okos órát is használ a hétköznapiakban. Az IKT eszközöket kifejezetten csak munkavégzés céljára a megkérdezettek csupán 1%-a használja, ügyfélkapu szolgáltatást azonban a lakosság 80%-a rendszeresen igénybe veszi. 1,2% kifejezetten csak információszerzésre, tájékozódás céljából, videó, film, zene letöltéséhez, közösségi oldalak látogatásához használja okos eszközét, ezen felül még kapcsolattartásra is a lakosság 2%-a. A megkérdezettek 9%-a saját megítélése szerinti informatikai készsége (speciális IT használatra is képes vagyok, programozok) átlag feletti, és csak 1% válaszolta azt, hogy egyáltalán nem rendelkezik IT felhasználói készséggel.

Szekszárd MJV lakosságának informatikai eszközállománya az FVS módszertani útmutatója szerint készült kérdőívei alapján 2021. évben

ábra, Forrás: FVS módszertani útmutató lakossági kérdőíveinek eredménye alapján - saját szerkesztés

Közbiztonság

Szekszárd országos szinten nem áll a legbiztonságosabb megyeszékhelyek között, ezért 13 helyszínrre telepített térfelügyelő kamerák segítik elő a közbiztonságot. Térfelügyelő kamerák az alábbi helyszíneken találhatóak:

- Csatári körforgalom
- 56-os számú főút (hrs.: 98/2.) Rákóczi utca
- Pollack utca (hrs.: 3808/1) Vasútállomás
- Tompa utca-Patak part (hrs.: 3912)
- Tartsay utca-Keselyúsi út Vasúti kereszteződés
- Tartsay utca-Kövendi utca (hrs.: 4085) Tartsay-Kövendi kereszteződés
- Damjanich utca (hrs.: 2411/5) Damjanich u.-Zrínyi u. kereszteződés
- Flórián utca (hrs.: 2124/2) Flórián u. körforgalom
- Találka tér (hrs.: 1896/5) Találka tér
- Píactér (hrs.: 1822/2) Píactér
- Béla király tér (hrs.: 1787) Béla király tér
- Kiskorzó tér (hrs.: 1919/14) Kiskorzó tér
- Várköz 4. Várköz

Városszerte kiemelkedően magas a térfigyelő kamerák száma, de ez nem jelenti azt, hogy ne lenne tere a további fejlődésnek. A város jövőbeni tervei között szerepel a közbiztonság és a közlekedésbiztonság javítása. A forgalomcsillapító intézkedések mellett okos fejlesztések is segíthetik a közlekedésbiztonság javítását.

2.1.10 Zöldfelületi rendszer vizsgálata

Zöldfelületi rendszeren települések területén belül el tudjuk különíteni a növényzettel fedett, benőtt, betelepített területek összességét értjük. A zöldfelületeket elsődleges funkcióik szerint két nagy csoportba soroljuk.

Termesztési célú zöldfelület alatt olyan dominánsan gazdasági célú ültetvényeket értünk, melyeket mező-, kert-, vagy erdőgazdasági módszerekkel művelnek. Ezeken a felszíneken a közvetlen vagy közvetett gazdasági hasznosítás az elsődleges. Ezek lehetnek:

Tartós fedettséget adó fás szárú ültetvényel borított zöldfelületek: erdők, gyümölcs ültetvények, illetve szőlőterületek.

Tartós fedettséget adó lágyszárú növényzettel borított területek: rét, legelő, nádas.

Időszakos fedettséget adó lágyszárú növényzettel borított területek: szántók, és zöldségtermesztő területek

Kondicionáló célú zöldfelületnek definíciója szerint (Jámbor 2002) az olyan növényzettel fedett területek, ültetvények összessége, melyek az embert részint közvetlenül, részint közvetve érvényesülő közjóléti hatásokkal szolgálják". A kondicionáló célú zöldfelületeken belül további alcsoportokat tudunk kialakítani aszerint, hogy melyik a hangsúlyos a közjóléti (ökológiai, rekreációs, esztétikai) funkcióik közül:

- A rekreációs, ökológiai és klimatikus célú kondicionáló zöldfelületek: kirándulóerdő, közpark, magánkertek
- Az esztétikai-településszerkezeti szerepkörű zöldfelületek esetében elsődlegesen a település esztétikai értékének javítása a cél: fasorok, véderdők, védőfásítások.

A települési zöldfelületi rendszer alkotó elemei kedvező esetben hálózatot alkotnak, és nem szigetszerűen helyezkednek el. A városi zöldfelületi hálózat célja kis léptékben megegyezik a nemzeti ökológiai hálózat rendeltetésével. A folyosók összeköttetést teremtenek a nagyobb kiterjedésű életterek között, így biztosított az átjárás azok között.

A zöldfelületi rendszer védelme és fejlesztése érdekében a HÉSZ a következőképp rendelkezik:

Tartós fedettséget adó fás szárú ültetvényel borított zöldfelületek

Szekszárd közigazgatási területének nyugati felét a Szekszárdi dombság erdei és gyümölcsösei, szőlőbirtokai takarják. A település szerkezetét meghatározzák a sédek, melyek a hegyről folynak le, gyűlnek össze a völgyekben, és tartanak a Sárvíz felé. Keleten a Sárvíz-Duna ártere, északon a Sió található. Szekszárd közigazgatási területére esik a Kakasddal közös mesterséges Sötétvölgyi- tó is.

A földhivatali nyilvántartás szerint az erdők összes területe: 2100,9 ha Szőlők és gyümölcsösök: 491,9 ha

Tartós fedettséget adó lágyszárú növényzettel borított területek

Szekszárd közigazgatási területének több, mint a felét teszik ki a síkvidéki, mély fekvésű területek szántóföldjei és rétjei. A földhivatali nyilvántartás szerint ebből a rétek, legelők, és nádasok összes területe: 510,2 ha

Időszakos fedettséget adó lágyszárú növényzettel borított területek A szántók területe a földhivatali alaptérképen: 3262,55 ha

A rekreációs, ökológiai és klimatikus célú kondicionáló zöldfelületek:

Ebbe a kategóriába tartoznak a közpark (KP), zöldfelület jellegű különleges területek (strand Kz- st, temető Kz-tem, sporttelep Kz-sp, rendezvényterület Kz-rend, rekreációs terület Kz-r), a különleges területek közé tartozó kórházak, iskolák, sportpályák, temetők, és szekszárdi jellegzetességként a pincesorok (Kpi) területei.

A temetők, sportpályák, parkok, terek, fásítások, közintézmények kertjeinek kedvező helyzete lehetőséget ad arra, hogy összefüggő zöldfelületi-rendszert alkossanak. A közösségi zöldterületek mennyisége megfelelő, a központi településrész parkjai, terei, fásított utcái kellemes kisvárosi életteret adnak.

A város zöldterületeiről rendelkezésre álló adatok a következők:

belterületi park: 614.167 m², gyepfelület: 585.458 m², cserje: 17.173 m², parkerdő: 7.150 m², virágos kert: 4.386 m².

A városi játszótérek száma megközelíti a 100 db-ot(97 db), ebből a jogszabályi előírásoknak csak mintegy fele, harmada felel(38+8)

A város legfontosabb zöldterületei:

- Kálvária - Kápolna tér
- Kálvária hegy
- Béla tér–Garay tér–Szent István tér
- Prometheus park
- Kálvin téri templomkert
- Izraelita temető
- Alsóvárosi temető
- Újvárosi temető
- Megyei kórház kertje

Nagy zöldfelületi hányaddal rendelkező lakóövezetek:

Ide soroljuk azokat a döntően családi házas kertvárosias (Lke) és falusias (Lf) övezeteket, ahol a kialakítandó zöldfelület minimális hányada 40%.

A beállt, idős növényzettel rendelkező lakótelepek a települési zöldfelületek ugyancsak jelentős tényezői. Ilyenek a Kölcsey-, a Wosinsky-, a Pollack-, Ybl-, Tambov-, és Tarsay lakótelepek parkjai.

Az üdülőterületek (Üü) minimális zöldfelületi hányada ugyancsak 40%, de ennek a kategóriának a jelenléte elenyésző a szerkezeti terven.

Az esztétikai-településszerkezeti szerepkörű zöldfelületek:

Rákóczi – Hunyadi – Bezerédj utcák fasorai

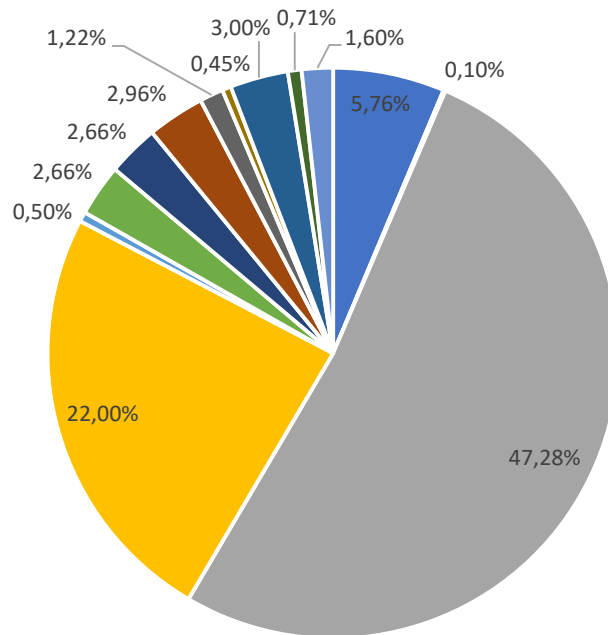
Kálvin téri templomkertBéla Király tér

Prometheus park

Szent István tér

A település zöldfelületi rendszerének gondozását aSzekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 30/2011. (V. 4.) önkormányzati rendelete a zöldfelület-gazdálkodásról *szabályozza.

Felületborítás a Corine adatfelvétel alapján

- Ipari vagy kereskedelmi területek
- Út- és vasúthálózatok és csatlakozó területek
- Nem öntözött szántóföldek
- Szőlők
- Rét, legelő
- Komplex művelési szerkezet
- Elsődlegesen mezőgazdasági területek jelentős természetes formációkkal
- Lomblevelű erdők
- Túlevelű erdők
- Vegyes erdők
- Átmeneti erdős-cserjés területek
- Szárazföldi mocsarak
- Folyóvizek és vízi utak

2.1.11 Közlekedés

Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Szekszárd közlekedés-földrajzi elhelyezkedése előnyös helyzetben van, hiszen az M6-os, és M9-es autópálya, valamint a Duna-híd megépülésével az ország gazdasági pólusai közelebb kerültek a megyeszékhelyhez. A piacokba való hálózati bekapcsolódás lehetősége nagy mértékben megnövekedett. A térségi és nemzetközi kapcsolatokban az észak-déli irányú vonalak erősek, a keresztirányú, kelet-nyugati tengely nem alakult ki. Az M6-os autópálya biztosítja a kiváló közúti kapcsolatot észak-dél irányba, Szekszárdot potenciális letelepedési célponttá teszi a termelő és feldolgozó üzemek számára. Az ország alapvetően fővárosközpontú és sugaras szerkezetéből hiányoznak a keresztirányú összeköttetések. Ez a hiány Tolna megyében is érezhető, ezért lenne fontos az M9-es gyorsforgalmi út mielőbbi megvalósítása. Az M9-es autópálya tovább fejlesztésével a Horvát, Szlovén, Osztrák piacok is elérhető közelségbe kerülnek, gondolva itt az adriai kikötőkben rejlő potenciálra is. Földrajzi adottsága és a kedvező közlekedési, közúti szállítási feltételek révén Dél-Magyarország jelentős logisztikai központjává válhat a település, ahonnan a megyeszékhelyek, valamint a déli, keleti és nyugati piacok jelenthetik elsősorban az áruszállítás célállomását.

A megyeszékhelyhez közeli Ócsény településen található a megye egyetlen belföldi, légi közlekedésre alkalmas repülőtere, amelynek személyszállításra alkalmassá tételéhez jelentős infrastrukturális beruházások megvalósítása lenne szükséges.

A vízi közlekedés szempontjából a Duna, mint nemzetközi vízi út, jelenleg a személyszállítás és a turizmus szempontjából, mint kiemelkedő lehetőség nem hasznosított. A közlekedési kapcsolatok fejlesztéséhez a kikötőhálózat és logisztikai központok kiépítése szükséges. A Duna kínált turisztikai lehetőségek jobb kiaknázása a térség kiemelt célja. A Sió csak időszakosan és kisebb testű hajókkal hajózható. Szükséges lenne a Sió vízi szállításra alkalmassá tétele, turisztikai célú hasznosítása is.

Közúti közlekedés

A város közúti közlekedésben elfoglalt helyzetére jellemző, hogy itt ágazik el a Pécset érintő, majd Horvátország felé tovább folytatódó nemzetközi útvonal, valamint a város mellett halad el az M6-os autópálya, amely összeköti a megyeszékhelyet a 140 km-re fekvő fővárossal. A Szekszárdtól északra megépített Szent László híd köti össze a Dunántúlt az Alfölddel. Az M9 autópálya megépítése a megyeszékhelyet kiemelkedő fontosságú Észak-Dél, Kelet-Nyugati forgalmi csomóponttá teszi, mely várhatóan kedvező hatással lesz a város logisztikai funkciójának kialakításában.

Az M9-es autópálya tervezett útvonala

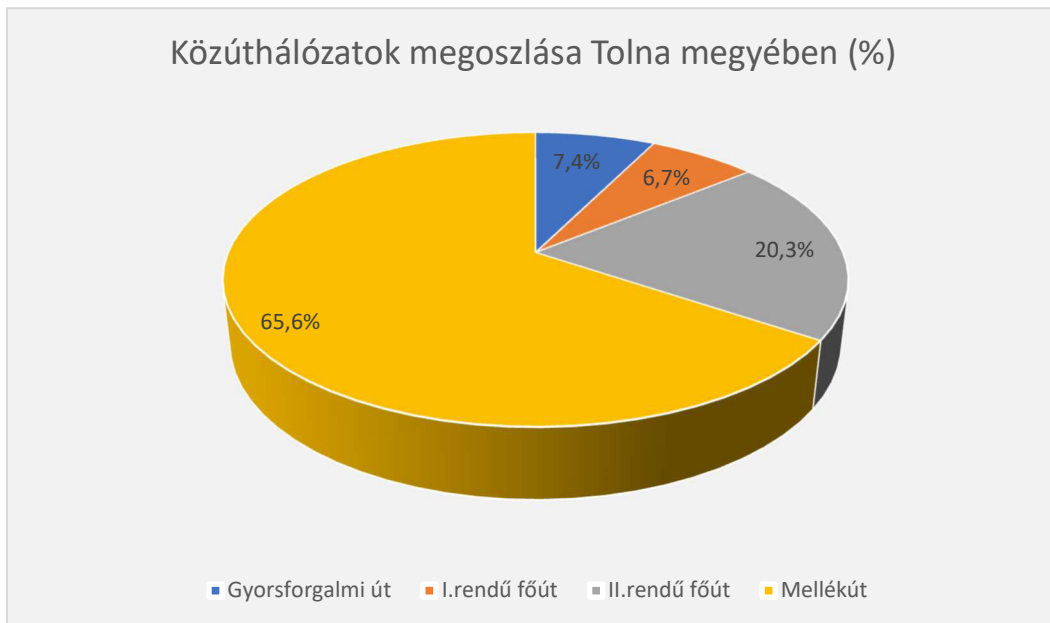
ábra, Forrás: [www. https://magyarnemzet.hu](https://magyarnemzet.hu)

Szekszárd közlekedési infrastruktúráját az alacsony vonalsűrűség, a lassú haladási sebesség és az utak rossz minősége jellemzi. A kistérség vonatkozásában szükséges lenne az M9-es út Kaposvárig terjedő szakaszának megépítése.

Tolna megye területén a településhálózat és a földrajzi adottságok miatt a főúthálózat mellett az összekötő utak is fontos hálózati szereppel bírnak a térségek közötti közlekedésben.

Tolna megye belső szerkezetét és térségi kapcsolatait alapvetően meghatározza az észak-déli irányú Duna-völgy, a Duna mellett kiépült városok – Dunaföldvár, Paks, Tolna, Szekszárd, Bátaszék – és a Dunával párhuzamosan haladó, szintén északdéli irányú 6-os főút. A 6-os főút Szigetvár, Pécs, Budapest felé erősíti Szekszárd-Paks térségének lehetőségeit. Dombóvártól a 61-es főút és a Székesfehérvár-Szekszárd közötti 63-as főút is észak-déli vonalvezetésű. A Siófok-Tamási-Szekszárd főút (65-ös) északnyugat-délkelet irányban halad. Az utak a Duna- és a Sárvíz (Sió)-völgynek megfelelően haladnak, a gazdasági és az egyéb kapcsolatok azonban rendkívül igénylik a megyén belüli kelet-nyugati irányú kapcsolatot. A megye többi városa, mint – kivéve Tamási - a megyehatáron helyezkedik el, ezért a keresztirányú, kelet-nyugati tengely nem alakult ki a közlekedésben. A megyében 38 db összekötő út, 31 db bekötő út, 10 db állomási út és 49 db egyéb út található. A közúthálózat hossza 1169 km, ebből gyorsforgalmi út 86,5 km, I. rendű főút 78,4 km, II. rendű főút 236,7 km, és mellékút 764,5 km hosszú.

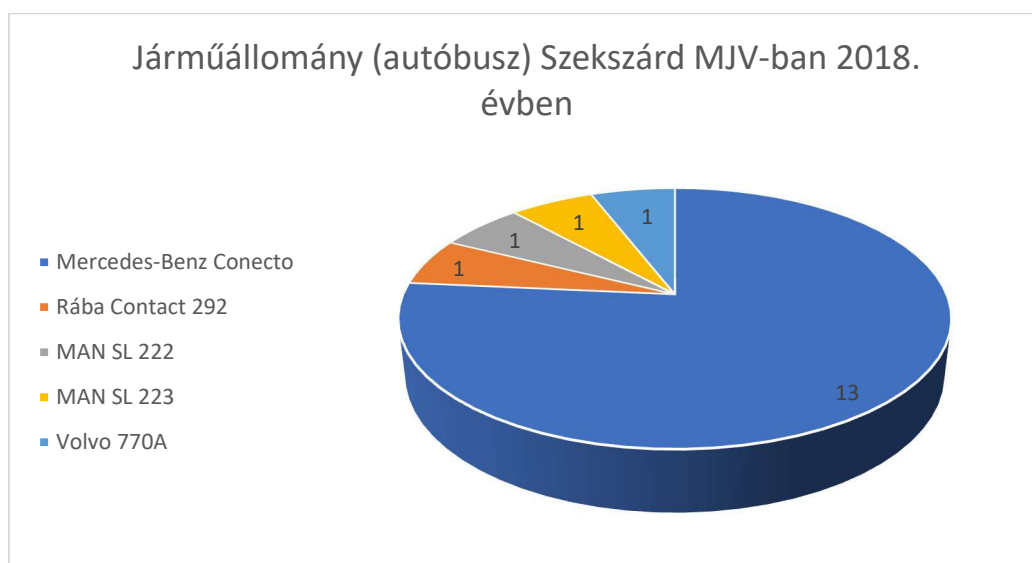

ábra, Forrás: KSH

Az 56-os főútvonal Szekszárd teljes hosszán átmenő szakasza korábban jelentősen terhelte a városközpontot. A tehermentesítő út mérsékelte ugyan az ott átmenő forgalmat, ám a keleti városrészben (Tartsay Vilmos lakótelepen) élők számára új veszélyforrást jelent a növekvő gépjármű forgalom. Javasolt a fenti útszakaszon a forgalom lassítását és a gyalogosok biztonságos átkelést szolgáló, jelzőfényrel ellátott szigetek megépítése. Szekszárdon általános igényként merül fel a meglévő belterületi utak felújítása, de néhány meglévő összekötő út felújítása is időszerűvé vált.

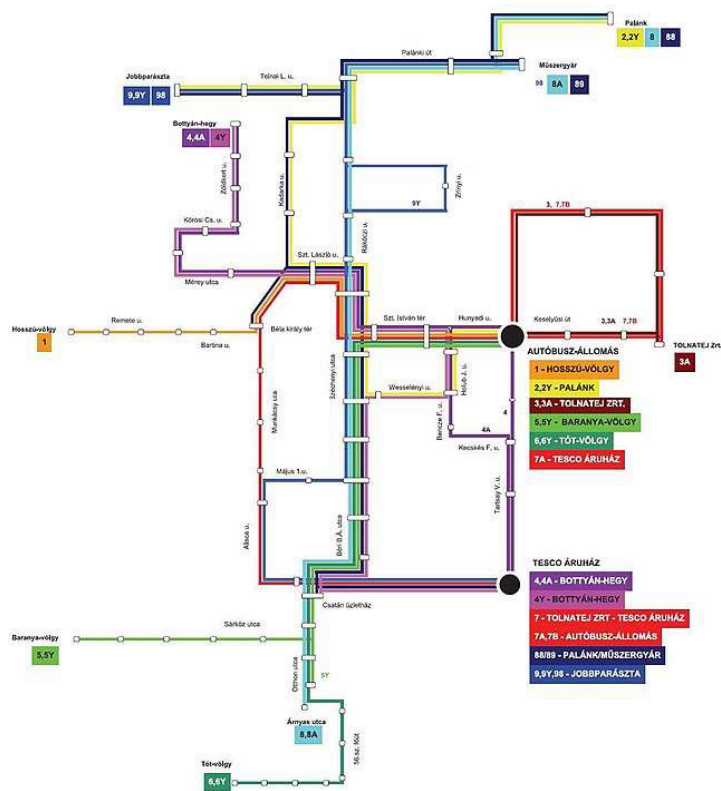
Közösségi közlekedés

Míg az autók száma növekedést mutatott Szekszárdon, addig a helyi közösségi közlekedést használók száma folyamatosan csökkent. A 24 helyi buszvonalon 1990-ben még közel 18 ezer felszállás történt a helyi buszokra, de 2005-ben már csak 10 ezren használták a járatokat. Az utasok száma – a fejlesztéseknek köszönhetően - jelenleg stagnál, a 2009. decemberi utasszámlálás a 2005. évhez hasonló eredményt mutatott. Szekszárd helyi járműpark 2018. évben:

ábra, Forrás: Beszámoló Szekszárd város helyi tömegközlekedésének 2018. évi teljesítményi adatairól¹⁸

Szekszárd város helyi autóbuszos tömegközlekedésének vonalhálózata

Szekszárdnak elsősorban az autóbusz járatai, kapcsolatai intenzívek, mivel a vasúthálózati kiépítettség nem kielégítő.

ábra, Forrás: www.volanbusz.hu

Szekszárdon a 2004-ben nyilvántartott autóbuszállomány¹⁹ átlagéletkora 13,68 év, 2015 évben az átlagéletkor 13,5 év volt. A megyeszékhelyen egyrészt 10 db elektromos autóbusz üzembe helyezésével kívánja a város a környezetbarát tömegközlekedést elősegíteni. Másrészt a megváltozott utazási szokásokhoz igazodva átalakította a helyi tömegközlekedés rendszerét, ami a CO₂ kibocsátás csökkentéséhez járul hozzá. A buszforgalom (át)szervezésekor éppúgy fontos volt a kihasználtság, mint a munkába járók igényeinek megfelelő útvonalak és menetrend kialakítása.

¹⁸ <https://szekszard.hu/application/files/4115/5559/9441/103elot.pdf>

¹⁹ Forrás: <https://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp>

Utasszámok alakulása 2010-től ^[3]			
Év	Utasszám (ezer fő)	Változás az előző évhez képest %-ban	Változás 2010-es évhez képest %-ban
2010	4336	-	100
2011	4204	97	97
2012	4058	96,5	93,6
2013	3865	95,2	89,1
2014	3713	96,1	85,6
2015	3065	82,6	70,7
2016	2980	97,2	68,7
2017	2972	99,7	68,5
2018	2679	90,1	61,8

ábra, Forrás: Beszámoló Szekszárd város helyi tömegközlekedésének 2018. évi teljesítményi adatairól

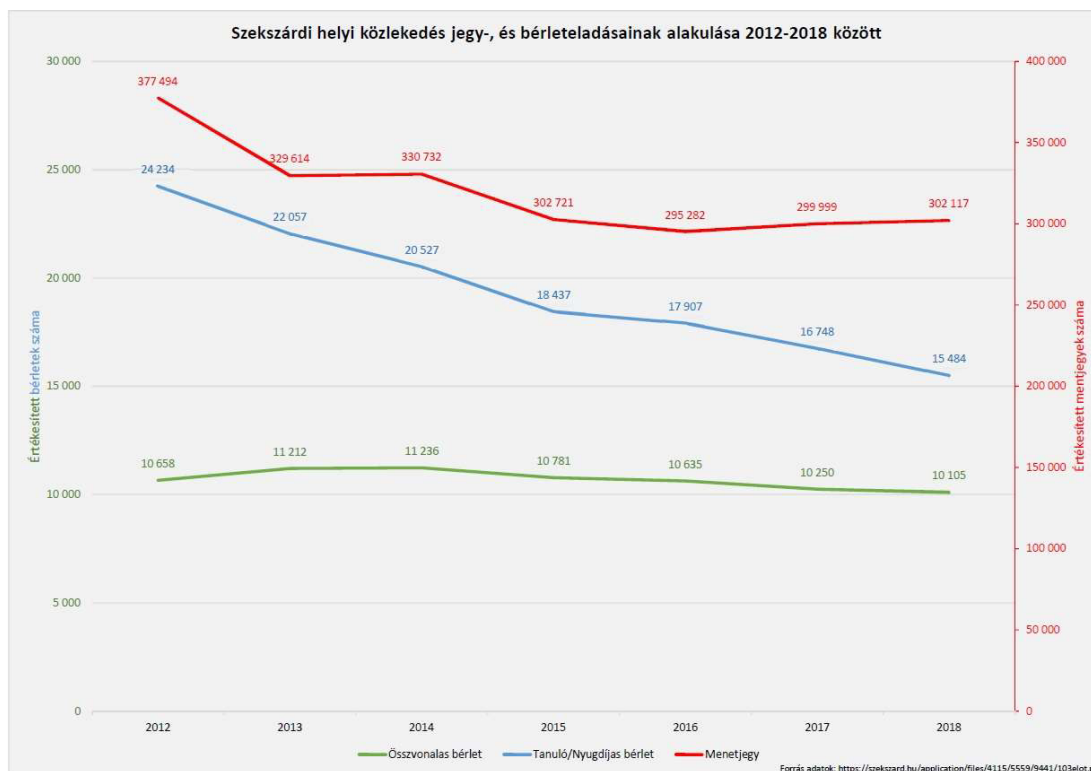
2000-ben a vonalhálózaton 14 vonal volt. A vonalak jelzése: 1, 2, 5, 6, 7, 8, 8/A, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15. Jelenleg a vonalhálózaton 23 vonal vehető igénybe, melyek jelzése: 1, 2, 2Y, 2A, 3, 3A, 4, 4A, 5, 5Y, 6, 6Y, 7, 7A, 7B, 8, 8A, 88, 89, 9, 9Y, 98, 11. 2000-ben a vonalhálózaton a járatsűrűség erős kettősséget mutatott, csúcsidőben volt 10 perces, csúcsidőn kívüli holtidőszakban több órás volt a járatok közti követési idő. A Dél-Dunántúli Közlekedési Központ Zrt. (mint a Gemenc Volán Rt. jogutódja) éves beszámolójában közzétett adatai alapján az utasszám 2010-2018 között szinte változatlan menetrend és vonalhálózat mellett folyamatosan csökken. A csökkenés legnagyobb mértékben a tanuló/nyugdíjas bérletek esetében folyamatos, mely demográfiai okokra is visszavezethető: egyre több a 65 éven felüli díjmentesen utazó, illetve egyre kevesebb a fiatalok bérlettel utazó. A szolgáltatás évente egyre nagyobb veszteséget termel, melynek oka a csökkenő utasszám mellett az, hogy 2013-2018 között nem történt viteldíj emelés, azonban az üzemeltetési-, fenntartási-, valamint bérköltségek az utóbbi években folyamatosan emelkedtek.

Autóbusz forgalom utasszámának változása 2010-2018. évek között Szekszárdon

ábra, Forrás: Beszámoló Szekszárd város helyi tömegközlekedésének 2018. évi teljesítményi adatairól

A város közösségi közlekedését dinamikus utastájékoztató táblák kerültek kihelyezésre 14 buszváróban. A táblák segítségével az utazó közönség pontos tájékoztatást kap a buszok érkezési idejéről. A buszokban található globális helymeghatározáson alapuló (GPS) utastájékoztató rendszert összehangolták a főbb megállóknál 2015-ben kiépített LED-es utastájékoztató táblákkal, melyek jelzik, hogy hány perc múlva érkezik a következő busz az adott megállóba. Menetjegyet az adott autóbuszszolgáltatást teljesítő gépkocsivezetőtől, illetve 2020. március 23-tól már a Nemzeti Mobilfizetési Zrt.-vel kötött Közlekedési mobiljegy applikáció segítségével is meg lehet vásárolni. A mobiljeggyel utazóknak a mobiljegyet az autóbuszra történő felszálláskor az autóbusz elhelyezett QR-kód leolvasásával érvényesíti. A mobiljegyek vásárlásához és érvényesítéséhez a tömegközlekedést használnak mobil-adatkapcsolatra van szüksége. Bérletek mobilapplikáción keresztül megvásárlására is lehetőség nyílik 2020. áprilisától, melyet az okostelefonon tudja tárolni az azt megvásárló személy.

ábra, Forrás: <https://szekszard.hu/application/files/4115/5559/9441/103elot.pdf>

Az utazással kapcsolatos elektronikus fedélzeti tájékoztatás az autóbuszokon szintén fejlesztendő, mivel a jelenlegi kijelzők működtetése során felmerülnek anomáliák (nem használják, kevés karaktert jelez ki, nem látható a célállomás). A Gemenc Volán rendelkezik honlappal, ahol net alapú tájékoztatást nyújt az utasok részére. Önkiszolgáló módon az utasinformatikai termináloknál, a személyi számítógépeken vagy a mobil személyi telematikai készülékeken (okos telefon WAP csatlakozással) lehet útvonalajánlatot kérni. Szekszárd és környékének autóbusz közlekedéséről a www.gemencvolan.hu internetes oldalon lehet tájékozódni. A honlap a volántársaság általános adatait, valamint az utasok részére a szolgáltatással kapcsolatos információkat közli „vegyesen”. Valamennyi oldal „statikus” formában, kereső algoritmusok nélkül és csak magyar nyelven elérhető. A közlekedés fejlesztés lehetséges módja az alapfolyamatok valós idejű követése - rövid ciklus idejű helyzet- és állapotinformációk lekérdezésével -, azaz a dinamikus információk felhasználása forgalomirányítási és utastájékoztatói célokra. Ezen a területen a Gemenc Volán már rendelkezik járműkövető és forgalomirányító rendszerrel, ami a gyűjtött dinamikus információknak az utasokhoz való eljuttatási igényét (minél több csatornán, személyre szabottan, a teljes helyváltoztatási folyamatot lefedve) szolgálja ki. Jelenleg az autóbusz-állomás és a vasútállomás tájékoztatói szempontból teljesen „elszigetelten” működik. Nem ennyire korszerű formában, de a szekszárdi vasútvonalon is rendelkezésre állnak a vonatok helyzetinformációi.

Kötőpályás közlekedés

Tolna megye vasúti infrastruktúrája korszerűtlen, helyzete kedvezőtlen. A megyeszékhelynek nincs közvetlen kapcsolata a régió másik két megyeszékhelyével. A vasúti közlekedésére jellemző, hogy a megye területén vasúti fővonal nem halad keresztül. 2020-ban a megye területén 246 km vasútvonal halad keresztül, ami 2015-höz képest 40 km-rel nőtt.

A legjelentősebb vasúti összeköttetés a Budapest-Dombóvár-(Kaposvár-Gyékényes, illetve Pécs) vonal, mely déli irányba – Horvátország, Szlovénia – azaz az Adriai tengerrel teremt kapcsolatot. Nemzetközi

jelentőségét az adja, hogy az orosz, ukrán, lengyel és szlovák területek kapcsolatát biztosítja az adriai kikötőkkel. Ez a vasúti vonal az európai törzshálózati fővonalak közé tartozik, de műszakiforgalmi kapacitása és teljesítménye elmarad a többi magyarországi fővonalától. A megyeszékhelyről Paks azonban már vasúton nem érhető el. A Dombóvár-Bonyhád-Bátaszék-(Baja) vasútvonal gazdasági szerepe jelentős. A térség legjelentősebb vasúti csomópontja Dombóvár, amely Tolna megyében, de három megye határán fekszik és így Somogy és Baranya megye egyes részei is jól elérhetők.

Magyarország vasúthálózata

ábra, Forrás: Magyar Államvasutak Zrt.²⁰

Szekszárd Budapest távolság vonattal 2 óra 58 perc alatt érhető el. A megyeszékhely és Dombóvár közötti útvonal 2 óra 5 perc alatt tehető meg. Szekszárd-Kaposvár között 3 óra 8 perc. Szekszárd és Pécs között közvetlen vonatközlekedés nincs. A megyén áthaladó vasútvonalakon áthaladó vasúti járatok színvonala sem a kényelem, sem a menetidő szempontjából nem felelnek meg a kor elvárásainak. A vasúti közlekedésből hiányoznak az intermodális kapcsolatok. A hazai vasúti útitervkészítő megoldások legnagyobb hiányossága, hogy csak unimodális tájékoztatást nyújtanak. Az aktuális közlekedési (idő)adatokat nem használják az útitervek előállításakor, bár a vasúti megoldás már részlegesen megjeleníti a vonatok tényleges érkezési és indulási időadatait. Jelenleg a vasúti „Elvira” elnevezésű információs rendszer áll az utazni vágyók online keresésének kiszolgálására. Lehetőség van online módon a menetjegyek megvásárlására is. A tranzakció lebonyolítását követően a felhasználó e-mailben kapja meg a jegyátvételi kódot, amivel a nagy forgalmú állomásokon elhelyezett berendezésekből átvehető a jegy. Jelenleg Szekszárdon (és Bátaszéken sem) nem üzemel jegyátvételi pont. A vasútállomáson elektronikus kijelzők jelenleg még nincsenek elhelyezve, az érkező és induló vonatokról hangosbemondó tájékoztat.

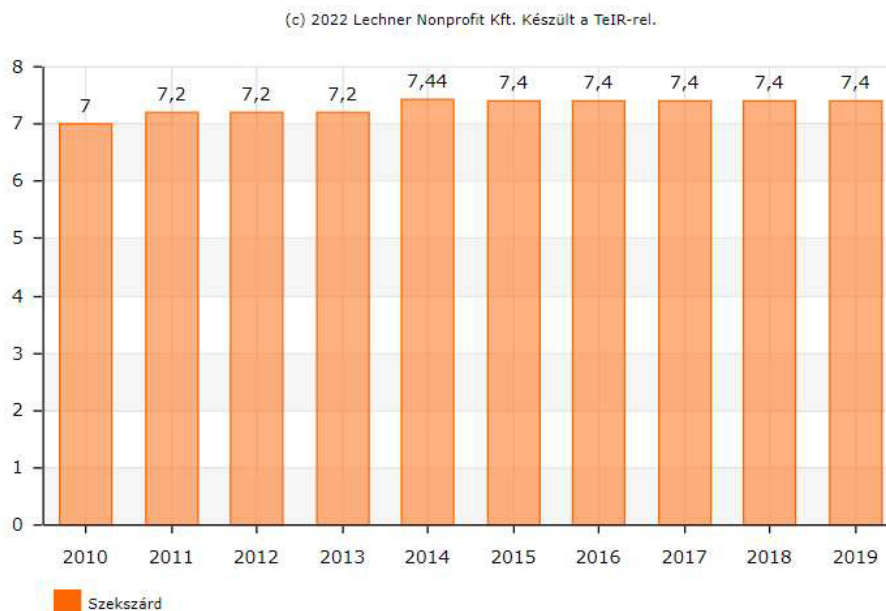
Tolna megyében nem áll rendelkezésre villamos, fogaskerekű, trolibusz, HÉV és földalatti közlekedés.

Kerékpáros és gyalogos közlekedés

²⁰ <https://www.mavcsoport.hu/>

A város hosszú távú célja, hogy növekedjen a környezetbarát kerékpáros közlekedés aránya Szekszárdon, ezért fontosnak tartjuk a kerékpárút-hálózat fejlesztését, bővítését. 2022-ig 7,4 km hosszúságban épült közlekedésbiztonsági célt szolgáló kerékpárút, melynek egy szakaszán gyalogos forgalom is bonyolódhat. A munkába járást megkönnyítő kerékpáros közlekedés további fejlesztését is tervezi az önkormányzat. Az első ütemben a tervek szerint a meglévő hálózat folytatásaként bekapcsolásra került a város kereskedelmi, banki, ügyintézési, igazgatási, oktatási funkciót ellátó központja, továbbá a busz- és vasútállomás, valamint a város nagyobb foglalkoztató cégeit tömörítő iparterület a Keselyűsi út mentén egészen az őcsényi út csatlakozásáig. A második ütem célja, hogy rövid időn belül két keréken, biztonságosan lehessen eljutni a város déli kapujától az északiig, illetve a szabadidős kerékpározás feltételeit megteremtve egészen a palánki hídig, a Csörge tóig, valamint az Árvízkapuig. A Szőlőhegyre felvezető, és azt Sióagárd felé megkerülő kerékpárút a borturizmusra is kedvező hatással lenne. A település belső hálózatfejlesztésén túl Szekszárdot be kell kötni az országos kerékpárút hálózatba. Térségi kerékpárút megépítése lenne szükséges Szekszárd - Bonyhád (Sötétvölgy érintésével) és Szekszárd - Fadd - Dombori viszonylatban.

Önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza (km)

ábra: Forrás: www.teir.hu

Szekszárdon a gyalogjárdák általános állapota rossznak mondható. A járdák műszaki állapota évente felülvizsgálásra kerül, ezt követően fontossági sorrendben kerülnek sorra az elvégzendő járdafelújítások. Az önkormányzat a leromlott állapotú beton és aszfaltos járdák újra betonozása helyett a javításoknál a térköves megoldásokat részesíti előnyben.

Parkolás

Szekszárd évről évre egyre nehezebben birkózik meg a növekvő számú gépjárműpark befogadásával. A legnagyobb autósforgalom és parkolási igény a városközpont közelében található, ennek megfelelően a díjköteles parkolási zónák is ezen a területen helyezkednek el. Jelenleg két parkolási zóna található: az egyik a belváros forgalmasabb utcáit és tereit fedi le, a második zóna pedig a városközpontot körülölelő utcákban található.

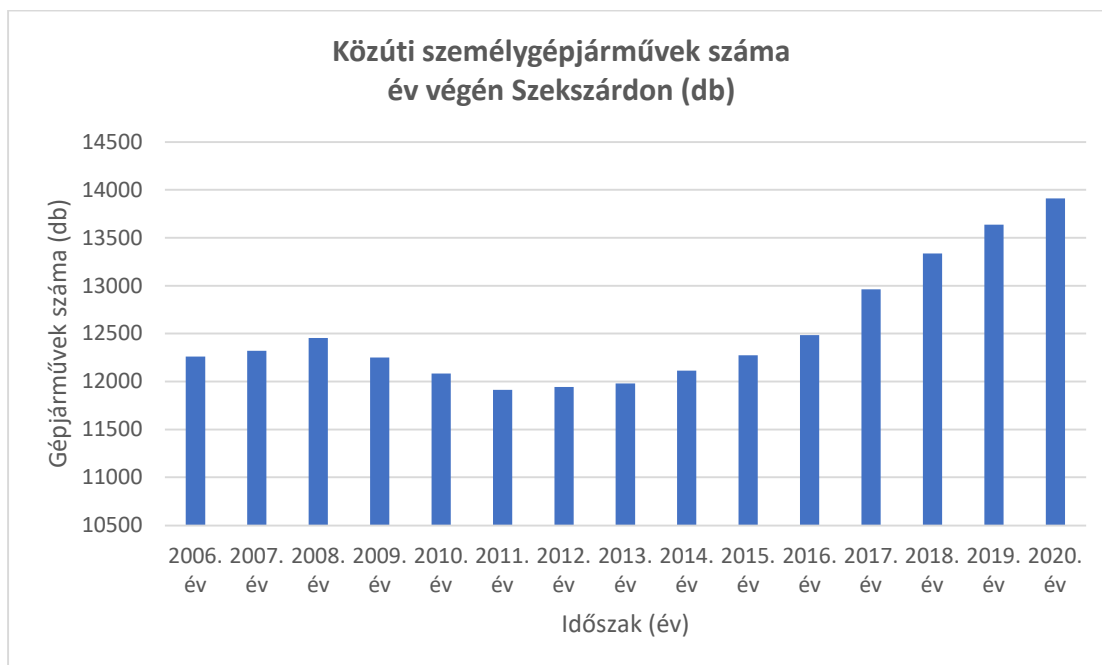
Parkolózónák Szekszárd MJV-ban 2022. évben

ábra, Forrás: Szekszárdi Vagyonkezelő Kft.²¹

A fizetésre több mód is rendelkezésre áll. Lehetőség van fizetni a parkolóautomatáknál, SMS-ben a zónaszám megadásával, vagy akár a Nemzeti Mobilfizetési Zrt. applikációján keresztül. A parkolóhelyek számát bővíteni szükséges, valamint a Kiskorzó téren meglévő mélygarázs kihasználtságát növelni kell, hiszen a megyeszékhely gépjármű állománya 2006-tól 2020-ig 13,5%-kal megnövekedett.

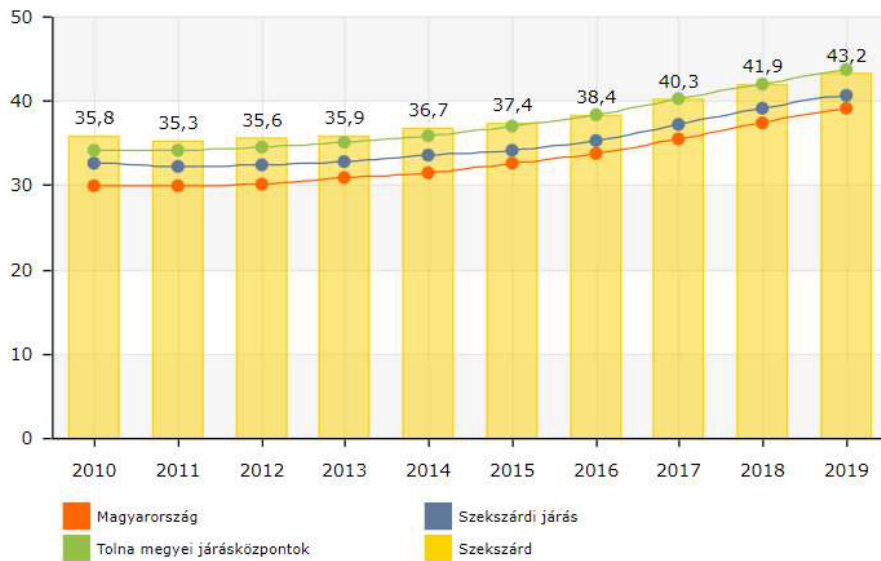
ábra, Forrás: Központi Statisztikai Hivatal²²

²¹ <https://www.vagyonkezelokft.hu/parkolas/>

²² <https://statinfo.ksh.hu/Stainfo/haViewer.jsp>

Száz lakosra jutó személygépkocsik száma (db)

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

ábra, Forrás: Központi Statisztikai Hivatal (TEIR)

2006-ban 35.040 állandó lakosra 12.262 db, míg 2020-ban 31.595 állandó lakosra már 13.912 db személygépjármű jutott Szekszárdon. A csökkenő lakosság ellenére növekedett a gépjárművek száma, míg a város területe (96 km²) lényegesen nem növekedett, így a meglévő parkolóhelyekre egyre több személyautó jut napjainkban. A növekvő tendencia járási, megyei és az országos adatokra is ugyanígy releváns.

2022-2025 év közötti időszakban az önkormányzat további parkolók kialakítását tervezi (Pollack és Tartsay lakótelepi parkolók, a vasútállomás területe melletti parkolók, Kőrösi Cs. S. utca 11 a/b déli oldalon parkolók, Bottyán-hegyi lakótelep parkolók, Árok utcai parkolók, Dienes Valéria utca 2-20. 52 db parkoló, Csengey Dénes utca Óvoda mellett parkolók, Béri Balogh Á. 97. parkolók, Toldi utca 8-10 K-i oldalán út és parkolók, a Nefelejcs utca-Újfalussy utca kereszteződésében parkolók kialakítása kialakítása és az Alisca 30-34 parkolók bővítése, valamint a Kőrösi Cs. S. utca 14. a/b/c előtt parkolók kialakítása, bővítése).

A lakossági kérdőívek válaszaiból kiderül, hogy a város lakóinak 3,6%-a tart fenn hibrid, vagy elektromos hajtású autót. A városban 3 db elektromos autótöltő kiépítése történt meg állami forrásból finanszírozva 2018-tól. Az önkormányzat 2017. évi helyi parkolási rendelete mentesíti az elektromos autók tulajdonosait, azaz a zöld rendszámú környezetkímélő járműveket a parkolási díjfizetés alól a város területén. Elektromos A típusú 22 kW-os AC töltők telepítési helyszínei:

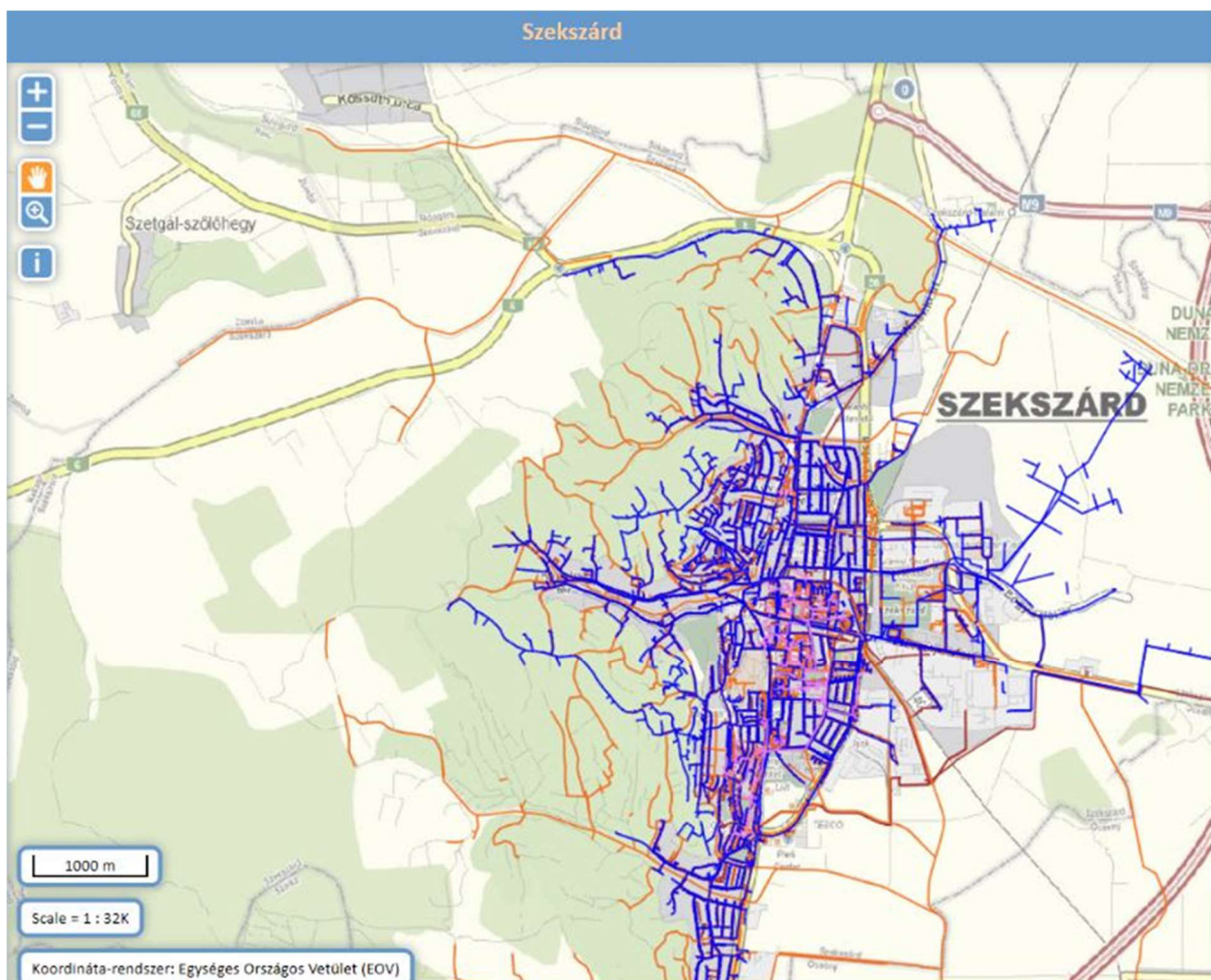
7100	Szekszárd	Béla király tér	Szekszárd Város Polgármesteri Hivatala előtt
7100	Szekszárd	Béri Balogh Ádám u.	Kórház bejáratánál lévő parkolóban
7100	Szekszárd	Szent István tér 18	Babits Mihály Kulturális Központ és a Szent István tér 18. sz. alatt lévő épület közötti parkolóban

2.1.12 Közművesítés

Szekszárd MJV jelenleg beépített területén a teljes közműellátás szinte mindenhol megoldott. A teljes közműellátás keretében a vezetékes ivóvíz ellátás, a közcsatornás szennyvízelvezetés nyílt és zárt árokrendszerrel működik. A város központjában zárt csapadékgyűjtők találhatóak. Az energiahordozók közül a villamosenergia és a földgáz áll a város rendelkezésére, bár a megújulóenergia felhasználás is megjelent a településen. A település vezetékes távközlési szolgáltatója a Magyar Telekom Nyrt. A háztartások 80%-a kábel TV hálózatba kötött, több vezeték nélküli távközlő és műsorszóró szolgáltató nyújt vételi lehetőséget.

Szekszárd közmű ellátottságának mennyiségi vonatkozása jelenleg igénykövető, azonban a közműszolgáltatással szemben a lakossági kérdőívek elemzésekor minőségi igények elvárása is felmerült, ami a közműfejlesztési feladatok meghatározásában iránymutató lehet.

Szekszárd víz-, szennyvíz-, csatorna- és távhőhálózati kiépítettsége Szekszárd MJV-ban 2021. évben

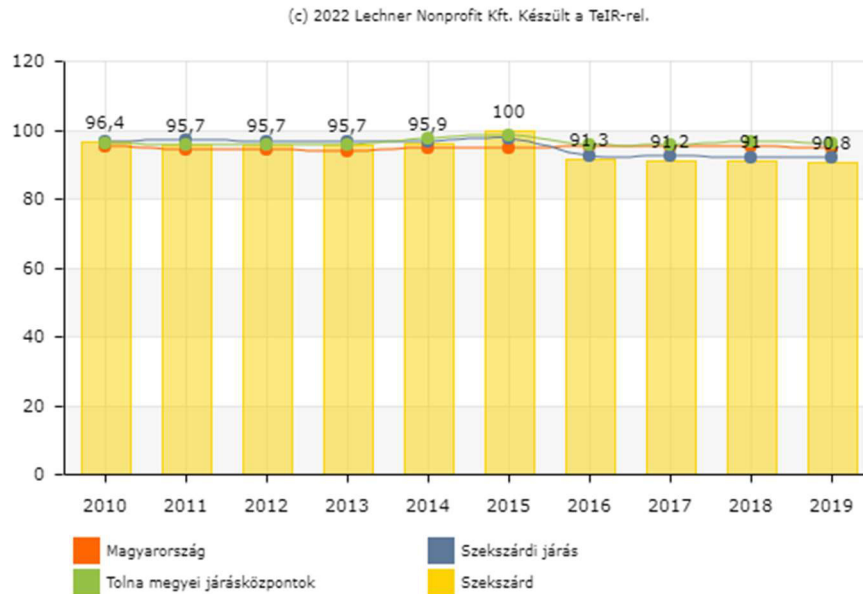
.....sz.térkép, Forrás: Meridián Mérnöki Iroda Kft.²³

1.16.1. Víziközművek

²³ <https://meridiankft.com/e-kozmu/>

Szekszárd beépített területén 197,1 km hosszan kiépített egészséges ivóvíz elosztóhálózat a 2000 évhez (150,3 km) viszonyítva 31 %-os növekedést mutat, ami a településen megnövekedett vízfogyasztási igényekhez alkalmazkodott. Az ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma 13 936 db volt 2019-ben, a bekapcsolt lakások aránya 90,8%-os volt a település lakásszámához viszonyítva a KSH adatai alapján. A településen a növekvő ivóvízvezeték kiépítettség mellett jelenleg már csak 26 db közterületi kifolyó üzemel, szemben a 2000. évben rendelkezésre álló 76 db kifolyóval. A 34%-os csökkenés a növekvő ivóvíz elosztóhálózat kiépítettségéből adódik, hiszen az ivóvíz ellátottság növekedésével kevesebb közterületi kifolyóra van szükség a városban.

Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)

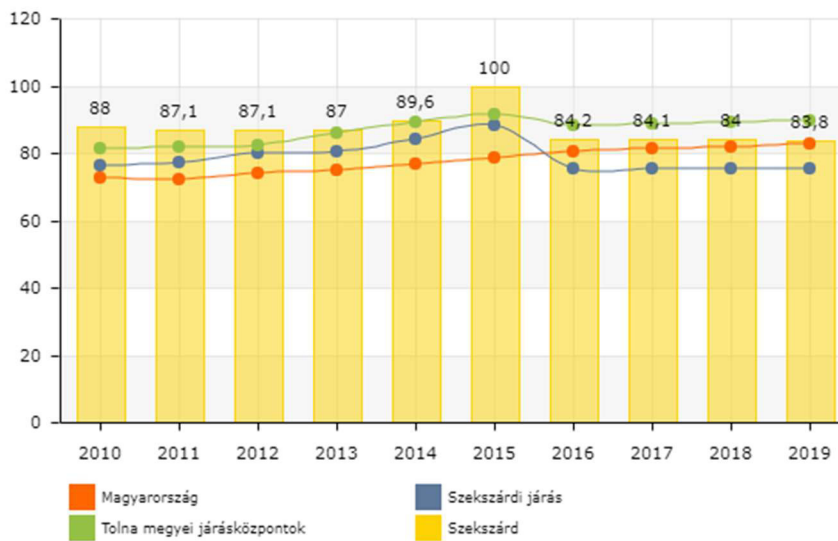

...sz.ábra, Forrás: Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer

A 2020. éves statisztikai adatok szerint 140,7 km a teljes szakaszon elválasztó rendszerű közcatorna hálózat, ami a 2019. évi 104,5 km-hez képest közel 35%-os hálózatbővülést jelentett. A közcatorna hálózatra csatlakozó lakások száma 2019-ben 12 857 db volt, ami 83,8%-os arányt mutat a település összes lakásához viszonyítva.

Közcatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

... sz.ábra, Forrás: Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer

Szekszárd környezetterhelés mértékét jellemző közműollója, mely a város vezetékes ivóvíz ellátottságának és a közcsatornára való rákötöttségének különbségét mutató indexe 2019. évben szinte teljesen bezáródott.

1.16.1.1. vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termásvíz hasznosítás)

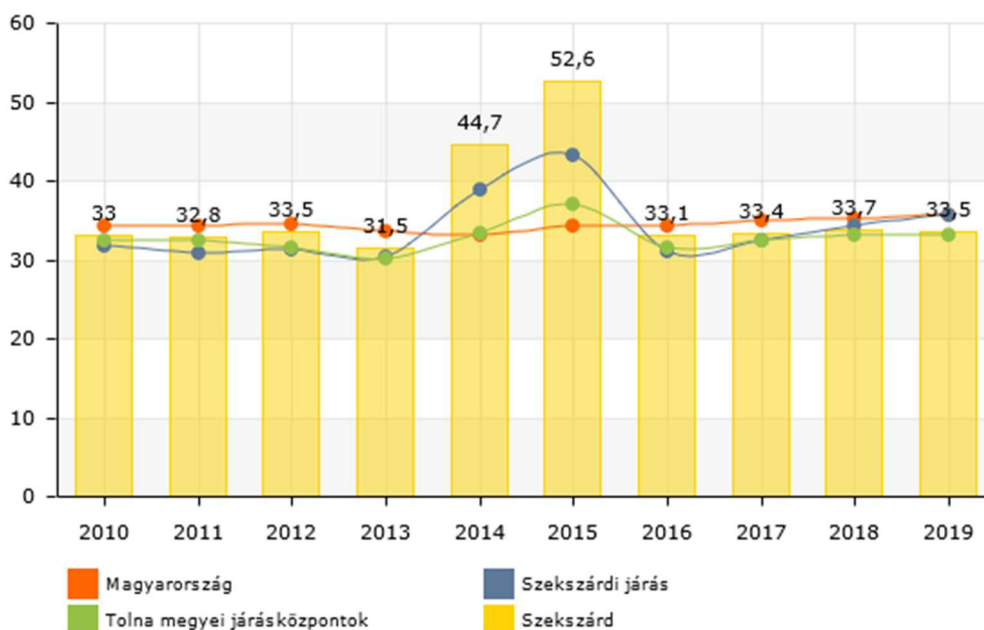
A 27/2004. (XII.25.) KvVM rendelet szerint Szekszárd MJV közigazgatási területe a felszín alatti víz szempontjából fokozottan érzékenynek minősül. A városban a közműves ivóvízellátás megoldott, a városi közüzemi vízellátásának biztosítását, a közegészségügyi előírásoknak és szabványoknak megfelelő, a lakossági és közüzemek igényét kielégítő ivóvíz szolgáltatását a meglévő 4 kútcsoportból egy kútcsoport biztosítja. Az ivóvízellátást szolgáló új vízbázis kialakítása -Bogyiszló és Fadd-Dombori közötti Duna parton- 2014-ben kezdődött el a város korábbi -Szekszárd Lőtér- vízbázisán jelentkező diklór-etilén veszélyeztetettsége miatt. A beruházás során 8 db kút és egy víztisztító üzem került megépítésre, melynek kapacitása 10.000 m³/nap. A kutakból kitermelt víz vas, -mangántalanítás tisztítási technológia után kerül a fogyasztókhoz.

A település közüzemi ivóvízhálózatával 2000-ben 1.966.200 m³ vizet, míg 2019-ben 1 461 090 m³ ivóvizet szolgáltatott, melyből a lakossági fogyasztás 2019-ben 1.057.700 m³ volt, míg ez 2000-ben 1.244.700 m³ volt. A szolgáltatott ivóvíz a vizsgált években 26%-os csökkenést, a lakossági ivóvízfogyasztásban 16%-os csökkenés mutatható ki. A háztartásoknak szolgáltatott víz egy lakosra jutó mennyisége 2019. évben 33.500 m³/év volt, ami 2010 óta nem mutat szignifikáns eltérést, kivéve a 2014-2015. éveket. 2000-ben az egy lakosra jutó vízfogyasztás 94,73 l/nap/fő, míg 2019-ben már csak 91,86 l/nap/fő volt. Ezt Szekszárd lakossága számának (2000.év- 36000fő, 2019.év- 31544 fő) 12,4%-os - 2000 és 2019 évekre vetített - csökkenése is okozhatja.

Háztartásoknak szolgáltatott víz egy lakosra jutó mennyisége (1000 m³)

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

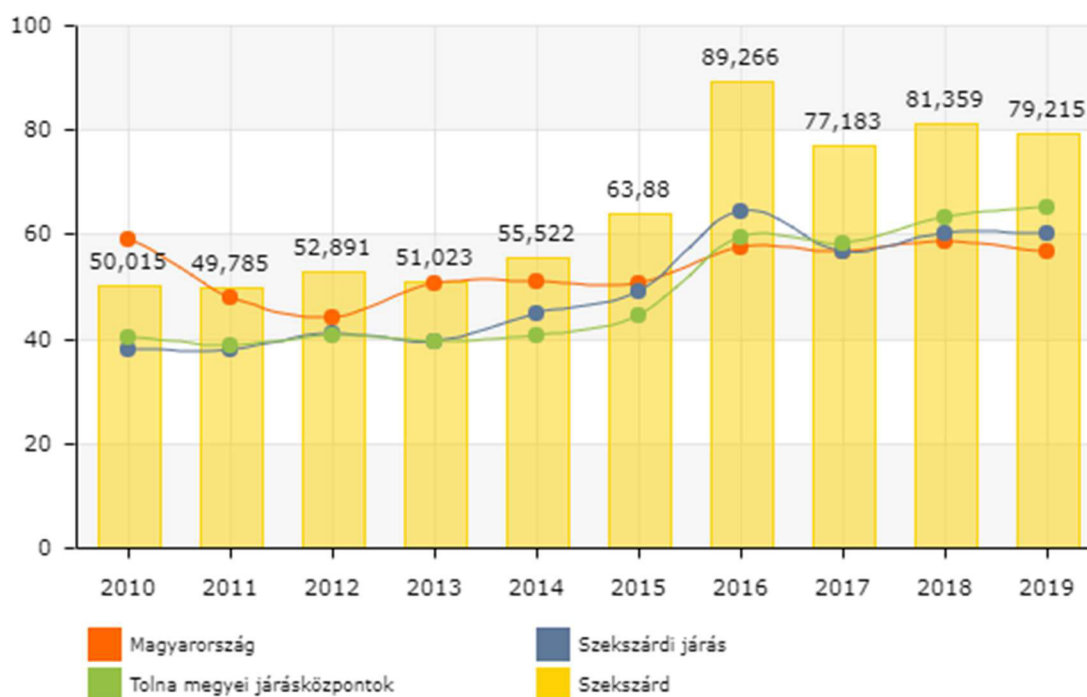
...sz. ábra, Forrás: Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer

Szekszárdon a tűzvíz hálózat, valamint a tartalék tűzvíz-tárolómedence hálózata kiépített, de sok esetben problémát okoz az oltóvíz hiánya.

1.16.1.2. Szennyvízelvezetés

Szekszárd város szennyvízkezelésének üzemeltetését a Szekszárdi Vízmű Kft. végzi. A Kft-t Szekszárd Megyei Jogú Önkormányzata – mint az üzemeltetett létesítmények tulajdonosa – üzemeltetési szerződésben bízta meg az üzemeltetéssel. Szekszárdon a szennyvíztisztítótelepen keletkező szennyvíziszap hasznosítása egy komposztáló egység kiépítésével történik a környezet terhelésének és az üzemeltetési költségek csökkentése érdekében. A kiépített közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózat hossza 2019. évben 140,4 km volt, ami 12857 db lakás bekapcsolását tette lehetővé. A 2000 évhez képest (12668 lakás) a szennyvízhálózatba történő bekapcsolódás minimálisan, 1,5%-kal emelkedett csak. A településen a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatban (közcsatornában) elvezetett összes szennyvíz mennyisége folyamatos növekedő tendenciát mutat. 2019-ben ennek mennyisége 2 498 750 m³ volt, melyből 952 770 m³ a háztartásokból származott. 79,215 m³ volt 2019 évben az egy lakosra jutó szennyvíz mennyisége. Szekszárd közigazgatási területe geodéziailag két részből áll: a város egyik fele dombvidéki, a másik fele sík területen helyezkedik el. Ennek megfelelően alakult a szennyvíz gyűjtése is. Vannak gravitációs csatornahálózattal ellátott városrészek, és vannak olyan városrészek - jellemzően a sík területeken-, melyekre áttemelőt telepítettek és nyomócsövön kerül a szennyvíz közvetlenül a tisztító telepre. A városban még nagyon kis mennyiségben - 4600 m³ - derítőkben gyűjtött szippantott szennyvizet szippantó autókkal szállítják a szennyvíztelepre. A keletkezett szennyvizek kb. 20%-a előtisztított ipari eredetű (Tolnatej Zrt. 18%, egyéb 2%), 80%-a kommunális eredetű. A szennyvízhálózatba illegálisan bekötött csapadék mennyisége jelentősen növeli a csapadékos időszakokban a szennyvíztisztító telepre érkező szennyvíz mennyiségét. A tisztított víz befogadója a Sió csatorna.

A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatban (közcsatornában) elvezetett összes szennyvíz mennyisége egy lakosra (m³)

...sz.ábra, Forrás: Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer

1.16.1.3. csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

Szekszárd a Tolnai-dombság és a Duna-menti-síkság között fekszik, és a dombvidéki oldal szurdikkal sűrűn felszabdalt, vízvásztó gerincekből és meredek lejtőkből áll. A Szekszárdi-dombság keleti oldalairól az összes csapadékvíz a város irányába fut le nyílt és zárt árokrendszeren keresztül. Szekszárdon a lehulló csapadék mindig problémát jelentett, hiszen a vízmosásokon, szurdikokon lezúduló sáros csapadékvíz rendszeresen kisebb-nagyobb károkat okoz. A csapadékvíz elvezetésére, visszatartására teraszosítással, övások rendszerrel, lassító, hordalékfogó műtárgyakkal védekeznek a város. Ezek azonban a hirtelen lehulló nagy mennyiségű csapadék visszatartására nem elegendőek. Különösen a nyílt csapadékvíz-elvezető árkok állapota kritikus, nem megfelelő az urbánusabb életvitel elvárásainak (motorizáció, helyfoglalás, település arculat), illetve az árkok karbantartása is állandóan jelenlévő, plusz feladatot ró a városra.

Szekszárd a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII.21.) kormányrendelet alapján kiadott „a felszín alatti vizek állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról” szóló 27/2004. (XII.25.) KvVM rendelet értelmében fokozottan érzékeny minősítéssel jelzett területen helyezkedik el, továbbá a felszín alatti terület kiemelten érzékeny a külső eredetű szennyezéssel szemben. A talajvíz könnyen szennyeződik, ezért kiemelten fontos a városban a szennyvíz szikkasztása, csatornarendszerben történő elvezetése. A mezőgazdasági jellegű nitrát szennyezés, valamint az állattartó létesítmények működése során a környezetterhelés minimalizálása érdekében a város teljes területére vonatkozóan szükséges a természetesi, illetve a tartási technológia rendeleteknek megfelelő végrehajtása.

A város közigazgatási területét érintő fő vízfolyások: Szekszárdi Séd főcsatorna, Kis- Duna csatorna, Völgységi patak, Sió csatorna. A fő vízfolyások a Közép-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság kezelésében vannak. A város területére az észak-déli lejtési irány a jellemző. A város közcélú vízelvezető árcai:

Tótvölgyi árok, Csatári árok, Magura-patak, Szekszárdi Séd, Keselyúsi árok, Csendes utcai árok, Parásztai-patak, Baksatói árok, Hidaspetrei árok, Török árok, Gulyávölgyi árok. Szekszárd közelében két állóvíz (Csörge tó, Homokbánya tavak) található.

1.16.2. Energia

Szekszárdon a villamosenergia, a földgáz ellátás és vezetékes hírközlés, postai szolgáltatás minden háztartás, intézmény és vállalkozás számára rendelkezésre áll, lehetőség van a távhő-szolgáltatás igénybevételére is. Az infrastrukturális ellátottság megfelelőnek mondható. Az utóbbi években az alternatív energiahordozók felhasználása is megjelent a településen.

1.16.2.1. energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek)

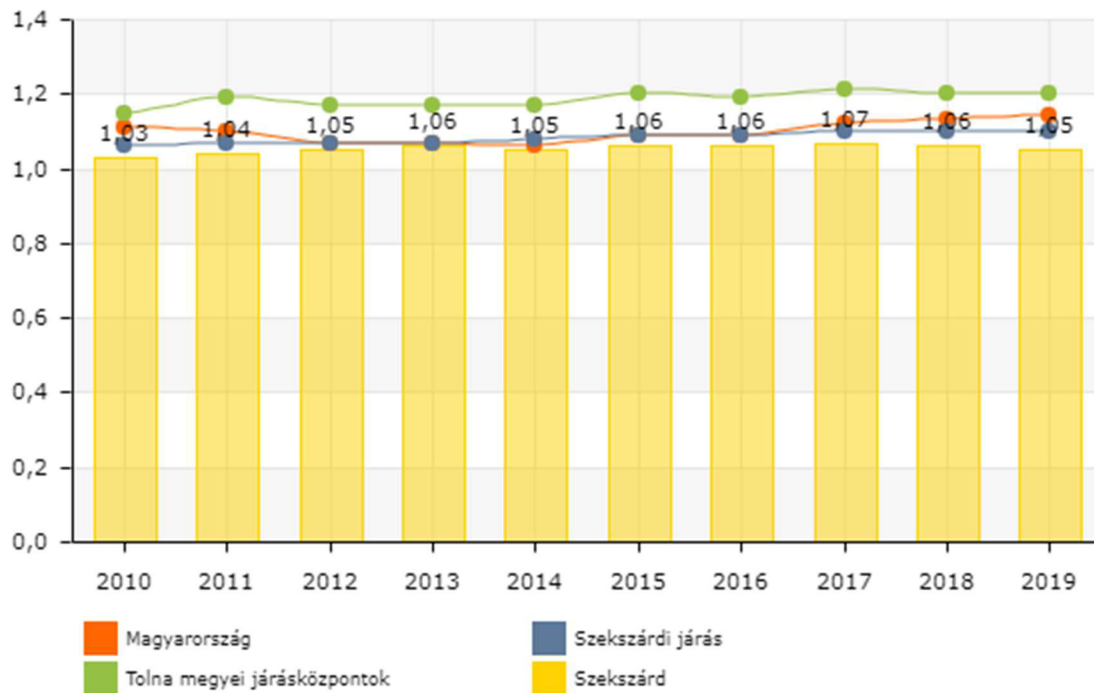
Villamosenergia ellátás

Szekszárdon a lakásállomány 100%-a rendelkezik áramvételezési lehetőséggel. A városban 23253 villamosenergia fogyasztót tartottak nyilván 2019. évben, ebből 20082 db volt a háztartási fogyasztó. 2000. évhez viszonyítva a háztartási fogyasztók száma (18696 db) 7,4 %-kal emelkedett 2019-re. A kiefeszültségű villamosenergia-elosztóhálózat 330,2 km hosszan kiépített. A háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége 2019-ben 33214 kWh, a szolgáltatott összes villamosenergia mennyisége pedig 129024 kWh volt. A háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyiségéből a településen 2019-ben egy lakos 1050 kWh-t fogyasztott, ami nem mutatott túl nagy eltérést a 2010. (1030 kWh) évi adatokhoz képest.

Egy lakosra jutó háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége (1000 kWh)

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

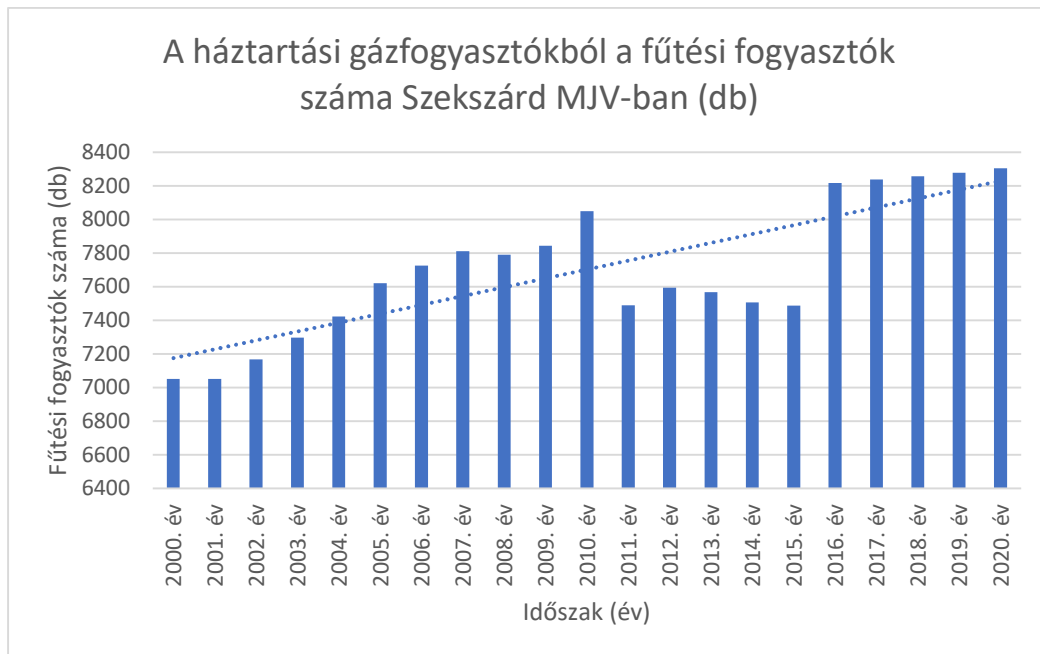
..... ábra, Forrás: KSH adatforrása

A közvilágítás korszerűsítésével, a 4300 db elavult világító berendezés modern LED-es technológiával működő lámpatestekre való cseréjével 15%-os árammegtakarítás valósul meg évente.

Földgáz fogyasztás

Szekszárdon a vezetékes földgázellátásba egyre több háztartás csatlakozik, emelkedő ütemű a gázfűtést (fűtésre, használati melegvízre) használók száma. A település gázszolgáltatója az E-ON Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt., aki középnyomású hálózattal biztosítja a gázelosztást. Az összes gázcsőhálózat kiépítettsége a városban 146,2 km hosszú volt 2020. évben. Az összes szolgáltatott vezetékes gáz mennyisége (átszámítás nélkül) 2020-ban 35 364 000 m³ volt, amiből a háztartások 8 863 400 m³ mennyiséget használtak fel. Az összes háztartási gázfogyasztó száma 8321 db, az összes gázfogyasztó száma 9189 db volt a vizsgált évben. Ebből a háztartási fűtési célú gázfogyasztók száma 8305 db volt, ez 2000 évhez képest közel 18%-os emelkedést jelent.

A háztartási gázfogyasztókból a fűtési fogyasztók száma Szekszárdon (db)

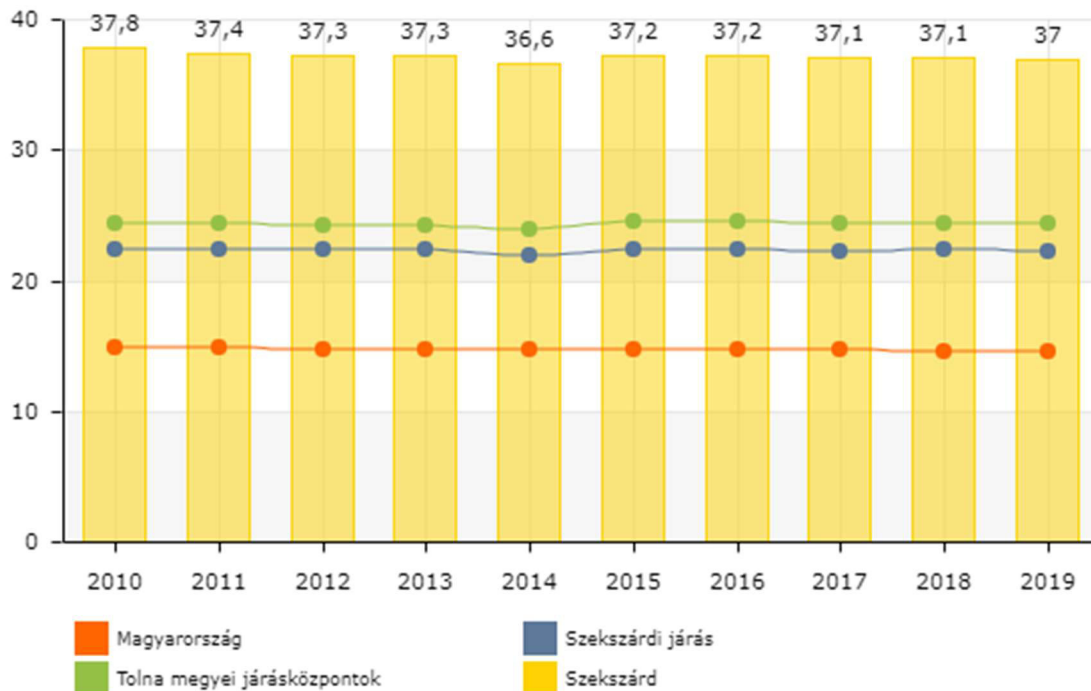
... ábra, Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

Távhő szolgáltatás

Szekszárd város egyik adottsága a távhő szolgáltatás kiterjedtsége, a lakások több mint 37 %-a és a belvárosi közintézmények többsége távhő-fűtést használ. 2020-ban 5682 db lakás kapcsolódott a távfűtési szolgáltatáshoz, és 109424 Gigajoule hőmennyiséget használtak el.

A távfűtéses lakások aránya Szekszárdon (%)

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

... ábra, Forrás: TeIR – Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer

A távfűtés emissziója csökkent a gázmotoros erőmű 2002. évi üzembe helyezésével. A 2 db gázmotoros kiserőmű összesen 4,7 MW-os teljesítményével járul hozzá a város energiaellátásának biztosításához, valamint levegővédelmi szempontból is kedvező a település számára.

1.16.2.2. megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

Szekszárdon nincs jelentős levegőszennyeződést okozó ipari termelés, elsősorban a lakossági eredetű fűtés, közlekedésből eredő légszennyezés a jellemző a város légszennyezettségi állapotát befolyásoló tényezőre. Szekszárd fűtési struktúrája nem változott jelentősen az elmúlt évtizedben, de jelenleg már látszik a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségeinek felfedezése a város lakossága részéről. A város rendelkezik minden olyan természeti adottsággal, hogy saját maga lássa el elektromos árammal a települést. Ilyen elektromos áram termelő források származhatnak a biomasszából, a hulladékfeldolgozásból, a szél-, a nap és a geotermikus energia felhasználásából. Magyarország területén, és így Szekszárdon is a napfénytartam éves összege átlagosan 1750-2050 óra között alakul, ami jelentős részben elegendő lenne a fűtés és a használati melegvíz előállításához. A szélenergia hasznosítása sem zárható ki a térségben, illetve a föld geotermikus energiája is mindenhol rendelkezésre áll. A lakossági kérdőívek kiértékelése szerint a város lakosságának 9%-a okos otthonban él, korszerű, környezetbarát megújuló energiafelhasználással (földhő, napenergia). Természetesen a mintavétel kis száma miatt nem teljeskörű eredményt kapunk a jelenlegi kérdőíves felmérés során, de a növekvő tendenciájú környezettudatos energiafelhasználásra következtethetünk belőle. Az intézményi kérdőívek válaszaiból kapott eredmény alapján az intézmények (Polgármesteri Hivatal épülete, Sportcsarnok, Garay János Gimnázium, 1. számú Óvoda Wosinsky utcai épülete, 2. számú Mérey utcai Szociális Otthon és Óvoda, Kadarka Óvoda, stb.) legalább 40%-a megújuló energiaforrással fedezi energiaszükségletét. Szekszárd barnamezős beruházása, az épülő Tudásközpont már a kor

igényeinek megfelelő energiahasznosítással kerül megvalósításra, fenntartható működését 150 kWp teljesítményű napelem panelek támogatják majd.

A városban elérhető energiaszolgáltatók modern, energiahatékony technológiai megoldásokat valósítottak meg, így Szekszárd lakosai számára is rendelkezésre áll az okosmérés és az okos hálózat használatának lehetősége. Míg előbbi az energia fogyasztásáról nyújthat valós idejű információt, utóbbi költséghatékonyan kapcsolja össze a hozzá csatlakozó felhasználók és termelők működését, annak érdekében, hogy egy hatékony és magas biztonsági ellátású rendszert biztosítson. Az elektromos áram szolgáltató smart mérőket biztosít a fogyasztók számára, melyek olyan intelligens vagy okosmérők, amelyek ugyanúgy működnek, mint egy normál villamos energia fogyasztásmérő, további hasznos információk nyújtásával. Az okosmérők részét képezhetik a smart otthonoknak. Ez a mérők és egyéb elektronikai berendezések, biztonságtechnikai eszközök intelligens összekapcsolása, melynek segítségével könnyen áttekinthetővé és felügyelhetővé válik a lakás energetikai rendszere. A mérő kijelzőjén követhetővé válik, hogy a fogyasztó mennyi energiát használt fel vagy táplált vissza a hálózatba háztartási méretű kiserőmű (HMKE) üzemeltetése esetén. A helyieknek ezáltal módjukban áll változtatni felhasználói szokásaikon, a tudatos energiafelhasználás révén csökkenthetik energiadíj számlájukat és hozzájárulhat az üvegházhatás visszaszorításához.

A villamosenergia elosztási tevékenységet végző társaságok jogszabályi előírás alapján 2021 januárjától elkezdtek a felhasználók széles körénél az okosmérők telepítését. A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet meghatározza a felhasználók azon körét, akiknél kötelező okosmérőt felszerelni.²⁴

1.16.2.3 Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az önkormányzati intézmények növekvő tendenciájú környezettudatos energiafelhasználásra való törekvését az előző fejezetekben említett intézmények egy részének megújuló energiaforrásból történő működtetése példázza: az intézményi kérdőíves felmérésben megkérdezettek 30 %-a nyilatkozta, miszerint Szekszárd város önkormányzati intézményei alkalmaznak székhelyükön vagy telephelyükön napelemet vagy napkollektort. A válaszadók emellett a helyi közüzemi szolgáltatók okos fogyasztásmérőit, továbbá olyan okos épület irányítórendszerek használatát említik, melyek távolról vezérelhetők és az épületekben automatikusan szabályozzák annak hűtését, fűtését vagy akár roloit. A felmérés válaszadói viszont csupán 10 %-ban nyilatkoztak arról, hogy intézményük rendelkezik az energiafelhasználás hatékonyabbá tételét szolgáló okoseszközzel.

A település energiahatékonyságának fejlesztése céljából a város önkormányzata 2014-ben megjelentette *Szekszárd MJV Fenntartható Energia Akcióterve* c. kiadványát. Az Akciótervben szereplő javaslatok tartalmazzák a város önkormányzati működési struktúrái és önkormányzati épületei energiahatékonysági korszerűsítésének tervét, továbbá a lakóépületek, családi házak és vállalkozások energiahatékonysági és napelemes korszerűsítésre történő ösztönzését, fenntartható közlekedési megoldások alkalmazását, a közvilágítás korszerűsítését, energiabeszerezést a szabadpiacról, valamint a fenntartható energiagazdálkodáshoz kapcsolódó szemléletformálást. A javasolt intézkedések megvalósításának köszönhetően a város közel 85 330 MWh/év energiamegtakarítást és megújuló energia-termelést és 22 277 tCO₂eq/év üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentést érhet el, mely a 2011-es bázisévhez képest 20%-os csökkenést jelent.²⁵

A dokumentum felülvizsgálatát szolgáló *Szekszárd MJV Fenntartható Energia Akciótervének Felülvizsgálata* című 2018-ban megjelent kiadvány olyan megvalósítandó intézkedésjavaslatokat

²⁴ <https://www.mvmnext.hu/>

²⁵ <https://szekszard.hu>

foglalmaz meg az önkormányzati szektor vonatkozásában, amelyek további szempontok végrehajtásának tervét foglalják magukba. Az alábbi intézkedések mindegyikének megvalósításával Szekszárd városa összesen további 8,2%-os CO₂-kibocsátás-csökkentést érhet el a 2011-es szinthez képest (a 2016-ig realizált 13,1%-os csökkentésen túl), mellyel a település összességében 21,3%-kal csökkentheti kibocsátását:

- Energiahatékonysági beruházások önkormányzati épületeken (azon épületek egy részén, ahol 2011 és 2016 között az adott beruházás nem történt meg): hőszigetelés 9 épületen, nyílászáró-csere 7 épületen, fűtés-korszerűsítés 5 épület esetében, világítás-korszerűsítés 9 épület esetében.
- Megújuló energiás beruházások önkormányzati épületek esetében (azon épületek egy részén, ahol 2011 és 2016 között az adott beruházás nem történt meg): napkollektorok 5 épületen, napelemek 16 épületen.
- Zöld közbeszerzés: a többi intézkedéshez horizontálisan illeszkedő lehetőség, amellyel tovább növelhető a település energia-, szén-dioxid- és pénzmegtakarítása.
- Önkormányzati energetikai adatbázis létrehozása: egységes, rendezett, követhető rendszert biztosít a beruházások tervezéséhez és az elért eredmények összegzéséhez²⁶

1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)

Az elektronikus hírközlési hálózatot Szekszárd városában az 1990-es években építették ki. A hálózat ekkor jellemzően léghézával épült, csak rövid szakasz fektetése történt földkábelbe, illetve alépítménybe. A Magyar Telekom Nyrt. 2012. január 1-én 9391 db távbeszélő fővonalat helyezett üzembe, az ISDN vonalak száma ebben az évben elérte a 2964 darabot. 2021-ben az internetes előfizetések száma vezetékes hálózaton Tolna megye vonatkozásában 67521 darabot, ebből xDSL-hálózaton (pl. ADSL stb.) 17696 darabot tett ki.

---

²⁶ <https://szekszard.hu>

Szekszárd város hírközlési vonalainak száma 2000-2011. év között

Időszak	Egyéni analóg távbeszélő fővonalak száma (lakás fővonal) (db)	Üzleti analóg távbeszélő fővonalak száma (közületi fővonal) (db)	Kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	Távbeszélő fővonalak száma (ISDN vonalakkal együtt) (db)	ISDN vonalak száma (db)
2000. év	11500	2258	11099		
2001. év	10688	2181	11197		
2002. év	10137	2790	11273		
2003. év	9954	2789	11330	16699	3736
2004. év	10017	2652	11414	16907	4020
2005. év	9723	2510	11601	16199	3800
2006. év	9327	2421	11904	15579	3672
2007. év	8414	2331	11512	14564	3682
2008. év	7363	2294	11422	13294	3510
2009. év	9223	2318	11407	14977	3324
2010. év	8994	2173	11564	14425	3146
2011. év	9391	2131	11521	14599	2964

... táblázat, Forrás: Szekszárd MJV Megalapozó vizsgálat²⁷

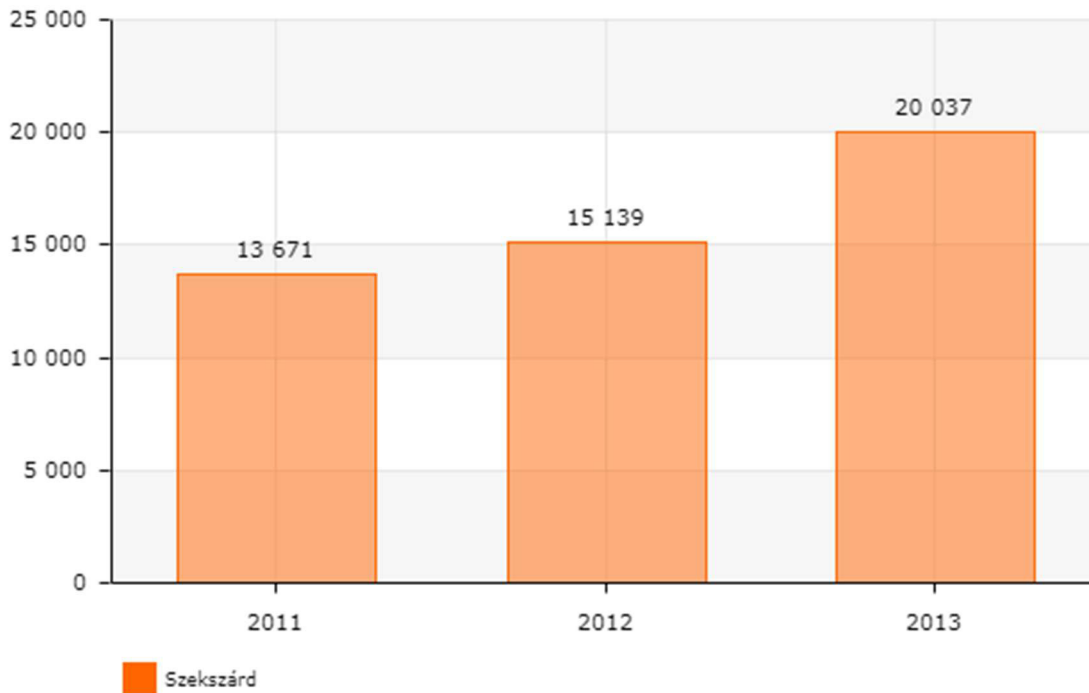
Szekszárd internet-hozzáféréssel rendelkező lakosságának száma növekvő tendenciát mutat, mely 2013-ra elérte a városban lakóhellyel regisztráltak közel 60 %-át. 2022-ben az internethozzáférési lehetőséget biztosító cégek száma a városban 26 db.²⁸

²⁷ <https://szekszard.hu>

²⁸ <http://tantusz.nmhh.hu/tantusz/>

Legalább 30 Mbps sávszélességre képes vezetékes
internet-hozzáféréssel rendelkező lakosság száma Szekszárdon (fő)

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

..... ábra, Forrás: TeIR – Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer²⁹

A város lakossága körében végzett kérdőíves felmérés információt célzott gyűjteni arra vonatkozóan, hogy a helyiek milyen céllal használják az internetet. A beérkezett válaszok alapján megállapítható, hogy a lakosság túlnyomórészt napi munkavégzése részeként és ügyintézés céljából (pl. nyomtatványok letöltéséhez és benyújtásához, ügyfélkapun történő ügyintézéshez) tart igényt használatára.

A Szekszárd intézményeiben végzett kérdőíves felmérés eredményeinek összegzése során láthatóvá vált, hogy az intézmények dolgozóinak megítélése szerint azok 14,81 %-a nincs jelen az online térben és nem nyújt lakossági digitális szolgáltatásokat. A foglalkoztatottak az internetszolgáltatást munkájuk során elsősorban notebookokon vagy személyi számítógépeken veszik igénybe. Nyilatkozatuk szerint szervezetükön belül 2014-2020 között eszközpark-fejlesztések és hálózat-, illetve szoftverfejlesztések történtek.

A városban a televíziós sugárzást a lakásokban közel 80%-ban kábeltelevízió-hálózat biztosítja. Az előfizetések száma kábeltelevízió-hálózaton a 2021. évben Tolna megye egészében 47417 db-ot tett ki, melyből optikai hálózaton 2200 db, vezeték nélküli hálózaton pedig 892 db volt található.³⁰ A kábeltelevízió szolgáltatást nyújtó cégek száma Szekszárd városában 2022-ben 7 db, IPTV szolgáltatást szintén 7 db cég biztosít. Szekszárdon valamennyi táv- és műsorelosztó szolgáltató megfelelő vételi lehetőséget tud biztosítani.³¹

²⁹ <https://www.teir.hu/its/>

³⁰ https://www.ksh.hu/stadat_files/

³¹ Szekszárd MJV Megalapozó vizsgálat, <https://szekszard.hu>

A település ellátását biztosító felszíni elektronikus hírközlési sajátos építmények – az erősítőberendezés és azok földalatti vezetékei kivételével - elhelyezésére *Szekszárd MJVÖ közgyűlésének 8/2021. (III. 8.) önkormányzati rendelete a településkép védelméről* értelmében a városközpont és a helyi védelem alatt álló területek nem alkalmasak, telepítésükre a kiemelten kezelendő tájképvédelmi területbe nem tartozó, beépítésre nem szánt területek biztosíthatnak helyszínt. A rendelet határoz továbbá afelől, hogy hírközlési adótorony a városban csak tájba illesztett módon helyezhető el, bizonyos területek (mint belterületek, védett természeti területek, illetve egyedi védettségű épület közvetlen környezete) kizárásával.³²

2.1.13 Környezetvédelem (és településüzemeltetés)

A város legújabb Környezetvédelmi Programja 2021-ben készült, 2010-ben megtörtént a felülvizsgálata. Az azóta eltelt időben a rendkívül jelentős pozitív változások mellett több területen alig-alig történt előrelépés, miközben újabb és újabb feladatok is szép számmal keletkeztek.

A település környezeti állapota, környezeti adottságai több mutató tekintetében is kedvezőek, a város lakhatósága, élhetősége környezeti, természeti szempontból általánosságban jónak minősíthető. E tekintetben a városban három jelentősebb problémával kellett és várhatóan a jövőben is kell szembenéznie, emellett a várható fejlődési trendek illetve a klíma változás további környezeti problémákat okozhatnak. A legfontosabb kérdések e tekintetben: vízkészlet, talaj állapota, közlekedési terhelés.

A mitigációs helyzetelemzés feltárása szerinti ÜHG leltár alapján Szekszárd végső kibocsátása 198433 t CO₂ e évente. Az egy főre jutó CO₂ kibocsátás 6,18 t CO₂ e/év/fő, mely az országos átlag (6,6 t/év/fő) alatti, ugyanakkor a megyei 3,21 CO₂ e/év/fő átlag kétszerese.

Az energiafogyasztásból eredő ÜHG kibocsátás 114779,14 t CO₂ e/év, mely a települési teljes ÜHG kibocsátás 57,83%-át teszi ki. Ez az 54,6%-os országos átlagot meghaladja, de a 62%-os megyei átlag alá esik. Az ipari gyártási folyamatokból származó éves ÜHG kibocsátás (39528,88 t CO₂) a teljes kibocsátás 19,92 %-a, jelentősen meghaladja az országos átlagot (10,5%). A közlekedésből eredő ÜHG kibocsátás a teljes ÜHG kibocsátás 13,73%-át adja, amely a 18%-os országos- és a 30%-os megyei átlag alatti érték. A mezőgazdaság a mitigáció tekintetében az utolsó helyen áll, az összesített kibocsátás 7283,97 t CO₂ e évente. A hulladékgazdálkodási tevékenységekből származó összesített kibocsátás (szén-dioxid egyenértékben): 13 301,48 t CO₂e, melynek 85,57%-a a szilárdhulladék-kezelésből, 14,43%-a szennyvízkezelésből származik. A hulladékból származó kibocsátás aránya 6,7%, az országos átlag (5,7) feletti értéket mutat.³³

A fenntartható fejlődés egyik eleme a klímaváltozást okozó tevékenységek csökkentése, az üvegházhatású energiaforrások kiváltása megújuló forrásokkal. A város legjelentősebb üvegházhatású gázkibocsátása az energiafogyasztásból (áram- és gázfogyasztásból), különös tekintettel az ipari felhasználók energia fogyasztásából származik. A jelenlegi rendszerek a mai technikai színvonalhoz képest nagyrészt elavultak, de korszerű berendezések alkalmazásával a fűtési költség intézményenként eltérő mértékben és módon, de jelentősen csökkenthető.

A közvilágítás korszerűsítésével, a 4300 db elavult világító berendezés modern LED-es technológiával működő lámpatestekre való cseréjével 15%-os árammegtakarítás valósul meg évente.

³² Szekszárd MJVÖ közgyűlésének 8/2021. (III. 8.) önkormányzati rendelete a településkép védelméről *, <https://net.jogtar.hu/>

³³ Forrás: Szekszárdi Megyei Jogú Város Klímastratégiája, https://szekszard.hu/application/files/7116/3516/3355/szekszard_klimastrat.pdf

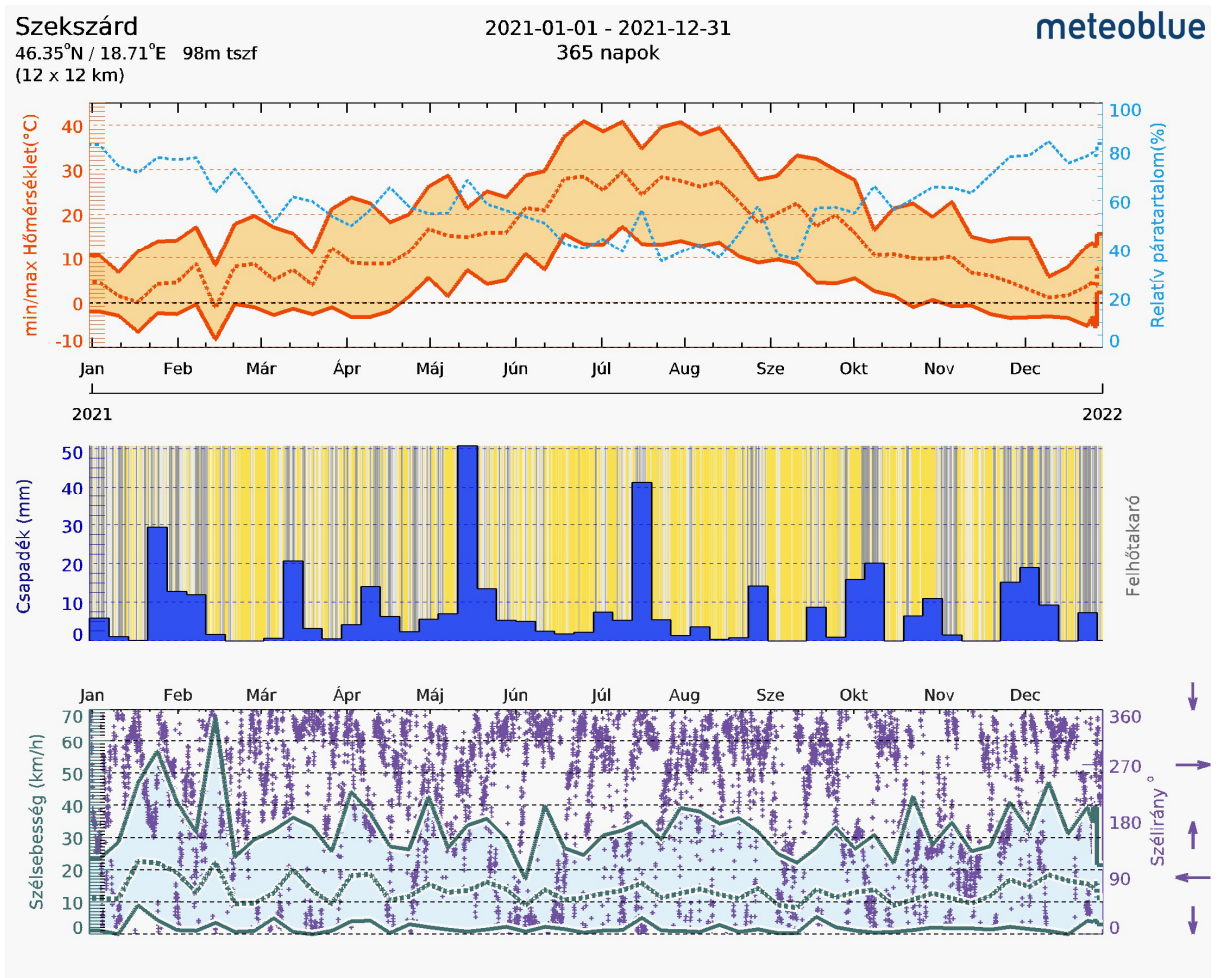
Szekszárd Megyei Jogú Város a Polgármesteri Hivatal és 4 db intézményi épület (Garay János Gimnázium, 1. számú Óvoda Wosinsky utcai épülete, 2. számú Mérey utcai Szociális Otthon és Óvoda, Kadarka Óvoda) esetében energetikai korszerűsítés (szigetelés, nyílászárócsere és fűtéskorszerűsítés), illetve megújulóenergia fogyasztás mértékének növelését célzó épületenergetikai fejlesztés (napelemes, napkollektoros rendszer telepítés) megvalósításával, összesen 2015 óta évi 28578,5 GJ megtakarítást ért el évente. Az energiatakarékos közvilágítás fejlesztéssel évi 741,804 kWh energiafogyasztás megtakarítását éri el. További 16 épület napelem rendszerének a kialakításával és 3 ütemben a település fennmaradó intézményeinek túlnyomó többségében energetikai fejlesztések megvalósításával 2021-től évi 4907,97 GJ energiamegtakarítással számol a város. A 2014-2020-as európai uniós költségvetési ciklusban 15 önkormányzati tulajdonú bérlakás felújításával, és 6 db intézményi épület (Városi Bölcsőde, Ügyeleti Központ, IV. sz. körzet és a Wigand téri felnőtt háziorvosi rendelők, Baka István és Dienes Valéria ált. iskolák) energetikai felújításával, évente 552,98 GJ megtakarítást ért el a megyeszékhely. További megtakarítást eredményez a város számára a Szekszárdi Sportközpont sportcsarnokának melegvíz ellátásának napkollektoros biztosítása, fűtési rendszerének modernizálása, valamint a geotermikus hő hasznosítása a strandszezonon kívül a sportcsarnok épületének fűtés rásegítése érdekében.

Jelenleg is folyamatban van a Polgármesteri Hivatal épületének energiaracionalizálása megújuló energia (hőszivattyú, napkollektorok) beépítésével, nyílászárók, fényforrások, elektromos aljzatok, kapcsolók cseréjével, víz- és hőszigeteléssel, elektromos hálózat felújításával.

2.1.14 Városi klíma

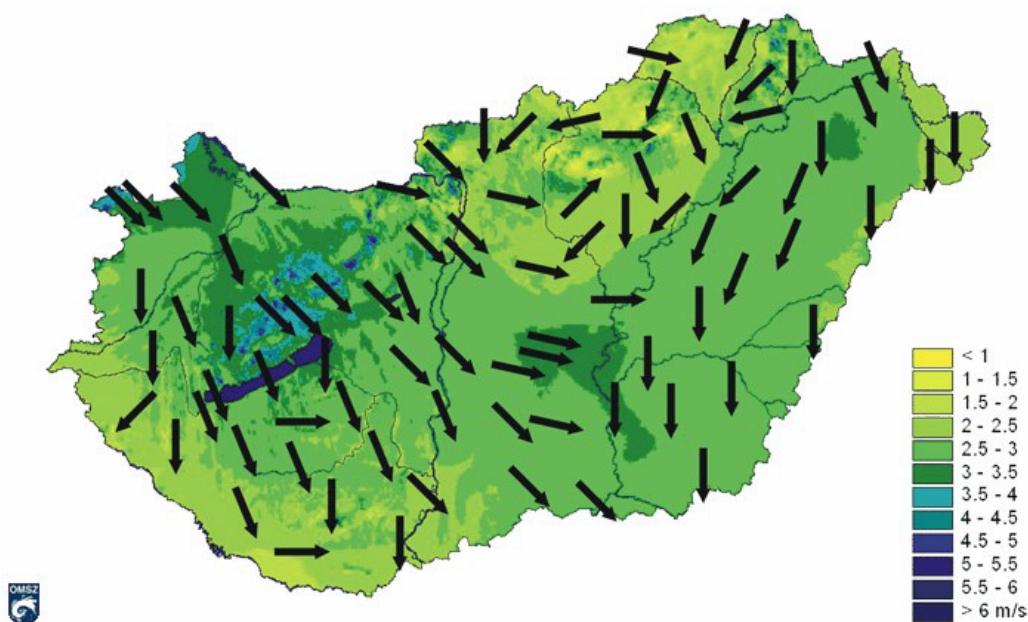
Szekszárd földrajzi elhelyezkedéséből adódóan mérsékelt kontinentális éghajlattal rendelkezik. A város helyi klimatikus viszonyai jól jellemezhetőek a település hőmérsékleti értékeinek, csapadékmennyiségének, szélesebességének és szélirányának segítségével. A térségben mért évi átlagos középhőmérséklet az Országos Meteorológiai Szolgálat 1971 – 2000 között mért adatai alapján +10-11 °Celsius-fok. A 2021-es év mérési eredményeit tekintve elmondható, hogy míg a városban mért minimum hőmérséklet február hónapban a -10 °Celsius-fokot megközelítve mutatta a legalacsonyabb értéket, a maximum érték július és augusztus hónapokban több alkalommal átlépte a 40 °Celsius-fokot. A hőmérséklet növekedésével a városban mérhető páratartalom azzal fordított arányosságban mutat csökkenést. A csapadékeloszlás tekintetében megfigyelhető, hogy az említett évben a rövid idő alatt lehullott mennyiség május – június, illetve július – augusztus hónapokban mutatta a nagyobb intenzitást: értéke 2021 május végén meghaladta az 50 mm-t. A városra jellemző a Dunántúl uralkodó északnyugati széliránya, a szélerősség január – február hónap végén mutatja a legnagyobb intenzitást.

Szekszárd 2021. évben mért klimatikus adatai

... ábra, Forrás: <https://www.meteoblue.com/hu>

Az évi átlagos szélességek [m/s] és az uralkodó szélirányok Magyarországon

..... térkép, Forrás:

https://www.met.hu/eqhajlat/magyarorszag_eqhajlata/altalanos_eqhajlati_jellemzes/homerseklet/

A klímaváltozás következményeként Magyarországon is gyakoribbá válnak a hosszú, forró, száraz nyarak és a rövid, enyhe, csapadékmentes telek. Jellemző továbbá a tavaszi és az őszi évszak rövidülése. Az országos évi átlaghőmérséklet növekvő tendenciát mutat, az aszályos időszakok száma és a hirtelen, nagy mennyiségben lehulló csapadék mennyisége szintén emelkedik.

A Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer (NATÉR) weboldalán megtekinthető ALADIN-Climate klímamodell előrejelzése alapján megállapítható, hogy a 1961-1990 referencia időszakhoz képest a 2021-2050 időszak előrevetített éves átlaghőmérséklet értéke Szekszárd városának vonatkozásában +1,5-2 °Celsius-fokos várható változást, a nyári átlaghőmérséklet tekintetében 2-2,5 °Celsius-fokos növekedést jelez. A modell a hőségriadós napok, amelyeken a napi középhőmérséklet meghaladja a 25°C-t, számának gyarapodását a 2021-2050 időszakra vonatkozóan 20-25 napban jelzi, melyek közül a forró napok száma, amelyeken a napi maximum hőmérséklet eléri vagy meghaladja a 35°C-t, 5-10 nappal növekedhet³⁴.

A klímamodell előrejelzésében az átlagos évi csapadékösszeg Szekszárd területén a 2021–2050 időszakra vonatkozóan 0-25 mm várható csökkenést mutat, míg az átlagos nyári csapadékontenzitás, mely a csapadékösszeg és a csapadékos napok számának hányadosaként értelmezhető, várható növekedése 0-1 mm-re tehető naponta.

A klímaváltozás természeti következményei mellett annak demográfiai, társadalmi és gazdasági hatásai sem elhanyagolhatóak. A NATÉR rendszer 2015-ben végzett lakossági lekérdezésének eredményei megmutatják, hogy az ország lakossága a klímaváltozást hová rangsorolja más társadalmi

³⁴ <https://map.mbfisz.gov.hu/nater/>

problémák között. A klímaváltozás mint társadalmi probléma fontosságának mutatója a lakosságtól várható jövőre vonatkozó együttműködési készséget jelöli: anyagi tehervállalási képességet és alkalmazkodásra való hajlandóságot a jövőre vonatkozóan. A probléma megítélése Szekszárd esetében az országos átlagnak megfelelően került rangsorolásra. Tolna megye lakosságának környezetvédelemhez, köztük a klímaváltozáshoz, kapcsolódó attitűdjének mértékét az országos átlagnál kedvezőtlenebb szintre rangsorolja, mely szempontrendszerből a lakosság klímaváltozás mérséklésében vállalt lehetséges anyagi szerepvállalása, azaz a klímaváltozás mérsékléséhez való anyagi hozzájárulás átlagos mértéke az országos átlag alatti fizetési hajlandóságot mutat. A helyi lakosság klímaváltozás miatti elvándorlási szándéka, várható elköltözési hajlandósága az országos átlag alatti szintre becsülhető. A klímaváltozás súlyosságának felmérésére és megoldására a Tolna Megyei Önkormányzat 2017-ben megjelentette *Tolna Megyei Klímastratégia* c. dokumentumát és 2021-ben kidolgozásra került *Szekszárd Megyei Jogú Város Klímastratégiája*.

Szekszárd közigazgatási területe, mely 96.46 km²-t fed le, biológiai szempontból aktív és inaktív részre osztható fel. Biológiailag aktívnak tekinthető a településen található azon zöldfelületek összessége, melyek összefüggő, növényzettel fedett részei a városnak. Biológiai szempontból inaktív felületnek a városi környezetben található beépített területek tekinthetők, melyek növényi borítottsága nem alkot összefüggő felületet. Szekszárd vonatkozásában a Központi Statisztikai Hivatal által nyilvánosságra hozott adatokból láthatóvá válnak ezen területek egymáshoz viszonyított arányai. Míg a burkolt, beépített felületek aránya a 2020-ban végzett területmérés alapján 51,26 %-ot tett ki (49,46 ha), a biológiailag aktív felületek, mint erdők, közparkok és közkertek összességének mérete ugyanezen évben elérte a város közigazgatási területének 48,72 %-át (47 ha). Utóbbi kategóriában a fátlan zöldfelületek (közparkok és közkertek együttesen 44 hektáron) aránya a város teljes zöldterületének legnagyobb részét, 93,62 %-át teszik ki, míg a fásított zöldfelületek annak csupán 6,38 %-át (3 ha) képezik. A KSH által szolgáltatott területi adatok a 2018-2020 időszakra vonatkozóan jelzik a Szekszárd városában található közparkok területének kismértékű csökkenését, illetve a közkertek összterületének gyarapodását³⁵.

Szekszárd biológiailag aktív területeinek mérete (ha)

Szekszárd	Erdő (ha)	Közpark (ha)	Közkert (ha)	Összes zöldterület (ha)
2018	3	35	8	46
2019	3	25	21	49
2020	3	23	21	47

.... ábra, Forrás: Központi Statisztikai Hivatal – saját szerkesztés

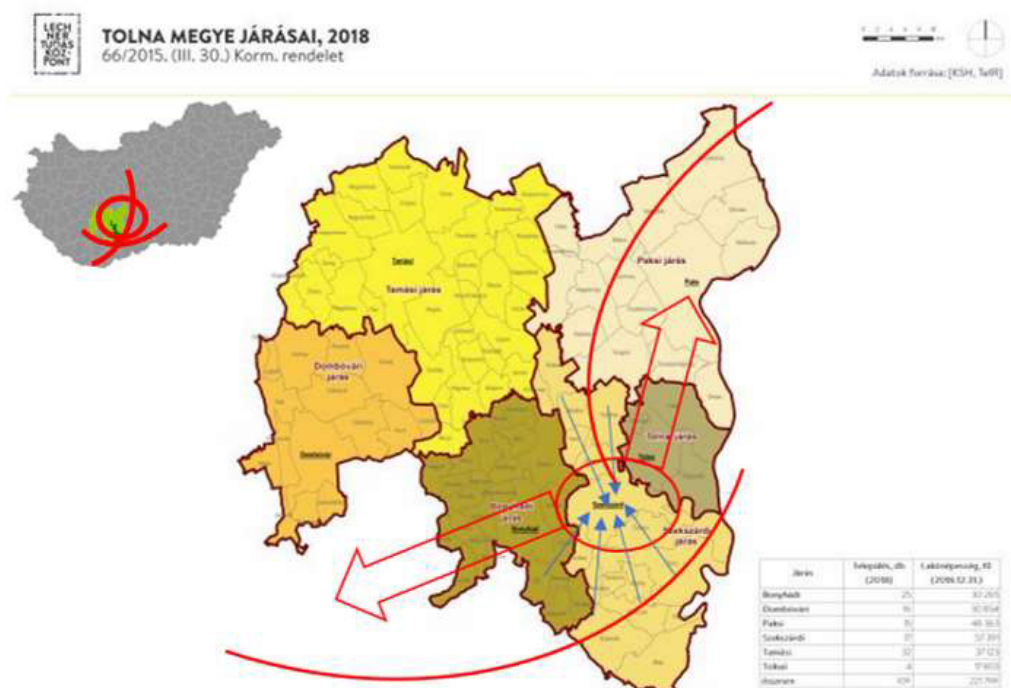
A településen végzett lakossági kérdőíves felmérés eredménye a város zöldterületei, mint életminőséget befolyásoló tényező kapcsán közepes mértékű elégedettséget mutat (értéke az 1-től 5-ig terjedő skálán, ahol a legkedvezőbb választ 5 pont jelöli, átlagosan 2,46). A megkérdezettek 53,61 %-a látogatja ezeket a területeket legalább heti rendszerességgel, vonzóbbá tételüket elsősorban sétautak fejlesztésével, utcabútorok és testedző eszközök kihelyezésével, játszótér fejlesztéssel és gyakoribb kültéri programok szervezésével tartják elképzelhetőnek.

³⁵ https://www.ksh.hu/stadat_files/kor/hu/kor0011.html

2.2 Területi lehatárolás

Tolna megye közigazgatási egység Magyarországon, a Dél-Dunántúlon. Északról Fejér megye, keletről a Duna és Bács-Kiskun megye, délről Baranya, nyugatról pedig Somogy határolja. Tolna megyében 6 járás³⁶, 11 város³⁷, és 109 település található. A 3703,31 km² területű és mintegy 231 183 lakosú megye megyeszékhelye Szekszárd. A megyei jogú város megyeszékhely és egyben a Szekszárdi Járás járásközpontja is. A járáshoz 17 település tartozik, ebből 2 város (Szekszárd, Bátaszék). Tolna megye jellemzően vidékies térség, erőteljes agrárjellege meghatározza a települések arculatát. A mezőgazdasági termékek előállítására jelentős és a megye jól képzett mezőgazdasági szakembergárdával rendelkezik, de az adottságokra épülő feldolgozóipar szinte teljes mértékben hiányzik. Paks, mely az ország villamos-energia szükségletének 40%-át termeli, stratégiai szerepet játszik a gazdasági életben, termelése pozitív irányban téríti el a megye gazdasági mutatóit. A járasok - komplex mutató alapján - emelkedő sorrendbe állított listáján a Szekszárdi járás a „A Kormány 106/2015. (IV. 23.) Korm. rendelete a kedvezményezett járasok besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Kormányrendelet módosításáról” szóló 2.számú melléklete szerint az országosan 198 helyből álló listán a 139. helyen áll (komplex mutató értéke 54,40). A Szekszárdi járás nem kedvezményezett, nem fejlesztendő, és nem komplex programmal fejlesztendő járás.

Tolna megye járásai (2018)

.... térkép, Forrás: [TelR.hu](http://www.terport.hu)³⁸ - saját szerkesztés

³⁶ Bonyhádi, Dombóvári, Paksi, Szekszárdi, Tamási, Tolnai járás

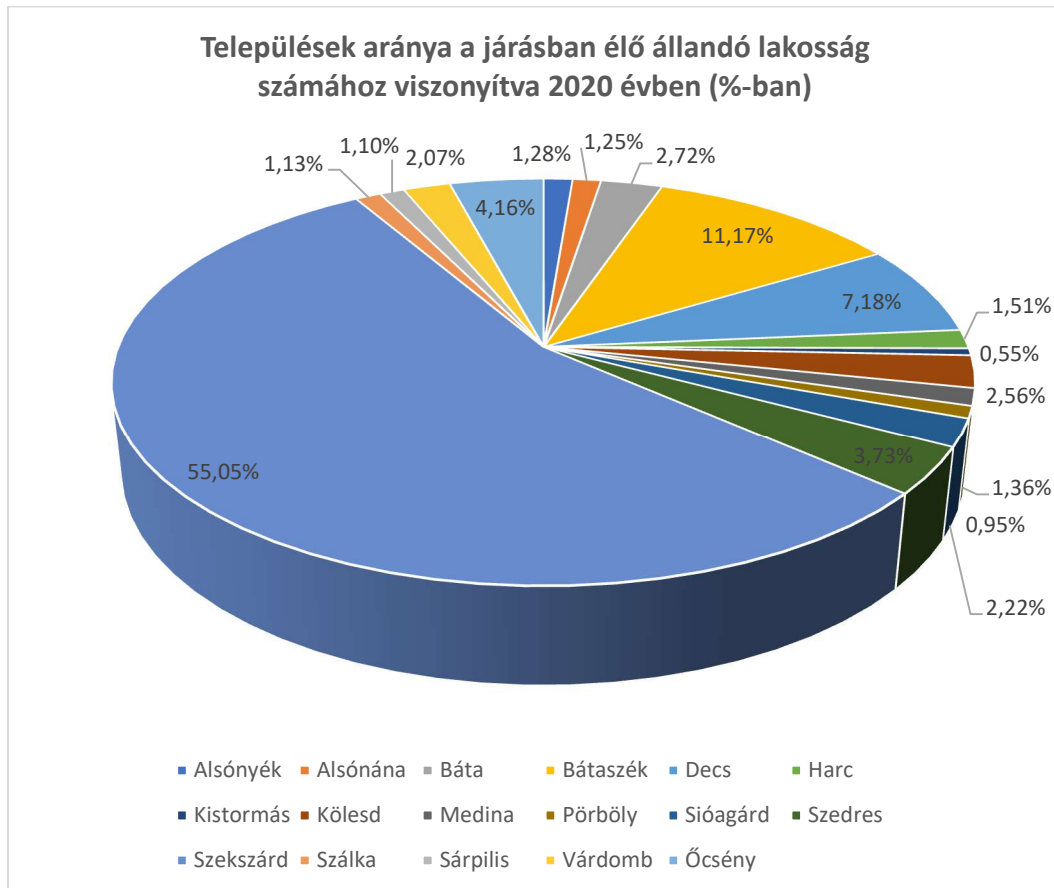
³⁷ Bonyhád, Bátaszék, Dombóvár, Dunaföldvár, Gyöngyös, Nagymányok, Paks, Simontornya, Szekszárd, Tamási, Tolna

³⁸ <http://www.terport.hu/tematikus-terkepek/tolna-megye-jarasai-2018>

2.2.1 A várostérség lehatárolása, bemutatása

Tolna megye népességének több mint 14%-a él az ország legkisebb megyeszékhelyén Szekszárdon. A 96,28 km² területű megyeszékhely népsűrűsége 341,13 fő/km².

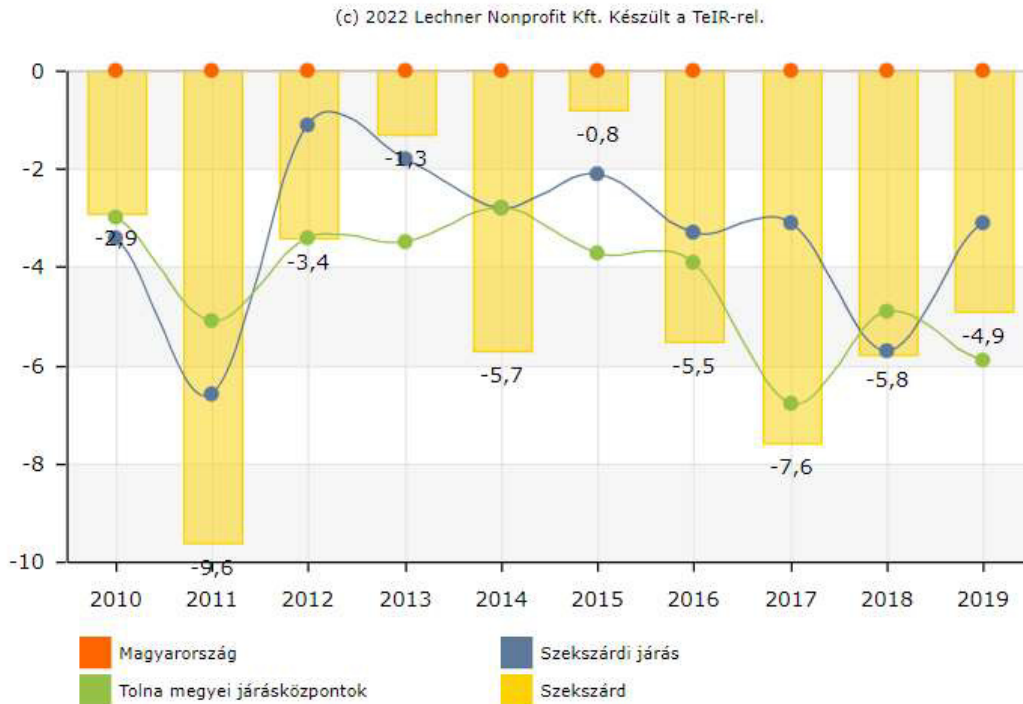

ábra, Forrás: BM nyilvántartó rendszer – saját szerkesztés

Szekszárd megyei és járási szerepe

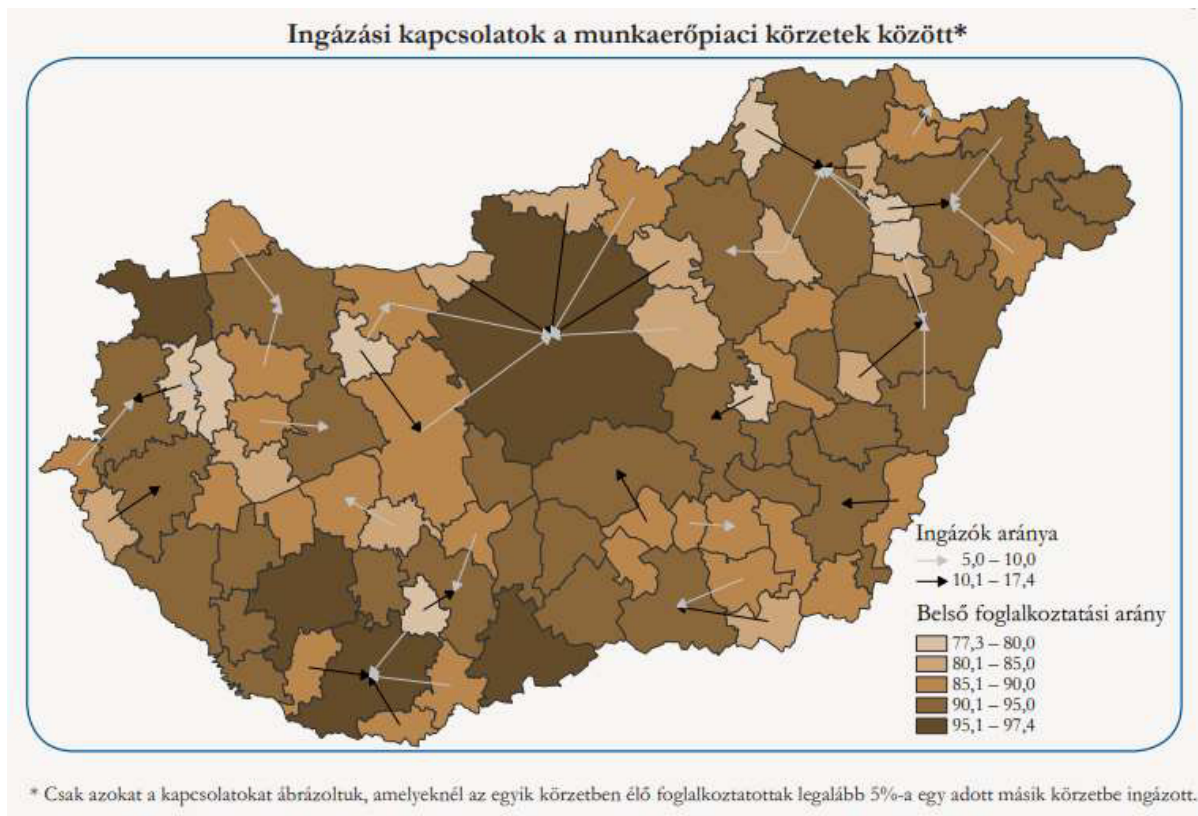
Tolna megye és Szekszárd viszonya kiegyensúlyozott, hiszen Szekszárd a megye lakónépességének csak mintegy 14%-a számára nyújt állandó lakóhelyet, így Tolna megye demográfiai szempontból nem számít egyközpontúnak, a többi város (főként Dombóvár) nagyságrendjét tekintve nem szakad el teljesen Szekszárdtól. Megyei jogú városként Szekszárd – a fővárostól eltekintve – az ország első önkormányzati kategóriájában szerepel. A megyei jogú városok között Szekszárd fejlettségét tekintve az alsó harmadban foglal helyet. Szekszárd a Dél-dunántúli régióba tartozik a statisztikai-tervezési régiók lehatárolása vonatkozásában. Magyarországon 23 kategóriába sorolt, négy funkcionális (agglomeráció, agglomerálódó térség, urbanizálódó térség, nagyvárosi településeggyüttes) településeggyüttes lehatárolásában Szekszárd nagyvárosi településeggyüttesként deklarálódott. Ennek ellenére Szekszárdot, mint foglalkoztató központi szerepet betöltő város körül kialakultak alvó települések (Őcsény, Decs, Sárpilis, Sióagárd, Kakasd, Szálka, Alsónána), ahonnan az ott helyben élő lakosok a megyeszékhelyen működő munkahelyeikre ingáznak.

Vándorlási egyenleg (állandó, ideiglenes együtt)

ábra, Forrás: TeIR

Az ingázás lehet választott, de lehet kényszerű döntés. A munkavállalók egy része úgy ítéli meg, hogy érdekesebb nem a lakóhelyén dolgozni, míg másoknak nem áll rendelkezésre helyben megfelelő munkalehetőség. Az ingázók korösszetétele jellemző a 30 éven aluliak magas száma, mivel ők könnyebben vállalják az ingázással járó kényelmetlenségeket, mint az idősebb korú munkavállalók. Különösen érvényes ez a családot még nem alapított, függetlenebb életformát kialakító fiatalokra. Az elvándorlók, illetve az odavándorlók száma egy a település teljes népességéhez viszonyított érték ezrelékben megadott mértékben. Az odavándorlási és elvándorlási arányszám különbsége a belső vándorlási egyenleg, amely azt mutatja meg, hogy egy adott település népessége valamely évben hány ezrelékkal nőtt vagy csökkent a belső vándorlás következtében. A vándorlási egyenleg Szekszárdon fokozatosan csökkenő tendenciát mutatott 2017-2019 időszak között. Az elvándorlási egyenleg negatív értékét egyrészt a fiatal munkaképes korú lakosság foglalkoztatási célú elvándorlása, másrészt a település lakosságának korösszetételének kedvezőtlen hatása, az állandó lakossághoz viszonyított, növekvő időskorúak száma okozza. Szekszárdról jellemzően a Paksi Atomerőműnél meglévő, és a Baranya megyei Pécs megyeszékhelyen található munkahelyekre ingáznak.

ábra, Forrás: KSH - Munkaerőpiaci körzetek Magyarországon tanulmány

Szekszárd a megye számára teljes értékű középszintű ellátó-szolgáltató központ, a megye lakossága számára szinte teljes szolgáltatási potenciállal rendelkezik. Szekszárd vonzáskörzete (funkcionális város térség) ugyanakkor több tekintetben meghaladja a megye területét. A város intenzív vonzáskörzete kiterjed a megye középső területeinek jelentős részére is. Funkcionális értelemben Szekszárd teljes értékű megyeszékhelyként határozható meg, melyben a felsőoktatás tekintetében megjelennek regionális elemek is (Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Főiskolai Kara), de érdemben nem nő ki a megyeszékhelyi, középvárosi meghatározottságból.

Közigazgatási funkció

Tolna megye

Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése
 Önkormányzatok és önkormányzati hivatalok jogalkotó és általános igazgatási tevékenysége:

1. Pályázat- és támogatáskezelés, ellenőrzés
2. Más szervek részére végzett pénzügyi-, gazdálkodási, üzemeltetési, egyéb szolgáltatások
3. Országgyűlési, önkormányzati és európai parlamenti képviselőválasztásokhoz kapcsolódó tevékenységek
4. Országos és helyi népszavazással kapcsolatos tevékenységek
5. Területfejlesztés igazgatása

Szekszárd Megyei Jogú Város

Szekszárd megyei jogú városban működő önkormányzat hivatalos megnevezése Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata, melynek illetékességi területe Szekszárd város közigazgatási területe. Az

önkormányzat feladat- és hatásköreit a Szekszárd Megyei Jogú Város Közgyűlését illetik meg. Szekszárd Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala feladat- és hatásköreit a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 10-17. §-a szabályozza. Az önkormányzat anyagi lehetőségeitől függően éves költségvetésében meghatározza, hogy a helyi közszolgáltatások körében mely feladatokat, milyen mértékben és módon látja el. Az önkormányzati feladatokat a Közgyűlés és szervei - a polgármester, a Közgyűlés Bizottságai és szakmai tanácsadó testületei (Tanácsok), a Polgármesteri Hivatal, a jegyző és a társulás - látják el.

Szekszárd Megyei Jogú Városban működő nemzetiségi önkormányzatok

1. Szekszárdi Német Nemzetiségi Önkormányzat
2. Szekszárdi Roma Nemzetiségi Önkormányzat

Bizottságok

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatának Bizottságai:

1. Pénzügyi Bizottság
2. Gazdasági és Városfejlesztési Bizottság (szakmai tanácsadó testülete a Közlekedési Tanács)
3. Oktatás, Sport és Ifjúsági Bizottság
4. Kultúra, Civil szervezetek, Városmarketing Bizottság
5. Települési Értéktár Bizottság
6. Ideiglenes Bizottság

A Polgármesteri Hivatal az alábbi belső szervezeti egységekre tagozódik:

1. Önkormányzati és Szervezési Igazgatóság
2. Hatósági és Koordinációs Igazgatóság
3. Beszerzési és Jogi Igazgatóság
4. Városfejlesztési és Üzemeltetési Igazgatóság
5. Gazdasági Igazgatóság

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatának társulásai:

1. Szekszárd és Környéke Alapellátási és Szakosított Ellátási Társulás
2. Szekszárd és Környéke Szociális Alapszolgáltatási és Szakosított Ellátási Társulás
3. Cikói Hulladékgazdálkodási Társulás

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata által fenntartott intézmények:

1. Wosinsky Mór megyei Múzeum
2. Tolna Megyei Illyés Gyula Könyvtár
3. Egészségügyi Gondnokság
4. Városi Bölcsőde
5. Szekszárdi Gyermekklánc Óvoda
6. 1. és 2. sz. Óvoda

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatának társulásai által fenntartott intézmények

1. Szociális Központ
2. Humánszolgáltató Központ

A Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzat működési alapelveként rögzíti, hogy az önkormányzati döntés-előkészítési folyamatba bevonja a civil szférát. Az önkormányzat hivatala civilreferenst

alkalmaz. Az önkormányzat a referens útján biztosítja az önkormányzat és a civil szervezetek közötti kapcsolat és együttműködés folyamatosságát. Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata szorgalmazza, hogy a civil szféra aktív tagjai és az általuk generált civil közösségek közös célokat és stratégiákat dolgozzanak ki. Az önkormányzat a helyi civilek önszerveződése által létrehozott Szekszárdi Civil Kerekasztalt (SZCK) legitim partnerének ismeri el, továbbá nyitott az újabb típusú együttműködések irányában is.

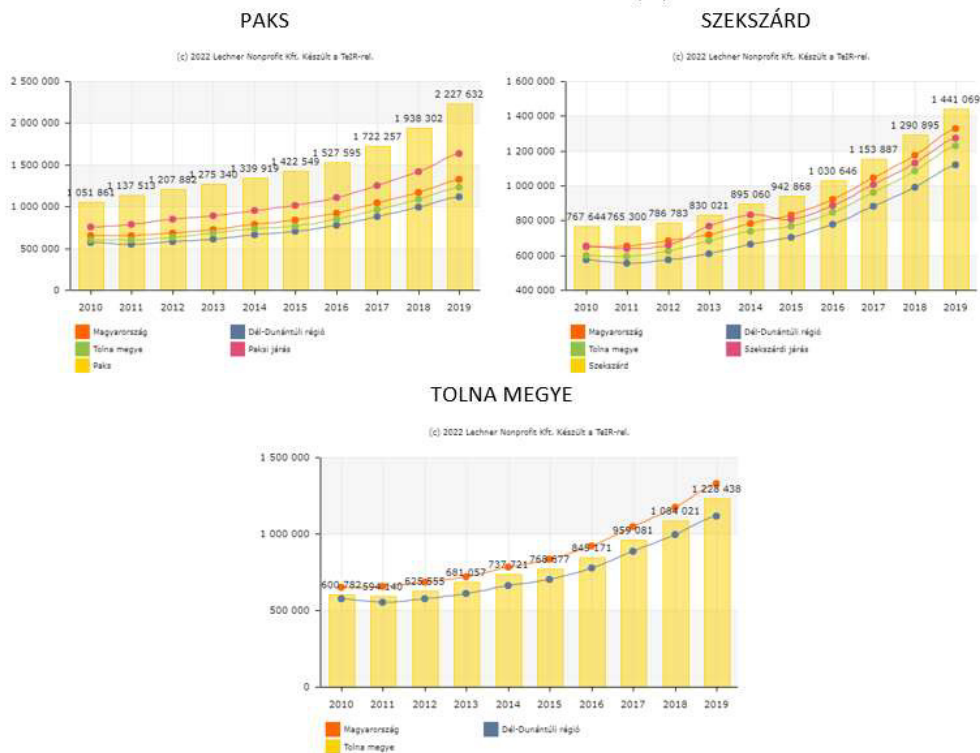
Szekszárd Megyei Jogú város testvér- és partner városai:

- Bezons (Franciaország – 1967 óta)
- Óbecse (Szerbia és Monenegró - 1975 óta)
- Tornio (Finnország – 1986 óta)
- Bietigheim-Bissingen (Németország – 1989 óta)
- Lugos (Románia – 1993 óta)
- Waregem (Belgium – 1993 óta)
- Ravenna megye (Olaszország – 1996 óta)
- Facsád (Románia – 1998 óta)

Gazdasági funkció

Tolna megye a bruttó nemzeti termék 2,1 %-át állítja elő, így az egy főre jutó GDP az országos átlag 83,7%-a. A gazdasági hatékonyság 15%-kal marad el az országos szinttől, ugyanakkor a régió átlagánál magasabb a termelékenységek és az átlagkereset. A Paksi Atomerőmű termelése pozitív irányban torzítja Tolna megye gazdasági mutatóit, valamint az átlagkereset alakulását is. Az erőműnek köszönhető statisztikai átlag emelésével a megye többi gazdasági szereplőjéről összesítve nem a valóságos képet kapjuk, a Szekszárdi járásnak - és vele együtt a megye többi járásának - a Paksi járáson kívül nincs pozitív hozadéka.

Egy lakosra jutó összes jövedelem Pakson, Szekszárdon és Tolna megyében
2010-2019 közötti időszakban (Ft)

ábra, Forrás: TeIR, Helyzet-ter-kep, saját szerkesztés

A megye alapvetően mezőgazdasági beállítottságú, a mezőgazdasági termékeket feldolgozó ipar - a malomipar kivételével- szinte teljesen hiányzik. Egyedül a tejipar (Tolnatej Zrt.) termelése jelentős, amely a változások hatására sem esett vissza, és Szekszárdon, Dombóváron és Tamásiban jelenleg is fontos szerepet játszik.

A megyeszékhely piaca térségi szempontból a teljes megyei lakosság ellátására alkalmas. A városban kiskereskedelmi üzletek működnek és a járásközpont kereskedelmi központként a járáson túlmutató ellátási körzettel rendelkezik (barkácsáruházak, bevásárló központ).

Pénzügyi szolgáltatók

A városban működő 11 bankfiók és a pénzügyi szolgáltatók ellátási területei megyei szintű ellátásúak.

Közszolgáltatók

Megyei ellátási területtel rendelkező szolgáltató központok Szekszárdon

Kommunális szolgáltató

ALISCA TERRA Kft. Hulladékgazdálkodási Társulás

Társulásban résztvevő települések: Szekszárd-Alsónána-Alsónyék-Báta-Bátaszék-Bogyiszló-Decs-Dunaszentgyörgy-Fadd-Felsőnána-Harc-Kéty-Kistormás-Kölesd-Medina-Murga-Kajdacs-Őcsény-Pörböly-Várdomb-Sárpilis-Zomba-Sárszetnlőrinc-Sióagárd-Szálka-Szedres-Tengelic-Tolna

A „Dél-Baltoni és Sióvölgyi Települési Szilárd Hulladékgazdálkodási Programhoz” 204 település csatlakozott Somogy, Baranya és Tolna megyéből, közöttük Szekszárd Megyei Jogú Város is. A program keretében Szekszárdon a már meglévő 12 sziget mellé 53 db új szelektív hulladékgyűjtő sziget került kihelyezésre, valamint 6 db speciális hulladékszállító gépjármű került beszerzésre. Nagyobb hangsúlyt fektetni az illegális hulladéklerakások kialakulásának megakadályozására, illetve a meglévő lerakók felszámolására. Az illegális lerakók nagy többsége közterületen található, ami a becslésünk szerint városunk költségvetését több tízmillió forinttal fogja megterhelni a jövőben.

Távhőszolgáltató

Szekszárdi Táv hőszolgáltató Nonprofit Szolgáltató Kft. főtevékenysége a gőzellátás, légkondicionálás.

Energia szolgáltató

NKM Nemzeti Közművek Zrt.

NKM Földgázszolgáltató Zrt. szabadpiaci földgáz kereskedelem és egyetemes szolgáltatás keretében szolgálja ki ügyfeleit.

E.ON Dél-dunántúli Áramszolgáltató Zrt. tevékenysége az áramszolgáltatás. 2014-ben pályázati forrás segítségével modern LED-es technológiával működő lámpatestekre cseréltünk 4300 db elavult világító berendezést. A város célja a lakossági, közlekedési és közbiztonsági igényként felmerülő közvilágítási hálózat további bővítése.

Víz- és csatornamű szolgáltatás

Szekszárdi Víz- és Csatornamű Kft.

A város közmű-ellátottságának 100 %-ra emelését célozza meg a város a meglévő hálózat tervszerű felújítása mellett. Évente legalább 60 millió forint beruházási keretből folytatja az ivó- és szennyvízhálózat rekonstrukcióját. A víziközmű fejlesztése során hálózatrekonstrukciót és-bővítést (pl. Anna major, József pusztá, Ózsák pusztá, Kendergyár) irányoz elő a város. Szekszárd közműellátottsági statisztikája kiváló, de a város számos területén már előregedett a rendszer. A régi csövek cseréje előbb-utóbb elkerülhetetlenné válik.

Temetkezési szolgáltatás

Panteon Kegyeleti Szolgáltató Kft.

Az Alsóvárosi temető bővítése és az új ravatalozó és további urnafalak építése és az Újvárosi temetőben kialakított új sírhelyparcellák kialakítása mellett mindkét helyen a meglévő kőzúzalékos utak rendszeres, szükség szerinti felújítását, illetve azokon szilárd burkolat létesítését kell elvégezni.

Internet szolgáltató

Szekszárdon több internetszolgáltató (Telekom, Vodafone, Terra Kft., GigaNet, DigiNet, Bigblu, Tarr Kft., Vidanet Kft.) közül választhat a város lakossága a használni kívánt funkciójuk, a sáv szélesség alapján.

	tényező	város szerepe	települések köre	települések száma és/vagy felsorolása
A.) Kötött	közigazgatási egység	megyeszékhely	megye települései	-
		járasközpont	járás települései	Szekszárdi járás települései
	körjegyzőség léte	körjegyzőségi központ	a körjegyzőségéhez tartozó települések	-
B.) Rugalmas	agglomerálódás	agglomerációs központ	azon települések köre, ahová a városból jellemzően kiköltöznek a helyi lakosok, akik munkavégzés és szolgáltatások igénybevétele céljából továbbra is a városhoz kötődnek	-
	foglalkoztatás	vonzásközpont ³⁹	az adott városba irányuló munkavégzési célú ingázás kibocsátó településeinek köre	Szekszárd MJV
	funkcionális	szolgáltató központ	a város által nyújtott alap, és közép-szintű köz- és piaci szolgáltatásokat napi szinten igénybe vevő térségi lakosok települései	Szekszárd MJV
		szolgáltatói hálózati központok (nem szükségszerűen)	bizonyos térségi szinten szervezett (köz) szolgáltatásokban résztvevő települések köre (társulások pl. szociális gondozás, idősellátás, családsegítés, orvosi ügyelet stb.)	-
fejlesztési cél alapon	a térségi fejlesztéseket koordináló önkormányzat (nem feltétlen, hiszen ágazatonként eltérő lehet a központ pl. szennyvízkezelés)	közmű, turisztikai fejlesztések és szolgáltatások, beszállítói hálózatok (jellemzően csak az agráriumban, hagyományos város-vidék kapcsolat-rendszer)	-	

³⁹ Javasolt forrás: KSH Munkaerőpiaci körzetek Magyarországon c. tanulmány (2017)

2.3 Helyzetértékelés, szintézis

2.3.1 Prosperáló város

Szakági területek	Értékelési szempontok
<p>A város, várostérség gazdasága</p>	<p>P1: Térségi gazdasági és innovációs ökoszisztéma jellemzői (ágazati együttműködések, térségi hálózatosodás, kulcsszereplők jelenléte, innovációteremtés, innovációterjedés)</p> <p>A városban a működő vállalkozások száma az elmúlt évtizedekben folyamatosan emelkedett. A vállalkozások fejlődéséhez nagyban hozzájárulhat, ha azok együttműködnek egymással, ez a városban az autóipar és a borászati cégek között valósul meg leginkább, de emellett hulladékfeldolgozó klaszter is működik. A tudástranszfer többféleképpen megvalósulhat. Az ipari parkban a vállalatok fizikai közelsége egymáshoz kézenfekvővé teszi az együttműködést. Vállalkozói fórumok megtartásával feltárhatóak lennének a közös igények és lehetőségek, ahol az önkormányzat akár közvetítői szerepet is elláthatna. A jövőben a város egyik kiemelt beruházása egy új könyvtár és tudásközpont lehet, amely hozzájárulna a helyiek szellemi fejlődéséhez és innovatív készségeik kibontakozásához.</p> <p>A településen a borászati, az autóipari és a dél dunántúli hulladékfeldolgozó klaszter működik érdemben a városban, érdekképviselői szervként megyei iparkamara is meghatározó szereppel bír.</p>
	<p>P2: A humán erőforrás jellemzői és azok viszonya a helyi gazdaság igényeihez:</p> <p>Szekszárd népességére az elöregedés a jellemző. A csökkenő lakosságszám, a negatív vándorlási egyenleg a lakosság korösszetételére is kedvezőtlen hatást gyakorol, ami foglalkoztatási szempontból hátrányosan érinti a város gazdasági folyamatait. A felsőfokú végzettségűek és a szakmával rendelkező fiatalok elvándorlása magasszámú, ez a munkaképes korúak számának csökkenését okozza, mely negatív tendencia az időskorúak számához viszonyítva növekvő terhet jelent a jövőben a szociális szolgáltatások költségeinek előteremtésének vonatkozásában, valamint foglalkoztatási szempontból is kihívást jelent Szekszárd gazdasági szereplői számára. Az álláskereső korosztályi arányai között nincs túl nagy eltérés, az iskolázottsági szint azonban jelentősen befolyásolhatja a foglalkoztatási rátákat. Az önkormányzat a mélyszegénységben élők helyzetének javítására részt vesz a közmunka programban, a programban résztvevők száma 2016-2021. év között folyamatosan csökkenő tendenciát mutatott, ami emeli a sikeresen visszakerülők számát az elsődleges munkaerő-piacra, és a közfoglalkoztatásba bevontak létszáma a foglalkoztatottak létszámát erősíti.</p>
	<p>P3: Gazdasági igényeken alapuló humán infrastruktúra, oktatási-nevelési intézményrendszer jelenléte:</p> <p>A gazdaság fejlesztésében a szakképzett, magasán kvalifikált munkaerő rendelkezésre állása kulcsfontosságú. A Szekszárdi Szakképzési Centrum és a helyi vállalkozók közötti duális oktatásban történő együttműködésének célja a szakmát tanuló diákok gyakorlati tudásának erősítése, munkatapasztalat megszerzésének elősegítése. A helyi vállalkozások és a szakképzésben résztvevő oktatási intézmények együttműködése a gyakornoki programokon és duális képzéseken túl a tananyag összeállításában fontos szerepet játszhat. Szekszárdon a 2015. évi adatok alapján 11 középfokú oktatási intézmény működött, melyből kilenc a szakképzésben érdekelt. A Pécsi Tudományegyetem Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kara a mezőgazdasági, a vidékfejlesztési agrármérnöki és a környezetkultúra szakirányokkal város és a várostérség részben agráripari munkaerő piaci profiljához illeszkedő képzéseket is nyújt. A 2011-es népszámlálás adatai alapján összességében elmondható, hogy az érettségizett és felsőfokú tanulmányokat folytató lakosság száma a településen élők számának a felét teszik ki, ami a város jövőbeli fejlődésének egyik kulcsa lehet.</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>P4: Gazdasági szereplők tőkeereje (magánberuházások alakulása) A vállalkozások túlnyomó többségét mikro- és kisvállalkozások teszik ki. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a városban ne lennének jelen tőkeerős, beruházni képes hajlandó vállalkozások. A város ipari gazdasági területen működő cégek között hagyományosan tőkeintenzív vállalkozások is jelen vannak. Az elmúlt évek beruházásai, a csarnoképítések az ipari parkban mind arra mutatnak, hogy a városban rejlő gazdasági potenciált egyre többen felismerik.</p> <p>P5: A helyi gazdaság ágazati szerkezete (vállalkozások ágazati megoszlása) Az elmúlt két évtizedben mind a regisztrált egyéni vállalkozások, mind a kft-k száma folyamatosan emelkedett, ami élenkülő vállalkozó kedvre utalt. Ezt támasztja alá az is, hogy a főállású egyéni vállalkozók száma 2008 és 2020. között mintegy 8-10 %-kal emelkedett. Az elmúlt évtizedekben a regisztrált kft. számára vonatkozó trendvonal üteme is kedvező volt, bár az elmúlt egy-két évben a legelterjedtebb vállalkozási formában tevékenykedő vállalkozások köre nem bővült.</p> <p>A vállalkozások nemzetgazdasági ág szerinti megoszlását vizsgálva látható, hogy a településen működő vállalkozások több, mint 13 %-a mezőgazdasági vállalkozás, ez magasabb, mint az országos átlag, feltehetőleg a borászati tevékenységnek köszönhető. A fentiekén túl meghatározó szerepe van a város életében a feldolgozóiparnak (elsősorban élelmiszeripar, könnyűipar), de a legtöbb vállalkozás a szolgáltató szektorban dolgozik, ezen belül kifejezetten sokan tevékenykednek a kereskedelem, gépjárműjavítás, és a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység területeken is. Ez utóbbi területen a szektor kifejezetten erősnek is mondható, mivel a vállalkozások közel 40%-a társas vállalkozásnak minősül.</p> <p>2019. évben Tolna megye legnagyobb árbevételű vállalkozásai közül mintegy 20-22 cég volt szekszárdi székhelyű volt. A feldolgozóipar továbbfejlesztése jövedelmező irány lehet a helyi gazdaság fejlődésében. A feldolgozóipar fejlesztésében a helyi erősségekre, hagyományokra, természeti és logisztikai adottságokra érdemes támaszkodni.</p> <p>P6: A helyi gazdasági infrastruktúra helyzete (kereslet-kínálat, közművesítettség, ipari parkok, iparterületek jellemzői) Az elmúlt években jelentősen javultak a helyi gazdaságot kiszolgáló infrastrukturális feltételek. A város megközelíthetőségét javító közúti infrastrukturális fejlesztések a javították a teherforgalom lehetőségeit. A közúthálózatfejlesztésére további igény mutatkozik, főként a belvárost elkerülő út befejezésére van jelentős igény.</p> <p>Az elmúlt években tovább bővült a város déli részén található ipari park. Az ipari park új területei iránt magas érdeklődés mutatkozott, mára lényegében teljes az ipari park kihasználtsága. A Modern Városok Program keretében a település az ipari parkok bővítése mellett kötelezte el magát, amely további gazdasági fejlődést eredményezhet a városban. Szekszárd gazdaságának az egyik alapja, a város egyik vonzereje a borászati tevékenység, az erre épülő gasztró és ökoturizmus.</p>
<p>A város, várostársaság szolgáltatási mixe</p>	<p>P7: A helyi gazdaságot kiszolgáló szolgáltatási mix jelenléte (fejlett üzleti szolgáltatások elérhetősége, a munkavállalók gyerekei számára bölcsőde/óvoda stb.) A település egy kiemelt célja a prosperáló gazdaságfejlesztés, amelynek fontos része, hogy a városban egy olyan környezet jöjjön létre, amely a helyi gazdasági szereplők igényeit képes kielégíteni. Ennek érdekében a város olyan ingatlanokat és területeket jelöl ki, amelyek iparitechnológiai, mezőgazdasági, feldolgozóipari, szolgáltató és K+F beruházásokra alkalmasak, és amelyeket az ezekben az ágazatokban tevékenykedő vállalatok részére tud bocsátani. A helyi mikro- és kisvállalkozások jellemzően nehezebben ellenállnak a piac kihívásainak, annak ellenére, hogy számos vállalkozó kiváló minőségű terméket állít elő. A helyi vállalkozók jobb érvényesüléséhez a városnak megfelelő ösztönzőket, képzéseket, tájékoztatást, mentorálást, kapcsolatépítési lehetőségeket kell biztosítania.</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
Az önkormányzat(ok) gazdálkodása	<p>P8: Önkormányzat településfejlesztési forrásainak összetétele, s az elmúlt 5 év tendenciái a saját forrás és a támogatások megoszlását is vizsgálva</p> <p>Az önkormányzat éves összes költségvetési bevétele az elmúlt néhány évben – elsősorban a kovidnak köszönhetően -csökkent, a költségvetési kiadások és bevételek egyensúlyban voltak. Ez részben azzal magyarázható, hogy a városnak jelentős összegű adósságot kellett törlesztenie. A korábbi években felhalmozott adósságok miatt a városvezetésnek korlátozottak voltak a lehetőségei az önerőből történő beruházások megvalósításaira. Az elmúlt években 2015-ben volt a legmagasabb az önkormányzati beruházások aránya az összes kiadáshoz képest 37%-kal. 2020-ban a kiadásoknak mindössze 14%-át tették ki a beruházások. A beruházások mellett a felújításra fordított költségek csökkentek jelentősen, mindössze a költségek 1%-et teszik ki az erre a célra fordított összegek. A korábbi időszakhoz képest a város a 2021-2027-es időszakban az operatív programokon keresztül lényegesen kevesebb forráshoz juthat hozzá, épp ezért elengedhetetlen, hogy a város a jövőben gazdaságosabban és hatékonyabban használja fel a forrásait, továbbá keresnie kell az alternatív forrás lehetőségeket (pl. közvetlen EU-s források).</p>
	<p>P9: Önkormányzati település- és gazdaságfejlesztési együttműködések bemutatása:</p> <p>Szekszárd életében 137, a közösségi élet minden területét lefedő önkéntes és civil közösség által végzett tevékenység kiemelkedő jelentőségű. Szekszárd város önkormányzatával a fenntarthatósági folyamatok elősegítése érdekében civil szervezetekkel és alapítványokkal működik együtt. Szekszárd MJV Önkormányzata a városi szintű civil ügyekben deklaráltan együttműködő legitim civil partnere a Szekszárdi Civil Kerekasztal, mely a civil kontroll lehetőségét is megteremti a döntés előkészítés és végrehajtás során. A városfejlesztésben egyre nagyobb szerepet kapnak az alulról szerveződő kezdeményezések, a döntéshozatalba jobban bevonásra kerül a lakosság.</p> <p>A 2011-es népszámlálási adatok alapján az elmúlt tíz év alatt a városi lakosság vallási felekezethez tartozása jelentősen csökkent, azonban a település vallásfelekezeti összetétele lényegében nem változott az évek során, a város többségében katolikus lakossága mellett a reformátusok aránya számottevő.</p> <p>Az egyházak több helyi oktatási intézmény működtetői, az önkormányzattal történő együttműködésük kiemelt jelentőségű. Az egyházak közösség-szervező ereje, etikus magatartásról szóló tanai hozzájárulhatnak a kölcsönös előnyökön alapuló gazdaság szervezéséhez is.</p> <p>Szekszárd népességén belül a nemzetiségek aránya - részben asszimilatív folyamatok miatt - majdnem elenyészett. Jelenleg német és roma kisebbségi önkormányzat működik a városban, melyek kulturális és érdekképviseleti szerepük mellett a helyi gazdaságfejlesztésben is szerepet játszanak. A német és roma önkormányzatok hozzájárulnak a határon túli együttműködések megerősítéséhez.</p>

2.3.2 Zöldülő város

Szakági területek	Értékelési szempontok
A város, várostérség szolgáltatási mixe	<p>Z1: Zöld hálózatok és zöld szolgáltatások térségi kiterjedése: energiatermelés és tárolás kiépítettsége, körforgásos gazdaság jelenléte, a városban elérhető éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodást ösztönző tevékenységek bemutatása:</p> <p>Szekszárdon a napfénytartam éves összege átlagosan 1750-2050 óra között alakul, ami jelentős részben elegendő lenne a fűtés és a használati melegvíz előállításához. Rendelkezésre áll továbbá szélenergia hasznosítás, illetve a föld geotermikus energiája is. A lakossági kérdőívek kiértékelése szerint a város lakosságának 9%-a okos otthonban él, korszerű, környezetbarát megújuló energiafelhasználással (földhő, napenergia), melyből megállapítható a növekvő tendenciájú környezettudatos</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>energiafelhasználás. Az intézményi kérdőívek válaszaiból kapott eredmény alapján azok legalább 40%-a megújuló energiaforrással fedezi energiaszükségletét. Szekszárd barnamezős beruházása, az épülő Tudásközpont már a kor igényeinek megfelelő energiahasznosítással kerül megvalósításra, fenntartható működését 150 kWp teljesítményű napelem panelek támogatják majd.</p> <p>A városban elérhető energiaszolgáltatók modern, energiahatékony technológiai megoldásokat valósítottak meg, így Szekszárd lakosai számára is rendelkezésre áll az okosmérés és az okos hálózat használatának lehetősége. A helyieknek ezáltal módjukban áll változtatni felhasználói szokásaikon, a tudatos energiafelhasználás révén csökkenthetik energiadíj számlájukat és hozzájárulhat az üvegházhatás visszaszorításához.</p>
<p>A város, várostérség gazdasága</p>	<p>Z2: Városi és várostérségi gazdasági vállalkozások környezetre gyakorolt hatásai (légszennyezés, talajszennyezés, zaj, szag, teherforgalom stb.) Egyes elemek környezeti terhelési értéke, környezetvédelmi intézkedések</p> <p>A város dombvidék és az alföld találkozásánál fekszik, a dombvidéken a felszint lösziszap fedi. A talajtakaró változatosságának meghatározó talajtípusa a csernozjom talajtípusok (80%). Az egykori tájhonos tölgyerdők eltűntek, a mai erdők jó része telepített (fenyő, fűz, akác) erdő.</p> <p>A város kiváló természeti adottságai miatt a magas színvonalú a szőlőművelés, borászat az ehhez kapcsolódó egyéb kiegészítő mezőgazdasági tevékenység, szolgáltatásnyújtás. A tájhasználatot történelmi idők óta meghatározza a mezőgazdasági tájhasználat, a város jelentős része tájképvédelmi terület.</p> <p>Szekszárd levegőminőségét döntően a közlekedésből, illetve a fűtésből (fosszilis tüzelőanyagok elégetéséből) származó légszennyező anyagok (CO₂, CO, NO₂, SO₂ és szilárd anyag) kibocsátása határozza meg. Ehhez adódnak hozzá az ipari, mezőgazdasági üzemek légszennyező pontforrásainak kibocsátásai (pl. illékony szerves vegyületek /VOC), továbbá a diffúz szennyezések (pl. por, szaganyagok, stb.) hatásai, illetve a környező légszennyezőktől (pl. szomszédos v. távolabbi településektől) beáramló szennyezőanyagok. Az előző években megépült, a várost tehermentesítő utak (É-i, Ny-i, K-i) révén csökkent gépjárműforgalom hatására a közlekedésből eredő légszennyezettség is kisebb lett.</p> <p>A zaj és rezgés tekintetében Szekszárdon komolyabb problémák nem mutatkoznak, a város ipari, gazdasági, kereskedelmi területeinek elhelyezkedése rezgésvédelmi szempontból kedvező, mert a legjelentősebb üzemek ipari parkokban, tömbökben települtek. A zaj és rezgés jellemzően közlekedési eredetű, a főbb városi utak közvetlen környezetében jelentősebb a terhelés.</p> <p>A levegő szálló-portartalma a természetföldrajzi adottságok miatt közepes. Már napjainkban is súlyos egészségügyi problémákat okoz az allergén növények pollenszórása (pl. parlagfű), de ez a trend a klímaváltozás hatására növekedni fog. A várost érő zajterhelések három forrásból származhatnak, így a közlekedésből, az ipari tevékenységből, és egyéb szolgáltatásokból (pl.: szabadtéri rendezvények). Ezek közül – a mérések szerint is legjelentősebb a legelső, hiszen a városközponton részben átmenő főút forgalma erőteljes zajhatást jelent (nem beszélve a korábban említett levegőszennyezésről). Ezeknek a hatásoknak a csökkentése – forgalomszervezési eszközökkel már megkezdődött.</p> <p>Veszélyforrásként jelentkezhetnek a város térségében működő állattartó telepek, amelyek – nem megfelelő hulladékkezeléssel – a környezetükben súlyos talaj-, illetve talaj, vagy felszíni vízszennyezést okozhatnak.</p>
<p>Az önkormányzat(ok) gazdálkodása</p>	<p>Z3: önkormányzat és intézményeinek energiagazdálkodása (Önkormányzati ingatlan állomány energia tanúsítványa, megvalósult energetikai fejlesztések), Településüzemeltetés: energiahatékonytámo gató intézkedések bemutatása:</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>Az önkormányzati intézmények növekvő tendenciájú környezettudatos energiafelhasználásra való törekvését az intézmények egy részének megújuló energiaforrásból történő működtetése példázza: az intézményi kérdőíves felmérésben megkérdezettek 30 %-a nyilatkozta, miszerint Szekszárd város önkormányzati intézményei alkalmaznak székelyükön vagy telephelyükön napelemet vagy napkollektort. Az intézményekben megtalálhatóak a helyi közüzemi szolgáltatók okos fogyasztásmérői és olyan okos épület irányítórendszerek, melyek távolról vezérelhetők és az épületekben automatikusan szabályozzák annak hűtését, fűtését vagy akár rolóit. Szekszárd barnamezős beruházása, az épülő Tudásközpont már a kor igényeinek megfelelő energiahasznosítással kerül megvalósításra, fenntartható működését 150 kWp teljesítményű napelem panelek támogatják majd.</p> <p>A település energiahatékonyágának fejlesztése céljából a város önkormányzata 2014-ben megjelentette Szekszárd MJV Fenntartható Energia Akcióterve c. kiadványát. Az Akciótervben szereplő javaslatok tartalmazzák a város önkormányzati működési struktúrái és önkormányzati épületei energiahatékonyági korszerűsítésének tervét. Szekszárd MJV Fenntartható Energia Akciótervének Felülvizsgálata című kiadvány további megvalósítandó intézkedésjavaslatokat fogalmaz meg az önkormányzati szektor vonatkozásában. Ezen intézkedések mindegyikének megvalósításával Szekszárd városa összesen további 8,2%-os CO₂-kibocsátás-csökkentést érhet el a 2011-es szinthez képest, így a település összességében 21,3%-kal csökkentheti kibocsátását.</p>
<p>Városi és várostérségi közművek</p>	<p>Z4: Közműhálózat: Energiaközművek – megújuló energia jelenléte, aránya:</p> <p>Szekszárd beépített területén a teljes közműellátás szinte mindenhol megoldott: a vezetékes ivóvíz ellátás zárt, a közcsontrás szennyvízelvezetés nyílt és zárt árokrendszerrel formájában. A város központjában zárt csapadékgyűjtők találhatóak. Az energiahordozók közül a villamosenergia és a földgáz áll a város rendelkezésére és a megújulóenergia felhasználás is megjelent a településen. A napfénytartam éves összege (átlagosan 1750-2050 óra) jelentős részben elegendő lenne a fűtés és a használati melegvíz előállításához. Rendelkezésre áll továbbá szélenergia hasznosítás, illetve a föld geotermikus energiája is. A lakossági kérdőívek kiértékelése szerint a város lakosságának 9%-a okos otthonban él, korszerű, környezetbarát megújuló energiafelhasználással (földhő, napenergia), melyből megállapítható a növekvő tendenciájú környezettudatos energiafelhasználás. Az intézményi kérdőívek válaszaiból kapott eredmény alapján azok legalább 40%-a megújuló energiaforrással fedezi energiaszükségletét. Szekszárd barnamezős beruházása, az épülő Tudásközpont már a kor igényeinek megfelelő energiahasznosítással kerül megvalósításra, fenntartható működését 150 kWp teljesítményű napelem panelek támogatják majd.</p> <p>Csapadékvíz hasznosítása:</p> <p>A Szekszárdi-dombság keleti oldalairól a lehulló csapadékvíz a város irányába fut le nyílt és zárt árokrendszeren keresztül, mely a településen gyakran problémát jelent, hiszen a vízmosásokon, szurdikokon lezúduló sáros csapadékvíz rendszeresen kisebb-nagyobb károkat okoz. Elvezetésére, visszatartására teraszosítással, övások rendszerrel, lassító, hordalékfogó műtárgyakkal védekeznek a város, melyek azonban a hirtelen lehulló nagy mennyiségű csapadék visszatartására nem elegendőek. Különösen a nyílt csapadékvíz-elvezető árkok állapota kritikus, nem megfelelő az urbánusabb életvitel elvárásainak (motorizáció, helyfoglalás, település arculat), illetve az árkok karbantartása is állandóan jelenlévő, plusz feladatot ró a városra.</p> <p>Vízgazdálkodás, szennyvízelvezetés rendszere:</p> <p>Szekszárd a felszín alatti vizek állapota szempontjából fokozottan érzékeny minősítéssel jelzett területen helyezkedik el, mivel felszín alatti területe kiemelten érzékeny a külső eredetű szennyezéssel szemben és talajvíze könnyen szennyeződik. Ebből kifolyólag a városban kiemelten fontos a szennyvíz szikkasztása, csatornarendszerben történő elvezetése.</p> <p>A város közigazgatási területe geodéziailag két részből áll: míg egyik fele dombvidéki, a másik fele sík területen helyezkedik el, melynek megfelelően alakult a szennyvíz</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>gyűjtése is. Bizonyos városrészek gravitációs csatornahálózattal ellátottak, másokról átemelőn és nyomócsövön kerül a szennyvíz közvetlenül a tisztító telepre. A városban a szennyvíztisztítótelepen keletkező szennyvíziszap hasznosítása egy komposztáló egység kiépítésével történik a környezet terhelésének és az üzemeltetési költségek csökkentése érdekében. A településen a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatban elvezetett összes szennyvíz mennyisége folyamatos növekedő tendenciát mutat. A hálózatba illegálisan bekötött csapadék mennyisége jelentősen növeli a csapadékos időszakokban a szennyvíztisztító telepre érkező szennyvíz mennyiségét. A tisztított víz befogadója a Sió csatorna.</p>
<p>Városi és várostérségi közlekedés</p>	<p>Z5: Jellemző közösségi közlekedési módok szolgáltatási oldalon:</p> <p>Szekszárdon a személygépjármű és gyalogos közlekedés a jellemző, köszönhetően Tolna megye településhálózatának, valamint a város földrajzi adottságai miatt. A főúthálózat (M6) mellett az összekötő utak is fontos hálózati szereppel bírnak Szekszárd és a várost körbe ölelő települések közötti közlekedésben. Szekszárd közlekedési infrastruktúráját az alacsony vonalsűrűség, a lassú haladási sebesség és az utak rossz minősége jellemzi. Az 56-os főútvonal Szekszárd teljes hosszán átmenő szakasza korábban jelentősen terhelte a városközpontot, a tehermentesítő út mérsékelte az ott átmenő forgalmat. Szekszárdon általános igényként merül fel a meglévő belterületi utak és a járdák felújítása, és néhány meglévő összekötő út felújítása is időszerűvé vált.</p> <p>Míg a személygépkocsik száma nő Szekszárdon, addig a helyi autóbusz közlekedést használók száma folyamatosan csökken. A tömegközlekedési eszközök használatával a CO₂ kibocsátás csökkenthető a városban, ezért további forgalomszervezési lépések, a járműpark és a kiszolgáló infrastruktúra (töltők, megállók) korszerűsítése – lehetőség szerint elektromos vagy hibrid buszok beszerzése segítheti a lakosság tömegközlekedésben való aktívabb részvételét.</p> <p>Tolna megye vasúti infrastruktúrája korszerűtlen, helyzete kedvezőtlen. A megyeszékhelynek nincs közvetlen kapcsolata a régió másik két megyeszékhelyével. A vasúti közlekedésére jellemző, hogy a megye területén vasúti fővonal nem halad keresztül. A legjelentősebb vasúti összeköttetés a Budapest-Dombóvár-(Kaposvár-Gyékényes, illetve Pécs) vonal, mely déli irányba – Horvátország, Szlovénia – azaz az Adriai tengerrel teremt kapcsolatot. Ez a vasúti vonal az európai törzshálózati fővonalak közé tartozik, de műszakiforgalmi kapacitása és teljesítménye elmarad a többi magyarországi fővonalától. A vasúti közlekedésből hiányoznak az intermodális kapcsolatok.</p> <p>A megyeszékhelyhez közeli Ócsény településen található a megye egyetlen belföldi, légi közlekedésre alkalmas repülőtere, amelynek személyszállításra alkalmassá tételéhez jelentős infrastrukturális beruházások megvalósítása lenne szükséges.</p> <p>A vízi közlekedés szempontjából a Duna, mint nemzetközi vízi út, jelenleg a személyszállítás és a turizmus szempontjából, mint kiemelkedő lehetőség nem hasznosított. A közlekedési kapcsolatok fejlesztéséhez a kikötőhálózat és logisztikai központok kiépítése szükséges. A Sió csak időszakosan és kisebb testű hajókkal hajózható. Szükséges lenne a Sió vízi szállításra alkalmassá tétele, turisztikai célú hasznosítása is.</p> <p>A város hosszú távú célja, hogy növekedjen a környezetbarát kerékpáros közlekedés aránya Szekszárdon, ezért fontosnak tartjuk a kerékpárút-hálózat fejlesztését, bővítését. 2022-ig 7,4 km hosszúságban épült közlekedésbiztonsági célt szolgáló kerékpárút, melynek egy szakaszán gyalogos forgalom is bonyolódhat. A munkába járást megkönnyítő kerékpáros közlekedés további fejlesztését is tervezi az önkormányzat. A település belső hálózatfejlesztésén túl további cél, hogy Szekszárd bekapcsolódása, bekötése az országos kerékpárút hálózatba. Térségi kerékpárút megépítése lenne szükséges Szekszárd - Bonyhád (Sötétvölgy érintésével) és Szekszárd - Fadd - Dombori viszonylatban is.</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	A közlekedés által okozott ÜHG kibocsátás csökkentésére költséghatékony és reális alternatívát kínálnak az elektromos személygépjárművek és tömegközlekedési eszközök beszerzése.
Környezet- és természetvédelem	<p>Z6: Zöldfelületi ellátottság: Szekszárd biológiailag aktívnak tekinthető területei azon zöldfelületek összessége, melyek összefüggő, növényzettel fedett részei a városnak. A város vonatkozásában a Központi Statisztikai Hivatal által nyilvánosságra hozott adatokból láthatóvá válnak ezen területek egymáshoz viszonyított arányai. Míg a burkolt, beépített felületek aránya a 2020-ban végzett területmérés alapján 51,26 %-ot tett ki (49,46 ha), a biológiailag aktív felületek, mint erdők, közparkok és közkertek összességének mérete ugyanezen évben elérte a város közigazgatási területének 48,72 %-át (47 ha). Utóbbi kategóriában a fátlan zöldfelületek (közparkok és közkertek együttesen 44 hektáron) aránya a város teljes zöldterületének legnagyobb részét, 93,62 %-át teszik ki, míg a fásított zöldfelületek annak csupán 6,38 %-át (3 ha) képezik. A 2018-2020 időszakban a városban található közparkok területének kismértékű csökkenése, illetve a közkertek összterületének gyarapodása volt megfigyelhető. A helyi lakosok kérdőíves megkérdezésük során közepes elégedettségükről nyilatkoztak a városban rendelkezésre álló zöldfelületek állapotáról, mint életminőséget befolyásoló tényezőről. Javaslataik alapján a területek eszközfejlesztésekkel és rendezvények szervezésével élhetőbbé válnának számukra.</p> <p>Z7: Természeti ökoszisztémák helyzete</p>

2.3.3 Digitális város

Szakági területek	Értékelési szempontok
Város és térsége gazdasága	<p>D1: Digitális technológia-szolgáltatók helyi jelenléte A digitális technológiaszolgáltatók helyi jelenléte a digitális város alapját képezi. A településen működik, a digitális szolgáltatások nyújtása terén Tolna megyében meghatározó szereplő, a Tarr Kft., amely az egyik legjelentősebb piaci értékkel bíró szekszárdi vállalkozás. Ezen túl az városban az országosan ismert nagy szolgáltatók mindegyike elérhető, a település lefedettsége teljes körű, üzemzavar, hálózatkiesés elvétve, helyi, rendkívül lokális módon tapasztalható, azaz a digitális és okos megoldások alkalmazásához, fejlesztéséhez szükséges hálózat a városban rendelkezésre áll.</p> <p>D2: Digitális technológiát alkalmazó cégek jelenléte (közszolgáltatók (beléptető, kamera, irányítórendszerek stb.), Ipar 4.0, szolgáltató szektor) A városban kimagaslóan magas a térfelügyelő kamerák száma, ezek elhelyezkedése azonban nem minden esetben optimális, a képminőség nem felel meg a kor elvárásainak. A kamerahálózat hiányosságai indokoltá teszik a rendszer felülvizsgálatát az elkövetkező időszakban.</p>
A város és várostérség társadalma	<p>D3: A lakosság digitális eszköz ellátottsága, kompetenciák, felhasználói szokások: A szekszárdi lakosság körében végzett felmérés szerint a lakosság digitális ellátottsága magas, szinte a teljes lakosság rendelkezik valamilyen informatikai eszközzel a kérdőíves felmérés szerint.</p> <p>Szekszárdon a széles körben elterjedt és egyre „okosabb” digitális eszközök fejlődésével a város lakosságának is együtt kell fejlődnie. Az okos eszközök jelenléte mellett azonban problémát jelenthet az IKT eszközök funkcióinak használata az előregedő, időskorú lakosság, az alacsony iskolázottságúak és a szegregált városrészen élők körében. Az internetet a lakosság elsősorban információszerezésre, kommunikálásra, valamint közösségi oldalak látogatására használja. Az élet egyre több területén válik szükségessé – különös tekintettel az online ügyintézés</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>elterjedésére - a kor követelményeinek megfelelő digitális kompetenciák. Ezt a kívánatos követelményt a COVID-19 pandémia felgyorsította. A város az utóbbi években nagy figyelmet szentelt a lakosság digitális kompetenciáinak fejlesztésére mind az iskolarendszerű, mind a felnőttképzés területén. Szekszárd jövőképében fontos célkitűzésként jelentkezik az időskorúak és a megfelelő digitális kompetenciák hiányában szenvedő szegregált társadalmi rétegek további digitális felzárkóztatása.</p>
<p>A város, várostérség szolgáltatási mixe</p>	<p>D4: A digitális átállást lehetővé tevő infrastruktúra mennyiségi és minőségi jellemzői: A digitális átállás alapját a város tulajdonában lévő optikai hálózat biztosítja. Ennek fejlesztésével a város üzemeltetése hatékonyabbá válik, a szolgáltatások köre szélesedhet. A hálózat jelentős kiterjedésű, azonban a fejlesztést gátolja, hogy mára a kábelek elavultak, nem bírják az újabb technológiákhoz szükséges terhelést. Ennek megfelelően az optikai hálózatot nem csak bővíteni, hanem indokolt esetben cserélni is szükséges, hogy a kor elvárásainak megfelelő kapacitással rendelkezzen. Szekszárdi Szakképzési Centrum tagintézményeiben az E-Kréta, KIR, KIRA, Ultimate rendszerek használata terjedt el a gyakorlatban, illetve a tanórák legalább 30%-ában IT, IKT eszköz és / vagy digitális technológia használatát preferálják. A Robotika, LEGO, GEOMATECH alapjait ismertetik meg az Ady Tagintézményében. A nevelőtestületi tagok szakmai felkészültségének növelése érdekében folytatott IT ismeretbővítő tevékenységet digitális tananyaggal folytatott oktatással, belső tudásmegosztásban segítette a város.</p> <p>D5: Digitális ügyintézési lehetőségek a (köz)szolgáltatások területén, digitális felkészültségi állapot: Az e-ügyintézés kényelmes, otthonról is elvégezhető alternatívát jelent a hagyományos, személyes megjelenést kívánó hivatali ügyintézéssel szemben. A digitális ügyintézés költségtakarékos és időtakarékos megoldást kínál a városban élők számára, hiszen, nincs szükség utazásra, sorban állásra. Ennek ellenére továbbra is többen választják a hagyományos ügyintézését. Az alacsonyabb iskolázottságú, az időskorú lakosság körében megfigyelhető egyfajta ellenállás az online ügyintézéssel szemben az ügyintézéshez szükséges digitális kompetenciák hiánya miatt. Szekszárdon 2019-től az Önkormányzati Hivatali Portálon keresztül egyre több ügy elektronikusan is intézhető, ügyek sora indítható és egyszerűen nyomon követhető. A portál segítségével a papír alapú, személyes ügyintézés helyett online is intézhető a magán és vállalkozói helyi ügyek is a legnagyobb biztonság mellett, gyorsabban, átláthatóbban és környezetkímélőbb módon. Az e-ügyintézés országosan egységes ügymenetet biztosít, a felhasználók nyomon követhetik az általuk elektronikusan indított helyi önkormányzati ügyeket (HIPA bevallás, gépjárműadó, adóegyenleg lekérdezés, szociális támogatási kérelem benyújtás, születési anyakönyvi kivonat igénylés, stb.), a folyamatok aktuális állapotát, megnyithatják a lementett űrlapokat és lekérhetik akár a helyi adóegyenlegüket is. Az Önkormányzati Hivatali Portálon keresztül bejelentkezett felhasználók mintegy félszáz helyi ügyet indíthatnak. A város tudatosan törekszik a digitális ügyintézési lehetőségek körének kiszélesítésére. A város által üzemeltetett közzolgáltatók weboldalaikon keresztül elérhetőek és lehetővé teszik az online ügyintézés, hibabejelentést, ezzel hatékonyabbá téve a városüzemeltetés munkáját. Az e-ügyintézés fejlesztésének következő lépése a további online ügyintézési lehetőségek feltérképezése, implementálása.</p> <p>D6: Digitális (adat alapú) feladatszerzés helyzete a közfeladat ellátásban: Az elmúlt 5 évben a városi intézményekben folyamatos informatikai fejlesztésben vett részt, és az intézmények egy részénél jelenleg is folyamatban vannak különböző IKT fejlesztések. A korábbi informatikai fejlesztések elsősorban eszközparkfejlesztést - főként személyi számítógépeket, lap topokat - és hálózatfejlesztést jelentettek. Összességében a digitális feladatszerzéshez kedvező infrastrukturális háttér áll a város és fenntartott intézményei rendelkezésére. Az infrastrukturális háttér működtetésére rendelkezésre álló humán erőforrás számára azonban kevés intézményben tartottak IKT felhasználói kompetenciákat fejlesztő oktatásokat.</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	Szekszárd MJV számára az e-ügyintézés fejlesztése során fontos szempont az ügyfélbarát kommunikáció kialakítása, az e-közigazgatás folyamatos felülvizsgálata, az integritáskontroll bevezetése (antikorrupciós metódus kialakításával), valamint az optimális feladatellátó kijelölése a konkrét feladatok mellé.
Az önkormányzat(ok) gazdálkodása	D7: Digitális adatbázisok és adatfeldolgozás az önkormányzati tulajdonú, fenntartású épület-infrastruktúrák esetében, digitális épületüzemeltetés
Környezetvédelem, városi klíma	D8: Környezeti szenzorok fajtái, egyéb jellemzői, kapcsolódó adatmenedzsment: Szekszárd város éghajlatában megfigyelhetők a Magyarországon jelentkező klímaváltozás főbb következményei: a térség éves átlaghőmérsékletének növekedésével a településen mért minimum és maximum hőmérsékletek is emelkednek. Jellemzővé válik a csapadékeloszlás fokozódó koncentráltága a lehulló csapadék összmenységének csökkenése mellett. Mindezek következtében az aszályos időszakok és a forrónapok számában növekedés figyelhető meg. A Szekszárd MJVÖ által kidolgozott Szekszárd Megyei Jogú Város Klímastratégiája c. dokumentum bemutatja a település éghajlatváltozással szembeni sérülékenységi és veszélyeztetett helyi értékeit: a város elszenvedője hóhullámoknak, épületei viharok által veszélyeztetettek, a településre jellemzőek továbbá az aszályok, a belvív-, árvíz- és villámárvíz veszély és az ivóvízbázisok sérülékenysége, a természetes élőhelyek és az erdők veszélyeztetettsége. A Stratégia az éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodást segítő projektek bemutatásával törekszik hozzájárulni a klímaváltozás negatív következményeinek mérsékléséhez.
Városi és várostérségi közlekedés	D9: Digitális megoldások a helyi közösségi és közúti közlekedésben: Szekszárdon a helyi közösségi közlekedést az autóbusz közlekedés testesíti meg. A buszokban található globális helymeghatározáson alapuló (GPS) utastájékoztató rendszert összehangolták a főbb megállóknál 2015-ben kiépített LED-es utastájékoztató táblákkal. A bérlet és a menetjegy az autóbusz gépkocsivezetőjén kívül már a Nemzeti Mobilfizetési Zrt.-vel kötött Közlekedési mobiljegy applikáción keresztül is megvásárolható, és az autóbuszban QR-kóddal érvényesíthető. A Volánbusz Zrt. rendelkezik honlappal, ahol net alapú tájékoztatást nyújt az utasok részére. Önkiszolgáló módon az utasinformaticai termináloknál, a személyi számítógépeken vagy a mobil személyi telematikai készülékeken (okos telefon WAP csatlakozással) lehet útvonal-ajánlatot kérni. Valamennyi oldal „statikus” formában, kereső algoritmusok nélkül és csak magyar nyelven elérhető. A közlekedés fejlesztés lehetséges módja az alapfolyamatok valós idejű követése - rövid ciklus idejű helyzet- és állapotinformációk lekérdezésével -, azaz a dinamikus információk felhasználása forgalomirányítási és utastájékoztatói célokra. Ezen a területen a Volánbusz Zrt. már rendelkezik járműkövető és forgalomirányító rendszerrel, ami a gyűjtött dinamikus információknak az utasokhoz való eljuttatási igényét (minél több csatornán, személyre szabottan, a teljes helyváltoztatási folyamatot lefedve) szolgálja ki. Jelenleg az autóbusz-állomás és a vasútállomás tájékoztatói szempontból teljesen „elszigetelten” működik. Nem ennyire korszerű formában, de a szekszárdi vasútvonalon is rendelkezésre állnak a vonatok helyzetinformációi, de hiányoznak az intermodális kapcsolatok. A hazai vasúti útitervkészítő megoldás hiányossága, hogy csak unimodális tájékoztatást nyújt. Az aktuális közlekedési (idő)adatokat nem használja az útitervek előállításakor, bár a vasúti megoldás már részlegesen megjeleníti a vonatok tényleges érkezési és indulási időadatait. Jelenleg a vasúti „Elvira” elnevezésű információs rendszer áll az utazni vágyók online keresésének kiszolgálására, online menetjegy vásárlásra. Ez utóbbi tranzakció finomhangolásra szorul, hiszen a felhasználó e-mailben csak jegyátvételi kódot kap, amivel a nagy forgalmú állomásokon elhelyezett berendezésekből veheti át a menetjegyet. A személygépkocsik parkolásának digitalizálása is megkezdődött, hiszen ma már lehetőség van fizetni a parkolóautomatáknál, SMS-ben a zónaszám megadásával, vagy akár a Nemzeti Mobilfizetési Zrt. applikációján keresztül is.

Szakági területek	Értékelési szempontok
Városi és várostérségi közművek	<p>D10: Közmű-működtetés szenzoros követése:</p> <p>A városban elérhető energiaszolgáltatók modern, energiahatékony technológiai megoldásokat valósítottak meg, így Szekszárd lakosai számára is rendelkezésre áll az okosmérés és az okos hálózat használatának lehetősége. Az elektromos áram szolgáltató smart mérőket biztosít a fogyasztók számára, melyek olyan intelligens vagy okosmérők, amelyek ugyanúgy működnek, mint egy normál villamos energia fogyasztásmérő, további hasznos információk nyújtásával, és melyek részét képezhetik a smart otthonoknak. Ez a mérők és egyéb elektronikai berendezések, biztonságtechnikai eszközök intelligens összekapcsolása, melynek segítségével könnyen áttekinthetővé és felügyelhetővé válik a lakás energetikai rendszere. A mérő kijelzőjén követhetővé válik, hogy a fogyasztó mennyi energiát használt fel vagy táplált vissza a hálózatba háztartási méretű kiserőmű (HMKE) üzemeltetése esetén.</p>
	<p>D11: Lakossági digitális megoldások (applikációk, közterületi okos megoldások stb.)</p> <p>A városüzemeltetés digitális fejlesztései mellett a lakossági digitális megoldások fejlesztése is fontos lépés egy okos városhoz vezető úton. A városban ahogy az ország más településein is egyre több okostelefonos applikáció érhető el a lakosság számára. Ilyen például a MÁV applikáció a vonatutak tervezését segíti, vagy a Nemzeti Mobilfizetési Zrt. applikációja, amelyben immáron a parkolási zónák is elérhetőek, de említésre méltó a borvidéket bemutató applikáció, a helyi tömegközlekedést, parkolást vagy a könyvtári szolgáltatások igénybevételét elősegítő Qulto applikáció is elérhető.</p>

2.3.4 Megtartó város

Szakági területek	Értékelési szempontok
A város, várostérség társadalma	<p>M1: Demográfiai helyzet</p> <p>Szekszárd demográfiai helyzetének tendenciája kedvezőtlen, hasonlóan a magyarországi települések demográfiai helyzetéhez. Szekszárd MJV jövőbeni elképzelései között szerepel a népességmegtartó képességének javítása, mely stratégiai cél megegyezik az EU célkitűzéseivel. A településen a természetes környezet és a városias közösség szimbiózisa valósulhat meg, amennyiben a rendelkezésre álló munkalehetőségek hiánya nem generálja a lakosság elvándorlását. A város csökkenő népességdinamikája az országos átlagnál kisebb mértékű, mégis előregedő a lakossága, és negatív a vándorlási egyenlege. A népességszám csökkenését Szekszárdon napjainkban már nem a gazdaság strukturális változása, hanem elsősorban a fiatalok elvándorlása okozza. Ebben szerepet játszik a magasan kvalifikált munkahely lehetőségek hiánya, mely a képzett fiatalok számára megfelelő jövedelemforrást és fejlődési lehetőséget biztosítana az életésélyek javítása érdekében. A felsőfokú végzettség megszerzése érdekében az egyetemi városokba - elsősorban Budapestre és Pécsre - tanulni költöző fiatalok gyakran végleg elhagyják Szekszárdot. A város jövőjének egyik legfontosabb kérdése az, hogy miként lesz képes a fiatalok elvándorlását megállítani. Ennek egyik kulcsa lehet az, ha olyan szolgáltatásokat képes biztosítani a városban, amivel a fiatalabb korosztályok számára is vonzóvá teheti a helyben maradást (Generációk parkja, Sportkomplexum, kulturális és szabadidős programok). A másik fontos szempont a városban meglévő munkahelyek megtartó erejének fokozása lehet, mely letelepedésre ösztönözné a fiatalokat.</p>
	<p>M2: Helyi identitást meghatározó tényezők és szerepük a helyi /térségi közösség alakításában:</p> <p>Szekszárd lakosainak helyi „tüke” identitása érezhető a városban fellelhető civil, a nemzetiségi- és a hagyományörző kezdeményezések megjelenésén. A helyi identitás megőrzésének kézzelfogható jele a történelmi múltból eredő épített örökségek, a</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>művészeti értékek megőrzése, a városban született és élt hírességek által a városra testált örökségek, a helyi tájjellegű (borászati, népművészeti), és nemzetiségi programok szervezése. A rendezvények nem csak a lakosság kulturális, művészeti fejlődéséhez járulnak hozzá, de akár a nemzetközileg is elismert művészeket, sportolókat, borgasztronómiai szereplőket is Szekszárdra vonzanak. A kultúra mellett a borkultúra is magas szinten jelen van -ismert borászatok és borászok képviselőiben- a megyeszékhelyen, erősítve a térség borturizmusra épülő hírnevét.</p> <p>A sport közösségkövácsozó ereje is hozzájárul a helyi identitás erősítéséhez, így a város a jövőben is nagy hangsúlyt fektet a sportélet támogatására, többek között a városi sportkomplexum fejlesztésére, egy új, fedett városi uszoda és rekreációs központ megvalósítására. A Szekszárdon élő német nemzetiségi közösség kötődését erősíti a német nyelvű előadásokat bemutató Deutsche Bühne Ungarn. A kulturális örökségek és a hagyományok fontos részét képezik a helyi identitásnak, megtartó ereje azonban csak a borkultúrának van a város életében. A helyi identitás erősítése elsősorban a fiatalok körében kíván megoldást, mert a fiatal generáció a kulcsa a város jövőbeni fenntarthatóságának. A város vezetése több olyan intézkedést is meg kíván valósítani a jövőben, amely kifejezetten a fiatalok helyben tartását, életkörülményeik javítását célozza meg, mint például a Bursa Hungarica ösztöndíj pályázat folytatásával, a „Tanulj, hogy boldogulj!” ösztöndíj program és a „Mecénás Tehetségdonozó Támogatás”. A Gemenc Természeti bemutató Ökocentrum és kalandpark tervezett megvalósításával, a Gemenci Erdei Vasút, valamint a Gemenc-Dunapart kikötő felújításával és fejlesztésével a város természeti adottságait kihasználva segítheti elő a fiatalok helyben tartását, a turizmus fellendítését. Szekszárd lakosságának identitását a Szekszárd Megyei Jogú Város Aranykönyve is erősíti, hiszen 1994 óta a város történetének legfontosabb eseményei kerülnek megörökítésre minden évben.</p>
	<p>M3: Térségi mobilitási trendek</p> <p>A napi ingázás jellemzően Szekszárd-Paks, Szekszárd és a megyeszékhely környéki falvak, települések vonzáskörzetében jelentkezik a megyeszékhelyen Szekszárdról jellemzően a Paksi Atomerőműnél meglévő, és a Baranya megyei Pécs megyeszékhelyen található munkahelyekre ingázik a munkaképes korú lakosság egy része. A városban foglalkoztatottak számát emeli a Szekszárdot körülölelő falvak, alvótelepülések (pl. Sióagárd, Kakasd, Decs, Sárpilis, Ócsény, Szálka, Grábóc, Alsónána) munkahelyre ingázó lakossága. Az utolsó, 2011. évi népszámlálás által realizált 34 368 fő állandó lakosra jutó napi más településre -főként a Paksi Atomerőműhöz- ingázók aránya 6,1 % volt, míg a Szekszárdra bejárók aránya 25,1 %. A megyeszékhelyre bejárók száma magasabb volt, mint a Szekszárdról más településekre ingázók száma. Az ideiglenesen külföldön tartózkodók száma, a helyben lakó és dolgozók létszámára vetített százalékos aránya 2 %-kal haladja meg az országos átlagot.</p> <p>Az ingázás Szekszárd vonatkozásában egyrészt választott, másrészt lehet kényszerű döntés is. Az ingázók korösszetételére jellemző, a még családot nem alapított 30 éven aluliak magas száma, ők rugalmasabban alkalmazkodnak a munkaerő-piac kihívásaihoz. Szekszárdon a vándorlási egyenleg negatív értékét egyrészt a fiatal munkaképes korú lakosság foglalkoztatási célú elvándorlása, másrészt a település lakosságának korösszetételének kedvezőtlen hatása, az állandó lakossághoz viszonyított, növekvő időskorúak száma okozza. Szekszárd a megye számára teljes értékű középszintű ellátó-szolgáltató központ, a megye lakossága számára szinte teljes szolgáltatási potenciállal rendelkezik, így erre az erősségére alapozva szükséges a további lakosságmegtartó képességét fejlesztenie.</p>
	<p>M4: Társadalmi rétegződés, konfliktusok</p> <p>Szekszárdon területén egyetlen szegregátum található, ahol jellemzően tartósan létminimum alatt, alacsony komfortfokozatú lakásokban élő roma származású családok élnek. Jövedelmük jelentős részét a szociális támogatások teszik ki, és önerőből képtelenek kijutni nehéz helyzetükből. A mélyszegénységben élők körében magas számú a nagyobb részben aluliskolázott felnőttekből álló, foglalkoztatott nélküli</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>háztartások száma. Számukra rendkívül fontos a megfelelő szintű pénzbeli és szociális jellegű segítségnyújtás. A korábbi városi tapasztalatok azt mutatták, hogy bár számos felzárkóztató szociális program valósult meg, ezek még ha rövid távon sikeresek is voltak, hosszú távon, a projektek befejeztével nem tudtak tartós eredményt felmutatni, így a szegregátumban élő társadalmi csoport leszakadása elkerülhetetlen.</p> <p>A fiatalok elvándorlása Szekszárd lakosságának idősebb generációját teszi kiszolgáltatottabbá, ezért kiemelt feladat a város számára az időskorúak ellátása, hiszen a keresőképes lakosság számához viszonyított arányuk évről évre, fokozatosan nő (előregedő népesség), és az időskorúak várható élettartama növekvő tendenciát mutat.</p>
<p>Város és térsége humán infrastruktúrája</p>	<p>M5: Civil tevékenység jelenléte, szerepvállalása a közfeladatok ellátásában:</p> <p>Szekszárd fejlődéséhez aktívan hozzájárul a 137 önkéntes és civil szervezet, melyek a közösségi élet minden területét lefedve tevékenykedik. Szekszárd MJV önkormányzata együttműködik a fenntarthatósági folyamatok elősegítése érdekében a civil szervezetekkel és alapítványokkal. Az önkormányzat a városi szintű civil ügyekben deklaráltan együttműködő legitim civil partnere a Szekszárdi Civil Kerekasztal, mely egyben a civil kontroll lehetőségét is megteremti a döntés előkészítés és végrehajtás során. A Szekszárd és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás 26 település polgármesterének együttműködése által jött létre területfejlesztési céllal a statisztikai kistérség teljes egészét lefedve. Feladatai közé tartozik a közoktatási, szociális és területfejlesztési feladatok térségi szintű szervezése. A Dunamenti Polgári Egyesület, mint a Tolna Megyei Civil Szolgáltató Központ fenntartójának elsődleges célja a társadalmi szerepvállalás ösztönzése, a nemzeti kulturális, polgári, keresztény értékek ápolása, ismeretterjesztő tevékenység végzése a tudomány, a történelem, a művészetek, a kultúra, a vallás és a sport területén rendezvények szervezése útján minden korosztály számára.</p> <p>A civil szervezetek legnagyobb kihívása az utánpótlás biztosítása. Egyre kevesebb fiatal csatlakozik a civil szervezetekhez, ezért meg kell találni annak a módját, hogy miként tehetné a helyi civil életet ismét vonzóvá a fiatalabb generációk számára.</p> <p>A városban az egyházak is fontos szerepet kapnak a közösségi élet formálásában. A Magyar Katolikus Egyház Pécsi Egyházmegye óvodát és iskolát is fenntart a városban, ahol a következetes értékrendszer kialakításában az Egyház kétezer éves hagyománya biztos alapot jelent.</p> <p>M6: Esélyegyenlőség biztosítása:</p> <p>Szekszárd MJV Önkormányzata elkészítette a 2023-ig szóló Helyi Esélyegyenlőségi programját, melyben a nők, az időskorúak, a gyermekek, a fogyatékkal élők, a mélyszegénységben élők megsegítésére deklarálja a stratégiai feladatokat. Ebben a dokumentumban került összefoglalásra a HEP Intézkedési Terve, melyben a feltárt célcsoportra és problémákra határoz meg fejlesztési lehetőségeket. A városi eseményeken is kiemelt szerepet kap az érzékenyítés, az esélyegyenlőség biztosításának kinyilvánítása. Hosszú távú cél olyan eszközök, szoftverek, segédeszközök beszerzése, mely segítséget nyújt a fogyatékkal élők számára a mindennapi ügyintézésében, valamint cél a középületek akadálymentesítése.</p> <p>Szekszárdon az önkormányzati lakások nagyobb része eladásra került, így a városban meglévő közel 322 önkormányzati bérlakás nem elegendő a felmerülő igények kiszolgálására. Az elmúlt években a fiatal házaspárok számára épült előtakarékos Fecskeház program enyhített a szűkös lakáshoz jutási helyzeten. A szociálisan rászorulókat elhelyezésére szolgáló lakások a város külterületein találhatóak. A belvárosi Mikes utcai garzonház pedig elavult technológiával épült, így felújításra szorulna, de nem sikerült pályázati forrást szereznie az önkormányzatnak.</p> <p>A Szekszárd hazavár program részeként a város jelenlegi vezetése 60-80 lakás építését tervezi fiatal házaspárok számára a Fecskeház mellett.</p> <p>M7: A leszakadó / veszélyeztetett társadalmi csoportok felzárkóztatás biztosító városi és térségi akciók, projektek, szervezetek:</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>Szekszárd egyetlen szegregátumában, jellemzően tartósan létminimum alatt élő roma származású családok jövedelmének jelentős részét a szociális támogatások teszik ki. Az alacsonyabb iskolai végzettségű, mélyszegénységben élő társadalmi csoport tagjai számára a foglalkoztatási lehetőségek beszűkülnek, nincs valódi lehetőségük a kiemelkedésre. Az elmúlt évek során több felzárkóztatást célzó projekt valósult meg Uniós forrásból, azonban a gyakorlatban ezek eredményei nem bizonyultak fenntarthatónak. A Közfoglalkoztatási program keretén belül esélyük nyílt az alapkészségeik fejlesztésére, valamint alapszakmák elsajátítására, így nyújtva esélyt számukra a munkaerő-piacra történő visszatérésre. A munkaerőpiaci integráció lehetőségével azonban csak rövid távú sikereket ért el a város. A program megvalósítási ideje alatt sikeresen munkához jutott felnőttek a projektzárást követően azonnal kiestek, vagy fokozatosan kiszorultak a foglalkoztatási lehetőségekből.</p> <p>Az önkormányzat adósságkezelési szolgáltatást nyújt a hátrányos helyzetű rászorulóknak (Adósságcsökkentési támogatás, Adósságkezelési tanácsadás), mely célja a szociálisan hátrányos helyzetben lévők adósságterheinek enyhítése, lakáskörülményeik javítása.</p> <p>A szegregált területen és a hátrányos helyzetben élő fiatalok kitörési lehetősége Szekszárdon is az Útravaló Ösztöndíjprogram („Út a szakmához”, „Út a középiskolába”, „Út az érettségéhez” alprogramokkal), melynek célja a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, köztük roma tanulók iskolai sikerességének elősegítése, tanulási nehézségeinek leküzdése, motivációjuk és önértékelésük erősítése mentori támogatással.</p> <p>A fiatalok elvándorlása Szekszárd lakosságának idősebb generációját teszi kiszolgáltatottabbá, ezért kiemelt feladat a város számára az időskorúak ellátása, hiszen a keresőképes lakosság számához viszonyított arányuk évről évre, fokozatosan nő (előregedő népesség), és az időskorúak várható élettartama növekvő tendenciát mutat. A Szekszárd és Környéke Szociális Alapszolgáltatási és Szakosított Ellátási Társulás által működtetett Idősek Otthona és az Idősek Nappali Ellátó Idősek Klubjai nyújtanak támogató segítséget, azonban a megnövekedett igényekre reagáló férőhelyek számának bővítése kiemelt cél.</p>
<p>A város, várostérség szolgáltatási mixe</p>	<p>M8: A szolgáltatások elérhetőségének elemzése a lakossági hozzáférés oldaláról, elégedettség (elégedettségi és /vagy igény felmérés)</p> <p>A lakosság körében végzett felmérés eredményének elemzése során realizálható, hogy a helyben élők alapvetően elégedettek az igénybe vehető szolgáltatások minőségével és azok elérhetőségével, de egyes területeken még látnak a fejlődési potenciálban lehetőséget. Nem mondható teljeskörűnek az oktatási, nevelési, és egészségügyi intézmények elérhetőségére vonatkozó elégedettség a lakosok körében, azonban a helyben élők többnyire megfelelőnek tartják mindezeket a városban. Az alapvető szolgáltatások biztosításán felül fel kell mérni, hogy milyen speciális igények jelennek meg a városban, vagy akár a várostérségben.</p> <p>Az egyik legtöbbet hiányolt szolgáltatás Szekszárdon a működő szálláshelyek hiánya, ami a Szekszárdon megszervezett rendezvényekre, mint például a Szüreti fesztiválra, sport rendezvényekre tömegesen érkezők elszállásolását nehezíti meg. A vélemények alapján Szekszárd csak akkor lesz megtartó város, ha a jövőben képes lesz megfelelő munkalehetőséget generálni, azaz lesznek munkahelyteremtő beruházások a településen. A turizmus fejlesztésében is van perspektíva, amely multiplikátor hatása révén újabb munkahelyeket generálhat a város tervezett beruházásainak megvalósításával (PTE épületében a 4 csillagos konferencia hotel, Sportcsarnok épülete melletti 3 csillagos sportszálloda).</p>
<p>A város, várostérség gazdasága</p>	<p>M9: Társadalmi vállalkozások helyzete (tevékenység, munkaerő vonzaskörzet, piac)</p> <p>A gazdasági vállalkozások célja jellemzően a profit maximalizálása. A társadalmi vállalkozások ezzel szemben egy társadalmi kihívás megoldására jönnek létre. Működésük alapelve, hogy a vállalkozás bevétele elsősorban nem az osztalékok növelését szolgálja. A társadalmi vállalkozások bevételeit a kitűzött cél megvalósítására,</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	a kedvezményezettek, valamint magának a vállalkozásnak a fenntartására fordítják. A társadalmi vállalkozások alapítása hozzájárulhatna a hátrányos helyzetűek, például fogyatékkal élők, tartósan munkanélküliek helyzetét. Bár a társadalmi vállalkozások bizonyos társadalmi célokkal jönnek létre, a tevékenység közvetlen célja a bevételszerzés kell, hogy legyen, hiszen ezekből lehet fedezni célok megvalósításához szükséges költségeket. Ezért egy társadalmi vállalkozás létrehozását megelőzően azonosítani kell azokat a területeket, ahol a valós igények lehetővé teszik a bevétel termelését. Szekszárdon a fent definiált értelemben egyelőre nem működik társadalmi vállalkozás, ez ugyanakkor nem jelenti azt, hogy a helyi vállalkozások ne vennék ki a részüket a társadalmi felelősségvállalásból, hiszen több helyi vállalat is foglalkoztat hátrányos helyzetűeket, támogat civil szervezeteket.

2.3.5 Kiszolgáló város

Szakági területek	Értékelési szempontok	
Településfejlesztési és rendezési tervi összefüggések	<p>K1: A magasabb szintű területfejlesztési dokumentumokkal való tervezési összhang a településhálózatban elfoglalt szerepe, város és várostérség fejlesztését érintő területspecifikus célok alapján A település szerkezeti terve összhangban van az országos és megyei dokumentumokkal, fejlesztési irányokkal.</p>	
	<p>K2: A várost és várostérséget érintő területfelhasználási kategóriák és a műszaki infrastruktúra hálózatok főbb elemeinek bemutatása A város legjellemzőbb területfelhasználási kategóriái a következők:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lakóterület (nagyvárosias, kisvárosias, kertvárosias, falusias) • Településközpont vegyes terület • Intézményi vegyes terület • Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület • Ipari gazdasági terület (jelentős környezeti hatással) • Különleges beépítésre szánt terület • Közúti közlekedési terület • Közműterület • Kötöttpályás közlekedési terület • Zöldterület (közkert, közpark) • Erdőterület (védelmi, gazdasági, közjóléti) • Mezőgazdasági terület (kertes, általános) • Vízgazdálkodási terület (üdülőt, általános, közösségi) • Természetvédelmi terület • Különleges beépítésre nem szánt terület. <p>Ezek kategóriák az országos előírásokkal összhangban vannak. A települést országos jelentőségű autópálya (M6, M9) érinti, energiahálózat tekintetében elosztóhálózati elemek találhatók meg.</p>	
	<p>K3: Városi és városkörnyéki települések településfejlesztési és rendezési tervi összhangja a településhatáron érintkező beruházások terén kiemelten Városi és városkörnyéki települések településfejlesztési és rendezési tervi összhangja a településhatáron érintkező beruházások terén</p>	

Szakági területek	Értékelési szempontok	
	<p>megfelelő. A környező települések tervezett fejlesztései a Szekszárdi fejlesztéseket nem akadályozzák, ugyanakkor a tervezett funkció tekintetében (logisztikai erősségek kihasználása) egymás konkurenciái lehetnek.</p>	
<p>A város, várostérség társadalma</p>	<p>K4: Társadalmi konfliktusok által érintett városrészek műszaki-infrastrukturális érintettsége: Szekszárd egyetlen szegregátumában a 2011-es népszámlálási adatok alapján összesen 15143 lakás található, melyből 3,1%-a alacsony komfortfokozatú. A szegregált területen ez az arány 17,9%, ami a 2001-es 48,6%-hoz képest nagyarányú fejlődést mutatott. Az alacsony komfort fokozatú lakások számának csökkentésével lényeges javulás mutatkozik a szegregált területen. A város önkormányzata elkötelezte magát a mellett, hogy alacsony státuszú lakosokat nem koncentrálnak területileg, ezért az új bérbeadások során a megüresedő komfortnélküli lakásokat csak a komfortosítást követően ad bérbe. A Halas utca -Búzavirág utca -Bencze Ferenc utca kátyúzása, zúzottkövezése és a Halas utca -Kisfaludy utca, valamint Búzavirág utca járdafelújítása a járólapos járda felújítási programban megtörtént. Mentő-, tűzoltókocsik által megközelíthető a terület. A közszolgáltatások elérhetősége, hozzáférése megoldott. a szegregátum lakosait akadályozó infrastrukturális körülmények nem állnak fenn.</p>	
	<p>K5: A városi/várostérségi közmű szolgáltatási lefedettsége, infrastrukturális háttere: Szekszárd MJV jelenleg beépített területén a teljes közműellátás szinte mindenhol megoldott. A teljes közműellátás keretében a vezetékes ivóvíz ellátás zárt rendszerben, a közcsatornás szennyvízelvezetés pedig nyílt és zárt árokrendszerrel megoldott. A város központjában zárt csapadékgyűjtők találhatóak. Az energiahordozók közül a villamosenergia és a földgáz áll a város rendelkezésére, bár a megújulóenergia felhasználás is megjelent a településen. A háztartások 80%-a kábel TV hálózatba kötött, több vezetékes és vezeték nélküli távközlő és műsorszóró szolgáltató nyújt vételi lehetőséget.</p>	
<p>A város, várostérség szolgáltatási mixe</p>	<p>K6: városi hősziget jelenség a városban vagy térségében, a városi klíma kialakulásában és hatásainak mérséklésében meghatározó építészeti-műszaki megoldások A városi hősziget jelenséget elsősorban a zöldfelületek növelésével, az árnyékolást biztosító fák ültetésével lehet mérsékelni. A tram-train vonalának kiépítésekor sajnos nem fordítottak kellő mértékű figyelmet a zöldfelületekre, azok aránya a nyomvonalon minimális, szegélyek és ágyások formájában vannak jelen. Ezeket a területeket érdemes újra vizsgálni a városnak, és ahol mód van rá ott a térkövet zöldfelületre cserélni. A fásítást nagyban nehezítik a meglévő közműhálózati infrastruktúrához tartozó elemek, például a légvezetékek vagy a földfelszín alatt futó kábelek, csövek. Érdemes lenne olyan területeket kijelölni az erdősítésre, ahol nagyobb vízmennyiség áll rendelkezésre. A klímaváltozással a hirtelen lezúduló nagy esőzések egyre jellemzőbbek lesznek, így a belvízvédelem fontossága is felértékelődik. A víz felszín alatti elvezetése ugyan segíti a városban a belvíz megelőzését, azonban gátolja a párolgást és hozzájárul a szárazság növekedéséhez. A városnak olyan módon kell tehát gondoskodnia a belvíz elvezetéséről, amely nem jár a hősziget jelenség erősítésével. A földek humusszal történő dúsítása erősítheti a föld vízmegkötő képességét, így egy zöldebb alternatívát jelenthet a belvízproblémák megoldására.</p>	

Szakági területek	Értékelési szempontok	
<p>A város, várostérség gazdasága</p>	<p>K7: gazdasági területek fekvése, kihasználtsága, közlekedési kapcsolatai, ingatlanpiaci viszonyok alakulása (kereslet-kínálat vizsgálata)</p> <p>A város meghatározó gazdasági területeinek számát az ipari park. Az ipari park jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik, közel az M/ és M) autópályához, a Duna-hídhöz. Az ipari park elhelyezkedése biztosítja a jó megközelíthetőséget és a belváros forgalmának részbeni tehermentesítését. Az ipari gazdasági területek után kereslet mutatkozik a városban. Ezt jól szemlélteti az a tény, hogy a modern Város Program keretében az ipari park fejlesztését tervezik, mivel a park 2021/2022-re lényegében megtelt.</p>	
<p>Az önkormányzat(ok) gazdálkodása</p>	<p>K8: ingatlan gazdálkodás, kereslet-kínálat elemzés, önkormányzati vagyontáster szerkezete, intézményfenntartás meghatározó pozitív és negatív műszaki feltételek</p> <p>Az elmúlt években Szekszárd térségében egyfajta szuburbanizáció volt megfigyelhető. A központi ingatlanokkal szemben egyre inkább a külvárosi, vagy a borvidéki területeken található kertes telkek, pincék iránt nőtt a kereslet, ennek oka, az, hogy a belvárosban gyakorlatilag nincs fiatalok számára megfizethető árú kerttel rendelkező családi ház. A város ingatlanárjai a régió viszonylatában magasnak mondhatóak, a m² árak a pécsivel vetekednek. a</p> <p>Település közmű lefedettsége megfelelően jó, nem szükséges új hálózatokat kiépíteni. Ezt a célt több tényező is nehezíti. Az elhagyott lakások állapota sokszor elhanyagolt, tulajdonviszonyuk rendezetlen, továbbá megfelelő adatbázis híján nem mindegyik elhagyott lakóingatlan ismert. A lakóingatlanok mellett egykor egyéb funkciót betöltő épületek is üresen állnak, ilyen például a legutóbb bezárt iskola épülete. A kiüresedett ingatlanok hasznosítása fellendítheti a belvárosi életet, és egy költséghatékonyabb megoldást jelenthet a zöldmezős beruházásokkal szemben. A szekszárdi fiatalok jelentős része a jobb lehetőségek reményében elhagyja a várost. A városnak van fecskéház programja, de ennek fejlesztése, további költségelű, vagy kedvező konstrukciójú bérlakások építésére lenne szükség.</p> <p>. A szociális bérlakások nagyban segíthetik a rászoruló rétegeket és a kérdőíves felmérés alapján egyértelmű igény mutatkozik ezek fejlesztésére és elérhetővé tételére is. A városnak tehát keresnie kell a megoldásokat a kijelölt, vagy másik lakások kiadásához.</p>	
<p>Városi és várostérségi közlekedés</p>	<p>K9: Közlekedési infrastruktúra általános állapota, kedvező és kedvezőtlen feltételek valamennyi közlekedési módban:</p> <p>Szekszárd közúti közlekedésben elfoglalt helyzetére jellemző, hogy itt ágazik el a Pécszet érintő nemzetközi útvonal, valamint a város mellett halad el az M6-os autópálya. A Szekszárdtól északra megépített Szent László híd köti össze a Dunántúlt az Alfölddel. Szekszárd közlekedési infrastruktúráját az alacsony vonalsűrűség, a lassú haladási sebesség és az utak rossz minősége jellemzi. A kistérség vonatkozásában szükséges lenne az M9-es út Kaposvárig terjedő szakaszának megépítése. Tolna megye területén a településhálózat és a földrajzi adottságok miatt a főúthálózat mellett az összekötő utak is fontos hálózati szereppel bírnak a térségek közötti közlekedésben. Tolna megye belső szerkezetét és térségi kapcsolatait alapvetően meghatározza az észak-déli irányú Duna-völgy, a Duna mellett kiépült városok – Dunaföldvár, Paks, Tolna, Szekszárd, Bátaszék – és a Dunával párhuzamosan haladó, szintén észak-déli irányú 6-os főút. A 6-os főút Szigetvár, Pécs, Budapest felé erősíti Szekszárd-Paks térségének lehetőségeit. Dombóvártól a 61-es főút és a Székesfehérvár-Szekszárd közötti 63-as főút is észak-déli vonalvezetésű. A Siófok-Tamási-Szekszárd főút (65-ös) északnyugat-délkelet irányban halad. Az 56-os</p>	

Szakági területek	Értékelési szempontok	
	<p>főútvonal Szekszárdon áthaladó szakasza korábban jelentősen terhelte a városközpontot, de a tehermentesítő út mérsékelte az ott átmenő forgalmat. Ez azonban a keleti városrészben élők számára jelent új veszélyforrást a megnövekedett gépjármű forgalom miatt. Javasolt a fenti útszakaszon a forgalom lassítását és a gyalogosok biztonságos átkelését szolgáló, jelzőfényvel ellátott szigetek megépítése. Szekszárdon általános igényként merül fel a meglévő belterületi utak felújítása, de néhány meglévő összekötő út felújítása is időszerűvé vált.</p> <p>A város elhelyezkedésének hátránya, hogy nem épült ki nagykapacitású vasút. Szekszárdot Budapesttel való gyorsvonati összeköttetése megoldott, de tangenciális irányban csak átszállással kapcsolódhat a személyforgalomba. A megye vasúti csomópontja Dombóvár, másodlagos fontosságú csomópontja Szekszárdtól délre, Bátaszéken alakult ki. Szekszárdnak elsősorban az autóbusz járatai, kapcsolatai intenzívek, mivel a vasúthálózati kiépítettség nem kielégítő. A járműparkban is kedvező változások valósultak meg, és a vonalhálózat is korszerűsítésre került a helyi igényeknek megfelelően.</p> <p>A városban megnövekedett személygépjármű forgalom számára nincs elegendő parkolóhely a két parkolózónában, bár folyamatos fejlesztéssel él a város. A városban 3 db elektromos autótöltő kiépítése történt meg.</p> <p>A város hosszú távú célja, hogy növekedjen a környezetbarát kerékpáros közlekedés aránya Szekszárdon, ezért fontos feladat a város számára a két ütemű kerékpárút-hálózat fejlesztése, bővítése.</p> <p>Kerékpár és e-roller sharing rendszerek jelennek meg egyre több nagyvárosban, WSzekszárdon érdemes lenne felülvizsgálni használatuk bevezetését.</p> <p>Szekszárdon rossz állapotúak a gyalogjárdák, ezért azok műszaki állapota évente felülvizsgálásra kerül, és ezt követően fontossági sorrendben kerülnek a járdafelújítások kijelölésre. Az önkormányzat a leromlott állapotú beton és aszfaltos járdák újra betonozása helyett a javításoknál a térköves megoldásokat részesíti előnyben.</p>	
<p>Városi és várostérségi közműhálózat</p>	<p>K10: Közművesítettség mértéke, állapota, kedvező és kedvezőtlen feltételek, közműellátottság kapacitási helyzete, bővítési lehetőségei:</p> <p>Szekszárd MJV jelenleg beépített területén a teljes közműellátás szinte mindenhol megoldott.</p> <p>A vezetékes ivóvíz ellátása zárt rendszerben, a közcatornás szennyvízelvezetés pedig nyílt és zárt árokrendszerrel megoldott. A város központjában zárt csapadékgyűjtők találhatóak. A városban a közműves ivóvízellátás megoldott, azt a meglévő 4 kútcsoporthoz jelenleg egy kútcsoporthoz biztosítja. Az ivóvízellátást szolgáló új vízbázis kialakítása -Bogyiszló és Fadd-Dombori közötti Duna parton- 2014-ben kezdődött el a város korábbi -Szekszárd Lőtér- vízbázisán jelentkező diklór-etilén veszélyeztetettség miatt. A beruházás során 8 db kút és egy víztisztító üzem került megépítésre, melynek kapacitása 10.000 m³/nap. A kutakból kitermelt víz vas, -mangántalanítás tisztítási technológia után kerül a fogyasztókhoz. A szolgáltatott ivóvíz a 2000-2019 időszakban 26%-os csökkenést, a lakossági ivóvízfogyasztásban 16%-os csökkenést mutat. A városban a tűzvíz hálózat, valamint a tartalék tűzvíz-tárolómedence hálózata bár kiépített, sok esetben mégis problémát okoz az oltóvíz hiánya.</p> <p>Az energiahordozók közül a villamosenergia és a földgáz áll a város rendelkezésére, bár a megújulóenergia felhasználás is megjelent a településen. Szekszárdon a lakásállomány 100%-a rendelkezik áramvételezési lehetőséggel. A gázcsőhálózat kiépítettsége a városban 146,2 km hosszú volt 2020. évben. A háztartási fűtési célú</p>	

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>gázfogyasztók száma a 2000. évhez képest közel 18%-os emelkedést mutatott.</p> <p>Szekszárd város egyik adottsága a távhő szolgáltatás kiterjedtsége, a lakások több mint 37 %-a és a belvárosi közintézmények többsége távhő-fűtést használ. 2020-ban 5682 db lakás kapcsolódott a távfűtéses szolgáltatáshoz, és 109424 Gigajoule hőmennyiséget használtak el. A 2 db gázmotoros kiserőmű 2002. évi üzembe helyezésével összesen 4,7 MW-os teljesítményével járul hozzá a város energiaellátásának biztosításához.</p> <p>A háztartások 80%-a bekötésre került a kábeltelevízió hálózatba. A városban több vezetékes és vezeték nélküli távközlő és műsorszóró szolgáltató nyújt vételi lehetőséget: 2022-ben az internethozzáférési lehetőséget biztosító cégek száma 26 db, kábeltelevízió és IPTV szolgáltatást nyújtó cég 7 db volt.</p> <p>Szekszárd közmű ellátottságának mennyiségi vonatkozása jelenleg igénykövető, azonban a közműszolgáltatással szemben a lakossági kérdőívek elemzésekor minőségi igények elvárása is felmerült, ami a közműfejlesztési feladatok meghatározásában iránymutató lehet.</p>
<p>Zöldfelületi rendszer vizsgálata</p>	<p>K11: Zöld infrastruktúra hálózat nagysága, betöltött szerepe:</p> <p>Szekszárd biológiailag aktívnak tekinthető területei azon zöldfelületek összessége, melyek összefüggő, növényzettel fedett részei a városnak. A város vonatkozásában a Központi Statisztikai Hivatal által nyilvánosságra hozott adatokból láthatóvá válnak ezen területek egymáshoz viszonyított arányai. Míg a burkolt, beépített felületek aránya a 2020-ban végzett területmérés alapján 51,26 %-ot tett ki (49,46 ha), a biológiailag aktív felületek, mint erdők, közparkok és közkertek összességének mérete ugyanezen évben elérte a város közigazgatási területének 48,72 %-át (47 ha). Utóbbi kategóriában a fátlan zöldfelületek (közparkok és közkertek együttesen 44 hektáron) aránya a város teljes zöldterületének legnagyobb részét, 93,62 %-át teszik ki, míg a fásított zöldfelületek annak csupán 6,38 %-át (3 ha) képezik. A 2018-2020 időszakban a városban található közparkok területének kismértékű csökkenése, illetve a közkertek összterületének gyarapodása volt megfigyelhető. A helyi lakosok kérdőíves megkérdezésük során közepes elégedettségükről nyilatkoztak a városban rendelkezésre álló zöldfelületek állapotáról, mint életminőséget befolyásoló tényezőről. Javaslataik alapján a területek eszközfejlesztésekkel és rendezvények szervezésével élhetőbbé válnának számukra.</p> <p>Szekszárdon a napfénytartam éves összege átlagosan 1750-2050 óra között alakul, ami jelentős részben elegendő lenne a fűtés és a használati melegvíz előállításához. Rendelkezésre áll továbbá szélenergia hasznosítás, illetve a föld geotermikus energiája is. A lakossági kérdőívek kiértékelése szerint a város lakosságának 9%-a okos otthonban él, korszerű, környezetbarát megújuló energiafelhasználással (földhő, napenergia), melyből megállapítható a növekvő tendenciájú környezettudatos energiafelhasználás. Az intézményi kérdőívek válaszaiból kapott eredmény alapján azok legalább 40%-a megújuló energiaforrással fedezi energiaszükségletét. Szekszárd barnamezős beruházása, az épülő Tudásközpont már a kor igényeinek megfelelő energiahasznosítással kerül megvalósításra, fenntartható működését 150 kWp teljesítményű napelem panelek támogatják majd.</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok	
	<p>A városban elérhető energiaszolgáltatók modern, energiahatékony technológiai megoldásokat valósítottak meg, így Szekszárd lakosai számára is rendelkezésre áll az okosmérés és az okos hálózat használatának lehetősége. A helyieknek ezáltal módjukban áll változtatni felhasználói szokásaikon, a tudatos energiafelhasználás révén csökkenthetik energiadíj számlájukat és ez hozzájárulhat az üvegházhatás visszaszorításához. A villamosenergia elosztási tevékenységet végző társaságok jogszabályi előírás alapján 2021 januárjától elkezdték a felhasználók széles körénél az okosmérők telepítését.</p>	
<p>Az épített környezet vizsgálata</p>	<p>K12: Területhasználat elemzése, funkció nélküli ingatlanok, kihasználatlan ingatlanok nagysága, státuszuk okainak bemutatása, beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek nagysága, elhelyezkedése, funkcionalitása, beépítés, beruházás megvalósulását veszélyeztető egyéb építési korlátozások, potenciális fejlesztési területeket összesítő kataszter</p> <p>A város legjellemzőbb területfelhasználási kategóriái a következők:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lakóterület (nagyvárosias, kisvárosias, kertvárosias, falusias) • Településközpont vegyes terület • Intézményi vegyes terület • Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület • Ipari gazdasági terület (jelentős környezeti hatással) • Különleges beépítésre szánt terület • Közúti közlekedési terület • Közműterület • Kötőpályás közlekedési terület • Zöldterület (közkert, közpark) • Erdőterület (védelmi, gazdasági, közjóléti) • Mezőgazdasági terület (kertes, általános) • Vízgazdálkodási terület (üdülőt, általános, közösségi) • Természetvédelmi terület • Különleges beépítésre nem szánt terület. <p>Ezek kategóriák az országos előírásokkal összhangban vannak. A települést országos jelentőségű autópálya (M6, M9) érinti, energiahálózat tekintetében elosztóhálózati elemek találhatóak meg</p> <p>K13: Települési identitást meghatározó épített-művi környezeti elemek (beleértve a védettséget élvező elemeket is):</p> <p>Szekszárd MJV a Világörökségi és világörökségi várományos terület övezetébe tartozik és része „A római limes magyarországi szakasza -A Ripa Pannonica Magyarországon” elnevezésű világörökségi várományos helyszínnek. Szekszárd épített környezetében - történelmi múltjának köszönhetően – számos a helyi identitást meghatározó elem van. A városképet meghatározó épületek (Régi megyeháza, Városháza, a Belvárosi plébánia, a Szentháromság szobor, a Garay épületkomplexum, babits Mihály Emlékház, Wosinsky Mór Múzeum, Művészetek Háza, Augusz ház) állagmegóvása, felújítása, karbantartása folyamatos városi feladat. A települési eredetű környezetszennyezés, levegőszennyezés, szennyvíz-és hulladék-elhelyezés, a település közlekedési struktúrája, a nagy forgalmú létesítmények parkolási lehetőségei közvetlenül befolyásolják a város környezeti minőségét. Külön figyelmet érdemel a települést érintő nagy forgalmat lebonyolító utak környezeti</p>	

Szakági területek	Értékelési szempontok	
	terhelése, illetve a területfejlesztés szerepe a műemlékek védelmében. Szekszárd város településrendezési tervének és helyi építési szabályzatának összeállításakor alkalmazkodni kell a sajátságos földtani felépítéshez és a morfológiai viszonyokhoz annak érdekében, hogy az épített környezet hosszú távú fennmaradása biztosított legyen.	
A táji és természeti adottságok vizsgálata	K14: Tájhasználat értékelése, tájhasználati konfliktusok kezelése: Szekszárdon jelentős tájhasználati konfliktusokról nem lehet beszélni.	

2.4 A város irányítási és működési modellje

2.4.1 Irányítási modell

Tolna megye

Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése
Önkormányzatok és önkormányzati hivatalok jogalkotó és általános igazgatási tevékenysége:

1. Pályázat- és támogatáskezelés, ellenőrzés
2. Más szervek részére végzett pénzügyi-, gazdálkodási, üzemeltetési, egyéb szolgáltatások
3. Országgyűlési, önkormányzati és európai parlamenti képviselőválasztásokhoz kapcsolódó tevékenységek
4. Országos és helyi népszavazással kapcsolatos tevékenységek
5. Területfejlesztés igazgatása

A város önkormányzatának működése

Szekszárd Megyei Jogú Város

Szekszárd megyei jogú városban működő önkormányzat hivatalos megnevezése Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata, melynek illetékességi területe Szekszárd város közigazgatási területe.

Az önkormányzat feladat- és hatásköreit a Szekszárd Megyei Jogú Város Közgyűlését illetik meg. Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata irányítási és működési rendjét az önkormányzat közgyűlésének 29/2019. (XII. 23.) önkormányzati rendelete szabályozza „Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata közgyűlésének 29/2019. (XII. 23.) önkormányzati rendelete a Szervezeti és Működési Szabályzatról” címmel.

Szekszárd Megyei Jogú Városban működő nemzetiségi önkormányzatok

1. Szekszárdi Német Nemzetiségi Önkormányzat
2. Szekszárdi Roma Nemzetiségi Önkormányzat

Bizottságok

Az állandó bizottságokat képviselők és a bizottságok feladat- és hatáskörében jártas nem képviselő tagok alkotják. A bizottságok tagjaira és elnökeire bármely képviselő tehet javaslatot. A javaslatok alapján a Közgyűlés minősített többséggel megválasztja a bizottságokat úgy, hogy azok elnökei és tagjainak több mint a fele képviselő legyen.

A Közgyűlés 5 állandó bizottságot hoz létre. A bizottságok megnevezése és tagjainak száma:

1. Pénzügyi Bizottság – 5 fő, elnöke: Máté Péter Sándor

2. Gazdasági és Városfejlesztési Bizottság – 5 fő, elnöke: Bomba Gábor László
3. Oktatás, Sport és Ifjúsági Bizottság – 5 fő, elnöke: Murvai Árpád
4. Kultúra, Civil szervezetek, Városmarketing Bizottság – 5 fő, elnöke: Csötönyi László
5. Szociális, Egészségügyi, Környezeti és Fenntarthatósági Bizottság - 5 fő, elnöke: Gréczy-Félegyházi Gyöngyvér

A Közgyűlés bármely képviselő javaslatára, a polgármester előterjesztése alapján meghatározott feladat ellátására, így különösen: jelentős döntés előkészítésére, rendelet, határozat végrehajtásának ellenőrzésére, fontos városi rendezvények megszervezésére, javaslat kidolgozására ideiglenes bizottságot választhat. Az ideiglenes bizottság feladatát, megbízatásának terjedelmét, elnevezését, tagjainak számát a Közgyűlés a bizottság felállításakor határozza meg.

6. Ideiglenes Bizottság

Az állandó bizottságok általános feladatai:

- a) Döntenek a Közgyűlés által a bizottságra átruházott hatáskörökben
- b) Előkészítik a szakterületüket érintő önkormányzati koncepciókat, testületi előterjesztéseket
- c) Javaslatot tesznek az éves munkatervre, gazdasági társaságokra vonatkozó testületi döntésekre
- d) Véleményezik a szakterületükhöz tartozó előterjesztéseket, bizottsági állásfoglalást hoznak meg
- e) Figyelemmel kísérik a közgyűlési és bizottsági döntések végrehajtását, és a szakterületükhöz tartozó intézmények működését.
- f) Beszámolnak a bizottság éves tevékenységéről, a célalapok felhasználásáról
- g) Feladatuk körében ellenőrzik a Polgármesteri Hivatalnak a Közgyűlés döntéseinek az előkészítésére, illetőleg végrehajtására irányuló munkáját

Az állandó bizottságok tesznek javaslatot a szakterületüket érintő stratégiai döntésekre vonatkozóan, és a bizottságok készítik elő a konkrét profiljukba tartozó stratégiai döntéseket, melyeket a közgyűlés hoz meg.

A Szekszárdi Települési Értéktár Bizottság a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV.16.) Kormányrendelet 3.§ (1) bekezdése szerint gondoskodik a települési, tájegységi, megyei értéktár létrehozásáról, az értéktárba bejegyzett nemzeti értékek nyilvántartásáról a Szervezeti és Működési Szabályzatában leírtak alapján.

A Közbiztonsági Tanácsadó Testület állást foglal a közbiztonság helyi feladatainak megoldásában, közlekedésbiztonsági ügyekben. Folyamatosan figyelemmel kíséri a lakossági igényeket a közbiztonság területén, a közbiztonsági koncepció végrehajtását és javaslatot tesz a feladatok ellátására. A Testület közreműködik a társadalmi bűnmegelőzés és a közbiztonságot segítő társadalmi szervek és a városi rendőrkapitányság, valamint az önkormányzat együttműködésének koordinálásában.

A fejlesztési feladatok átfogóan a Közgyűlés Gazdasági és Városfejlesztési Bizottságának és a Pénzügyi Bizottság kompetenciájába tartoznak, amely feladatát az egyes szakterületeket felügyelő szakbizottságokkal egyeztetve valósítja meg. A fejlesztési feladatok előkészítését és a fejlesztések koordinációját a Polgármesteri Hivatal Beszerzési és Jogi Igazgatóságának Stratégiai Tervezési Osztálya végzi. Összegyűjti, folyamatosan nyomon követi a fejlesztési elképzeléseket, részt vesz a fejlesztési stratégiák, koncepciók és tervek kidolgozásában, kapcsolatot tart a terület- és településfejlesztési szervezetekkel. A Stratégiai Tervezési Osztálya és az egyes szakirodák között az FVS készítése kapcsán is szoros együttműködés valósult meg, a megfelelő szakember állomány rendelkezésre állt és rendelkezésre fog állni a későbbiekben is.

A városfejlesztést érintő stratégiai dokumentumok, pályázatok előkészítéséért, a bizottságok részére történő előterjesztéséről Stratégiai és Fejlesztési Osztály gondoskodik, a megvalósítás folyamatában a Gazdasági és Fejlesztési Bizottság és a Pénzügyi Bizottság.

A több szintű helyi kormányzás (governance) elvének érvényesülése a korábbi stratégiai ciklusban

Governance általánosságban az interakciót jelent a közszerelő, jelen esetben az Önkormányzat és a külső környezete között, azaz a formális intézmények léte kijelöli a társadalmi intézmények akcióinak határait és fordítva. Szekszárd MJV Önkormányzata nyitott a környezetéből érkező információkra, így képes a hatékonyabb feladatellátását megvalósítani. A 2014-ben elfogadott stratégia célok megvalósításakor a közösségi szempontokat figyelembe vevő helyi kormányzás érvényesült.

Információtechnológiai fejlesztések

A XXI. század információs társadalma információtechnológiai fejlesztést kíván meg az önkormányzattól is feladatainak megoldása, az ügyintézés, valamint a tájékoztatás érdekében. 2019. évben pályázati támogatással Szekszárd MJV Önkormányzata csatlakozott az ASP Központoz, mely biztosítja a távoli szolgáltatásnyújtást (application service provider - ASP) technológia segítségével. Az állam az önkormányzat számára központilag, ingyenesen biztosítja az önkormányzati feladatellátás egyes elemeinek informatikai támogatását (integrált rendszerben működő szakrendszerek - gazdálkodási, adó, iratkezelő, hagyaték, iparikereskedelem, ingatlanvagyon-kataszter, települési és az elektronikus ügyintézés). A szakrendszerek zavartalan működéséhez és azok használatához szükség volt megközelítőleg 100 db kártyaolvasó, több komplett számítógép, valamint monitorok beszerzésére.

Az Okos Város programok során megbízható és biztonságos informatikai háttér kialakítása a cél, melynek alapja a Polgármesteri Hivatalban működő stabil informatikai rendszer. Fenntartása és folyamatos fejlesztése kiemelt szerepet kap az önkormányzat fejlesztési terveiben.

Évente frissítésre kerülő digitális alaptérkép használata mellé tervezi az önkormányzat a papír alapú szakági rajzok, térképek, adatbázisok digitalizálását, a digitálisan rendelkezésre álló adatok egységes rendszerbe konvertálását, melynek segítségével naprakész állapotban tarthatók a meglévő térképek, szöveges adatbázisok. A térinformatikai rendszer komplexebbé tétele érdekében összekapcsolásra került a VIIR-rel (Virtuális Interaktív Ingatlan nyilvántartási Rendszer), mely megkönnyíti a hivatal dolgozóinak munkáját és a koncepciók, pályázatok benyújtásához szükséges előkészítő munkát.

A WiFi4EU kezdeményezés keretében Szekszárd wifiberendezések telepítésével nyilvános helyeken biztosítja az ingyenes vezeték nélküli internetkapcsolat.

Szekszárd város közterületein 46 db térfigyelő kamera működik, melyből 14 db a közösségi közlekedés számára kialakított buszvárókban a digitális utastájékoztató rendszer vagyonyvédelmét ellátó kamera.

Lakossági együttműködések

A 2014-2020 évi megvalósítási ciklus során az önkormányzat több ízben végzett lakossági megkérdezést egyes, jelentősebb beruházásokról szóló döntések előtt. A helyi képviselők rendszeresen tartottak és tartanak lakossági fórumokat a képviselői kerületüket érintő kérdésekben. A Szekszárdi Helyi Közösség (HACS) széles körű megkérdezést, kérdőívekkel történő megkeresést végzett a lakosság körében az őket érdeklő programokra vonatkozóan, mely válaszok alapján készítette el a Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégiáját 2016-2030 évek közötti időszakra. Az egyes beruházások helyszínének kiválasztásában a lakossági vélemények szintén figyelembevételre kerültek. (pl. Sportcsarnok építés, szabadidős létesítmények, piac, ipari park). Összességében az előző stratégicélok megvalósításának folyamatában érezhetően nőtt a lakosság részvétele a városi és a lakókörnyezeti döntések előkészítése és megvalósítása során.

Intézményi partnerség

Tolna Megye Önkormányzata, mint a területfejlesztésért felelős közigazgatási szervezet megkerülhetetlen partnere a város önkormányzatának, mivel mindazon települések jövőjét, fejlesztéseit koordinálja és tereli, melyek a megyeszékhely szűkebb-tágabb környezetében együttműködnek vagy részben versenyeznek azzal, így Szekszárdét is.

Az együttműködések elsősorban a foglalkoztatás, a közlekedés, a közszolgáltatások és a gazdasági területbővítések terén merülnek fel. A megyei koordináció révén kialakuló partneri együttműködések a nyertes-nyertes együttműködések, a szinergiák kiaknázásának alapját képezhetik.

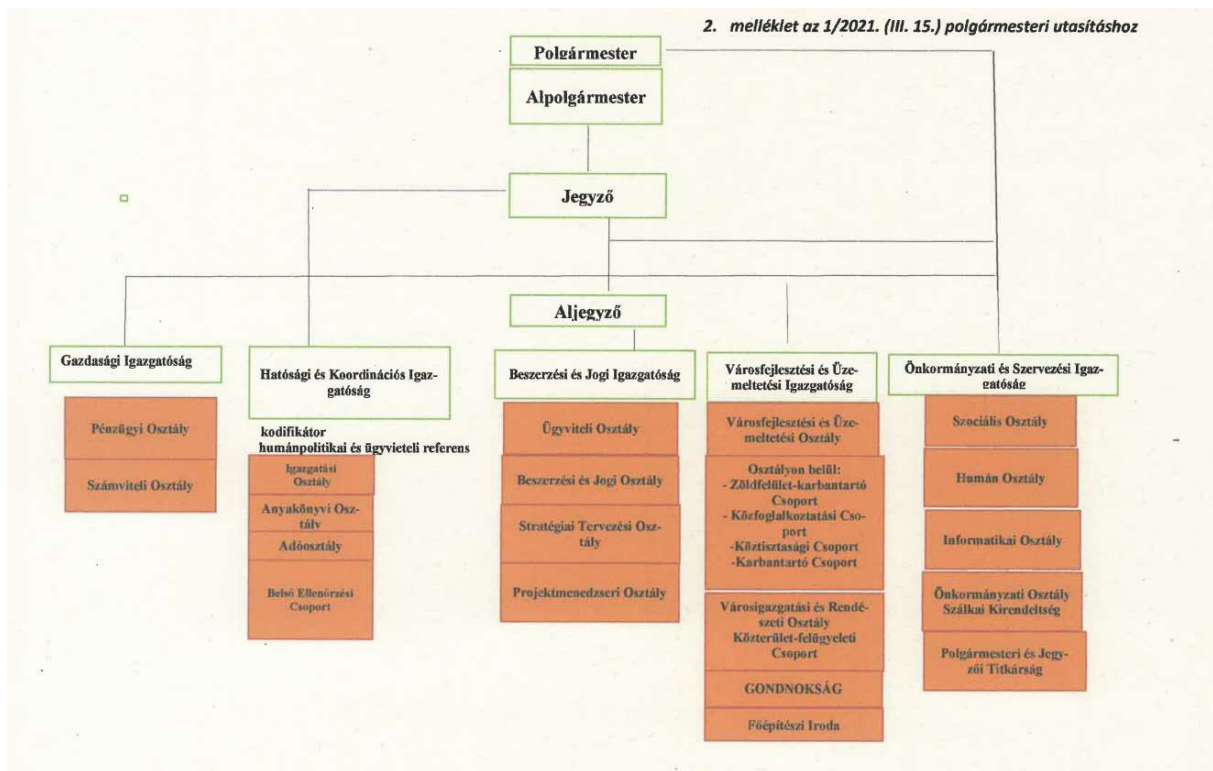
Az innováció és a gazdaságfejlesztés terén a Tolna Megyei Kereskedelmi és Iparkamara (továbbiakban TMKIK), mint a helyi vállalkozásokat tömörítő és képviselő szervezet az összekötő kapocs az önkormányzat, a gazdasági szféra és a meghatározó intézményi entitások között. A TMKIK hozzájárul a térség gazdasági és társadalmi fejlődéséhez hozzájárul a város gazdasági és társadalmi fejlődéséhez, ezért az önkormányzattal kialakított partnerségi folyamat a jövőben a gazdasági- innovációs ökoszisztéma irányába fejlesztendő. A kamara által képviselt értékekkel összhangban a tagozatok (Ipari, Kereskedelmi, Kézműipari és Szolgáltató tagozat) alapvető célja az érdekkörébe tartozó vállalkozók üzleti lehetőségeinek feltárása, az érdekeik képviselete, gazdálkodásuk, működésük segítése, a piaci verseny tisztaságának elősegítése, a versenyképes gazdaság alapjainak megteremtése, illetve hogy minden vállalkozó megtalálja a számára legszükségesebb, legfontosabb programokat, szolgáltatásokat, megismerje vállalkozása lehetőségeit. Ebben az együttműködési keretben Szekszárd város önkormányzata az üzleti infrastrukturális feltételek, a szervezeti háttér megteremtése és elősegítése révén, valamint ösztönzők kialakításával tud katalizáló szerepet vállalni.

A Szekszárdi Szakképzési Centrum, a KLIK, és az egyházi együttműködések jelentőségét az oktatás-szervezési feltételrendszer támasztja alá, hiszen a város kiskorúinak többsége a bölcsődétől a gimnáziumig, egyházi és állami intézményekben folytatja tanulmányait. A képzés területén ez ugyan korlátozza az önkormányzat felelősségvállalási képességét, de nem csökkenti érdekeltségét abban, hogy a város jövőjét támogató különböző fenntartású helyi oktatási intézmények tudjanak működni, együttműködni a városban. Érdekeit, céljait – rendkívül szűk döntési jogosultságok mellett- csakis partnerségi együttműködés kezdeményezése és működtetése révén tudja érvényre juttatni.

Említésre érdemes a város gazdasága, innovációs potenciáljának növelése szempontjából elérhető külső kapcsolatrendszer. A város számos hazai és külföldi kapcsolattal rendelkezik. Részletes elemzés – pusztán a városba irányuló befektetéseknek az utóbbi néhány évet megelőző időszak igen szerény befektetési adatai alapján- leszűrhető az a megállapítás, hogy e kapcsolatrendszereknek a gazdaságépítést érintő hatékonysága – a számos objektív hátrány figyelembevételével mellett is- rendelkezik tartalékokkal. (Az utóbbi években dinamizálódó fejlesztések is ezt igazolják.)

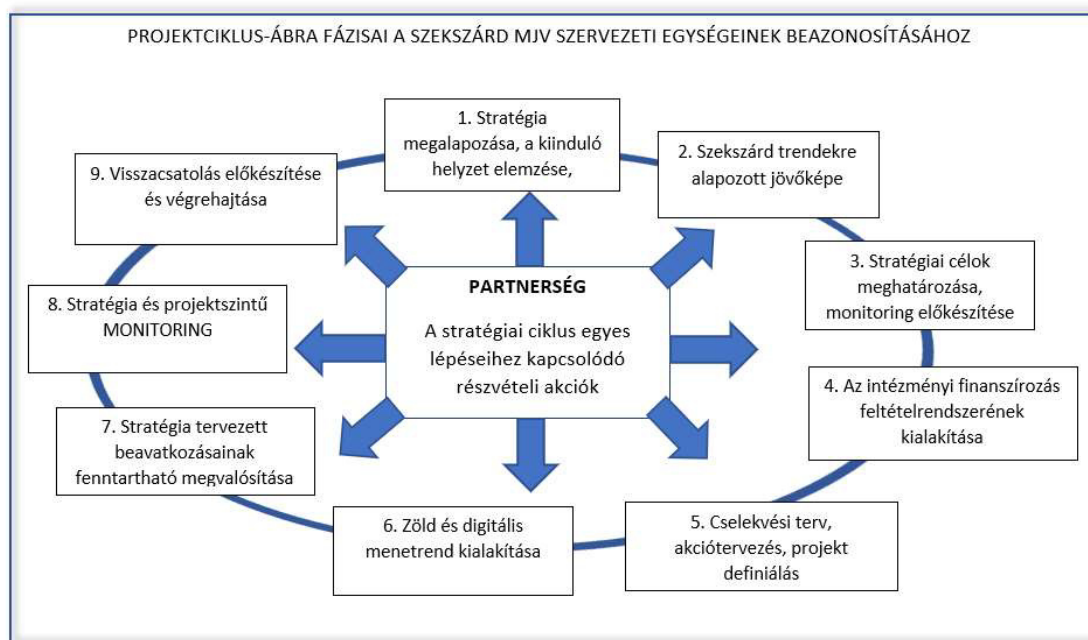
Szekszárd MJV Polgármesteri Hivatalának működése:

Szekszárd Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala feladat- és hatásköreit a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 10-17. §-a szabályozza. Az önkormányzat anyagi lehetőségeitől függően éves költségvetésében meghatározza, hogy a helyi közszolgáltatások körében mely feladatokat, milyen mértékben és módon látja el. Az önkormányzati feladatokat a Közgyűlés és szervei - a polgármester, a Közgyűlés bizottságai, a Polgármesteri Hivatal, a jegyző és a társulás - látják el. A szervezeti felépítés összeállítása az Önkormányzatra előírt kötelező feladatai és a jogszabályi lehetőségei alapján került kialakításra. Az önkormányzati szervezet működésére is ugyanez a jellemző. A város a megyeszékhelyi és járási központ szerepéből, történelmi jellegéből, és sajátos kulturális-gazdasági múltjából adódó tevékenységeket is felvállal, melyeket a költségvetésében elkülönített forrásából finanszíroz. Szekszárd Polgármesteri Hivatalának szervezeti organigramja tükrözi a feladatellátási szempontok szerinti felépítést.

ábra, Forrás: Szekszárd MJV Polgármesterének 1/2021. (III.15.) utasítása a Szekszárd MJV Polgármesteri Hivatala Szervezeti és Működési Szabályzatáról

A projektciklus szerinti feladat-ellátás a szervezeti ábrán szereplő, a jogszabály által meghatározott hagyományos felépítésből nem vezethető le közvetlenül, azonban a szervezeti egységek feladatainak leírása tartalmazza a feladatellátást a projektciklust illetően. A következő általános projektciklus-ábra alapján bemutatjuk az egyes fázisokban érintett szervezeti egységeket, és azok kapcsolódó feladatellátási köreit.

ábra, Forrás: saját szerkesztés

A Polgármesteri Hivatal az alábbi belső szervezeti egységekre tagozódik:

1. **Gazdasági Igazgatóság**
  - **Pénzügyi Osztály**
  - Számviteli Osztály
2. **Hatósági és Koordinációs Igazgatóság**
  - Anyakönyvi Osztály
  - Adó Osztály
  - Igazgatási Osztály
  - Belső Ellenőrzési Csoport
3. **Beszerezési és Jogi Igazgatóság**
  - Beszerzési és Jogi Osztály
  - **Projektmenedzseri Osztály**
  - **Stratégiai Tervezési Osztály**
  - Ügyviteli Osztály
4. **Városfejlesztési és Üzemeltetési Igazgatóság**
  - **Városfejlesztési és Üzemeltetési Osztály** (Zöldfelület-karbantartó-, Közfoglalkoztatási-, Köztisztasági-, és Karbantartó Csoport)
  - Városigazgatási és Rendészeti Osztály (Közterület-felügyeleti Csoport)
  - **Főépítési Iroda**
  - Gondnokság
5. **Önkormányzati és Szervezési Igazgatóság**
  - Polgármesteri és Jegyzői Titkárság
  - Önkormányzati Osztály
  - Szálkai kirendeltség
  - Szociális Osztály,
  - Humán Osztály,
  - **Informatikai Osztály**

A városfejlesztési stratégiai feladatok szervezeti egységekre, és személyi felelősökre vonatkozó feladatkörei:

1.) Stratégia megalapozása, a kiinduló helyzet elemzése

- Felelős az Önkormányzat Közgyűlése a városfejlesztési és tervezési dokumentumok készítése keretében, ezen belül az előzetes döntés meghozataláért felelős a Polgármesteri Hivatal Beszerzési és Jogi Igazgatóságának Stratégiai Tervezési Osztálya
- Az előkészítés és a kidolgozás megvalósításáért felelős a Polgármesteri Hivatal Beszerzési és Jogi Igazgatóságának Stratégiai Tervezési Osztálya
- A megalapozó dokumentumokhoz szükséges információnyújtás, szakterületi előkészítés terén megvalósítók: a Polgármesteri Hivatal szervezeti egységei és az önkormányzati tulajdonú társaságok
- a kidolgozást ágazati szakértők végzik el
- a kidolgozás során társadalmasításra kerül sor a következő formákban:
  - a) kérdőívek a lakosság körében
  - b) kérdőívek a vállalkozások és az intézmények körében
  - c) munkacsoportok körében a problémák és lehetőségek azonosítása, értékelése

2.4.2 Működési modell

Szekszárdon a város működését biztosító szolgáltatásokat, közszolgáltatásokat zömében önkormányzati cégek biztosítják. Az alábbiakban a működési modellt alkotó cégekről nyújtunk átfogó képet.

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata által fenntartott intézmények:

1. Városi Bölcsőde

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatának Városi Bölcsődéje gondoskodik a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 8. § (1) bekezdése szerinti gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásáról, a 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátásáról, szakszerű gondozásáról és neveléséről. Alapellátás keretében a gyermekek napközbeni ellátásaként játszócsoportot, időszakos gyermekfelügyeletet biztosít, kisgyermek nevelési tanácsadó-bemutató, baba-mama klub szolgáltatással segíti a családokat, otthoni gyermekgondozás szakmai felügyeletét, a korai fejlesztés, nevelését biztosítja Szekszárd MJV közigazgatási területe. Önállóan működő, előirányzatai felett részjogkörrel rendelkező költségvetési szervként működik Szekszárd, Perczel Mór utcai helyszínen, gazdálkodási feladatait Szekszárd Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala látja el.

2. Óvodai intézmények

Szekszárdi 1. Számú Óvoda Kindergarten feladat-ellátási helyei:

Szekszárd, Kölcsey lakótelep 15. (100 fő férőhellyel)
Szekszárd, Wosinsky Mór lakótelep 4. (123 férőhellyel)
Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky utca 6. (50 férőhellyel)

Az óvoda, mint költségvetési szerv alaptevékenysége a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13.§ (1) bekezdés 6. pontja szerinti óvodai nevelés az óvodáskorú (3-7 éves) gyermekek számára. Gazdálkodási feladatait a Szekszárd MJV Polgármesteri Hivatala látja el. Felvételi körzete Szekszárd MJV területének 1.számú körzete.

Szekszárdi 2. Számú Óvoda feladat-ellátási helyei:

Szekszárd, Mérey utca 37-39. (óvodai nevelés 96 férőhely és 14 férőhely a nemzetiségi, 5 férőhely a sajátos nevelési igényű gyermekek számára)

Szekszárd, Muskotály utca 13. (óvodai nevelés, bölcsődei ellátás – 75 férőhely és 11 férőhely a nemzetiségi, 4 férőhely a sajátos nevelési igényű gyermekek számára)

Szekszárd, Muskotály utca 12. (mini bölcsődei ellátás – 14-14 férőhellyel)

Az óvoda többcélú óvodai intézményként működik (óvoda-bölcsőde). A költségvetési szerv alaptevékenysége a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13.§ (1) bekezdés 6. pontja szerinti óvodai nevelés az óvodáskorú (3-7 éves) gyermekek számára. Felvételi körzete Szekszárd MJV közterületének 2. számú óvodai körzetéhez tartozik.

Szekszárdi Gyermeklánc Óvoda feladat-ellátási helye:

Szekszárd, Perczel Mór utca 2. – 150 férőhely
Szekszárd, Szent-Györgyi Albert utca 11. – 93 férőhely
Szekszárd, Óvoda utca 5. -25 férőhely (felújítás alatt)

A költségvetési szerv alaptevékenysége a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13.§ (1) bekezdés 6. pontja szerinti óvodai nevelés az óvodáskorú (3-7 éves) gyermekek számára. Működési területe Szekszárd város közigazgatási területe, szabad kapacitás esetén Tolna megye közigazgatási területén élők számára is biztosítható férőhely.

1. Tolna Megyei Illyés Gyula Könyvtár feladat-ellátási helyei:

Szekszárd, Széchenyi utca 51. (megyei könyvtár)
Szekszárd, Augusz Imre utca 5. (gyermek könyvtár)
Szekszárd, Dienes Valéria utca 14. (fiók könyvtár)

Alaptevékenysége a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 55.§ (1) bekezdése, valamint a 64-66. §-a alapján a nyilvános könyvtári és a megyei könyvtári feladatok ellátása. Költségvetési szervként működési területe Tolna megye és Szekszárd MJV közigazgatási területe. A könyvtár küldetése a zöld szemlélet és a humánökológia szempontjainak előtérbe helyezése mindennapi működése során. Alapvető céljai közé tartozik a szemléletformáló ismeretterjesztés, az ökológiai információk gyűjtése és a rájuk épülő szolgáltatásfejlesztés. A környezettudatos intézményi működés kialakítása, és a szolgáltatások integrálása érdekében zöld munkacsoport alakult, mely a környezettudatos nevelést, tudásmegosztást kívánja támogatni.

2. Wosinsky Mór Megyei Múzeum feladat-ellátási helyei:

Wosinsky Mór Megyei Múzeum - Szekszárd, Szent István tér 26.
Babits Mihály Emlékház - 7100 Szekszárd, Babits Mihály u. 13.
Irodalom Háza –Mészöly Miklós Emlékház - 7100 Szekszárd, Babits Mihály u. 15.
Wosinsky Mór Megyei Múzeum Megyeházi Kiállítóhelye – 7100 Szekszárd, Béla király tér 1.

Alaptevékenysége a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 37/A.§-a, 42.§-a, valamint 45.§ és 45/A.§-ai alapján gondoskodik a kulturális javak meghatározott anyagának folyamatos gyűjtéséről, nyilvántartásáról, megőrzéséről és restaurálásáról, tudományos feldolgozásáról és publikálásáról, valamint kiállításokon és más módon történő bemutatásáról, a közművelődési feladatok ellátásáról. Továbbá a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 20.§ (2) bekezdése alapján területileg illetékes múzeumként régészeti feltárásokat végez. Költségvetési szervként működési területe Tolna megye és Szekszárd MJV közigazgatási területe.

3. Egészségügyi Gondnokság

Az Egészségügyi Gondnokság Szekszárd MJV egészségügyi alapellátásának - védőnői ellátás, iskola-egészségügy, háziorvosi ellátás, háziorvosi ügyelet és fogorvosi ellátás - szervezésével foglalkozik. Mint költségvetési szerv gondoskodik a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 4. pontja szerint az egészségügyi alapellátásról, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatásokról. Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5. § (1)

bekezdése alapján gondoskodik az egészségügyi alapellátás keretében a háziorvosi, házi gyermekorvosi alapellátásról, a fogorvosi alapellátásról, az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról, a védőnői ellátásról, valamint az iskola-egészségügyi ellátásról. Honlapot működtet, melyen a lakosság számára tájékoztatást nyújt az egészségügyi alapellátási szolgáltatók elérhetőségeiről, rendelési idejükről, illetve azok ellátási területeiről. Szekszárd Város Önkormányzata 14 települési önkormányzattal kötött feladat-ellátási szerződést. A háziorvosi és házi gyermekorvosi központi ügyeleti szolgáltatási ellátási helye Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatának, Szálka Község Önkormányzatának, Ócsény Község Önkormányzatának, Zomba Község Önkormányzatának, Harc Község Önkormányzatának, Decs Nagyközség Önkormányzatának, Kistormás Község Önkormányzatának, Kölesd Község Önkormányzatának, Medina Község Önkormányzatának, Sióagárd Község Önkormányzatának, Szedres Község Önkormányzatának, valamint Sárpilis Község Önkormányzatának közigazgatási területe. Kéty, Murga, és Felsőnána települések.

ábra, Forrás: Szekszárd MJV Önkormányzata Egészségügyi Gondnokság honlapja⁴⁰

Az Egészségügyi Gondnokság vállalkozói tevékenységet nem folytat. Szekszárdon 9 felnőttorvosi rendelő, 6 gyermekorvosi rendelő, 1 gyermek, és 1 felnőttorvosi ügyelet, 8 fogorvosi -ebből 4 gyermek fogorvosi ügyelettel, valamint 13 területi és 8 iskolavédőnői védőnői szolgálattal működik.

Tolna megyei Önkormányzat Balassa János Kórháza

Az intézmény besorolása az állami fenntartású, egészségügyi szakellátást nyújtó egészségügyi szolgáltatók irányításának a veszélyhelyzetben alkalmazandó szabályairól szóló 507/2020. (XI. 17.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése szerint irányító megyei intézmény. Az intézmény által irányított és fenntartott városi intézmények:

- Bonyhádi Kórház és Rendelőintézet
- Dombóvári Szent Lukács Kórház

Ellátási területe az Országos Tisztifőorvosi Hivatal által az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló 2006. évi CXXXII. törvény alapján vezetett közhiteles nyilvántartásban szereplő ellátási terület.

Fő feladata az ellátási területén a járó- és fekvőbetegek diagnosztikus és terápiás szakorvosi ellátása, rehabilitációja és követéses gondozása, ennek keretében fekvőbetegek aktív és krónikus ellátása,

⁴⁰ <https://eugondszekszard.hu/>

rehabilitációja, járóbeteg gyógyító és rehabilitációs szakellátása és egynapos ellátása, gyógykezelése, életveszély elhárítása, a megbetegedés következtében kialakult állapot javítása vagy a további állapotromlás megelőzése.

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatának társulásai:

- Szekszárd és Környéke Szociális Alapszolgáltatási és Szakosított Ellátási Társulás által fenntartott intézményei:
  - Szekszárd Megyei Jogú Város Szociális Központja
Tagintézményei:
    - Fogyatékosokat Ellátó Nappali Intézmény - Szekszárd, Babits Mihály u. 17.
    - Dr. Kelemen József Idősek Otthona
      - Szekszárd, Mérey u. 33-35.
      - Szekszárd, Mérey u. 42.
      - Szekszárd, Kadarka u. 74/A.
    - Idősek Nappali Ellátó Intézmény
      - I. sz. Idősek Klubja - Szekszárd, Pollack Mihály u. 55.
      - II. sz. Idősek Klubja - Szekszárd, Mikes u. 1.
      - III. sz. Idősek Klubja - Szekszárd, Mérey u. 42.
      - IV. sz. Idősek Klubja Szekszárd, Rákóczi u. 71.
    - Idősek Otthona Tolna - Tolna, Bajcsy-Zsilinszky utca 73/7.

A Társulási megállapodás Bátaszék, Tolna Város Önkormányzata, Szálka, Ócsény, Zomba, Felsőnána, Kéty, Murga, Alsónána, Alsónyék, Bata, Sárpilis, Pörböly, Várdomb, Tengelic, Szedres, Medina Község Önkormányzata és Szekszárd MJV Önkormányzata között jött létre. A házi segítségnyújtás Szekszárd, Szálka, Ócsény, Zomba, Kéty, Murga, Felsőnána és Szedres területeire terjed ki. Tengelic és Medina község önkormányzataira kizárólag az Szt. 63. §-ában meghatározott házi segítségnyújtás vonatkozik. Az Idősek Otthonainak működési területe a bentlakásos ellátás vonatkozásában elsősorban Szekszárd és Tolna közigazgatási területét érinti, illetve szabad kapacitás esetén a társult települések közigazgatási területére is kiterjed.

- Szekszárd és Környéke Alapellátási és Szakosított Ellátási Társulás által fenntartott intézmények:
  - Szekszárd Megyei Jogú Város Humánszolgáltató Központja
    - Családsegítő és Gyermejjóléti Központ
    - Család- és Gyermejjóléti Szolgálat
    - Családok Átmeneti Otthona
    - Hajléktalansegítő Szolgálat
    - Közösségi Pszichiátriai Szolgálat

A Társulás Szekszárd MJV Önkormányzata és Bátaszék Város Önkormányzata, Szálka, Ócsény, Zomba, Harc, Felsőnána Kéty, Murga, Szedres Község Önkormányzata, Decs Nagyközség Önkormányzata között jött létre a települések közigazgatási területeire vonatkozó feladat-ellátási helyekre. Szekszárd MJV-a Szekszárdi Járási Hivatal székhelyeként a Társulás fenntartásában álló Humánszolgáltató Központ Családsegítő- és gyermejjóléti Központjának járási feladatait is ellátja.

- Önkormányzati Társulás a Sió-völgyi Nagytérség Települési Szilárdhulladékai Kezelésének Korszerű Megoldására Társulás (Cikói Regionális Hulladékkezelő Központ) által fenntartott intézmények:

- Regionális Kommunális Szolgáltató Nonprofit Kft.

A Társulás 100 Tolna és Baranya megyei település önkormányzatának együttműködésével alakult a Sió-völgyi Nagytársulás települési szilárdhulladékai kezelésének korszerű és hatékony megoldására a társult önkormányzatok közigazgatási területein. A Társulás operatív pénzügyi feladatait Szekszárd MJV Polgármesteri Hivatala látja el. A tulajdonosi kört 100%-ban a társult önkormányzatok alkotják, egyenlő tulajdoni hányadban. A Sió-völgyi és a Dél-Balaton Nagytársulások a települési szilárdhulladék kezeléséhez szükséges eszközök és létesítmények használatára konzorciumot hoztak létre, mely eszközök a gesztor önkormányzat (Siófok Város Önkormányzata) könyveiben kerülnek nyilvántartásra.

Szekszárd MJV tulajdonában álló városi cégek rendszere

Szekszárd MJV tulajdonában álló városi cégek megnevezése	Részesedés aránya (%)	Székhely	Főbb tevékenységi körök leírása
Szekszárdi Közétkeztetési Kft.	100 %	7100, Szekszárd, Mátyás király u. 8.	- TEÁOR 5629 '08 Egyéb vendéglátás - 6820 '08 Saját tulajdonú, bérelt ingatlan bérbeadása, üzemeltetése - 1039 '08 Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás - 1085 '08 Készétel gyártása - 1089 '08 M.n.s. egyéb élelmiszer gyártása - 5610 '08 Éttermi, mozgó vendéglátás - 5621 '08 Rendezvényi étkeztetés
Szekszárdi Vagyonkezelő Kft.	100 %	7100, Szekszárd, Bezerédj u. 2.	TEÁOR 68.20 Saját tulajdonú, bérelt ingatlan bérbeadása, üzemeltetése - Üzlethelyiségek és egyéb üzleti célra hasznosítható ingatlanok, raktárak, garázsok bérbeadása - Fizetőparkolók üzemeltetése - Piac tér bérbeadása - Garay Pince üzemeltetése - Gyermektáborok, üdülők bérbeadása - Szekszárdi Vasárnap hetilap kiadás - Szekszárdi Ipari Park létesítményeinek bérbeadása
Szekszárdi Ipari Park Kft.	98,65 % (1,35% - Szekszárdi Vagyonkezelő Kft.)	7100 Szekszárd, Béla Király tér 8.	TEÁOR 68.31 Ingatlanügyi tevékenység - Szekszárdi Ipari Park projekt
Szekszárdi Sportközpont Közhasznú Nonprofit Kft.	100 %	7100 Szekszárd, Keselyűsi út 3.	TEÁOR 93.12 Sportegyesületi tevékenység - Segíti a sporttal foglalkozó szervezeteket - Segíti a diák- és szabadidősport, és a természetjáró szervezetek tevékenységét

			<ul style="list-style-type: none"> - Fenntartja és működteti az önkormányzat sportlétesítményeit - Sportrendezvények szervezése - Együttműködik az oktatási-nevelési intézményekkel - Biztosítja az utánpótlás-nevelést - Lehetőséget biztosít az amatőr sport tevékenységekre
Szekszárdi Közművelődési Szolgáltató Nonprofit Kft.	100 %	7100 Szekszárd, Szent István tér 10.	<p>TEÁOR 90.04 Művészeti létesítmények működtetése</p> <ul style="list-style-type: none"> - Közművelődési tevékenységek támogatása - Programszervezés (színház, koncert, fesztiválok)
Szekszárdi Távhőszolgáltató Közhasznú Nonprofit kft.	100 %	7100 Szekszárd, Sárvíz utca 4.	<p>TEÁOR 35.30 Gőzellátás, légkondicionálás</p> <ul style="list-style-type: none"> - Távhő, távhőszolgáltatás biztosítása
Szekszárdi Vízmű Kft.	100 %	7100 Szekszárd, Epreskert utca 9.	<p>TEÁOR Sportlétesítmény működtetése</p> <ul style="list-style-type: none"> - Víztermelés - Vízszolgáltatás - Fürdőszolgáltatás - Települési vízellátás - Szennyvízelvezetés
Alisca Terra Regionális Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.	100 %	7100 Szekszárd, Epreskert utca 9.	<p>TEÁOR 38.11 Nem veszélyes hulladék gyűjtése</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunális hulladékszállítás - Zöldhulladék szállítás - Lomtalanítás - Hulladékudvar működtetés - Hó- és síkosságmentesítés
Re-Víz Duna-menti Regionális Víz- és Csatornamű Kft.	25 %	7100 Szekszárd, Mátyás király utca 62.	<p>TEÁOR 36.00 Víztermelés, vízkezelés, Vízellátás</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vízközmű szolgáltatás
KT-Dinamic Szolgáltató és Kereskedelmi Nonprofit Kft.	67 %	7100 Szekszárd, Rákóczi utca 19.	<p>TEÁOR 38.12 Veszélyes hulladék gyűjtése</p> <ul style="list-style-type: none"> - Veszélyes hulladék gyűjtése - Önkormányzati intézmények parkfenntartási, síkosságmentesítési, külső takarítási feladatok ellátása - Szekszárdi Tankerületi Központ intézményeinek portaszolgálata
Szekszárdi Diákétkeztetési Kft.	100 %	7100 Szekszárd Mátyás Király utca 8.	<p>TEÁOR 56.29 Egyéb vendéglátás</p> <ul style="list-style-type: none"> - PTE oktatási intézmények étkeztetési feladatainak ellátása - Fadd-Dombori és Sötétvölgyi gyermektáborok közétkeztetési feladatainak ellátása
Szekszárdi Közétkeztetési Kft.	100 %	7100 Szekszárd, Mátyás király utca 8.	<p>TEÁOR</p> <ul style="list-style-type: none"> - Önkormányzati intézmények étkeztetése

Szolgáltató szerződéssel kapcsolódó piaci vállalkozások

Szolgáltató szerződéssel kapcsolódó piaci vállalkozások	Főbb feladatkörük leírása
Pantheon Kegyeleti Szolgáltató Kft.	TEÁOR 96.03 Temetkezés, temetkezést kiegészítő szolgáltatás - Temetkezési szolgáltatások - Temető üzemeltetés - Temetői gondnokság üzemeltetése
E.ON Dél-dunántúli Áramhálózati Zártkörűen Működő Részvénytársaság Szekszárdi Ügyfélszolgálat	TEÁOR 35.13 Villamosenergia-elosztás - Villamosenergia szolgáltatás - Közvilágítási hálózat biztosítása
NKM Nemzeti Közművek Zrt. Szekszárdi Ügyfélszolgálat	TEÁOR 35.23 Gázkereskedelem - Földgázszolgáltatás
Magyar Közút Nonprofit Zrt. Tolna Megyei Igazgatóság	Közúthálózat fenntartása
Volánbusz Közlekedési Zrt.	TEÁOR 49.31 Városi, elővárosi szárazföldi személyválasztás - Helyi járatú tömegközlekedés
MÁV Magyar Államvasutak - Szekszárd MÁV csoport	TEÁOR 52.21 Szárazföldi szállítást kiegészítő szolgáltatás - kötöttpályás tömegközlekedés
Tarr Építő, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.	TEÁOR 61.10 Vezetékes távközlés - Kábeltelevízió, telefon, internet szolgáltatás

Szekszárdi Tankerületi Központ

A Szekszárdi Tankerületi Központ az oktatásért felelős miniszter irányítása alá tartozó központi hivatalként működő költségvetési szerv, melynek fő tevékenysége a TEÁOR 84.12 Egészségügy, oktatás, kultúra, egyéb szociális szolgáltatás (kivéve: társadalombiztosítás) igazgatása. Feladat-ellátási területe Szekszárdon 8 közoktatási intézményre és a Pedagógiai Szakszolgálatra terjed ki. Intézményei:

- Szekszárdi Babits Mihály Általános Iskola
- Szekszárdi Baka István Általános Iskola
- Szekszárdi Dienes Valéria Általános Iskola
- Szekszárdi Garay János Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola
- Szekszárdi Garay János Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Liszt Ferenc Zeneiskolája
- Szekszárdi Garay János Gimnázium
- Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola
- Tolna Megyei Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda és Általános Iskola
- Tolna Megyei Pedagógiai Szakszolgálat
- Tolna Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szekszárdi Tagintézménye

A Szekszárd MJV Önkormányzata a tulajdonában álló gazdasági társaságai által ellátandó feladatokat, stratégiai funkciókat egyrészt rendeleti úton, másrészt az adott céggel megkötött kétoldalú szerződésben szabályozza (közfeladat-ellátási, vagyongazdálkodási, bérleti, üzemeltetési szerződésben). A cégek feladatellátása rendszerint ágazat-specifikus, egy-egy tevékenységre épül.

A Szekszárdi MJV Önkormányzata és az önkormányzat gazdasági társaságai közötti kapcsolatrendszer operatív ügyintézése a Városfejlesztési és Üzemeltetési Igazgatóság, valamint a Beszerzési és Jogi Igazgatóság között valósul meg. A pénzügyi adatszolgáltatás a Gazdasági Igazgatóságon keresztül, a cégvezetői egyeztetés pedig az ágazati alpolgármesteren keresztül történik. A városüzemeltetési feladatok ellátását a Felügyelő Bizottságok tagjai kontrolálják.

2.4.3 Várostársági koordináció

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 27. § (1) bekezdése szerint „A megyei önkormányzat területi önkormányzat, amely törvényben meghatározottak szerint területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el.” A hivatkozott törvény alapján a megye vált a területfejlesztés legfontosabb területi szintjévé. A megyei szintű területfejlesztési tervezés a korábbinál erősebb központi területfejlesztési tervezési szakmai koordinációval, támogatással és ellenőrzéssel folyik. A Tolna Megyei Önkormányzat a 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet alapján az érintettek számára már a tervezés megkezdése során biztosítja a szakmai véleménynyilvánítás lehetőségét. Az Európai Unió Strukturális Alapjaira vonatkozó Általános Rendelet alapján a „partnerség” elve a közösségi támogatások előkészítésére, finanszírozására, monitoringjára és értékelésére is kiterjed. A partnerség fogalma magában foglalja az Európai Bizottság és a magyar kormány közötti, illetve a magyar központi és területi közigazgatási egységek, valamint a szociális, gazdasági, civil, stb. partnerek közötti együttműködést is. Szekszárd MJV Önkormányzata törekszik arra, hogy az érintettek azon körét sikeresen vonja be a folyamatos, rendszeres egyeztetésekkel érintettek körébe, akik a korábbi időszakban is meghatározó szereplői voltak tevékenységükkel, információikkal, véleménynyilvánításukkal a területi fejlesztéseknek, a térség felzárkóztatásának.

Szekszárd MJV Önkormányzata Közgyűlésének Bizottságai szakmai tanácsadó testületének véleményét kéri ki a térségi fejlesztési kérdésekben. Szekszárd MJV Önkormányzata Közgyűlésének Gazdasági és Városfejlesztési Bizottság létrehozta a Közlekedési Tanácsot, mely zárt társadalmi-szakmai tanácsadó testületként működik a közlekedési, parkolási, közbiztonsági tárgyú előterjesztések, döntések előzetes véleményezése céljából. A közlekedési tárgyú kérdések térségi fejlesztéseiben a megye és a térség aktuálisan érintett önkormányzatai és a Tanács szakmai testülete között zajlik egyeztető párbeszéd. A Tanács időközönként kérdőíves formában, valamint személyes találkozók során összegyűjti a vonatkozó települések önkormányzatainak, a kapcsolódó vállalkozói és civil szféra fejlesztési elképzeléseit, melyeket a döntéselőkészítés folyamán figyelembe vesz. A területfejlesztés tervezési munkaszakaszában történő egyeztetése az érintettek bevonásával mérföldkövenként történik, majd társadalmi egyeztetésre kerül sor. A nyilvánosság biztosítása, a többszintű véleményezés garantálja a szakmai anyagok minél inkább helyi igényekhez való igazítását. A társadalmi egyeztetés szakmai anyagait a konzultációk során a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal, Terület- és Vidékfejlesztési Osztálya koordinálja.

A Szekszárd és Térsége Tehetségsegítő Tanács szervezetek és magánszemélyek összefogásával Helyi Tehetségalap létrehozásával a tehetséges fiatalokat támogatja általános iskolás kortól. Integrált tehetségsegítő programok kialakításával a tehetségsegítés térségi hálózatának kialakítását tűzte ki céljául tehetségbarát társadalmi környezet kialakítása mellett. Szekszárd és Térsége Tehetségsegítő Tanács tagjai:

- Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata / Szekszárd

- Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzat Hivatala
- Tolna Megyei Intézményfenntartó Központ, Szekszárd
- Garay János Gimnázium, Szekszárd
- Bíborvég ÁMK, Tehetségpont, Decs
- Garay János Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Közoktatási Típusú Sportiskola, Óvoda / Pedagógiai-Szakmai Szolgáltató Intézmény, Szekszárd
- Babits Mihály Általános Iskola, Szekszárd
- Baka István Általános Iskola, Szekszárd
- Dienes Valéria Általános Iskola, Grundschule, Szekszárd
- PTE IGY Gyakorlóiskola, AMI és Gyakorlóóvoda, Tehetségpont, Szekszárd
- Szabó Matild / Delegált személy
- Béla Gimnázium, Szekszárd /
- Tolna Megyei Sztárai Mihály Gimnázium, Tolna /
- Eötvös Pedagógiai Szolgáltató, Tehetségpont, Szekszárd
- Tolna Megyei Levéltár, Szekszárd
- Wosinsky Mór Megyei Múzeum, Szekszárd
- Tolna Megyei Illyés Gyula Könyvtár, Szekszárd
- Babits Mihály Művelődési Ház és Művészetek Háza, Szekszárd
- Tolna Megyei Diáksport Tanács, Szekszárd

A Tolna Megyei Diáksport Tanács helyileg a Szent László Középiskola székhely Intézményében működik, az iroda és az informatikai háttérét a Szekszárdi Tankerület biztosítja. A Diáksport Tanács a megyei diáksport szervezeteket fogja össze. Számukra biztosít működési, szervezési. és -időnkénti lehetőségként- kismértékű anyagi segítséget is. A Magyar Diáksport Szövetséggel, a hat város-városkörnyéki diáksport-bizottsággal és a Tolna Megyei Sportszövetségek Szövetségével való szoros kapcsolatot koordinálja a Tolna Megyei Diáksport Tanács. Minden tanév kezdetekor tanév-előkészítő tanácskozást szervez meg a Tolna Megyei Diáksport Tanács a testnevelők számára, ahol a közoktatás és a testnevelés aktuális helyzetének kérdéseit vitatják meg. A tanácskozás során tartják meg a Tolna Megyei Diáksport Tanács közgyűlését is.

A Tolna Megyei Bűnmegelőzési Tanács 2015-ben jött létre azzal a céllal, hogy bűnmegelőzési és közbiztonsági kérdésekben koordinációs feladatokat lásson el. A Tanács működése eltér a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács működési mechanizmusától. A Tanács célja a bűnmegelőzés helyi szereplőinek összefogását erősítő folyamat, melynek tagjai:

- Tolna Megyei Rendőr-főkapitányság
- Tolna Megyei Önkormányzat
- Tolna Megyei Főügyészség
- Szekszárdi Törvényszék
- Tolna Megyei Kormányhivatal
- Tolna Megyei Gyermekvédelmi Igazgatóság
- Tolna Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet
- Tolna Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Tolna Megyei Polgárőr Szervezetek Szövetsége
- Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Szekszárdi Tankerület
- Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Tamási Tankerület
- Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata
- Paks Város Önkormányzata
- Bonyhád Város Önkormányzata

- Dombóvár Város Önkormányzata
- Tamási Város Önkormányzata
- Dunaföldvár Város Önkormányzata
- Bátaszék Város Önkormányzata
- Simontornya Város Önkormányzata
- Gyöng Város Önkormányzata
- Nagymányok Város Önkormányzata
- Szekszárdi Szakképzési Centrum
- Pécsi Tudományegyetem Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kar

Ülések, konferenciák szervezésével a bűnmegelőzési szakemberek tanácskoznak a megye, a város bűnügyi helyzetét érintő kérdésekről, a bűnmegelőzés aktuális trendjeinek ismertetésére kerül sor, valamint itt tesznek javaslatot a jövőbeni célkitűzésekre és az azokhoz kapcsolódó feladatokra.

Szekszárdi és Környéke Alapellátási és Szakosított Ellátási Társulás a 2.4.2 Működési modell fejezetben részletezett települések között a Társulási Tanács közreműködésével működik. A Társulási Tanács határozza meg a közös fenntartású intézmények költségvetését, ellenőrzi a törvényes működést, és évente egy alkalommal értékeli a szakmai munka eredményességét. A Társulás döntéshozó szerve a Társulási Tanács, melynek tagjai a társult önkormányzatok képviselő-testület által delegált tagjai. A tagoka Társulási megállapodásban rögzített lakosságszám szerinti szavazattal rendelkeznek. A Társulási Tanács nyilvános ülést tart, de meghatározott esetekben (Mötv. 46.§ (2) bekezdése szerint) zárt ülésre is sor kerülhet.

Szekszárd és Környéke Szociális Alapszolgáltatási és szakosított Ellátási Társulás szintén a 2.4.2 Működési modell fejezetben részletezett települések között a 17 tagú Társulási Tanács közreműködésével működik. A Társulás évi legalább 6 alkalommal nyilvános, rendes ülést tart. Az elnök a Társulási Tanács ülését – sürgős, halasztást nem tűrő esetben – bármikor összehívhatja. A Társulási Tanács zárt ülést tart önkormányzati hatósági, összeférhetlenségi, méltatlansági, kitüntetési ügy tárgyalásakor, fegyelmi büntetés kiszabása, valamint vagyonnyilatkozattal kapcsolatos eljárás esetén, valamint az érintett kérésére választás, kinevezés, felmentés, vezetői megbízás adása, annak visszavonása, fegyelmi eljárás megindítása és állásfoglalást igénylő személyi ügy tárgyalásakor. A Tanács zárt ülést rendelhet el vagyonával való rendelkezés esetén, továbbá az általa kiírt pályázat feltételeinek meghatározásakor, a pályázat tárgyalásakor, ha a nyilvános tárgyalás Társulás, annak tagjai vagy más érintett üzleti érdekét sértené. A Társulási Tanács ülésének napirendjére és a tárgyalás sorrendjére az elnök tesz javaslatot, amelynek alapján a napirendet a Társulási Tanács állapítja meg, melyről a Társulási Tanács vita nélkül, egyszerű szótöbbséggel dönt. A Társulási Tanács ülésére készített előterjesztések általában írásbeli formában készülnek, de halaszthatatlan döntések esetében szóbeli előterjesztés is megengedett. A Társulási Tanács munkaszervezeti feladatait (döntéseinek előkészítése, végrehajtás szervezése) Szekszárd Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala látja el. A feladatokat a társulási megállapodás, a Polgármesteri Hivatal szervezeti és működési szabályzata, valamint a feladatok ellátásában részt vevő köztisztviselők munkaköri leírása tartalmazza.

2.5 Kockázatok és lehetőségek értékelése

2.5.1 Prosperáló város

Szekszárd legkisebb területű és lakosságszámú megyei jogú városunk, mely gazdasági pozíciójára és lehetőségeire is kihat. Szekszárd bár megyeszékhely, nem tudott a megye valódi középpontjává válni. Ez fakad közlekedésföldrajzi adottságaiból, fekvéséből. Nincs messze az autópályától, a közvetlen kapcsolat hiánya azonban jelentkezik a gazdasági szereplők Szekszárdra települési arányában, és jelentkezik a Dél-Dunántúl nagyvárosaival történő együttműködési dinamikában is. A Duna-híd megépülésével az ország gazdasági pólusai közelebb kerültek a megyeszékhelyhez, és a piacokba való hálózati bekapcsolódás lehetősége megnövekedett. A térségi és nemzetközi kapcsolatokban az észak-déli irányú vonalak erősek, a keresztirányú, kelet-nyugati tengely nem alakult ki. Jelentős kockázatként jelenik meg Szekszárd periférikus helyzetének hosszú távú rögzülése, amennyiben a térségi együttműködési hálózatokat nem tudja aktiválni.

Az M9-es autópálya tovább fejlesztésével a Horvát, Szlovén, Osztrák piacok is elérhető közelségbe kerülnek, gondolva itt az adriai kikötőkben rejlő potenciálra is. Földrajzi adottsága és a kedvező közlekedési, közúti szállítási feltételek révén Dél-Magyarország jelentős logisztikai központjává válhat a település, ahonnan a megyeszékhelyek, valamint a déli, keleti és nyugati piacok jelenthetik elsősorban az áruszállítás célállomását.

Potenciális gazdasági fejlődési lehetőséget a Paksi beruházások multiplikátor hatása kínál, melybe Szekszárd is bekapcsolódik infrastruktúra fejlesztéssel, lakóingatlanok biztosításával. A Pakssal való kapcsolatok erősödése egy alternatív gazdasági fejlődési irányt jelentene, melyet azonban nem lehet kizárólagos fejlesztési lehetőségként tekinteni.

Az utóbbi évek vállalászási adatai a település kisvállalászásainak erősödő gazdasági helyzetére, pozíciójára utalnak. Az ipari infrastruktúra folyamatos fejlesztése valósul meg, a jelenlegi ipari park kihasználtsága közel teljes, és újabb iparterületek iránt is igény mutatkozik. Ugyanakkor jelentős nagyfoglalászotatót nem tudott vonzani a város, a kis és középválalászások jelenléte jellemző. Az egy lakosra jutó jegyzett tőke az országos átlagot, sőt a többi járásközponat átlagát tekintve is rendkívül kedvezőtlen értékkel bír. A város hosszú távú gazdasági pozicionálása érdekében döntést kell hozni a hosszú távú befektetés ösztönzési célokról. Amennyiben a város nem tud nagybefektetőnek vonzó feltételeket biztosítani, úgy hosszú távon is a kis és középválalászói szektor erősítésére, és igényeinek megfelelő infrastruktúra és szolgáltatáscsomag kidolgozására lesz szükség. A gazdasági versenyképesség elengedhetetlen eleme az innováció, innovatív termelés. Ezért szükséges a helyi vállalászók tevékenységét segítő, azok versenyképességét növelő K+F közponatok létrehozása, mely a fejlődés gátja, avagy katalizátora lehet.

Szekszárd befektető vonzóképességét jelentősen befolyásolja a rendelkezésre álló megfelelő képzettséggel bíró munkaerő hiánya. Bár jelentős középiskolai állománnyal bír, közöttük szakképzéssel foglalászó középfoajú oktatási intézményekkel, az oktatási struktúra és a piaci igények egymásra épülése még nem történt meg. A város számos befektetési lehetőségtől esett el, és eshet el a jövőben, amennyiben az oktatási struktúrát nem sikerül a munkaerőpiaci igényekhez adaptálni.

A település egyik fő gazdasági pillére a mezőgazdasági termelés, amelynek két legfontosabb helyi képviselője a borászatok és a tejipari feldolgozó üzem. A helyi mezőgazdaságra alapuló húsipari cég mára teljesen tönkrement, miközben a terület természetes adottságai az élelmiszeripari feldolgozásra kedvezőek, melyeket jelenleg nem használ ki a város.

A Borvidék nagy múltja, kiváló termőhelyi adottságai és minőségi borai jó alapot nyújtanak a további fejlődésre. A termék- és termelésfejlesztésben szükséges tudásbázissal a Pécsi Tudományegyetem rendelkezik, mely a helyi szőlészek, és borászok tapasztalataival a Szekszárdi Borvidék hasznára válhat.

Ennek érdekében szükséges a Szekszárdi szőlészeti és borászati kutatás-fejlesztési központ kialakítása a Pécsi Tudományegyetem szakmai együttműködésével.

A gazdasági szférán belül a rendszerváltást követően a mezőgazdaság (és a kapcsolódó élelmiszer, feldolgozóipar) súlya folyamatosan csökkent, helyét fokozatosan a magasabb képzettségi szintet igénylő vállalkozások (tudományos és műszaki tevékenység), valamint a kereskedelem és a szolgáltatások vették át. Ugyanakkor átgondolandó, hogy a hagyományos iparágak modernizálásával, természetes adottságokra építéssel a gazdasági szerkezetben megfelelő egyensúly alakítható ki. Meghatározó ágazat a könnyűipar, az élelmiszeripar, a szállítási, logisztikai szolgáltatások kiegészülve a borászat, gasztronómia és vendéglátás területével.

A közlekedési kapcsolatok fejlesztéséhez a kikötőhálózat és logisztikai központok kiépítése szükséges. A Duna kínálta turisztikai lehetőségek jobb kiaknázása a térség kiemelt célja. A Sió csak időszakosan és kisebb testű hajókkal hajózható. Szükséges lenne a Sió vízi szállításra alkalmassá tétele, turisztikai célú hasznosítása is.

Tolna megye vasúti infrastruktúrája korszerűtlen, helyzete kedvezőtlen. A megyeszékhelynek nincs közvetlen kapcsolata a régió másik két megyeszékhelyével. A vasúti közlekedésére jellemző, hogy a megye területén vasúti fővonal nem halad keresztül.

2.5.2 Zöldülő város

A fenntartható fejlődés kulcseleme a klímaváltozáshoz történő alkalmazkodás és a klímaváltozást előidéző tevékenységek csökkentése, az üvegházhatású energiaforrások kiváltása megújuló energiaforrásokkal, amennyiben ebben nem sikerül Szekszárdnak koncepcionális keretek között tudatos előrelépést megvalósítania, az jelentős pozícióvesztést okozhat a város számára.

Szekszárd országos összehasonlításban közepesen élhető városnak minősül, ebben az előrelépést a zöld átállás megvalósítása jelenthet, mely vonzó életkörülmény változásokat kínálhat hosszú távon is az itt élőknek, és pozitív hatást gyakorolhat a fiatalok elvándorlásának csökkentésére.

Kockázati tényező, ha a megújuló energiaforrások városi energiaellátásba való bevonása nem valósul meg, és a kitűzött emisszió csökkentési célok kisebb mértékben teljesülnek a tervezettnél, vagy a megújuló energiaforrásokra történő átállás az ellátásbiztonság rovására megy.

A megújuló energiák energiaellátásba való bevonása már szerepel az Önkormányzat tervei között, de az még megvalósítás előtt áll. Bár a lakás és intézményi felújítások során sok esetben kerül napelem is elhelyezésre, az energiahatékonyság növelése, megújuló energiák arányának növelése csak tudatos tervezéssel, és kapacitászámítással valósítható meg, melynek elmaradása kockázatot jelent a zöld átállás megvalósítása folyamatában. Jelenleg a hangsúly az egyedi épületfelújításokhoz kapcsolódó napenergiahasznosítást tartja szem előtt, ami ugyan fontos, de nem elégséges felkészülés a karbonkibocsátás csökkentésére a megújuló energia részarányának növelésével.

A város legjelentősebb üvegházhatású gázkibocsátása az energiafogyasztásból (áram- és gázfogyasztásból), különös tekintettel az ipari felhasználók energia fogyasztásából származik. A jelenlegi rendszerek a mai technikai színvonalhoz képest nagyrészt elavultak. Jelentős számú gépipari, építőipari cég működik Szekszárdon, melyek magas kibocsátási értékkel rendelkeznek, az ipari szereplőkkel való együttműködés és tevékenységük klímarezilienssé tétele kulcseleme Szekszárd zöld átállásának.

Szekszárdon jelentős mezőgazdasági és szőlőtermelési tevékenység folyik, melyre jelentős hatást gyakorol az éghajlatváltozás. Az agrárgazdasági adaptációs kapacitások megerősítésének elmaradása a jövedelemtermelő képesség romlását eredményezheti. A klímaváltozás aszálykárokat, villámárvizek gyakoriságának növekedését eredményezi, mely megfelelő intézkedések elmaradása esetén negatívan hat az ágazat jövőjére.

A városi tömegközlekedés kihasználtsága folyamatosan csökken, az egyéni közlekedési módok alkalmazásának folyamatos térnyerésével, ezért a közlekedési koncepció újragondolása szükséges. Jelentős kockázatot jelent a kompakt város és a fenntarthatóság szempontjából az egyéni közlekedési módok magas aránya. A tendencia ellensúlyozása nélkül a közlekedési kibocsátási értékek tartós magas szintje jelent kockázatot a város fejlődésében.

A Szekszárdi-dombság keleti oldalairól az összes csapadékvíz a város irányába fut le nyílt és zárt árokrendszeren keresztül. Szekszárdon a lehulló csapadék mindig problémát jelentett, hiszen a vízmosásokon, szurdokokon lezúduló sáros csapadékvíz rendszeresen kisebb-nagyobb károkat okoz. A csapadékvíz elvezetésére, visszatartására teraszosítással, övások rendszerrel, lassító, hordalékfogó műtárgyakkal védekezik a város. Ezek azonban a hirtelen lehulló nagy mennyiségű csapadék visszatartására nem elegendőek. Különösen a nyílt csapadékvíz-elvezető árkok állapota kritikus.

A biológiailag aktív felületek, erdők, közparkok és közkertek összességének mérete ugyan eléri a város közigazgatási területének 48,72 %-át (47 ha), azonban ezek nagyrészt fátlan zöldfelületek (közparkok és közkertek együttesen 44 hektáron), a fásított zöldfelületek csupán 6,38 %-ot (3 ha) képeznek. A megkötőkapacitás erősítése érdekében szükséges a zöldfelületfejlesztési koncepció klímareziliens szempontú újragondolása, mely egyúttal a hóhullámok ellensúlyozására is alkalmas lenne, és erősítené a felelős zöldfelületgazdálkodás és felelős területhasználat elvét a városban. A biológiailag aktív felületek zsugorodása és a térszint mesterséges anyagokkal (beton, kő, aszfalt, üveg, stb.) történő lefedése megváltoztatja a városok sugárzási és hőtárolási tulajdonságait, ezáltal hőszigetek kialakulását eredményezve.

2.5.3 Digitális város

Szekszárd város rendszerei jelenleg még nem felelnek meg a digitalizált (megfelelő a műszerezettségük), egymással összekapcsolódó és intelligens „okos rendszer” követelményeknek. Mindez azt jelenti, hogy a városi rendszerek még komplexen nem mérhetőek, az egyes alrendszerek még nem képesek egymással „kommunikálni”, adatokat megosztani és információvá alakítani. Ennek okán jelenleg még nem áll rendelkezésre egy olyan teljeskörű adatbázis, mely alkalmassá teszi a várost a folyamatok előrejelzésére, a kiszámíthatóbb tervezhetőbb beavatkozásokra. Az okos város fogalma egy új megközelítést kíván a városfejlesztési koncepció kialakításának folyamatában, ezért a városüzemeltetésben alkalmazott megoldásokról jelenleg még nem áll rendelkezésre egy mindent átfogó adatbázis. A térinformatikai rendszerek komplexebbé tételének elmaradása jelentős eszköztől fosztja meg a várost, mely akadályozza az egyes alrendszerek modernizálását, és fejlesztését, ideértve a közszolgáltatási ellátásokat.

A szekszárdi lakosság körében végzett felmérés szerint a lakosság digitális ellátottsága magas, szinte a teljes lakosság rendelkezik valamilyen informatikai eszközzel a kérdőíves felmérés szerint. Ez a lakosság nyitottságát, és digitális eszközök alkalmazására való nyitottságát jelenti, azonban biztosítani szükséges, hogy megfelelő kompetenciákkal is rendelkezzenek ezek megfelelő igénybevételére, alkalmazására. A digitális kompetenciák különböző szegmensekben való jelenléte, illetve jelen nem

léte meghatározó azok alkalmazásában és elterjedésében, ezért kockázati tényezőként jelentkezik a lakossági felhasználási készség, a munkavállalói felkészültség.

Az okos eszközök jelenléte mellett problémát jelenthet az IKT eszközök funkcióinak használata az előregedő, időskorú lakosság, az alacsony iskolázottságúak és a szegregált városrészen élők körében.

A gazdasági szereplők digitális átállása, különös tekintettel a mikro- és kisvállalkozásokra, a mezőgazdasági digitalizációja meghatározza a gazdasági versenyképességet.

Az önkormányzatnak élen kell járnia abban, hogy a digitális technológiák terjedése sikeres legyen, összefogja az érdekeket, olyan megegyezéseket kössön, ami a platformokat megalapozza a következő évtizedre. Amennyiben az önkormányzat nem tud katalizátor szerepet betölteni, úgy a digitalizáció részletekben tud megvalósulni csupán.

A városi intézmények körében még mindig nem jellemzőek az okos megoldások, az átfogó digitális szolgáltatásrendszer kialakítása a város előtt álló feladat.

Kockázati tényezőként jelentkezik, hogy a digitális infrastruktúra fejlődése csak lassú ütemben tud haladni, mert nem áll rendelkezésre elegendő forrás, vagy az infrastruktúra tulajdonosok fejlesztési stratégiája eltér a város számára kedvező feltételektől. Kockázati tényezőként jelentkezik az infokommunikációs hálózat és szolgáltatások tulajdonjoga, az mennyiben marad az önkormányzatnál, vagy piaci szolgáltatóknál.

2.5.4 Megtartó város

A város legjelentősebb kockázati tényezője lakosságszámának folyamatos csökkenése, elsősorban az elvándorlás következtében. Miután nem áll rendelkezésre megfelelő számú, megfelelő kvalifikációt igénylő munkahely, a fiatalok a munkaerőpiacra lépve máshol keresnek boldogulást. A képzett munkaerőt igénylő munkahelyek megfelelő jövedelemforrást és fejlődési lehetőséget biztosítanak, ennek elmaradása azonban a további lakosságszám csökkenéshez vezet. A felsőfokú végzettség megszerzése érdekében elsősorban Budapestre és Pécsre költöző fiatalok gyakran végleg elhagyják Szekszárdot. A felsőfokú végzettséget szerzők mellett a szakmával rendelkező fiatalok elvándorlása is magasszámú. A főváros elszívó ereje a legerősebb, de külföldre (Németország, Ausztria, Skandinávia, Anglia) is sokan távoznak. A digitális szolgáltatások elérhetősége a fiatal képzett munkaerő helyben tartására is jelentős hatást gyakorol.

Az érettségizett és felsőfokú tanulmányokat folytató lakosság száma a településen élők számának a felét teszik ki, ami a város jövőbeli fejlődésének egyik kulcsa lehet. Amennyiben a gazdasági szektor és az oktatási intézmények közép és felsőfokon együttműködése és ökoszisztéma építése sikeres, és megvalósul a kereslet és kínálat egymásra épülése, az esetben a népességfogyás tendenciája megállítható.

A város egyetlen felsőfokú oktatási intézménye, a Pécsi Tudományegyetem Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kara folyamatosan csökkenő létszámú hallgatói állományt tudhat a magáénak, míg 2010-ben még 531 hallgatója volt, addig 2019-re a létszám 188 főre csökkent. Az intézmény képzési struktúrájának átalakításával, a jelenlevő mezőgazdasági, vidékfejlesztési agrármérnöki és környezetkultúra szakirányokkal a város fejlődésének zálogává válhat, hiszen mind a mezőgazdasági szektor jelenléte, mind a zöld átállás megvalósítása jelentős kitörési potenciált rejt magában. Amennyiben az intézmény nem tud az agáripai munkaerő piaci profiljához illeszkedő

képzéseket nyújtani, úgy a jelenlegi tendencia folytatódik, az intézmény elsovad, és a munkaképes korú lakosság fogyása folytatódik.

Az országosan is jellemző, elöregedő lakosság arányának növekedése Szekszárdon is meghatározó tendencia, mely kihatással van a szociális és egészségügyi ellátórendszerek kapacitásának bővítésére. Az időskorúak száma a keresőképes lakosság számához viszonyított arányuk évről évre, fokozatosan nő (előregedő népesség). Bentlakásos otthon, valamint nappali ellátás szolgáltatások érhetők el a városban. A szociális ellátórendszer intézményeinek kapacitásának folyamatos felülvizsgálata szükséges.

Szekszárd lakossága körében végzett kérdőíves felmérésünk eredménye azt mutatja, hogy az itt élők 58%-a a jelenleginél is magasabb színvonalú közszolgáltatásra tartana igényt elégedettségének és életminőségének emelése érdekében. Ehhez a közszolgáltatások digitalizálása mindenképpen fejlődési lehetőséget nyújtana. Ennek elmaradása további kockázati tényezőként jelentkezik a lakosságmegtartásának céljában.

2.5.5 Kiszolgáló város

Szekszárd MJV a Világörökségi és világörökségi várományos terület övezetébe tartozik és része „A római limes magyarországi szakasza - A Ripa Pannonica Magyarországon” elnevezésű világörökségi várományos helyszínnek, mely jelentős lehetőséget kínál a város ismertségének növelése és turisztikai pozicionálása érdekében.

Szekszárd épített környezetében - történelmi múltjának köszönhetően – számos a helyi identitást meghatározó elem van. A városképet meghatározó épületek (Régi megyeháza, Városháza, a Belvárosi plébánia, a Szentháromság szobor, a Garay épületkomplexum, Babits Mihály Emlékház, Wosinszky Mór Múzeum, Művészetek Háza, Auguszt ház) állagmegóvása, felújítása, karbantartása folyamatos városi feladat. A települési eredetű környezetszennyezés, levegőszennyezés, szennyvíz-és hulladék-elhelyezés, a település közlekedési struktúrája, a nagy forgalmú létesítmények parkolási lehetőségei közvetlenül befolyásolják a város környezeti minőségét. Külön figyelmet érdemel a települést érintő nagy forgalmat lebonyolító utak környezeti terhelése, illetve a területfejlesztés szerepe a műemlékek védelmében. Szekszárd város településrendezési tervének és helyi építési szabályzatának összeállításakor alkalmazkodni kell a sajtósági földtani felépítéshez és a morfológiai viszonyokhoz annak érdekében, hogy az épített környezet hosszú távú fennmaradása biztosított legyen. A felelős területhasználat elvének megvalósítása jelentős lehetőséget, valamint ennek elmaradása jelentős kockázati tényezőt rejt magában.

A városban található barnamezős területek rehabilitációjának elmaradása egyrészt a kihasználatlan, felhagyott területek arányát növeli, másrészt gazdasági fejlesztési potenciál elvesztését eredményezi. legjelentősebb barnamezős fejlesztési terület a régi laktanya területe, ahol Tudásközpont (interaktív könyvtár és levéltár) építése tervezett. A Tudásközpont funkciója a területhasznosítás mellett az innováció és digitalizáció kultúrájának elterjesztését is eredményezheti a városban.

Az okos épületirányító rendszerrel az intézmények 7%-a rendelkezik, okos fogyasztómérővel pedig a cégek 11,1%-a. Ennek további bővülése lehetőségként jelentkezik.

Országos viszonylatban Szekszárd megyeszékhelyként a közepesen élhető városok közé tartozik, kifejezetten rosszul teljesít egyes szegmensekben a település. Ezen szegmensek áttekintése, intézkedési terv kidolgozása és megvalósítása jelentheti a kockázati tényező elkerülését, és az élhetőség további romlásának megelőzését. Ugyanakkor ezzel párhuzamosan az ingatlanárakban nem a város

élhetőségének értéke tükröződik. Az ingatlanárakat tekintve az átlagos m² árak meghaladják az élhetőbb városnak minősülő Pécs, Kaposvár vagy Zalaegerszeg árait. Ez arra utal, hogy a városban a lakhatás kérdése, a fiatalok lakáshoz jutása, új lakások építése kiemelten fontos kérdéskör.

Szekszárd városára jellemző a szétterjedő területhasználat, mely a korábban szőlőműveléssel érintett terület fokozatos zsugorodását és beépülését vonja magával. A folyamatok a kompakt és fenntartható város koncepciója ellen hat, mely hosszú távú kockázatot jelent a város élhetőségére, annak minőségi növekedésére.

3 Stratégiai munkarész

3.1 Forgatókönyv elemzés

Kockázat	Prognózist, trendet megalapozó mutató
periférikus megyén belüli és Dél-dunántúli térségben való helyzet stabilizálódása	Ágazati együttműködések megléte – térségi hálózatosodás mértéke Az önkormányzat település- és gazdaságfejlesztési pénzeszközeinek rendelkezésre állása, tőkebevonás lehetőségei
Kelet-Nyugat irányú együttműködési gazdasági tengely kialakulásának elmaradása	Ágazati együttműködések megléte – térségi hálózatosodás mértéke céges együttműködések, beszállítói, együttműködési kapcsolatok
M9 autópálya építésének elmaradása, vagy jelentős elhúzódnása	infrastruktúra fejlesztés ütemezése
Közép és Felsőoktatási intézmények pozícióvesztése	A város oktatási intézményei által nyújtott képzések, szakképzési feltételek, adottságok
nagybefektetők városba vonzásának elmaradása	a város tőkeereje nagyfoglalkoztatók jelenléte
Pakssal való kapcsolatok katalizátor hatásának elmaradása	gazdasági kapcsolatok Pakssal
megfelelő képzettséggel rendelkező munkaerő hiánya	foglalkoztatók által támasztott képzettségi igény és a rendelkezésre álló munkaerő aránya
technológiai és K+F cégek városba vonzásának elmaradása	A rendelkezésre álló barna és zöldmezős fejlesztési területek rendelkezésre állása, a gazdasági területek közművesítettsége
mezőgazdaság technológiai fejlesztésének elmaradása	vállalkozások felkészültsége
mezőgazdaságra épülő feldolgozóipar térnyerésének elmaradása	feldolgozóiparban működő vállalkozások száma 10 éves trend alapján
éghajlatváltozás negatív hatásainak való kitétség: aszálynak, villámárvizeknek, hőségnek, évszakok átalakulásának negatív hatásaira való rugalmas alkalmazkodás elmaradása	Környezetszennyező tevékenységek (levegő, talaj, víz, zajterhelés) környezeti terhelési értékei
napenergia ellátásba történő rendszerszintű bevezetése elmarad	karbonlábnyom kisebb mértékben csökken

Kockázat	Prognózist, trendet megalapozó mutató
városi energiatermelés és tárolás rendszerének kialakítása elmarad	Energiatermelés összetétele, energiátárolási kapacitások
körforgásos gazdaságra történő átállás elmarad	vállalkozások felkészültsége
zöldfelületek klímareziliens fejlesztése elmarad	megkötőképesség
ipari kibocsátások csökkentése nem valósul meg	ipari kibocsátási értékek
közlekedési kibocsátások jelentős csökkentése nem valósul meg	közlekedési kibocsátási értékek
nem valósul meg átfogó digitális szolgáltatásrendszer kialakulása a városban	elvándorlás gazdasági szerkezet eltolódása nagy energiát igénylő ágazatok felé, szolgáltatási szektor szűkülése
digitális infrastruktúra nem kellő ütemben épül ki	GDP csökkenése
infokommunikációs hálózat és szolgáltatások tulajdonjoga	piaci áraknak történő kiszolgáltatottsága, árak elszállása
a város a digitalizáció élére tud-e állni, a közszolgáltatások digitalizációja terén tud-e katalizátorrá válni	piaci áraknak történő kiszolgáltatottsága
a célcsoportok befogadóképessége és nyitottsága a digitális szolgáltatásokra	szolgáltatás elterjedésének üteme – alkalmazások használati statisztikája
a célcsoportok digitális felkészültsége	alkalmazások használati statisztikája
gazdasági szereplők digitális átállása	teljesítménycsökkenés
mezőgazdaság digitalizációjának elmaradása	GDP hozzáadott érték csökkenése
folyamatos népességcsökkenés	népességcsökkenés
vándorlási egyenleg negatív, fiatalok elvándorlása	vándorlási egyenleg
magasan képzett munkaerőt foglalkoztató állások száma alacsony	Megfelelően kvalifikált munkaerő jelenléte az egyes gazdasági ágakban, a helyben lévő munkaerő foglalkoztatottsági viszonyai
munkaerőpiac strukturális problémája	Megfelelően kvalifikált munkaerő jelenléte az egyes gazdasági ágakban, a helyben lévő munkaerő foglalkoztatottsági viszonyai

Kockázat	Prognózist, trendet megalapozó mutató
Szekszárd élhetőségének hosszú távú lemaradása	lakosságszám tendencia munkaképes korú lakosság körében
közlekedési rendszer felülvizsgálatának elmaradása	személygépkocsi állomány változása
kompakt város megvalósulásának elmaradása	újonnan beépített lakóterületek nagysága

Kitettségi mátrix

Potenciális negatív és pozitív hatás	Milyen a hatás kockázati besorolása? (5: nagyon kockázatos; 4: kockázatos; 3: közepesen kockázatos; 2: kicsit kockázatos; 1: elenyésző kockázatot jelent)	Milyen gyakoriságú a hatás? (5: napi, 4: évente többször, 3: többévente egyszer, 2: évtizedenként egyszer, 1: 20-30 évente egyszer)	Mekkora a várható hatás mértéke? (5: nagy területeket, sok szereplőt komolyan érintő kérdéskör; ... 1: elenyésző területre és kis hatással bíró hatások)
periférikus megyén belüli és Dél-dunántúli térségben való helyzet stabilizálódása	5	5	5
Kelet-Nyugat irányú együttműködési gazdasági tengely kialakulásának elmaradása	4	5	5
M9 autópálya építésének elmaradása, vagy jelentős elhúzóódása	4	5	5
Közép és Felsőoktatási intézmények pozícióvesztése	5	5	5
nagybefektetők városba vonzásának elmaradása	3	5	3
Pakssal való kapcsolatok katalizátor hatásának elmaradása	3	5	3
megfelelő képzettséggel rendelkező munkaerő hiánya	4	5	4
technológiai és K+F cégek városba vonzásának elmaradása	4	5	4
mezőgazdaság technológiai fejlesztésének elmaradása	4	5	4
mezőgazdaságra épülő feldolgozóipar	4	5	4

Potenciális negatív és pozitív hatás	Milyen a hatás kockázati besorolása? (5: nagyon kockázatos; 4: kockázatos; 3: közepesen kockázatos; 2: kicsit kockázatos; 1: elenyésző kockázatot jelent)	Milyen gyakoriságú a hatás? (5: napi, 4: évente többször, 3: többévente egyszer, 2: évtizedenként egyszer, 1: 20-30 évente egyszer)	Mekkora a várható hatás mértéke? (5: nagy területeket, sok szereplőt komolyan érintő kérdéskör; ... 1: elenyésző területre és kis hatással bíró hatások)
térnyerésének elmaradása			
éghajlatváltozás negatív hatásainak való kitétség: aszálynak, villámárvizeknek, hőségnek, évszakok átalakulásának negatív hatásaira való rugalmas alkalmazkodás elmaradása	3	5	3
napenergia ellátásba történő rendszerszintű bevezetése elmarad	5	5	5
városi energiatermelés és tárolás rendszerének kialakítása elmarad	5	5	5
körforgásos gazdaságra történő átállás elmarad	4	5	4
zöldfelületek klímareziliens fejlesztése elmarad	4	5	4
ipari kibocsátások csökkentése nem valósul meg	4	5	4
közlekedési kibocsátások jelentős csökkentése nem valósul meg	4	5	4
nem valósul meg átfogó digitális szolgáltatásrendszer kialakulása a városban	4	5	4
digitális infrastruktúra nem kellő ütemben épül ki	4	5	4
infokommunikációs hálózat és szolgáltatások tulajdonjoga	3	5	3
a város a digitalizáció élére tud-e állni, a közszolgáltatások digitalizációja terén tud-e katalizátorrá válni	4	5	5
a célcsoportok befogadóképessége és	4	5	4

Potenciális negatív és pozitív hatás	Milyen a hatás kockázati besorolása? (5: nagyon kockázatos; 4: kockázatos; 3: közepesen kockázatos; 2: kicsit kockázatos; 1: elenyésző kockázatot jelent)	Milyen gyakoriságú a hatás? (5: napi, 4: évente többször, 3: többévente egyszer, 2: évtizedenként egyszer, 1: 20-30 évente egyszer)	Mekkora a várható hatás mértéke? (5: nagy területeket, sok szereplőt komolyan érintő kérdéskör; ... 1: elenyésző területre és kis hatással bíró hatások)
nyitottsága a digitális szolgáltatásokra			
a célcsoportok digitális felkészültsége	4	5	4
gazdasági szereplők digitális átállása	4	5	4
mezőgazdaság digitalizációjának elmaradása	3	5	3
folyamatos népességcsökkenés	3	5	5
vándorlási egyenleg negatív, fiatalok elvándorlása	4	5	4
magasan képzett munkaerőt foglalkoztató állások száma alacsony	4	5	4
munkaerőpiac strukturális problémája	5	5	5
Szekszárd élhetőségének hosszú távú lemaradása	5	5	5
közlekedési rendszer felülvizsgálatának elmaradása	3	5	4
kompakt város megvalósulásának elmaradása	4	5	4

Felkészültségi mátrix

A magas kockázatú (4-es, 5-ös) potenciális negatív hatások	Milyen a város abszorpciós képessége? (5: ellent tud állni, teljesen ki tudja védeni a hatásokat; ...1: egyáltalán nem tud ellenállni, és minimálisan sem tudja kivédeni a hatásokat)	Milyen a város adaptációs képessége? (5: rugalmasan reagáló, kiépített rendszerek várják felkészülten a hatást...1: egyáltalán nincs abszorpciós képessége a városnak)	Milyen a város transzformációs képessége? (5: komplett rendszerek kerültek már kiépítésre a hatások kezelésére.... 1: teljes folyamat- és eszközcsere szükséges a helyzet kezeléséhez)
periférikus megyén belüli és Dél-dunántúli térségben való helyzet stabilizálódása	1	1	1
Kelet-Nyugat irányú együttműködési	1	1	1

A magas kockázatú (4-es, 5-ös) potenciális negatív hatások	Milyen a város abszorpciós képessége? (5: ellent tud állni, teljesen ki tudja védeni a hatásokat; ...1: egyáltalán nem tud ellenállni, és minimálisan sem tudja kivédeni a hatásokat)	Milyen a város adaptációs képessége? (5: rugalmasan reagáló, kiépített rendszerek várják felkészülten a hatást...1: egyáltalán nincs abszorpciós képessége a városnak)	Milyen a város transzformációs képessége? (5: komplett rendszerek kerültek már kiépítésre a hatások kezelésére.... 1: teljes folyamat- és eszközcsere szükséges a helyzet kezeléséhez)
gazdasági tengely kialakulásának elmaradása			
M9 autópálya építésének elmaradása, vagy jelentős elhúzódnása	1	1	1
Közép és Felsőoktatási intézmények pozícióvesztése	3	3	3
megfelelő képzettséggel rendelkező munkaerő hiánya	3	3	3
technológiai és K+F cégek városba vonzásának elmaradása	2	2	2
mezőgazdaság technológiai fejlesztésének elmaradása	3	3	3
mezőgazdaságra épülő feldolgozóipar térnyerésének elmaradása	3	3	3
napenergia ellátásba történő rendszerszintű bevezetése elmarad	3	3	3
városi energiatermelés és tárolás rendszerének kialakítása elmarad	3	3	3
körforgásos gazdaságra történő átállás elmarad	3	3	3
zöldfelületek klímareziliens fejlesztése elmarad	3	3	3
ipari kibocsátások csökkentése nem valósul meg	2	2	2
közlekedési kibocsátások jelentős csökkentése nem valósul meg	2	2	2
nem valósul meg átfogó digitális szolgáltatásrendszer kialakulása a városban	2	2	2

A magas kockázatú (4-es, 5-ös) potenciális negatív hatások	Milyen a város abszorpciós képessége? (5: ellent tud állni, teljesen ki tudja védeni a hatásokat; ...1: egyáltalán nem tud ellenállni, és minimálisan sem tudja kivédeni a hatásokat)	Milyen a város adaptációs képessége? (5: rugalmasan reagáló, kiépített rendszerek várják felkészülten a hatást...1: egyáltalán nincs abszorpciós képessége a városnak)	Milyen a város transzformációs képessége? (5: komplett rendszerek kerültek már kiépítésre a hatások kezelésére.... 1: teljes folyamat- és eszközcsere szükséges a helyzet kezeléséhez)
digitális infrastruktúra nem kellő ütemben épül ki	3	3	3
gazdasági szereplők digitális átállása	2	2	2
vándorlási egyenleg negatív, fiatalok elvándorlása	3	3	3
magasan képzett munkaerőt foglalkoztató állások száma alacsony	2	2	2
munkaerőpiac strukturális problémája	3	3	3
Szekszárd élhetőségének hosszú távú lemaradása	3	3	3
kompakt város megvalósulásának elmaradása	3	3	3

Adaptív forgatókönyv

A külső hatások a helyzetfeltárás során feltárt trendekre a városi alkalmazkodóképesség figyelembevételével fejtik ki hatásukat, vagyis a város által megvalósított intézkedések semlegesítik, vagy legalábbis csökkentik hatását.

A gazdasági bővülést, versenyképességet továbbra is a kis- és középvállalkozói szektorra alapozza a város, a település kisvállalkozásainak gazdasági pozíciója tovább erősödik. Újabb iparterületek kialakítása és betelepítése valósul meg, innovációs potenciál, inkubátorház, tudásközpont alakul ki a városban.

Szekszárd széleskörű együttműködéssel adaptálni tudja a középfokú és felsőfokú képzési intézményeinek oktatási strukturáját a munkaerőpiaci elvárásokhoz, és a gazdasági szereplőkkel sokrétű együttműködés alakul ki a munkaerő tudatos biztosítása érdekében. Megerősödik a város oktatási intézményrendszere, és a duális képzés strukturája.

A Pécsi Egyetem kihelyezett tagozatán az agrár, vidékfejlesztési és környezetgazdasági képzések hallgatói magas arányban tudnak elhelyezkedni a képzés elvégzését követően Szekszárdon és a megyében. A felsőoktatási képzések támogatják a mezőgazdaság technológiai, digitális átállítását, körforgásos gazdaságba történő bekapcsolódását.

A helyi mezőgazdaságra alapuló élelmiszeripari feldolgozó szegmensben új vállalkozások jönnek létre, települnek a városba. A hagyományos iparágak modernizálásával, természetes adottságokra építéssel a gazdasági szerkezetben megfelelő egyensúly alakul ki, meghatározó ágazat a könnyűipar, az

élelmiszeripar, a szállítási, logisztikai szolgáltatások kiegészülve a borászat, gasztronómia és vendéglátás területével.

Megvalósul a Szekszárdi szőlészeti és borászati kutatás-fejlesztési központ kialakítása a Pécsi Tudományegyetem szakmai együttműködésével, mely jelentős előrelépést jelent a termék- és termelésfejlesztésben a helyi szőlészek, és borászok tapasztalataival a Szekszárdi Borvidék fejlesztése érdekében.

A közlekedési kapcsolatok fejlesztéséhez megvalósul a kikötőhálózat és logisztikai központok kiépítése, a Duna és Sió kínálta turisztikai lehetőségek jobb kiaknázása összekötve a Gemenci erdő kínálta ökoturisztikai lehetőségekkel vonzóbb idegenforgalmi térséggé változtatja Szekszárdot.

Megvalósul magas hozzáadott értékű vállalkozások vonzása, technológiai és KFI cégek városba települése, a digitalizáció révén távmunka lehetőségek köre bővül, ami vonzó lehetőség a fiatalok számára a városban történő életpálya kezdésre.

A város klímaalkalmazkodási tervét ütemezetten megvalósítja, a 30%-os CO₂ csökkentési tervet 2030-ig megvalósítja, melybe bevonja az önkormányzati szektoron túl a további közsféra szereplőket, a vállalati szektort és a lakosságot is. Az átfogó zöld átállás menetrendnek köszönhetően fejleszti zöldfelületi rendszer klímaalkalmazkodó képességét. A város kialakítja energiatermelési és tárolási rendszerét a napenergia ellátásba történő bevezetésével, a szükséges beruházások megvalósításával.

A város digitális átállás menetrendjét kialakítja, és azt ütemezetten végrehajtja, a város a digitális átállás élére áll, és a közszolgáltatások digitális átalakításának hátterét, infrastrukturális feltételeit biztosítja, a célcsoportok szemléletformálását és felkészítését ösztönzi.

Standard forgatókönyv

A külső hatások begyűrűzésével lehet számolni, melyre a város korlátozottan tud intézkedést hozni.

Szekszárd megyeszékhely státusza ellenére sem tud a megye valódi középpontjává válni, a keresztirányú, kelet-nyugati tengely a továbbiakban sem alakul ki, ami Szekszárd periférikus helyzetének hosszú távú rögzülését eredményezi, a térségi együttműködési hálózatok nem aktiválódnak. A régió másik két megyeszékhelyével továbbra sincsen vasúti összeköttetést, mely korlátot állít a gazdasági kapcsolatok fejlődésének.

Az M9-es autópálya fejlesztése elhúzódik, így nem tudja a határon átnyúló gazdasági potenciálokat kihasználni, ez is belső erőforrásaira való fokozott építkezést erősíti.

A Paksi beruházások multiplikátor hatása nem érvényesül, a kapcsolódó fejlesztések Pakson vagy közvetlen környékén valósulnak meg, Szekszárd nem részesül a szinergikus kapcsolatokból.

Szekszárd nem tud olyan feltételeket biztosítani, elsősorban a megfelelő munkaerő biztosításával, mely nagyfoglalkoztatók letelepedéséhez alapul szolgálhatna, így gazdasági bázisát továbbra is a kis és középvállalkozások köre jelenti. Az egy lakosra jutó jegyzett tőke mértéke továbbra is rendkívül kedvezőtlen értékkel bír.

A város nem tudja megfelelően kezelni az éghajlatváltozásból fakadó kitétséget: az aszálynak, villámárvizeknek, hőségnek, évszakok átalakulásának negatív hatásaira való rugalmas alkalmazkodás elmarad.

Nem valósul meg a zöld átállás: városi energiatermelés és tárolás rendszerének kialakítása elmarad. A zöld átállás elmaradása esetén a város nem tudja kellő mértékben csökkenteni karbonlábnyomát, mely az erőforrásokkal történő hosszú távú visszaéléshez vezet.

Nem valósul meg a digitális átállás: digitális infrastruktúra nem kellő ütemben épül ki. A digitális átállás elmaradása a helyi gazdaság versenyképességének gyengülését, a fiatal képzett lakosság megtartó képességét, és a város hosszú távú életminőségének csökkenését eredményezheti.

3.2 Jövőkép

Szekszárd MJV kulturális hagyományaira, történelmi előzményeire, és a városi közösségre támaszkodva tovább erősíti identitását, térségében egyre erősödő szervező erővel van jelen, életminősége és élhetősége erősödik, mely vonzóvá teszi a városba költözést, életpálya megkezdését a fiatal szekszárdiak számára. A város gazdasági eredményeire építve, az agrár és feldolgozó ipari innováció központja, magasan kvalifikált munkahelyeket kínál, és a befektetők számára vonzó munkaerőpiacként jelentkezik. A város természeti értékeinek bemutatásával, aktív turisztikai fejlesztésével, borászati kultúrájának fenntartásával vonzó turisztikai és kulturális célpont.

3.3 A stratégia célrendszere

Stratégiai cél 1: A helyi adottságokra épülő gazdasági szerkezet erősítése	Stratégiai cél 2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása	Stratégiai cél 3: A társadalmi jólét megteremtése
Rész cél 1.1: A táji adottságokra építő termelési kultúra és ökoszisztéma modernizálása	Rész cél 2.1: A városi területhasználat élhetőséget erősítő optimalizálása	Rész cél 3.1: A városi közösség erősítése a rekreációs feltételek javításával
Rész cél 1.2: A vállalkozások megtelepedéséhez szükséges feltételrendszer biztosítása	Rész cél 2.2: A zöldfelületi rendszer klímareziliens fejlesztése	Rész cél 3.2: A helyi kulturális örökség hosszútávú megőrzése
Rész cél 1.3: Szakképzési struktúra munkaerőpiaci igényekhez történő adaptálása	Rész cél 2.3: A város karbonlábnyomának csökkentése	Rész cél 3.3: A szociális és egészségügyi rendszer fejlesztése
Rész cél 1.4: A város természeti környezetében rejlő potenciálok összehangolt fejlesztése	Rész cél 2.4: A mobilitási, infrastrukturális és digitális rendszerek korszerűsítése	Rész cél 3.4: A városi civil élet lehetőségeinek javítása

Stratégiai cél 1: A helyi adottságokra épülő gazdasági szerkezet erősítése

Szekszárd prosperitásának záloga kis és középvállalkozásai által megteremtett gazdasági bázis, az elmúlt években egyre erősödő pozícióval. Az ipari infrastruktúra folyamatos fejlesztése valósul meg, a jelenlegi ipari park kihasználtsága közel teljes, és újabb iparterületek iránt is igény mutatkozik. A gazdasági versenyképesség elengedhetetlen eleme az innováció, innovatív termelés. Ezért szükséges a helyi vállalkozók tevékenységét segítő, azok versenyképességét növelő K+F központok létrehozása a fejlődés katalizátoraként.

Szekszárd befektető vonzóképességét erősíti a rendelkezésre álló megfelelő képzettséggel bíró munkaerő biztosításával. A szakképzéssel foglalkozó középfokú oktatási intézmények, az oktatási struktúra és a piaci igények egymásra épülése megtörténik. A város számos befektetési lehetőséget tud vonzani, az egy főre jutó tőkejövedelem aránya is folyamatosan növekszik az oktatási struktúra munkaerőpiaci igényekhez való adaptációja eredményeként.

A település egyik fő gazdasági pillére, a mezőgazdasági termelés, és két legfontosabb helyi képviselője, a borászatok és a tejipari feldolgozó üzem bázisán tovább fejlődik, modernizálódik, és a klímaalkalmazkodást is figyelembe véve vezet be új technológiákat. A város természetes adottságai az élelmiszeripari feldolgozásra kedvezőek, melyeket fokozottan hasznosít. A Borvidék nagy múltja, kiváló termőhelyi adottságai és minőségi borai jó alapot nyújtanak a további fejlődésre. A termék- és termelésfejlesztésben szükséges tudásbázissal a Pécsi Tudományegyetem rendelkezik, együttműködésükkel létrejön a Szekszárdi szőlészeti és borászati kutatás-fejlesztési központ kialakítása.

A gazdaságfejlesztésben hangsúlyt kap a körforgásos gazdaság és tág értelemben vett zöld gazdaság ösztönzése, és a vállalkozások, termelési és szolgáltatási folyamatok digitalizációjának támogatása.

Szekszárd természeti adottságaira és borászati, gasztronómiai kultúrájára alapozva az öko és aktív turizmus fejlesztésében jelentős pozíciókat szerez.

A stratégiai cél megvalósítását szolgáló részcélok:

- 1.1: A táji adottságokra építő termelési kultúra és ökoszisztéma modernizálása
- 1.2: A vállalkozások megtelepedéséhez szükséges feltételrendszer biztosítása
- 1.3: Szakképzési struktúra munkaerőpiaci igényekhez történő adaptálása
- 1.4: A város természeti környezetében rejlő potenciálok összehangolt fejlesztése

Stratégiai cél 2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása

Szekszárd legfőbb kihívása a kompakt középváros megerősítése, élhetőségének és életminőségének folyamatos fejlesztése, mellyel egyre vonzóbbá válik mind a fiatalok számára a Szekszárdon való letelepedésre, mind más korosztályok számára a beköltözésre, vagy Szekszárdon maradásra. Ennek érdekében a megfelelő munkahelyek biztosításán túl a megfelelő, és klímaváltozáshoz is alkalmazkodó települési környezet, rekreációs, szabadidő eltöltését biztosító szolgáltatások és infrastruktúrák, a városi élhetőséget megalapozó zöldfelületek magas minőségű biztosítása jelenik meg célként.

Szekszárd a CO₂ egyenértékű kibocsátást 30%-kal csökkenti 2030-ig a 2019-es bázisévhez képest. A fenntartható energiaellátás biztosítása érdekében a megújuló energia részarányának növelését, a fosszilis energiahordozók arányának fokozatos csökkentését kívánja megvalósítani. A kibocsátás csökkentés érdekében kidolgozza zöld átállás menetrendjét, melynek tervezésébe és megvalósításába bevonja az összes városi kibocsátót, a közsféra intézményei mellett a vállalkozói szektort és a lakosságot is. Kialakítja hosszú távú energiamenedzsment tervét, melynek meghatározó elemét jelentik a napaenergia biztosított energiatermelési és tárolási lehetőségek. A zöld átállás fontos elemeként komplex módon fejleszti zöldfelületi rendszerét mind a belterületi zöldterületek gondozása révén, mind a város körüli és a mezőgazdasági területek körüli zöld sávok biztosítása és fenntartható öntözése révén, melyhez hasznosítja a csapadékvíz és villámárvizek által biztosított vízmennyiséget.

Az éghajlatváltozásra adott válaszok, a környezeti hatások vizsgálata a városfejlesztési, beruházási folyamatokban, a környezeti erőforrásokkal való felelős gazdálkodás a hosszú távú fenntarthatóság és

prosperálás előfeltételei, melyekre a város stratégiájának megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít. A környezeti hatások mellett a digitális átállás jelenik meg transzformációs hatásként, a digitalizáció támogatása, az adatbiztonság szavatolása a digitális közszolgáltatások minél szélesebb körű elterjesztése előfeltétele Szekszárd hosszú távú versenyképességének fenntartásának. A digitalizáció áthatja a gazdasági, társadalmi és környezeti folyamatokat is, ahol fő szempont, hogy a városban élők életminőségének szolgálatába álljon az új technológia.

A stratégiai cél megvalósítását szolgáló részcélok:

- 2.1: A városi területhasználat élıhetőséget erősítı optimalizálása
- 2.2: A zöldfelületi rendszer klímareziliens fejlesztése
- 2.3: A város karbonlábnyomának csökkentése
- 2.4: A mobilitási, infrastrukturális és digitális rendszerek korszerősítése

Stratégiai cél 3: A társadalmi jólét megteremtése

Az elöregedı korstruktúra, a fiatalok nagyvárosokba való elköltözésének tendenciája miatt a városok versengenek egymással a lakosság megtartása érdekében, melynek legfőbb eszközét jelenti az adott település életminősége, élıhetősége, magas minőségű települési környezet biztosítása foglalkoztatási, szabadidős és rekreációs lehetőségekkel, a helyi közösségek erősítésével.

A társadalmi jólét megteremtése érdekében az összetartó városi közösség erősítése, a helyi identitás megőrzése fogalmazódik meg célként. A város fejlődésének meghatározó eleme az értékeit és tudását kamatoztató közösség fejlesztése és megerősítése. A stratégiai cél az itt élı emberek testi és szellemi fejlődését szolgáló fejlesztéseket, a közösség és a helyi identitás megerősítését, illetve a civil önkéntességnek és részvételnek az ösztönzését valósítja meg.

A fiatal lakosság számára vonzó életpálya és életminőség biztosítása kiemelt cél, lehetőséget teremtve megfelelı lakókörnyezet választására, elérhető szolgáltatásokra, beleértve a digitális szolgáltatásokat is.

Mind a fiatal lakosság érdekében, mind az öregedı társadalom szükségletei érdekében a térségét is kiszolgáló város folyamatosan fejleszti szociális és egészségügyi infrastruktúráját, szolgáltatásait.

A stratégiai cél megvalósítását szolgáló részcélok:

- 3.1: A városi közösség erősítése a rekreációs feltételek javításával
- 3.2: A helyi kulturális örökség hosszútávú megőrzése
- 3.3: A szociális és egészségügyi rendszer fejlesztése
- 3.4: A városi civil élet lehetőségeinek javítása

	1. Stratégiai cél	2. Stratégiai cél	3. Stratégiai cél
	Stratégiai cél 1: A helyi adottságokra épülő gazdasági szerkezet erősítése	Stratégiai cél 2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása	Stratégiai cél 3: A társadalmi jólét megteremtése
dimenzió kapcsolódás	kapcsolódó részcélok	kapcsolódó részcélok	kapcsolódó részcélok
Prosperáló	Rész cél 1.1: A táji adottságokra építő termelési kultúra és ökoszisztéma modernizálása		
Prosperáló	Rész cél 1.2: A vállalkozások megtelepedéséhez szükséges feltételrendszer biztosítása		
Prosperáló	Rész cél 1.3: Szakképzési struktúra munkaerőpiaci igényekhez történő adaptálása		
Prosperáló	Rész cél 1.4: A város természeti környezetében rejlő potenciálok összehangolt fejlesztése		
Kiszolgáló	Rész cél 2.1: A városi területhasználat élhetőséget erősítő optimalizálása		
Zöldülő	Rész cél 2.2: A zöldfelületi rendszer klímareziliens fejlesztése		
Zöldülő	Rész cél 2.3: A város karbonlábnyomának csökkentése		
Digitális	Rész cél 2.4: A mobilitási, infrastrukturális és digitális rendszerek korszerűsítése		
Megtartó	Rész cél 3.1: A városi közösség erősítése a rekreációs feltételek javításával		
Megtartó	Rész cél 3.2: A helyi kulturális örökség hosszútávú megőrzése		
Megtartó	Rész cél 3.3: A szociális és egészségügyi rendszer fejlesztése		

	1. Stratégiai cél	2. Stratégiai cél	3. Stratégiai cél
Megtartó			Részcél 3.4: A városi civil élet lehetőségeinek javítása

3.4 A reziliens város a stratégiai célrendszerben

3.4.1 Prosperáló város

A prosperáló város dimenzióját közvetlenül az 1. stratégiai cél szolgálja a helyi adottságokra épülő gazdasági szerkezet erősítése révén, melyet számos stratégiai rész cél egészít ki:

- 1.1: A táji adottságokra építő termelési kultúra és ökoszisztéma modernizálása
- 1.2: A vállalkozások megtelepedéséhez szükséges feltételrendszer biztosítása
- 1.3: Szakképzési struktúra munkaerőpiaci igényekhez történő adaptálása
- 1.4: A város természeti környezetében rejlő potenciálok összehangolt fejlesztése

Szekszárd gazdasági fejlődését, prosperitását elsősorban a helyi adottságokra építő gazdasági szerkezet erősítése révén kívánja fenntartani, tovább erősíteni. Építve az utóbbi évek vállalkezési eredményeire, a település kisvállalkozásainak erősödő gazdasági helyzetére, tovább folytatja a város az ipari infrastruktúra folyamatos fejlesztését, újabb iparterület iránti igények kielégítését. A gazdasági versenyképesség elengedhetetlen eleme az innováció, ennek érdekében cél a helyi vállalkozók tevékenységét segítő, azok versenyképességét növelő K+F központok létrehozása együttműködésben a Pécsi Egyetemmel.

Szekszárd a gazdasági együttműködések, vállalkozói ökoszisztémát térségével együttesen valósítja meg, erősíti kapcsolatait a dél-dunántúli másik két megyeszékhellyel. A város kihasználja, hogy a Duna-híd megépülésével az ország gazdasági pólusai közelebb kerültek a megyeszékhelyhez, és a piacokba való hálózati bekapcsolódás lehetősége megnövekedett. A térségi és nemzetközi kapcsolatokban az észak-déli irányú vonalak mellett erősíti a keresztirányú, kelet-nyugati tengelyt. Az M9-es autópálya további szakaszainak megépülése esetén tovább erősíti pozícióját, és közúti szállítási feltételekre építve logisztikai központi szerepét építi ki. Ezt a Duna és Sió hajózhatóságának kihasználásával és kikötőépítésekkel egészíti ki.

A település egyik fő gazdasági pillére a mezőgazdasági termelés, amelynek két legfontosabb helyi képviselője a borászatok és a tejipari feldolgozó üzem. A város épít a táji adottságokra és termelési kultúrára, és ösztönzi az élelmiszeripari feldolgozó vállalkozások létrejöttét, betelepülését, a mezőgazdasági és ráépülő ágazatok klímarezilines átállását, modernizációját és digitalizációját. Kiemelt feladat a fenntartható, technológiai fejlesztéseket megvalósító mezőgazdaság fejlesztése, a mezőgazdaság dekarbonizációja és fenntarthatóvá tétele, a termelés folyamatosságát elősegítő talajadottságok fenntartása és a talajok elhasználódásának csökkentése, a mezőgazdasági feldolgozóipari vállalkozások városba telepítése, illetve visszatelepítése.

Épít a város a Borvidék múltjára, kiváló termőhelyi adottságaira és minőségi boraira a termék- és termelésfejlesztésben. A Szekszárdi Borvidék további fejlődése érdekében létrejön a Szekszárdi szőlészeti és borászati kutatás-fejlesztési központ a Pécsi Tudományegyetem szakmai együttműködésével.

Nő a magasabb képzettségi szintet igénylő vállalkozások (tudományos és műszaki tevékenység), valamint a kereskedelem és a szolgáltatások aránya. Meghatározó ágazat a könnyűipar, az élelmiszeripar, a szállítási, logisztikai szolgáltatások kiegészülve a borászat, gasztronómia és vendéglátás területével.

Szekszárd befektető vonzókéességét jelentősen befolyásolja a rendelkezésre álló megfelelő képzettséggel bíró munkaerő hiánya. Jelentős középiskolai állományára, közöttük a szakképzéssel foglalkozó középfokú oktatási intézményekre és a Pécsi Egyetem agrár, vidékfejlesztési és környezetgazdasági szakjaira építve megvalósítja a város az oktatási struktúra és a piaci igények egymásra épülését, ami számos befektetési lehetőség előtt nyitja meg a kaput a jövőben az oktatási struktúra munkaerőpiaci igényekhez történő adaptálásával.

A város térségi vonzerejének növelése érdekében a turisztikai adottságok tudatosabb, célzottabb kihasználása is hozzájárul a helyi gazdaságfejlesztési célok megvalósításához. Az öko- és aktív turizmus fejlesztése a kerékpárutak hálózatának bővítése, a térség turisztikai vonzerejének fejlesztése a Gemenci erdő, Sió csatorna, Csörge tó bevonásával jelenleg kiaknázatlan lehetőségeket rejt magában.

3.4.2 Zöldülő város

A zöldülő város dimenzióját közvetlenül a 2. stratégiai cél szolgálja A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása révén, melyet az alábbi stratégiai részcélok egészítenek ki:

2.2: A zöldfelületi rendszer klímareziliens fejlesztése

2.3: A város karbonlábnyomának csökkentése

Szekszárd a CO₂ egyenértékű kibocsátást 30%-kal csökkenti 2030-ig a 2019-es bázisévhez viszonyítva. A klímaváltozásra való rugalmas reagáló képesség erősítése érdekében zöldfelületeit a klímaváltozással és extrém időjárási hatásokkal szemben ellenállóvá fejleszti, a fenntartható energiaellátás biztosítása érdekében a megújuló energia részarányának növelését, a fosszilis energiahordozók arányának fokozatos csökkentését kívánja megvalósítani.

A stratégiai célok és részcélok az alábbiak szerint járulnak hozzá a Taxonómia céljainak megvalósulásához:

A fenntartható fejlődés kulcseleme a klímaváltozáshoz történő alkalmazkodás és a klímaváltozást előidéző tevékenységek csökkentése, az üvegházhatású energiaforrások kiváltása megújuló energiaforrásokkal. Szekszárd országos összehasonlításban közepesen élhető városnak minősül, ebben az előrelépést a zöld átállás megvalósítása jelenthet, mely vonzó életkörülmény változásokat kínálhat hosszú távon is az itt élőknek, és pozitív hatást gyakorolhat a fiatalok elvándorlásának csökkentésére.

Az éghajlatváltozás mérséklése cél a fosszilis alapú városi energiafelhasználás csökkentése, a fűtési rendszer (többségében földgáz alapú) kiváltása révén valósulhat meg. A legnagyobb kibocsátók az épületek, létesítmények és az ipar energiafogyasztása, a legfőbb fosszilis energiahordozó kibocsátók a földgáz-fogyasztás és a fatüzelés. Az energia tárolás és termelés helyi rendszerének kialakítása a napenergia hasznosítására alapozva valósulhat meg az egyedi ingatlanokon elhelyezett napelemeken túlmenően a városi ellátást biztosító naperőmű parkok kialakítása, energiaközösségek létrehozása, városi távhőszolgáltatás kibővítése, a háztartási kiserőművek arányának növelése révén.

A mezőgazdasági termelők felkészültségének növelésével, a környezetkímélő agrotechnológiák, talajművelési módszerek, öntözési lehetőségek kiterjesztésével csökkenthető az agrár területek sérülékenysége.

Az éghajlatváltozás mérséklését szolgálják a klímasemleges közlekedési fejlesztések, a tömegközlekedés koncepciójának újragondolása és elektromos buszállomány beszerzése, kerékpárutak fejlesztése, elektromos töltők bővítése. A buszforgalom (át)szervezésekor éppúgy fontos volt a kihasználtság, mint a munkába járók igényeinek megfelelő útvonalak és menetrend kialakítása. Szükséges ösztönözni az egyéni közlekedési módok csökkentését, és a kisebb kibocsátást eredményező járművek alkalmazását.

Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás keretében a várost érő klímahatások mérséklése, így a hőhatás, évszakok átalakulása, az aszály és villámárvizek csökkentése jelentik a fő stratégiai irányt. Az alkalmazkodás részeként valósul meg a karbon kibocsátást megkötni képes zöldfelületi rendszer fejlesztése, a fásítással ellátott területek arányának növelése, a helyi viszonyokhoz alkalmazkodó mezőgazdaság, komplex ökológiai víz-és tájgazdálkodási rendszerek elterjesztése a széndioxid kibocsátás csökkentés érdekében. Cél az összes települési zöldterület, zöldfelület, erdőterület, vízgazdálkodási terület, természetvédelmi terület klímaalkalmazkodóvá tétele, a hőség zónák azonosítása és kezelése.

A Szekszárdi-dombság keleti oldalairól az összes csapadékvíz a város irányába fut le nyílt és zárt árokrendszeren keresztül. A csapadékvíz elvezetésére, visszatartására teraszosítással, övások rendszerrel, lassító, hordalékfogó műtárgyakkal védekezik a város, ami azonban nem kezeli megfelelően a problémát és további beavatkozásokat indukál a hirtelen lehulló nagy mennyiségű csapadék visszatartására.

A vízi erőforrások fenntartható használata és védelme keretében cél a felszíni és felszín alatti víztestek stratégiai szintű védelme, a települési és ipari szennyvíz problémák kezelése, a vízgazdálkodás hatékonyságának növelése. A lakosság ivóvíz-ellátás biztonság érdekében szükséges az elavult ivóvíz hálózatok fejlesztése, a kitermelt és felhasznált víz hatékony hasznosítása, a hálózati veszteség és csőtörések számának csökkentése, vízhálózat fejlesztési beruházások megvalósítása.

A körforgásos gazdaságra való áttérés fontos hangsúlyt képvisel a város zöld gazdaságra történő átalakulásának megvalósításában Szekszárd versenyképességének növelése érdekében. A városban működő vállalkozásokkal való együttműködés keretében megtörténik a kapacitások felmérése és akcióterv kidolgozása.

A szennyezés megelőzése és csökkentése keretében cél a tisztított szennyvíz, és összegyűjtött csapadékvíz öntözésre történő felhasználása, öntözőrendszerek kapacitásának kihasználása. További tényező a hulladéktermelés visszafogása, illetve a mezőgazdaságban keletkező zöldhulladék helyben hasznosítása, talajba történő visszatérítése, biogázüzemek körének, illetve kapacitásának bővítése. Szekszárdon nincs jelentős levegőszennyeződést okozó ipari termelés, elsősorban a lakossági eredetű fűtés, közlekedésből eredő légszennyezés a jellemző a város légszennyezettségi állapotát befolyásoló tényezőre.

A biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása keretében cél a fenntartható földhasználat és területgazdálkodás, valamint a fenntartható mezőgazdálkodás és erdőgazdálkodás, hatékonyabb szénmegkötéssel járó mezőgazdasági művelési módok bevezetése. A megkötőképesség erősítése érdekében szükséges a zöldfelületfejlesztési koncepció klímareziliens szempontú

újrarendelése, mely egyúttal a hőhullámok ellensúlyozására is alkalmas lenne, és erősítené a felelős zöldfelületgazdálkodás és felelős területhasználat elvét a városban.

3.4.3 Digitális város

A digitális város dimenzióját közvetlenül a 2. stratégiai cél szolgálja A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása révén, melyet az alábbi stratégiai rész cél egészít ki:

2.4: A mobilitási, infrastrukturális és digitális rendszerek korszerűsítése

A digitalizáció bevezetése, és a városi szolgáltatásstruktúra átgondolt adaptálása a modern kor technológiai kihívásaihoz megjelenik Szekszárd célrendszerében, mely a digitális átállást a város fenntartható fejlesztésének előfeltételeként definiálja.

A Szekszárdon jelen levő térinformatikai rendszer megfelelő alapját adja annak, hogy továbbfejlesztésével a város megalapozhassa a közsolgáltatások digitalizációját, és a város katalizátorává válhasson a folyamatoknak. Bár még nem készült egységes rendszerben az infrastrukturális és szoftveres háttér, a meglévő kezdeményezések biztosítják az első tapasztalatokat, amire építve az Önkormányzat modul rendszerben ki tudja alakítani a digitális szolgáltatások rendszerét. A térinformatikai rendszer komplexebb tétele érdekében összekapcsolásra került a VIIR-rel (Virtuális Interaktív Ingatlan nyilvántartási Rendszer). Ezen rendszerek közös fejlesztése és bővítése a következő időszak feladata, pl. fakataszter, játszóterek, utcabútorok felmérése, locsoló hálózat felmérése, buszmegállók jelölése, kaszált vízelvezetők felmérése, kútkataszter, közvilágítási hálózat, gázhálózat feltüntetés, ortofotók frissítése, GPS koordináták alapján keresés, telefonos applikáció kifejlesztése, burkolt felületek bővítése, nem fizetős parkolók felmérése, jelzőtábla rendszer feltüntetésének bővítése, hírközlési hálózat felmérése.

A városban elérhető energiaszolgáltatók modern, energiahatékony technológiai megoldásokat valósítottak meg, így Szekszárd lakosai számára is rendelkezésre áll az okosmérés és az okos hálózat használatának lehetősége. Az elektromos áram szolgáltató smart mérőket biztosít a fogyasztók számára.

A jelen dokumentumban kidolgozandó digitális menetrend adja az alapját a digitális átállásnak, melyre alapozva kidolgozásra kerül a digitális akcióterv és Smart City Programdokumentum. Ez a dokumentum tud kiindulási pontként szolgálni a városi digitalizációhoz.

Cél azonban, hogy a digitalizáció ne csak az önkormányzat által működtetett közsolgáltatások esetében valósuljon meg, hanem a vállalkozói szektor is egyre inkább használjon és kínáljon digitális szolgáltatásokat, valamint valósuljon meg a mezőgazdaság digitalizációja is célzottan, az ipari és szolgáltatói szektor mellett. Ennek azonban előfeltétele, hogy a digitális infrastruktúra kellő ütemben épüljön ki, valamint a célcsoportok, elsősorban a lakosság és a gazdasági szféra szereplői nyitottak legyenek a digitális alkalmazások igénybevételére és érzékeljék annak hozzáadott értékét. Növelni szükséges a célcsoportok digitális felkészültségét, melynek eszköze egyrészt a szemléletformálás, másrészt a különböző oktatási és tréning programok megvalósítása.

Cél az ügyfélbarát vállalkozói és lakossági digitális szolgáltatások fejlesztése, a vállalkozások ösztönzése a digitális technológia alkalmazására, hiszen azok időbeli adaptációja és mértéke meghatározó alakítója a helyi gazdaság versenyképességének.

3.4.4 Megtartó város

A megtartó város dimenzióját legerősebben a 3. stratégiai cél támogatja, A társadalmi jólét megteremtése.

Az alábbi részcélok járulnak hozzá a stratégiai cél megvalósításához:

3.1: A városi közösség erősítése a rekreációs feltételek javításával

3.2: A helyi kulturális örökség hosszútávú megőrzése

3.3: A szociális és egészségügyi rendszer fejlesztése

3.4: A városi civil élet lehetőségeinek javítása

A város legjelentősebb kockázati tényezője lakosságának folyamatos csökkenése, elsősorban az elvándorlás következtében, melynek megállítása és megfordítása a város fő célja. Minél élhetőbb, magasabb színvonalú és teljesebb körű szolgáltatásokat nyújt egy város, annál vonzóbb lakói számára.

Az Önkormányzat ösztönzi, hogy megfelelő számú, megfelelő kvalifikációt igénylő munkahely jöhessen létre, mely vonzóvá teszi a Szekszárdon való letelepedést a fiatal korosztály számára is, hogy a felsőfokú végzettség megszerzését követően is visszatérjenek Szekszárdra. A digitális szolgáltatások elérhetősége a fiatal képzett munkaerő helyben tartására is jelentős hatást gyakorol.

Az érettségizett és felsőfokú tanulmányokat folytató lakosság száma a településen élők számának a felét teszik ki, ami a város jövőbeli fejlődésének egyik kulcsa lehet. Az Önkormányzat katalizátor szerepet vállal a gazdasági szektor és az oktatási intézmények közép és felsőfokon történő együttműködésében és ökoszisztéma építésében, a kereslet és kínálat egymásra építésében.

A város egyetlen felsőfokú oktatási intézménye, a Pécsi Tudományegyetem Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kara képzési struktúrájának átalakításával, a jelenlevő mezőgazdasági, vidékfejlesztési agrármérnöki és környezetkultúra szakirányokkal a város fejlődésének zálogává válik, kihasználva a mezőgazdasági szektor jelenlétét, és a zöld átállás megvalósítását

Az országosan is jellemző, előregedő lakosság arányának növekedése Szekszárdon is meghatározó tendencia, mely kihatással van a szociális és egészségügyi ellátórendszerek kapacitásának bővítésére. Az időskorúak száma a keresőképes lakosság számához viszonyított arányuk évről évre, fokozatosan nő, a szociális ellátórendszer intézményeinek kapacitásának folyamatos felülvizsgálata szükséges.

Cél a jelenleginél is magasabb színvonalú közszolgáltatás fejlesztése a városi életminőség emelése érdekében. Ehhez a közszolgáltatások digitalizálása mindenképpen fejlődési lehetőséget nyújtana.

A humán infrastruktúra mellett a hagyományos erős helyi közösségi identitás további erősítése jelentheti azt a helyi tőkét, mely részben megalapozza a város megtartó képességét. A helyi lakosság tudásának, értékeinek és közösségeinek fejlesztése révén erősödik a város gazdasága, társadalma és a társadalom összetartó képessége. A hagyományörzés erősíti a civil részvételt, és a közösséghez tartozás érzését. A kulturális élet fellendítéséhez a város olyan szolgáltatásokat és rendezvényeket szervez, amelyek nem csupán a lakosság kulturális, művészeti és tudományos fejlődéséhez járulnak hozzá, de akár a nemzetközi szinten is elismert szereplőket is rendszeresen Szekszárdra vonzhatnak.

A lakosság megtartóképességének növeléséhez szükséges a magasan képzett munkaerőt foglalkoztató állások számának növelése, vonzó munkalehetőségek biztosítása, a vállalkozóvá válás ösztönzése és mentorálás biztosítása, a munkaerőpiac strukturális problémájának feloldása.

Amellett, hogy Szekszárd megtartó város, egyben befogadó város is. Kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a közösségnek minden polgára tagja legyen, és a hátrányos helyzetűek számára is elérhetőek legyenek a szolgáltatások. A leszakadó, segítségre szoruló és mélyszegénységben élő rétegeket segítő programok esetében a jövőben lényegesen nagyobb hangsúlyt kell fektetni a fenntarthatóságra.

3.4.5 Kiszolgáló város

A kiszolgáló város dimenzióját közvetlenül a 2. stratégiai cél szolgálja A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása révén, melyet az alábbi stratégiai rész cél egészít ki:

2.1: A városi területhasználat élhetőséget erősítő optimalizálása

A kiszolgáló város dimenziója biztosítja a fizikai infrastruktúrát a város fejlődéséhez, az élhető város koncepciójának megvalósításához.

Országos viszonylatban Szekszárd megyeszékhelyként a közepesen élhető városok közé tartozik, kifejezetten rosszul teljesít egyes szegmensekben a település. Ezen szegmensek áttekintése, intézkedési terv kidolgozása és megvalósítása révén a városi életminőség javul, fejlődnek a megfelelő, városi élhetőséget növelő közösségi terek és szolgáltató infrastruktúrák.

A szerethető, élhető város megfelelő elérhetőséget, megközelíthetőséget biztosít, a kompakt város koncepciójához igazodva a gépkocsival való közlekedést nem prioritálja, modernizálja a tömegközlekedési rendszerét, elektromos buszokat helyez forgalomba, és biztosítja a gyalogos és kerékpáros közlekedés biztonságát és megfelelő infrastruktúráját. Ennek érdekében megvalósítja a tömegközlekedési koncepció újragondolását, és folytatja a kerékpárutak kiépítését.

Az úthálózat fejlesztése érdekében a hiányzó kapcsolatokat biztosítja, tehermentesítve a belvárost, de a városi szolgáltatások elérhetőségét, megközelíthetőségét megteremtve.

A felelős területhasználatot tartja szem előtt, és a városi területek szétterjedésének korlátozását. Zöld mezős beruházásokkal szemben előnyben részesíti a barnamezős fejlesztéseket, és szem előtt tartja a lakóterületi ingatlanok építésének kompakt város koncepciójához való illesztését. Ugyanakkor biztosítja a fiatalok számára a megfelelő lakhatási körülményeket annak érdekében, hogy minél több fiatal a városban maradván, vagy ide visszaköltözve tervezze életpályáját. A városban található barnamezős területek rehabilitációjának megvalósítása csökkenti a zöldmezős beruházások arányát és a kihasználatlan, városképet romboló ingatlanok arányát, és egyúttal gazdasági fejlesztési potenciált eredményez.

A klímaalkalmazkodást, a rekreációt és az optimális területhasználatot támogatva megőrzi a szőlészeti-borászati területek egységét, fejleszti a város zöldfelületi rendszerét, bővíti a lakosság számára elérhető szabadidős és rekreációs célú parkok körét. Több generációs pihenőparkok kialakítása valósul meg.

A helyi identitás megőrzésének legkézzelfoghatóbb feladatát a helyi épített örökség és művészeti értékek megőrzése jelenti. Szekszárd épített környezetében - történelmi múltjának köszönhetően –

számos a helyi identitást meghatározó elem van. A városképet meghatározó épületek állagmegóvása, felújítása, karbantartása folyamatos városi feladat.

A települési eredetű környezetszennyezés, levegőszennyezés, szennyvíz-és hulladék-elhelyezés, a település közlekedési struktúrája, a nagy forgalmú létesítmények parkolási lehetőségei közvetlenül befolyásolják a város környezeti minőségét. Bár Szekszárdon jók a városi közmű lefedettségi arányok, és állapotok, állandó karbantartásuk, modernizálásuk, szükség esetén továbbfejlesztésük folyamatos feladata a városnak. A fenntartható energiafogyasztás feltételeit környezetbarát módon teremti meg a város, a megújuló energiákra történő átállás a városi ellátásbiztonság szavatolása mellett történik.

A hatékony ingatlan gazdálkodás, kereslet-kínálat elemzés, önkormányzati vagyonkataszter szerkezetének vizsgálata ugyancsak meghatározó cél a kiszolgáló város dimenziója alatt. A közösségfejlesztés, civil együttműködések erősítése érdekében a megfelelő számú és minőségű helyszínek biztosítása is célként jelentkezik.

3.5 A stratégia összhangja más stratégiákkal

Széchenyi Terv Plusz

A 2021-es év kezdetével új Európai Uniós tervezési időszak vette kezdetét. A 2021-2027-es tervezési időszakban az Uniós és hazai fejlesztési hangsúlyok megváltoztak. A Széchenyi 2020 programot követő Széchenyi Terv Plusz, Magyarország Partnerségi Megállapodásán keresztül, az Unió kohéziós politikájában lefektetett 5 szakpolitikai célkitűzés végrehajtásáért felel, melyek az alábbiak:

- 1) egy intelligensebb Európa az innováció, a digitalizálás, a gazdasági átalakulás, valamint a kis- és középvállalkozások támogatása révén;
- 2) egy olyan, zöldebb, karbonmentes Európa, amely végrehajtja a Párizsi Megállapodást, valamint beruház a tiszta energiaforrásokra való átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelemben;
- 3) egy jobban összekapcsolt Európa, amely stratégiai szállítási és digitális hálózatokkal rendelkezik;
- 4) egy szociálisabb Európa, amely megvalósítja a szociális jogok európai pillérét, valamint támogatja a minőségi foglalkoztatást, az oktatást, a készségeket, a társadalmi befogadást és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférést;
- 5) egy, a polgáraihoz közelebb álló Európa, amely szerte az EU-ban támogatja a helyileg irányított fejlesztési stratégiákat és fenntartható városi fejlődést.

Az FVS tervezése során a szakpolitikai célokhoz igazodva kerülnek meghatározásra a 2021-2027-es tervezési időszakra vonatkozó középtávú fejlesztési elképzelések Szekszárdra.

Széchenyi Terv Plusz tematikus célkitűzései	FVS részcélok											
	R1.1	R1.2	R1.3	R1.4	R2.1	R2.2	R2.3	R2.4	R3.1	R3.2	R3.3	R3.4

Egy intelligensebb Európa	++	+++	+++	+++	+++	++	+++	++	+++	+++	+++	+++
Egy zöldebb, karbonmentes Európa	+++	+	+++	+++	+	+++	+++	+	++	+++	+++	+++
Egy jobban összekapcsolt Európa	++	+++	++	++	++	+++	++	++	+++	+++	+++	+++
Egy szociálisabb Európa	+++	+++	++	+++	+++	++	+++	+++	++	+++	+++	+++
Egy, a polgáraihoz közelebb álló Európa	+++	+++	+++	+++	+++	+++	+++	+++	+++	+++	+++	+++

+++ - erős kapcsolat

++ - közepes kapcsolat

+ - gyenge kapcsolat

Fejlesztési típusú tervekhez való illeszkedés

Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)

Az Országgyűlés az 1/2014. (I.3.) határozatával elfogadta a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptiót (OFTK) hazánk társadalmi, gazdasági és területi fejlődése, valamint környezetminőségének javítása érdekében. Az OFTK egy hosszútávú jövőképet, valamint fejlesztéspolitikai célokat és elveket határoz meg, időtávja 2030-ig szól. A Konceptió a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozóan fejlesztési prioritásokat fogalmaz meg. Az alábbiakban ezeket vetettük össze Szekszárd MJV FVS rész céljaival. A Konceptió megfogalmaz területpolitikai irányokat is, mint például makroregionális térkapcsolatok feltárása, többközpontú fejlődés, természeti erőforrásainkat védő térszerkezet, melyekkel összhangban vannak Szekszárd FVS stratégiai céljaival és azok rész céljaival.

OFTK prioritásai	FVS rész célok
Patrióta gazdaság, kis-és középvállalati bázison, nagyvállalati partnerségben	R1.1, R1.2, R1.3, R1.4
Fordulat a teljes foglalkoztatottság és a tudástársadalom felé	R1.1, R1.2, R1.3, R1.4
Útban az erőforrás-és energiahatékonyság illetve az energiafüggetlenség felé	R2.2, R2.3
Népesedési és közösségi fordulat	R1.3, R3.3, R3.4
Területi integráció, térségi és helyi fejlesztések a helyi gazdaság bázisán	R1.1, R1.2, R1.3, R1.4

OFTK specifikus céljai	FVS operatív célok
Versenyképes, innovatív hálózati gazdaság	R1.1, R1.2, R1.3
Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség-és sportgazdaság	R3.3
Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése	R1.1
Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I	R1.3
Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom, roma-integráció	R3.2, R3.4
Jó állam, szolgáltató állam és biztonság	R2.4
Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme	R1.1, R1.2, R2.1, R2.2
Az ország makro-regionális szerepének erősítése	R1.1
A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	R2.4
Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése	R1.1, R1.2, R1.3, R1.4, R3.1, R3.2, R3.3, R3.4
Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	R2.2
Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése	R1.1, R1.2
Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása	R2.4

A Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió megyei bontásban határozza meg a fejlesztési irányokat. Tolna megyére vonatkozóan a Konceptió az alábbi fejlesztési irányokat fogalmazza meg:

- Innovatív környezeti ipar és energetika lehetőségeinek megteremtése működő tudásbázisokkal, a Paksi Atomerőmű fejlesztéséhez kapcsolódó szak- és felsőoktatási képzés biztosítása.
- Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése (élelmiszeripar, textil- és bőripar, fémfeldolgozás), mezőgazdasági termékek feldolgozása, piaci értékesítése; a biotermelés ösztönzése, az agrármarketing tevékenység fejlesztése.

- Közúti és vasúti közlekedés infrastruktúra fejlesztése (M9 gyorsforgalmi út), a táji, környezeti szempontok figyelembevételével.
- A termálvízkinccs egészségügyi, energetikai és mezőgazdasági hasznosítása.
- A turizmus jelenlévő ágazatainak fejlesztése, tematikus összekapcsolása (termál- és gyógyturizmus: Dombóvár, Hógyész, Tamási, Tengelic, Bonyhád; vadászturizmus: Gemenc, Gyulaj; tájjellegű és kulturális turizmus: Sárköz, szekszárdi fesztiválok; vízi turizmus: Fadd-Dombori, a Sió-csatorna fejlesztése; horgászturizmus: Duna és horgásztavak; borturizmus: Szekszárdi borvidék, Tolnai borvidék).
- Szekszárd, mint megyei fejlesztési pólus központi és idegenforgalmi funkcióinak megerősítése és a megye városainak képessé tétele az innováció befogadására.

Összességében megállapítható, hogy Szekszárd FVS célrendszere és beavatkozási területei, prioritásai összhangban vannak az OFTK-ban rögzített prioritásokkal és fejlesztési irányokkal.

Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia 2012-2024

A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia fő célja, a természeti erőforrások túlzott felhasználásának csökkentését elősegítő intézkedések elterjesztése és ösztönzése. Az országgyűlés által a 18/2013. (III. 28.) határozattal elfogadott stratégia azon fenntarthatósági prioritásokat jelöli ki, amelyek Magyarország számára a nemzetközi együttműködések keretében követendő. A Keretstratégia hangsúlyozza a települési szintű feladatok fontosságát. A környezettudatosság növelése, a megújuló energiaforrások alkalmazása, a kritikus állapotban lévő erőforrások felhasználásának korlátozása kerültek megjelölésre általános elvként. Bonyhád város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiája a Keretstratégia alábbi céljaihoz illeszkedik:

A Keretstratégia célrendszere	FVS részcélok
Emberi erőforrások: cél a népességben stabil, egészséges, a kor kihívásainak megfelelő készségekkel és tudással rendelkező emberek alkotta, a kirekesztettség fokozatosan csökkentő társadalom.	R1.3, R3.1
Társadalmi erőforrások: A fenntarthatóságot támogató kultúra kialakítása, pozitív értékek, erkölcsi normák, attitűdök erősítése	R3.2, R3.4
Természeti erőforrások: Környezeti eltartóképesség érvényesítése	R1.4, R2.2
Gazdasági (fizikai) erőforrások: cél a fizikai tőke szelektív gyarapítása, a közösségi tőkejavak amortizációjának pótlása. Kiemelt feladat a vállalkozói réteg megerősítése, a hazai tőkebefektetések fokozatos növelése, külföldi kivettség csökkentése. Fontos a lokalizáció és a nemzetközi gazdasági kapcsolatok kihasználása közötti ésszerű arány megteremtése, a helyi gazdasági kapcsolatok erősítése	R1.1, R1.2, R1.3

Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (2018-2030)

Az Országgyűlés a 23/2018. (X. 31.) határozatával fogadta el a második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiát a 2018-2030-ig terjedő időszakra és 2050-ig kitekintve. A második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia tartalmazza az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezményben elfogadott Párizsi Megállapodásban foglalt célkitűzései és prioritásai szerint átdolgozott szöveget. A Stratégia célul tűzi

ki a biológiai sokféleség csökkenése, az áradások és aszályok súlyosbodása, a termőföld pusztulása, a vizek és a levegő szennyeződése, az idegenhonos inváziós fajok és kártevők terjedése, a környezeti okokra visszavezethető megbetegedések gyarapodása által okozott hatások mérséklésére kidolgozott hatékony intézkedéscsomag megvalósítását. A Stratégia cél- és eszközrendszere lehetővé teszi az EU és hazai pénzügyi források éghajlatvédelmi célokra fókuszáló felhasználását és nyomon követését. A Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia magába foglalja a Hazai Dekarbonizációs Tervet, a Nemzeti Alkalmazkodási Stratégiát és a „Partnerség az éghajlatért” Szemléletformálási Tervet.

Szekszárd FVS a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia alábbi specifikus céljaihoz illeszkedik:

A Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia specifikus céljai	FVS részcélok
Dekarbonizáció	R2.3
Az éghajlati sérülékenység területi vizsgálatának térinformatikai megalapozása	R2.2, R2.4
Alkalmazkodás és felkészülés	R2.2, R2.3, R2.3
Éghajlati partnerség biztosítása	R2.2

Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II.

Az Európai Unió tagállamainak közös keretstratégiájához illeszkedően a Kormány 2011-ben készítette az első Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégiát, amely 2014-ben felülvizsgálatra, és a Kormány 1603/2014. (XI. 4.) számú határozatával elfogadásra került. A stratégia fő célja a szegénységgel kapcsolatos társadalmi problémák kiváltó okainak, szerkezeti összefüggéseinek feltárása a leszakadó térségekben, kiemelten a roma lakosságra és a gyermekszegénységre vonatkozó problémákat. Hosszú távon célkitűzés a társadalmi, valamint gazdasági javakhoz való hozzáférés esélyének javítása és a társadalmi összetartozás erősítése. Emellett célként került megfogalmazásra a gazdaságélénkítéshez, a munkaalapú társadalom értékeinek gyakorlatba való átvezetésével a foglalkoztatottság számottevő bővítéséhez, a szegénység csökkentéséhez és a szociális biztonság megerősítéséhez történő hozzájárulás.

Szekszárd FVS a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia alábbi specifikus céljaihoz illeszkedik:

A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia II. célrendszere	FVS részcélok
A szegénységben és társadalmi kirekesztettségben élők arányának csökkentése, különös tekintettel a roma népességre.	R3.2
A szegénység, szociális kizáródás újratermelődésének megakadályozása.	R3.2
A társadalmi-gazdasági javakhoz történő egyenlő esélyű hozzáférés javítása, a társadalmi összetartozás erősítése.	R3.2, R3.3, R3.4

Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia 2014-2030

A Kormány 1486/2014. (VIII. 28.) számú határozatával elfogadott Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia a közlekedési ágazat közép-, és hosszútávú céljait fogalmazza meg a közlekedéssel kapcsolatos gazdasági, társadalmi, környezeti és területhasználati folyamatok tervezhetőségének biztosítása érdekében.

Szekszárd FVS a Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia alábbi céljaihoz illeszkedik:

A Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia célkitűzései	FVS részcélok
Környezetre gyakorolt hatások javulása	R2.2
Egészség és vagyonbiztonság javulása	R3.3
Gazdasági növekedés elősegítése	R1.1, R1.2, R1.3, R1.4
Foglalkoztatás javulása	R1.1, R1.2, R1.3, R1.4
Lakosság jólétének javulása	R1.1, R1.2, R1.3, R3.1, R3.2, R3.3
Területi egyenlőtlenségek mérséklése	R1.1, R1.2, R1.3, R3.1, R3.2, R3.3
Társadalmi igazságosság, méltányosság javulása	R3.2
Nemzetközi kapcsolatok erősítése	R1.1, R1.2, R1.3
Társadalmi szinten hasznosabb közlekedési szerkezet kialakítása	R2.4
Szállítási szolgáltatások színvonalának és hatékonyságának növelése	R2.4

Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiója

Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiójának felülvizsgálatát Tolna Megye Közgyűlése 2021 szeptemberében fogadta el.

Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiójának stratégiai céljai	FVS részcélok
Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként	R1.1, R1.2
Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar) fejlesztése	R1.1
A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása	R2.1
Vállalkozások versenyképességének erősítése	R1.3

Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiaci esélyeinek javítása, a digitális átállás elősegítése az oktatásban	R1.3
A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése	R1.1, R1.2, R1.3, R1.3, R3.1, R3.2, R3.3, R3.4
Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése	R2.4, R3.3
Mezőgazdasági alapanyagokra épülő, nagy hozzáadott értékű termék előállítás, -feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel	R1.1
Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése	-
A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Tolna megyét érintő területének fejlesztése	-

Tolna Megye Területfejlesztési Programja

Tolna Megye Területfejlesztési Programjának felülvizsgálatát Tolna Megye Közgyűlése 2021 szeptemberében fogadta el.

Tolna Megye Területfejlesztési Programjának területi céljai	FVS részcélok
A helyi mezőgazdasági alapanyagokra épülő magas hozzáadott értékű élelmiszer és feldolgozóipari kapacitások kiépítése a növénytermesztés és az arra épülő állattenyésztés gazdasági egyensúlyára alapozva, funkcionális térségenként	R1.1, R1.2
Sió és Duna menti rekreációs térség turisztikai hasznosítása	R1.4
Az oktatás modernizálása (digitalizálás, e-oktatás)	R1.3
Helyi közösségi identitásfejlesztést és kulturális életet elősegítő közösségfejlesztő szakemberképzés indítása	R1.3, R3.2
Bérház (lakás) és háztáji program bevezetése az apró és kistelepülésekben	-
Apró- és kistelepülési térségek elérhetőségének javítása	-
A vidéki letelepedést segítő támogatások bevezetése, helyi adókedvezmények biztosítása	-
Közép-Duna Menti Kiemelt Térség	-
A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség komplex fejlesztési programmal fejlesztendő területe	-

Tolna Megye Előzetes Integrált Területi Programja 2021-2027

Tolna Megye Előzetes Integrált Területi Programját Tolna Megye Közgyűlése 2021 novemberében fogadta el. Az ITP a Területfejlesztési Program céljaihoz illeszkedik, a TOP Plusz megyei fejlesztési keretösszeg felhasználása érdekében fejlesztési célterületeket jelöli ki.

Az előzetes ITP fejlesztési célterületei	FVS részcélok
Fenntartható városfejlesztés – Szekszárd MJV-ra tervezett TOP Plusz keretösszeg	R1.1, R1.2, R1.3, R1.4, R2.1, R2.2, R2.3, R2.4, R3.1, R3.2, R3.3, R3.4
Közép-Duna Menti Kiemelt Térség	-
Dél-Tolna	-
Kiemelt kedvezményezett	-

4 Monitoring, kontrolling, indikátorok

Szekszárd Fenntartható Városfejlesztési stratégiáját a többi ágazati stratégia mellett keretstratégiaként tekinti, mely megalapozza a város következő 7-8 éves fejlesztési időszakát. Annak érdekében, hogy a stratégiában foglalt megállapítások, célok, vállalások megfelelően teljesülhessenek, fontos a folyamatos visszacsatolás és az eredmények mérése.

A stratégiai menedzsment ciklus módszer alkalmazásával az Önkormányzat a stratégiai célokhoz indikátorokat rendel, amivel biztosíthatóvá válik azok megvalósulásának mérhetősége.

Fontos emellett az adaptív forgatókönyv kockázati elemeinek, és azokra hozott intézkedések megvalósulásának nyomon követése.

Az adaptív forgatókönyv tartalmazza azokat a kockázati tényezőket, melyekre az Önkormányzat nem minden esetben tud teljeskörű intézkedést hozni, az rajta kívül álló tényezőkön is múlik.

A monitoring rendszer másik modulja éppen ezért folyamatosan figyelemmel kíséri az adaptív forgatókönyv kockázati tényezőinek alakulását, és folyamatosan figyeli a hozott intézkedések megvalósulását, azokat további szükséges intézkedésekkel egészíti ki. Éves szinten elemzi az adatokat és az intézkedések megvalósításáról státuszt készít, melyet tájékoztatásul előterjeszt a Közgyűlésnek, szükség esetén további intézkedésekre felhatalmazást kérve.

A rendszeres, időről időre megvalósuló monitoring folyamat megalapozott, adatokkal alátámasztott információkat biztosít, és megfelelő döntés előkészítő eszköz a döntéshozók számára, így támogatja a kontroll funkciót, és az erőforrások koordinációját, felfedi a trendeket a város számára fontos szakpolitikai területeken, és így lehetővé teszi az intézkedések objektív előkészítését, a város szakpolitikai területeire nagyobb rálátást biztosít, rámutat az egyes területek közötti összefüggésekre, és lehetőséget nyújt a különböző érintettek közötti intézményes együttműködés kialakítására.

Fentiek alapján egyértelműen szükséges egy olyan monitorig rendszert működtetni, amely alkalmas erre az időközi visszacsatolásra, azaz megállapítható a stratégiában kitűzött célok elérhetősége, illetve megfelelő korrekciók kezdeményezhetők.

A monitoring nem csak szigorúan az eredmények elérését nyomonkövető rendszer, hanem annál összetettebb feladata van, így folyamatosan része a stratégiai menedzsmentnek. Lényege, hogy minél konkrétan megfogható célokat tudjon meghatározni a város.

A segítségével:

- megállapítható a város jövőképe és céljai,
- vizsgálhatók a kockázatok,
- számszerűsíthetők az eredmények,
- mérhetők a teljesítések,
- megállapítható a kitűzött célok elérésének realitása,
- kiértékelhetők az elért eredmények és az oda vezető út.

A monitoring relevanciái a stratégiai menedzsment ciklus egyes fázisaiban:

- kiinduló információk kiértékelése (eddig gyűjtött, jelenleg hozzáférhető adatok, ezek relevanciája, mérhetősége, alkalmassága)
- forgatókönyvek felmérése
- célok (átfogó és stratégiai célok, stratégiai dimenziók szerint) és az azokhoz rendelt indikátorok meghatározása majd számszerűsítése,
- konkrét beruházások outputjainak értékelése aszerint, milyen mutatók értékeinek változásához járul hozzá
- folyamatos visszacsatolások megalapozásaként két évente felülvizsgálat: mit sikerült elérni, elsődlegesen a számszerű célok módosítása nélkül

A mutatók kiválasztása

Szekszárd az FVS egységes indikátorai koncentrálna alakítja ki monitoring rendszerét, melyet néhány eredmény indikátorral egészít ki a stratégiai célrendszerhez illeszkedően.

Az indikátorok minden esetben specifikusak, mérhetőek, az adatok elérhetőek, megbízhatóak és a behatárolt időszakra vonatkozóak.

Összefoglaló indikátor táblázat

	indikátor	mértékegység	bázisérték	célérték 2027	mérés módszere
Stratégiai cél 1: A helyi adottságokra épülő gazdasági szerkezet erősítése	<i>Helyi gazdaságot erősítő ágazatokban működő vállalkozások iparűzési adóbevételének növekedése</i>	%	0	10	
Helyi gazdaságot erősítő ágazatokban (mezőgazdaság, élelmiszeripar, kereskedelem, környezetipar) működő vállalkozások iparűzési adóbevételének növekedése					

	indikátor	mértékegység	bázisérték	célérték 2027	mérés módszere
Stratégiai cél 2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása	<i>éves ÜHG kibocsátás egyenérték</i>	tCO ₂ e	114779,14	80345,398	
Városi ÜHG kibocsátás számítása (SECAP módszertan alapján):					
A városi ÜHG kibocsátásba bele kell számolni az alábbi szereplők ÜHG kibocsátását: közszféra, lakosság, szolgáltató szektor.					
Az ÜGH kibocsátásba az alábbi tevékenységeket kell beleszámolni: épületek, berendezések/létesítmények, ipar (önkormányzati épületek, szolgáltató szektor épületei, lakóépületek, közvilágítás, ipar); közlekedés (önkormányzati flotta, tömegközlekedés, magáncélú és kereskedelmi közlekedés); egyéb (hulladékgazdálkodás, szennyvízgyártás).					
Cél a fajlagos kibocsátási érték évről évre történő csökkenése.					
Stratégiai cél 3: A társadalmi jólét megteremtése	<i>állandó lakónépesség száma adott év végén</i>	fő	31595	31595	
KSH adatok alapján					
Rész cél 1.1: A táji adottságokra építő termelési kultúra és ökoszisztéma modernizálása	<i>agrár és kapcsolódó ágazatokban működő vállalkozások számának növekedése</i>	db	467	490	
agrár és kapcsolódó ágazatokban működő vállalkozások számának növekedése					
Rész cél 1.2: A vállalkozások megtelepedéséhez szükséges feltételrendszer biztosítása	<i>iparterület nagysága</i>	ha		12	
Rendelkezésre álló ipari terület					
Rész cél 1.3: Szakképzési struktúra munkaerőpiaci igényekhez történő adaptálása	<i>Középfokú oktatási intézményekből helyi munkaerőpiacon elhelyezkedők</i>	%		10	

	indikátor	mértékegység	bázisérték	célérték 2027	mérés módszere
	<i>arányának növekedése</i>				
Középfokú oktatási intézményekből helyi munkaerőpiacon elhelyezkedők arányának növekedése					
Rész cél 1.4: A város természeti környezetében rejlő potenciálok összehangolt fejlesztése	<i>Klímareziliens zöldfelületek arányának növekedése</i>	%	10	20	
Klímareziliens zöldfelület nagysága/ összes zöldfelület nagysága					
Klímareziliens zöldfelület: figyelembe vették a zöld felületi megújítás során a zöldfelületi megkötőképesség növelését, pl. klímaalkalmazkodó növényzet ültetése, többszintű növényzetültetés, vízmegtartó funkció erősítése, talajmenedzsment alkalmazása, stb.					
Rész cél 2.1: A városi területhasználat élhetőséget erősítő optimalizálása	<i>barnamezős fejlesztések száma</i>	nm	0	9500	
Adott évben beruházással érintett már meglévő, felújított ingatlanok nagysága nm-ben. Ide számít a bontott és helyére új építésű ingatlan is.					
Rész cél 2.2: A zöldfelületi rendszer klímareziliens fejlesztése	<i>Klímareziliens zöldfelületek arányának növekedése</i>	tCO ₂ e	10	20	
Klímareziliens zöldfelület nagysága/ összes zöldfelület nagysága					
Klímareziliens zöldfelület: figyelembe vették a zöld felületi megújítás során a zöldfelületi megkötőképesség növelését, pl. klímaalkalmazkodó növényzet ültetése, többszintű növényzetültetés, vízmegtartó funkció erősítése, talajmenedzsment alkalmazása, stb.					
Rész cél 2.3: A város karbonlábnyomának csökkentése	<i>éves ÜHG kibocsátás egyenérték</i>	tCO ₂ e	114779,14	80345,398	
Városi ÜHG kibocsátás számítása (SECAP módszertan alapján):					
A városi ÜHG kibocsátásba bele kell számolni az alábbi szereplők ÜHG kibocsátását: közsféra, lakosság, szolgáltató szektor.					
Az ÜGH kibocsátásba az alábbi tevékenységeket kell beleszámolni: épületek, berendezések/létesítmények, ipar (önkormányzati épületek, szolgáltató szektor épületei, lakóépületek, közvilágítás, ipar); közlekedés (önkormányzati flotta, tömegközlekedés, magáncélú és kereskedelmi közlekedés); egyéb (hulladékgazdálkodás, szennyvízgazdálkodás).					

	indikátor	mértékegység	bázisérték	célérték 2027	mérés módszere
Rész cél 2.4: A mobilitási, infrastrukturális és digitális rendszerek korszerűsítése	<i>Megújult mobilitási rendszerek száma</i>	db	0	5	
A város területén működő, megújulással érintett mobilitási, közlekedési rendszerek és digitális modulok száma					
Rész cél 3.1: A városi közösség erősítése a rekreációs feltételek javításával	<i>rekreációs szolgáltatások száma</i>	db	0	10	
A városban elérhető rekreációs terek és szolgáltatások száma					
Rész cél 3.2: A helyi kulturális örökség hosszútávú megőrzése	<i>kulturális örökséghez tartozó ingatlanok kihasználtságának aránya</i>	db	50	70	
A kulturális örökséget, identitást jelképező ingatlanok funkcióval való ellátottsága, városi közösségi életbe való bevonságának aránya					
Rész cél 3.3: A szociális és egészségügyi rendszer fejlesztése	<i>Megújult humán szolgáltatások száma</i>	db	0	5	
A város területén működő, megújulással érintett szolgáltatások (egészségügyi, szociális) száma					
Rész cél 3.4: A városi civil élet lehetőségeinek javítása	<i>civil közösségi terek elérhetőségének növekedése</i>	%	0	10	
A civil szervezetek és civil önszerveződések számára elérhető közösségi terek (beltéri és kültéri) növekedésének aránya					

4.1 Az FVS-hez kapcsolódó indikátorok és azok mérési módszertana

FVS szintű egységes indikátorok – a rezilienciát, illetve az öt tervezési dimenzió mentén történő eredményeket vizsgáló indikátorok:

	indikátor	mérték- egység	bázisérték 2021	célérték 2027	mérés módszere
Reziliencia: a gazdaság több lábón állása	helyi gazdaság diverzifikációjának mértéke	%		25	
Reziliencia: energiafüggőség alternatív energiaforrásokkal való oldása	megújuló energia termelés arányának növekedése	MWh		500 000	
Reziliencia: digitális város	digitális ügymenetek aránya	%		50	
Reziliencia: megtartó város	az életminőséget meghatározó szolgáltatásokkal való elégedettség	%		40	
Reziliencia: zöldfelületek	zöld- és vízfelületek arányának változása	ha	47	49	
Prosperáló város	fejlesztésekbe bevont külső forrás aránya	mrd Ft	0	10,062	
Zöldülő város	éves ÜHG kibocsátás egyenérték (CO ₂ /t)	t/CO ₂	114779,14	80345,398	
Digitális város	digitálisan mért adattípusok száma	db	0	5	
Megtartó város	vándorlási egyenleg	fő	-1513	0	
Kiszolgáló város	újonnan belterületbe vont területek és a kihasználatlan városi területek aránya	nm	0	5000	

4.2 A beavatkozásokra vonatkozó adatok gyűjtésének és kezelésének helyi módszertana

Értékelések

A stratégiai menedzsmentciklus nyolcadik lépése a projekt és stratégiai szintű monitoring, amely a város tudatosan és rendszerezetten felépített monitoring rendszerére támaszkodva segíti elő az elért eredmények kiértékelését, és teszi lehetővé a visszacsatolást a döntéshozók számára. Újabb tervezési ciklus indításakor az adatok célzott értékelése nagymértékben meg tudja könnyíteni a város koncepció- és stratégiaalkotási feladatait, mivel sok olyan adatra is tud támaszkodni általa a helyzetértékelésben, amelyhez esetlegesen nemzeti szintű adatszolgáltatóktól nem férne hozzá, mivel mérésre sem kerülnek ilyen mutatók.

Szekszárd Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának értékelésére a stratégia időtartama alatt kétszer kerül sor, 2024-ben és 2030-ban.

Értékelési irányelvek:

Célrendszerre gyakorolt hatás vizsgálata, indikátor értékek vizsgálata, visszacsatolás.

Forgatókönyv intézkedéseinek vizsgálata.

A célkitűzések megvalósításának előrehaladása, ahol a megvalósítás késlekedik, felülvizsgálni annak okát, és felülvizsgálni, vajon megfelelő-e a célkitűzés.

Elérendő indikátorértékek vizsgálata, szükség esetén felülvizsgálata.

Összefüggések azonosítása: a célkitűzések koherens összehangolásának biztosítása.

Az egyes célkitűzések tartalmazznak-e közvetlen utalást a többire, ez erősíti azt a folyamatot, hogy az egyes témakörök optimálisan járuljanak hozzá a fő célkitűzések eléréséhez. A célkitűzések közötti összefüggésekből eredő szinergiák és lehetőségek az integrált megközelítés révén felerősíthetők.

Ellentétes célkitűzések azonosítása, megvitatása és rangsorolása A nyomon követési folyamat során az egyes célkitűzések között konfliktusok merülhetnek fel, melyek akadályozzák az intézkedések végrehajtását, pl. növekedés vs erőforrások megőrzése, lakhatás vs zöldterületek, megfizethető lakhatás vs magas ökológiai színvonal, tetőfelületek zöldítése vs napkollektorok.

Új tematikus területek azonosítása és kezelése, valamint a vonatkozó célkitűzések meghatározása A nyomon követési folyamat olyan tematikus területeket is felvethet, amelyek eddig nem kaptak kellő hangsúlyt és/vagy amelyeket még nem kapcsoltak konkrét célkitűzésekhez. pl. az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a társadalmi innováció, a digitalizáció.

Egy átfogó elemzés megmutathatja, hogy az FVS milyen mértékben tükröződik más ágazati politikákban és stratégiai dokumentumokban. Az FVS jövőbeli felülvizsgálatakor a célkitűzéseket úgy kell meghatározni, hogy azok ernyőstratégiaként működjenek, azaz olyan módon, hogy stratégiai keretet nyújtsanak az ágazati stratégiákban és programokban történő részletes meghatározáshoz és megvalósításhoz.

4.1 A beavatkozásokra vonatkozó adatok gyűjtésének és kezelésének helyi módszertana

Az adatok minden esetben hitelesített adatforrásból származnak, akár saját önkormányzati adatgyűjtésről, akár külső forrásból bevont adatokról van szó. A monitoring rendszer kialakítása során minden egyes adat esetén az Önkormányzat azonosítja az adatforrást, és annak rendszeres rendelkezésre állását, külső adatforrás esetén egyeztet a forrásgazdával, hogy az adott adat rendszeresen, minden évben azonos módszertan szerint szolgáltatható legyen.

Az adatok hitelességével összefüggő kiemelt szempont, hogy az évek során az adott adatok azonos tartalommal és módszertannal kerüljenek meghatározásra, biztosítva azok összehasonlíthatóságát, összemérhetőségét. A gyűjtött és felhasznált adatok során az Önkormányzat figyelemmel van az adatvédelmi szabályokra. A személyi szintről származó adatok esetében gondoskodik a begyűjtött adatok felhasználása előtt azok anonimizálásáról. Adatmenedzsment keretében meghatározó szempont az adatvédelmi szabályok betartása, a biztonságos adattárolás, és az adatbázishoz való jogosultságok kiosztásának körültekintő meghatározása.

Az adatbázis meghatározott időközönként aktualizálásra kerül friss adatokkal (ez lehet folyamatos frissülés is az adatok gyűjtési módszerének függvényében). Az Önkormányzat ezt rögzíti minden mutató esetében, függetlenül attól, hogy saját adatgyűjtés vagy adatszolgáltatásból származik a mutató aktuális értéke.

5 Az irányítási és működési modell

5.1 A városirányítási modell indokolt módosításai

5.1.1 Az átfogó városirányítási rendszer változásai

A városfejlesztéssel, zöld és digitális átállással kapcsolatos kompetenciák megjelenése a döntéshozatali mechanizmusban

A szakbizottságok közül a Gazdasági és Városfejlesztési Bizottsága, valamint a Pénzügyi Bizottság preferenciája a zöld városüzemeltetéssel kapcsolatos fejlesztési feladatok, melyekhez szorosan kapcsolódnak a digitalizációs átállás és az innováció kérdéskörei.

A Pénzügyi Bizottság javaslatot tesz a külső fejlesztési források bevonására, a forrásteremtés és forrásallokáció végrehajtására.

A Gazdasági és Városfejlesztési Bizottság véleményezi a városfejlesztési, városépítészeti szempontból jelentős beruházásokat, a vállalkozásfejlesztési célok megvalósulása szempontjából az önkormányzat vállalkozásainak tevékenységét, figyelemmel kíséri a város adottságait és azok figyelembevételével részt vesz a városfejlesztési koncepciók kidolgozásában, karbantartásában, megvalósításában. A Bizottság új együttműködési lehetőségeket tár fel a vállalkozásfejlesztés terén érintett szervezetekkel, elősegíti közös vállalkozás- és turizmusfejlesztési programok megvalósítását.

Smart City projektek Szekszárdon

- Energetikai korszerűsítés (hőszigetelés, megújuló energiaforrások)
- Közvilágítás korszerűsítése (LED, intelligens vezérlés)
- Vezérelt locsolóhálózat közterületeken
- Napelem park létrehozása
- Komplex turisztikai fejlesztés
- Közlekedés fejlesztése (környezetbarát kerékpárutak)
- Szolgáltatások fejlesztése (közmű-, közvilágítás, víziközmű fejlesztés, közlekedésbiztonság fejlesztése, parkolóhely bővítés)

Szociális, Egészségügyi, Környezeti és Fenntarthatósági Bizottság felügyeli a zöldfelületek, véderdő kialakításával, valamint a temetők, játszóterek fejlesztésével kapcsolatos terveket és koncepciókat, valamint figyelemmel kíséri a zöldterületek parkosításával, fásításával kapcsolatos feladatokat, és az önkormányzat által alapított gazdasági társaságok környezetvédelmi tevékenységét, az önkormányzat környezetvédelmi feladatait. Előkészíti a város klímastratégiáját, és figyelemmel kíséri a környezetvédelmi (fenntarthatósági, klímavédelmi) szabályozás teljesítését.

Zöldfelület-program Szekszárdon:

- Városközpont kijelölt akcióterületeinek zöldítése (megújítása, létrehozása, gondozása)
- Hulladékgazdálkodás fejlesztése
- Klímabarát település (klímastratégia)
- Temető fejlesztése

2-6.) A város jövőképe, stratégiai célok meghatározása, intézményi finanszírozás feltételrendszerének kialakítása, cselekvési terv, akciótervezés definiálása, zöld és digitális menetrend kialakítása

- Az előkészítést, kidolgozást a fejlesztési dokumentum-készítéssel megbízott szakértő végzi
  - a) a kidolgozás folyamatában szakmai munkacsoportok vesznek részt
  - b) vállalkozói és civil végzett információgyűjtésre, feldolgozásra és értékelésre kerül sor
- A szakértő által leadott anyagot a Polgármesteri Hivatal Beszerzési és Jogi Igazgatóságának Stratégiai Tervezési Osztálya, illetve a Gazdasági Igazgatóság Pénzügyi Osztálya szakmai és formai szempontból véleményezi, korrigáltatja, előzetesen elfogadja.
- A dokumentumot az önkormányzati szakbizottságok, valamint a szakbizottsági szakmai tanácsadó testületek, Tanácsok tagjai
  - b) megtárgyalják, véleményezik, korrigáltatják, előzetesen elfogadják
  - c) társadalmi vitára bocsátják
    - a jogszabály alapján kötelező partnerségi körben
    - fórumok tartásával
    - stratégiai egyeztetések a város önálló entitásai körében

Stratégiai ciklus szempontjából fontos szervezeti egységek és a feladatok ellátásáért felelős személyek

1. Szekszárd MJV Közgyűlése - polgármester: Ács Rezső
2. Gazdasági és Városfejlesztési Bizottság, elnöke: Bomba Gábor László
3. Városfejlesztési és Üzemeltetési Igazgatóság, igazgatóság vezető: Magyar Károly
4. Városfejlesztési és Üzemeltetési Osztály, osztályvezető: Lipovszky Barna
5. Beszerzési és Jogi Osztály, osztályvezető: dr. Bagó Anita Szilvia
6. Stratégiai és Tervezési Osztály, osztályvezető: Magyariné Somogyvári Tünde
7. Gazdasági Igazgatóság, igazgatóság vezető: Tamási Anna
8. Pénzügyi osztály, osztályvezető: Szántóné Karl Rita
9. Főépítési Iroda, főépítész: Herr Teréz
10. Szekszárdi Zöldülő Város munkacsoport
11. Digitális-Megtartó-Kiszolgáló Város munkacsoport
12. Prosperáló Város munkacsoport

Belső akadályok a stratégiai ciklus működtetésében:

Az FVS operatív feladatait megvalósító szervezeti egységeinél dolgozó szakemberek releváns szakmai tapasztalattal rendelkeznek, a korábbi ITS-ben nevesített program és nagyberuházások koordinálásában, lebonyolításában is közreműködtek, így a városfejlesztésre vonatkozó kompetenciákkal teljeskörűen rendelkeznek. Azonos kompetenciákkal rendelkező szakemberek az önkormányzati fenntartású vállalatoknál szintén rendelkezésre állnak. A polgármesteri hivatal szervezete a stratégiai ciklus tekintetében döntéselőkészítési, koordinációs, dokumentációs és

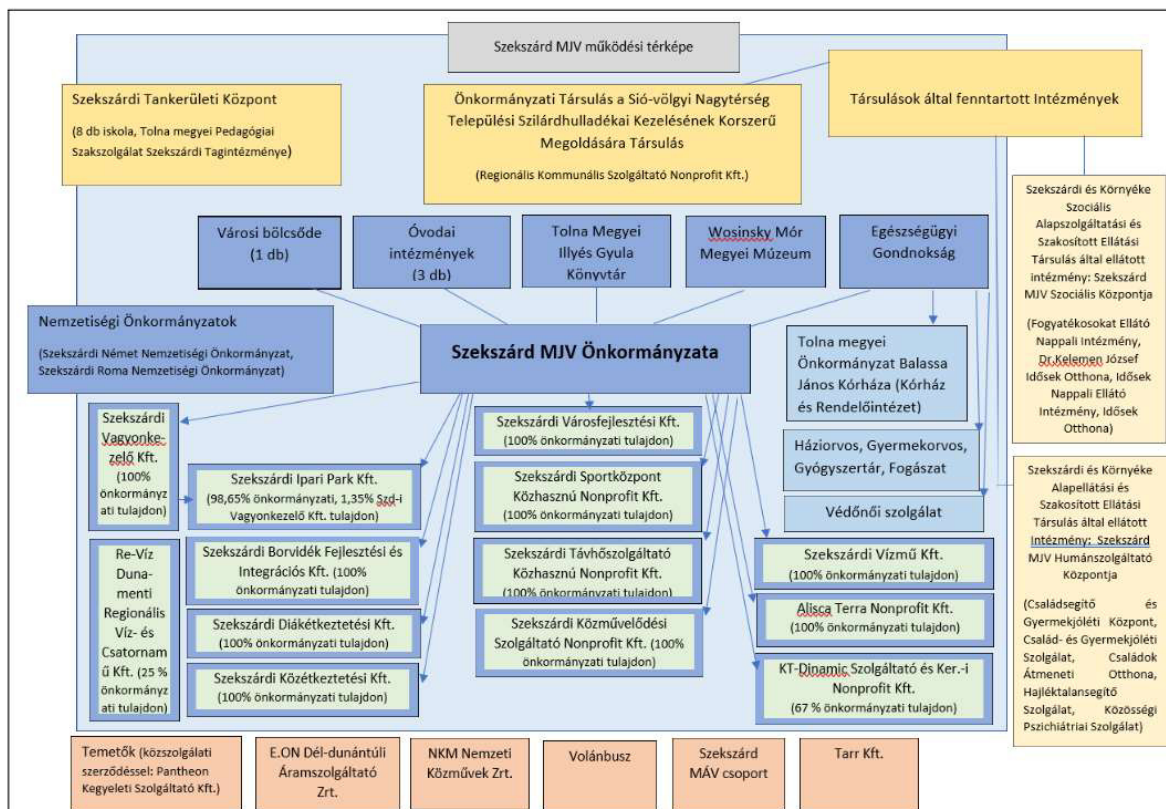
adminisztratív szerepeket tölt be. Személyi állománya és összetétele is ehhez igazodik. A politikai döntés első lépcsője a szakbizottságok szintje. Az egyes szakbizottságok saját stratégiáik kidolgozásához mérsékeltten kapnak támpontokat, igazodási pontként a városfejlesztési dokumentumokhoz kell igazodniuk. Ez a rendszer működőképes, azonban nem biztosítja teljes mértékben az integráció és a komplexitás követelményeit, valamint azt az igényt, hogy a szakcégek fejlődése harmonikus legyen, ezt a bizottsági és vezetői (alpolgármesteri, polgármesteri) szinten követik. Szakmai partnerek bevonására 3 munkacsoport keretében van lehetőség.

A rendszer azonban közel egy évtizede változatlan, a szervezetmódosítások a szervezet alapjellemzőit nem érintették. Az intézményi kérdőívek elemzéséből kiderül, hogy az intézmények 7,4 %-nál nem hajtottak végre 2014-2020 évek közötti ciklusban informatikai fejlesztést és csak az intézmények munkatársainak 14,8%-a körében történt felhasználói kompetenciák fejlesztésére irányuló tanfolyamon történő részvétel. Mindezek ellenére az intézményi dolgozók több mint 85%-a alkalmazna okos megoldásokat munkavégzése során, ami a humán erőforrás részéről igen nagyfokú hajlandóságot mutat a Smart City modell megvalósításához. Fontos lenne a digitalizáció a stratégiai döntéshozók részéről, az intézményi munkavégzések, monitoring feladatok ellátása során, mert ez implicálja a szervezet módosítását. Ez a szervezet és az egységek funkciói mellett a személyi állomány átalakítását is igényelné. A folyamatok digitális átállása nélkül nem változtatna hatékonyan a szervezeti munkavégzés sem a humán erőforrás, sem az általa használt digitális eszközpark (hardver és szoftver) vonatkozásában.

A stratégiai ciklus végrehajtásában közreműködő külső vállalkozások szerepe a stratégiai folyamatban:

A Polgármesteri Hivatallal, a közgyűlési bizottságokkal, valamint az önkormányzati tulajdonú társaságokkal szorosan együttműködik. Érdemi és technikai jellegű döntéseinek nagy részét a tulajdonos legfőbb testületei (közgyűlés és bizottságok) hozzák meg. Ez utaló arra, hogy a cég helyzete az ellátott feladatkör miatt egyedi, erősen a tulajdonoshoz kötött, a fejlesztési stratégiaalkotás mint feladat kiszervezett tevékenység, de erős tulajdonosi felügyelet/közvetlen irányítás jellemzi.

A tervezés során a módszertani iránymutatásoknak és a szakmai háttér információknak megfelelően a tervezési-módszertani folyamatokban érintett partnerek bevonásának módja aktualizálásra került. Három munkacsoport felállítására került sor, melyek elsődleges célja a folyamatos tájékoztatás mellett a tervezési folyamatban való aktív közreműködés támogatása. A tervezési folyamat belső véleményezési mechanizmus kialakítását teszi szükségessé. Az intézkedéscsoportok közreműködése az integrált településfejlesztési stratégia felülvizsgálatának része, így hatékony működésüket rendszer szinten szükséges biztosítani. Az előkészítés és megvalósítás során a munkacsoportokra eltérő feladatok hárulnak. A stratégia megvalósítása, végrehajtása során az intézkedéscsoport tagjainak köre változhat, mivel indokolt lehet okos / digitális város szakértők, adatmenedzserek, speciális ágazati technológiai stb. ismeretekkel rendelkező szakértők bevonása is.

ábra: Forrás: saját szerkesztés FVS Módszertani Kézikönyve 2021-27 8.4. mellélete alapján

5.2 A városi működési modellt érintő tervezett változtatások

Szekszárd MJV Önkormányzata a 2021-2027-es tervezési időszakot a következő évtizedre történő hatékony felkészülési időszaknak tekinti, amelyben az önkormányzat nagy hangsúlyt kíván fektetni a város működtetésének Smart (Okos) rendszerek és döntési mechanizmusok kialakítása és hatékonyabbá tétele érdekében.

6 Cselekvési terv

6.1 Intézkedések és beavatkozási területek rendszerezése

Intézkedések						
Prosperáló város beavatkozások	Ipari övezetek fejlesztése, ipari park bővítése		Logisztikai Központ létrehozása	Befektetés-ösztönzés	Turizmusfejlesztés és	Városmarketing
Megtartó város beavatkozások	Óvodafejlesztés és	Iskolafejlesztés	Közművelődési intézmények fejlesztése	Önkormányzati és vállalkozói szféra kapcsolatrendszerének javítása	Civil szervezetek által végzett értékteremtő tevékenység támogatása	Foglalkoztatás támogatása
Zöldülő város beavatkozások	Önkormányzati intézmények energetikai korszerűsítése	Fenntartható városi közlekedésfejlesztés	Megújuló energia részarányának növelése	Zöldfelület program		Felelős fogyasztói magatartás kialakítása
Digitális város beavatkozások	Lakossági digitális szolgáltatások elterjedése	Digitális adatvagyon létrehozása	Közbiztonsági szolgáltatások fejlesztése		Biztonságos (Smart) közlekedési rendszer kialakítása	
Kiszolgáló város beavatkozások	Városrehabilitáció	Közlekedési infrastruktúra fejlesztése	Közműfejlesztési program	Sport- és szabadidős intézményrendszer fejlesztése	Egészségügyi, szociális infrastruktúra fejlesztése	Kulturális intézményrendszer fejlesztése

6.2 Az akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása (szöveges és térképes feldolgozás)

Akcióterület megnevezése	Akcióterület lehatárolása	A lehatárolás indoklása
Városközpont Akcióterület	Flórián u. - Bezerédj u. - Bérei Balogh Ádám u. - Wesselényi u. – Bencze - Ferenc u. - Gróf Pál u. - Séd patak - Keselyűsi út - Aranytó út - Mátyás Király u.	
Iparváros Akcióterület	Pollack Mihály u. - Bajcsy Zsilinszky u. - Tartsay Vilmos u. - Keselyűsi út - Aranytó út - Mátyás Király u. - Bogyiszlói út - Séd patak	

6.3 Városi szintű beavatkozási területek részletezése

6.3.1 Stratégiai célkitűzéseket támogató egyedi beavatkozások

Kiemelt beavatkozások

1. Új szülészeti tömb építése:
2. Startup inkubátor központ kialakítása
3. A helyi alapanyag-termelési igényekhez igazított térségi logisztikai bázisok kialakítása
4. Szekszárd város települési szennyvizének környezetbarát komplex újrahasznosítása energetikai fejlesztéssel kiegészítve
5. Rekreációs területek kialakítása
6. Víziközmű rendszerek rekonstrukciója

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Megtartó város
2.	beavatkozás/projekt munkacíme	Szociális bérlakások, bérlakások, társasház építése, korszerűsítése
3.	beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása S3: A társadalmi jólét megteremtése
4.	miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Nem megfelelő színvonalúak egyes önkormányzati szociális bérlakások
5.	a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Szociális bérlakások, bérlakások, társasház építése, korszerűsítése
6.	városrészi leképeződése	Szekszárd MJV városrészei

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Megtartó város
2.	beavatkozás/projekt munkacíme	Egészségház megvalósítása
3.	beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása S3: A társadalmi jólét megteremtése
4.	miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Egészségügyi infrastruktúra fejlesztése
5.	a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Egészségház megvalósítása
6.	városrészi leképeződése	Szekszárd MJV városrészei

kérdés		kifejtés
1.	beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Megtartó város
2.	beavatkozás/projekt munkacíme	Egészségügyi alapellátás színvonalának emelése-csoportpraxisok kialakítása
3.	beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása S3: A társadalmi jólét megteremtése
4.	miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Egészségügyi infrastruktúra fejlesztése
5.	a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Egészségügyi alapellátás színvonalának emelése-csoportpraxisok kialakítása
6.	városrészi leképeződése	Szekszárd MJV városrészei

kérdés		kifejtés
1.	beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Megtartó város
2.	beavatkozás/projekt munkacíme	Idősek otthonának építése/kialakítása
3.	beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása S3: A társadalmi jólét megteremtése
4.	miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Szociális infrastruktúra fejlesztése
5.	a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Idősek otthonának építése/kialakítása
6.	városrészi leképeződése	Szekszárd MJV városrészei

kérdés		kifejtés
1.	beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Megtartó város
2.	beavatkozás/projekt munkacíme	Szekszárdi Extrém- és Szabadidő Park kialakítása
3.	beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása S3: A társadalmi jólét megteremtése
4.	miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Sport- és rekreációs infrastruktúra fejlesztése

kérdés		kifejtés
5.	a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Szekszárdi Extrém- és Szabadidő Park kialakítása
6.	városrészi leképeződése	Szekszárd MJV városrészei
	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Megtartó város
2.	beavatkozás/projekt munkacíme	Csörge-tó és környékének újraélesztése
3.	beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása
4.	miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Rekreációs terek fejlesztése
5.	a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Csörge-tó és környékének újraélesztése
6.	városrészi leképeződése	Szekszárd MJV városrészei

kérdés		kifejtés
1.	beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Zöldülő város
2.	beavatkozás/projekt munkacíme	Elektromos busz beszerzése, és a hozzá kapcsolódó elektromos töltő infrastruktúra kiépítése
3.	beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása S3: A társadalmi jólét megteremtése
4.	miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Szekszárd közösségi közlekedésének zöldítése
5.	a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Elektromos busz beszerzése, és a hozzá kapcsolódó elektromos töltő infrastruktúra kiépítése
6.	városrészi leképeződése	Szekszárd MJV városrészei

kérdés		kifejtés
1.	beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Zöldülő város
2.	beavatkozás/projekt munkacíme	Szekszárd városban meglévő szeméttelap rekultivációja, naperőmű létrehozása
3.	beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása S3: A társadalmi jólét megteremtése
4.	miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi	Városi környezet fejlesztése, megújuló energia arányának növelése

	kérdés	kifejtés
	indokolja az egyedi beavatkozást?	
5.	a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Szekszárd városban meglévő szeméttelep rekultivációja, naperőmű létrehozása
6.	városrészi leképeződése	Szekszárd MJV városrészei

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Zöldülő város
2.	beavatkozás/projekt munkacíme	Szekszárd város települési szennyvizének környezetbarát komplex újrahasznosítása energetikai fejlesztéssel kiegészítve
3.	beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása S3: A társadalmi jólét megteremtése
4.	miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Szennyvíz-újrahasznosítás, energetika
5.	a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Szekszárd város települési szennyvizének környezetbarát komplex újrahasznosítása energetikai fejlesztéssel kiegészítve
6.	városrészi leképeződése	Szekszárd MJV városrészei

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Zöldülő város
2.	beavatkozás/projekt munkacíme	Víztározó medencék építése
3.	beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása S3: A társadalmi jólét megteremtése
4.	miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Csapadékvíz-hasznosítás
5.	a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Víztározó medencék építése
6.	városrészi leképeződése	Szekszárd MJV városrészei

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Prosperáló város

	kérdés	kifejtés
2.	beavatkozás/projekt munkacíme	Szekszárdon telephellyel rendelkező gazdasági szereplők támogatása (pályázati felhívás keretében)
3.	beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S1: A helyi adottságokra épülő gazdasági szerkezet erősítése
4.	miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Helyi vállalkozásfejlesztés
5.	a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Szekszárdon telephellyel rendelkező gazdasági szereplők támogatása (pályázati felhívás keretében)
6.	városrészi leképeződése	Szekszárd MJV közigazgatási területe

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Prosperáló város
2.	beavatkozás/projekt munkacíme	Csillagvizsgáló felújítása, környezetének rendbetétele
3.	beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S1: A helyi adottságokra épülő gazdasági szerkezet erősítése
4.	miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Turisztikai fejlesztések
5.	a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Csillagvizsgáló felújítása, környezetének rendbetétele
6.	városrészi leképeződése	Szekszárd MJV közigazgatási területe

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Prosperáló város
2.	beavatkozás/projekt munkacíme	4 csillagos hotel kialakítása
3.	beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S1: A helyi adottságokra épülő gazdasági szerkezet erősítése
4.	miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Minőségi szállás férőhelyek száma alacsony a városban.
5.	a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	4 csillagos hotel kialakítása
6.	városrészi leképeződése	Szekszárd MJV közigazgatási területe

kérdés		kifejtés
1.	beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Kiszolgáló város
2.	beavatkozás/projekt munkacíme	Város alatt húzódó pincerendszer feltérképezése, kárelhárítás
3.	beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása
4.	miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A város alatt húzódó pincerendszer feltárása, hasznosítása nem megoldott
5.	a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Város alatt húzódó pincerendszer feltérképezése, kárelhárítás
6.	városrészi leképeződése	Szekszárd MJV városrészei

kérdés		kifejtés
1.	beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Kiszolgáló város
2.	beavatkozás/projekt munkacíme	Városképi fejlesztések
3.	beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása
4.	miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Harmonikus városkép megteremtése
5.	a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Városképi fejlesztések – körforgalmak felújítása, városi terek utcabútorainak cseréje, elhanyagolt épületek fejlesztése
6.	városrészi leképeződése	Szekszárd MJV városrészei

kérdés		kifejtés
1.	beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Kiszolgáló város, Megtartó város
2.	beavatkozás/projekt munkacíme	Játszóterek fejlesztése
3.	beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása
4.	miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Sport-, szabadidő és rekreációs terek fejlesztése
5.	a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Játszóterek fejlesztése
6.	városrészi leképeződése	Szekszárd MJV városrészei

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Kiszolgáló város, Megtartó város
2.	beavatkozás/projekt munkacíme	Szekszárdi Sportközpont fejlesztése
3.	beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása
4.	miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Sport-, szabadidő és rekreációs terek fejlesztése
5.	a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Szekszárdi Sportközpont fejlesztése: kondicionáló terem, spinning terem, sportuszoda, kültéri kondipark, rekreációs központ, RC pálya, lőtér
6.	városrészi leképeződése	Szekszárd MJV városrészei

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Kiszolgáló város, Prosperáló város
2.	beavatkozás/projekt munkacíme	Kálvária Kilátó felújítása – tervpályázat kiírása
3.	beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S1: A helyi adottságokra épülő gazdasági szerkezet erősítése S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása
4.	miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Turisztikai attrakciók fejlesztése
5.	a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Kálvária Kilátó felújítása – tervpályázat kiírása
6.	városrészi leképeződése	Szekszárd MJV városrészei

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Kiszolgáló város, Prosperáló város
2.	beavatkozás/projekt munkacíme	Kálvária Kilátó felújítása
3.	beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S1: A helyi adottságokra épülő gazdasági szerkezet erősítése S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása
4.	miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi	Turisztikai attrakciók fejlesztése

	kérdés	kifejtés
	indokolja az egyedi beavatkozást?	
5.	a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Kálvária Kilátó felújítása – tervpályázat kiírása
6.	városrészi leképeződése	Szekszárd MJV városrészei

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Digitális város
2.	beavatkozás/projekt munkacíme	Lakossági digitális szolgáltatások fejlesztése - Városkártya bevezetése
3.	beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S1: A helyi adottságokra épülő gazdasági szerkezet erősítése
4.	miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Vásárlói csoportok kialakítása, helyi vállalkozásfejlesztés
5.	a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Városkártya bevezetése
6.	városrészi leképeződése	Szekszárd MJV városrészei

6.3.2 Stratégiai célkitűzéseket támogató nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozások

	kérdés	kifejtés
1.	akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Prosperáló város
2.	akcióterületi fejlesztés munkacíme	Agrár és Kereskedelmi Logisztikai Központ létrehozása
3.	akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S1: A helyi adottságokra épülő gazdasági szerkezet erősítése
4.	akcióterület kijelölésének indoklása	Ipari Park Akcióterület
5.	az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	Logisztikai központ kialakítása
6.	városrészi leképeződése	Ipari Park

	kérdés	kifejtés
1.	akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Prosperáló város
2.	akcióterületi fejlesztés munkacíme	Startup Inkubátor Központ kialakítása
3.	akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S1: A helyi adottságokra épülő gazdasági szerkezet erősítése
4.	akcióterület kijelölésének indoklása	Ipari Park Akcióterület
5.	az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	Befektetés-marketing működtetése
6.	városrészi leképeződése	Ipari Park

	kérdés	kifejtés
1.	akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Zöldülő város
2.	akcióterületi fejlesztés munkacíme	Szekszárd déli fűtőmű rehabilitációja, megújuló energia park létrehozása
3.	akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása
4.	akcióterület kijelölésének indoklása	Megújuló energia részarányának növelése
5.	az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	Szekszárd déli fűtőmű rehabilitációja, megújuló energia park létrehozása
6.	városrészi leképeződése	Ipari Park

6.3.3 Stratégiai célkitűzéseket támogató, átfogó szervezeti rendszerként működő stratégiai keretrendszerek (hálózatos, vonalas fejlesztések)

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Zöldülő város
2.	beavatkozás munkacíme	Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése
3.	beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása
4.	beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	Különböző városrészekben található önkormányzati épületek fejlesztése
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma	Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése
6.	a hálózat beavatkozásban érintett részének	Szekszárd MJV városrészei

	kérdés	kifejtés
	városrészi leképeződése	

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Zöldülő város
2.	beavatkozás munkacíme	Közlekedés-fejlesztés Szekszárdon
3.	beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása
4.	beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	Szekszárd MJV összehangolt közlekedésfejlesztése
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma	Közlekedés-fejlesztés Szekszárdon
6.	a hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	Szekszárd MJV városrészei

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Prosperáló Város, Zöldülő város, Kiszolgáló város
2.	beavatkozás munkacíme	Szekszárd város vízvezetési rendszerének fejlesztése, bővítése – Élővizek utánpótlásának biztosítása – Aktív turisztikai övezetek kialakítása
3.	beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása
4.	beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	Vízvezetés fejlesztése, élővizek védelme, turisztikai hasznosítása
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma	Szekszárd város vízvezetési rendszerének fejlesztése, bővítése – Élővizek utánpótlásának biztosítása – Aktív turisztikai övezetek kialakítása
6.	a hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	Szekszárd MJV városrészei

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Kiszolgáló város

	kérdés	kifejtés
2.	beavatkozás munkacíme	Szekszárd város északi és déli városrészt összekötő komplex elkerülő út megvalósítása
3.	beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása
4.	beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	Szekszárd MJV összehangolt közlekedésfejlesztése
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma	Szekszárd város északi és déli városrészt összekötő komplex elkerülő út megvalósítása
6.	a hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	Szekszárd MJV városrészei

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhöz	Kiszolgáló város
2.	beavatkozás munkacíme	Jelenleg ivóvízzel el nem látott területek vízellátásba kapcsolása
3.	beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása
4.	beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	Ivóvízhálózat kiépítése
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma	Jelenleg ivóvízzel el nem látott területek vízellátásba kapcsolása
6.	a hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	Szekszárd MJV városrészei

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhöz	Kiszolgáló város
2.	beavatkozás munkacíme	Szekszárdi szőlők közötti beton vápás utak kialakítása, szurdikok beszakadásának megszüntetése és támfallal történő megerősítése
3.	beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása
4.	beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	Úthálózat fejlesztése
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma	Szekszárdi szőlők közötti beton vápás utak kialakítása, szurdikok beszakadásának megszüntetése és támfallal történő megerősítése
6.	a hálózat beavatkozásban	Szekszárd MJV városrészei

kérdés		kifejtés
1.	érintett városrészi részének leképeződése	

kérdés		kifejtés
1.	beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Kiszolgáló város
2.	beavatkozás munkacíme	Új parkolási rendszer kialakítása
3.	beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása
4.	beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	Helyi közlekedés fejlesztése
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma	új, komplex városi parkolási rendszer kialakítása (új automatákkal, ellenőrzési eszközökkel, szoftverekkel) - meglévő parkolóhelyek bővítése, rekonstrukciója (Augusz I. utcai parkoló) - parkolóház vagy teremgarázs építése (Mészáros L. utcai garázssor helyén) - 100-200 férőhelyes mélygarázs kialakítása a Béla király téren (Katolikus templom és Vármegye háza közötti zöldterület alatt)
6.	a hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	Szekszárd MJV városrészei

kérdés		kifejtés
1.	beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Kiszolgáló város, Prosperáló város
2.	beavatkozás munkacíme	Önkormányzati ingatlankezelés
3.	beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása
4.	beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	Önkormányzati ingatlangazdálkodás
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma	irodaházak teljes körű energetikai felújítása (Táncsics u. 3, Hunyadi u. 4., Vörösmarty u. 5.) - lakóingatlanok teljes körű energetikai felújítása (Mikes u. 1., Szentmiklósi út 3., Honvéd u. 17/A) + Palánki úti lakóház (ha megvételre kerül) - Fecskeház melletti, Dobó utcai telken szociális lakások építése - Halas u., Búzavirág u., Pollack utcai ingatlanok közművesítése (ivóvíz bekötés és szennyvíz hálózat kiépítése) - Harkány, Gunaras üdülők energetikai felújítása - Gyermektáborok felújítása, fejlesztése és bővítése (Szekszárd-Sötétvölgy, Fadd-Dombori, Balatonszepezd)
6.	a hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	Szekszárd MJV városrészei

6.4 Várostérségi szintű beavatkozási területek részletezése

kérdés		kifejtés
1.	beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Kiszolgáló város, Prosperáló város, Zöldülő város
2.	beavatkozás munkacíme	Szekszárd – Szálka – Villány - Pécs (bor) kerékpárút
3.	beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	S2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása
4.	beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma	Szekszárd – Szálka – Villány - Pécs (bor) kerékpárút
6.	a hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	Szekszárd MJV városrészei

6.5 Stratégia együttműködési menetrendek (zöld és digitális átállást elősegítő célok és intézkedések, opcionálisan innovációs menetrend)

6.5.1 Zöld átállás menetrend

A városi zöld átállás megtervezésének első lépéseként elkészül a stratégia kidolgozásának menetrendje, mely megalapozza a későbbi zöld finanszírozási keretrendszer kialakítását.

A jelenlegi zöld állapot

Az éghajlatváltozás hatásainak mérséklése

A zöld hálózatok és szolgáltatások térségi elterjesztése a következő évek feladata lesz Szekszárdon. A város elkötelezett az éghajlatváltozáshoz való adaptáció folyamatában, az energia tárolás és termelés helyi rendszerének kialakítása azonban még nem került napirendre. Szekszárdon a földgáz biztosítását az NKM Nemzeti Közművek Zrt. látja el, míg az áramszolgáltatást az E.ON Dél-dunántúli Áramszolgáltató Zrt. nyújtja.

Szekszárd Megyei Jogú Város a közigazgatási vonatkozásában már megkezdte az energiahatékonysági beavatkozásokat, a Polgármesteri Hivatal és további 4 intézményre napelemes rendszert telepített, míg további 16 épületen ezt a 2021-27-es ciklusban kívánja megvalósítani. A Szekszárdi Sportközpont sportcsarnokának melegvíz ellátásába napkollektort von be a város, valamint geotermikus hőt hasznosít a strandszezonon kívül a sportcsarnok épületének fűtés rásegítése érdekében. Folyamatban van a Polgármesteri Hivatal épületének energiaracionalizálása keretében hőszivattyú és napkollektorok beépítése. A régi laktanya helyén épülő Tudásközpont optimális energiahasznosítása érdekében 150 kWp teljesítményű napelem paneleket építenek be.

Szekszárd az ország iparosodott településeire jellemző villamosáram fogyasztási mintázatot mutatja, 49,02%-os értékkel. Az ipari kibocsátás mellett, a lakosság (25,74%) és a szolgáltatás (17,24%) a legnagyobb fogyasztók. Az energiafogyasztáson belül a villamosáram-, földgáz, tűzifa és szénfogyasztást tekintve a földgázfogyasztás képviseli a legnagyobb volument. Földgázfogyasztás tekintetében is az ipari (36,14%) és a háztartási (25,72%) földgáz fogyasztás áll az első két helyen, harmadik helyen a távfűtést ellátó vállalkozások állnak (21,49%). Tűzifa és szénfogyasztásban a lakosság a legmeghatározóbb fogyasztó.

A Magyarországon található ETS hatálya alá tartozó országos lista alapján a településen két szervezet található, mely releváns kibocsátó az ipari szektorban:

- Tolna Megyei Önkormányzat Balassa János Kórháza
- Szekszárdi Távhőszolgáltató Nonprofit Kft.

A város távhőellátása két telephelyről történik. A Déli Fűtőmű látja el a város központját és a déli részét, a Kadarka Fűtőmű pedig a város északi részét. A Déli Fűtőműben 3 db forróvizés és 2 db melegvizés kazán van beépítve összesen 45,8 MW hőteljesítménnyel. Telephelyen belül a kapcsoltan hőt és villamosenergiát termelő 2 db gázmotor által termelt hőenergiát a távhőszolgáltatásban hasznosítják. A Kadarka Fűtőműben 4 db kisteljesítményű melegvizés kazán biztosítja a városrész távhőellátását. A város távhőrendszere 22 km hosszú. Ezen 124 db lakossági hőközpont van, a távhőszolgáltatásba jelenleg 5674 db lakás és 255 db közület van bekapcsolva.

A településen található erdő állomány -3 668,76 t CO₂ -, míg a települési zöldfelületek -39 t CO₂, azaz összesen -3 707,76 t CO₂ elnyelését biztosítják évente.

Szekszárd Önkormányzata egy-egy két helyszínen tervezi napelempark kialakítását.

Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás

Szekszárd esetében összességében a demográfiai mutatók romlására és így az érzékenységi tényezők növekedésére számíthatunk. A lakosság számának csökkenése folyamatos, amely középtávon is folytatódni fog az előzetes számítások alapján 2050-re a jelenlegi lakosság 30%-kal tovább csökken. A nagyméretű csökkenés egyértelműen gyengíti a település adaptációs képességét, növeli az érzékenységet a csökkenő humán erőforrások, adóképeség, intézményrendszeri kapacitások miatt.

A legjelentősebb klímaváltozási hatást a napsütéses órák magas számából fakadóan növekvő hőség jelenti, mely az emberi egészséget és a zöldfelületeket is terheli. Az önkormányzat átfogó felmérést tervez, melyben azonosítja a megjelenő hőszigeteket, hogy azok hatásait enyhíteni tudja. A hőség erőteljes növekedése magas veszélyeztetettségű tényezőt jelent a mezőgazdaságra, a környezetre és diverzitásra, az egészségügyre, az energiaellátásra, a közlekedésre, valamint a vízgazdálkodásra, így hatásait mindegyik érintett ágazatban mérsékelni szükséges. Beavatkozások nélkül a hóhullámok hatása komoly egészségügyi következményeket okozhat. A járásban a hóhullámok okozta többlethalálozás két és félszeresére nőhetne 2050-re.

A klímaváltozás várhatóan számos kihívás elé állítja a jövőben a mezőgazdasági szektor szereplőit: felgyorsult lombozat pusztulás az extrém magas hőmérsékletek miatt, a fotoszintézis hatékonyságának csökkenése a megnövekedett vízhiánystressz miatt, sikertelen, illetve részleges beporzás az extrém hőmérsékletek miatt. Mindez Szekszárdon jelentős sérülékenységet vetít előre az aszályhatásokkal szemben. Az őszi vetésű kultúrák esetén ez nem haladja meg a mérsékelt sérülékeny kategóriát, de a tavaszi vetésű kultúrák igen sérülékenyek a 2021-2050 közötti időszakban.

A vízi erőforrások fenntartható használata és védelme

A város közmű-ellátottságának 100 %-ra emelését célozza meg a város a meglévő hálózat tervszerű felújítása mellett. Folyamatos az ivó- és szennyvízhálózat rekonstrukciója. A víziközmű fejlesztése során hálózatrekonstrukciót és-bővítést (pl. Anna major, József pusztá, Ózsák pusztá, Kendergyár) irányoz elő a város. Szekszárd közműellátottsági statisztikája kiváló, de a város számos területén már előregedett a rendszer, szükséges a régi csövek cseréje.

A teljes közműellátás keretében a vezetékes ivóvíz ellátás, a közcsatornás szennyvízelvezetés nyílt és zárt árokrendszerrel működik. A város központjában zárt csapadékgyűjtők találhatóak.

Szekszárd MJV közigazgatási területe a felszín alatti víz szempontjából fokozottan érzékenynek minősül. A városban a közműves ivóvízellátás megoldott, a város közüzemi vízellátásának biztosítását a meglévő 4 kútcsoportból egy kútcsoport biztosítja. Az ivóvízellátást szolgáló új vízbázis kialakítása - Bogyzsló és Fadd-Dombori közötti Duna parton- 2014-ben kezdődött el a város korábbi -Szekszárd Lőtér- vízbázisán jelentkező diklór-etilén veszélyeztetettsége miatt. A beruházás során 8 db kút és egy víztisztító üzem került megépítésre, melynek kapacitása 10.000 m³/nap. A kutakból kitermelt víz vas, -mangántalanítás tisztítási technológia után kerül a fogyasztókhoz.

Szekszárdon a szennyvíztisztítótelepen keletkező szennyvíziszap hasznosítása egy komposztáló egység kiépítésével történik a környezet terhelésének és az üzemeltetési költségek csökkentése érdekében. A kiépített közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózat hossza 2019.évben 140,4 km volt, ami 12857 db lakás bekapcsolását tette lehetővé. A szennyvízhálózatba illegálisan bekötött csapadék mennyisége jelentősen növeli a csapadékos időszakokban a szennyvíztisztító telepre érkező szennyvíz mennyiségét. A tisztított víz befogadója a Sió csatorna.

A csapadékvíz hasznosítása két oldalról közelíthető meg, egyrésztől elszállítható és tározókban gyűjthető, másrésztől kiemelt figyelmet kell kapnia a csapadékvíz helyben tartásának, és a talajba történő szerves integrálásának, ami biztosítja a talaj nedvesen tartását, és klímaalkalmazkodási céllal zöld felületek megkötő képességének növelését. A talajmenedzsment fejlesztésével valósítható meg a csapadékvíz legoptimálisabb hasznosítása, hiszen a biomassza felveszi a lehulló csapadékot és természetes párolgás folyamata valósul meg.

Veszélyforrásként jelentkezhetnek a város térségében működő állattartó telepek, amelyek – nem megfelelő hulladékkezeléssel – a környezetükben súlyos talaj-, illetve talaj, vagy felszíni vízszennyezést okozhatnak.

A szennyezés megelőzése és csökkentése

Szekszárdon nincs jelentős levegőszennyeződést okozó ipari termelés, elsősorban a lakossági eredetű fűtés, közlekedésből eredő légszennyezés a jellemző a város légszennyezettségi állapotát befolyásoló tényezőre. Szekszárd fűtési struktúrája nem változott jelentősen az elmúlt évtizedben, de jelenleg már látszik a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségeinek felfedezése a város lakossága részéről. A távfűtés emissziója csökkent a gázmotoros erőmű 2002. évi üzembe helyezésével. A 2 db gázmotoros kiserőmű összesen 4,7 MW-os teljesítményével járul hozzá a város energiaellátásának biztosításához, valamint levegővédelmi szempontból is kedvező a település számára.

Szekszárd levegőminőségét döntően a közlekedésből, illetve a fűtésből (fosszilis tüzelőanyagok elégetéséből) származó légszennyező anyagok (CO₂, CO, NO₂, SO₂ és szilárd anyag) kibocsátása határozza meg. Ehhez adódnak hozzá az ipari, mezőgazdasági üzemek légszennyező pontforrásainak kibocsátásai (pl. illékony szerves vegyületek /VOC), továbbá a diffúz szennyezések (pl. por, szaganyagok, stb.) hatásai, illetve a környező légszennyezőktől (pl. szomszédos v. távolabbi településektől) beáramló szennyezőanyagok. Az előző években megépült, a várost tehermentesítő

utak (É-i, Ny-i, K-i) révén csökkent gépjárműforgalom hatására a közlekedésből eredő légszennyezettség is kisebb lett.

A biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása

Szekszárd közigazgatási területének nyugati felét a Szekszárdi dombság erdei és gyümölcsösei, szőlőbirtokai takarják. A település szerkezetét meghatározzák a sédek, melyek a hegyről folynak le, gyűlnek össze a völgyekben, és tartanak a Sárvíz felé. Keleten a Sárvíz-Duna ártere, északon a Sió található. Szekszárd közigazgatási területére esik a Kakasddal közös mesterséges Sötétvölgyi-tó is.

Szekszárd közigazgatási területének több, mint a felét teszik ki a síkvidéki, mély fekvésű területek szántóföldjei és rétjei. A földhivatali nyilvántartás szerint ebből a rétek, legelők, és nádasok összes területe: 510,2 ha, az erdők összes területe: 2100,9 ha Szőlők és gyümölcsösök: 491,9 ha. Időszakos fedettséget adó lágyszárú növényzettel borított területek: 3262,55 ha, belterületi park: 614.167 m², gyepfelület: 585.458 m², cserje: 17.173 m², parkerdő: 7.150 m², virágos kert: 4.386 m².

A város legfontosabb zöldterületei:

- Kálvária - Kápolna tér
- Kálvária hegy
- Béla tér–Garay tér–Szent István tér
- Prometheus park
- Kálvin téri templomkert
- Izraelita temető
- Alsóvárosi temető
- Újvárosi temető
- Megyei kórház kertje

Nagy zöldfelületi hányaddal rendelkező lakóövezetek:

A beállt, idős növényzettel rendelkező lakótelepek a települési zöldfelületek ugyancsak jelentős tényezői. Ilyenek a Kölcsey-, a Wosinsky-, a Pollack-, Ybl-, Tambov-, és Tarsay lakótelepek parkjai.

A külterület jelentős része mezőgazdasági művelési terület, melynek egyrésztől magas a kibocsátási értéke, másrésztől magas szintű a humusz vesztesége. A zöldhulladék helyben történő hasznosítása és talajba való visszaforgatásának biztosítása hozzájárul a hatékony talaj menedzsmenthez, szemben a távoli komposztálóba történő elszállításával és kommunális hulladékkal történő keveredésével.

A város körüli zöld gyűrű megvalósítása, illetve a belterületi zöld felületek klíma és rekreációs szempontokat is figyelembe vevő fejlesztése jelent fontos intézkedési területet a városnak. A fásítással fokozandó a biodiverzitás és nagyobb hangsúllyal kell megjelenniük az évelő növényeknek, illetve a cserjéknek is.

A város jellegzetes energetikai, klímaalkalmazkodási kihívásai

- Hőmérséklet emelkedése
- Az állattenyésztés magas ÜHG kibocsátásának aránya
- Talajviszonyok megváltozása, szárazság, szerves anyagok csökkenése
- Levegőszennyezés, korszerűtlen és környezetszennyező lakossági fűtés modernizálásának ösztönzése
- Magas a régi építésű, rosszabb energiahatékonyságú lakóházak aránya
- Elavult helyi autóbuszpark, elavulófélben lévő gépjárműállomány,

Az elmúlt 5-7 évben történt zöld, energetikai, klímaalkalmazkodást segítő intézkedések és beavatkozások:

Elkészült Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatának Klímastratégiája a KEHOP támogatásával (KEHOP-1.2.1-18-Helyi klímastratégiák kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás)

Önkormányzati beruházások a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében:

Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése:

- SZEKSZÁRD MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA: Szekszárdi Baka István Általános Iskola energetikai korszerűsítése, 578 635 400 Ft

Fenntartható városi közlekedésfejlesztés:

- SZEKSZÁRD MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA: SUMP Szekszárd, 40 000 000 Ft

Zöld város kialakítása – megvalósítás alatt van:

- SZEKSZÁRD MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA: Zöld város kialakítása, 1 277 000 000 Ft

Környezetvédelmi és Operatív Program keretében elnyert beruházások:

KEHOP-5.4.1-16-Szemléletformálási programok:

- KLEBELSBERG INTÉZMÉNYFENNTARTÓ KÖZPONT: Szemléletformálási programok megvalósítása a Szekszárdi Garay János Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolában, 4 950 000 Ft

KEHOP-5.2.2-16-Középületek kiemelt épületenergetikai fejlesztései

- Nemzeti Fejlesztési és Stratégiai Intézet Korlátolt Felelősségű Társaság FM Dunántúli Agrár-szakképző Központ, Csapó Dániel Középiskola, Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium épületenergetikai fejlesztése, 242 799 370 Ft
- Nemzeti Fejlesztési és Stratégiai Intézet Korlátolt Felelősségű Társaság Tolna megyei oktatási intézmények épületenergetikai fejlesztése, 270 000 000 Ft

KEHOP-5.2.11-16-Fotovoltaikus rendszerek kialakítása központi költségvetési szervek részére

- SZEKSZÁRDI SZAKKÉPZÉSI CENTRUM: Napelemes rendszer telepítése a Szekszárdi Szakképzési Centrum tagintézményeiben, 155 172 049 Ft
- Tolna megyei Balassa János Kórház: Tolna megyei Balassa J. Kórház 555,55 kWp napelem park létesítése, 249 537 917 Ft

KEHOP-3.3.0-15-Szennyezett területek kármentesítése

- ORSZÁGOS VÍZÜGYI FŐIGAZGATÓSÁG: Szekszárd, Lőtéri vízbázis kármentesítése, 6 350 000 000 Ft

KEHOP-2.1.7-19-A víziközmű-szolgáltatással kapcsolatos szemléletformálás

- E.R.Ö.V. Egyesült Regionális Önkormányzati Víziközmű Zártkörűen Működő Részvénytársaság Szemléletformálás az E.R.Ö.V. Víziközmű Zrt. szolgáltatási területén, 30 089 149 Ft

KEHOP-1.2.1-18-Helyi klímastratégiák kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás

- SZEKSZÁRD MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA: Helyi klímastratégiák kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás, 19 952 000 Ft

KEHOP-1.2.0-15-Klímastratégiák kidolgozásához kapcsolódó módszertan- és kapacitásfejlesztés, valamint szemléletformálás

- TOLNA MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT: Klímavédelem és fenntarthatóság - klímastratégia kidolgozása és éghajlatváltozási platform létrehozása és működtetése - Tolna megyében, 29 559 684 Ft

Zöld átállás menetrend célrendszere

Stratégiai cél 2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása

Az FVS célrendszere nagy hangsúlyt fektet a klíma alkalmazkodásra, melyet elsősorban a települési környezet odaláról közelíti meg. A stratégiai cél további részcélok révén tud megvalósítani:

Részcél 2.1: A városi területhasználat élıhetőséget erősítő optimalizálása

Részcél 2.2: A zöldfelületi rendszer klímareziliens fejlesztése

Részcél 2.3: A város karbonlábnyomának csökkentése

Szekszárdi Klímastratégia célrendszere:

Mitigációs célok

- A település energiafelhasználásának csökkentése, energiafelhasználásának hatékonyságának növelése és ezáltal az ÜHG kibocsátásának csökkentése 30 %-al 2030-ig a 2019-es bázisévhez képest.
- A közlekedésből származó ÜHG kibocsátásának csökkenése 20 %-kal 2030-ig a 2019- es bázisévhez képest.
- Hulladék eredetű ÜHG kibocsátás csökkentése 10 %-al 2030-ig a 2019-es bázisévhez képest.

Adaptációs célok

- A hóhullámokkal kapcsolatban várható kockázatok és többlethalálozás csökkentése
- A villámárvizekkel és az aszálykárokkal kapcsolatos kockázatok csökkentése
- A helyi természeti örökség és a helyi kulturális örökség hosszú távú megőrzése

- Fenntartható területhasználat és városüzemeltetés, az épített környezet és infrastruktúra védelme érdekében.
- A helyi erdők ökológiai állapotának javítása, a város zöldterületek és vízterületek egységes rendszerbe szervezése

Szemléletformálási célok

- Klímatudatos értékrend mentén való gondolkodás erősítése, fenntartható, klímatudatos fogyasztási életvitel kialakítása
- a klímaváltozás folyamatában komoly szerepet játszó ÜHG kibocsátás és a fosszilis energiahordozók szerepének tudatosodása és energiatudatos, energiatakarékos magatartás kialakítása
- A tudatos területhasználat és a zöldterületek védelmének saját háztartásában történő megvalósítása.
- a helyi termelők megismerik a klímaalkalmazkodás lehetőségeit, a hungarikum szőlőfajtákra és biológiai gazdálkodásra épülő termelés és az ökoturizmus fejlesztési lehetőségeit.

A városi zöld átállás komplex célrendszere a városi karbonsemlegességi cél elérését szolgálja. A zöld átállás menetrend céljai a Klímastratégiára épülve a CO₂ kibocsátási érték csökkentését szolgálja.

A városi zöld átállás menetrend célrendszere:

Átfogó cél:

Az ÜHG kibocsátások 30%-os csökkentése – az ipar, a háztartások, a közlekedés, a hulladékgazdálkodás és a mezőgazdaság karbonkibocsátásának rendszerszerű csökkentésével

Stratégiai célok:

- Fenntartható energiaellátás biztosítása a megújuló energia részarányának növelésével, fosszilis energiahordozók arányának fokozatos csökkentésével
- Klímaváltozásra való rugalmas reagáló képesség erősítése városi környezet éghajlati változásokkal szemben ellenállóvá fejlesztésével
- Élhető város – egészséges emberek: a város lakóinak életminőségéhez való hozzájárulás a kibocsátás és szennyezés csökkentés, a klímaadaptáció és szemléletformáló intézkedések révén
- Zöld gazdaság arányának növelése, körforgásos gazdaságra történő átállás ösztönzése a város versenyképességének növelése érdekében

Szekszárd kibocsátása 198 433 t CO₂ e évente. A települési energiafogyasztásból eredő ÜHG kibocsátás 114 779,14 t CO₂ e/év, a települési teljes ÜHG kibocsátás 57,83%-a. Mind a villamos energia, mind a földgázfogyasztás tekintetében az ipar és a háztartások fogyasztása a legnagyobb, a villamosáram és földgáz esetben az ipar, a tűzifa és szénfogyasztásban a lakosság a legmeghatározóbb fogyasztó. Az ipar ÜHG kibocsátása másfélszerese a lakosságénak. Az ipari gyártási folyamatokból származó éves ÜHG kibocsátás 39 530,74 t CO₂ e, a teljes kibocsátás 19,92 %-a. Összes villamosenergia fogyasztásból származó kibocsátás 46 448,64 t CO₂. A közlekedésből eredő ÜHG kibocsátás a teljes kibocsátás 13,73%-a. A hulladékgazdálkodási tevékenységekből származó összesített kibocsátás 13 301,48 t CO₂ e, hulladékból származó kibocsátás aránya 6,7%.

Klímaalkalmazkodás:

Szekszárd az éghajlatváltozás hatásainak mérséklése érdekében 2030-ra 30%-kal kívánja csökkenteni CO₂ kibocsátási értékét. Az üvegházhatást okozó gázok legjelentősebb forrásai az épületek, az ipar és a közlekedés. A kibocsátási értékek nagy részéért nem közvetlenül az önkormányzat, hanem a lakosság, illetve a gazdasági szektor felelős, így a csökkentés is csupán együttműködés és közös cselekvés eredményeképpen valósítható meg.

A karbonsemlegesség azt jelenti, hogy az üvegházhatást okozó gázkibocsátás megegyezik vagy alacsonyabb, mint a város területén megkötött üvegházhatású gázok hosszú távon, amikor a kibocsátás és a szén-dioxid-nyelők egyensúlyban vannak, a nettó kibocsátás nulla.

A kibocsátások csökkentésének ösztönzése és szabályozása többféle módon történhet:

- a vállalatokkal az ipari és szolgáltatószektorral való együttműködés révén
- átfogó mérési rendszerek és monitoring rendszerek kialakításával
- pilot programok, projektek megvalósításával, tesztelési platformok működtetésével, melyek új alacsony kibocsátású megoldásokat vizsgálnak
- a korszerű talajmenedzsment és táji öntözés és víztárolás módszerének adaptációjával
- a forgalomtervezés révén, a kompakt város koncepciójának ösztönzésével, a kerékpározás és a gyaloglás feltételeinek megteremtésével
- az építkezések irányításával
- a tömegközlekedés ösztönzésével
- az alacsony kibocsátású járművek támogatásával
- beszerzések és beruházások révén.

A zöld fejlesztések beavatkozási területeinek meghatározása

Prioritások

A stratégiai célok érdekében meghatározott prioritási területek:

- Épületállomány
- Megújuló energia
- Közlekedés
- Zöldfelület és természetalapú megoldások
- Felelős fogyasztói magatartás

1. Épületállomány

A szekszárdi ingatlanok átlagos életkora magas, vagyis építésük során az éghajlatváltozás és az energiával kapcsolatos megfontolások kevésbé voltak prioritások, mint ma. Az épületek energiateljesítményét jelentősen növelni kell a kitűzött célok eléréséhez. Az önkormányzat saját tulajdonú ingatlanjain folyamatos energiahatékonysági beavatkozásokat végez, jelentősen növelve a hatékonysági mutatókat. A városban jelenleg alacsony a lakóépületek utólagos energetikai korszerűsítése, melynek oka a finanszírozáshoz való alacsony hozzáférés. Az önkormányzat a lakosság számára történő információ átadás, szemléletformáló workshopok és pályázati lehetőségek elérhetőségéről szóló tájékoztatóval tud hozzájárulni a magántulajdonú lakóépületek megújításához.

Az épületek energiahatékonysági és megújuló energia beruházásokat tartalmazó elemek kombinációjával újíthatók fel a legnagyobb energia fogyasztási csökkentés elérését célozva, kondenzációs kazán, termosztatikus szelepek beépítése, szabályozható fűtés kialakítása, homlokzati hőszigetelés, tetőszigetelés, pincefödém szigetelés, nyílászáró csere, megújuló energia - fűtés (geotermikus fűtési rendszer több épület bekapcsolásával, hőszivattyú, biomassza kazán), - villamos

energia (napelem), - használati melegvíz (napkollektor) bevezetésével, demonstrációs alacsony/zéró kibocsátású épületek megvalósításával.

A teljes szekszárdi épületállomány felmérése szükséges energiafogyasztási szempontból, amely lehetőséget ad arra, hogy elsőként azoknak az épületeknek a felújítására kerüljön sor, ahol a legmagasabb a fajlagos energiafogyasztással és magas fajlagos energiafogyasztás csökkentési potenciál. Az épületek felújításán kívül az épületek energiatudatos használatával is jelentős energiamegtakarítást lehet elérni.

Szekszárd folytatja az épületenergetikai beruházásokat együttműködésben a lakossággal, ipari, szolgáltató szektorral.

2. Megújuló energia

Szekszárd elsősorban a napenergia felhasználásra építve tudja megújuló energia forrását növelni, de a geotermikus energia is jelen van a városban megújuló energiaforrásként. Szükséges az egyéni tüzelési megoldások kiküszöbölését megoldani, a villamos energiát megújuló energia forrásól biztosítani.

A középületek esetében hőszigetelés és fűtési, szellőzési és légkondicionálási rendszerek megújítása, a lakóépületek esetében fotovoltaiikus vízmelegítő és villamosenergia rendszerek telepítése, kapcsolódó szigetelési, szellőzési, fűtési és légkondicionálási rendszerek korszerűsítése valósul meg. A városon belül előállított saját megújuló energia a köz és lakóépületeken elhelyezett napelemekből származik. A magántulajdonban levő napelemekből származó megújuló energia mennyiségről a városnak nincsen információja, ennek felmérése szükséges. A napelemes (PV) panelekből előállított mennyiség jelentős növelésére van lehetőség.

A város teljes energia ellátása biztosítható 2050-ig megújuló forrásból a geotermikus és napenergiára támaszkodva. Ehhez szükséges előkészíteni az energiatermelés, ellátás koncepcióját, és energiaközösségek kialakítását.

3. Közlekedés

A város két eltérő adottságokkal rendelkező természeti táj, az Alföld, a Sárköz és a Szekszárdi dombság találkozásánál jött létre, ez meghatározza a város arculatát és közlekedési szokásait is. A város jellemzően szétterülő, és a jelenlegi folyamatok újabb zöldmezős területek lakóingatlanfejlesztésbe történő bevonását jelzik, mely folyamat nem szolgálja a klímaalkalmazkodás folyamatát. Az Önkormányzat a kompakt város koncepciója mellett tette le voksát. Ugyanakkor a szekszárdi közlekedés klímasemlegesség irányába történő fejlesztése sok kihívást jelent.

Szekszárd lakosság száma alacsony, a tömegközlekedés egyéni igényekhez szabása szempontjából a járatszámok optimalizálása pénzügyi fenntarthatóságának figyelembevétele mellett összetett feladatként jelentkezik. A város szándéka 10 elektromos kisbusz beszerzése, mely egy első lépést jelenthet a közlekedési kibocsátások csökkentése érdekében.

Szekszárdon az egyéni személygépkocsi használat aránya meghaladja az országos átlagot, melynek csökkentésére rövid távon nincsen kilátás, az Önkormányzat szemléletformáló tevékenységével tud hozzájárulni az autóhasználati szokások módosulásához. Az Önkormányzat folyamatosan fejleszti kerékpárúthálózatát, bár annak elsősorban rekreációs szerepe van, a város kiterjedése és domborzati viszonyai a kerékpáros napi közlekedést nehézkessé teszik.

Az alternatív hajtásláncú járművek (hibrid és elektromos személygépkocsik, kerékpárok, rollerek) elterjedése egyre gyorsabb. Ezzel párhuzamosan egyre nagyobb igény mutatkozik a gyorsítottásra is alkalmas e-töltő oszlopok telepítésére. Lehetőség szerint érdemes volna az ilyen kapacitások mellé napelemes rendszereket telepíteni.

A vasúti közlekedés viszonylatai sem menetidőben, sem kényelemben nem felelnek meg a ma elvárható színvonalnak. További kedvezőtlen adottság az intermodális kapcsolatok hiánya.

4. Zöld infrastruktúra és természet alapú megoldások

Zöldfelületek jelentősége többrétű, mitigációs szempontból a levegőminőség javításában vesznek részt, megkötik a szén-dioxidot, adaptációs szempontból pedig a városi hősziget hatását csökkentik. Attól függően, hogy mekkora a kiterjedésük, befolyásolják a környezetük mikro- és mezoklimáját. Ezen felül heves esőzések esetén, jelentősen nagyobb mennyiségű csapadékot képes elnyelni, mint a burkolt felületek. A parkok, kertek, fasorok és a város zöld infrastruktúrájának egyéb elemei alapvető szerepet játszanak abban, hogy Szekszárd elérje az éghajlatváltozással kapcsolatos célkitűzéseit. Ez mind Szekszárd változó éghajlathoz való alkalmazkodását (hőstressz kezelésének segítségével), mind pedig a CO₂-kibocsátás csökkentését (ahhoz, hogy a szén-dioxid-kibocsátásunk a szén-dioxid-kibocsátáson belül maradjon, földjeinknek nettó szén-dioxid-elvonóvá kell válniuk) jelenti. Ugyanakkor számtalan egyéb előnyt is biztosít, mint például az egészség javítását, a biológiai sokféleség növelését, a munkahelyek támogatását, vonzó városrészek létrehozását.

Ennek érdekében szükséges egy komplex zöldfelületi rendszer fejlesztése, melynek első lépése a teljes várost lefedő zöldfelületi koncepció kialakítása a zöldfelület komplex, rekreációs, közösségi, vízmegtartó és kibocsátás megkötő képességének figyelembe vételével. Erre alapozva jelölhetőek ki a zöldfelületi akcióterületek. A zöldfelületi rendszer felmérésének alapját egy térinformatikai rendszer kialakítása jelenti, mely jelenleg csak a külterületre áll rendelkezésre, belterület kiterjesztése szükséges. Ez alapozza meg a zöldfelületi kataszter kialakítását. A fásítások, növényzetültetések során fontos a biodiverzitás fokozása, fák ültetése megkötő képesség figyelembevételével, élő növények arányának növelése, cserjézóna kialakítása. Fontos fejlesztési irány a táji öntözés, táji víztárolás rendszerének kialakítása, részben záportározóban, nagyobb részt növényzetben való tárolással. talajmenedzsment, csapadékvíz összegyűjtése, mederbe terelése, erdők öntözése. A zöldhulladék helyben történő hasznosítása, talajba való visszajuttatása, humuszgazdálkodás jelentősen hozzájárul a talaj és a növényzet vízmegtartó képességének erősödéséhez, és ezáltal karbon megkötőképességéhez.

Lakossági zöldfelület fejlesztés érdekében szemléletformáló workshopok – házi kerti komposztálás, zöldfelület vízmegtartó képességének növelése, vízkörforgás bemutatása, lakossági, civil projektek támogatása szükséges.

Szekszárd jellemzően mezőgazdasági város. A mezőgazdaság és állattenyésztés jelentős kibocsátó, fosszilis tüzelőanyagok hajtják a gépeket, a szállítást, a csomagolást és az élelmiszereik feldolgozását. A vegyi műtrágyák és a tenyésztett állatok jelentősen hozzájárulnak az üvegházhatású gázok kibocsátásához. Egy beavatkozási irány mezővédő erdősávok kialakításának koncepciója és megvalósítása, a külterületi gyenge termőképességű földterületek besorolásának módosítása, vízmegtartó terület funkció kialakítása, humuszvesztés megállítása.

5. Felelős fogyasztói magatartás

Az élelmiszerrendszer jelentős kibocsátó, de képes arra, hogy szénforrásból szén-dioxid-nyelővé váljon, a szén-dioxid megkötésére a termékenység, a talaj egészségének, a vízkészletnek és végső soron az élelmezésbiztonságnak a növelése érdekében. A mezőgazdasági termelés, az élelmiszer-előkészítés, az élelmiszerfogyasztás és a pazarlás terén jelentős változásokra van szükség, amelyekhez egyéni, családi, közösségi és városi szintű pozitív intézkedések társulnak. Úgy kell természeteni, vásárolni, eladni, hogy az egészséges és környezeti szempontból fenntartható módon támogassa a helyi gazdaságot.

Ez magában foglalja a következőket:

- Kevesebb élelmiszert pazaroljunk el, mind egyénileg, mind a kereskedelemben.
- Vásároljunk szezonális, helyi termékeket; ideális esetben biotermékeket, fenntarthatóbb gazdaságokból származó termékeket
- Kerüljük a feldolgozott élelmiszereket, vásároljunk friss vagy minimálisan feldolgozott élelmiszereket.
- Ha húst vagy más állati eredetű terméket választ, vásároljon jobb minőséget. A biotermékek, a szabad tartás, a szabad tartás vagy a legeltetési tartás mind annak a jelei, hogy az állati termékek fenntarthatóbb forrásból származnak, jobb minőségűek és egészségesebbek lesznek.
- Termeljünk saját magunknak, segítsünk közösségi termesztési projekteket
- Vásároljunk/eladjunk olyan élelmiszereket, amelyeknek minimális a csomagolása, így elkerüljük az egyszer használatos műanyagokat.

Beavatkozások

Taxonómia cél	Éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodás
Beavatkozás/ projekt	Lakossági épületenergetikai, energiahatékonysági és megújuló energia fejlesztésének támogatása
Környezeti hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	nem
Előkészítettség állapota	nincs előkészítve

Taxonómia cél	Éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodás
Beavatkozás/ projekt	Önkormányzati energetikai, épületenergetikai, energiahatékonysági és megújulóenergiát alkalmazó fejlesztések megvalósítása
Környezeti hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	nem
Előkészítettség állapota	nincs előkészítve

Taxonómia cél	Éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodás
Beavatkozás/ projekt	A fenntartható közlekedési infrastruktúra fejlesztése és a környezettudatos közlekedés ösztönzése
Környezeti hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	igen

Előkészítettség állapota	nincs előkészítve
---------------------------------	-------------------

Taxonómia cél	Éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodás
Beavatkozás/ projekt	Elektromos közlekedési módok elterjesztése, a közlekedési elektrifikáció ösztönzésével és az ehhez szükséges infrastruktúra kialakításával
Környezeti hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	igen
Előkészítettség állapota	nincs előkészítve

Taxonómia cél	Éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodás
Beavatkozás/ projekt	Települési szilárd hulladék mennyiségének csökkentése komplex hulladékgazdálkodási program megvalósításával
Környezeti hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	nem
Előkészítettség állapota	nincs előkészítve

Taxonómia cél	Éghajlati hatások mérséklése
Beavatkozás/ projekt	Települési folyékony hulladék mennyiségének csökkentése komplex hulladékgazdálkodási program megvalósításával
Környezeti hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	igen
Előkészítettség állapota	nincs előkészítve

Taxonómia cél	Éghajlati hatások mérséklése
Beavatkozás/ projekt	Naperőműpark létesítése
Környezeti hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	igen
Előkészítettség állapota	nincs előkészítve

Taxonómia cél	a vízi erőforrások fenntartható használata és védelme
Beavatkozás/ projekt	A hőhullámokkal kapcsolatban várható kockázatok és többlethalálózás csökkentése, az egyéni és egészségügyi, szociális intézményi adaptációs kapacitások megerősítése
Környezeti hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	nem
Előkészítettség állapota	közbeszerzés folyamatban

Taxonómia cél	Éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodás
Beavatkozás/ projekt	Az aszálykárokkal kapcsolatos kockázatok csökkentése, a mezőgazdasági, különös tekintettel a szántóföldi és szőlészeti kultúrára, az agrárgazdasági adaptációs kapacitások megerősítése, a jövedelemtermelő képesség fenntartása
Környezeti hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	nem
Előkészítettség állapota	nincs előkészítve

Taxonómia cél	Éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodás
Beavatkozás/ projekt	helyi természeti örökség és a helyi kulturális örökség hosszú távú megőrzése, az együttműködés, partnerség erősítése az örökségvédelemben
Környezeti hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	nem
Előkészítettség állapota	nincs előkészítve

Taxonómia cél	Éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodás
Beavatkozás/ projekt	A villámárvizek okozta sérülékenységek csökkentése, fenntartható vízgazdálkodás kialakítása, amely egyszerre kezeli a többletvizes és vízhiányos időszakokat
Környezeti hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	nem
Előkészítettség állapota	nincs előkészítve

Taxonómia cél	Éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodás
Beavatkozás/ projekt	Fenntartható területhasználat és városüzemeltetés kialakítása a klímaváltozás mérséklése és a várhatóan növekvő szélsőséges időjárási jelenségek kárainak enyhítése érdekében, az önkormányzati, vállalati, lakossági épített környezet és infrastruktúra védelme érdekében.
Környezeti hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	nem
Előkészítettség állapota	nincs előkészítve

Taxonómia cél	Biodiverzitás megőrzése
Beavatkozás/ projekt	A helyi erdők ökológiai állapotának javítása, a város zöldterületek és vízterületek egységes rendszerbe szervezése
Környezeti hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	nem
Előkészítettség állapota	nincs előkészítve

A zöld átállás kidolgozásának szervezeti kérdései és ütemezése

A zöld átállás rendszerszintű feladat, mely az érintett szereplők széleskörű egyeztetésére épül. Annak érdekében, hogy a beavatkozási irányok, egyedi projektek rendszerbe szerveződve járulhassanak hozzá a nettó zéró karbonkibocsátási cél eléréséhez, a klímaalkalmazkodási célok megvalósításához, számos megalapozó, előkészítő tevékenység szükséges:

- Karbonkibocsátási leltár szektoronként
- Zöldkataszter, tetőkataszter
- Megkötési kapacitás felmérés és monitorozás
- Körforgásos gazdaság kapacitás felmérés, hulladékhő hasznosítási lehetőség
- zöld átállást támogató projektcsatorna generálás és működtetés
- az energia tárolás és termelés helyi rendszerének kialakítása
- városi, városrészi energiatervek tervezésének támogatása
- CO₂ mérési módszertan elkészítése és pilotolása a városra
- Intelligens létesítményüzemeltetési rendszer bevezetése (energiafogyasztás, adatelemzés), energiagazdálkodási nyilvántartási rendszer fejlesztése okosmérő rendszerrel
- Információ átadás, szemléletformálás, edukáció a települési zöld átállás támogatása érdekében
- Épületenergetikai kataszter létrehozása, épületek energia auditja
- vállalati beruházási szándékok egyeztetése
- Ipari hulladékhő felmérése és visszatáplálásának ösztönzése

Városi közbeszerzések

Az önkormányzatnak közvetlenül lehetősége van a kibocsátás csökkentésére a beszerzései során, melyek lehetnek építőanyagok, élelmiszeripari szolgáltatások és IKT-berendezések. Fenntartható beszerzések révén az energia- és anyagfogyasztás és a negatív környezeti hatások csökkenthetőek a termék, szolgáltatás, illetve épület teljes életciklusa során. A városnak meg kell határoznia a beszerzéseket, amelyek a kibocsátás szempontjából jelentősek, és kidolgozni a kibocsátási számításokat, az életciklusra vonatkozó modelleket és az éghajlati hatások értékelését.

A zöld átállás menetrend és a városi zöld keretrendszer kidolgozásáért felelős szervezeti rendszer létrehozása:

A legfontosabb döntéseket a klímavédelemben is a Közgyűlés hozza, a Gazdasági és Városfejlesztési Bizottság döntéselőkészítő szerepe mellett. A végrehajtásért a Polgármesteri Hivatal felel, mivel a klímavédelem egy interdiszciplináris terület, ezért ezen belül is több egység, illetve iroda együttes munkájára van szükség. A hivatalon belül a Városfejlesztési és Üzemeltetési Osztály a fő felelős, de

bekapcsolódik a munkába a Szociális Osztály, a Humán Osztály, a Projektmenedzseri Osztály, a Stratégiai Tervezési Osztály, a Zöldfelület-karbantartó Csoport, a Főépítési Iroda és a Pénzügyi Osztály is. A koordináció egy ilyen szakterületen elsődleges fontosságú, ezért az osztályok közötti együttműködés optimalizálására egy ún. klíma menedzser kinevezése szükséges és egy általa koordinált Klíma Platform működtetése szükséges.

Bevonandó érintetti kör:

- Szekszárd Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala, Városfejlesztési és Városüzemeltetési Iroda
- Volánbusz Zrt.
- ALISCA TERRA Kft. Hulladékgyűjtési Társulás
- Szekszárdi Távhőszolgáltató Nonprofit Szolgáltató Kft. f
- NKM Nemzeti Közművek Zrt.
- E.ON Dél-dunántúli Áramszolgáltató Zrt.
- Szekszárdi Víz- és Csatornamű Kft.

A lakossági javaslatok összegyűjtése fontos feladat a klímapolitika végrehajtásához. A zöld átállás munkacsoporthoz kapcsolódóan szükséges biztosítani a lakossági és civil bevonásokat, vélemények becsatornázását, és egyúttal figyelmet fordítani a tudományos és technológiai fejlődésre is. Ezen keresztül inspirálja az embereket és cégeket az ötletek megvalósítására. A szervezet működtetésében az önkormányzat mellett a felsőoktatás és a gazdasági szereplők, valamint a civil szervezetek is részt vesznek.

A cselekvési terv sikeréhez szükséges az aktív és folyamatosan nyomonkövetés. A zöld átállás menetrend egy első lépése Szekszárd energetikai átállásának, így a folyamatos iterálás révén fejlődik, és alakul ki a város végső koncepciója. A város egy munkacsoportot működtet annak érdekében, hogy a környezetvédelmi célok megvalósítását támogassák, irányítsák, és folyamatosan tájékoztassák a városvezetést a kibocsátáscsökkentéssel kapcsolatos munkáról.

A munkacsoport éves áttekintést ad a városfejlesztési program előrehaladásáról, a megvalósított és tervezett intézkedésekről. A folyamat az érintettek bevonására épül, így széleskörű részvétellel zajlik.

A zöld finanszírozási keretrendszer kialakítása érdekében szükséges előkészítő lépések 2022-2024 során:

Felmérések:

A teljes szekszárdi épületállomány felmérése szükséges energiafogyasztási szempontból, melynek részeként meghatározásra kerül, a jelenlegi épületállomány mely részei bontandók és új építéssel kiváltandók, a lakótelepi ingatlanok energiahatékonysági felújításának mekkora része a város előtt álló feladat, az önkormányzati és közsféra tulajdonú ingatlanállományon hol szükséges még energiahatékonysági felújítás, milyen sztenderdek várhatóak el. Kihasztnálatlan és alulhasznosított ingatlanok felmérése, mind önkormányzati, mind egyéb tulajdon vonatkozásában, és hasznosítási koncepció kidolgozása. Új építések meghatározható sztenderdek köre.

Együttműködés az iparral és a szolgáltatószektorral, átfogó felmérés végzése a gazdasági szereplők körében:

- ipari és szolgáltatói ingatlanvagyon energiafogyasztási jellemzői, energiahatékonysági mutatói

- bevont megújuló energia nagysága és módja, további zöld energiafelhasználási célok, saját felhasználású megújuló energia mértéke (napelempark, hulladék hő újrahasznosítás, biogáz erőmű, stb.)
- a gazdasági szereplők által vállalt karbonkibocsátási célok, további környezetvédelmi célok
- körforgásos gazdaság jelenléte a gazdasági szereplő tevékenységében, hulladék újrahasznosítás mértéke

Megújuló energia:

A város teljes energia ellátása biztosítható 2050-ig megújuló forrásból a napenergiára támaszkodva. Ehhez szükséges előkészíteni az energiatermelés, ellátás koncepcióját, és energiaközösségek kialakításának koncepcióját modell projekt megvalósításával.

A város jövőbeni energiaellátási koncepciójának kidolgozása: a napenergia használat jelenlegi mértéke és jövőbeni lehetőségei, ehhez kapcsolódóan városi tetőkataszter elkészítése, és a lakossági, önkormányzati és vállalati megújuló energiatermelés és fogyasztás nyilvántartása. Energiatermelés és tárolás lehetőségeinek felmérése, koncepció kialakítása. Kiegészítő megújuló források helyi alkalmazása, ld. további biogáz és biomassza erőművek telepítése, lakossági és vállalati biogáz erőművek alkalmazása. Lakossági fatüzelés mértékének felmérése, kiváltási lehetőségének vizsgálata

Zöldfelületi rendszer átfogó felmérése: a teljes várost lefedő zöldfelületi koncepció kialakítása a zöldfelület komplex, rekreációs, közösségi, vízmegtartó és kibocsátás megkötő képességének figyelembevételével. Térinformatika alapú zöldfelületi és fakataszter fejlesztése és fenntartása, táji víztárolás rendszerének kialakítása. Hőség zónák azonosítása és kezelési terve. Talajmenedzsment intézkedések azonosítása. Mezőgazdaság klímaadaptációjának lehetőségei.

A fenti felmérésekre alapozva részletes karbonsemlegességi akcióterv kidolgozása: éves adatfrissítéssel karbonkibocsátási leltár alkalmazása, mely részletes ütemtervet dolgoz ki az egyes szektorokra vonatkozó karboncsökkentési célok megvalósítására. A karbonkibocsátási leltár részletezi az adott szektor kibocsátási értékét, melyek a legnagyobb kibocsátási tételek, mely tételek csökkenthetők, mely tételek nem csökkenthetők és ezért kompenzációs intézkedések alkalmazandók:

- A lakó- és középületek üzemeltetéséből származó ÜHG-kibocsátás 30%-kal történő csökkentése
- A helyi közlekedésből, szállításból származó ÜHG-kibocsátás 20%-kal történő csökkentése
- Az ipari és szolgáltató szektor ÜHG kibocsátásának 30%-kal történő csökkentése
- Hulladék eredetű ÜHG kibocsátás csökkentése 10 %-al 2030-ig a 2019-es bázisévhez képest

	2022				2023				2024			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Intézményi együttműködési rendszer kialakítása												
A városi energetikai adottságainak felmérése, kataszterek elkészítése												
Karbonkibocsátás csökkentési akcióterv elkészítése												
A zöld finanszírozási keretrendszer célrendszerének kidolgozása és a projekttervek megalkotása												
Tájékoztató szemléletformáló programok és												

6.5.2 Digitális átállás menetrend

A városi digitális átállás megtervezésének első lépéseként elkészül a stratégia kidolgozásának menetrendje, mely megalapozza a későbbi digitális finanszírozási keretrendszer kialakítását

I. Előkészítés

A digitalizáció jelenlegi állapota

Szekszárdon a digitális közzolgáltatások száma az állam által biztosított önkormányzati elektronikus ügyintézés rendszeren keresztül történik (Hivatali Kapu, e-Papír szolgáltatás). A e-ügyintézés keretében megjelenő szolgáltatások száma folyamatosan bővül, jelenleg HIPA bevallás, gépjárműadó, adóegyenleg lekérdezés, szociális támogatási kérelem benyújtás, születési anyakönyvi kivonat igénylés intézhető elektronikusan. A város tudatosan törekszik a digitális ügyintézési lehetőségek körének kiszélesítésére. A város által üzemeltett közzolgáltatók weboldalaikon keresztül elérhetőek és lehetővé teszik az online ügyintézés, hibabejelentést, ezzel hatékonyabbá téve a városüzemeltetés munkáját. Az e-ügyintézés fejlesztésének következő lépése a további online ügyintézési lehetőségek feltérképezése, implementálása.

A digitális átállás a város tulajdonában lévő optikai hálózat biztosíthatja, amelynek fenntartása stratégiai jelentőségű. Ugyan a meglévő hálózat viszonylag elavult, de fejlesztésével a város üzemeltetése hatékonyabbá válik, a szolgáltatások köre szélesedhet, az önkormányzat a piaci áraktól

eltérően árazhatja be és határozhatja meg a szolgáltatási kört.

Szekszárd MJV Önkormányzata nem működtet okostelefonos városi applikációt. A jelenlegi állapot szerint a Szekszárdi borvidék működtet egyedül okoseszköz alkalmazást.

Digitális kompetenciák

Az FVS készítését megalapozó kérdőíves felmérés alapján elmondható, hogy a lakosság digitális eszközhasználati aránya magas, a tudás mélysége átlagos, ezért digitális kompetenciák fejlesztése egyre inkább egy felzárkóztatási törekvéssé alakul. A fokozatosság, a régi technológiákról való ütemezett, következetes átállás és egyben a digitális esélyegyenlőség biztosításának fontos feltétele.

II. Célok megfogalmazása és rendszerezése

A digitális átállás az FVS kiemelt feladata, amelynek lényege, hogy ahol lehetséges történjen meg a digitális technológiai megoldások alkalmazása a város társadalmi, gazdasági és környezeti kihívásainak kezelése, illetve a helyi lakosság elégedettségének, életminőségének növelése érdekében. A digitális átállás ennek megfelelően a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia a stratégiai célokhoz és a részcélokhoz egyaránt kapcsolódik. Szekszárd hosszú távú célja az okos várossá válás, amely folyamat alapfeltétele a digitális átállás elérése, és a digitális alrendszerek integráltságának megteremtése.

A folyamat végcélja az okos társadalom kialakulása, a technológiai fejlődés vívmányainak lehető leghatékonyabb és legszélesebbkörű kihasználása.

Az okos társadalom alrendszerei a városi/települési szerkezetben:

Az okos közigazgatás a város lakosságának és valamennyi szereplőjének számára nyújtott szolgáltatások optimális kialakítására törekszik. A köztulajdonban lévő javak hatékony és fenntartható gazdálkodása révén a város élhetőségének javítása a cél.

Az okos kommunikáció (IKT-technológiák, mobilitás) a szellemi és anyagi javak leghatékonyabb továbbítási módjainak meghatározása, az egyes távközlési és közlekedési módok közötti rendszerszintű kapcsolatok kialakítására a legújabb technológiákban rejlő lehetőségek kiaknázása révén, előnyben részesítve a minél alacsonyabb energiaigényű és kibocsátási értékű megoldásokat.

Az okos környezet a város természeti és épített környezetének harmonikus integrációja, fenntartható megteremtése.

Az okos gazdaság valamennyi alrendszer közötti hatékony együttműködés az anyagi javak és szükségletek fenntartható megteremtése érdekében, a technológiai fejlődéshez történő folyamatos alkalmazkodással.

Az okos lakosság a várost összetett módon szemlélve érzékeli az alrendszerek kölcsönös együttműködését, képes hatékonyan reagálni a megfelelő csatornákon keresztül az igényeinek megfelelőbb kielégítésére, az alrendszerekben történő változásokat figyelemmel kíséri, és az alrendszerek közötti harmónia megteremtését elsődlegesnek tekinti.

III. A digitális fejlesztések beavatkozási területeinek meghatározása

Prioritások

A stratégiai célok érdekében meghatározott prioritási területek:

- Közigazgatás
- Kommunikáció (távközlési- és közműrendszerek és közlekedés)
- Természeti és épített környezet
- Gazdaság
- Lakosság

Beavatkozások

Városi cél	Lakossági digitális szolgáltatások elterjedése
Beavatkozás/ projekt	Digitális utastájékoztató rendszer létrehozása a helyi tömegközlekedésben
Várható hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	nem
Előkészítettség állapota	nincs előkészítve

Városi cél	Digitális adatvagyon létrehozása
Beavatkozás/ projekt	Épületenergetikai kataszter létrehozása
Várható hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	igen
Előkészítettség állapota	konceptióterv

Városi cél	Közbiztonsági szolgáltatások fejlesztése
Beavatkozás/ projekt	Kamerarendszer fejlesztése AI megoldásokkal
Várható hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	nem releváns
Előkészítettség állapota	konceptióterv

Városi cél	Biztonságos (Smart) közlekedési rendszer kialakítása
Beavatkozás/ projekt	Okos zebrák kialakítása
Környezeti hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	nem
Előkészítettség állapota	konceptióterv

Városi cél	Biztonságos (Smart) közlekedési rendszer kialakítása
Beavatkozás/ projekt	Városkártya rendszer bevezetése
Környezeti hatás	pozitív
Képez-e a projekt megtakarítást/ megtérülő elemet?	nem
Előkészítettség állapota	konceptióterv

A digitális átállás kidolgozásának szervezeti kérdései és ütemezése

A digitális átállás rendszerszintű feladat, mely az érintett szereplők széleskörű egyeztetésére épül. Annak érdekében, hogy a beavatkozási irányok, egyedi projektek rendszerbe szerveződve járulhassanak hozzá az okos várossá válás eléréséhez, az okos társadalom megvalósításához, számos megalapozó, előkészítő tevékenység szükséges:

- Önkormányzati digitális adatvagyon létrehozása
- Önkormányzati partnerségi együttműködések kialakítása a jelenlegi szereplőkkel
- A városi szereplők igényeinek pontos megismerése
- Folyamatos monitoring a szolgáltatások elérhetőségéről
- Digitális felzárkóztató programok, a digitális esélyegyenlőség biztosítása

A zöld átállás menetrend és a városi zöld keretrendszer kidolgozásáért felelős szervezeti rendszer létrehozása:

Városi szinten a helyi szereplők igényeit figyelembe véve a digitalizáció kérdésében Szekszárd Megyei Jogú Város Közgyűlése hozza a döntéseket, a Gazdasági és Városfejlesztési Bizottság, az Oktatás, Sport és Ifjúsági Bizottság, a Kultúra, Civil Szervezetek, Városmarketing Bizottság, a Szociális, Egészségügyi, Környezeti és Fenntarthatósági Bizottság döntéselőkészítő szerepe mellett. A végrehajtásért a Polgármesteri Hivatal felel, mivel a digitális átállás egy interdiszciplináris terület, ezért ezen belül is több egység, illetve iroda együttes munkájára van szükség. A hivatalon belül a Városfejlesztési és Üzemeltetési Igazgatóság a szakmai irányító, a szakmai munka vezetője a Városfejlesztési és Üzemeltetési Osztály, amelynek munkáját segíti a Főépítési Iroda. A koordináció egy ilyen szakterületen elsődleges fontosságú, ezért az irodák közötti együttműködés optimalizálására a Kabinetben egy általa koordinált digitális munkacsoport működtetése szükséges.

Bevonandó érintetti kör:

- Szekszárd Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala, Városfejlesztési és Üzemeltetési Igazgatóság
- Szekszárd Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala, Gazdasági Igazgatóság
- Szekszárdi Vagyonkezelő Kft.
- Szekszárdi Távhőszolgáltató Nonprofit Kft.
- Szekszárdi Víz- és Csatornamű Kft.
- Szekszárdi Közművelődési Szolgáltató Nonprofit Kft.
- Szekszárdi Turisztikai Nonprofit Kft.
- Szekszárdi Ipari Park Kft.
- Alisca Terra Regionális Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.

- Pécsi Tudományegyetem vezetősége
- Volánbusz Zrt.
- MÁV Zrt.
- NKM Nemzeti Köz művek Zrt.
- Magyar Telekom Nyrt.
- Vodafone Magyarország Zrt.
- Telenor Magyarország Kft.
- DIGI Távközlési és Szolgáltató Kft.

A digitális finanszírozási keretrendszer kialakítása érdekében szükséges előkészítő lépések 2022-2024 során:

	2022				2023				2024			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
A lakosság digitális kompetenciáinak átfogó felmérése, szokásainak megismerése												
Helyi digitális szolgáltatók, szereplők felkeresése, önkormányzati együttműködések kialakítása												
A digitális akcióterv célrendszerének kidolgozása és a projekttervének megalkotása												
Tájékoztató, szemléletformáló és felzárkóztató programok												

7 Finanszírozási terv

Az alábbi fejezetben Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatának városfejlesztés finanszírozási stratégiájának feltételrendszerét mutatjuk be, mely az üzleti modell megalapozásául szolgál. A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia céljainak elérése érdekében szükséges egy komplex, programszintű finanszírozási modell kialakítása, mely számba veszi mind az önkormányzat által közvetlenül elérhető támogatási forrásokat, mind az egyéb finanszírozási eszközöket, mind ösztönzi a város fejlesztésében érdekelt többi partnert a saját beruházások, fejlesztések megvalósítására, ezáltal közös erővel hozzájárulva a városi célok megvalósulásához.

Forrástérkép:

Vissza nem térítendő támogatások:

Szekszárd MJV számára a TOP Plusz keretében elérhető forráskeret: 5,138 mrd Ft

További operatív programok keretében elérhető támogatási források: Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz, Infrastruktúra és Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz, Környezetvédelmi és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz, Szerbia- Magyarország Határmenti Operatív Program, Románia-Magyarország Határmenti Operatív Program, Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz forrásai

Közvetlen brüsszeli források bevonása: Horizon Europe forrásai

Innovatív finanszírozási eszközök alkalmazása:

A finanszírozási eszközök bevonhatóságát az Önkormányzat vizsgálja, ezek elvi lehetőségét nyitva tartja, ugyanakkor további elemzések szükségesek annak érdekében, hogy a város mely eszközzel tud hatékonyan élni. Az átfogó előkészítés érdekében számba vesszük ezeket az eszközöket is, bevonásukról szóló döntés a végleges üzleti tervben kerül kidolgozásra 2024. végéig.

Megvizsgálandó eszközök:

- ESCO finanszírozás
- PPP konstrukció
- Hitelkonstrukciók: EIB hitel, hitelfelvétel, zöld hitel, zöldkötvény lehetőségei
- tőkebevonás a projektf finanszírozásba megtérülő projekt tartalom esetében vállalkozói és városi projektek esetében is
- Önkormányzati költségvetés terhére alapok, támogatási konstrukciók kialakítása: pl. beruházás ösztönzési források, ingatlanalap Önkormányzati kivásárlás érdekében, környezetvédelmi alap

A 2021-27-es Európai Unió források keretében elérhető fejlesztési források:

A 2021-27 során Magyarország számára elérhető források közül az alábbiakban felsorolt források pályázatos rendszerben érhetőek el különböző célcsoportok számára: önkormányzatok, mikro- kis- és középvállalkozások, állami intézmények, háttérszervezetek, állami tulajdonú gazdasági társaságok, felsőoktatási intézmények, kamarák számára.

Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz

Vállalkozásfejlesztés:

- A kkv-k növekedés és versenyképesség előmozdítása

Kutatás, fejlesztés, innováció

- A kutatási és innovációs kapacitások megerősítése, valamint előrehaladott technológiák bevezetése
- Készségfejlesztés az intelligens szakosodáshoz, ipari átalakuláshoz és vállalkozáshoz

Fenntartható munkaerőpiac

- A foglalkoztatásba való bejutás javítása minden munkanélküli, különösen pedig a fiatalok és a tartósan munkanélküliek, valamint az inaktív személyek számára, előmozdítva az önfoglalkoztatást és a szociális gazdaságot
- A nők munkaerőpiaci részvételének előmozdítása, a munka és a magánélet megfelelőbb egyensúlya, ideértve a gyermekgondozás igénybevételét, az egészségügyi kockázatokra is figyelmet fordító, egészséges és megfelelően kiigazított munkakörnyezetet, a munkavállalók,

a vállalkozások és a vállalkozók változáshoz való alkalmazkodását, valamint az aktív és egészséges öregedést

Ifjúsági garancia

- A foglalkoztatásba való bejutás javítása minden munkanélküli, különösen pedig a fiatalok és a tartósan munkanélküliek, valamint az inaktív személyek számára, előmozdítva az önfoglalkoztatást és a szociális gazdaságot

Felsőoktatás, szakképzés

- Az oktatási és képzési rendszerek minőségének, eredményességének és munkaerőpiaci relevanciájának fejlesztése, a kulcskompetenciák – többek között a digitális készségek – elsajátításának támogatása céljából
- A minőségi és befogadó oktatásba és képzésbe való egyenlő bejutás és ezek elvégzése, különösen a hátrányos helyzetű csoportok számára, a kisgyermekkorai oktatástól és gondozástól az általános és a szakmai oktatáson és képzésen keresztül a felsőoktatásig, valamint felnőttoktatás és -tanulás, ideértve a tanulási mobilitás előmozdítását mindenki számára
- A minőségi és befogadó oktatásba és képzésbe való egyenlő bejutás és ezek elvégzése, különösen a hátrányos helyzetű csoportok számára, a kisgyermekkorai oktatástól és gondozástól az általános és a szakmai oktatáson és képzésen keresztül a felsőoktatásig, valamint felnőttoktatás és -tanulás, ideértve a tanulási mobilitás előmozdítását mindenki számára

Turizmus, örökségvédelem

- Integrált helyi társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi fejlődés, kulturális örökség és biztonság előmozdítása, többek között vidéki és part menti területeken, közösség vezérelt helyi fejlesztés révén is

Környezetvédelmi és Operatív Program Plusz

Vízgazdálkodás és katasztrófakockázat csökkentés

- Víz és település (VÉT)
- Vízkár, aszálykár, vízvédelem (VAV)

Körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság

- Szennyvíz
- Ivóvízminőség
- Víztakarékoság és az éghajlatváltozás kihívásai
- Zöld-kék infrastruktúra
- Körforgásos hulladékgazdálkodás
- Körforgásos gazdaság fejlesztése

Környezet- és természetvédelem

- Szennyezett ipari és barnamezős területek kármentesítése
- A környezeti elemek védelmét szolgáló intézkedések és korszerű technológiák
- A Natura 2000 területek és a zöldinfrastruktúra megőrzéséhez és kezeléséhez szükséges ökológiai és infrastrukturális feltételek megteremtése
- A biológiai sokféleség és a Natura 2000 hálózat által nyújtott kulturális és rekreációs ökoszisztéma szolgáltatások fenntartható hasznosításához szükséges feltételek megteremtése
- A biológiai sokféleség megőrzését, az ökoszisztéma szolgáltatások fenntartható hasznosítását és a zöldinfrastruktúra fejlesztését megalapozó információs rendszerek fejlesztése

Megújuló energiagazdaság

- Energiahatékonysági intézkedések előmozdítása és szemléletformálás
- Távfűtési és -hűtési rendszerek hatékonyságának javítása
- Megújuló energiák ösztönzése a villamosenergia-termelésben és a fűtés-hűtés terén
- Hidrogéntermelés megújuló alapjainak biztosítása

Közlekedési és Infrastruktúra Operatív Program Plusz

Tiszta üzemű városi-elővárosi közlekedés erősítése

- Vidéki városi villamos szerelvények beszerzése önállóan vagy az infrastruktúra-fejlesztési projekt részeként.
- Alternatív üzemanyag-töltő infrastruktúra (pl. e-töltők) fejlesztése vidéki városokban.
- Kapcsolódó zöld infrastruktúra fejlesztés.
- A közösségi közlekedést előnyben részesítő alkalmazások, adatbázisok fejlesztése és bevezetése – (pl. igényvezérelt közlekedési rendszert támogató alkalmazások, esélyegyenlőséget elősegítő utazási alkalmazások)

TEN-T vasúti és regionális intermodális közlekedés fejlesztése

- Fenntarthatóbb és biztonságosabb közúti mobilitás
- Az országhatárokig történő eljutáshoz, a megyeközpontok, jelentős városok, regionális központok, térségi elérhetőségének javításához vagy tehermentesítéséhez szükséges hiányzó szakaszok gyorsforgalmi vagy főútként történő kiépítése
- A torlódásoktól és a forgalmi igényektől függően a közúthálózat kapacitásának bővítése
- A közúti infrastruktúra környezeti, műszaki fenntarthatóságát és ezáltal a jelenlegi szolgáltatási szintet növelő beavatkozások
- Közlekedésbiztonságot növelő beavatkozások

Digitális Megújulás Operatív Program Plusz

Intelligensebb Magyarország

- A kutatási és innovációs kapacitások fejlesztése és fokozása, valamint a fejlett technológiák elterjedése
- a vállalati KFI kapacitások erősítése
- magasan fejlett digitalizációs megoldások elérhetőségének javítása az állampolgárok, vállalatok és kormányzat számára;
- az infokommunikációs és digitális KFI tevékenyégekhez szükséges kutatási infrastruktúrák fejlesztése, vállalati felhasználásuk erősítése
- digitális kutatás-fejlesztést és/vagy innovációt megvalósító vállalkozások számának növelése

Közvetlen célcsoport: - célzottan a vállalkozások számára elérhető támogatás esetén azon mikro-, kis- és középvállalkozások, amelyek szoftverkiadás, távközlés, információ-technológiai szolgáltatás vagy adatfeldolgozás, web-hosztig, világháló-portál szolgáltatás területén hajtanak végre innovációs beruházást - állami intézmények, háttérszervezetek, állami gazdasági társaságok - felsőoktatási intézmények

A digitalizáció előnyeinek a polgárok, a vállalkozások, a kutatóhelyek és a közjogi hatóságok javára fordítása

- A vállalkozások digitális transzformációja
- A közszolgáltatások digitalizálása

Közvetlen célcsoport: - célzottan a vállalkozások számára elérhető támogatás esetén a mikro- kis- és középvállalkozások - állami intézmények, háttérszervezetek, állami tulajdonú gazdasági társaságok, felsőoktatási intézmények, kamarák - elektronikus ügyintézési biztosító szervek

Az energiahatékonyság előmozdítása és az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése
energiamenedzsment rendszerek fejlesztése

Közvetlen célcsoport: - biomassza tüzelésű erőművek - állami intézmények, háttérszervezetek, állami tulajdonú gazdasági társaságok - önkormányzatok, - felsőoktatási intézmények - mikro-, kis- és középvállalkozások - energiaközösségek - energiakereskedők - aggregátorok (az aktívvá váló fogyasztókat összefogó és piacra lépésüket elősegítő vállalkozások) - EU ETS létesítményeken kívüli KKV-k - villamosenergia-elosztók

A transzeurópai energiahálózaton (TEN-E) kívüli intelligens energiarendszerek, -hálózatok és -tárolás fejlesztése

Közvetlen célcsoport: - a villamos energia elosztórendszer irányításáért és üzemeltetéséért felelős szervezetek - állami és önkormányzati intézmények, háttérszervezetek, állami tulajdonú gazdasági társaságok - az állami intézményeket és/vagy önkormányzati intézményeket, illetve kisfogyasztókat összefogó aggregátorok (az aktívvá váló fogyasztókat összefogó és piacra lépésüket elősegítő vállalkozások) - oktatási intézmények - az időjárásfüggő megújuló energiatermelést ellátó szervezetek (termelői engedélyesek) - energiátároló eszközöket üzemeltető szervezetek - a megújuló termelőket összefogó aggregátorok (az aktívvá váló fogyasztókat összefogó és piacra lépésüket elősegítő vállalkozások) - mikro-, kis- és középvállalkozások

Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a katasztrófakockázatok megelőzése, valamint a reziliencia előmozdítása, figyelembe véve az ökoszisztéma-alapú megközelítéseket

- Korszerű infokommunikációs megoldások alkalmazása és fejlesztése,
- Előrejelző, komplementer és smart vízmennyiségi és vízminőségi monitoring fejlesztése
- Digitális infokommunikációs megoldások fejlesztése, amelyek a korszerű technológiákkal segítik a szennyező anyagok hatékony és pontos azonosítását
- Komplex térinformatikai és környezeti adatbázisok megteremtése korszerű adatfelvételezési és mérési megoldásokkal
- Térinformatikai és környezeti adatbázisokra épülő elemző és előrejelző rendszerek létrehozása, amelyek képesek a klímaváltozás közvetlen és közvetett hatásainak és kockázatainak elemzésére,
- Térinformatikai és környezeti adatbázisokra épülő elemző és modellező rendszerek, amelyek segítik a katasztrófakockázatok azonosítását és értékelését,

Közvetlen célcsoport: - igazgatási szervezetek - állami és önkormányzati intézmények, háttérszervezetek, állami tulajdonú gazdasági társaságok - önkormányzatok - hatóságok, ezen belül különösen: környezetvédelmi hatóságok, vízvédelmi hatóságok és szervek) - katasztrófavédelemben részt vevő állami szervezetek - tudományos és szakmai szervezetek, felsőoktatási intézmények - szakmai érdekképviseleti szervek

A körforgásos és erőforrás-hatékony gazdaságra való átállás előmozdítása

- A háztartási (pl. csomagolási) hulladékok nyomonkövetéséhez, ellenőrzéséhez, az EU számára küldhető adatszolgáltatás összeállításához szükséges támogató hardver- és szoftverkörnyezet kialakítása
- A hulladékkezelés digitalizációja
- Távérzékelési és térinformatikai megoldások megvalósítása, valamint az ehhez szükséges földi és légi megfigyelőközpontok hardver és szoftverkörnyezetének kialakítása, amely elősegíti az egységes, integrált adatgyűjtés megvalósulását

Közvetlen célcsoport: - állami intézmények, háttérszervezetek, állami tulajdonú gazdasági társaságok

A digitális összekapcsoltság fokozása

- Az oktatási és képzési rendszerek színvonalának, befogadókészségének, eredményességének és munkaerőpiaci relevanciájának javítása

Közvetlen célcsoport: - állami intézmények, háttérszervezetek, állami tulajdonú gazdasági társaságok - köznevelési, szakképzési és felsőoktatási intézmények - az oktatási és képzési rendszer működtetésében és fejlesztésében résztvevő intézmények

Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz keretében rendelkezésre álló források:

Demográfia és köznevelés 21. századi technológiai környezetre épülő, versenyképes köznevelés

- Korai nevelés feltételeinek bővítése a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésére és a szülők foglalkoztatási esélyeinek növelésére- Kisgyermekkorai bölcsődei nevelési intézmények kapacitásfejlesztése
- Digitális oktatáshoz való egyenlő hozzáférés feltételeinek biztosítása a tanulók és a pedagógusok számára, célcsoport: köznevelési intézmények
- Digitális oktatási megoldások beépítése a mindennapi nevelés-oktatási gyakorlatba

Magasan képzett, versenyképes munkaerő Közép és Felsőoktatási képzések ágazati modernizációja

- Gyakorlatorientált felsőfokú képzés infrastrukturális- és készségfejlesztése
- A közép és felsőoktatási képzések és a felsőoktatási intézmény alaptevékenységéhez igazodó szolgáltatások intézményi innovációja és a felsőoktatás felnőtteképzési tevékenységének erősítése
- 21. századi szakképző intézményfejlesztési program
- Szakképzési digitális tananyagfejlesztés
- Nemzeti Laboratóriumok létrehozása és komplex fejlesztése

Felzárkózó települések Közösségi megújuló energia termelés és felhasználás

- Folyamatos jelenléten alapuló szociális munka és a közösségek megerősítése
- Első 1000 nap, kora gyermekkorai fejlesztések
- Szociális lakások építése, felújítása, lakhatási körülmények javítása
- Közösségi megújuló energiatermelés és felhasználás

Regionális közlekedési hálózatok fejlesztése

- Beruházás Vasúthálózat szűk keresztmetszet kiváltás TEN-T korridoron
- Beruházás Zéró emissziós buszközlekedés fejlesztése

- Beruházás Kerékpárút fejlesztések Beavatkozási terület
- Közlekedés digitalizációja
- Beruházás Központi forgalomirányítás kiépítése TEN-T vasútvonalakon

Energetika (zöld átállás)

- Lakossági napelemes rendszerek támogatása és fűtési rendszerek elektrifikálása napelemes rendszerekkel kombinálva

Átállás a körforgásos gazdaságra

- Hulladékgazdálkodási infrastruktúra fejlesztése
- Intelligens, innovatív és fenntartható ipar és másodnyersanyag piac erősítése

Egészségügy A XXI. századi egészségügy feltételeinek kialakítása

- Alapellátás fejlesztése a házi orvosok szerepének erősítésére, a lakóhelyközeli szolgáltatások bővítésére és a szakellátás tehermentesítésére
- Az önellátásra korlátozottan képes emberek biztonságát és életvédelmét szolgáló digitalizációs program

A Horizont Európa az EU kutatási és innovációs keretprogramja, a kutatásban rendszerszintű változásokat indukálja. Társadalmi kihívások kezelésére irányuló kutatási és innovációs projekteket támogat, különös tekintettel az EU ipari vezető szerepére, a gazdaságélénkítésre, valamint a zöld és a digitális átmenetre (pl. nagy teljesítményű számítástechnika, mesterséges intelligencia). Támogatott témák: intelligencia, adat- és robotika, akkumulátorok, intelligens városok, rák és ritka betegségek, szén-dioxid-semleges és szén-dioxid-kibocsátásmentes technológiák, valamint körforgásos ipar, kék gazdaság stb.)

Közvetlen célcsoport: kutatóintézetek, egyetemek, ipar, kis- és középvállalkozások.

Tevékenység típusa: hálózatépítés és koordináció, kutatás, innováció, kísérleti tevékenységek, piaci bevezetési tevékenységek, képzési és mobilitási tevékenységek, az eredmények terjesztése és hasznosítása stb.

Pénzügyi eszközök

Zöld kötvény kibocsátás

A Magyar Nemzeti Bank által meghirdetett zöld program keretében ösztönözni kívánja a hazai kötvénypiac fejlődését és a zöld források felhasználását. A vállalatok számára meghirdetett zöld kötvény kibocsátási program mellett önkormányzatok számára is elérhetővé válhatnak a zöld kötvény kibocsátás révén plusz finanszírozási eszközök. Ennek jelenleg még jogszabályi gátját jelenti a 2011. évi CXCV. törvény Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló törvény.

A kiemelt környezetvédelmi témák finanszírozásának egy speciális területe a zöld kötvény. Céljuk a fenntarthatóság szorgalmazása, pozitív környezeti-, klímavédelmi hatással is járó beruházások finanszírozása. Zöld kötvények jellemzően energiahatékonysági-, tiszta közlekedési-, tiszta és fenntartható vízgazdálkodási-, fenntartható mezőgazdasági projektek megvalósítását támogatják.

A zöld kötvény a tőke fenntarthatóbb befektetésekbe terelésének egyik pénzügyi eszköze.

Zöld hitel felvétel, hitel felvétel

A beruházások finanszírozását, különös tekintettel a zöld és digitális átállásra, a város kizárólag támogatási forrásból nem tudja megvalósítani, szükséges pénzügyi eszközöket is igénybe venni, melynek egyik lehetősége a hitelfelvétel. Az önkormányzatok hitelfelvételét a 2011. évi CXCV. törvény Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló törvény korlátok közé szorítja, a hitelfelvételi plafont az önkormányzatok jellemzően kihasználják.

A hitelintézetek a zöld finanszírozási eszközök portfólióját bővítve már megjelentek zöld hiteltermékekkel, melyeknek köre a következő években folyamatosan bővülni fog, ami az önkormányzati, vagy a város területén megvalósítandó beruházások finanszírozásának fontos eszközévé fog válni.

Városi tőkealap

A tőkealap révén tudnak a városok leghatékonyabban a vissza nem térítendő támogatások mellé további forrásbevonást biztosítani. A városi projektportfóliókhoz az előkészítési projekt eredményeként megszülető üzleti terveknek megfelelő forráskombinációt szükséges biztosítani, melyben megjelenhet a tőkebefektetés mellett vissza nem térítendő támogatás és hitel igény is.

A tőkealap, mint pénzügyi termék olyan visszatérítendő típusú támogatás, amely a piacinál kedvezőbb feltételek mellett nyújt forrást projektek részére. A városi tőkealap olyan projekteket finanszíroz, mely az Önkormányzat számára prioritást jelentenek, megtérüléssel bíró projektek, de a megtérülés mértéke nem éri el a piac által elvárt hozamokat, így a piacról történő megfinanszírozásuk nem tud megtörténni, jellemzően 3-7%-os megtérülést biztosítanak. Bizonyos projekt típusok esetében (energetikai fejlesztések, jelentősebb gazdaságfejlesztési beruházások, városfejlesztési célú ingatlanfejlesztések stb.) feltételezhető, hogy valamilyen mértékű vissza nem térítendő forrás is allokálható a projektekhez.

Állami támogatási szabályoknak való megfelelés

Az Alap kizárólag abban az esetben fektethet be, ha a Befektetés a Bizottság 651/2014/EU rendeletének 6. cikkében meghatározott ösztönző hatással bír.

Az általános csoportmentességi rendelet (ÁCsR.) határozza meg azokat a támogatási kategóriákat, amelyek alapján nyújtott támogatások összegegyeztethetőnek minősülnek az állami támogatásokra vonatkozó szabályokkal. A rendeletben közös szabályok kerültek meghatározásra a kizáró feltételek, a támogatástartalom, támogatáshalmazódás szabályai, a bejelentési határértékek, illetve a közzététel, információszolgáltatás tekintetében.

Releváns támogatási jogcímek:

Regionális városfejlesztési támogatás (ÁCsR. 16. cikk)

Regionális beruházási támogatás (ÁCsR. 14. cikk)

Energiahatékonysági intézkedéshez nyújtott beruházási támogatás (ÁCsR. 38. cikk): Kifejezetten vállalkozások energiahatékonysági intézkedéseit szolgáló támogatási kategória.

Megújuló energia termeléséhez nyújtott beruházási támogatás (ÁCsR. 41. cikk): A megújuló energia termeléséhez nyújtott beruházási támogatás kizárólag új berendezéshez nyújtható.

Nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelésre irányuló beruházási támogatás (ÁCsR. 40. cikk): Kizárólag újonnan létrehozott vagy felújított kapacitásokhoz nyújtható.

7.1.1 Aktorok, meghatározó szereplők

Ebben az alfejezetben azok az aktorok kerülnek azonosításra, amelyek a városi projektek finanszírozásába bekapcsolódhatnak. A kormányzati és a társ-önkormányzati szereplők elsősorban a költségvetési, uniós források elosztási mechanizmusában töltenek be olyan szerepkört, amely meghatározza a fejlesztési források bevonását. A helyi gazdasági élet szereplői bizonyos típusú fejlesztéseknél társfinanszírozóként, piaci befektetőként, vagy akár az üzemeltetés során vonhatók be.

Szekszárd MJV Önkormányzata részéről a Polgármesteri Hivatalon belül a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia megvalósítása a Városfejlesztési és Üzemeltetési Osztály, valamint a Stratégiai Tervezési Osztály feladata, az Iroda felelős a Stratégia elkészítéséért, megvalósításának nyomonkövetéséért, a monitoring rendszer felállításáért és működtetéséért, valamint a projektcsatorna kialakításáért és naprakész működtetéséért. Így az egyes projektek finanszírozási mixének kialakítása is az Osztálynál jelentkező feladat, ide futnak be a finanszírozással kapcsolatos lehetőségek és elvárások. A zöld és digitális átállás megtervezése ugyancsak a Városfejlesztési és Üzemeltetési Osztályhoz delegált feladatként jelentkezik.

A Városfejlesztési és Üzemeltetési Osztály folyamatos kapcsolatot tart az egyes operatív programok és RRF Irányító Hatóságokkal, a Nemzeti Kutatásfejlesztési és Innovációs Hivatal munkatársaival a Horizon Europe forrásai tekintetében.

7.1.2 Kitekintés

A Tolna Megyei Integrált Területi Program allokációja értelmében Szekszárd MJV forráskerete a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Pluszban 2021-27-ben prioritásonkénti bontásban:

	1. prioritás	2. prioritás	3. prioritás	4. prioritás
Forráskeret mrd Ft	2,94	0,584	0,444	1,170

7.1.3 Egyéb kööttségek és lehetőségek

A projektek finanszírozását számos további, a fenti kategóriákba esetleg nem besorolható egyéb lehetőség teheti könnyebbé vagy gördíthet akadályt a jövőben tervezett fejlesztések finanszírozása elé.

A beruházások finanszírozásával kapcsolatosan a legnagyobb mozgásteret az Önkormányzat számára a közhatalmi bevételek jelentik, melyek közül a legnagyobb tételt az iparűzési adó teszi ki. Szűkíti a lehetőségeket, hogy az aktuális szabályozás értelmében az iparűzési adónak csak 50 %-a marad Önkormányzati felhasználási hatáskörben.

A projektfinanszírozás mozgásterét befolyásolja, hogy az egyes operatív programok keretében elérhető támogatási források milyen ütemezésben érhetőek el, milyen lehetőségek nyílnak az egyes fejlesztések egymásra építésében, a jelentkező szinergiák kihasználásában.

Megnyílnak olyan támogatási konstrukciók is, melyek önerőt igényelnek, itt a városi saját források, elsősorban iparűzési adó források biztosíthatják a szükséges fedezetet.

A hitelfelvételi és kötvénykibocsátási lehetőségeket jogszabályi kötöttségek is befolyásolják, az önkormányzatok hitelfelvételi lehetőségeit a Stabilitási törvény (Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény) határozza meg. További külső kötöttség, hogy milyen kondíciókkal érhetőek el a banki hitelek, illetve tőkebefektetési konstrukciók, illetve a jövőben milyen zöld termékek jelennek meg a finanszírozási piacokon. Ezeket folyamatosan figyelemmel kíséri az önkormányzat.

7.2 Az üzleti modell bemutatása

7.2.1 Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése dimenzióként összegezve

Az Önkormányzat támogatja a folyamatos projektfejlesztést, és projektjavaslatok gyűjtését, mely a későbbi megalapozott fejlesztések alapjává válik. A város vezetése hangsúlyt fektet a lakossági, civil szervezetek, vállalkozások, intézmények által megfogalmazott fejlesztési igények összehangolására, becsatornázására és lehetőség szerinti megvalósítására. A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia tervezése során az érintett felek által megfogalmazott projektjavaslatokat az alábbiak szerint összegezzük:

1. Táblázat Beavatkozások – Prosperáló város

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
<i>Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége</i>	3 250 000 000 Ft
<i>Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek</i>	<i>A projektek többségének van megtérülést biztosító eleme, az ipari park fejlesztésnek bevétele is lesz a fejlesztés eredményeképpen. A többi esetben vizsgálni szükséges, hogy a bevétel mértéke mekkora, meghaladja-e a beruházási és üzemeltetési költségeket, mi a megtérülési periódus.</i> <i>Az ökoszisztémát erősítő projektek támogatással valósulhatnak meg, de további gazdasági tevékenység tervezése is lehetséges.</i>
<i>Források</i>	<i>Többségében támogatástartalom és egyéb finanszírozási eszköz kombinációjával valósulhatnak meg a projektek, önkormányzati önerő bevonása is szükséges. Fejlesztési hitel, tőkealap konstrukció megvizsgálandó.</i>
<i>Finanszírozás elemek aránya</i>	<i>További üzleti tervezés szükséges az arány megállapításához.</i>
<i>Várható vagy elvárt eredmények</i>	<i>Az iparterület fejlesztése eredményeképpen új munkahelyek létesülnek, növekszik a városi iparűzési adó bevétele, erősödik a vállalkozói ökoszisztéma. A turisztikai fejlesztések eredményeképpen megnő a helyi és térségi lakosság számára a szabadidő minőségi eltöltésének lehetősége.</i>

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
	<i>Javul a város infrastruktúrájának helyzete, a szolgáltatói ingatlanok vonzóbbá válnak, az épületállomány kihasználtsága nő.</i>
<i>Kockázatok</i>	<i>Költségek emelkedése, elhúzódo közbeszerzés, elhúzódo megvalósítás külső forrásbevonás lehetőségei kevésbé ismertek, termékek folyamatosan alakulnak, jogszabályi korlátok állnak a hitelfelvétel előtt, tőkeforrás bevonásával nincs tapasztalat</i>
<i>Érdekeltek</i>	<i>Önkormányzat, gazdasági szereplők, magánbefektetők, tőkealapok, kereskedelmi bankok, kamarák</i>

2. Táblázat Beavatkozások – Megtartó város

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
<i>Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége</i>	<i>2 500 000 000 Ft</i>
<i>Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek</i>	<i>Nincsen bevételtermelő elem, a városi humán közszolgáltatási infrastruktúra megújítása szerepel a projektek között, mely közfeladat ellátást jelent.</i>
<i>Források</i>	<i>vissza nem térítendő támogatás, önkormányzati önerő, további intézményi források</i>
<i>Finanszírozás elemek aránya</i>	<i>100% vissza nem térítendő támogatás, költségnövekmény esetén plusz önkormányzati önerő bevonásával</i>
<i>Várható vagy elvárt eredmények</i>	<i>A humán infrastruktúra fejlesztésénél elsősorban társadalmi hasznok nevesíthetőek, emelkedik a városi szolgáltatások színvonala, az itt élők komfortfokozata, növekszik az életminőség. Csökkennek az üzemeltetési költségek, alacsonyabbak lesznek a fenntartási, karbantartási költségek, nő az önkormányzati tulajdon értéke</i>
<i>Kockázatok</i>	<i>A kivitelezési időszakban akadályoztatottá válhat a szolgáltatások biztosítása. Költségek emelkedése, elhúzódo közbeszerzés, elhúzódo megvalósítás</i>
<i>Érdekeltek</i>	<i>Önkormányzat, oktatási, szociális és egészségügyi szolgáltatásokat nyújtó intézmények, lakosság</i>

3. Táblázat Beavatkozások – Zöldülő város

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
<i>Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége</i>	3 750 000 000 Ft
<i>Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek</i>	<i>A fejlesztések egy részénél jelentkezik megtérülést, és egyes esetekben bevételt termelő projektelemelem, elsősorban a megújuló energia termelésre irányuló beruházások esetében.</i> <i>A zöldfelületi fejlesztéseket érintő projektek esetében költségmegtakarítás tervezhető, bevételt termelő elem kevésbé reális.</i>
<i>Források</i>	<i>Vissza nem térítendő támogatás, önkormányzati önerő, ESCO konstrukció, tőkealap, zöldhitel, hitelkonstrukciók, lakossági magánérő</i>
<i>Finanszírozás elemek aránya</i>	<i>További üzleti tervezés szükséges az arány megállapításához.</i>
<i>Várható vagy elvárt eredmények</i>	<i>A város épületeinek kibocsátási értéke csökken, nő az energiahatékonyság, az energiafogyasztásban kimutatható a csökkenés. A városi zöldfelületek megkötőképessége nő, ezzel párhuzamosan a városi minőségi rekreáció lehetőségei bővülnek, hozzájárulnak az életminőség javulásához.</i>
<i>Kockázatok</i>	<i>A beruházások nem hozzák a kívánt energiamegtakarítást, illetve nem tudják a megtakarítást érvényesíteni a költségstruktúrában. A megtermelt megújuló energia mennyiséget nem sikerül helyben felhasználni szabályozási akadályok miatt.</i>
<i>Érdekeltek</i>	<i>Önkormányzat, gazdasági szereplők, ESCO társaságok, hitelintézetek, tőkealapok, lakosság, áramszolgáltatók, önkormányzati gazdasági társaságok</i>

4. Táblázat Beavatkozások – Digitális város

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
<i>Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége</i>	2 750 000 000 Ft
<i>Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek</i>	<i>A tervezett projektelemelemek megalapozzák a városi digitális szolgáltatásokat, jelenleg nincs bevételtermelő elem, de ezek további vizsgálata szükséges.</i>
<i>Források</i>	<i>vissza nem térítendő támogatás, önkormányzati önerő</i>
<i>Finanszírozás elemek aránya</i>	<i>100% vissza nem térítendő támogatás</i>
<i>Várható vagy elvárt eredmények</i>	<i>Az önkormányzati szolgáltatások minősége és elérhetősége javul, az intézményi és lakossági digitális kompetenciák fejlődnek, egyes városi szolgáltatások ellátása hatékonyabbá válik, ami költségmegtakarítást eredményezhet.</i>
<i>Kockázatok</i>	<i>Elhúzódozó fejlesztések, nem sikerül egységes, integrált rendszert megvalósítani, programozási hibák jelentkezése. Nem sikerül a digitális szolgáltatás használatot a lakossággal elfogadtatni, alacsony szinten maradnak a digitális készségek, a digitális szolgáltatásokat nem sikerül kellőképpen integrálni az önkormányzati szolgáltatásrendszerbe.</i>

Megvizsgálható szempontok	A szempont részletezése
Érdekeltek	Önkormányzat, vállalkozások, lakosság, civil szervezetek

5. Táblázat Beavatkozások – Kiszolgáló város

Megvizsgálható szempontok	A szempont részletezése
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	3 000 000 000 Ft
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	Jelenleg nem tervezett bevételt termelő elem, költségmegtakarítás azonban jelentkezik. Ennek további vizsgálata szükséges.
Források	vissza nem térítendő támogatás, önkormányzati önerő
Finanszírozás elemek aránya	100% vissza nem térítendő támogatás
Várható vagy elvárt eredmények	Városi elérhetőség javul, városi közlekedés klímaadaptációja megvalósul, a kerékpárutak hosszának növekedése hozzájárul az egészséges életmódhoz, fejlődik a városi infrastruktúra, nő a lakossági és vállalkozói elégedettség
Kockázatok	Párhuzamosan megvalósuló beruházások a kivitelezés ideje alatt kellemetlenséget okoznak a helyi lakosságnak, költségnövekmény várható, elhúzódnak a közbeszerzések, önkormányzati plusz erőforrás bevonása válhat szükségessé
Érdekeltek	Önkormányzat, vállalkozások, lakosság

2. táblázat Összesítő pénzügyi tábla

Megvizsgálható szempontok	Tervezett beruházási költség (eFt)
Prosperáló dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	3 250 000
Zöldülő dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	2 500 000
Digitális dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	3 750 000
Megtartó dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	2 750 000
Kiszolgáló dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	3 000 000
FVS összesített tervezett beruházási költsége	15 200 000

A projektek előzetes vizsgálatához üzleti tervezésre van szükség. Amennyiben a releváns bevonható forrás valamilyen piaci forrás, úgy ennek előkészítése további vizsgálat tárgya. Ezen belül, ha a forrásbevonás a Gst.⁴¹ alapján adósságot keletkeztető ügyletet eredményezhet, pénzügyi szakértő előzetes felkérése mindenképp indokolt (hitel, kötvény, zöld kötvény, ESCO, városfejlesztési alap, vállalkozásfejlesztési alap stb.)

⁴¹ Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény.

7.2.2 A finanszírozási terv összefoglalója

Prosperáló város beruházásai:

Szekszárdon telephellyel rendelkező gazdasági szereplők támogatása (pályázati felhívás keretében)

Csillagvizsgáló felújítása, környezetének rendbetétele

4 csillagos hotel kialakítása

Agrár és Kereskedelmi Logisztikai Központ létrehozása

Startup Inkubátor Központ kialakítása

A helyi alapanyag-termelési igényekhez igazított térségi logisztikai bázisok kialakítása

Megtartó város beruházásai:

Szociális bérlakások, bérlakások, társasház építése, korszerűsítése

Egészségház megvalósítása

Egészségügyi alapellátás színvonalának emelése-csoportpraxisok kialakítása

Idősek otthonának építése/kialakítása

Szekszárdi Extrém- és Szabadidő Park kialakítása

Új szülészeti tömb építése

Zöldülő város beruházásai:

Rekreációs területek kialakítása

Víziközmű rendszerek rekonstrukciója

A zöldfelületi rendszer és kezelési módszereinek komplex, klímaadaptív fejlesztése

Elektromos busz beszerzése, és a hozzá kapcsolódó elektromos töltő infrastruktúra kiépítése

Szekszárd városban meglévő szeméttelep rekultivációja, naperőmű létrehozása

Szekszárd város települési szennyvizének környezetbarát komplex újrahasznosítása energetikai fejlesztéssel kiegészítve

Víztározó medencék építése

Szekszárd déli fűtőmű rehabilitációja, megújuló energia park létrehozása

Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése

Szekszárd város vízvezetési rendszerének fejlesztése, bővítése – Élővizek utánpótlásának biztosítása
– Aktív turisztikai övezetek kialakítása

Jelenleg ivóvízzel el nem látott területek vízellátásba kapcsolása

Digitális város beruházásai:

Adatvagyon hasznosító portál létrehozása: Adatvagyon felmérés és konszolidáció (adatkörök, adatgazdák, adatkezelők, gyűjtési módszerek, formátumok, protokollok összeírása, metaadat rendezés), Adathasznosítás (feldolgozás, adatbázis fejlesztés és portál létrehozás)

Lakossági digitális szolgáltatások fejlesztése - Városkártya bevezetése

Épületenergetikai kataszter létrehozása: A városi épületek felmérése, távérzékelési módszerekkel is és az épületekről adatbázis készítése energetikai adottságaikról, open data portál létrehozása

Kamerarendszer fejlesztése AI megoldásokkal: közterületi kamerarendszer háttérrendszerének informatikai fejlesztése

Okos zebrák kialakítása

Kiszolgáló város beruházásai:

Csörge-tó és környékének újraélesztése

Város alatt húzódó pincerendszer feltérképezése, kárelhárítás

Városképi fejlesztések

Játszóterek fejlesztése

Szekszárdi Sportközpont fejlesztése

Kálvária Kilátó felújítása

Közlekedés-fejlesztés Szekszárdon , Belterületi útfejlesztések

Szekszárd város északi és déli városrészt összekötő komplex elkerülő út megvalósítása

Szekszárdi szőlők közötti beton vápás utak kialakítása, szurdikok beszakadásának megszüntetése és támfallal történő megerősítése

Szekszárd – Szálka – Villány - Pécs (bor) kerékpárút

7.3 Fenntartható üzemeltetés

<i>Prosperáló város</i>		
Beavatkozás	Üzemeltető	Üzemeltetési költség típusa
Csillagvizsgáló felújítása, környezetének rendbetétele	Szekszárd MJV Ökormányzata	Ingatlan üzemeltetés költségei
4 csillagos hotel kialakítása	magánberuházó	Ingatlan üzemeltetés költségei
Agrár és Kereskedelmi Logisztikai Központ létrehozása	önkormányzati cég vagy magánüzemeltető	Ingatlan üzemeltetés költségei

Startup Inkubátor Központ kialakítása	önkormányzati cég vagy magánüzemeltető	Ingatlan üzemeltetés költségei
A helyi alapanyag-termelési igényekhez igazított térségi logisztikai bázisok kialakítása	önkormányzati cég vagy magánüzemeltető	Ingatlan üzemeltetés költségei

Megtartó város		
Beavatkozás	Üzemeltető	Üzemeltetési költség típusa
Szociális bérlakások, bérlakások, társasház építése, korszerűsítése	Szekszárdi Vagyonkezelő Kft.	Ingatlan üzemeltetés költségei
Egészségház megvalósítása	Szekszárdi Vagyonkezelő Kft.	Ingatlan üzemeltetés költségei, bérköltség
Egészségügyi alapellátás színvonalának emelése-csoportpraxisok kialakítása	Szekszárdi Vagyonkezelő Kft.	Ingatlan üzemeltetés költségei, bérköltség
Idősek otthonának építése/kialakítása	Szekszárdi Vagyonkezelő Kft.	Ingatlan üzemeltetés költségei, bérköltség
Szekszárdi Extrém- és Szabadidő Park kialakítása	Szekszárd MJV Ökormányzata	karbantartási költség
Új szülészeti tömb építése	Tolna Megyei Balassa János Kórház	Ingatlan üzemeltetés költségei, bérköltség

Zöldülő város		
Beavatkozás	Üzemeltető	Üzemeltetési költség típusa
Rekreációs területek kialakítása	Szekszárd MJV Ökormányzata	karbantartási költség
Víziközmű rendszerek rekonstrukciója	Szekszárdi Víz- és Csatornamű Kft.	fenntartási és karbantartási költségek
A zöldfelületi rendszer és kezelési módszereinek komplex, klímaadaptív fejlesztése	Szekszárd MJV Ökormányzata	fenntartási és karbantartási költségek
Elektromos busz beszerzése, és a hozzá kapcsolódó elektromos töltő infrastruktúra kiépítése	Volánbusz Zrt	fenntartási és karbantartási költségek
Szekszárd városban meglévő szeméttelep rekultivációja, naperómű létrehozása	Szekszárd MJV Ökormányzata	fenntartási és karbantartási költségek
Szekszárd város települési szennyvizének környezetbarát komplex újrahasznosítása energetikai fejlesztéssel kiegészítve	Szekszárdi Víz- és Csatornamű Kft.	fenntartási és karbantartási költségek

Víztározó medencék építése	Szekszárdi Víz- és Csatornamű Kft.	fenntartási és karbantartási költségek
Szekszárd déli fűtőmű rehabilitációja, megújuló energia park létrehozása	Szekszárdi Távhőszolgáltató Nonprofit Kft.	fenntartási és karbantartási költségek
Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Szekszárd MJV Ökormányzata	fenntartási és karbantartási költségek
Szekszárd város vízvezetési rendszerének fejlesztése, bővítése – Élővizek utánpótlásának biztosítása – Aktív turisztikai övezetek kialakítása	Szekszárdi Víz- és Csatornamű Kft.	fenntartási és karbantartási költségek
Jelenleg ivóvízzel el nem látott területek vízellátásba kapcsolása	Szekszárdi Víz- és Csatornamű Kft.	fenntartási és karbantartási költségek

<i>Digitális város</i>		
Beavatkozás	Üzemeltető	Üzemeltetési költség típusa
Adatvagyon hasznosító portál létrehozása: Adatvagyon felmérés és konszolidáció (adatkörök, adatgazdák, adatkezelők, gyűjtési módszerek, formátumok, protokollok összeírása, metaadat rendezés), Adathasznosítás (feldolgozás, adatbázis fejlesztés és portál létrehozás)	Szekszárd MJV Ökormányzata	Support éves díja Tárhely költsége Humán erőforrás költségek
Lakossági digitális szolgáltatások fejlesztése - Városkártya bevezetése	Szekszárd MJV Ökormányzata	Support éves díja Tárhely költsége
Épületenergetikai kataszter létrehozása: A városi épületek felmérése, távérzékelési módszerekkel is és az épületekről adatbázis készítése energetikai adottságaikról, open data portál létrehozása	Szekszárd MJV Ökormányzata	Support éves díja Tárhely költsége
Kamerarendszer fejlesztése AI megoldásokkal: közterületi kamerarendszer háttérrendszerének informatikai fejlesztése	Szekszárd MJV Ökormányzata	Support éves díja Tárhely költsége
Okos zebrák kialakítása	Szekszárd MJV Ökormányzata	Support éves díja Tárhely költsége

<i>Kiszolgáló város</i>		
Beavatkozás	Üzemeltető	Üzemeltetési költség típusa

Csörge-tó és környékének újraélesztése	Szekszárd MJV Ökormányzata	karbantartási költségek
Város alatt húzódó pincerendszer feltérképezése, kárelhárítás	Szekszárd MJV Ökormányzata	
Városképi fejlesztések	Szekszárd MJV Ökormányzata	
Játszóterek fejlesztése	Szekszárd MJV Ökormányzata	karbantartási költségek
Szekszárdi Sportközpont fejlesztése	Szekszárd MJV Ökormányzata	fenntartási és karbantartási költségek, bérköltség
Kálvária Kilátó felújítása	Szekszárd MJV Ökormányzata	karbantartási költségek
Közlekedés-fejlesztés Szekszárdon , Belterületi útfejlesztések	Szekszárd MJV Ökormányzata	karbantartási költségek
Szekszárd város északi és déli városrészt összekötő komplex elkerülő út megvalósítása	Szekszárd MJV Ökormányzata	karbantartási költségek
Szekszárdi szőlők közötti beton vápás utak kialakítása, szurdikok beszakadásának megszüntetése és támfallal történő megerősítése	Szekszárd MJV Ökormányzata	karbantartási költségek
Szekszárd – Szálka – Villány - Pécs (bor) kerékpárút	Szekszárd MJV Ökormányzata	karbantartási költségek

7.4 Projektcsatorna fejlesztés intézményesítése

Ebben a fejezetben a projektgyűjtéssel és projektfejlesztéssel kapcsolatos feladatok intézményi modelljét szükséges bemutatni.

7.4.1 Ellátandó funkciók

Projektgyűjtés

- lakossági fórumok tartása,
- on-line kérdőíves felmérések
- egyeztetés vállalkozókkal,
- egyeztetés civil szervezetekkel,
- egyeztetés hatóságokkal
- egyeztetés döntéshozókkal
- projektek társadalmasítása

Finanszírozási források felkutatása

- pályázati támogatási lehetőségek figyelemmel kísérése,
- vállalkozói vagy lakossági forrásbevonás önkormányzati kiegészítéssel,
- potenciális befektetők felkutatása,
- önkormányzati saját forrás hozzárendelése
- hitellehetőségek és tőkebefektetések felkutatása

Projektek előkészítési feladatai

- engedélyes és kiviteli tervek elkészítése, engedélyek beszerzése,
- ingatlan tulajdonviszonyainak rendezése,
- megvalósíthatósági tanulmányok, megalapozó dokumentumok elkészítése,
- pályázatok elkészítése,
- közbeszerzési, beszerzési eljárások lefolytatása

7.4.2 Kulcsszereplők nevesítése

Projektgenerálásban résztvevő nem önkormányzati szereplők:

- Lakossági fórumok
- Intézményi javaslatok
- Vállalkozói javaslatok

Projektgenerálásért felelős szerv: Városfejlesztési és Üzemeltetési Osztály

- szelektálásra javaslat
- döntéselőkészítés, előterjesztések
- külső szakértőkkel együttműködés
- projektlista összeállítása
- finanszírozási lehetőségek felkutatása, tárgyalás, javaslat finanszírozási mixre
- projektek társadalmasítása

Szekszárd MJV Önkormányzatának Képviselő-Testülete

- projektlista jóváhagyása, prioritások megállapítása
- önkormányzati kötelezettségvállalás engedélyezése
- önkormányzati önerő rendelkezésre bocsátása

Szekszárd MJV Önkormányzatának polgármestere

- finanszírozási források tárgyalása
- szerződések aláírása
- projektársaság alapítása

7.4.3 Intézményi modell bemutatása

Az intézményi keret leírása, folyamat bemutatása, mely legalább a 6. ábrán összefoglalt lépésekre kitér.

Projektgyűjtés, szelektálás: Városfejlesztési és Üzemeltetési Osztály: projektötletek felkutatása, gyűjtése, szelektálása

Projekt műszaki előkészítése: Városfejlesztési és Üzemeltetési Osztály tervező irodák bevonásával, tervező kiválasztásához műszaki dokumentáció összeállítása

Projekt finanszírozási modellje: Városfejlesztési és Üzemeltetési Osztály külső tanácsadói támogatással: optimális finanszírozási konstrukció kidolgozása

Projekt lebonyolítása: Városfejlesztési és Üzemeltetési Osztály külső tanácsadói támogatással: projektmenedzsment feladatok ellátása

Üzleti modell elkészítésének ütemezése:

	2022				2023				2024			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Intézményi együttműködési rendszer kialakítása												
Üzleti modell kialakítása												
Projektcsatorna rendszerének kialakítása												
Forrásmix projektcsatornához rendelése												
Finanszírozási terv elkészítése												

8 Mellékletek

8.1 Antiszegregációs Terv

Az Antiszegregációs Terv a feltárt horizontális (társadalmi, gazdasági, környezeti) és térbeli jelenségeinek (szegregátumok, szegregációval veszélyeztetett területek) mérséklését, illetve felszámolását hivatott megvalósítani

8.1.1 Helyzetelemzés és értékelés

Szekszárd MJV a 2014-ben elkészült és 2018-ban felülvizsgált Integrált Településfejlesztési Stratégia 4. fejezetében határozta meg Antiszegregációs Tervét.

A szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása a 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet 10. mellékletében meghatározott egységes módszertan alapján történt. Ennek értelmében azokat az egybefüggő területeket tekintették szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aktív korúakon (15-59 év) belüli aránya alapján számított szegregációs index elérte vagy meghaladta az adott településtípusra vonatkozó határértéket (35%). További fontos kritérium, hogy szegregátumnak csak az a terület nevezhető, ahol az érintett lakosság száma legalább 50 fő.

Szekszárdon, a KSH 2011-es népszámlálási adatai az alábbi szegregátumokat mutatta ki:

- 1. szegregátum: Rákóczi utca - Rózsamáj utca északi oldala - Patak utca északi oldala - Pollack Mihály utca – Nyár utca – Patak utca
- 2. szegregátum: Prantner János utca - Csébi Fiúk utca - Halasi Andor utca – Tartsay Vilmos utca - Alkony utca déli oldala – Kövendi Sándor utca - Kisfaludy utca - Bencze Ferenc utca
- 3. szegregátum: Sárköz utca - Kerámia utca - Csatár utca - Névtelen utca
- 4. Ózsákpuszta (Külterület)

8.1.1.1 A szegregáció társadalmi jelenségeinek horizontális elemzése – a változások értékelése

Szekszárdon az elmúlt Európai Unió tervezési időszakban számos beavatkozás történt a szegregációs jelenségek mérséklése érdekében.

8.1.1.2 A szegregáció területi vonatkozásai (szegregátumok) – a változások értékelése

Az Önkormányzat céljai között szerepel a szegregált lakosság felzárkóztatása, marginalizálódási folyamatuk megállítása.

A város számára legnagyobb probléma a lakhatási probléma megoldása, amely önerőből nem megoldható, legalább 200 db szociális bérlakásra lenne szükség. A lakásprogram megindításától függetlenül szükséges a szociális munkások jelenléte, mert a családok életmódja nehezen tesz lehetővé a beköltözést.

A szegregált és veszélyeztetett, leromlott területeken élők a lakáskörülményeiket, munkaerő-piaci esélyeiket és így alapvető megélhetésüket tekintve napjainkban is kedvezőtlen helyzetben vannak.

8.1.2 Antiszegregációs terv

8.1.2.1 Az antiszegregációs fejlesztési célok és beavatkozási javaslatok

A 2021-2027-es időszakra vonatkozó Antiszegregációs terv céljai és a tervezett beavatkozások esetében Szekszárd MJV a fentebb jelzett területi folyamatoknak és megvalósult fejlesztéseknek köszönhetően speciális területi, szegregátumra vonatkozó és horizontális célokat is meghatározott az alábbi táblázatban foglaltak szerint.

Horizontális antiszegregációs célok és beavatkozások

Célok	A célok elérése érdekében tervezett beavatkozások 2021-2027	Költség és annak tervezett forrása
1. Az integrált oktatás kiterjesztése, deszegregáció a közoktatásban, a romák képzettségi szintjének emelése	<ul style="list-style-type: none"> Közoktatási szolgáltatásokhoz egyenlő hozzáférés biztosítása 	450.000.000
2. Az alacsony státuszú népesség munkaerő-piaci integrációjának elősegítése, illetve foglalkoztatottsági szintjük emelése	<ul style="list-style-type: none"> Támogatott munkahelyek létrehozása az alacsony státuszú népesség részére, többek között a közhasznú, a közcélú, valamint a közmunkaprogram kiszélesítése által. A roma származású fiatalok szakképesítésének, felsőfokú diplomaszerezésének, valamint munkához jutásának kiemelt támogatása. 	200.000.000
3. A lakhatási körülmények javítása,	<ul style="list-style-type: none"> Szociális bérlakásépítés megvalósítása 	1.000.000.000
4. A szociális ellátórendszer fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> A COVID-19 járvány tapasztalataiból kiindulva a civil szervezetek és az önkormányzat közötti együttműködések megerősítése 	150.000.000
5. Az alacsony státuszú népességgel szembeni diszkrimináció csökkentése	<ul style="list-style-type: none"> HEP felülvizsgálata 	100.000.000

8.1.2.2 A szociális városrehabilitáció akcióterületének meghatározása és a választás indoklása (amennyiben releváns)

8.1.2.3 A két antiszegregációs beavatkozási dimenzió kapcsolata

Szegregátum ➔	1. szegregátum (Halasi Andor u. - Tartsay Vilmos u. - Barát János u. - Kövendi Sándor u. - Kisfaludy u.)	2. szegregátum (Halasi Andor utca - Tartsay Vilmos utca - Alkony utca déli oldala - Kövendi Sándor utca - Kisfaludy utca)	3. szegregátum (Sárköz utca - Kerámia utca - Csatár utca - Névtelen utca)	Ózsápuszta (Külterület)
Átfogó beavatkozás ⬇️				
Az integrált oktatás kiterjesztése, deszegregáció a közoktatásban, a romák képzettségi szintjének emelése	X	X	X	X
Az alacsony státuszú népesség munkaerőpiaci integrációjának elősegítése, illetve	X	X	X	X
foglalkoztatottsági szintjük emelése	X	X	X	X
A lakhatási körülmények javítása,	X	X	X	X
A szociális ellátórendszer fejlesztése	X	X	X	X
Az alacsony státuszú népességgel szembeni diszkrimináció csökkentése	X	X	X	X

8.1.2.4 A beavatkozások ütemezése

Tervezett akciók és beavatkozások	2021 2.	2022 1.	2022 2.	2023 1.	2023 2.	2024 1.	2024 2.	2025 1.	2025 2.	2026 1.	2026 2.	2027 1.	2027 2.
horizontális													
Az integrált oktatás kiterjesztése, deszegregáció a közoktatásban, a romák képzettségi szintjének emelése													
Az alacsony státuszú népesség munkaerő-													

Tervezett akciók és beavatkozások	2021 2.	2022 1.	2022 2.	2023 1.	2023 2.	2024 1.	2024 2.	2025 1.	2025 2.	2026 1.	2026 2.	2027 1.	2027 2.
piaci integrációjának elősegítése, illetve foglalkoztatottsági szintjük emelése													
A lakhatási körülmények javítása,													
A szociális ellátórendszer fejlesztése													
Az alacsony státuszú népességgel szembeni diszkrimináció csökkentése													

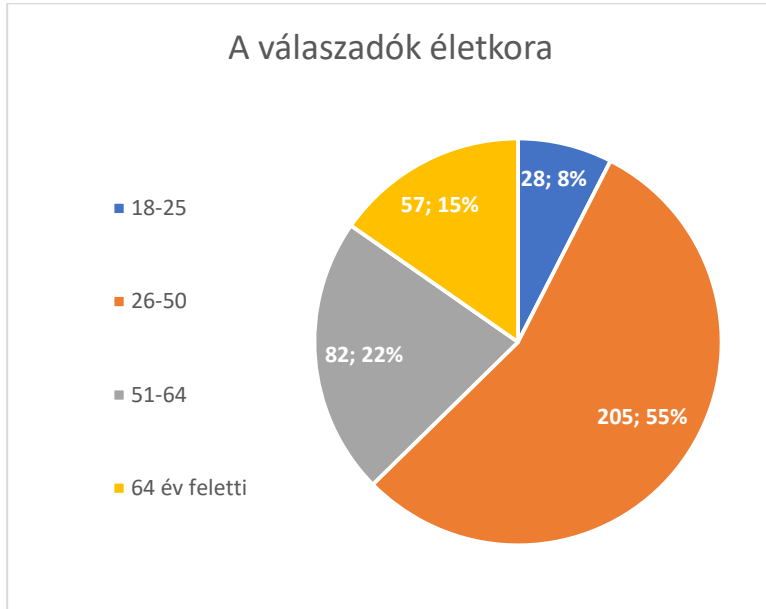
8.1.2.5 Az antiszegregációs terv pénzügyi terve

A táblázat sorokkal rugalmasan bővíthető.

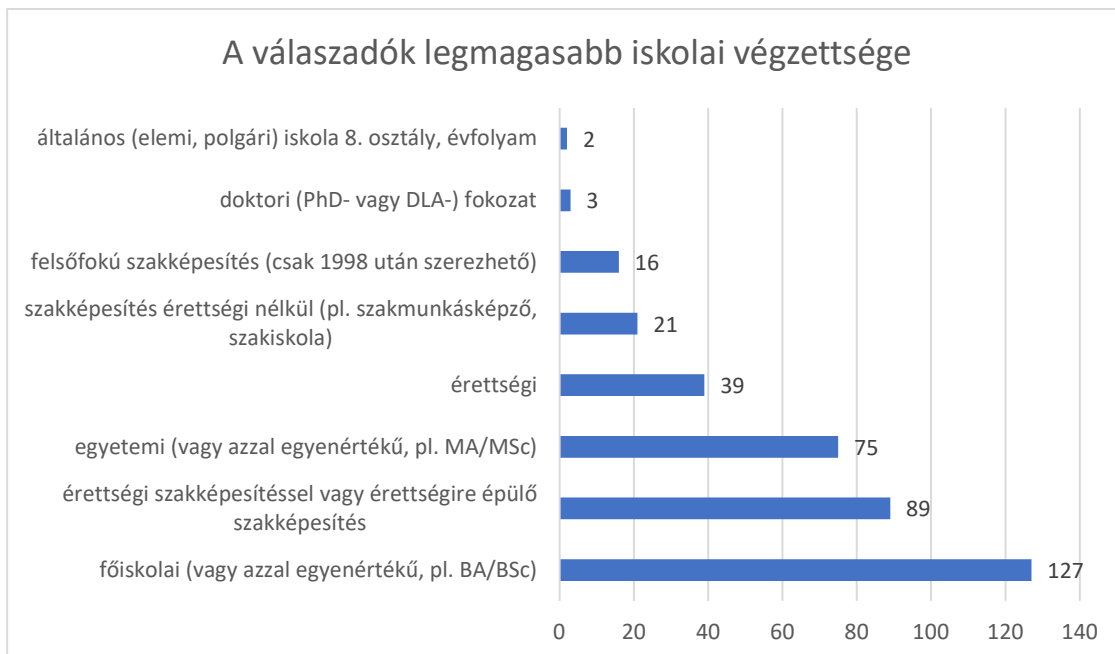
Tervezett akciók és beavatkozások	becsült költség	tervezett forrás	
horizontális			
Az integrált oktatás kiterjesztése, deszegregáció a közoktatásban, a romák képzettségi szintjének emelése	450.000.000	TOP Plusz / EFOP Plusz	
Az alacsony státuszú népesség munkaerő-piaci integrációjának elősegítése, illetve foglalkoztatottsági szintjük emelése	200.000.000	TOP Plusz / EFOP Plusz	
A lakhatási körülmények javítása,	1.000.000.000	TOP Plusz / EFOP Plusz	
A szociális ellátórendszer fejlesztése	150.000.000	TOP Plusz / EFOP Plusz	
Az alacsony státuszú népességgel szembeni diszkrimináció csökkentése	100.000.000	TOP Plusz / EFOP Plusz	
Összesített költség:	1.900.000.000		

8.2 Elvégzett kérdőíves felmérések dokumentálása (a használt kérdőív szerepeltetése és a felmérés folyamatának rövid szöveges elemzése)

8.2.1 Lakossági felmérés

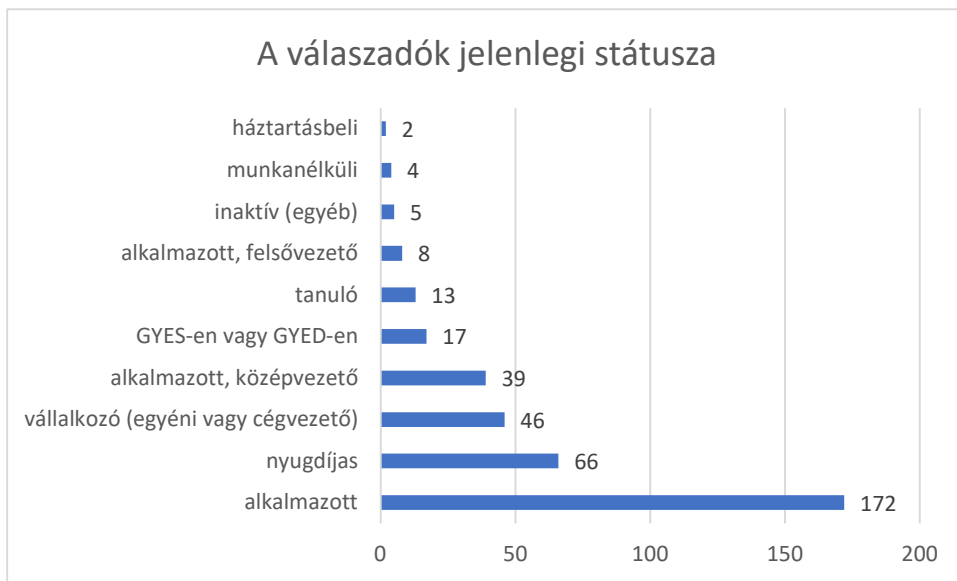

A kérdőívet összesen 372 személy töltötte ki. A válaszadók többségében nők voltak (210 fő, ~56%) A válaszadók több, mint fele a 26-50-es korosztályból került ki. A legfiatalabb 18-25-ös korosztályból 28-an, a 64 év felettek közül 57-en töltötték ki a kérdőívet.

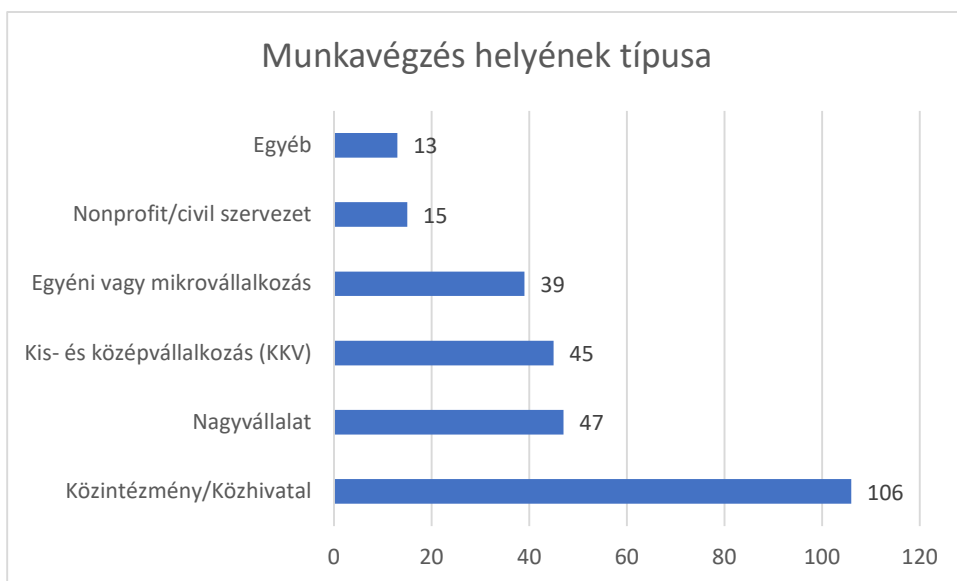

A válaszadók több, mint harmada (34%) főiskolai végzettséggel rendelkezett, 89 fő (24%) érettségivel, vagy arra épülő szakképesítéssel, 75 fő (20%) pedig egyetemi végzettséggel rendelkezett. A 8 osztályos általános iskolát végzetek és a doktori fokozattal rendelkezők száma elenyésző volt.

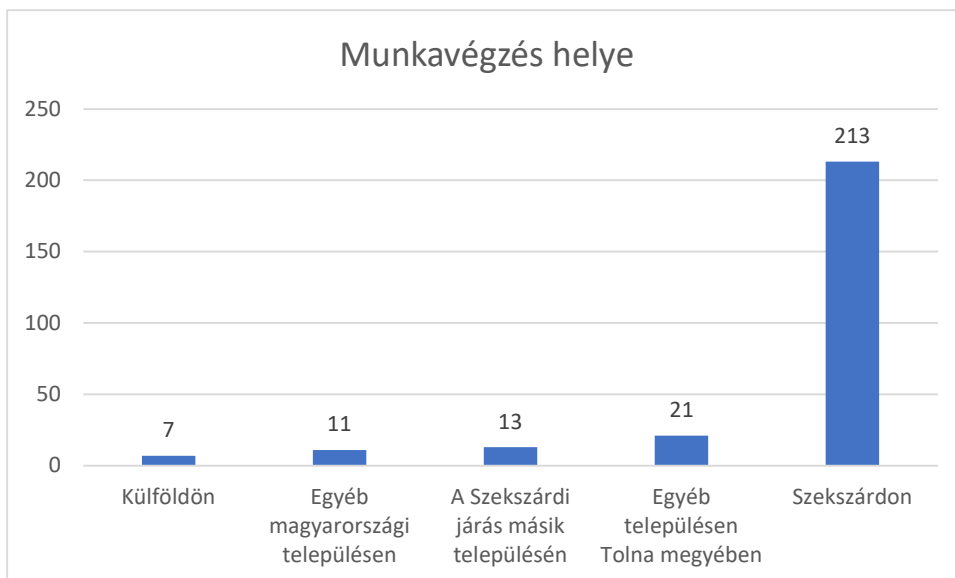

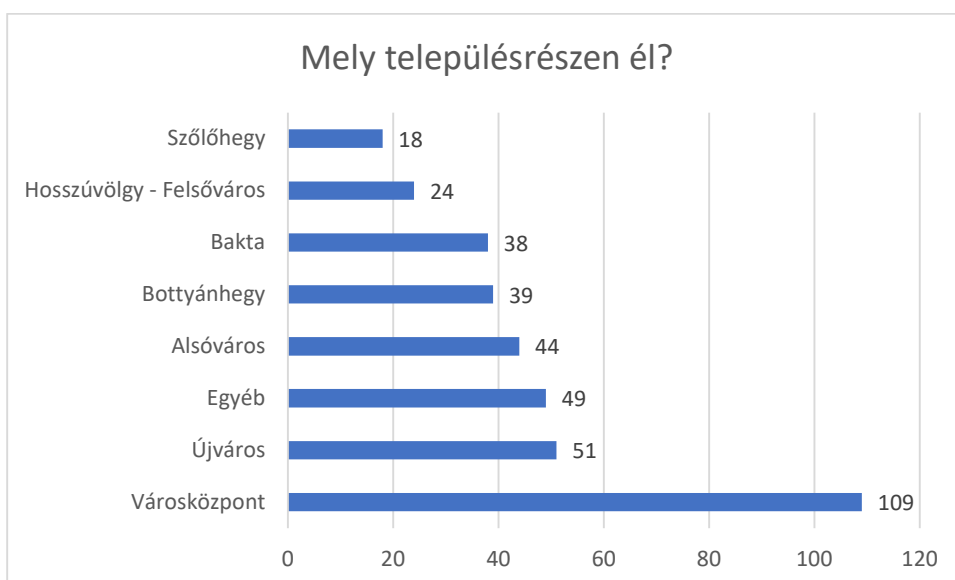
A válaszadók közel fele (46%) alkalmazotti státuszban volt, 66 fő nyugdíjas (18%) és 46 vállalkozó (12%) vett részt a felmérésben. A kérdőívet kitöltők között kis arányban voltak jelen a háztartásbeliek, a munkanélküliek és inaktívak, a felsővezetők és a tanulók.

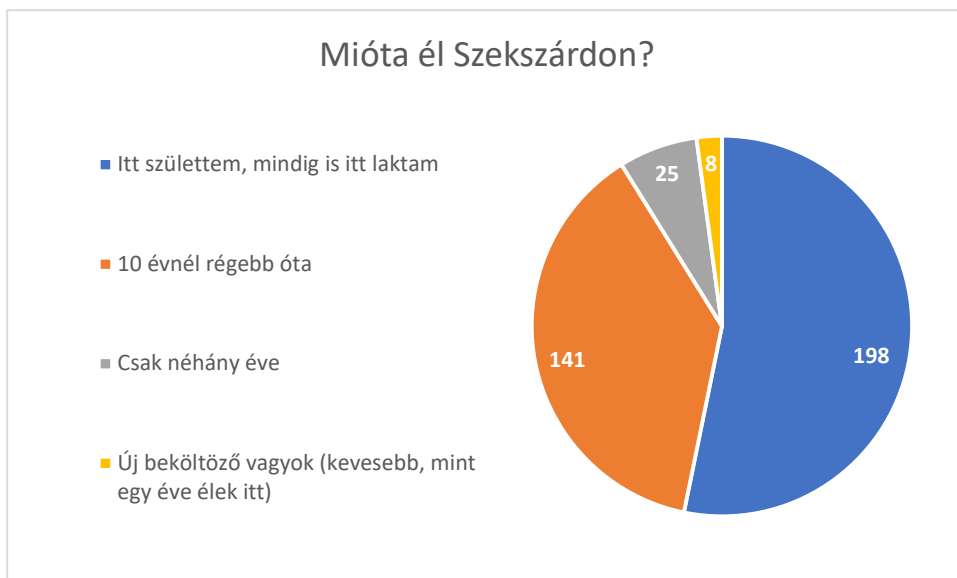
A kérdőívet jelentős részben a közintézmények, közhivatalok dolgozói töltötték ki (40%), 47-en nagyvállalatok (18%), 45-en kis- és középvállalkozások dolgozói (17%).

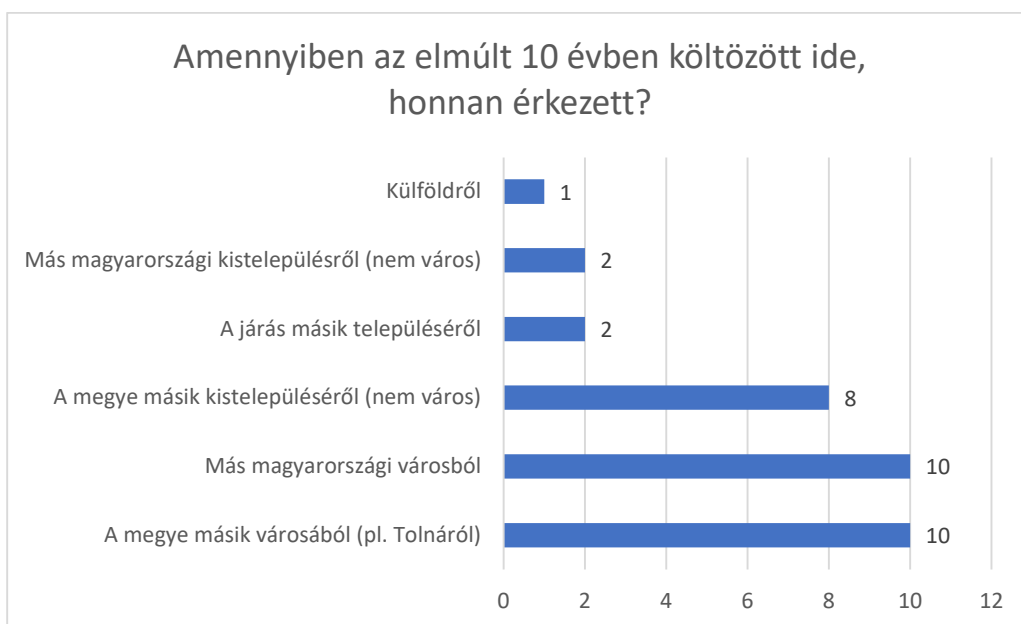
A kitöltők 80%-a Szekszárdon végzi a munkáját, a Szekszárdi járáson kívül eső Tolna megyei településeken 21 kitöltő, a járást egyéb településein 13, míg a megyén kívüli magyar településeken 11 fő dolgozott. A kérdőívet 7 olyan személy is kitöltötte, akinek a munkahelye külföldön található.

109 kitöltő (29%) a Városközpontban él, 51 fő (14%) Újváros, 44 fő (13%) Alsóváros városrészen lakik. A legkevesebb kitöltő Bakta, Hosszúvölgy – Felsőváros és Szőlőhegy városrészekből volt.

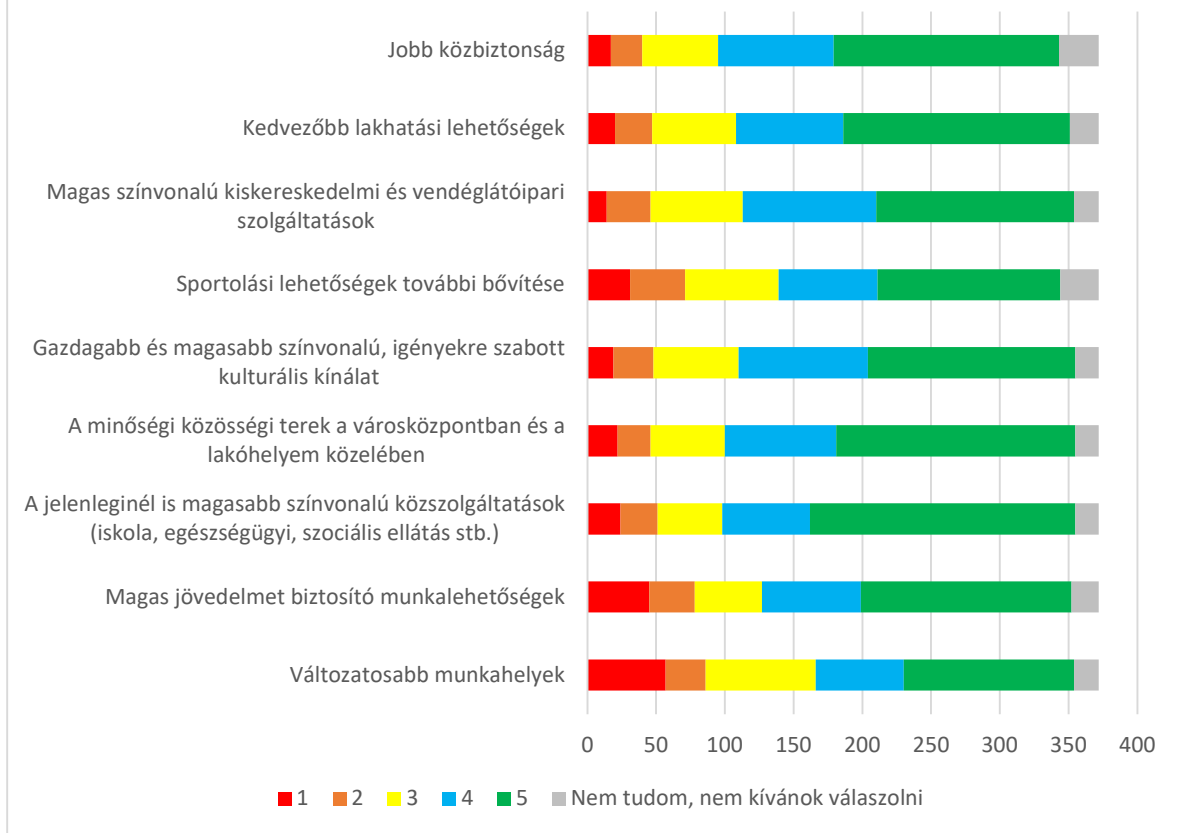

A kitöltők között többségében voltak a Szekszárdon régóta élők. A válaszadók 53%-a mindig is Szekszárdon élt, 38% pedig több, mint 10 éve a város állampolgára. Mindössze 8 olyan kitöltő volt, aki kevesebb mint egy éve lakik Szekszárdon.

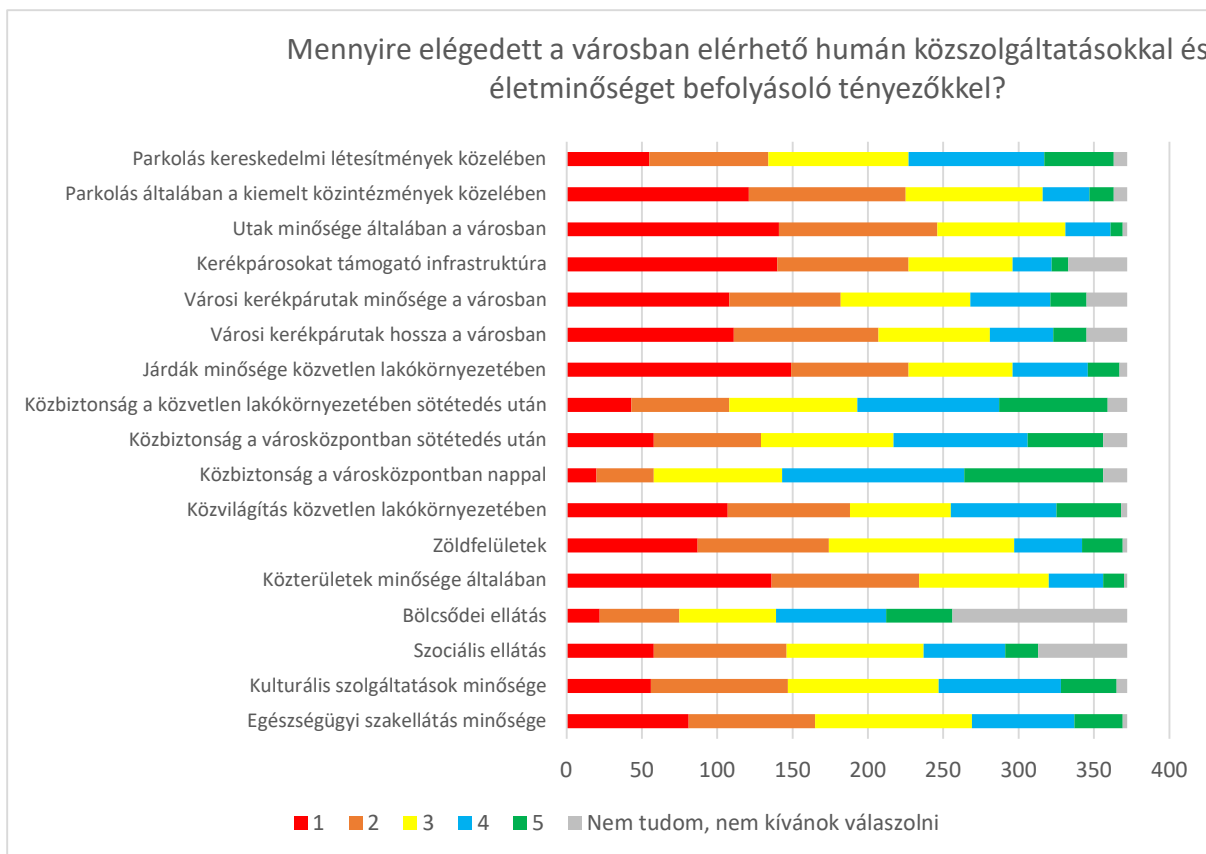

Az elmúlt 10 évben betelepülők többnyire a járáson kívülről érkeztek, elsősorban a megye más városaiból és Tolna megyén kívüli egyéb hazai településekről.

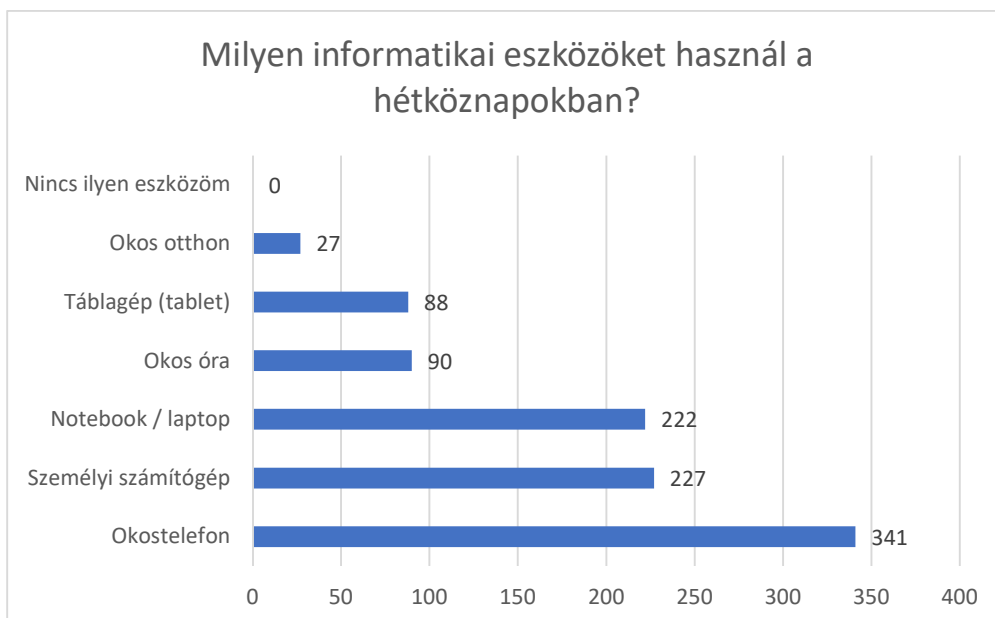
A felsorolt tényezők mennyiben játszanak szerepet helyi életminőségével való elégedettségének növelésében?

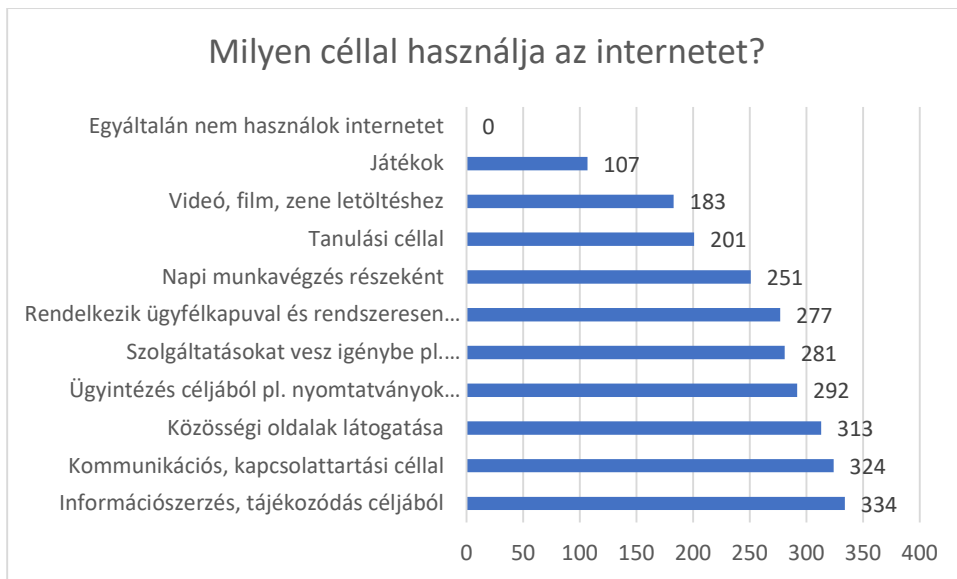
A válaszadók számára a helyi életminőséggel való elégedettségben a közszolgáltatások színvonala, közösségi terek és a közbiztonság játszik a legnagyobb szerepet. A legkevésbé befolyásoló tényezőnek a munkahelyek változatosságát és a magas jövedelmet biztosító munkalehetőségeket tartották, azonban ezekről is elmondható, hogy ezek meglétét is többnyire nagyhatású szempontnak ítélték meg.

A városi életminőséget befolyásoló tényezők közül a legnagyobb elégedetlenséget az utak minősége, a kerékpárosokat támogató infrastruktúra helyzete, és a járdák minősége váltotta ki. A legnagyobb fokú elégedettség a közbiztonsággal volt.

A kitöltők között nem volt olyan, aki semmilyen informatikai eszközt ne használna a hétköznapokban. A kitöltők 92%-a rendelkezik okostelefonnal, 61% személyi számítógéppel, 60% pedig notebookkal/lappal. Okos otthon eszközökkel felszerelt lakásban a válaszadók 7%-a lakik.

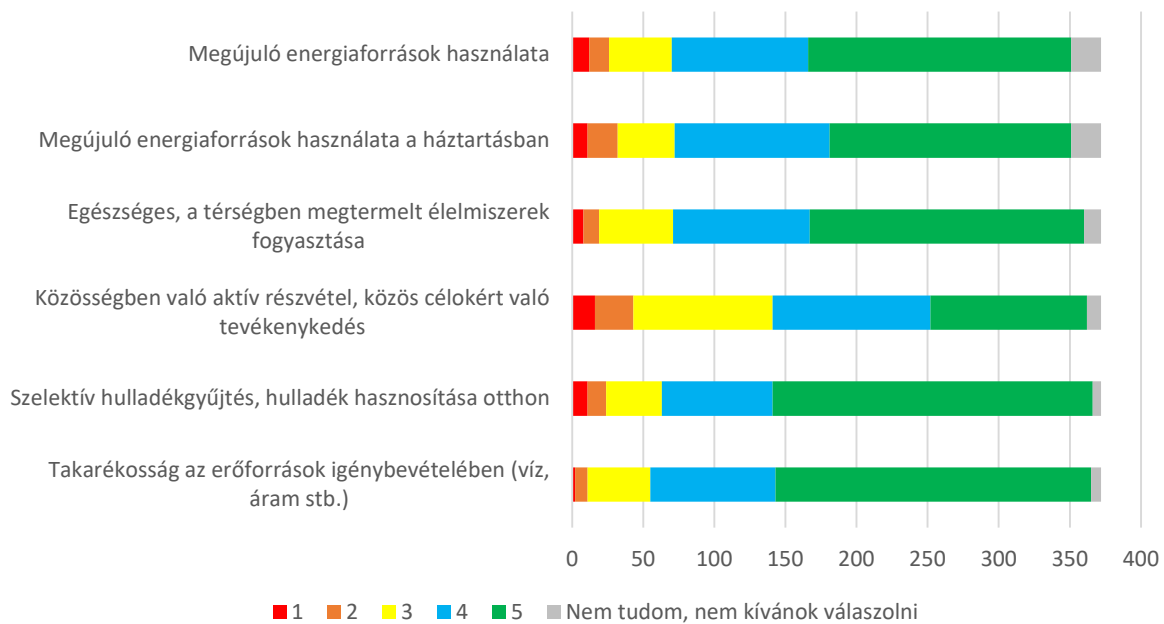

Az internethasználat célja elsősorban az információszerzés, a kommunikáció és a közösségi oldalak látogatása volt. A válaszadók az internet nyújtotta lehetőségek széles körét igénybe veszik, a legkevésbé népszerű használati cél a videójátékok voltak, azonban ez is a válaszadók 29%-nak felelt meg. Olyan aki egyáltalán nem használná az internetet, nem volt a válaszadók között.

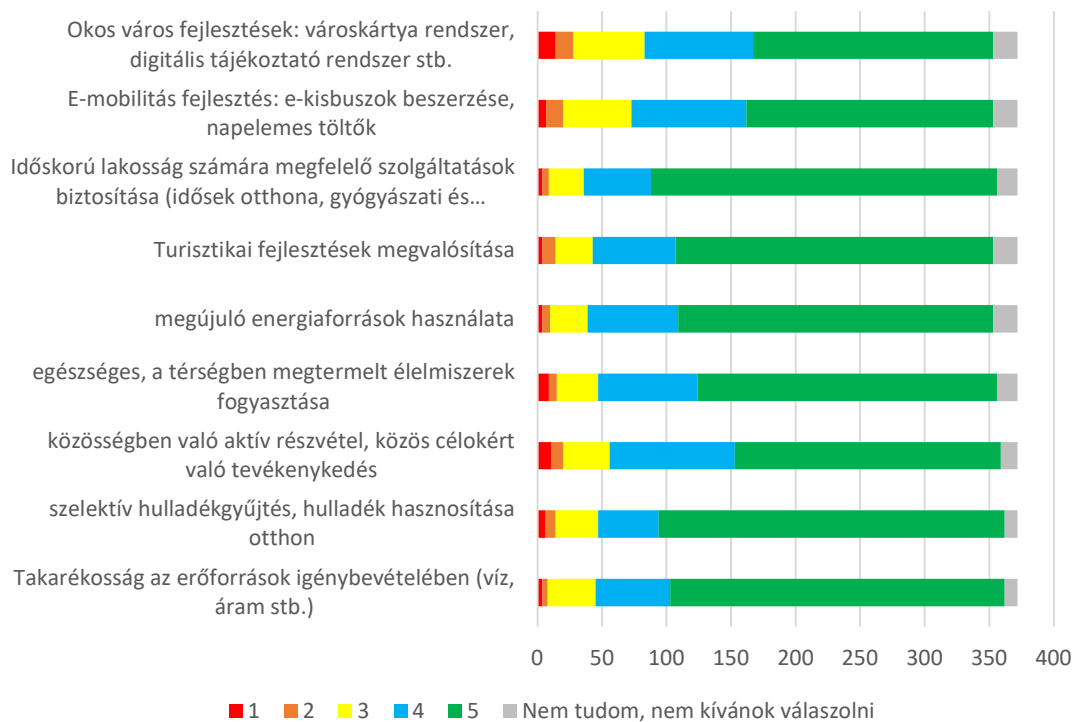

A válaszadók túlnyomó többsége átlagosnak vallotta saját informatikai készségeit, olyan nem volt aki egyáltalán ne rendelkezne ilyen jellegű tudással.

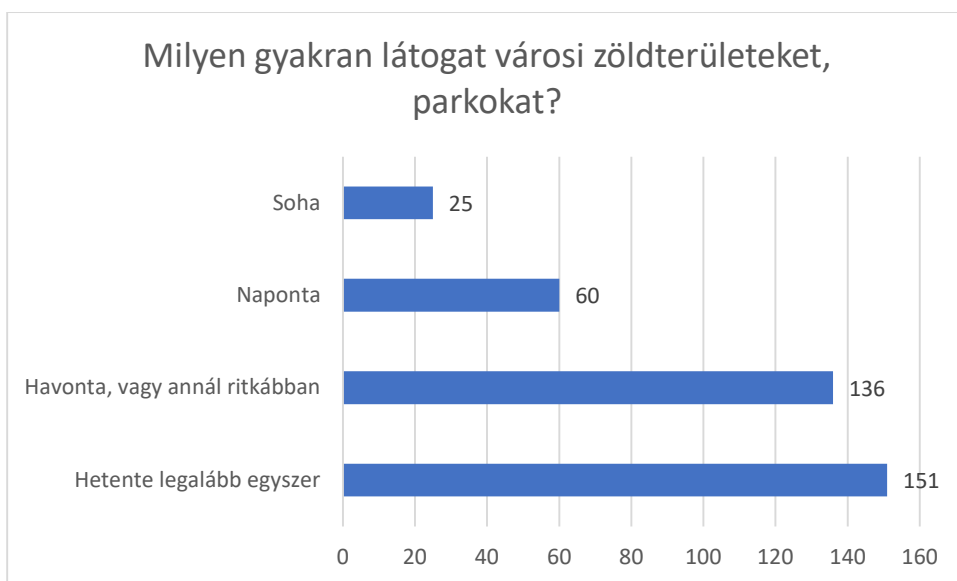
A saját életminősége szempontjából mennyire tartja fontosnak a felsoroltakat?

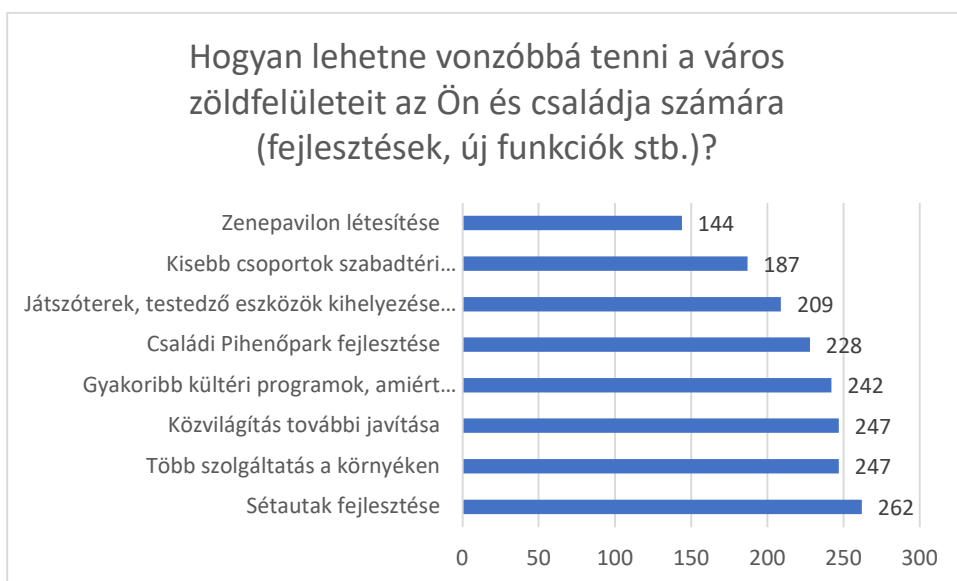
Ha a város jövőjére gondol, ezek a szempontok mennyire fontosak?

A válaszadók a kérdőívben felsorolt szempontok mindegyikét fontosnak találták a mind a saját életminőségük, mind a város jövője szempontjából. A legkevésbé fontosnak a közösségben való aktív részvételt minősült, azonban a többség ezt is lényegesnek tartja.

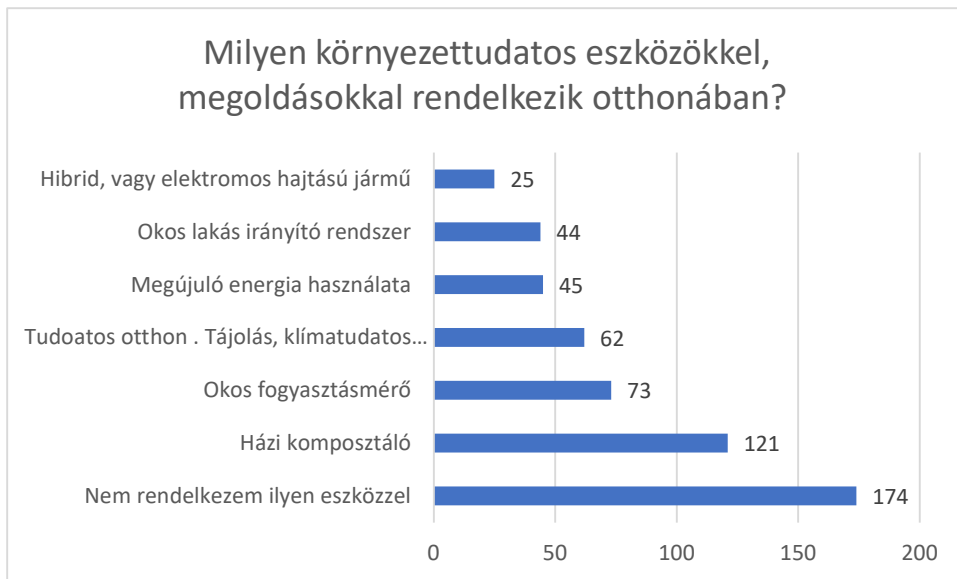

A válaszadók közül 151 fő (41%) hetente legalább egyszer látogat városi zöldterületeket parkokat, 7% azonban soha nem tesz így. Havonta vagy annál ritkábban 136 fő, naponta 60 fő jár városi zöldterületekre.

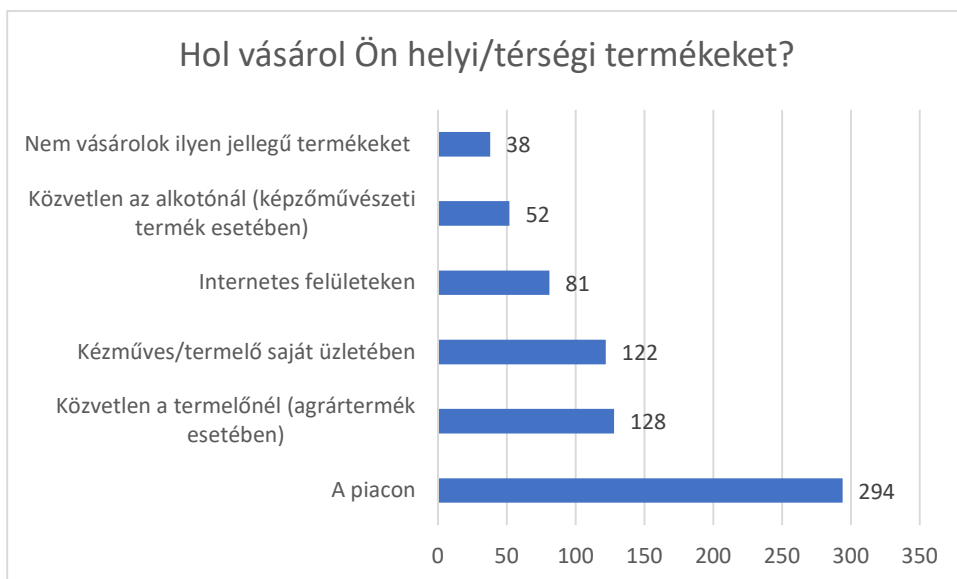

A várost a válaszadók elsősorban a sétautak fejlesztésével, a szolgáltatások számának növelésével, a közvilágítás javításával és a kültéri programok gyakoriságának növelésével tenné vonzóbbá.

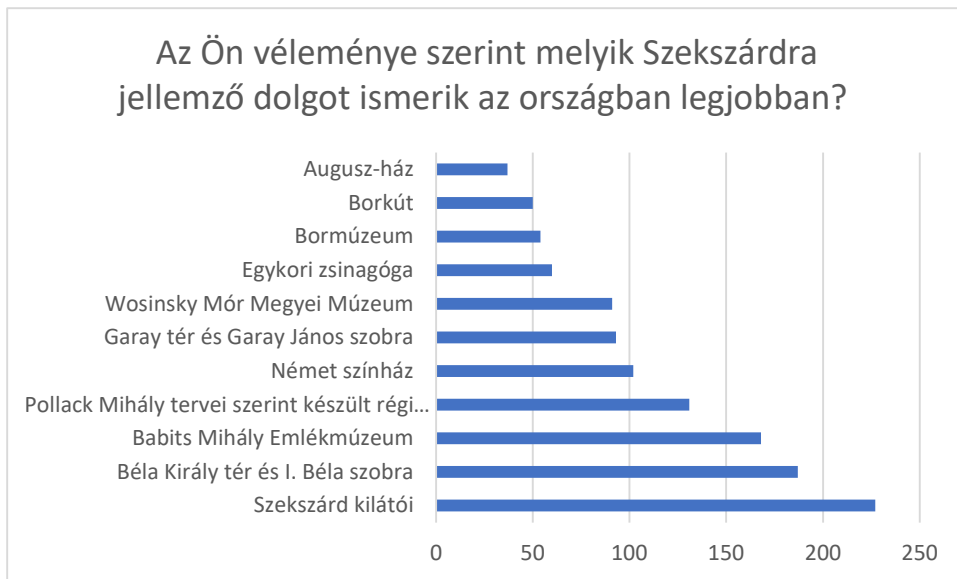

174 válaszadó (47%) semmilyen környezettudatos eszközzel nem rendelkezik otthonában. A leggyakoribb ilyen eszköz a házi komposztáló, az okos fogyasztásmérő és az otthon klímatudatos tájolója volt.

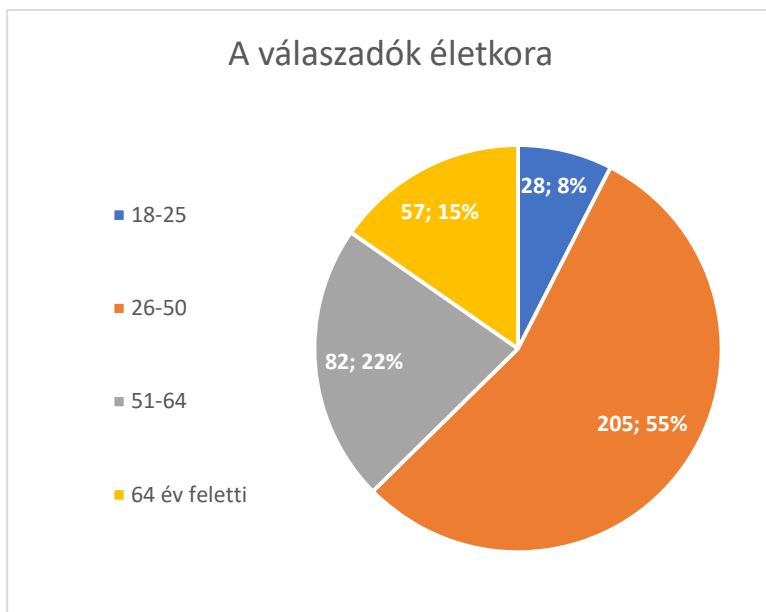

A válaszadók helyi termékeket elsősorban a piacon vásárolnak. Az ilyen jellegű termékek beszerzése közvetlenül a termelőknél illetve internetes felületeken jellemző még. A válaszadók csupán 10%-a nem vásárol helyi terméket.

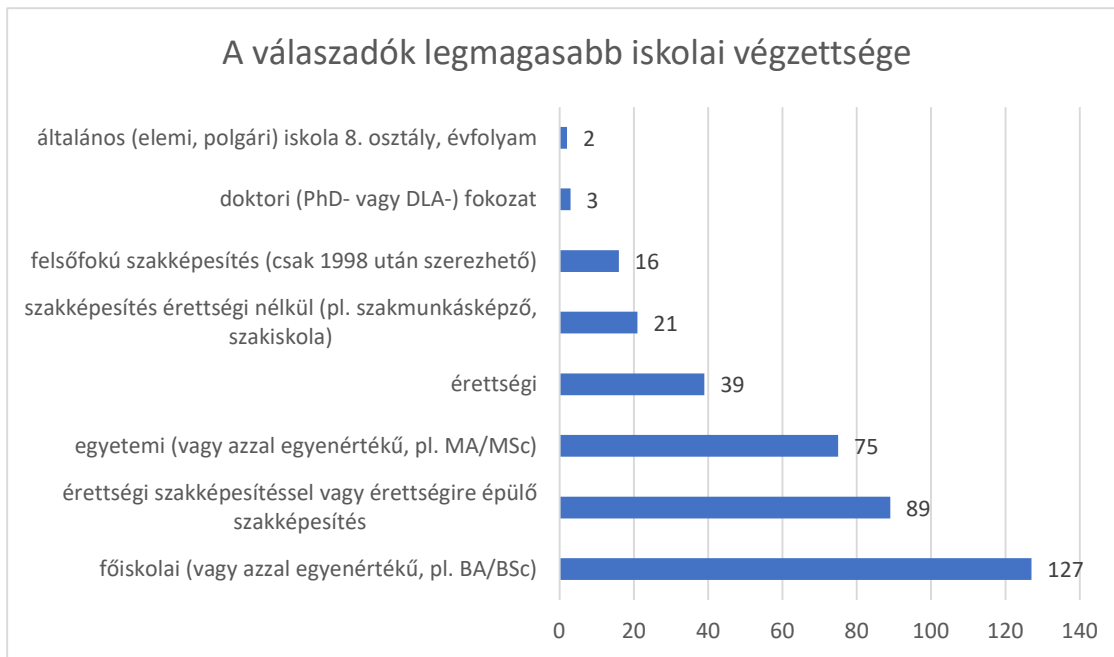

A válaszadók szerint Szekszárd legnagyobb nevezetességei a kilátók, a Béla Király tér és I. Béla szobra, valamint a Babits Mihály emlékmúzeum.

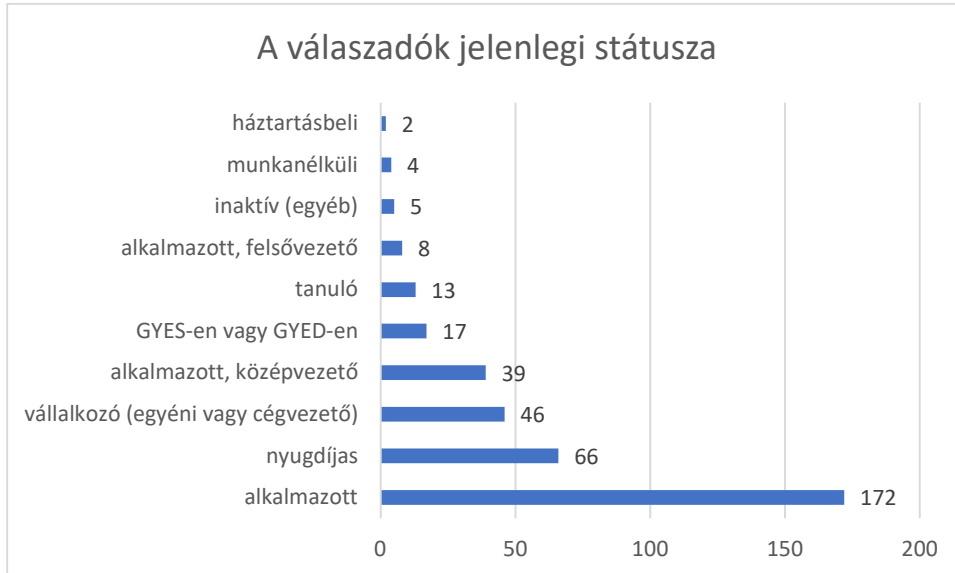
8.2.2 Intézményi/ szervezeti felmérés

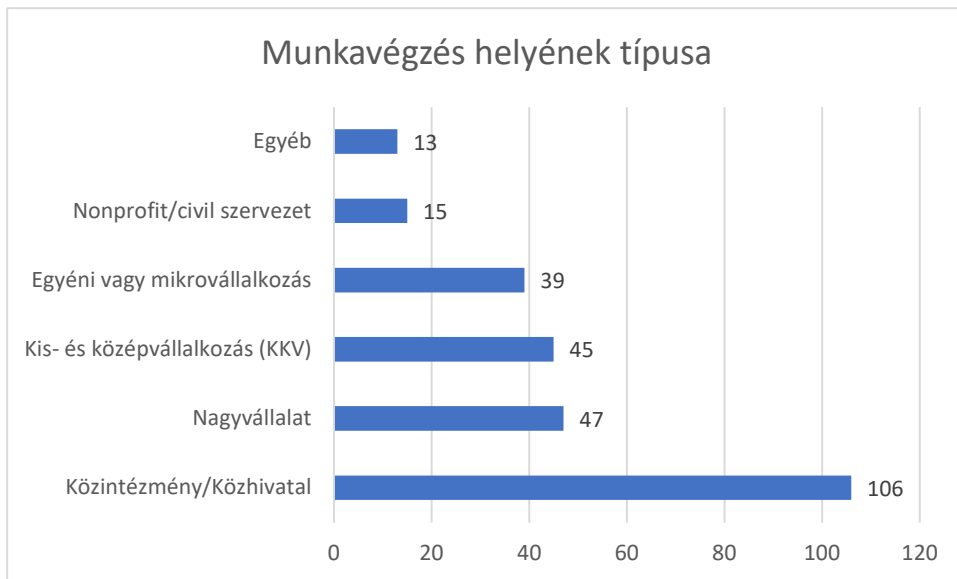
A kérdőívet összesen 372 személy töltötte ki. A válaszadók többségében nők voltak (210 fő, ~56%) A válaszadók több, mint fele a 26-50-es korosztályból került ki. A legfiatalabb 18-25-ös korosztályból 28-an, a 64 év felettek közül 57-en töltötték ki a kérdőívet.

A válaszadók több, mint harmada (34%) főiskolai végzettséggel rendelkezett, 89 fő (24%) érettségivel, vagy arra épülő szakképesítéssel, 75 fő (20%) pedig egyetemi végzettséggel rendelkezett. A 8 osztályos általános iskolát végzetek és a doktori fokozattal rendelkezők száma elenyésző volt.

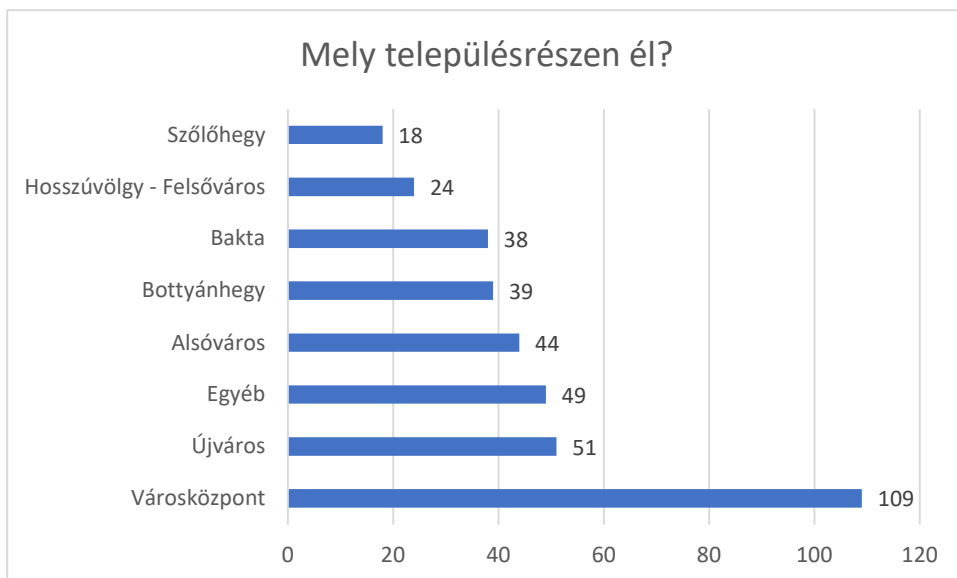
A válaszadók közel fele (46%) alkalmazotti státuszban volt, 66 fő nyugdíjas (18%) és 46 vállalkozó (12%) vett részt a felmérésben. A kérdőívet kitöltők között kis arányban voltak jelen a háztartásbeliek, a munkanélküliek és inaktívak, a felsővezetők és a tanulók.

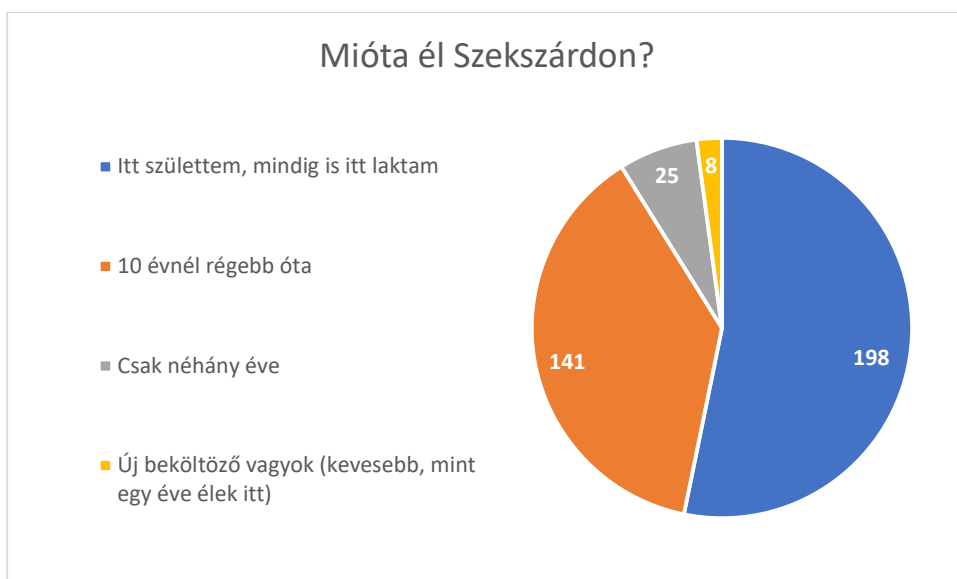
A kérdőívet jelentős részben a közigazgatás, közhivatalok dolgozói töltötték ki (40%), 47-en nagyvállalatok (18%), 45-en kis- és középvállalkozások dolgozói (17%).

A kitöltők 80%-a Szekszárdon végzi a munkáját, a Szekszárdi járáson kívül eső Tolna megyei településeken 21 kitöltő, a járást egyéb településein 13, míg a megyén kívüli magyar településeken 11 fő dolgozott. A kérdőívet 7 olyan személy is kitöltötte, akinek a munkahelye külföldön található.

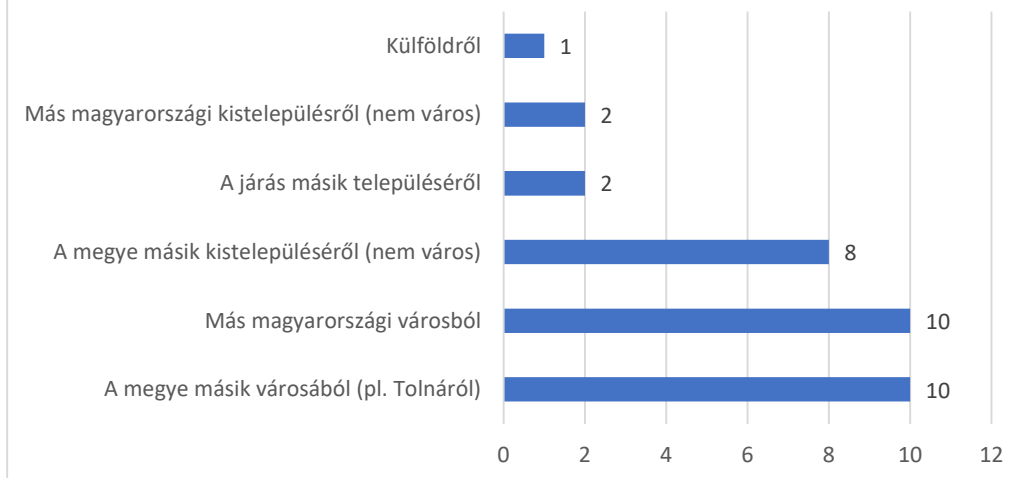

109 kitöltő (29%) a Városközpontban él, 51 fő (14%) Újváros, 44 fő (13%) Alsóváros városrészen lakik. A legkevesebb kitöltő Bakta, Hosszúvölgy – Felsőváros és Szőlőhegy városrészekből volt.

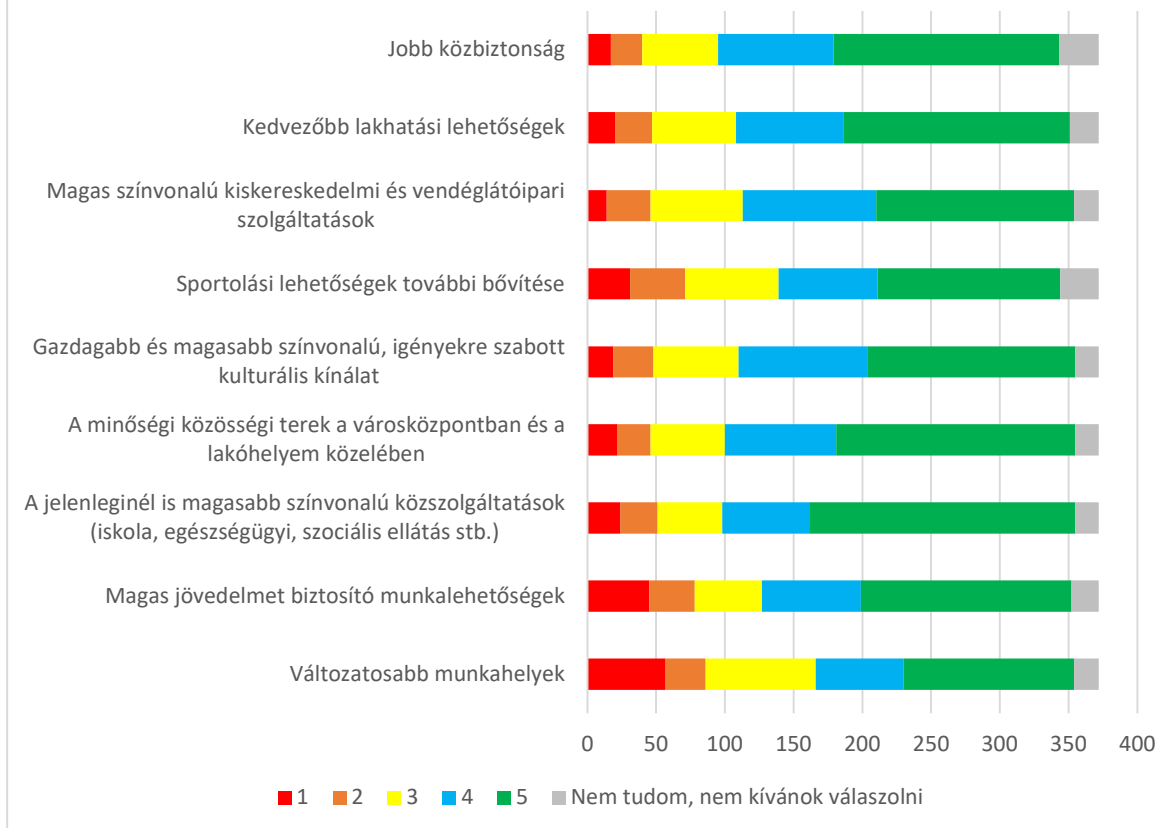
A kitöltők között többségében voltak a Szekszárdon régóta élők. A válaszadók 53%-a mindig is Szekszárdon élt, 38% pedig több, mint 10 éve a város állampolgára. Mindössze 8 olyan kitöltő volt, aki kevesebb mint egy éve lakik Szekszárdon.

Amennyiben az elmúlt 10 évben költözött ide, honnan érkezett?

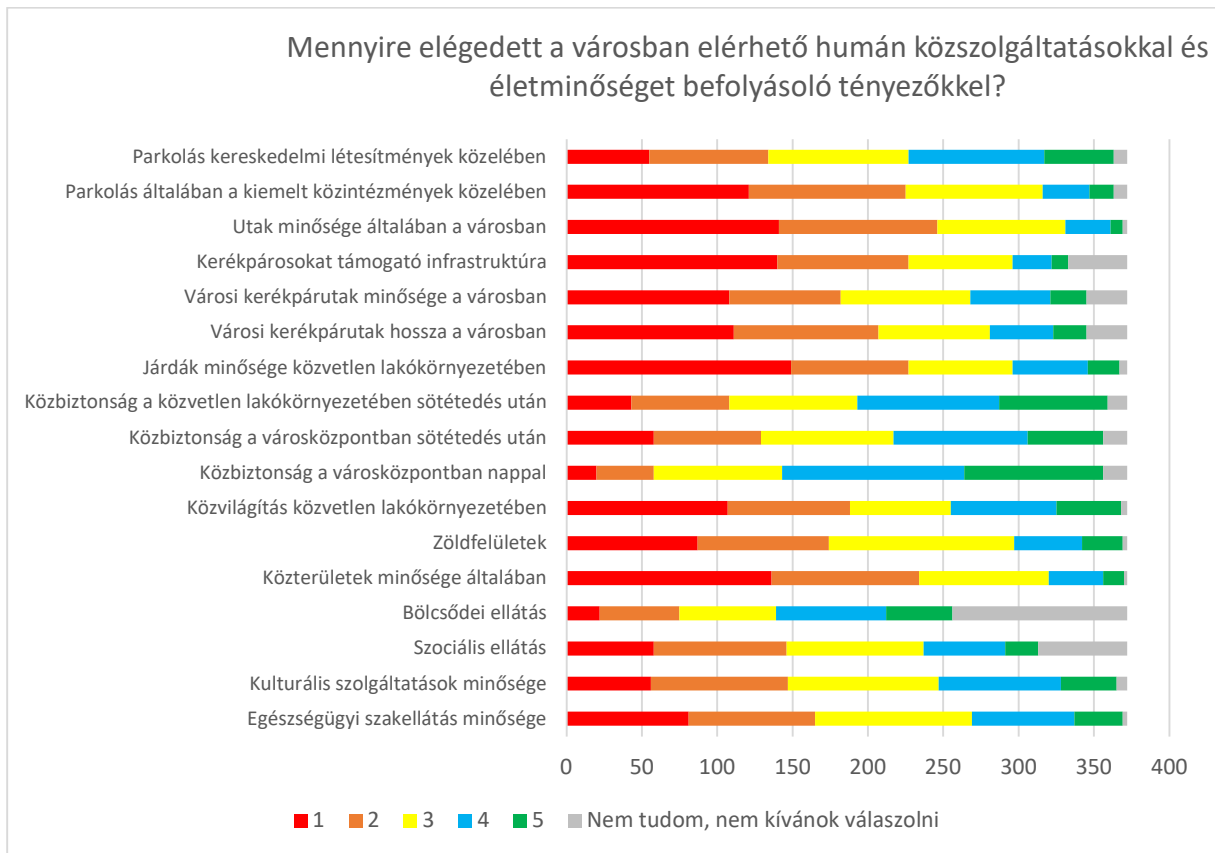
Az elmúlt 10 évben betelepülők többnyire a járáson kívülről érkeztek, elsősorban a megye más városaiból és Tolna megyén kívüli egyéb hazai településekről.

A felsorolt tényezők mennyiben játszanak szerepet helyi életminőségével való elégedettségének növelésében?

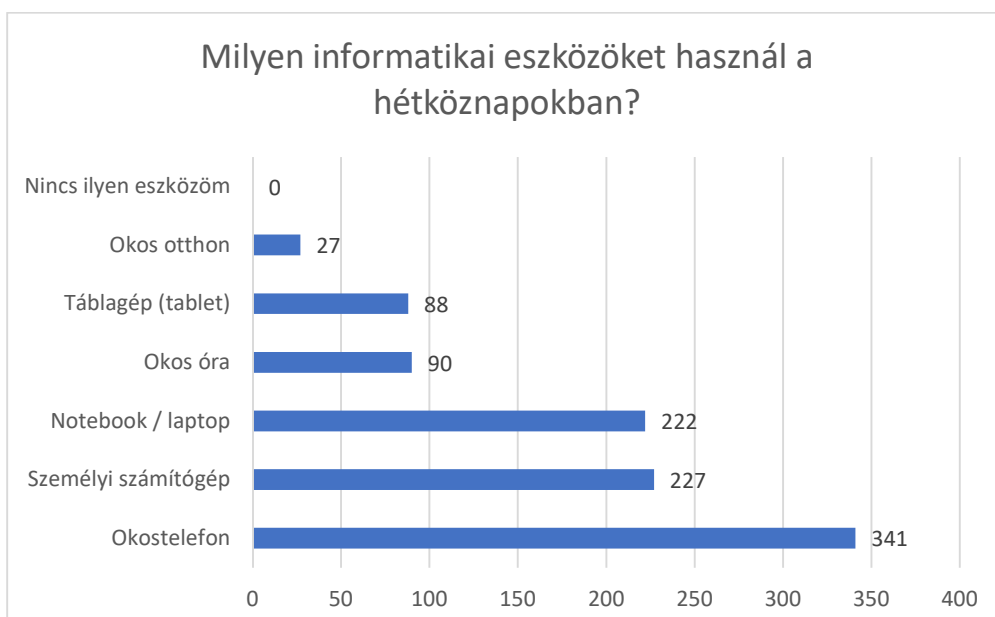

A válaszadók számára a helyi életminőséggel való elégedettségben a közszolgáltatások színvonala, közösségi terek és a közbiztonság játszik a legnagyobb szerepet. A legkevésbé befolyásoló tényezőnek

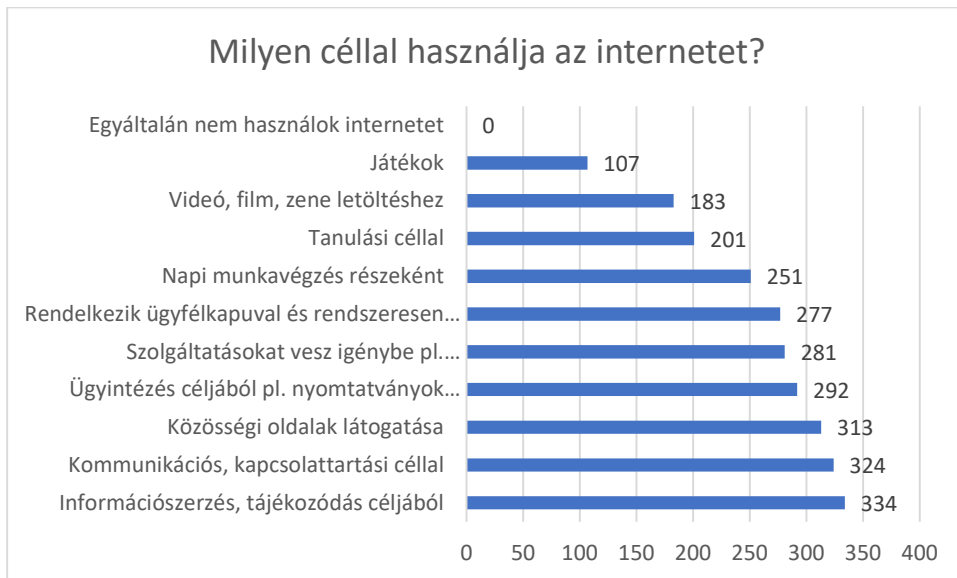
a munkahelyek változatosságát és a magas jövedelmet biztosító munkalehetőségeket tartották, azonban ezekről is elmondható, hogy ezek meglétét is többnyire nagyhatású szempontnak ítélték meg.

A városi életminőséget befolyásoló tényezők közül a legnagyobb elégedetlenséget az utak minősége, a kerékpárosokat támogató infrastruktúra helyzete, és a járdák minősége váltotta ki. A legnagyobb fokú elégedettség a közbiztonsággal volt.

A kitöltők között nem volt olyan, aki semmilyen informatikai eszközt ne használna a hétköznapokban. A kitöltők 92%-a rendelkezik okostelefonnal, 61% személyi számítógéppel, 60% pedig notebookkal/lappal. Okos otthon eszközökkel felszerelt lakásban a válaszadók 7%-a lakik.

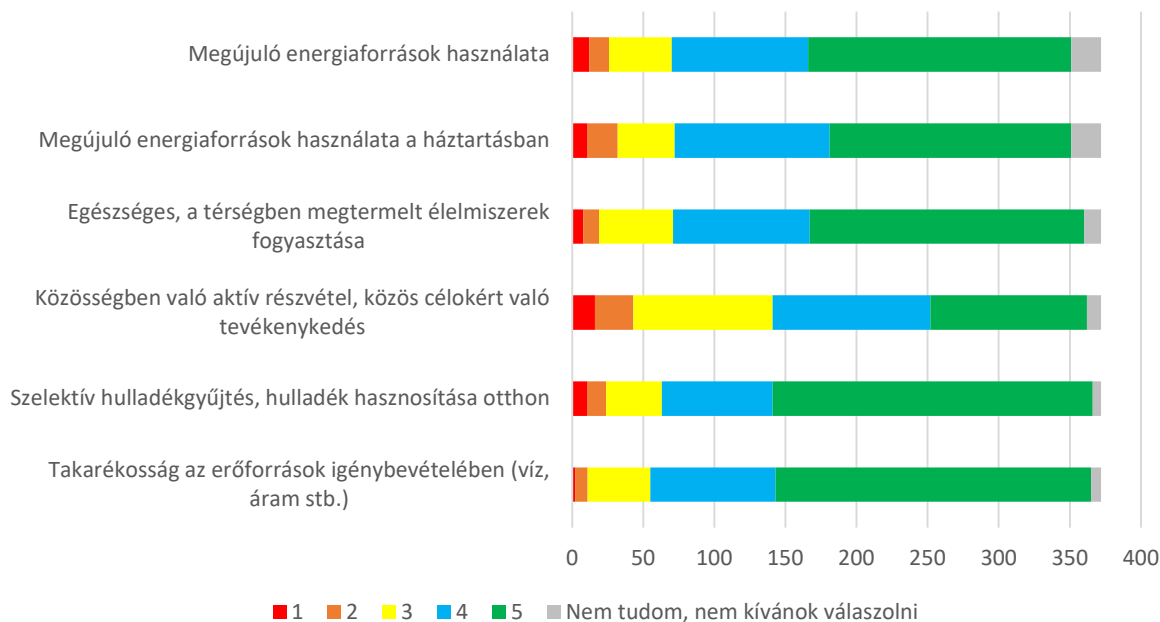
Az internethasználat célja elsősorban az információszerzés, a kommunikáció és a közösségi oldalak látogatása volt. A válaszadók az internet nyújtotta lehetőségek széles körét igénybe veszik, a legkevésbé népszerű használati cél a videójátékok voltak, azonban ez is a válaszadók 29%-nak felelt meg. Olyan aki egyáltalán nem használná az internetet, nem volt a válaszadók között.

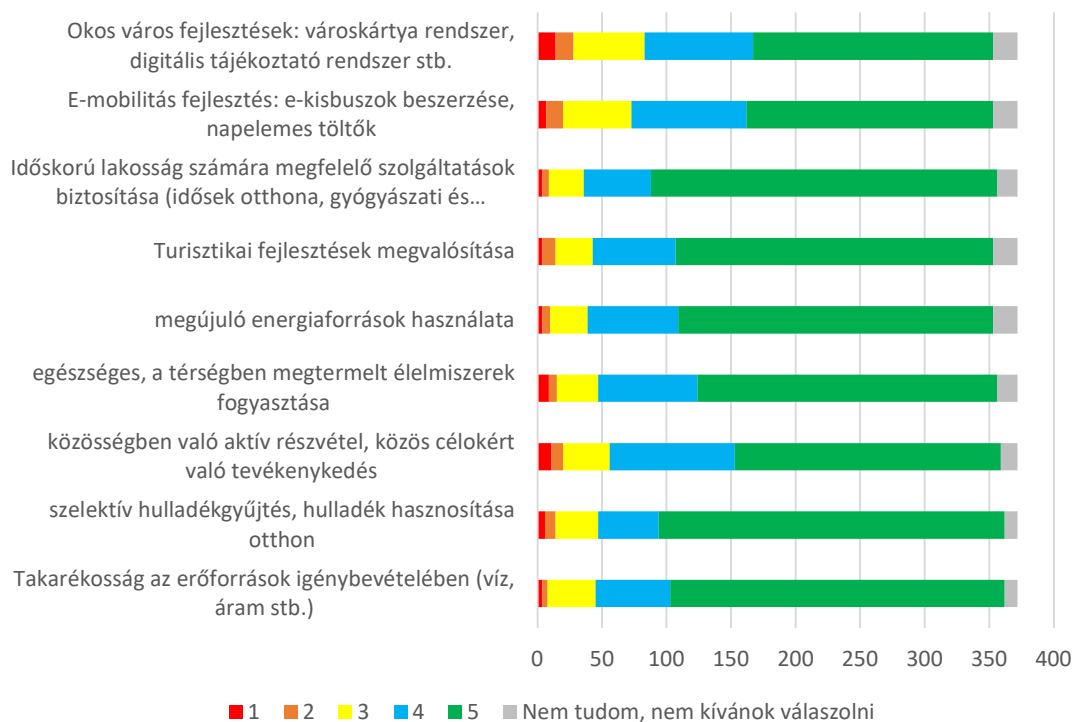
A válaszadók túlnyomó többsége átlagosnak vallotta saját informatikai készségeit, olyan nem volt aki egyáltalán ne rendelkezne ilyen jellegű tudással.

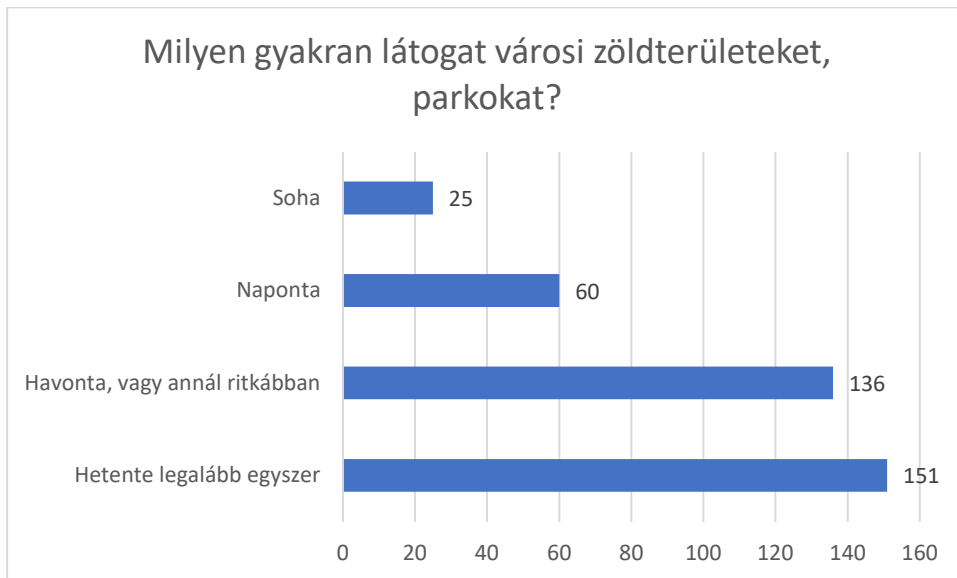
A saját életminősége szempontjából mennyire tartja fontosnak a felsoroltakat?

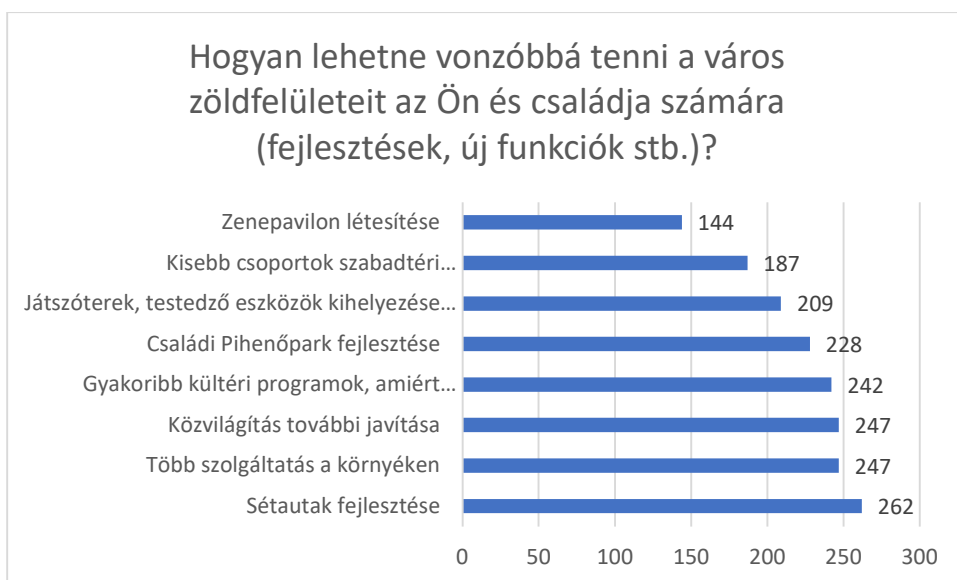
Ha a város jövőjére gondol, ezek a szempontok mennyire fontosak?

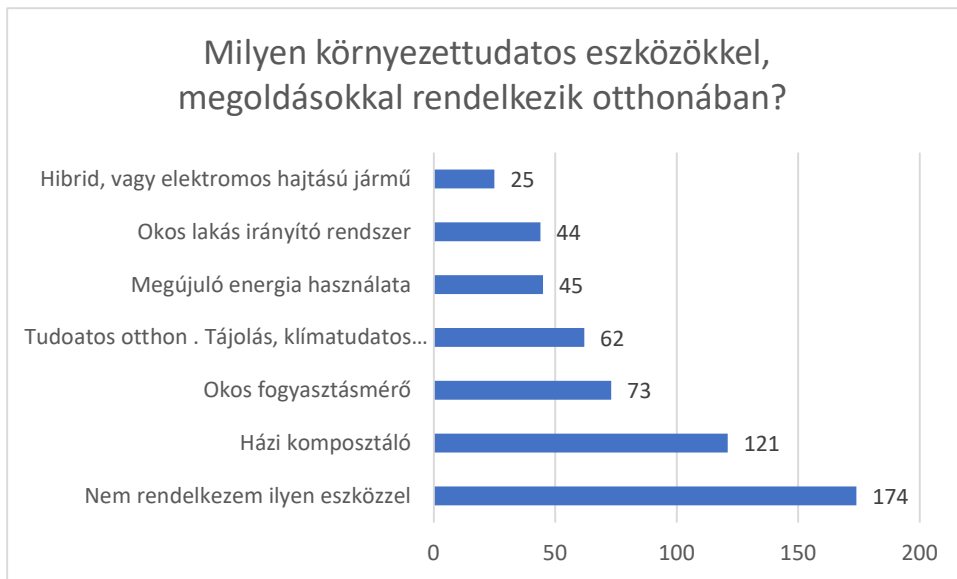
A válaszadók a kérdőívben felsorolt szempontok mindegyikét fontosnak találták a mind a saját életminőségük, mind a város jövője szempontjából. A legkevésbé fontosnak a közösségben való aktív részvételt minősült, azonban a többség ezt is lényegesnek tartja.

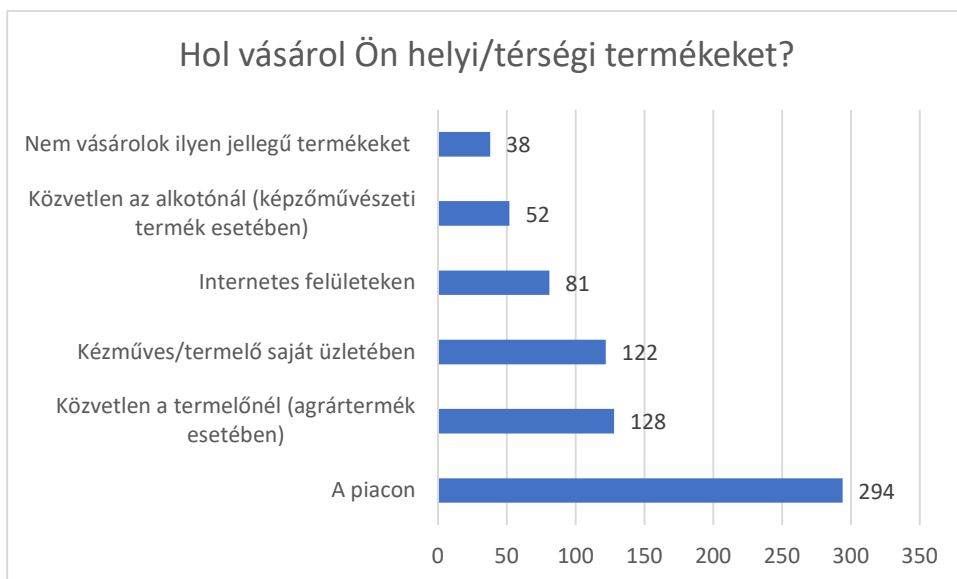
A válaszadók közül 151 fő (41%) hetente legalább egyszer látogat városi zöldterületeket parkokat, 7% azonban soha nem tesz így. Havonta vagy annál ritkábban 136 fő, naponta 60 fő jár városi zöldterületekre.

A várost a válaszadók elsősorban a sétautak fejlesztésével, a szolgáltatások számának növelésével, a közvilágítás javításával és a kültéri programok gyakoriságának növelésével tenné vonzóbbá.

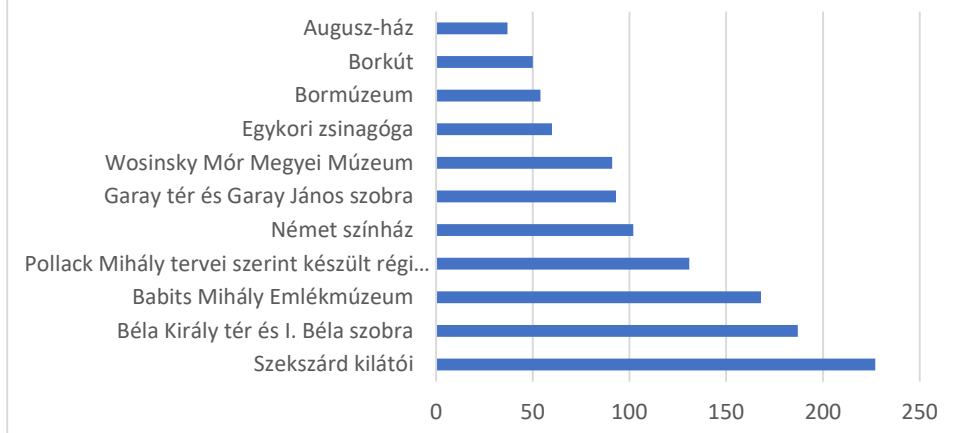

174 válaszadó (47%) semmilyen környezettudatos eszközzel nem rendelkezik otthonában. A leggyakoribb ilyen eszköz a házi komposztáló, az okos fogyasztásmérő és az otthon klímatudatos tájolója volt.

A válaszadók helyi termékeket elsősorban a piacon vásárolnak. Az ilyen jellegű termékek beszerzése közvetlenül a termelőknél illetve internetes felületeken jellemző még. A válaszadók csupán 10%-a nem vásárol helyi terméket.

Az Ön véleménye szerint melyik Szekszárdra jellemző dolgot ismerik az országban legjobban?

A válaszadók szerint Szekszárd legnagyobb nevezetességei a kilátók, a Béla Király tér és I. Béla szobra, valamint a Babits Mihály emlékmúzeum.

8.3 Finanszírozási terv beavatkozásoként

A cselekvési tervben azonosított beavatkozásokra kérjük kitölteni az alábbi táblázatot, és az FVS mellékletében szerepeltetni. Valószínűsíthető, hogy a táblázatban szereplő kérdések nem mindegyikére lesz meg a válasz az FVS készítése során, azonban ez a tábla egy eszköz a város számára, melyet folyamatosan nyomon követhet és folyamatosan kiegészíthet a beavatkozásokról keletkező plusz információkkal.

Finanszírozási tervtábla.xlsx

	beavatkozás 1	beavatkozás 2	...
A beavatkozás alapadatai			
A beavatkozás megnevezése			
Beavatkozás gazda			
Megvalósító partnerek			
Előkészítettség állapota az alábbi kategóriák szerint: ötlet, koncepció vagy üzleti modell, tervek rendelkezésre állnak, megkezdett			
A beavatkozás tervezett időzítése (kezdés, várható befejezés)			
Finanszírozási információk			
A beavatkozás tervezett beruházási költsége			
Bevélteltermelő/jövedelemtermelő elemet tartalmaz a beavatkozás, kiegészíthető ilyen tartalommal a beavatkozás			
Milyen finanszírozás vonható be (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető stb.)			

	beavatkozás 1	beavatkozás 2	...
Finanszírozás elemek aránya			
Eredményérés történt az alábbi három kategória szerint: - <i>csak társadalmi haszon</i> - <i>minimális pénzügyi haszon</i> - <i>mérhető pénzügyi haszon, alkalmas magánbefektető bevonására</i>			
Kockázatok nevesítése			
Fenntartási információk			
Készült-e részletesebb értékelés (üzleti terv) a fenntarthatóságról			
Milyen bevételek/kiadások merülnek fel a fenntartás során			
Milyen finanszírozás vonható be a fenntartásba (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető, keresztfinanszírozás stb.)			
Externáliák (pozitív, negatív)			

8.4 Működési térkép

<p>Írányítás – legfőbb koordináló szervezet</p> <p>Szekszárd MJV Közgyűlése</p> <p>Szekszárd MJV Közgyűlésének bizottságai</p>

<p>Fejlesztési koordináció felelős szervezet</p> <p>Szekszárd MJV Polgármesteri Hivatal Beszerzési és Jogi Igazgatóság Stratégiai Tervezési Osztály</p>
--

<p>Megvalósításban közreműködő szervezet</p> <p>Szekszárdi Vagyonkezelő Kft.</p> <p>Szekszárdi Távhőszolgáltató Nonprofit Kft.</p> <p>Szekszárdi Víz- és Csatornamű Kft.</p> <p>Szekszárdi Közművelődési Szolgáltató Nonprofit Kft.</p> <p>Szekszárdi Turisztikai Nonprofit Kft.</p> <p>Szekszárdi Ipari Park Kft.</p> <p>Alisca Terra Regionális Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.</p> <p>Pécsi Tudományegyetem</p>

[város neve] Város Önkormányzata
TOP Plusz Városfejlesztési Programterv
2021-2027
(dokumentumsablon)

2. verzió

Cím	Szekszárd Megyei Jogú Város TOP Plusz Városfejlesztési Programterve
Verzió	1.0
Közygylési határozat száma és dátuma	<i>[határozat száma és megnevezése]</i> <i>[határozat megjelenésének dátuma]</i>
Finanszírozó operatív program:	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz)
Érintett földrajzi terület:	<i>Szekszárd MJV közigazgatási területe</i>

FVS felelős szervezet:	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata
FVS felelős szervezet kapcsolattartó:	<i>Magyarné Somogyvári Tünde, osztályvezető</i> somogyvari.tunde@szekszard.hu , +36 (74) 504 154
FVS felelős szervezet címe:	7100 Szekszárd, Béla Király tér 8.

Szekszárd, 2022.

Tartalomjegyzék

Táblázatok jegyzéke	2
Bevezető.....	3
0.Verziókövetés	3
1.Stratégiai beágyazottság	4
2.A beruházások, akciók összesítő bemutatása	4
3.Konkrét beruházások.....	10
4.Ütemezés.....	19
5.Indikátorvállalások	20
6.Mellékletek.....	22
6.1.Megyei önkormányzat bevonása	22
6.2. Kiválasztási kritériumok, döntéshozatal.....	22

Táblázatok jegyzéke

1. táblázat FVS-TOP Plusz kapcsolat.....	7
2. táblázat: Projekttábla - 1. prioritási tengely.....	13
3. táblázat: Projekttábla - 2. prioritási tengely.....	14
4. táblázat: Projekttábla - 3. prioritási tengely, ESZA+	16
5. táblázat: Projekttábla - 3. prioritási tengely, ERFA.....	17
6. táblázat Területi kiválasztási kritériumok.....	23

Bevezető

A TOP Plusz Városfejlesztési Programterv (TVP) az ERFA 11. cikk eszköz alá besorolt városok számára a TOP Plusz források felhasználását rendszerező dokumentum.

A TVP az alábbi táblázatokból áll:

0. FVS stratégiai célmátrix
1. FVS területi célmátrix – városrészi szintű összefüggések
2. FVS-TOP Plusz kapcsolat
3. Projekttábla - 1. prioritási tengely
4. Projekttábla - 2. prioritási tengely
5. Projekttábla - 3. prioritási tengely, ESZA+
6. Projekttábla - 3. prioritási tengely, ERFA
7. Ütemezés
8. Összesített indikátorvállalások

9. Verziókövetés

A TVP első, IH általi elfogadást követő változásokat szükséges időről-időre ismertetni, milyen okból és milyen jellegű változások történtek az előző elfogadott verzióhoz képest, ezek a módosítások milyen okokra vezethetők vissza.

0. Stratégiai beágyazottság

Stratégiai cél 1: A helyi adottságokra épülő gazdasági szerkezet erősítése	Stratégiai cél 2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása	Stratégiai cél 3: A társadalmi jólét megteremtése
Rész cél 1.1: A táji adottságokra építő termelési kultúra és ökoszisztéma modernizálása	Rész cél 2.1: A városi területhasználat élhetőséget erősítő optimalizálása	Rész cél 3.1: A városi közösség erősítése a rekreációs feltételek javításával
Rész cél 1.2: A vállalkozások megtelepedéséhez szükséges feltételrendszer biztosítása	Rész cél 2.2: A zöldfelületi rendszer klímazöldítés fejlesztése	Rész cél 3.2: A helyi kulturális örökség hosszútávú megőrzése
Rész cél 1.3: Szakképzési struktúra munkaerőpiaci igényekhez történő adaptálása	Rész cél 2.3: A város karbonlábnyomának csökkentése	Rész cél 3.3: A szociális és egészségügyi rendszer fejlesztése
Rész cél 1.4: A város természeti környezetében rejlő potenciálok összehangolt fejlesztése	Rész cél 2.4: A mobilitási, infrastrukturális és digitális rendszerek korszerűsítése	Rész cél 3.4: A városi civil élet lehetőségeinek javítása

1. A beruházások, akciók összesítő bemutatása

Stratégiai cél 1: A helyi adottságokra épülő gazdasági szerkezet erősítése

Szekszárd prosperitásának záloga kis és középvállalkozásai által megteremtett gazdasági bázis, az elmúlt években egyre erősödő pozícióval. Az ipari infrastruktúra folyamatos fejlesztése valósul meg, a jelenlegi ipari park kihasználtsága közel teljes, és újabb iparterületek iránt is igény mutatkozik. A gazdasági versenyképesség elengedhetetlen eleme az innováció, innovatív termelés. Ezért szükséges a helyi vállalkozók tevékenységét segítő, azok versenyképességét növelő K+F központok létrehozása a fejlődés katalizátoraként.

Szekszárd befektető vonzókéességét erősíti a rendelkezésre álló megfelelő képzettséggel bíró munkaerő biztosításával. A szakképzéssel foglalkozó középfokú oktatási intézmények, az oktatási struktúra és a piaci igények egymásra épülése megtörténik. A város számos befektetési lehetőséget tud vonzani, az egy főre jutó tőkejövedelem aránya is folyamatosan növekszik az oktatási struktúra munkaerőpiaci igényekhez való adaptációja eredményeként.

A település egyik fő gazdasági pillére, a mezőgazdasági termelés, és két legfontosabb helyi képviselője, a borászatok és a tejipari feldolgozó üzem bázisán tovább fejlődik, modernizálódik, és a klímaalkalmazkodást is figyelembe véve vezet be új technológiákat. A város természetes adottságai az élelmiszeripari feldolgozásra kedvezőek, melyeket fokozottan hasznosít. A Borvidék nagy múltja, kiváló termőhelyi

adottságai és minőségi borai jó alapot nyújtanak a további fejlődésre. A termék- és termelésfejlesztésben szükséges tudásbázissal a Pécsi Tudományegyetem rendelkezik, együttműködésükkel létrejön a Szekszárdi szőlészeti és borászati kutatás-fejlesztési központ kialakítása.

A gazdaságfejlesztésben hangsúlyt kap a körforgásos gazdaság és tág értelemben vett zöld gazdaság ösztönzése, és a vállalkozások, termelési és szolgáltatási folyamatok digitalizációjának támogatása.

Szekszárd természeti adottságaira és borászati, gasztronómiai kultúrájára alapozva az öko és aktív turizmus fejlesztésében jelentős pozíciókat szerez.

A stratégiai cél megvalósítását szolgáló részcélok:

- 1.1: A táji adottságokra építő termelési kultúra és ökoszisztéma modernizálása
- 1.2: A vállalkozások megtelepedéséhez szükséges feltételrendszer biztosítása
- 1.3: Szakképzési struktúra munkaerőpiaci igényekhez történő adaptálása
- 1.4: A város természeti környezetében rejlő potenciálok összehangolt fejlesztése

Stratégiai cél 2: A minőségi települési környezet alapjainak biztosítása

Szekszárd legfőbb kihívása a kompakt középváros megerősítése, élhetőségének és életminőségének folyamatos fejlesztése, mellyel egyre vonzóbbá válik mind a fiatalok számára a Szekszárdon való letelepedésre, mind más korosztályok számára a beköltözésre, vagy Szekszárdon maradásra. Ennek érdekében a megfelelő munkahelyek biztosításán túl a megfelelő, és klímaváltozáshoz is alkalmazkodó települési környezet, rekreációs, szabadidő eltöltését biztosító szolgáltatások és infrastruktúrák, a városi élhetőséget megalapozó zöldfelületek magas minőségű biztosítása jelenik meg célként.

Szekszárd a CO₂ egyenértékű kibocsátást 30%-kal csökkenti 2030-ig a 2019-es bázisévhez képest. A fenntartható energiaellátás biztosítása érdekében a megújuló energia részarányának növelését, a foszszilis energiahordozók arányának fokozatos csökkentését kívánja megvalósítani. A kibocsátás csökkentés érdekében kidolgozza zöld átállás menetrendjét, melynek tervezésébe és megvalósításába bevonja az összes városi kibocsátót, a közsféra intézményei mellett a vállalkozói szektort és a lakosságot is. Kialakítja hosszú távú energiamenedzsment tervét, melynek meghatározó elemét jelentik a napaenergia biztosította energiatermelési és tárolási lehetőségek. A zöld átállás fontos elemeként komplex módon fejleszti zöldfelületi rendszerét mind a belterületi zöldterületek gondozása révén, mind a város körüli és a mezőgazdasági területek körüli zöld sávok biztosítása és fenntartható öntözése révén, melyhez hasznosítja a csapadékvíz és villámárvizek által biztosított vízmennyiséget.

Az éghajlatváltozásra adott válaszok, a környezeti hatások vizsgálata a városfejlesztési, beruházási folyamatokban, a környezeti erőforrásokkal való felelős gazdálkodás a hosszú távú fenntarthatóság és prosperálás előfeltételei, melyekre a város stratégiájának megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít. A környezeti hatások mellett a digitális átállás jelenik meg transzformációs hatásként, a digitalizáció támogatása, az adatbiztonság szavatolása a digitális közszolgáltatások minél szélesebb körű elterjesztése előfeltétele Szekszárd hosszú távú versenyképességének fenntartásának. A digitalizáció áthatja a gazdasági, társadalmi és környezeti folyamatokat is, ahol fő szempont, hogy a városban élők életminőségének szolgálatába álljon az új technológia.

A stratégiai cél megvalósítását szolgáló részcélok:

- 2.1: A városi területhasználat élhetőséget erősítő optimalizálása
- 2.2: A zöldfelületi rendszer klímareziliens fejlesztése
- 2.3: A város karbonlábnyomának csökkentése
- 2.4: A mobilitási, infrastrukturális és digitális rendszerek korszerűsítése

Stratégiai cél 3: A társadalmi jólét megteremtése

Az előregedő korstruktúra, a fiatalok nagyvárosokba való elköltözésének tendenciája miatt a városok versengenek egymással a lakosság megtartása érdekében, melynek legfőbb eszközét jelenti az adott település életminősége, élhetősége, magas minőségű települési környezet biztosítása foglalkoztatási, szabadidős és rekreációs lehetőségekkel, a helyi közösségek erősítésével.

A társadalmi jólét megteremtése érdekében az összetartó városi közösség erősítése, a helyi identitás megőrzése fogalmazódik meg célként. A város fejlődésének meghatározó eleme az értékeit és tudását kamatoztató közösség fejlesztése és megerősítése. A stratégiai cél az itt élő emberek testi és szellemi fejlődését szolgáló fejlesztéseket, a közösség és a helyi identitás megerősítését, illetve a civil önkéntességnek és részvételnek az ösztönzését valósítja meg.

A fiatal lakosság számára vonzó életpálya és életminőség biztosítása kiemelt cél, lehetőséget teremtve megfelelő lakókörnyezet választására, elérhető szolgáltatásokra, beleértve a digitális szolgáltatásokat is.

Mind a fiatal lakosság érdekében, mind az öregedő társadalom szükségletei érdekében a térségét is kiszolgáló város folyamatosan fejleszti szociális és egészségügyi infrastruktúráját, szolgáltatásait.

A stratégiai cél megvalósítását szolgáló részcélok:

- 3.1:** A városi közösség erősítése a rekreációs feltételek javításával
- 3.2:** A helyi kulturális örökség hosszútávú megőrzése
- 3.3:** A szociális és egészségügyi rendszer fejlesztése
- 3.4:** A városi civil élet lehetőségeinek javítása

	Önkormányzati és vállalkozói szféra kapcsolatrendszerének javítása																			
	Civil szervezetek által végzett értékteremtő tevékenység támogatása																			
	Foglalkoztatás támogatása																			
Zöldülő város	Önkormányzati intézmények energetikai korszerűsítése																			
	Fenntartható városi közlekedésfejlesztés																			
	Megújuló energia részarányának növelése																			
	Zöldfelület program																			
	Felelős fogyasztói magatartás kialakítása																			2 egyedi
Digitális város	Lakossági digitális szolgáltatások elterjedése																			1 egyedi
	Digitális adatvagyon létrehozása																			
	Közbiztonsági szolgáltatások fejlesztése																			
	Biztonságos (Smart) közlekedési rendszer kialakítása																			

Kiszolgáló város	Városrehabilitáció																	
	Közlekedési infrastruktúra fejlesztése		6 egyedi							21 hálózatos								
	Közműfejlesztési program				15 hálózatos													
	Sport- és szabadidős intézményrendszer fejlesztése			1 egyedi														
	Egészségügyi, szociális infrastruktúra fejlesztése									2 egyedi								1 egyedi
	Kulturális intézményrendszer fejlesztése																	

10. Konkrét beruházások

Jelen fejezet az adott prioritásra allokált kerethez illeszkedő elképzeléseket tartalmazza, de néhány prioritásnál a kereten felüli beruházásokat is megjelöl tartalékként. Természetesen lehetnek olyan fejlesztések, amelyekről a város még most is tudja, hogy milyen feltételekkel lehet megvalósítani (helyszín, összköltség, indikátorteljesítés stb.), így ez a lista bővíthet.

A projektekhez kapcsolódó indikátorok a TOP Plusz vonatkozó programindikátorok, melyekre a város vállalást tesz (becslésként).

	Projekt címe	Stratégiai célhoz való illeszkedés (melyik városi stratégiai célhoz illeszkedik)	Helyszín (város /térségi település)	Forrásigény (Ft)	Megvalósító	Együttműködés	Indikátor	Célérték (becsült)
Prioritás 1.	Projektelőkészítő tanulmányok elkészítése (2022-2027) FVS, TVP, ITS, ITVT, KHT, Ziffa, Zöld finanszírozási keretrendszer, digitális akcióterv, üzleti terv		Szekszárd MJV	80.000.000	Szekszárd SZMJV		db	4
	Belterületi utak fejlesztése (javasolt: Újfalussy, Fürdőház, Mérey, Munkácsy, Zrínyi, Béla-tér)		Szekszárd MJV	500.000.000	Szekszárd SZMJV		Felújítással érintett útszakasz hossza, m	1400
	Települési Vízkárelhárítási Terv készítése (vízgyűjtőlehatárolás, hibák feltárása)		Szekszárd MJV	10.000.000	Szekszárd MJV		db	1
	Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv (csapadék, ivóvíz, szennyvíz, talaj, építészeti feltárása, jövőbeli iránya)		Szekszárd MJV	45.000.000	Szekszárd MJV		db	1
	Települési csapadékvízgazdálkodási fejlesztési terv		Szekszárd MJV	35.000.000	Szekszárd MJV		db	1
	Epreskert utca vízvezetés		Szekszárd MJV	200.000.000	Szekszárd MJV		Fejlesztéssel érintett infrastruktúra hossza, m	400
	Béke telep vízvezetés		Szekszárd MJV	70.000.000	Szekszárd MJV		Fejlesztéssel érintett infrastruktúra hossza, m	120
	Vízgazdálkodási beavatkozások		Szekszárd MJV	200.000.000	Szekszárd MJV			

	Belterületi kerékpárút		Szekszárd MJV	400.000.000	Szekszárd MJV		Felújítással érintett kerékpárútszakasz hossza, km	4
	Zöldváros II.		Szekszárd MJV	1.000.000.000	Szekszárd MJV		m2	10.000
	Közlekedésbiztonság fejlesztése (gyalogátkelőhelyek, jelzőlámpák, jelzőtáblák, új városi parkolási rendszer kialakítása)		Szekszárd MJV	200.000.000	Szekszárd MJV			
	Fürdő fejlesztés (élménymedence felújítása, energetikai korszerűsítés)		Szekszárd MJV	200.000.000	Szekszárd MJV		Jobb energiahatékony-ságú középületek m2	1000
kereten túli, tartalék projektek	Aktív turisztikai központ (Fadd_Dombori tábor köré szervezve, estleg átgondolva Sötétvölgyet is)		Szekszárd MJV	200.000.000	Szekszárd MJV			
	Vízgazdálkodáshoz kapcsolódó szimulációs modellezés készítése, kalibrálása		Szekszárd MJV	50.000.000	Szekszárd MJV			
	Közétkeztetési célokat szolgáló fejlesztések		Szekszárd MJV	50.000.000	Szekszárd MJV			
	Csörge-tó és környezetének újra-élesztése		Szekszárd MJV	100.000.000	Szekszárd MJV			
	Halas u., Búzavirág u. ingatlanok közművesítése (ivóvíz, szennyvíz)		Szekszárd MJV	100.000.000	Szekszárd MJV			
	Jelenleg ivóvízzel el nem látott területek vízellátásba kapcsolása, víztározó medencék építése-Bor utca feletti hegytető		Szekszárd MJV	2.100.000.000	E.R.Ö.V. Zrt.	Szekszárd MJV		
	Prioritás forráskerete (<i>nem módosítható</i>)			2.940.000.000				
	Elsődleges projektek teljes forrásigénye			2.940.000.000				
	A város forrásigénye (részösszeg) – csak várostérségi tervezés esetén			-				

Térségi település1 forrásigénye (részösszeg) – csak várostérségi tervezés esetén	-				
Térségi település2 forrásigénye (részösszeg) – csak várostérségi tervezés esetén	-				
Tartalék projektek összes forrásigénye	2.550.000.000				

2. táblázat: Projekttábla - 1. prioritási tengely

3. táblázat: Projekttábla - 2. prioritási tengely

	Projekt címe	Stratégiai célhoz való illeszkedés (melyik városi stratégiai célhoz illeszkedik)	Helyszín (város /térési település)	Forrásigény (Ft)	Megvalósító	Együttműködés	Indikátor	Célérték (becsült)
Prioritás 2.	Dienes Valéria Általános Iskola energetikai korszerűsítése		Szekszárd MJV	900.000.000			Jobb energiahatékonyabb középületek m2	800
kereten túli, tartalék projektek	Babits Művelődési Ház energetikai korszerűsítés		Szekszárd MJV	120.000.000				
	Baka Szivárvány Általános Iskola energetikai korszerűsítése		Szekszárd MJV	190.000.000				
	Mikes u. 1. idősök garzonházának felújítása, energetikai korszerűsítése		Szekszárd MJV	200.000.000				
	Dózsa György u. 1. ingatlanok energetikai korszerűsítése		Szekszárd MJV	30.000.000				
	Hunyadi u-i irodaház energetikai felújítása (Vagyonkezelő tulajdona)		Szekszárd MJV	80.000.000				
	Táncsics utca 3. irodaház energetikai korszerűsítése		Szekszárd MJV	50.000.000				
	Dr. Hirling Ádám utcai társasház energetikai korszerűsítés (nyílászáró csere)		Szekszárd MJV	85.000.000				
	Szentmiklósi u. 3. ifjúsági Ház energetikai korszerűsítése		Szekszárd MJV	65.000.000				
	Honvéd u. 17/A társasház (Fecskeház) energetikai korszerűsítése		Szekszárd MJV	200.000.000				
Prioritás forráskerete (<i>nem módosítható</i>)				584.000.000				
Elsődleges projektek teljes forrásigénye				900.000.000				
A város forrásigénye (részösszeg) – csak várostérési tervezés esetén				-				

Térségi település1 forrásigénye (részösszeg) – csak várostérségi tervezés esetén	-				
Térségi település2 forrásigénye (részösszeg) – csak várostérségi tervezés esetén	-				
Tartalék projektek összes forrásigénye	1.020.000.000				

4. táblázat: Projekttábla - 3. prioritási tengely, ESZA+

Projekt címe		Stratégiai célhoz való illeszkedés (melyik városi stratégiai célhoz illeszkedik)	Helyszín (város /térségi település)	Forrásigény (Ft)	Megvalósító	Együttműködés	Indikátor	Célérték (becsült)
Prioritás 3. ESZA+	Digitális + Zöld programok (2024-2027)	S3	Szekszárd MJV	200.000.000	Szekszárd Önk.	MJV	Társadalmi akciókban résztvevők száma	200
	Közösségfejlesztési programok (2023-2027)	S3	Szekszárd MJV	100.000.000	Szekszárd Önk.	MJV	Társadalmi akciókban résztvevők száma	5000
	Humánfejlesztési programok (2023-2027)	S3	Szekszárd MJV	144.000.000	Szekszárd Önk.	MJV	Társadalmi akciókban résztvevők száma	2000
Prioritás forráskerete <i>(nem módosítható)</i>				444.000.000				
Elsődleges projektek teljes forrásigénye				444.000.000				
A város forrásigénye (részösszeg) – csak várostérségi tervezés esetén				-				
Térségi település1 forrásigénye (részösszeg) – csak várostérségi tervezés esetén				-				
Térségi település2 forrásigénye (részösszeg) – csak várostérségi tervezés esetén				-				
Tartalék projektek összes forrásigénye				-				

5. táblázat: Projekttábla - 3. prioritási tengely, ERFA

Projekt címe	Stratégiai célhoz való illeszkedés (melyik városi stratégiai célhoz illeszkedik)	Helyszín (város /térségi település)	Forrásigény (Ft)	Megvalósító	Együttműködés	Indikátor	Célérték (becsült)
Kölcsey óvoda felújítása			83.000.000			felújított középületek m2	350
Gyermeklánc óvoda energetikai korszerűsítése			143.000.000			felújított középületek m2	350
Bajcsy óvoda felújítása			65.000.000			felújított középületek m2	350
Kertvárosi óvoda felújítása			63.000.000			felújított középületek m2	350
Wosinsky óvoda energetikai korszerűsítése			113.000.000			felújított középületek m2	350
Fogyatékosok nappali intézetének felújítása			51.000.000			felújított középületek m2	300
Pollack Mihály u. Idősek Klubjának felújítása			20.000.000			felújított középületek m2	100
Szent István Ház Idősek Klubjának felújítása			15.000.000			felújított középületek m2	100
Vörösmarty u. ingatlan (eü alapszolgáltatás, humánszolgáltató központ)			572.000.000			felújított középületek m2	500
Családok Átmeneti Otthonának fejlesztése			45.000.000			felújított	1000

							középületek m2	
kereten túli, tar- talék pro- jektek	Szociális bérlakások építése			1.000.000.000				
	Prioritás forráskerete (<i>nem módosítható</i>)			1.170.000.000				
	Elsődleges projektek teljes forrásigénye			1.170.000.000				
	A város forrásigénye (részösszeg) – csak várostérségi tervezés esetén			-				
	Térségi település1 forrásigénye (részösszeg) – csak várostérségi tervezés esetén			-				
	Térségi település2 forrásigénye (részösszeg) – csak várostérségi tervezés esetén			-				
	Tartalék projektek összes forrásigénye			1.000.000.000				

11. Ütemezés

Excel alapú, negyedéves bontású GANTT diagramba kérjük összesíteni a tervezett projekteket, amelyek a fenti táblákban kerültek megjelenítésre. Az egyes cellákban a projekt benyújtásának időpontját jelölje. (A diagram beszúrt objektumként is megjelenhet, de önálló táblázat is lehet.)

A negyedéves bontású GANTT diagram a tervezett projektek benyújtásának időpontját ábrázolja.

	2022				2023				2024			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Projektelőkészítő tanulmányok elkészítése (2022-2027) FVS, TVP, ITS, ITVT, KHT, Ziffa, Zöld finanszírozási keretrendszer, digitális akcióterv, üzleti terv												
Belterületi utak fejlesztése (javasolt: Újfalussy, Fürdőház, Mérey, Munkácsy, Zrínyi, Béla-tér)												
Települési Vízkárelhárítási Terv készítése (vízgyűjtőlehatárolás, hibák feltárása)												
Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv (csapadék, ivóvíz, szennyvíz, talaj, építészeti feltárása, jövőbeli irány))												
Települési csapadékvízgazdálkodási fejlesztési terv												
Epreskert utca vízelvezetés												
Béke telep vízelvezetés												
Vízgazdálkodási beavatkozások												
Belterületi kerékpárút												
Zöldváros II.												
Közlekedésbiztonság fejlesztése (gyalogátkelőhelyek, jelzőlámpák, jelzőtáblák, új városi parkolási rendszer kialakítása)												

Fürdő fejlesztés (élmény-medence felújítása, energetikai korszerűsítés)													
Dienes Valéria Általános Iskola energetikai korszerűsítése													
Digitális + Zöld programok (2024-2027)													
Közösségfejlesztési programok (2023-2027)													
Humánfejlesztési programok (2023-2027)													
Kölcsey óvoda felújítása													
Gyermeklánc óvoda energetikai korszerűsítése													
Bajcsy óvoda felújítása													
Kertvárosi óvoda felújítása													
Wosinsky óvoda energetikai korszerűsítése													
Fogyatékosok nappali intézetének felújítása													
Pollack Mihály u. Idősek Klubjának felújítása													
Szent István Ház Idősek Klubjának felújítása													
Vörösmarty u. ingatlan (eü alapszolgáltatás, humánszolgáltató központ)													
Családok Átmeneti Otthonának fejlesztése													

12. Indikátor vállalások

Az alábbi táblázatban kérjük a fenti táblázatokból összesíteni valamennyi, a TOP Plusz szempontjából releváns számszerűsített mutató vonatkozásában a város egyes projektjei által elérni szándékozott eredményeket.

A mutató neve	Mértékegysége	Összesített értéke	Megjegyzés
Támogatott vállalkozások (ebből: mikro-, kis-, közép-, nagyvállalkozás)	db		
Vissza nem térítendő támogatások által támogatott vállalkozások	db		
Nem pénzügyi támogatásban részesített vállalkozások	db		
Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T	km	1,4	
Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma	db	1	
Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra	ha		
Árvízvédelmi intézkedésekkel érintett lakosság	fő		
Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra	km	4	
Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása	fő		
Az integrált területfejlesztési stratégiák keretébe tartozó projektek által érintett lakosság	fő	31595	
Támogatott integrált területfejlesztési stratégiák	db	7	
Becsült üvegházhatású gáz kibocsátások	t/CO ₂	-389	
Jobb energiahatékonyságú középületek	m ²	5550	
Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények osztálytermi kapacitása	db		
Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények éves felhasználói	fő		
Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benn: házi orvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskolaegészségügyi ellátás) száma	db		
Az új vagy korszerűsített egészségügyi ellátó létesítmények éves felhasználói	fő		
A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások száma	db		
Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények osztálytermi kapacitása	db		
Megvalósított programok száma	db		
Programba bevont humán közszolgáltatásokban dolgozók száma	fő		
Programban résztvevő munkanélküliek száma	fő		
Programban résztvevő inaktív személyek száma	fő		
Társadalmi akciókban résztvevők száma	fő	7200	
Program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – álló résztvevők száma	fő		

13. Mellékletek

13.1. Megyei önkormányzat bevonása

A 2021-2027-es programozási időszakban a megyei Integrált Területi Programok (ITP) része az új ERFA rendelet 11. cikk fenntartható városfejlesztés intézkedése, így az eszköz most nem egy, a megyei prioritástól független intézkedéscsomagként jelenik meg a TOP Pluszban, hanem a megye eredményeit nagyban befolyásoló beavatkozás-sorozatként. Tervezéséhez a megyének is inputot kell szolgáltatnia a város számára, illetve a városoknak is tekintettel kell lenniük a stratégiájuk megvalósítását finanszírozó TOP Plusz program megye felé megfogalmazott elvárásaira.

A TOP Plusz forrásra tervezett beavatkozási területeknek és céloknak, valamint azok költségtervének illeszkednie kell a megyei önkormányzat területfejlesztési koncepciójához, programjához, valamint a megyei Integrált Területi Programhoz. Ennek keretében az FVS-t és TVP-t a partnerségi tervezés szellemiségében szükséges a megyei önkormányzat részére véleményezés céljából megküldeni. A támogatási kérelemhez szükséges csatolni a megyei önkormányzat ezen dokumentumokra vonatkozóan tett észrevételeit, véleményét. A megyei önkormányzat álláspontját a benyújtani tervezett FVS és TVP tartalmára szükséges megkérni.

13.2. Kiválasztási kritériumok, döntéshozatal

A városoknak bizonyos fejlesztések vonatkozásában lehetőségük van felhívás megjelentetését kezdeményezni az OP szempontjából jogosult egyéb kedvezményezett kör számára. Ebben az esetben saját területi kiválasztási kritériumok meghatározása szükséges annak érdekében, hogy az FVS megvalósításához leginkább hozzájáruló projektek részesüljenek támogatásban.

A területi kiválasztási kritériumok meghatározásánál arra kell tekintettel lenni, hogy az általuk támogatásra kerülő fejlesztések hozzájáruljanak az FVS céljaihoz és szolgálják az FVS eredményeinek teljesülését.

A döntési javaslat kialakításának meg kell felelnie az átláthatóság szempontjainak, az értékelési szempontoknak objektívaknak kell lenniük és megfelelő magyarázat szükséges teljesíthetőségükhöz, értékelhetőségükhöz. Ebből következően a szempontok esetében elvárt, hogy legalább a hozzájuk fűzött magyarázatok alapján egységesen értelmezhetők legyenek, az egyes szempontokra adható pontszámok alábontása pedig az elvárt szakmai tartalom teljesítése alapján, objektív módon kerüljön kialakításra, hogy egyértelműen eldönthető legyen a pontszám odaítélhetősége. A területi kiválasztási kritériumok részletes, pontozásos szempontokká történő alábontására az adott pályázati felhívásban kerül sor.

Minimum 3, maximum 5 kritérium meghatározása szükséges.

A beérkező támogatási kérelmeket részben az Irányító Hatóság értékeli a felhíváshoz való illeszkedés és annak való megfelelése szerint, majd a város értékeli a beérkezett és megfelelt projekteket pontozásos szempontokkal a rangsor kialakítása érdekében. Az Irányító Hatóság szöveges értékelést végez a támogatási kérelmeken, míg városok a saját szempontjaik alapján pontozással határozzák meg a szakmai minimumot elért projektjavaslatok között a sorrendet.

Az így kialakult szakmai sorrend alapján az Irányító Hatóság a forráskeret erejéig dönt a támogatható projektek köréről, DeB ülésre nem kerül sor.

Fentiekből következően a városnak a TVP jelen mellékletében ismertetnie kell legalább az alábbiakat:

- a városnál működő döntéselőkészítési, értékelői feladatot ellátó személyek szakmai relevanciája (legalább végzettség, szakmai tapasztalat tekintetében): milyen kompetenciákkal kell rendelkeznie;
- hány fővel tervezi működtetni a város ezt az értékelői tevékenységet – tekintettel arra, hogy előre nem feltétlenül megbecsülhető számú kérelmet szükséges értékelni;
- a kérelmek értékelésében résztvevő személyeknél hogyan gondoskodik a város az összeférhetlenség elkerüléséről;
- milyen határidőkkel és milyen feladatleosztásban fognak dolgozni az értékelők – ez különösen fontos annak megállapításához, mikorra zárható le a döntési folyamat.

Kiválasztási kritériumok csak a standard eljárásrendben érkező, egymással versenyző támogatási kérelmek esetében kerülnek alkalmazásra. A város saját projektjei kiválasztásának indokoltságát a stratégiából való levezethetőség támasztja alá, ezért a támogathatóság érdekében ezeknek a projektnek a TVP 3. fejezetében előzetesen meg kell jelenniük.

A város területi kiválasztási kritériumait az alábbi táblázatban szükséges összefoglalni, alkalmazásukat indoklással ellátva megjeleníteni.

6. táblázat Területi kiválasztási kritériumok

Sorszám	Érintett tématerület	Kritérium megnevezése	Tartalmi magyarázat
1.	TOP1, TOP2, TOP3 ESZA, TOP3 ERFA	Hozzájárulás a megyei területfejlesztési koncepció és program prioritásaihoz	
2.	TOP1, TOP2	A megyei klímacélok megvalósításához való hozzájárulás	
3.	TOP1	Hozzájárulás a megye gazdaságának diverzifikálásához, növekedéséhez	
4.	TOP3 ESZA	Hozzájárulás a munkához jutás feltételeinek javításához	
5.	TOP3 ESZA	Hozzájárulás a területi és társadalmi kohézió erősítéséhez	
1.	TOP1, TOP2, TOP3 ESZA, TOP3 ERFA	Hozzájárulás a megyei területfejlesztési koncepció és program prioritásaihoz	